

အမရပူရမြို့၊
မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက်
အရှင်သုဇနာဘိဝံသ
၏

ဓမ္မပဒဘာသာဋီကာ

(ပထမတွဲ၊ ယမကဝဂ်)

သာသနာ - ၂၅၅၆

ကောဇာ - ၁၃၇၄

အမရပူရမြို့ မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက်

အရှင်သုဇနာဘိဝံသ

၏

ဝဗ္ဗပဒဘာသာဋီကာ

(ပထမတွဲ၊ ယမကဝဂ်)

သာသနာ-၂၅၅၆

ကောဇာ-၁၃၇၄

ခရစ်-၂၀၁၂

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
နိဒါန်း	က
ဂန္ဓာရမ္မဂါထာ	၁
စက္ခုပါလထွေရဝတ္ထု	၅
မဋကုဏ္ဍလိဝတ္ထု	၇၉
တိဿထွေရဝတ္ထု	၁၁၂
ကာဠယက္ခိနိဝတ္ထု	၁၂၉
ကောသမ္ပကဝတ္ထု	၁၅၀
မဟာကာဠထွေရဝတ္ထု	၁၈၂
ဒေဝဒတ္တဝတ္ထု	၂၀၅
သာရိပုတ္တထွေရဝတ္ထု	၂၁၇
နန္ဒထွေရဝတ္ထု	၃၀၆
စုန္ဒသူကရိကဝတ္ထု	၃၄၀
ဓမ္မိကဥပါသကဝတ္ထု	၃၄၈
ဒေဝဒတ္တဝတ္ထု	၃၅၇
သုမနာဒေဝီဝတ္ထု	၄၀၂
ဒွေသဟာယကဘိက္ခုဝတ္ထု	၄၀၉
မှတ်ဖွယ်အက္ခရာစဉ်	၄၄၂
ကျမ်းညွှန်းအက္ခရာစဉ်	၄၃၂

မာတိကာပြီးပြီ။

အချိန်ဒါန်း

- (၁) ဓမ္မပုဒ် ဘဏ် ဗုဒ္ဓံ၊ ဓမ္မပုဒ် သုဒေသိတံ၊
ဓမ္မပုဒ် ဓရံ သံဃံ၊ ဝန္ဓေ သွာစေရ သာဒရံ။

ဓမ္မပုဒ်-ကျင့်ရန်သိရန်၊ သတိပဋ္ဌာန်နှင့်၊ အသိဉာဏ်ပွားကြောင်း၊ တရားအပေါင်းကို၊ ဘဏ် ဗုဒ္ဓံ-စည်းကမ်းတကျ၊ နည်းလမ်းရအောင်၊ လမ်းပြ အမှားစင်၊ ဘုရားရှင်ကိုလည်းကောင်း၊ သုဒေသိတံ-ချမ်းမြအေးကြည်၊ ဘေးမသိဘဲ၊ ရွှေပြည်နန်းအမတ်၊ စခန်းကျအောင်၊ လမ်းပြဟောကြားတော်မူအပ် ပေထသော၊ ဓမ္မပုဒ်-မကောင်းပယ်လှန်၊ တကယ်မှန်သည့်၊ ဆယ်တန်ပွားရှု၊ တရားအစုကိုလည်းကောင်း၊ ဓမ္မပုဒ်-ကျင့်ရန်သိရန်၊ သတိပဋ္ဌာန်နှင့်၊ အသိဉာဏ် ပွားကြောင်း၊ တရားအပေါင်းကို၊ ဓရံ-ဘုရားလက်ထက်၊ အဆက်ဆက်မှ၊ မပျက် ရအောင်၊ ပို့ချသင်ယူ၊ ဆောင်တော်မူလာပေထသော၊ သံဃံ-အတွင်းစိတ် ဓာတ်၊ မြင့်မြတ်ကြည်လင်၊ သူတော်စင်ကောင်း၊ အရိယာသံဃာတော်အပေါင်း ကိုလည်းကောင်း၊ သွာစေရံ-သိက္ခာဂုဏ်တင်၊ အစုံဆင်လျက်၊ ပုံသွင်တုစရာ၊ ကရုဏာဖြင့်၊ ရှုကာစာသင်၊ ဆရာရှင်အပေါင်းကိုလည်းကောင်း၊ သာဒရံ-လေး မြတ်ကြည်ညို၊ ရိုသေခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝန္ဓေ (ဝန္ဓာမိ)-ဘေးအန္တရာယ်၊ အမှန် ဖယ်၍၊ ရန်စွယ်မမှီး၊ ကျမ်းပြီးစီးဖို့၊ မှန်းပြီးဂုဏ်တော်၊ အစုံပေါ်အောင်၊ ပုံဖော် ကန်တော့ပါ၏အရှင်ဘုရား။

- (၂) ပဇ္ဇတေ ဧတ္ထ ဓမ္မောတိ၊ ဓမ္မပဒန္တိ သညိတော၊
တဿ အဋ္ဌကထာဗျာချာ၊ ဘာသာဋီကာ ကတာ မယာ။

ဧတ္ထ-ဓမ္မပဒ၊ ခေါ်ဆိုရသည့်၊ နာမတင့်ဆန်း၊ ဤသည့်ကျမ်း၌၊ ဓမ္မော- မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ၊ စချီကာဖြင့်၊ ဂါထာဖွဲ့စပ်၊ ဟောကြားအပ်သည့်၊ များမြတ်ပေ တောင်း၊ တရားအပေါင်းကို၊ ပဇ္ဇတေ-တရားလိုက်စား၊ ပုဂ္ဂိုလ်များတို့၊ မမှားပုံ သေ၊ သိအပ်ပေ၏၊ ဣတိ (တသ္မာ)-မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ၊ စချီကာဖြင့်၊ ဂါထာဖွဲ့စပ်၊ ဟောကြားအပ်သည့်၊ များမြတ်ပေတောင်း၊ တရားအပေါင်းကို၊ ကောင်းကောင်း သိရာ၊ မြတ်ကျမ်းစာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော ဂန္ဓော-ဆိုအပ်ခဲ့တဲ့၊ သကတ်ဂုဏ်

(ခ)

ဓမ္မပဒဘာသာဋီကာ

[အချိ

နှင့်၊ ပြည့်စုံတင့်ဆန်း၊ ထိုသည့်ကျမ်းကို) ဓမ္မပဒန္တိ-ဓမ္မပဒ၊ နာမတင့်ဆန်း၊ သုတ္တန် ကျမ်းဟူ၍၊ သညိတော-ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၊ ထေရ်မဟာတို့၊ သေချာသတ်မှတ်၊ သမုတ် အပ်ခဲ့လေပြီ၊ မယာ-ဘုရားချမှတ်၊ ဝန်နှစ်ရပ်ကို၊ တတ်စွမ်းသရွေ့၊ ထမ်းလှေ့ အလေးမှု၊ စာရေးသူသည်၊ တဿ-ထိုဓမ္မပဒခေါ်၊ ပါဠိတော်၏။ အဋ္ဌကထာ- ဗျာချာ-အနက်အဓိပ္ပာယ်၊ အသွယ်သွယ်ကို၊ အကျယ်တဝင့်မျှ၊ အဖွင့်ပြသည့်၊ အဋ္ဌကထာကို၊ ရေးဖွင့်ဆိုသော၊ ဘာသာဋီကာ-တိုင်းရင်းမြန်မာ၊ ကိုယ့်ဘာသာ ဖြင့်၊ ဋီကာဖွင့်နည်း၊ နိဿယည်းကို၊ ကတာ-နောင်လာနောက်သား၊ အကျိုး များဖို့၊ ကြိုးစားတည်ထွင်၊ ပြုစီရင်အပ်ပါသတည်း။

ဓမ္မပဒန္တိ သညိတော။ ။ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ အစရှိသော ဂါထာပါဠိဓမ္မတို့ ကို သိရာသိကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာစသော ဂါထာဖွဲ့၏အစွမ်းဖြင့် ဟောအပ်သော ပါဠိတော်ဓမ္မတို့၏ အဖို့အစုရိုရာဖြစ် သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဥေယျမင်္ဂါးပါးကို သိရာသိကြောင်းဖြစ်သော ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဥေယျမင်္ဂါးပါးတို့၏ အဖို့အစုရိုရာဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း ဓမ္မပဒကျမ်းဟု ခေါ်သည်။ (ဓမ္မဋီ-၉)

အစဆုံးလေ့လာချိန်။ ။ စာရေးသူတို့ အမရပူရမြို့ မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်း တိုက်၌ “မူလတန်း၊ ပထမတန်းရှေ့ပိုင်း၊ ပထမတန်းနောက်ပိုင်း” ဟူ၍ ပရိယတ္တိ အခြေခံတန်း ၃တန်းရှိရာ ပထမတန်းရှေ့ပိုင်းနှင့် ပထမတန်းနောက်ပိုင်းတွင် သဒ္ဒါတရား၊ အသိတရားများ ရင့်သန်စေရန် ရည်သန်၍ ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော်ကြီးများက ဓမ္မပဒပါဠိတော် အဋ္ဌကထာကို ပါဠိဖတ်စာအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်း ပေးထား၏။ ထိုကြောင့် မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက်သို့ ရောက်လာသော ရှင်ငယ် ရဟန်းငယ်တိုင်း အစဆုံးလေ့လာရသော ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာမှာ ဓမ္မပဒ ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာပင် ဖြစ်သည်။ မိမိသည် ဓမ္မပါဠိတော် အဋ္ဌကထာကို ၁၃နှစ်အရွယ်က စတင်လေ့လာခဲ့ရပါသည်။ စာချဘုန်ကြီးဖြစ်ပြီးနောက် တပည့်များအား အကြိမ်ကြိမ် ပို့ချပေးခဲ့ပါသည်။

လွယ်မယောင်နှင့်ခက်။ ။ လွန်ခဲ့သော (၁၀)နှစ်ခန့်လောက်ကပင်

ရေးဖို့အစီအစဉ်ရှိခဲ့သော်လည်း ကျန်းမာရေးနှင့် ထုတ်ဝေမှုအပိုင်း မပြည့်စုံခြင်းကြောင့် အဋ္ဌကထာစာအုပ်တွင် တို့ရုံသာ တို့ထားနိုင်ခဲ့သည်။ ယခုအခါ တိုက်တွင်း၊ တိုက်ပမှ မိတ်ဆွေစာချဆရာတော်များနှင့် တပည့်များ၏ တိုက်တွန်းမှု များလာသောကြောင့် ရေးဖြစ်သွားပါသည်။ တကယ်တမ်း ရေးဖြစ်ပြန်သောအခါ လွယ်မယောင်နှင့် ခက်ခဲသော အချက်များစွာကို တွေ့ရသဖြင့် အခက်ကို အထက်ဖြင့် ဖြေရှင်းနိုင်ရန် သတိသမာဓိခံရုံရုံသည့် ထက်မြက်သော ဉာဏ်ပညာကို မဖြစ်ဖြစ်အောင် ထူထောင်ရပါသည်။ အထူးအားဖြင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်နှင့် ကျေးဇူးတော်ရှင် ဘာသာဋီကာဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဉာဏ်တော်ကို အာရုံပြုကြည်ညိုကာ ရေးသားရပါသည်။

ဘာသာဋီကာနာမည်။ ။ စာအုပ်နာမည်ကို အမျိုးမျိုး စဉ်းစားခဲ့၏။ ဓမ္မအဋ္ဌကထာနိဿယက နိဿယဟောင်း၊ နိဿယသစ်ဟု အမျိုးမျိုးရှိနေသဖြင့် “နိဿယ”ဟူသော နာမည်တတ်လျှင် ရောထွေးမှုရှိရကား ဆရာတော်ကို ပူဇော်ရာရောက်အောင် “ဓမ္မပဒဘာသာဋီကာ”ဟု နာမည်တတ်လိုက်ပါသည်။ မိမိသည် ကျေးဇူးတော်ရှင် ဘာသာဋီကာဆရာတော်လို ထူးချွန်ထက်မြက်သူ မဟုတ်သဖြင့် ဆရာတော်လိုကား အရေးအသားပြောင်မြောက်မည်မဟုတ်ပါ။ သို့သော် ကျေးဇူးတော်ရှင် ဘာသာဋီကာဆရာတော်၏ ကျမ်းစာများကို အထူးမှီငြမ်းကိုးကားအားထားကာ ဆရာတော်၏ နိဿယရေးဟန်ကို မူထား၍ အတတ်နိုင်ဆုံး တိကျခိုင်မာမှုရှိစေရန် အဋ္ဌကထာ ဋီကာများ၊ သဒ္ဒါ၊ အဘိဓာန်စသော ဂန္ထန္တရကျမ်းများနှင့် အချိန်ယူ တိုက်ဆိုင်ရေးသားသည်ဖြစ်ရကား နောင်လာနောက်သား စာသင်သားများအတွက် အထောက်အထားတိကျခိုင်မာသော အားထားစရာကျမ်းတစ်စောင်တော့ ဖြစ်မည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။ ဂါထာဖွင့်မှတ်ဖွယ်များကား ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော်ဘုရား၏ အဋ္ဌကထာအခြေပြုကျမ်းစာ၌ စုံလင်စွာ ပါပြီးဖြစ်၍ အကျယ်မရေးပါ။ အမှားတွေ့လျှင် ဖေးမပြင်ဆင်ကြည့်ရှုနိုင်ကြပါစေသတည်း။

အရှင်သုဇနာဘိဝံသ
 ၁၃၇၄-ခုနှစ်၊ ပထမဝါဆိုလဆန်း (၇) ရက်

(ဃ)

ဓမ္မပဒဘာသာသင်္ဂြိုဟ်

ကျေးဇူးတင်လွှာ

ဤကျမ်းစာအုပ်ကို ရိုက်နှိပ်ရာ၌

၂၀၀၀၀၀၀/ (သိန်းနှစ်ဆယ်ကျပ်)ကို ဓမ္မဒါနအဖြစ် လှူဒါန်းကြသော ဘဒ္ဒန္တသီလာစာရ (မြိုင်ဦးတောရစာသင်တိုက်၊ ပဓာနနာယကဆရာတော်)နှင့် ရဟန်းဒကာများဖြစ်ကြသော ဦးမြင့်နိုင်+ဒေါ်နန်းမိမိ၊ သမီး-မနန်းအေးယုကိုကို၊ မနန်းသုသုစိုးနိုင်(မြမြင့်မြိုင်ရဲတွင်ခုံ) မိသားစု၊ မရှိကထောင်ရပ်ကွက်၊ ဖားကန့်မြို့၊ တို့အားလည်းကောင်း၊

ကွန်ပျူတာစာစီ၊ ပရုဖတ်ပေးသော အရှင်ဝဏ္ဏသာရာလင်္ကာရ (သာမဏေကျော်၊ ဓမ္မာစရိယ၊ ဂဏဝါစကစာချ)အားလည်းကောင်း၊

ပရုဖတ်ပေးသော အရှင်အဂ္ဂဝံသ(ဓမ္မာစရိယ၊ ဂဏဝါစကစာချ)အားလည်းကောင်း၊

ပရုဖတ်မှု၊ စာအုပ်ထုတ်ဝေမှုစသော အထွေထွေကိစ္စများကို ဆောင်ရွက်ပေးသော အရှင်ကုန္ဒာလောကာလင်္ကာရ(သာမဏေကျော်၊ ဓမ္မာစရိယ၊ ဓမ္မကထိကဗဟုဇနဟိတဓရ)အားလည်းကောင်း အထူးကျေးဇူးတင်ထိုက်သူများအဖြစ် မှတ်တမ်းတင်ပါသည်။

ဓမ္မပဒဘာသာဠိကာ

ဂန္ထာရမ္မကထာဂါထာ

၁။ မဟာမောဟတမောနဒ္ဓေ၊ လောကေ လောကန္တဒဿိနာ၊
ယေန သဒ္ဓမ္မပဇ္ဇောတော၊ ဇာလိတော ဇလိတိဒ္ဓိနာ။

(အဟံ-ငါသည်။) မဟာမောဟတမောနဒ္ဓေ-ကြီးစွာသော မောဟ တည်းဟူသော အမှိုက်မှောင်သည် မြေးယုက်ပိတ်ဖုံးအပ်သော၊ လောကေ- လောက၌၊ လောကန္တဒဿိနာ-လောကအဆုံးမှန်၊ မြတ်နိဗ္ဗာန်ကို၊ ဧကန်ပိုင်ပိုင်၊ သိမြင်တော်မူထသော၊ ဇလိတိဒ္ဓိနာ-ထွန်းလင်းတောက်ပသော တန်းခိုရှိတော် မူထသော၊ ယေန-အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်၊ သဒ္ဓမ္မပဇ္ဇောတော-သူတော် ကောင်းတရားတည်းဟူသော ဆီမီးတန်ဆောင်ကို၊ ဇာလိတော-ထွန်းလင်း တောက်ပစေတော်မူအပ်ပြီ။

၂။ တဿ ပါဒေ နမဿိတွာ၊ သမ္ပဒ္ဓဿ သိရီမတော၊
သဒ္ဓမ္မဉ္ဇဿ ပူဇေတွာ၊ ကတွာ သံဃဿ စဉ္ဇလိ။

သိရီမတော-ရှေးဘုန်းရှေးကံ၊ ပညာဉာဏ်တို့၊ ပိုလျှံယုက်ဝေ၊ ကျက် သရေရှိတော်မူသော၊ ပါ-ကိုယ်တော်မြတ်၏၊ လျှောက်ပတ်သပ္ပာယ်၊ လွန်တင့် တယ်၍၊ များကြွယ်သတ္တဝါ၊ အုပ်စိုးကာဖြင့်၊ သံသာငြိမ်ညောင်း၊ ခြွေရံကောင်း ဟု၊ စုပေါင်းယုက်ဝေ၊ ကျက်သရေရှိတော်မူသော၊ တဿ သမ္ပဒ္ဓဿ-ထိုမြတ် စွာဘုရား၏၊ ပါဒေ-ခြေတော်တို့ကို၊ (နမဿာမိ-ရှိခိုးပါ၏။) နမဿိတွာ-ရှိခိုးပြီး ၍လည်းကောင်း၊ အဿ-ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ သဒ္ဓမ္မ-မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်၊ ဓမ္မက္ခန္ဓ

ဟု၊ ဆယ်တန်သော တရားတော်မြတ်ကို၊ (ပူဇော်မိ-ပူဇော်ပါ၏။) ပူဇော်တွာ စ-
ပူဇော်ပြီး၍လည်းကောင်း၊ သံဃဿ-အရိယာသံဃာတော်အား၊ အဉ္စလိ-လက်
အုပ်ချီမိုး ရှိခိုးခြင်းကို၊ (ကရောမိ-ပြုပါ၏။) ကတွာ စ-ပြုပြီး၍လည်းကောင်း။

၃။ တံတံ ကာရဏမာဂမ္မ၊ ဓမ္မာဓမ္မေသု ကောဝိဒေါ၊
သမ္ပတ္တသဒ္ဓမ္မပဒေါ၊ သတ္တာ ဓမ္မပဒံ သုဘံ။

၄။ ဒေသေသိ ကရုဏာဝေဂ-သမုဿာဟိတမာနသော၊
ယံ ဝေ ဒေဝမနုဿာနံ၊ ပီတိပါမောဇ္ဇဝဇနံ။

တံတံ ကာရဏံ-ထိုထိုအကြောင်းကို၊ အာဂမ္မ-စွဲ၍၊ ဓမ္မာဓမ္မေသု-
အကြောင်းဟုတ်သည် အကြောင်းမဟုတ်သည်တို့၌၊ ဝါ-ကုသိုလ်တရား အကု
သိုလ်တရားတို့၌၊ ကောဝိဒေါ-ကျွမ်းကျင်တော်မူသော၊ သမ္ပတ္တသဒ္ဓမ္မပဒေါ-
ကောင်းစွာ ရောက်အပ်ပြီးသော သူတော်ကောင်းတရားတည်းဟူသော အဖို့
အစုရှိတော်မူသော၊ ကရုဏာဝေဂသမုဿာဟိတမာနသော-မဟာကရုဏာ
တော်အဟုန်သည် ကောင်းစွာ အားတက်စေအပ်သော စိတ်ရှိတော်မူသော၊
သတ္တာ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဝေ-စင်စစ်၊ ဒေဝမနုဿာနံ-နတ်လူတို့၏၊ ပီတိ-
ပါမောဇ္ဇဝဇနံ-နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို တိုးပွားစေတတ်သော၊ သုဘံ-အနက်
သဒ္ဓါ၊ နှစ်ဖြာပြည့်လျှံ၊ ကောင်းမွန်တင့်တယ်သော၊ ယံ ဓမ္မပဒံ- ဥေ ယုဓမ်ငါး၊
မြတ်တရားကို၊ ပိုင်းခြားသိရာ၊ အကြင်ဒေသနာပါဠိကို၊ ဒေသေသိ- ဟောကြား
တော်မူခဲ့လေပြီ။

၅။ ပရမ္မရာဘတာ တဿ၊ နိပုဏာ အတ္ထဝဏ္ဏနာ၊
ယာ တမ္ပပဏ္ဍိဒီပမိ၊ ဒီပဘာသာယ သဏ္ဍိတာ။

ပရမ္မရာဘတာ- ဆရာအဆက်ဆက် ဆောင်ရွက်အပ်သော၊ နိပုဏာ-
သိမ်မွေ့နက်နဲသော၊ တဿ-ထိုဓမ္မပဒပါဠိ၏၊ ယာ အတ္ထဝဏ္ဏနာ-အနက်
အဓိပ္ပာယ်၊ အသွယ်သွယ်ကို၊ ခြယ်လှယ်ဖွင့်ပြ၊ အဋ္ဌကထာ၊ အကြင်ကျမ်းစာ
သည်၊ တမ္ပပဏ္ဍိဒီပမိ- သီဟိုဠ်ကျွန်း၌၊ ဒီပဘာသာယ-သီဟိုဠ်တိုင်းသားတို့၏
ဘာသာဖြင့်၊ သဏ္ဍိတာ-ကောင်းစွာတည်နေပြီ။

၆။ န သာဓေယတိ သေသာနံ၊ သတ္တာနံ ဟိတသမ္ပဒံ၊
အပ္ပေဝ နာမ သာဓေယျ၊ သဗ္ဗလောကဿ သာ ဟိတံ။

သာ (အတ္ထဝဏ္ဏနာ)-အနက်အဓိပ္ပာယ်၊ အသွယ်သွယ်ကို၊ ခြယ်လှယ် ဖွင့်ပြ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ထိုကျမ်းစာသည်။ သေသာနံ-သီဟိုဠ်ကျွန်းသားတို့မှ ကြွင်း ကုန်သော၊ သတ္တာနံ-ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းသား၊ အခြားသူများ၏၊ ဟိတသမ္ပဒံ- စီးပွား၏ ပြည့်စုံခြင်းကို (စီးပွားနှင့်ပြည့်စုံခြင်းကို) န သာဓေယတိ-မပြီးစေနိုင်၊ သဗ္ဗလောက- သ-အလုံးစုံသော သတ္တလောက၏။ ဟိတံ-စီးပွားကို၊ အပ္ပေဝ နာမ သာဓေယျ- အကယ်၍ ပြီးစေနိုင်မူကား ကောင်းလေစွ။

၇။ ဣတိ အာသီသမာနေန၊ ဒန္တေန သမစာရိနာ၊
ကုမာရကဿပေနာဟံ၊ ထေရေန ထိရစေတသာ၊
သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိကာမေန၊ သက္ကစ္စံ အဘိယာစိတော။

ဣတိ- ဤသို့၊ အာသီသမာနေန- တောင့်တသော၊ ဒန္တေန-ဆုံးမအပ် သော၊ ဝါ-ယဉ်ကျေးသော၊ သမစာရိနာ-မျှတဖြောင့်မှန်စွာ ကျင့်ကြံနေထိုင် လေ့ရှိသော၊ [သမကာရိတိ သမစာရိ၊ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ စ ကာယဝင်္ကာဒီနိ ပဟာယ သမံ စရတိတိ အတ္ထော(ဒိ. ၄-၃, ၇၆)။] သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိကာမေန-သဒ္ဓမ္မသုံးဖြာ၊ သာသနာ၏၊ ရှည်ကြာတည်တံ့မှုကို လိုလားသော၊ ကုမာရကဿပေန-ကုမာရ ကဿပမည်သော၊ ထိရစေတသာ-မြဲမြံခိုင်ခံ့၊ တည်တံ့သောစိတ်ရှိသော၊ ထေရေန-ထေရ်သည်၊ အဟံ-ငါ့ကို၊ သက္ကစ္စံ- ရိုသေစွာ၊ အဘိယာစိတော- ရှေးရှုပျပ်ဝပ်၊ တောင်းပန်အပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ-ဖြစ်၍။) [ဘာသိသံ-၌ လှမ်းစပ်]

၈။ တံ ဘာသံ အတိဝိတ္ထာရ-ဂတဉ္စ ဝစနက္ကမံ၊
ပဟာယာရောပယိတွာန၊ တန္တိဘာသံ မနောရမံ။

၉။ ဂါထာနံ ဗျဉ္စနပဒံ၊ ယံ တတ္ထ န ဝိဘာဝိတံ၊
ကေဝလံ တံ ဝိဘာဝေတွာ၊ သေသံ တမေဝ အတ္ထတော။

တံ ဘာသံ-ထိုသီဟိုဠ်ဘာသာကိုလည်းကောင်း၊ အတိဝိတ္ထာရိတံ- အလွန်ကျယ်ဝန်းသည်၏ အဖြစ်သို့ရောက်သော၊ ဝစနက္ကမံ စ-စကားအစဉ်

ကိုလည်းကောင်း၊ ပဟာယ-ပယ်၍လည်းကောင်း၊ မနောရမံ-စိတ်ကို ဓမ္မလျော်
 စေတတ်သော၊ တန္တိဘာသံ-ပါဠိဘာသာသို့၊ အာရောပယိတ္တာန-တက်ရောက်
 စေ၍လည်းကောင်း၊ (တစ်နည်း) တန္တိဘာသံ-ပါဠိဘာသာကို၊ အာရော-
 ပရိတ္တာန-ပေထက်သို့ တင်၍လည်းကောင်း၊ [တန္တိဘာသာနှင့် စပ်၍ သိမှတ်ဖွယ်
 များကို မောဂ်နိ-၁, နိဒါန်း, ပါမြန်ဓာန်-၁, နိဒါန်းတို့၌ရှုပါ။] ဂါထာနံ-ဂါထာတို့၏။
 ယံ ဗျဉ္ဇနပဒံ-အကြင်အနက်ကို ထင်ရှားပြကြောင်းပုဒ်ကို၊ တတ္ထ-ထိုသီဟိုဠ်အဋ္ဌ
 ကထာ၌၊ န ဝိဘာဝိတံ-ထင်စွာမဖြစ်စေအပ်၊ ဝါ-မဖွင့်ပြအပ်၊ ကေဝလံ-သက်
 သက်၊ တံ-ထိုမဖွင့်အပ်သေးသောပုဒ်ကို၊ ဝိဘာဝေတွာ-ထင်စွာဖြစ်စေ၍လည်း
 ကောင်း၊ ဝါ-ဖွင့်ပြ၍လည်းကောင်း၊ အတ္ထတော-အနက်အားဖြင့်၊ သေသံ-ကြွင်း
 ကျန်နေသေးသော၊ တမေဝ-ထိုပုဒ်ကိုပင်၊ (ဝိဘာဝေတွာ- လည်းကောင်း၊ ဝါ-
 လည်းကောင်း။)

၁၀။ ဘာသန္တရေန ဘာသိသံ၊ အာဝဟန္တော ဝိဘာဝိနံ၊
 မနသော ပီတိပါမောဇ္ဇံ၊ အတ္ထဓမ္မုပနိသိတံ။

ဝိဘာဝိနံ-ပညာရှိတို့၏။ အတ္ထဓမ္မုပနိသိတံ-အဋ္ဌကထာပါဠိတော်ကို
 မှီသော၊ မနသော-စိတ်၏။ ပီတိပါမောဇ္ဇံ-နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို၊ အာ-
 ဝဟန္တော-ရွက်ဆောင်လျက်၊ ဘာသန္တရေန-ပါဠိဘာသာဖြင့်၊ ဘာသိသံ- ဆို
 ပေအံ့။

ဂန္ထာရမ္မကထာ ဂါထာနိဿယ ပြီး၏။

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ယမကဝဂ်

စက္ခုပါလတ္ထေရဝတ္ထု

မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ၊ မနောသေဋ္ဌာ မနောမယာ၊

မနသာ စေ ပဒုဋ္ဌေန၊ ဘာသတိ ဝါ ကရောတိ ဝါ၊

တတော နံ ဒုက္ခမန္ဓေတိ၊ စက္ကံဝ ဝဟတော ပဒန္တိ-

“မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ၊ မနောသေဋ္ဌာ မနောမယာ၊ မနသာ စေ ပဒုဋ္ဌေန၊ ဘာသတိ ဝါ ကရောတိ ဝါ၊ တတော နံ ဒုက္ခမန္ဓေတိ၊ စက္ကံဝ ဝဟတော ပဒံ” ဟူသော၊ အယံ ဓမ္မဒေသနာ-ဤတရားဒေသနာတော်ကို၊ ကတ္ထ-အဘယ် အရပ်၌၊ ဘာသိတာ-ဟောတော်မူအပ်ခဲ့သနည်း? က္ကတိ-ဤကား အမေး တည်း၊ သာဝတ္ထိယံ-သာဝတ္ထိမြို့၌၊ (ဘာသိတာ-ဟောတော်မူအပ်ခဲ့ပြီ၊ က္ကတိ- ဤကားအဖြေတည်း၊) ကံ-အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အာရဗ္ဗ-အကြောင်းပြု၍၊ (ဘာသိတာ-နည်း?) က္ကတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ စက္ခုပါလတ္ထေရံ-စက္ခုပါလ ထေရ်ကို၊ (အာရဗ္ဗ-၍၊ ဘာသိတာ-ပြီ၊ က္ကတိ-ဤကား အဖြေတည်း။)

သာဝတ္ထိယံ။ ။ ဤပုဒ်ကို သမာသ်ပုဒ်၊ တဒ္ဓိတ်ပုဒ်ဟု ၂မျိုးယူကြ၏။ သမာသ် ပုဒ်ယူရာ၌ “(၁) သဗ္ဗ+အတ္ထိ၊ (၂) သာဝ+အတ္ထိ၊ (၃) သာ+အဋ္ဌိ၊ (၄) သဗ္ဗ+အတ္ထ၊ (၅) သု+အတ္ထ”ဟု ၅မျိုး ခွဲနိုင်၏။

သဗ္ဗ+အတ္ထိ။ ။ သဗ္ဗံ+စတ္ထ အတ္ထိတိ သာဝတ္ထိ(အစုံရှိမြို့တော်)၊ သဗ္ဗကို သာဝပြု၊ ဤကား ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာတို့၏ အဆိုတည်း(မ. ၄-၁, ၆၂)။ ဆက်ဥး အံ့-အတ္ထိသည် ပင်ကိုယ်က အာချာတ်ပုဒ်ဖြစ်သော်လည်း မြို့နာမည်ကို ဆိုလိုသော အခါ နာမ်ပုဒ်ဖြစ်ရသည်။ ထိုကြောင့် သမာသ်စပ်နိုင်သည်။ (နီတိသုတ္တ-၉၉၀၊ ဘေဒ စိန္တာ-၃၂၅)

သာဝ+အတ္ထိ။ ။ သဟ+အဝေန သာပတေယျေန ပဝတ္တတိတိ သာဝံ၊ သာဝ- မေတ္ထ အတ္ထိတိ သာဝတ္ထိ-ဥစ္စာရှိရာ(ဥစ္စာပေါများရာ)မြို့။ (ဂဠုန်ပျံ-၃၅-၆)

သာ+အဋ္ဌိ။ ။ “ပရိဂ္ဂဟိတဋ္ဌာနမလောဟိတဿ အဋ္ဌိနော သုနခေန ဟနိ- တတ္တာ သာဝတ္ထိ(ဇာဋီ)”ကို ကြည့်၍ “သာနာ သုနခေန+ဟနိတံ ဟရိတံ+အဋ္ဌိ ဧတ္ထာတိ

သာဝတ္ထိ-မြို့တည်စဉ် ခွေးကိုက်ချီဆောင်ယူအပ်သော အရိုးရှိရာမြို့”ဟုပြု။ ဝ-လာ၊ ဌကို ထွပြု။ ဤအဖွင့်ကို ကြည့်၍ “သာဝတ္ထိယံ-ရွှေဘုံနန်းခင်း၊ မြို့ရွာနှင့်စဉ်၊ မရှိ အသွေး၊ အရိုးဖွေးဖွေးကို၊ ခွေးငယ်တစ်ကောင်၊ ဆောင်ယူခဲ့သည် ဖြစ်သောကြောင့်၊ သာဝတ္ထိမည်သော မဟာရာဇဌာနီ၊ နေပြည်တော်ကြီး၊ တောင်လက်ယာအနီး၊ ကုပ် လုပ်လေးတာ၊ ပြန်ငါးရာဖြင့်၊ သင်္ချာမှန်လှ၊ တစ်ကောသလောက်ဖြစ်သော ဌာန၌”ဟု ပေးကြသည်။

သဗ္ဗ+အတ္ထ။ ။ ဓာန်ဋီ-၂၀၀၌ “သဗ္ဗ ဓနမေတ္တ အတ္ထိတိ သာဝတ္ထိ၊ သဗ္ဗဿ သာဝေါ၊ ဓနဝါစကော အတ္ထသဒ္ဓေါ၊ ဣ”ဟု ဆို၏။ ဓာန်ဋီဝိဂြိုဟ်သည် လဟုက ဝိဂြိုဟ်တည်း။ “သဗ္ဗော+အတ္ထော ဧတ္ထ အတ္ထိတိ သာဝတ္ထိ-အလုံးစုံသော ဥစ္စာရှိရာ မြို့”ဟု ဂရုကဝိဂြိုဟ်ပြု။ သုဂန္ဓိစသည်ကဲ့သို့ သမာသ်အဆုံးကို ဣပြု။ (တစ်နည်း) သမာသ်အဆုံး၌ ဣပစ္စည်း။(ရူ-၁၉၂၊ နိဒီ-၂၆၆-၇) [ဤဋီကာအဆိုကို အဿတ္ထိ တဒ္ဓိတ်ဝိဂြိုဟ်ပြုဟု ယူ၍ “သဗ္ဗော+အတ္ထော သာဝတ္ထော၊ သာဝတ္ထော+ဧတ္ထ အတ္ထိတိ သာဝတ္ထိ”ဟုလည်း ပြုကြသေး၏။ သို့သော် အဿတ္ထိ၌ ဤပစ္စည်းသာ အရှိများ၍ ဣပစ္စည်းကား မရှိသလောက် ရှားသောကြောင့် မကောင်းပါ။]

သု+အတ္ထ။ ။ သမ္ပန္နော+အတ္ထော ဧတ္ထာတိ သာဝတ္ထိ-ပြည့်စုံသော ဥစ္စာရှိ ရာမြို့။ ဝမောဒုဒန္တာနံသုတ်၌ “ဝံ”ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဥကို အာဝပြု၊ သမာသ်အဆုံးကို ဣပြု။ (ဝိဗော-၁၆)

တဒ္ဓိတ် သာဝတ္ထိ။ ။ သံဝရန္တိ ဧတေနာတိ ဝတ္ထိ၊ [ဝ+ထ၊] ဝတ္ထေန+သဟ ပဝတ္တတီတိ သဝတ္ထော၊ သဝတ္ထဿ ဣသိနော+နိဝါသော သာဝတ္ထိ(သဝတ္ထရသေ့ ၏ နေရာဟောင်းမြို့)၊ (တစ်နည်း) သဝတ္ထေန+နိဗ္ဗတ္တာ သာဝတ္ထိ(သဝတ္ထရသေ့ ဖြစ် စေအပ်သောမြို့)၊ [သဝတ္ထ+ဏ+ဤ၊] ဤကား အက္ခရစိန္တက(သဒ္ဓါကျမ်းဆရာ)တို့၏ အဆိုတည်း။ (မ-ဌ-၁၊ ၆၂၊ မဋီ-၁၊ ၁၄၀၊ မော်ဂ်နိ-၂၊ ၅၇၊ ဝိသုတ်ဋီ-၄၀၇)

ကာရန် ၂မျိုး။ ။ ဣကာရန္တ(သာဝတ္ထိ)၊ ဤကာရန္တ(သာဝတ္ထိ)”ဟု ၂မျိုးရှိ ရာ သမာသ်ပုဒ်အလို ဣကာရန္တ၊ တဒ္ဓိတ်ပုဒ်အလို ဤကာရန္တဟု ခွဲမှတ်ရာ၏။

အပြည့်အစုံ လိုက်ပေးပုံ။ ။ (မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ၊ ပေ၊ ပဒန္တိ-“မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ၊ ပေ၊ ပဒံ”ဟူသော၊ အယံ ဓမ္မဒေသနာ-ကို၊) သာဝတ္ထိယံ-၌၊ (ဘာသိတာ-ပြီ၊ ဣတိ- တည်း၊) (မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ၊ပေ၊ ပဒန္တိ-“မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ၊ပေ၊ ပဒံ”ဟူသော၊ အယံ ဓမ္မဒေသနာ-ကို၊) ကံ-ကို၊ အာရဗ္ဗ-၍၊ (ဘာသိတာ-နည်း? ဣတိ-တည်း၊) (မနော- ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ၊ပေ၊ ပဒန္တိ-“မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ၊ပေ၊ ပဒံ”ဟူသော၊ အယံ ဓမ္မဒေသနာ-ကို၊)

ကိရ-ချဲ့ဦးအံ့၊ သာဝတ္ထိယံ-သာဝတ္ထိမြို့၌၊ အမော-သုံးဆောင်ခံစား အပ်သော ကာမဂုဏ်၊ ထိုကာမဂုဏ်၏ အဆောက်အအုံတို့ဖြင့် လောက်လုံ ကြွယ်ဝသော၊ [“အမော-ကြွယ်ဝသော”ဟု အလွယ်ပေးနိုင်သည်။] မဟဒ္ဒနော- မြေဝယ်မြှုပ်ထား၊ များသောဥစ္စာရှိသော၊ မဟာဘောဂေါ-နေ့စဉ်အမြဲ၊ သုံးစွဲအပ်သော များသော အသုံးအဆောင်ရှိသော၊ အပုတ္တကော-သားသမီး မရှိသော၊ မဟာသုဝဏ္ဏော နာမ-မဟာသုဝဏ္ဏမည်သော၊ ကုဋုမ္ပိကော-သူ ကြွယ်သည်။ အဟောသိ-ရှိခဲ့ပြီ။ သော-ထိုမဟာသုဝဏ္ဏသူကြွယ်သည်။ ဧက- ဒိဝသံ-တစ်ခုသောနေ၌၊ နှာနတိတ္ထံ-ရေချိုးဆိပ်သို့၊ ဂန္ဓာ-သွား၍၊ နုတ္တာ-ရေ ချိုးပြီး၍၊ အာဂစ္ဆန္တော-ပြန်လာလသော်၊ အန္တရာမဂ္ဂေ-လမ်းခရီး၏ အကြား၌၊ သမ္ပန္နပတ္တဿာခံ-ပြည့်စုံသော အရွက်အခက်ရှိသော၊ ဝါ-အရွက်အခက်နှင့် ပြည့်စုံသော၊ ဧကံ-တစ်ပင်သော၊ ဝနပ္ပတိ-တောစိုးသစ်ပင်ကို၊ (တော၏ အကြီး ဆုံးဖြစ်သောသစ်ပင်ကို)၊ ဒိသွာ-မြင်၍၊ “အယံ-ဤတောစိုးသစ်ပင်သည်၊ ဝါ-

စက္ခုပါလတ္ထေရံ-ကို၊ အာရဗ္ဗ-၍၊ (ဘာသိတာ-ပြီ၊ ဣတိ-တည်း။)”ဟု အဓိကာရနည်း အရ အပြည့်အစုံ လိုက်ပေးနိုင်သည်။ အထက်၌ အလွယ်ပေးခဲ့သည်။

အမော။ ။ အာဘုသော အတိရေကံ ဗဟုလံ ဗဟုဝါရံ သုဝဏ္ဏရဇတော- ဒိဓနံ စာယတီတိ အမော၊ [အာ+ဈေ (စိန္တာအနက်)+အ၊ ဈကို ပပြု၊ သုဒ္ဒေဘော်လာ၊ အာကို ရသပြု၊-ဓမ္မဋီ။] ဓာန်ဋီ-၇၂၅၌ “အဇ္ဈာယတိ ဓနန္တိ အမော”ဟုပြုကာ ဈကို ဖပြု၏။ အမောစသော ဥပဒ်ကို ဝိကတိကတ္တားယူ၍ “မဟာသုဝဏ္ဏော နာမ-မဟာ သုဝဏ္ဏမည်သော၊ ကုဋုမ္ပိကော-သူကြွယ်သည်။ အမော-သည်။ မဟဒ္ဒနော-သည်။ မဟာဘောဂေါ-သည်။ အဟောသိ-ပြီ”ဟုလည်း ပေးနိုင်သည်။ ရှေ့နည်း၌ ၎င်းတို့ကို ဝိသေသနယူ၍ ပေးသည်။ (ပါရာဘာ-၂, ၂၀၇၊ ၆၅၄)

ကုဋုမ္ပိကော။ ။ ဥပဘောဂပရိဘောဂတ္ထံ ယရာဝါသကိစ္စသမ္ပာဒနတ္ထံ ဝါ ကောဋီယတိ ပဝတ္ထိယတီတိ ကုဋုမ္ပိ[ကုဋု+ဥပ၊] ဆင်မြင်းကျွဲနွား လယ်ယာ ချောင်း မြောင်း ဇနီးမယား ရွှေငွေစသော သက်ရှိသက်မဲ့ ဥစ္စာတို့ကိုယူ၊ ထိုနောင် “ကုဋုမ္ပိ အဿ၊ အသိံ ဝါ ဝိဇ္ဇတီတိ ကုဋုမ္ပိကော-ပစ္စည်းဥစ္စာရှိသူ”ဟုဆက်။(ဓမ္မဋီ)

ဝနပ္ပတိ။ ။ ဝနဿ+ပတိ ဝနပ္ပတိ-တော၏အရှင်၊ တော၌ အကြီးဆုံး သစ်ပင်ကို ဆိုလိုသည်(ဝိ. ဋ္ဌ-၁, ၃၀၃)။ ဓာန်၊ ဓာန်ဋီ-၅၄၀၌ကား မပွင့်ဘဲသီးသော ညောင်ကြတ်ပင်၊ ရေသဖန်းပင်၊ ပိန္နဲပင်စသည်ကို ဝနပ္ပတိဟု ဆို၏။

ကို၊ မဟေသက္ခာယ-ကြီးသောအစိုးရသူဟု ဆိုအပ်သော၊ ဝါ-တန်ခိုးကြီးသော၊ ဒေဝတာယ-နတ်သည်၊ ပရိဂ္ဂဟိတော-သိမ်းပိုက်အပ်သည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လိမ့်မည်။” ကုတိ-ဤသို့တွေး၍၊ တဿ-ထိုတောစိုးသစ်ပင်၏၊ ဟေဋ္ဌာဘာဂံ-အောက်အဖို့ကို၊ (အောက်ပိုင်းကို)၊ သောဓာပေတွာ-ရှင်းလင်းစေ၍၊ ပါကာရ-ပရိက္ခေပံ-တံတိုင်းအကာအရံကို၊ ကာရာပေတွာ-ပြုစေ၍၊ ဝါလုကံ-သဲကို၊ ဩကိရာပေတွာ-ကျဲဖြန့်စေ၍၊ ဝါ-ခင်းစေ၍၊ ဓဇပဋ္ဌာကံ-တံခွန်ကုက္ကားကို၊ ဥဿာပေတွာ-စိုက်ထူစေ၍၊ ဝနပ္ပတိ-တောစိုးသစ်ပင်ကို၊ အလင်္ကရိတွာ-တန်ဆာဆင်၍၊ အဗ္ဗလိ-လက်အုပ်ကို၊ ကရိတွာ-ပြု၍၊ ဝါ-ချီ၍၊ “ပုတ္တံ ဝါ-သားကိုသော်လည်းကောင်း၊ မိတရံ ဝါ-သမီးကိုသော်လည်းကောင်း၊ သစေလဘေယျံ-အကယ်၍ရအံ့၊ (ဧဝံ သတိ-ဤသို့ရလသော်) တုမှာကံ-သင်တို့အား၊ ဝါ-တို့ကို၊ မဟာသက္ကာရံ-ကြီးစွာသော ပူဇော်ပသခြင်းကို၊ ကရိဿာမိ-ပြုပါမည်၊ ကုတိ-ဤသို့၊ ပတ္တာမိ-ဆုတောင်းမှုကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ ပတ္တာမိ-ဖဲသွားပြီ။

မဟေသက္ခာယ။ ။ ဤသတိ အဘိဘဝတီတိ ဤသော၊ [ဤသ (ကုဿရိယ အနက်)+အ၊] မဟန္တော+ဤသော မဟေသော၊ အက္ခာယတီတိ အက္ခာ၊ [အာ+ခါ+အ၊ ကဒ္ဒေဘော်လာ၊] မဟေသော ကုတိ+အက္ခာ မဟေသက္ခာ။ (သီဋီသစ်-၁, ၄၂၇၊ သီဘာ-၂, ၉၀)

မဟာသက္ကာရံ။ ။ သုဠ+ကရဏံ သက္ကာရော(ကောင်းမွန် ရိုသေစွာ ပြုခြင်း-ပူဇော်ပသခြင်း)၊ မဟန္တော+သက္ကာရော မဟာသက္ကာရော၊ ဆရာတို့အလို ရှေ့တုမှာကံသည် ဤပုဒ်၏ ဆဋ္ဌိကံတည်း၊ ရှေးနိဿယ၌ သမ္ပဒါန်အနက်ပေး၏၊ [သီဘာ-၃, ၂၇၄၌ “တိဏ္ဍံ ရတနာနံ မဟာသက္ကာရံ အကာသိ” အနက်ပေးပုံ ရှုပါ။] “သက္ကစံ+ကာတဗ္ဗော ဒါတဗ္ဗောတိ သက္ကာရော(ရိုသေစွာ ပြုအပ်, ပေးလျှူအပ်သော ပစ္စည်း)” ဟု ပြု၍ “တုမှာကံ-သင်တို့ဖို့၊ ဝါ-သင်တို့အတွက်၊ မဟာသက္ကာရံ-ကြီးစွာသော ရိုသေစွာ (အထူးတလည်) ပြုအပ်သော ပစ္စည်းကို၊ ကရိဿာမိ”ဟု တစ်နည်းပေး။

ပတ္တာမိ။ ။ ပ+ကမု+ဤ၊ ကွစိ ဓာတုသုတ်ကြီးဖြင့် ဤဝိဘတ်ကြောင့် က၏ အ-ကို ဒီယပြု၍ “ပတ္တာမိ”ဟုလည်းကောင်း၊ ဒီယမပြုဘဲ “ပတ္တာမိ”ဟု ပါဠိ၌မျိုးရှိ၏ (နိဒီ-၄၁၃)၊ ဟဂံ-၂, ၂၄၄-၂၄၅၌ ဒီယဖြင့် “ပတ္တာမိ”ကို ပါဠိမှန်ဟု ဆို၏၊ ဆရာတို့

အထ-ဖဲသွားပြီးရာ၊ ထိုအခါမှ နောက်၌၊ န စိရသေဝ-မကြာမီပင်၊ အဿ-ထိုသူကြွယ်၏။ ဘရိယာယ-မယား၏။ ကုစ္ဆိယံ-ဝမ်း၌၊ ဂဟော-ကိုယ်ဝန်သည်။ ပတိဋ္ဌာသိ-တည်ပြီ၊ သာ-ထိုမယားသည်၊ ဂဟ္တဿ-ကိုယ်ဝန်၏။ ပတိဋ္ဌိ-တဘာဝံ-တည်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥ တွာ-သိ၍၊ တဿ-ထိုသူကြွယ်အား၊ အာရောစေသိ-ပြောပြီ၊ သော-ထိုသူကြွယ်သည်၊ တဿာ-ထိုမယားအား၊ ဂဟ္တဿ-၏။ ပရိဟာရံ-အစောင့်အရှောက်ကို၊ အဒါသိ-ပေးပြီ၊ သာ-ထိုမယားသည်၊ ဒသမာသစ္စယေန-ဆယ်လလွန်ရာအခါ၌၊ ပုတ္တံ-သားကို၊ ဝိဇာယိ-ဖွားမြင်ပြီ၊ တံ-ထိုသားကို၊ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ-နာမည်ယူရာနေ့၌၊ (နာမည်ပေးကင်ပွန်းတပ်ရာနေ့၌)၊ သေဋ္ဌိ-သူဌေးသည်၊ **အတ္တနာ**-မိမိသည်၊ **ပါလိတံ**-စောင့်ရှောက်အပ်သော၊ **ဝနပ္ပတိ**-တောစိုးသစ်ပင်ကို၊ **နိဿာယ**-မှီ၍၊ **လဒ္ဒတ္တာ**-ရအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တဿ-ထိုသား၏၊ နာမံ-အမည်ကို၊ ပါလောတိ-ပါလဟူ၍၊ **အကာသိ**-ပြုပြီ၊ (မှည့်ပြီ)၊ သာ-ထိုမယားသည်၊ အပရဘာဂေ-နောက်အဖို့၌၊ အညမ္ပိ-အခြားတစ်ယောက်လည်းဖြစ်သော၊ ပုတ္တံ-သားကို၊ လဘိ-ရပြီ၊ တဿ-ထိုသားငယ်၏၊ နာမံ-ကို၊ ဝုဠပါလောတိ-ဝုဠပါလဟူ၍၊ (ပါလငယ်ဟူ၍)၊ ကတ္တာ-ပြု၍၊ ဣတရဿ-အခြားသော သားကြီး၏၊ နာမံ-ကို၊ မဟာပါလောတိ-မဟာပါလဟူ၍၊ (ပါလကြီးဟူ၍)၊ အကာသိ-ပြီ၊ (မာတာပိတရော-မိဘတို့သည်)၊ **ဝယပ္ပတ္တေ**-အရွယ်သို့ ရောက်ကုန်သော၊ တေ-ထိုသားတို့ကို၊ ယရပန္နနေန-အိမ်ဟူသော အနှောင်အဖွဲ့ဖြင့်၊ ဝါ-အိမ်ထောင်

ကား ဒီယပြုရန် ခိုင်လုံသောအကြောင်းမမြင်သောကြောင့် ရဿဖြင့် “ပတ္တမိ”ကို နှစ်သက်တော်မူ၏။

အတ္တနာ ၊ပေ၊ **အကာသိ**။ ။ ဤစကားအရ နတ်ကပေး၍ သားရသလို ဖြစ်နေ၏။ သို့သော် နတ်ကြောင့် သားရသည်မဟုတ်ပါ။ သားရစေသော အတိတ်ကံကြောင့်သာ သားရခြင်းဖြစ်သည်။ သူဌေး၏ အယူအဆများကို မှီသည်နှင့်စပ်၍သာ “အတ္တနာ၊ ပေ၊ အကာသိ” ဟု ဆိုသည်။ နတ်က သားကိုပေး၍ ဆိုခြင်းမဟုတ်ပါ။ “တဿ-အား၊ ပါလောတိ-ဟူသော၊ နာမံ-ကို၊ အကာသိ-ပြီ” ဟုလည်း ပေးကြ၏။ အကာသိသည် သမ္ပဒါနိဋ္ဌသောပုဒ် မဟုတ်သဖြင့် သဒ္ဒါနည်း မကျပါ။

ဝယပ္ပတ္တေ ။ ။ ဝယံ+ပတ္တာ ဝယပ္ပတ္တာ၊ “တံ ဝယပ္ပတ္တံ မာတာပိတရော

ချပေးခြင်းဖြင့်၊ ဗန္ဓိသု-နှောင်ဖွဲ့ကုန်ပြီ။ အပရဘာဂေ-နောက်အဖို့၌၊ (နောက်ပိုင်း၌)၊ မာတာပိတရော-မိဘတို့သည်၊ ကာလံ-သေခြင်းကို၊ ဝါ-သေချိန်ကို၊ အကံသု-ပြုကုန်ပြီ၊ သဗ္ဗမ္ဗိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ ဝိဘဝံ-စည်းစိမ်ဥစ္စာကို၊ ဣတရေယေဝ-မိဘမှတစ်ပါး အခြားသော သားတို့သည်သာ၊ ဝိစာရိသု-လည်ပတ်စေကုန်ပြီ၊ ဝါ-စီမံခံခွဲကုန်ပြီ။

တသ္မိံ သမယေ-ထိုအခါ၌၊ သတ္တာ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပဝတ္တိတ-
ဝရဓမ္မစက္ကော-ဖြစ်စေတော်မူအပ်ပြီးသော မြတ်သော ဓမ္မစက္ကရာရီသည်၊ ဝါ-
 မြတ်သော ဓမ္မစက္ကရာကို ဖြစ်စေတော်မူပြီး (ဟောတော်မူပြီး)သည်၊ (ဟုတ္တာ-

ယရဗန္ဓုနေန ဗန္ဓိတုကာမာ ဇာတာ(ထေရ. ဋ္ဌ-၁, ၁၃၆၊ အပ. ဋ္ဌ-၁, ၃၄၁)”တို့၌ “တံ ဝယပ္ပတ္တံ” ဟု ရှိပုံကို ထောက်လျှင် ဤ၌လည်း “တေ”သည် ဗန္ဓိသု၏ ကံပုဒ်၊ “ဝယပ္ပတ္တေ”ကား တေ၏ ဝိသေသနတည်း၊ ကတ္တားမှာ “မာတာပိတရော”တည်း၊ ထိုကြောင့် “တေ-တို့သည်၊ ဝယပ္ပတ္တေ-အရွယ်ရောက်လသော်၊ ဝါ-အရွယ်ရောက်ရာ အခါ၌” ဟု ပေးခြင်းမှာ လုံးဝမသင့်ပါ။

ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော ။ ။ သဒ္ဓိန္ဒြေစသော ဗိုလ်တရားဟူသော ဓမ္မစက်ကို ဝေနေယျတို့သန္တာန်၌ ဖြစ်စေခြင်း (ဖြစ်အောင်ဟောခြင်း)ကို “ပဝတ္တိတဝရဓမ္မ-
 စက္ကော”ဟု ဆိုလိုသည်။ “ပဝတ္တိယိတ္တာတိ ပဝတ္တိတံ၊ စရတိ ပဝတ္တတီတိ စက္ကံ၊ [စရ+ကာ] ဓမ္မော စ+သော+စက္ကဉ္စာတိ ဓမ္မစက္ကံ (အဆက်ဆက်ဖြစ်တတ်သော သဒ္ဓိန္ဒြေစသား ဗိုလ်တရား)၊ ဝရံ+ဓမ္မစက္ကံ ဝရဓမ္မစက္ကံ၊ ပဝတ္တိတံ+ဝရဓမ္မစက္ကံ ယေနာတိ ပဝတ္တိတ-
 ဝရဓမ္မစက္ကော-ဝေနေယျတို့သန္တာန်၌ ဖြစ်စေတော်မူအပ်သော မြတ်သော အဆက် ဆက်ဖြစ်တတ်သော သဒ္ဓိန္ဒြေစသား ဗိုလ်တရားရှိသည်၊ ဝါ-မြတ်သော အဆက်ဆက် ဖြစ်တတ်သော သဒ္ဓိန္ဒြေစသား ဗိုလ်တရားကို ဖြစ်စေတော်မူပြီးသည်”ဟုပြု၊ အထက်၌ အလွယ်ပေးထားသည်။

တစ်နည်း။ ။ ဓမ္မော+ယဿ အတ္တိတိ ဓမ္မံ၊ စရတိ အပုဋိဟတံ ပဝတ္တတီတိ စက္ကံ(မပိတံပင်အပ်ဘဲ သတ္တဝါတို့သန္တာန်၌ ဖြစ်တတ်သော အာဏာစက်)၊ ဓမ္မဉ္စ+ တံ+စက္ကဉ္စာတိ ဓမ္မစက္ကံ(တရားရှိသော အာဏာစက်)”ဟုပြု၍ ရှေ့နည်းအတိုင်း ဆက် ကာ “ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော-ဝေနေယျတို့အပေါ်၌ ဖြစ်စေတော်မူအပ်သော မြတ် သော တရားရှိသောအာဏာစက်ရှိသည်”ဟုပေး၊ ထိုတရားအာဏာစက်ကို “ဒွေမေ ဘိက္ခဝေ အန္တာ ပဗ္ဗဒိတေန န သေဝိတဗ္ဗာ”စသည်ဖြင့် ဝေနေယျတို့အပေါ်၌ ဖြစ်စေ

ဖြစ်၍) အနုပုဗ္ဗေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ အာဂန္ဓာ-ကြွလာတော်မူ၍၊ **အနာထပိဏ္ဍိကေန**-အနာထပိဏ်မည်သော၊ မဟာသေဋ္ဌိနာ-သူဌေးကြီးသည်၊ စတု-ပဏ္ဍာသကောဋီဓနံ-၅၄ ကုဋေသော ဥစ္စာကို၊ ဝိဿဇေတွာ-စွန့်လှူ၍၊ ကာရိတေ-ဆောက်လုပ်စေအပ်သော၊ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရေ-ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်ကြီး၌၊ မဟာဇနံ-များစွာသော လူအပေါင်းကို၊ သဂ္ဂမဂ္ဂေ စ-နတ်ပြည်ရောက်ကြောင်းလမ်း၌လည်းကောင်း၊ **မောက္ခမဂ္ဂေ စ**-နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းလမ်း၌လည်းကောင်း၊ ပတိဋ္ဌာပယမာနော-တည်စေတော်မူလျက်၊ ဝိဟရတိ-နေတော်မူ၏။ ဟိ-ခွဲ၊ ညးအံ့၊ တထာဂတော-မြတ်စွာဘုရားသည်၊

ခြင်း၊ အမိန့်ပေးခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

တစ်နည်း။ ။ ဓမ္မေန+စက္ကံ ဓမ္မစက္ကံ(အသင့်အားဖြင့်ဖြစ်သော အာဏာစက်)”ဟု ပြု၍ ရှေ့နည်းအတိုင်းဆက်ကာ “ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကာ-ဝေနေယျတို့ အပေါ်၌ ဖြစ်စေတော်မူအပ်သော မြတ်သော အသင့်အားဖြင့်ဖြစ်သော အာဏာစက်ရှိသည်”ဟုပေး။

အနာထပိဏ္ဍိကေန။ ။ နီတိသုတ္တ-၂၃၇၌ “အနာထာနံ ပိဏ္ဏမဒါသိ(မ. ၄-၁, ၆၁)”အဖွင့်ကို ဝိဂြိုဟ်ပြဟု ယူ၍ “အနာထာနံ ပိဏ္ဍိ ဒဒါတီတိ အနာထပိဏ္ဍိကော(အားကိုးရာမဲ့သူတို့အား အစာအာဟာရကို ပေးတတ်သောသူဌေး)”ဟု ဆို၏။ သုတ္တနိ. ၄-၂, ၅၊ မဇ္ဇိ-၁, ၁၄၁စသည်တို့ကား ပြခဲ့သော မ. ၄-၁, ၆၁အဖွင့်ကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဟု ယူ၍ “အနာထာနံ+ပိဏ္ဏော အနာထပိဏ္ဏော၊ အနာထပိဏ္ဏော+ဧတဿ ဧတသ္မိံ ဝါ အတ္တိတိ အနာထပိဏ္ဍိကော(အားကိုးရာမဲ့သူတို့အတွက် အမြဲတည်ထားအပ်သော အစာအာဟာရရှိသောသူဌေး)”ဟု ဝိဂြိုဟ်စစ် ပြု၏။ ဤအမည်သည် အများကောင်းကျိုးဆောင်မှုကြောင့် အများက ဂုဏ်တင်ခေါ်ဆိုအပ်သော (ကမ္ဘာကြေသော်လည်း ဥဒါန်းမကျေသော) အမည်ဖြစ်သည်။ သူဌေးကြီး၏ နာမည်ရင်းမှာ သုဒတ္တ ဖြစ်သည်။

မောက္ခမဂ္ဂေ။ ။ “သန္တိမဂ္ဂံ(ဓမ္မ. ၄-၂, ၂၆၈)”ကို မှီး၍ “မောက္ခံ ဂစ္ဆန္တိ ဧတေနာတိ မောက္ခဂါမိ၊ မောက္ခဂါမိ စ+သော+မဂ္ဂေါ စာတိ မောက္ခဂါမိမဂ္ဂေါ”ဟုပြု၊ ဂါမိကိုချေ။

မာတိပက္ခတော-မယ်တော်ဘက်မှ၊ အသီတိယာ-ရှစ်သောင်းလည်းကောင်း၊ ပိတိပက္ခတော-ခမည်းတော်ဘက်မှ၊ အသီတိယာ-ရှစ်သောင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဒွေအသီတိဉာတိကုလသဟဿေဟိ-တစ်သိန်းခြောက်သောင်းသော ဆွေတော်မျိုးတော်တို့သည်၊ ကာရိတေ-ဆောက်လုပ်စေအပ်သော၊

အသီတိယာ။ ။ “အသီတိယာ သဟဿေဟိ” ဟု ဆိုလိုလျက် သဟဿေဟိ ပုဒ်ကျေသည်။ (တစ်နည်း) နောက်၌ “ဒွေအသီတိဉာတိကုလသဟဿေဟိ” မှ “ဉာတိ-ကုလသဟဿေဟိ” ကို ယူ၍ “အသီတိယာ-ရှစ်ဆယ်သော၊ (ဉာတိကုလသဟ-ဿေဟိ-ဆွေတော်မျိုးတော်အထောင်တို့လည်းကောင်း၊) ဝါ-အသီတိယာ ဉာတိကုလ သဟဿေဟိ-ဆွေတော်မျိုးတော်ရှစ်သောင်းတို့လည်းကောင်း” ဟုပေး။ (ဓမ္မဋီ-၁၃)

ဒွေအသီတိဉာတိကုလသဟဿာနိ။ ။ ဉာတိ ၈၀+ကုလနိ ဉာတိကုလနိ၊ ဉာတိကုလနိ+သဟဿာနိ ဉာတိကုလသဟဿာနိ-ဆွေမျိုးတော်တို့၏ အထောင်တို့၊ (တစ်နည်း) သဟဿံ+ဉာတိကုလနိ ဉာတိကုလသဟဿာနိ-အထောင်သော ဆွေမျိုးတော်တို့၊ နောက်နည်း၌ သဟဿနှင့် ဉာတိကုလကို ရှေ့နောက်ပြန်၊ အသီတိ+ ဉာတိကုလသဟဿာနိ၊ အသီတိယာ ဝါ+ဂုဏိတာနိ+ဉာတိကုလသဟဿာနိ အသီ-တိဉာတိကုလသဟဿာနိ-ရှစ်ဆယ်သော (ရှစ်ဆယ်ဖြင့် မြောက်အပ်သော) ဆွေမျိုးတော်အထောင်တို့၊ ဝါ-ရှစ်သောင်းသော ဆွေမျိုးတော်တို့၊ ဒွေ+အသီတိဉာတိကုလ-သဟဿာနိ၊ ဒွီဟိ ဝါ ဂုဏိတာနိ+ဉာတိကုလသဟဿာနိ ဒွေအသီတိဉာတိကုလ-သဟဿာနိ-နှစ်ခု (နှစ်လီ)သော (နှစ်ခုဖြင့် မြောက်အပ်သော) ဆွေမျိုးတော်ရှစ်သောင်းတို့၊ ဝါ-တစ်သိန်းခြောက်သောင်းသော ဆွေမျိုးတော်တို့။ (ဓမ္မဋီ)

တစ်နည်း။ ။ “ဒွီဟိ ဂုဏိတေဟိ အသီတိသဟဿပုမာဏဝန္တေဟိ ဉာတိ-ဘူတကုလေဟိ(ဓမ္မဋီ)” အဖွင့်အလို “အသီတိ+သဟဿံ၊ အသီတိယာ ဝါ ဂုဏိတံ +သဟဿံ အသီတိသဟဿံ-ရှစ်ဆယ်သော (ရှစ်ဆယ်ဖြင့် မြောက်အပ်သော) အထောင်၊ (ရှစ်သောင်း)၊ ဒွီဟိ+ဂုဏိတံ+အသီတိသဟဿံ ဒွေအသီတိသဟဿံ-နှစ်ခုတို့ဖြင့် မြောက်အပ်သော ရှစ်သောင်း၊ (တစ်သိန်းခြောက်သောင်း)၊ ဒွေအသီတိ-သဟဿံ+ပရိမာဏံ ယေသန္တိ ဒွေအသီတိသဟဿာနိ၊ [ဒွေအသီတိသဟဿ+ဏာ-နိဒီ-၃၁၉၊ ၃၂၀။] ဒွေအသီတိသဟဿာနိ ၈+တာနိ+ဉာတိကုလနိ စာတိ ဒွေ-အသီတိဉာတိကုလသဟဿာနိ-တစ်သိန်းခြောက်သောင်း အတိုင်းအရှည်ရှိသော ဆွေတော်မျိုးတော်တို့” ဟုပြု၊ သဟဿနှင့် ဉာတိကုလကို ရှေ့နောက်ပြန်။

နိဂြောဓမဟာဝိဟာရေ-နိဂြောဓာရုံကျောင်းတိုက်ကြီး၌၊ ဧကမေဝ-တစ်ဝါပတ်လုံးသာ၊ ဝဿာဝါသံ-မိုးလပတ်လုံး နေတော်မူခြင်းဖြင့်၊ ဝါ-ဝါဆိုတော်မူခြင်းဖြင့်၊ ဝသိ-နေတော်မူပြီ၊ အနာထပိဏ္ဍိကေန-အနာထပိဏ္ဍိကသူဌေးသည်၊ ကာရိတေ-ဆောက်လုပ်စေအပ်သော၊ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရေ-ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်ကြီး၌၊ ဧကူနဝီသတိဝဿာနိ-တစ်ခုဖြင့် ယုတ်လျော့သော နှစ်ဆယ်သော ဝါတို့ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ ဝါ-၁၉ ဝါတို့ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ ဝိသာခါယ-ဝိသာခါသည်၊ သတ္တဝီသတိကောဋီဓနပရိစ္စာဂေန- ၂၇ ကုဋေသော ဥစ္စာကို စွန့်လှူခြင်းဖြင့်၊ ကာရိတေ-သော၊ ပုဗ္ဗာရာမေ-ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတိုက်၌၊ ဆဗ္ဗဿာနိ-ခြောက်ဝါတို့ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဒွိန္ဒ-နှစ်ခုကုန်သော၊ ကုလာနံ-အမျိုးတို့၏၊ ဂုဏမဟတ္တတံ-အကျိုးကျေးဇူးများကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ပဋိစ္စ-စွဲ၍၊ သာဝတ္ထိ-သာဝတ္ထိမြို့ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ပဉ္စဝီသတိဝဿာနိ- ၂၅ ဝါတို့ပတ်လုံး၊ ဝဿာဝါသံ-ဖြင့်၊ ဝသိ-ပြီ။

ဝဿာဝါသံ။ ။ ဝသံ+အာဝါသော ဝဿာဝါသော-မိုးလပတ်လုံး နေခြင်း (ပါရာဘာ-၂, ၈၁)၊ (တစ်နည်း) ဝဿေ+အာဝါသော ဝဿာဝါသော-မိုးအခါ၌ နေခြင်း(မအူပါနိ-၂, ၄၀၈)၊ ဤပုဒ်၏စပ်ရာ ဝသိသည် အကမ္မကဓာတ်ဖြစ်သဖြင့် ကံမဟုတ်နိုင်၊ ကြိယာဝိသေသနတည်း၊ ထိုကြောင့် “ဝဿာဝါသံ-မိုးလပတ်လုံး နေခြင်းကို”ဟု မပေးသင့်။

ဂုဏမဟတ္တတံ။ ။ အခြားနေရာများ၌ ဂုဏသဒ္ဒါ သီလစသောဂုဏ်အနက်ဟော ယူ၍ “ဂုဏ်အားဖြင့် မြတ်သည်၏အဖြစ်”ဟု ပေးကြ၏၊ ဤ၌ ထိုအနက်မဖြစ်သင့်၊ အမျိုး၂မျိုးတို့၏ သာသနာတော်အား အကျိုးကျေးဇူးများပုံကို ပြသောအရာဖြစ်၍ အာနိသံသအနက်ဖြစ်သင့်၏၊ ဂုဏ်နှင့်ကျေးဇူး သဘောတူယူ၍ “ဂုဏ်ကျေးဇူးများသည်အဖြစ်ကို”ဟုလည်း ပေးကြ၏၊ ဆရာတို့ကား ထိုသို့ဂုဏ်နှင့်ကျေးဇူး သဘောတူထား၍ ပေးခြင်းကို နှစ်သက်တော်မမူပါ(သမ္မောဘာ-၁, ၇)။ “ဂုဏေန+မဟန္တာ ဂုဏမဟန္တာ(အကျိုးကျေးဇူးအားဖြင့် များသောအမျိုးတို့)၊ ဂုဏမဟန္တာနံ+ဘာဝေါ ဂုဏမဟတ္တံ၊ “ဂုဏမဟန္တတ္တံ”ဟု ဆိုလိုလျက် နှစ်ကိုချေ၊ ဂုဏမဟတ္တမေဝ ဂုဏမဟတ္တတာ-အကျိုးကျေးဇူးအားဖြင့် များကုန်သည်၏အဖြစ်”ဟုပြု။

ဝါ-အတွက်၊ (တစ်နည်း) ခြိန္တု ခြိန္တု ဘိက္ခုသဟဿာနံ-နှစ်ထောင်နှစ်ထောင် ကုန်သော ရဟန်းတို့ဖို့၊ ဝါ-အတွက်၊ နိစ္စံ-အမြဲ၊ ပညတ္တာသနာနေဝ-ခင်းထား အပ်ပြီးသော နေရာရှိကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ယော-အကြင်ရဟန်း သည်၊ အန္တုပါနဘေသဇ္ဇေသု-စားဖွယ်သောက်ဖွက်ဆေးတို့တွင်၊ ယံ-အကြင် အရာကို၊ ဣစ္ဆတိ-အလိုရှိ၏၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ (တံ-ထိုအရာသည်) ယထိစ္ဆိတမေဝ-အကြင်အကြင်အလိုရှိအပ်သည့်အတိုင်းသာလျှင်၊ (အလိုရှိ သလောက်သာလျှင်)၊ သမ္ပဇတိ-ပြည့်စုံ၏၊ ဝါ-ရောက်လာ၏၊ (တစ်နည်း) တဿ-၏၊ ဝါ-သည်၊ ယထိစ္ဆိတမေဝ-အကြင်အကြင်အလိုရှိအပ်သည်သာ လျှင်ဖြစ်သော၊ တံ-အရာသည်၊ သမ္ပဇတိ-၏။ တေသု-ထိုအနာထပိဏ် သူဌေးနှင့် ဝိသာခါတို့တွင်၊ အနာထပိဏ္ဍိကေန-အနာထပိဏ်သူဌေးသည်၊ ဧကဒိဝသမ္ပိ-တစ်ရက်၌လည်း၊ (တစ်ရက်မျှလည်း)၊ သတ္တာ-မြတ်စွာဘုရားကို၊ ပဉ္စ-ပြဿနာကို၊ (သိလိုသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို)၊ န ပုစ္ဆိတပုဗ္ဗော-မမေး အပ်ဖူး၊ သော-ထိုအနာထပိဏ်သူဌေးသည်၊ “တထာဂတော-မြတ်စွာဘုရား သည်၊ ဗုဒ္ဓသုခုမာလော-ဘုရားဖြစ်၍ နူးညံ့တော်မူ၏၊ [ဗုဒ္ဓသုခုမာလောတိ ဗုဒ္ဓ- သုကုမာရတာ၊ ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ ဗုဒ္ဓဘာဝေန ဝါ သုခုမာလတာ၊-ဓမ္မဋီ။] ခတ္တိယ- သုခုမာလော-မင်းမျိုးဖြစ်၍ နူးညံ့တော်မူ၏၊ ‘ဂဟပတိ-သူကြွယ်သည်၊ မေ- ငါ့အား၊ ဗဟူပကာရော-များသောကျေးဇူးရှိ၏၊’ ဣတိ-ဤသို့ကြံတော်မူ၍၊ မယံ-ငါ့အား၊ ဓမ္မ-တရားကို၊ ဒေသေန္တော-ဟောတော်မူလသော်၊ ကိလမေယျ- ပင်ပန်းတော်မူရာ၏။” ဣတိ-ဤသို့တွေး၍၊ သတ္တရိ-မြတ်စွာဘုရား၌၊ အဓိမတ္တ- သိနေဟေန-လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော ချစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-လွန်ကဲ စွာ ချစ်ခင်ကြည်ညိုခြင်းကြောင့်၊ [အဓိမတ္တသိနေဟေနာတိ အဓိကသဒ္ဓါယ၊ အစလပ္ပသာဒေန၊-ဓမ္မဋီ။] ပဉ္စ-ပြဿနာကို၊ န ပုစ္ဆတိ ကိရ-မမေးဘူးတဲ့၊ ပန- သို့သော်လည်း၊ သတ္တာ-သည်၊ တသ္မိ-ထိုအနာထပိဏ်သူဌေးသည်၊ နိသိန္န- မထွေယေဝ-ထိုင်ပြီးခါမျှဖြစ်သော်သာ၊ ဝါ-ထိုင်ပြီးလျှင်ထိုင်ပြီးခြင်း၊ “အယံ သေဋ္ဌိ-ဤသူဌေးသည်၊ မံ-ငါ့ကို၊ အရက္ခိတဗ္ဗဋ္ဌာနေ-မစောင့်ရှောက်ထိုက်သော နေရာ၌၊ ရက္ခတိ-စောင့်ရှောက်၏၊ ဟိ-မှန်၏၊ အဟံ-ငါသည်၊ ကပ္ပသတ- သဟဿာဓိကာနိ-ကမ္ဘာတစ်သိန်းအလွန်ရှိကုန်သော၊ စတ္တာရိ-လေးခုကုန်

ဝတ္ထဘေသဇူပါနကာဒီနိ-အဝတ်, ဆေး, ဖျော်ရည်အစရှိသည်တို့ကို၊ ဂါဟာ-
 ပေတွာ-ယူစေ၍၊ ဓမ္မဿဝနတ္ထာယ-တရားနာခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဂစ္ဆန္တိ-သွားကုန်
 ၏။ (ဣတိ-ဤသို့) ဒွေယေဝ- ၂မျိုးသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ကိစ္စာနိ-လုပ်ငန်း
 တို့သည်၊ အဟေသုံ-ရှိကုန်ပြီ။ အထ-ထိုအခါ၌၊ ဧကဒိဝသံ-တစ်ခုသောနေ့၌။
 မဟာပါလော-မဟာပါလသည်၊ ဂန္ဓမာလာဒိဟတ္ထေ-လက်၌ နံ့သာ,ပန်းအစရှိ
 သည်ရှိကုန်သော၊ ဝါ-နံ့သာ,ပန်းအစရှိသည်တို့ကို လက်စွဲကုန်သော၊ ဝိဟာရံ-
 ကျောင်းသို့၊ ဂစ္ဆန္တေ-သွားနေကုန်သော၊ အရိယသာဝကေ-အရိယာဖြစ်သော
 တပည့်တို့ကို၊ ဒိသွာ-မြင်၍၊ “အယံ မဟာဇနော-ဤများစွာသော လူအပေါင်း
 သည်၊ ကုဟိ-အဘယ်အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ-သွားနေသနည်း၊” ဣတိ-ဤသို့၊ ပုစ္ဆိ-
 တွာ-မေး၍၊ ဝါ-မေးလသော်၊ “(အယံ မဟာဇနော-သည်)၊ ဓမ္မဿဝနာယ-
 တရားနာခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဂစ္ဆတိ-သွားနေ၏။)” ဣတိ-သို့၊ သုတွာ-ကြားသိရ၍၊
 “အဟမ္မိ-ငါသည်လည်း၊ ဂမိဿာမိ-သွားအံ့၊” ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ဂန္ဓာ-
 သွား၍၊ သတ္တာရံ-မြတ်စွာဘုရားကို၊ ဝန္တိတွာ-ရိုခိုး၍၊ ပရိသပရိယန္တေ-ပရိသတ်
 အစွန်၌၊ နိသီဒိ-ထိုင်ပြီ။

စ-ဆက်ဥဒါနံ၊ ဗုဒ္ဓါ နာမ-ဘုရားရှင်တို့မည်သည်၊ ဓမ္မ-တရားကို၊
 ဒေသေန္တာ-ဟောတော်မူကုန်လသော်၊ သရဏသီလပဗ္ဗဇ္ဇာဒီနံ-သရဏဂုဏ်,
 သီလ, ရှင်ရဟန်းအဖြစ်အစရှိသည်တို့၏၊ ဥပနိဿယံ-အားကြီးသော မှီရာ
 အကြောင်းကို၊ ဩလောကေတွာ-ကြည့်တော်မူ၍၊ အဇ္ဈာသယဝသေန-အလို
 နှင့်စပ်သဖြင့်၊ (အလို၏အစွမ်းဖြင့်)၊ ဓမ္မ-ကို၊ ဒေသေန္တိ-ဟောတော်မူကုန်၏။

ဒွေယေဝ ကိစ္စာနိ။ ။ “ပုရောတ္တံ ၊ပေ၊ ဂစ္ဆန္တိ” သည် ဒွေယေဝ၏ သရုပ်တည်း။
 ဒွေယေဝကား သရူပဝန္တတည်း။ “တေသု-တို့တွင်၊ အရိယသာဝကာနံ-တို့၏၊ ဒွေယေဝ-
 ကုန်သော၊ ကိစ္စာနိ-တို့သည်၊ အဟေသုံ-ကုန်ပြီ၊ (ကတမာနိ ဒွေ-အဘယ် ၂မျိုးတို့
 နည်း?) ပုရောတ္တံ-၌၊ ပေ၊ ဂစ္ဆန္တိ-ကုန်၏၊ (ဣမာနိ ဒွေ-ဤ ၂မျိုးတို့တည်း။)” ဟုလည်း
 ပေးနိုင်သည်။

အဇ္ဈာသယဝသေန။ ။ အာသယန္တိ ဧတ္ထ သတ္တာ နိဝသန္တိတိ အာသယော-
 သတ္တဝါတို့၏ နေထိုင်ရာ၊ [အာ+သိ+ဏာ-သာရတ္ထ-၁, ၇၅။] စိတ္တံ အာဂမ္မ သေတိ
 ဧတ္ထာတိ အာသယော(သီဋီသစ်-၁, ၉၉)၊ အာသယန္တိ ဝသန္တိ ဧတ္ထာတိ အာသယော-

တသ္မာ-ထိုကြောင့်၊ တံ ဒိဝသံ-ထိုနေ့၌၊ သတ္တာ-သည်၊ တဿ-ထိုမဟာပါလ
၏။ ဥပနိဿယံ-အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းကို၊ သြလောကေတွာ-ကြည့်
တော်မူ၍၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေန္တော-ဟောတော်မူလသော်၊ **အနုပုဗ္ဗိကထံ-အစဉ်**
အတိုင်း ဟောပြောထိုက်သော တရားစကားကို၊ ကထေသိ-ဟောတော်မူပြီ။

သတ္တဝါတို့၏ နေထိုင်ရာ တွင်းချောက်စသောအရပ်၊ အာသယော ဝိယာတိ အာ-
သယော-ဒိဋ္ဌိနှင့် ဉာဏ်(ပါရာဘာ-၁, ၁၃၅)၊ အာသယောဝ အဇ္ဈာသယော၊ အဓိ
အနက်မရှိ၊ အဇ္ဈာသယအရ ဒိဋ္ဌိနှင့် ဉာဏ်တည်း။

ချဲ့ဉာဏ်-ဒိဋ္ဌိသည် သဿတဒိဋ္ဌိ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိအားဖြင့် ၂ပါး ရှိ၏။ ဉာဏ်သည်
“အနုလောမခန္ဓိ”ဟုခေါ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်၊ “ယထာဘူတ”ဟုခေါ်သော ကမ္မ-
ဿကတာဉာဏ်အားဖြင့် ၂ပါးပြား၏။ ထိုတွင် ဒိဋ္ဌိသည် ဝဇ္ဇနိဿိတ(ဝဋ်၌မှီသော-
ဝဋ်မှ မထွက်မြောက်လိုသော) သတ္တဝါတို့၏ နေရာတည်း၊ ဉာဏ်(ဝိပဿနာဉာဏ်၊
ကမ္မဿကတာဉာဏ်)သည် ဝိဝဇ္ဇနိဿိတ(နိဗ္ဗာန်၌မှီသော-နိဗ္ဗာန်ကိုတောင့်တသော)
သတ္တဝါတို့၏ နေရာတည်း။(သာရတ္ထ-၁, ၇၅၊ သီဇီသစ်-၁, ၉၉၊ ပါရာဘာ-၁, ၁၃၅)

အနုပုဗ္ဗိကထံ။ ။ “အနုပုဗ္ဗိ ကထေတဗ္ဗကထံ(ဒိဋ္ဌိ-၁, ၃၁၀၊ သီဇီသစ်-၂,
၂၇၉)”ကို ကြည့်၍ “အနုပုဗ္ဗိ+ကထေတဗ္ဗ အနုပုဗ္ဗိ၊ [အနုပုဗ္ဗ+က+တ္တိ]၊ အနုပုဗ္ဗိ
စ+သာ+ကထာ စာတိ အနုပုဗ္ဗိကထာ”ဟုပြု။ ဆရာတို့ကား အာဝုဒ္ဓိဖြင့် “အနုပုဗ္ဗိ-
ကထာ”ဟု ရှိစေလို၏။ “အနုပုဗ္ဗိ ကထံ”ဟု ဝါကျလည်းရှိ၏။

နိတိပဒနိ-၂, ၆၉၇။ ။ ထို၌ “အနုပုဗ္ဗိ-အစဉ်ရှိသော”ဟု ပေး၏။ ထိုအလို
“အနုပုဗ္ဗိ+ဧတိဿ အတ္ထိတိ အနုပုဗ္ဗိ”ဟုပြု၍ “အနုပုဗ္ဗိကထံ-အစဉ်ရှိသော စကား
ကို”ဟု ပေး။

ဒိဋ္ဌိ-၂, ၆၆၊ မဋီ-၂, ၃၅။ ။ ထို၌ “အနုပုဗ္ဗိယာ အနုပုဗ္ဗိ ကထေတဗ္ဗကထံ”ဟု
ဖွင့်၏။ ထိုအဖွင့်ကို ကြည့်၍ “ပုဗ္ဗဿ+အနုပုဗ္ဗိ အနုပုဗ္ဗိ-ရှေးအားလျော်သောသဘော-
အစဉ်၊ အနုပုဗ္ဗိယာ+ကထေတဗ္ဗ+ကထာ အနုပုဗ္ဗိကထာ-အစဉ်အားဖြင့် ဟောထိုက်
သော တရားစကား”ဟုလည်း ပြုကြ၏။

ဓမ္မဋီ-၁၂၈။ ။ ထိုအလို “အနုပုဗ္ဗိယာ+ပဝတ္တာ+ကထာ အနုပုဗ္ဗိကထာ-
အစဉ်အားဖြင့် ဖြစ်သော တရားစကား”ဟုပြု။

ပါရာယော-၄၄။ ။ ထို၌ “ကထနံ ကထာ၊ အနုပုဗ္ဗေန+ကထာ အနုပုဗ္ဗိ-
ကထာ-အစဉ်အားဖြင့် ဟောခြင်း”ဟု ပြု၏။ ဤလာ၊ ရဿပြု။

သေယျထိဒံ-အဘယ်အနုပုဗ္ဗိကထာကိုနည်း? ဒါနကထံ-ဒါနနှင့်စပ်သော တရားစကားကိုလည်းကောင်း၊ သီလကထံ-သီလနှင့်စပ်သော တရားစကားကို လည်းကောင်း၊ သဂ္ဂကထံ-နတ်ပြည်နှင့် စပ်သော တရားစကားကိုလည်း ကောင်း၊ ကာမာနံ-ကာမဂုဏ်တို့၏၊ **အာဒိနဝံ**-အပြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ- ဆင်းရဲကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဩကာရံ-ယုတ်ညံ့ပုံ ကိုလည်းကောင်း၊ သံကိလေသံ-ညစ်ညမ်းပုံကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-သံသရာ၌ နှိပ်စက်လောင်မြိုက်ပုံကိုလည်းကောင်း၊ **နေက္ခမ္မေ**-ကာမမှ ထွက်မြောက်သော ရှင်ရဟန်းအဖြစ်နှင့် စွာန်စသော တရား၌၊ **အာနိသံသံ**-အကျိုးကိုလည်း ကောင်း၊ ပကာသေသိ-ထင်ရှားစေတော်မူပြီ၊ ဝါ-ဟောပြုတော်မူပြီ။ တံ- ထိုအနုပုဗ္ဗိကထာကို၊ သုတ္တာ-ကြားနာရ၍၊ မဟာပါလော-မဟာပါလမည် သော၊ ကုဋုမ္မိကော-သူကြွယ်သည်၊ စိန္တေသိ-စဉ်းစားပြီ။ “(ကိ-အဘယ်သို့

သေယျထိဒံ။ ။ ဤပုဒ်ကို နိပါတ်ပုဒ်ယူ၍ ပေးခဲ့သည်။ “သေယျထာ+က္ကဒံ” ဟု ပုဒ်ခွဲ၍ “က္ကဒံ-ဤအနုပုဗ္ဗိကထာဟူသည်၊ သေယျထာ-အဘယ်နည်း”ဟုလည်း ပေးပါ(ဓမ္မဋီ၊ သီဋီသစ်-၁, ၃၁၊ သီဘာ-၁, ၂၉၁)။ ယဒိဒံပုဒ်ကဲ့သို့ လိင် ၃ပါး ဝုစ် ၂ပါးအားဖြင့် နေရာအားလျော်စွာ ပေးနိုင်၏(မဋီ-၁, ၁၉၇၊ နိတိသုတ္တ-၃၇၈)။

အာဒိနဝံ။ ။ **အာဒိနဝေါ**တိ ဒေါသော(မ. ၄-၃, ၆၅၊ အံ. ၄-၃, ၂၁၄)၊ **ဒေါသော**တိ အနိစ္စတာဒိနာ အပ္ပဿာဒါဒိနာ စ ဒုသိတဘာဝေါ၊ ယတော တေ ဝိညူနံ စိတ္တံ နာရာဓေန္တိ။ အထဝါ အာဒိနံ ဝါတိ ပဝတ္ထတိတိ **အာဒိနဝေါ**၊ ပရမကပဏတာ (မဋီ-၃, ၃၈)။ [ဒိဋီ-၂, ၆၉၊ အံဋီ-၃, ၂၂၃-တို့၌ “ပဝတ္ထတိ”ဟု စာပျက်နေသည်၊ ပဝတ္ထတိကို အမှန်ယူလျှင် “ပဝတ္ထတိ ဧတေနာတိ”ဟု ရှိရမည်။]

သံကိလေသံ။ ။ “သံကိလေသန္တိ မလိနံ(ဓမ္မဋီ)”ဟူသော အဖွင့်အရ ကိလိသ ဓာတ်၏ မလိနံ(ညစ်ညမ်းခြင်း) အနက်ယူ၍ ရှေ့နည်းပေးသည်။ “သံကိလေသောတိ တေဟိ သတ္တာနံ သံကိလိဿနံ(အံ. ၄-၃, ၂၁၄)၊ သံကိလိဿနန္တိ ဝိဗာဓကတာ၊ ဥပတာပကတာ စ(အံဋီ-၃, ၂၂၃)”အဖွင့်အရ ကိလိသဓာတ် ဝိဗာဓနံ(နှိပ်စက်ခြင်း) အနက်၊ ဥပတာပနံ(လောင်မြိုက်ခြင်း)အနက်ယူ၍ နောက်နည်းပေးသည်။

နေက္ခမ္မေ အာနိသံသံ။ ။ **နေက္ခမ္မေ အာနိသံသန္တိ** ပဗ္ဗဇယံ စွာနာဒိသု စ ဂုဏေ ဝိဘာဝေသိ၊-အံဋီ-၃, ၂၂၄၊ မဋီ-၃, ၃၈၊ ဓမ္မဋီ။

စဉ်းစားသနည်း?) ပရလောကံ-နောက်လောကသို့၊ ဂစ္ဆန္တိ-သွားသူသို့၊ ပုတ္တ-
 ဓိတရော ဝါ-သားသမီးတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဘာတရော ဝါ-ညီအစ်ကိုတို့
 သည်လည်းကောင်း၊ ဘောဂါ ဝါ-စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့သည်လည်းကောင်း၊ န အနု-
 ဂစ္ဆန္တိ-အစဉ်မလိုက်ကုန်၊ သရီရမ္ပိ-ခန္ဓာကိုယ်သည်သော်လည်း၊ အတ္တနာ-မိမိ
 နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-အတူ၊ န ဂစ္ဆတိ-မလိုက်၊ မေ-ငါ့အား၊ ယရာဝါသေန-အိမ်၌နေခြင်း
 ဖြင့်၊ ကိံ-ဘာအကျိုးရှိအံ့နည်း၊ ပဗ္ဗဇိဿာမိ-ရှင်ရဟန်းပြုတော့အံ့၊ ဣတိ-
 ဤသို့ စဉ်းစားပြီ။ [တံ-ကို၊ သုတွာ-၍၊ မဟာပါလော-သော၊ ကုဋ္ဌမ္ပိကော-သည်၊
 “ပရလောကံ-သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ-သို့၊ ပုတ္တဓိတရော ဝါ-ကောင်း၊ ဘာတရော ဝါ-ကောင်း၊
 ဘောဂါ ဝါ-ကောင်း၊ န အနုဂစ္ဆန္တိ-ကုန်၊ သရီရမ္ပိ-လည်း၊ အတ္တနာ-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ န
 ဂစ္ဆတိ၊ မေ-အား၊ ယရာဝါသေန-ဖြင့်၊ ကိံ-နည်း၊ ပဗ္ဗဇိဿာမိ-အံ့” ဣတိ-ဤသို့၊
 စိန္တေသိ-စဉ်းစားပြီ”ဟု အာကာရအတွင်းသွင်း၍လည်း ပေးနိုင်သည်။] သော-ထို
 မဟာပါလသည်၊ ဒေသနာပရိယောသာနေ-ဒေသနာတော်၏ အဆုံး၌၊
 သတ္တာရံ-မြတ်စွာဘုရားသို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-ချဉ်းကပ်၍၊ ပဗ္ဗဇ္ဇ-ရှင်ရဟန်း
 အဖြစ်ကို၊ ယာစိ-တောင်းပြီ၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုမဟာပါလကို၊ သတ္တာ-
 သည်၊ “တေ-သင်၏၊ ဝါ-မှာ၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗ-
 ယုတ္တကော-ပန်ကြားထိုက်သည်၏အဖြစ်နှင့်ယှဉ်သော၊ ဝါ-ခွင့်တောင်းထိုက်
 သော၊ ဉာတိ-ဆွေမျိုးသည်၊ အတ္ထိ-ရှိသလော?” ဣတိ-သို့၊ အာဟ-မေးတော်
 မူပြီ၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား! မေ-၏၊ ဝါ-မှာ၊ ကနိဋ္ဌဘာတာ-ညီငယ်သည်၊
 အတ္ထိ-ရှိပါ၏၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ တေန ဟိ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ တံ-ထို
 ညီငယ်ကို၊ အာပုစ္ဆာဟိ-ပန်ကြားချေလော၊ ဝါ-ခွင့်တောင်းချေလော၊ ဣတိ-
 ဤသို့မိန့်တော်မူပြီ၊ သော-ထိုမဟာပါလသည်၊ သာဓူတိ-ကောင်းပါပြီဘုရား
 ဟု၊ သမ္ပဋ္ဌိစ္စိတွာ-ဝန်ခံ၍၊ (ကတိပေး၍)၊ သတ္တာရံ-ကို၊ ဝန္တိတွာ-ရှိခိုး၍၊ ဂေဟံ-
 သို့၊ ဂန္ဓာ-သွား၍၊ ကနိဋ္ဌ-ညီဖြစ်သူကို၊ ပက္ခောသာပေတွာ-ခေါ်စေ၍၊ တာတ-
 ငါ့ညီ! မယုံ-ငါ၏၊ ဣမသ္မိံ ဂေဟေ-ဤအိမ်၌၊ သဝိညာဏကမ္မိ-စိတ်နှင့်တကွ
 ဖြစ်သည်သော်လည်းဖြစ်သော၊ ဝါ-သက်ရှိသော်လည်းဖြစ်သော၊ အဝိညာဏ-
 ကမ္မိ-စိတ်မရှိသည်သော်လည်းဖြစ်သော၊ ဝါ-သက်မဲ့သော်လည်းဖြစ်သော၊
 ကိစ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ယံ ဓနံ-အကြင်ဥစ္စာသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံ

သော၊ တံ-ထိုဥစ္စာသည်၊ တဝ-သင်၏၊ ဘာရော-တာဝန်တည်း၊ နံ-တာဝန်ကို၊ ပဋိပဇ္ဇာဟိ-ယူလော၊ [ခနံ ပဋိပဇ္ဇ ဂဏှ၊-ဇာ. ၄-၇, ၁၆၄။] ဣတိ-ဤသို့ပြောပြ၊ တုမေု ပန-သင်တို့သည်ကား၊ ကိံ-ဘာကို၊ ကရိဿထ-ပြုကုန်မည်နည်း? ဣတိ-ဤသို့၊ အာဟ-မေးပြီ၊ အဟံ-ငါသည်၊ သတ္ထု-မြတ်စွာဘုရား၏၊ သန္တိ-ကေ-အထံ၌၊ ပဗ္ဗဒိဿာမိ-ရှင်ရဟန်းပြုတော့မည်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြ၊ ဘာတိက-အစ်ကို! ကိံ-ဘာကို၊ ကထေသိ-ပြောလိုက်သနည်း? တံ-သင့်ကို၊ မေ-ကျွန်တော်သည်၊ [လဒ္ဓေါ-၌စပ်၊] ဝါ-၏၊ [မာတရိ၊ ပိတရိ-၌စပ်၊] မာတရိ-အမေသည်၊ မတာယ-သေလသော်၊ မာတာ ဝိယ-အမေကိုကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပိတရိ-အဖေသည်၊ မတေ-သေလသော်၊ ပိတာ ဝိယ-အဖေကိုကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ လဒ္ဓေါ-ရအပ်ပါပြီ၊ တေ-သင်၏၊ ဂေဟေ-အိမ်၌၊ မဟာဝိ-ဘဝေါ-များစွာသောစည်းစိမ်ဥစ္စာသည်၊ (အတ္ထိ-ရှိပါ၏။) ဂေဟံ-အိမ်၌၊ အဇ္ဈာဝသန္တေဟေဝ-နေကုန်သော်သာ၊ ဝါ-လျက်သာ၊ ပုညာနိ-ကောင်းမှုတို့ကို၊ ကာတုံ-ပြုခြင်းငှာ၊ သက္ကာ-စွမ်းနိုင်ပါ၏။ ဧဝံ-ဤသို့၊ မာ ကရိတ္ထ-မပြုပါကုန်နှင့်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြ။

ဂေဟံ အဇ္ဈာဝသန္တေဟေဝ။ ။ အထက်၌ လက္ခဏအနက်ပေးခဲ့သည်၊ အန္တပစ္စည်းဆုံးသော ပုဒ်များနောင် တတိယာဝိဘတ်ရှိလျှင် ကရိုဏ်း(ကတ္တား)အနက်၊ လက္ခဏအနက်၊ ဟိတ်အနက်အားဖြင့် ဥမျိုးပေးနိုင်သည်၊ ထိုကြောင့် ကတ္တားကြံ၍ “အဇ္ဈာဝသန္တေဟေဝ-နေကုန်သည်သာဖြစ်ကုန်သော၊ (တုမေုဟိ-တို့သည်) ပုညာနိ ကာတုံ သက္ကာ”ဟုလည်းကောင်း၊ ဟိတ်ကြံ၍ “တုမေုဟိ အဂါရံ-၌၊ အဇ္ဈာဝသန္တေဟေဝ-နေကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်သာ၊ ပုညာနိ ကာတုံ သက္ကာ”ဟုလည်းကောင်း ပေးနိုင်သည်၊ [ကရိုဏ်း လက္ခဏ၊ ဟိတ်နက်ရ၊ မာနအန္တ တတိယာ။-ကဏ္ဍဘာ-၂, ၄၈၉။]

ဂေဟံ၌ အနက်။ ။ အဇ္ဈာဝသန္တေဟိ၌ အဓိ အဘိ အာဥပသာရတို့ကို အနက်မဲ့ယူ၍ ဂေဟံကို အထက်၌ သတ္တမိအနက်ပေးခဲ့သည်၊ အဓိကို အဘိဘဝန အနက်၊ အာကို မရိယာဒအနက်ယူလျှင် ဂေဟံ၌ ကံအနက်တည်း၊ “ဂေဟံ-ကို၊ အဇ္ဈာဝသန္တေဟေဝ-စိုးအုပ်၍ အပိုင်းအခြားအားဖြင့် နေကုန်လျက်သာ”ဟု ပေး (မောင်-၂, ၂၊ မောင်နိ-၁, ၁၅၂)။ အဋ္ဌကထာအလိုကား ဥပသာရအနက်ရှိသည်

တာတ-ငါ့ညီ! အဟံ-သည်၊ သတ္ထု-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဓမ္မဒေသနံ-ကို၊ သုတ္တာ-
 ၍၊ ယရာဝါသေ-အိမ်ဟူသောနေရာ၌၊ ဝသိတုံ-နေခြင်းငှာ၊ န သက္ကောမိ-
 မစွမ်းနိုင်၊ သတ္ထာရာ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အတိသဏှာသုခုမံ-အလွန်သိမ်
 မွေ့နူးညံ့သော၊ တိလက္ခဏံ-သုံးပါးသောလက္ခဏာသို့၊ ဝါ-လက္ခဏာယာဉ်
 သုံးပါးသို့၊ အာရောပေတွာ-ရှေးရှုတက်ရောက်စေ၍၊ ဝါ-တင်၍၊ အာဒိမဇ္ဈ-
 ပရိယောသာနကလျာဏော-အစအလယ်အဆုံးတို့၌ ကောင်းသော၊ ဓမ္မော-
 တရားကို၊ ဒေသိတော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ သော-ထိုတရားကို၊ အဂါရမဇ္ဈေ-
 အိမ်၏အလယ်၌၊ ဝသန္တေန-နေသူသည်၊ ပူရေတုံ-ပြည့်စေခြင်းငှာ၊ ဝါ-
 ဖြည့်ကျင့်ခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ-မစွမ်းနိုင်။ တာတ-ငါ့ညီ! ပဗ္ဗဇိဿာမိ-ရဟန်း
 ပြုတော့မည်၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြီ၊ ဘာတိက-အစ်ကို! တာဝ-ရှေးဦးစွာ၊
 တရုဏာယေဝ-နုပျိုကုန်သေးသည်သာ၊ အတ္ထ-ဖြစ်ပါကုန်၏၊ မဟလ္လက-
 ကာလေ-ကြီးသူ၏အခါ၌၊ ဝါ-ကြီးရင့်ရာအခါ၌၊ ပဗ္ဗဇိဿထ-ရှင်ရဟန်းပြု
 ရကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ၊ တာတ-ငါ့ညီ! ဟိ (ယသ္မာ)-အကြင်
 ကြောင့်၊ မဟလ္လကဿ-ကြီးရင့်သူ၏၊ (ဟတ္ထပါဒါ-၌စပ်)၊ ဝါ-အား၊ (အန-
 သဝါ-၌စပ်)၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဟတ္ထပါဒါပိ-လက်ခြေတို့သည်သော်လည်း၊
 အနဿဝါ-နားမထောင်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊
 ဝသေ-အလို၌၊ န ဝတ္တန္တိ-မဖြစ်ကုန်၊ ဉာတကာ ပန-ဆွေမျိုးတို့သည်ကား၊
 ကိမင်္ဂီ-အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ (အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဝသေ-အလို၌၊ ဝတ္တန္တိ-
 ဖြစ်ကုန်အံ့နည်း၊) [“ပန-အနွယကား”ဟု ပေါ်အောင်ပေးနိုင်သည်၊ “ကိမင်္ဂီန္တိ
 ပဂေဝ . . . ကော ပန ဝါဒေါ ကိမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ(ဓမ္မဋီ)”ဟူသော အဖွင့်အလို “ဉာတကာ
 ပန-ကား၊ ကိမင်္ဂီ-အဘယ်မှာ ပြောဆိုဖွယ်ရှိတော့အံ့နည်း”ဟု အလွယ်ပေး။](တသ္မာ-
 ထိုကြောင့်) သ္မာဟံ(သော+အဟံ)-ထိုငါသည်၊ တဝ-သင်၏၊ ကထံ-စကားကို၊
 န ကရောမိ-မပြုနိုင်၊ ဝါ-မလိုက်နာနိုင်၊ သမဏပဋိပတ္တိယေဝ-ရဟန်းတို့၏

ဖြစ်စေ၊ မရှိသည်ဖြစ်စေ သတ္တမိအနက်သာတည်း(ဒီ. ၄-၁, ၂၁၈၊ သီဘာ-၃, ၃၀၂)။
 သိဒ္ဓိသစ်-၂, ၂၁၀၌ကား “ကမ္မပ္ပဝစနိယယုတ္တေဖြင့် သတ္တမိအနက်၌ ဒုတိယာသက်”
 ဟု ဆို၏။ သို့သော် ဤနေရာ၌ အဓိသည် ကမ္မပ္ပဝစနိယမဟုတ်သောကြောင့် စဉ်းစား
 ပါဟု ဆရာတို့ မိန့်တော်မူ၏(သီဘာ-၃, ၃၀၁)။

အကျင့်ကိုသာ၊ ပူရေဿာမိ-ဖြည့်ကျင့်တော့မည်။

ဇရာဇူရိတာ ဟောန္တိ၊ ဟတ္ထပါဒါ အနဿဝါ။

ယဿ သော ဝိဟတတ္ထာမော၊ ကထံ ဓမ္မံ စရိဿတိ။

ယဿ- အကြင်သူ၏။ ဟတ္ထပါဒါ- လက်ခြေတို့သည်။ ဇရာဇူရိတာ- ဇရာကြောင့် အိုမင်းကုန်သည်။ ဝါ- ဇရာညှင်း၍ အိုမင်းကုန်သည်။ (ဟုတ္တာ-၍) [အဇရိတိ ဇူရော၊ ဇရဓာတ်၊ ဇရပစ္စည်း(မောဂ်-၇၊ ၁၅၂)၊ ဇူရော+ယေသံ အတ္ထိတိ ဇူရိတာ၊ (တစ်နည်း) ဇူရံ +ဣတာ ဂတာ ဇူရိတာ၊-ဓမ္မဋီ။] အနဿဝါ- နားမထောင်ကုန်သည်။ ဝါ-အလိုအတိုင်း မဖြစ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏။ သော-ထိုသူသည်။ ဝိဟတတ္ထာမော-ပျက်စီးသော အားအင်ရှိသည်။ (ဟုတ္တာ-၍) ကထံ- အဘယ်သို့လျှင်၊ ဓမ္မံ- တရားကို၊ စရိဿတိ- ကျင့်နိုင်ပါ တော့အံ့နည်း။

တာတ-ငါ့ညီ! အဟံ-ငါသည်။ ပဗ္ဗဇိဿာမိ ဧဝ-ရှင်ရဟန်းပြုတော့ မည်သာ၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ တဿ-ထိုညီသည်။ ဝိရဝန္တဿေဝ-ပြောဆိုမြည် တမ်းနေစဉ်ပင်၊ သတ္ထု-၏။ သန္တိကံ-အထံသို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ ပဗ္ဗဇိ-ရှင်ရဟန်းအဖြစ် ကို၊ ယာစိတွာ-တောင်း၍၊ လဒ္ဓပဗ္ဗဇူပသမ္ပဒေါ-ရအပ်ပြီးသောရှင်အဖြစ် ရဟန်းအဖြစ်ရှိသည်။ (ဟုတ္တာ-၍) အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ-ဆရာဥပဇ္ဈာယ်တို့၏။ သန္တိကေ-အထံ၌၊ ပဉ္စဝဿာနိ-ငါးဝါတို့ပတ်လုံး၊ ဝသိတွာ-နေ၍၊ ဝုဋ္ဌဝဿော- မိုးလပတ်လုံး နေပြီးသည်။ ဝါ-ဝါကျွတ်ပြီးသည်။ (ဟုတ္တာ-၍) ပဝါရေတွာ- ပဝါရဏာပြုပြီး၍၊ ဝါ-သော်၊ သတ္ထာရံ-သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-၍၊ ဝန္တိတွာ-၍။

ဝိရဝန္တဿေဝ။ ။ အနာဒရအနက်၌ ဆဋ္ဌိသက်၊ အနာဒရိယကြိယာကို “စဉ်” ဟု ပေးခြင်းမှာ ပေးရိုးအနက်တည်း။ “ဝိရဝန္တဿေဝ-ပြောဆိုမြည်တမ်းနေသည်သာ ဖြစ်သော၊ တဿ-ထိုညီကို၊ (အနာဒရိယ-အလေးမထားမှု၍)”ဟုလည်း ပေးကြ၏။ ထိုသို့ ပေးခြင်းကို ဆရာတို့ နှစ်သက်တော်မမူ။(နိဒ္ဒေသ၊ ဗာ၊ ဗာဋီ၊ ကစ်ဘာ-၁၊ ၄၃၄) [ဝိရဝန္တဿေဝါတိ အနာဒရတ္ထေ သာမိဝစနံ၊ ဝိရဝန္တံ ကနိဋ္ဌဘာတရံ အနာဒရံ ကတ္တာ၊-ဓမ္မဋီ။]

ဝုဋ္ဌဝဿော။ ။ ဝသိတ္တာတိ ဝုဋ္ဌော၊ ဝသံ+ဝုဋ္ဌော ဝုဋ္ဌဝဿော၊ ဝဿနှင့်

ပုစ္ဆိ-မေးလျှောက်ပြီ၊ (ကိ-အဘယ်သို့ မေးလျှောက်သနည်း?) ဘန္တေ-မြတ်စွာ ဘုရား! ကုမသို့ သာသနေ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဓုရာနိ-တာဝန်တို့သည်၊ ကတိ-အဘယ်မျှရှိကုန်သနည်း၊ ကုတိ-ဤသို့ မေးလျှောက်ပြီ၊ ဘိက္ခု-ရဟန်း!
ဂန္ထဓုရံ-ဂန္ထဓုရလည်းကောင်း၊ ဝါ-စာပေကျမ်းစာကို ဆောင်ခြင်းဟူသော တာဝန်လည်းကောင်း၊ ဝိပဿနာဓုရံ-ဝိပဿနာဓုရလည်းကောင်း၊ ဝါ-အနိစ္စ စသောအားဖြင့် ထူးခြားစွာ ရှုမှတ်ပွားများခြင်းဟူသော တာဝန်လည်းကောင်း၊ ကုတိ-ဤသို့ ဒွေယေဝ-၂မျိုးသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓုရာနိ-တို့သည်၊(ဟောန္တိ-ရှိကုန်၏။) ကုတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား! ဂန္ထဓုရံ-ဂန္ထဓုရသည်၊ ကတမံ ပန-အဘယ်ပါနည်း? ဝိပဿနာဓုရံ-သည်၊ ကတမံ ပန-နည်း? ကုတိ-ဤသို့မေးလျှောက်ပြီ၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ပညာနုရူပေန-ပညာအားလျော်သောအားဖြင့်၊ ဝါ-ပညာဉာဏ်အလျောက်၊ ဧကံ-တစ်မျိုးသော၊ (နိကာယံ) ဝါ-နိကာယ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒွေ-၂မျိုးကုန်သော၊ နိကာယေ ဝါ-နိကာယ်တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သကလံ-အလုံးစုံသော၊ **တေပိဋကံ-ရုပ်သော ပိဋကတို့၏ အပေါင်းဟူသော၊** ဝါ-ပိဋကရုပ်ဟူသော၊ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဝါ ပန-ဘုရားရှင်၏ စကားတော်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ [ပနနိပါတ်

ဝုဋ္ဌကို ရှေ့နောက်ပြန်၊ (တစ်နည်း) ဝုဋ္ဌော+ဝသော အဿာတိ ဝုဋ္ဌဝသော-နေအပ်ပြီးသော မိုးလရှိသည်(သီဘာ-၃, ၂၈၈)၊ ဝဿိတ္ထာတိ ဝုဋ္ဌံ၊ ဝုဋ္ဌံ+ဝဿံ ဧတေနာတိ ဝုဋ္ဌဝသော(မအူပါရာနိ-၁, ၄၃၀)”ဟုပြု။

ဂန္ထဓုရံ။ ။ ဂေါ ဉာဏံ ထာတိ တိဋ္ဌတိ ဧတ္တာတိ ဂန္ထော၊ [ဂေါ+ထာ+အ္ဓုဓမ္မဋီ၊] “ဂန္ထောတိ ပရိယတ္တိဟရဏံ(ဝိသုဒ္ဓိ-၁, ၉၁၊ သာရတ္ထ-၂, ၂၁၁)”ဟူသော အဖွင့်ကို ကြည့်၍ ဌာနပုစာရအားဖြင့် ကျမ်းစာကို ဆောင်ခြင်းအထိယူ၊ သို့မဟုတ် “ဂန္ထဿ+ဟရဏံ ဂန္ထော(ဟရဏပုဒ်ကျေ)”ဟု ကြို၊ ထိုနောင် “ဓုဗ္ဗတိ ဟိသတီတိ (တာဝန်ထမ်းဆောင်သူကို ညှဉ်းဆဲတတ်သောကြောင့်) ဓုရံ၊ [ဓုဗ္ဗိ+အ၊ ဗုကိုရပြု၊-သီဘာ-၂, ၂၁၂၊ နိဘာ-၂, ၃၉၀။] ဂန္ထောယေဝ+ဓုရံ ဂန္ထဓုရံ”ဟု ဆက်ပါ။

တေပိဋကံ။ ။ တိဏိ+ပိဋကာနိ, တိဏ္ဏံ ပိဋကာနံ+သမူဟော (သမာဟာ-ရာ) ဝါ တေပိဋကံ၊ တေသု ဝုဒ္ဓိသုတ်ကြီးဖြင့် (တေ မေကဝစနေသု စဉ် စသဒ္ဓါဖြင့်) တိကို တေပြု(ရူ-၂၄၈၊ ဝိဗော-၆၄)။ (တစ်နည်း) တိဏိ+ပိဋကာနိ တိပိဋကံ၊

အနက်မဲ့၊ ဥဂ္ဂဏှိတွာ-သင်ယူ၍၊ တဿ-ထိုနိကာယ်ပိဋကတ်ကို၊ ဓာရဏံ-ဆောင်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ကထနံ-ဟောခြင်းလည်းကောင်း၊ ဝါစနံ-ဆိုစေခြင်းလည်းကောင်း၊ ဝါ-ပို့ချခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဣဒံ-ဤတာဝန်အားလုံးသည်၊ ဂန္ထဓုရံ နာမ-ဂန္ထဓုရမည်၏။ ပန-အဖို့တစ်ပါးကား၊ သလ္လဟုကဝုတ္တိနော-ပေါ့ပါးသော အသက်မွေးမှုရှိသော၊ ပန္နသေနာသနာဘိရတဿ-အစွန့်အဖျားကျသော ကျောင်း၌ လွန်စွာမွေ့လျော်သော ရဟန်း၏။ အတ္တဘာဝေ-အတ္တဘော၌၊ ဝါ-ခန္ဓာကိုယ်၌၊ ခယဝယံ-ကုန်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းအာရုံရှိသော ဝိပဿနာဘာဝနာကို၊ ပဌပေတွာ-ဖြစ်စေ၍၊ သာတစ္စကိရိယဝသေန-အမြဲပြုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝိပဿနံ-ဝိပဿနာကို၊ ဝမေတွာ-တိုးပွားစေ၍၊ အရဟတ္တဂ္ဂဟဏံ-

တိပိဋကမေဝ တေပိဋကံ၊ တိပိဋက+ဏ၊ တိ၌ ဣကို ဧဝုဒ္ဓိပြု။ (ဒီဋီ-၂, ၁၅၁၊ သံဋီ-၂, ၅၁၆၊ အံဋီ-၃, ၂၅၅၊ ရူ-၂၄၈၊ ဝိဗော-၆၄)

ခယဝယံ ပဌပေတွာ။ ။ အထက်၌ နိဘာ-၂, ၁၂၆အတိုင်း ပေးခဲ့သည်။ ဤသို့ပေးခြင်းသည် “ခယဝယံ ပဌပေတွာတိ ဝိပဿနံ အာရဘိတွာ(မဋီ-၃, ၃၀၄)” ဟူသော အဖွင့်နှင့် ညီ၏။ ထို၌ အာရဘိတွာဖြင့် ပဌပေတွာ၌ ပသဒ္ဓါ အာရမ္မ(စတင်အားထုတ်ခြင်း)အနက်ဟောကြောင်းကို ပြသည်။ စတင်အားထုတ်ခြင်းဟူသည်လည်း ဖြစ်စေခြင်းပင်ဖြစ်ရကား “ပဌပေတွာ-ဖြစ်စေ၍”ဟု ပေးရသည်။ “ခယဝယံ+အာရမ္မဏံ ဧတိဿာတိ ခယဝယံ”ဟုပြု။ အာရမ္မဏအကျေကြို။ (အဘိ. ၄-၂, ၂၀၄၊ မူလဋီ-၂, ၁၄၅)

တစ်နည်း။ ။ သတိပဋ္ဌာန၌ ပဋ္ဌာနကို ၃နည်းဖွင့်ရာ တတိယနည်း၌ ပသဒ္ဓါ၏ ထွန်းပြနက်ကို “အလွန်အကဲ ပြေးဝင်ခြင်း(သက်ဝင်ခြင်း)အနက်”ဟု ဆို၏ (အဘိ. ၄-၂, ၂၀၄၊ မူလဋီကာ-၂, ၁၄၅)။ ဤ၌ ထိုအနက်ကိုယူ၍ “ခယဝယံ-ကုန်ခြင်းပျက်ခြင်းသဘောသို့၊ ပဌပေတွာ-ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်တည်နေစေ၍”ဟုပေး၊ (တစ်နည်း) ဥပဋ္ဌာန(စွဲမြဲစွာတည်ခြင်း-ထင်ခြင်း)အနက်ဟောယူ၍ “ခယဝယံ-ကုန်ခြင်း, ပျက်ခြင်းသဘောကို၊ ပဌပေတွာ-ဉာဏ်၌ စွဲမြဲစွာ တည်စေ၍၊ ဝါ-ဉာဏ်၌ ထင်စေ၍”ဟုပေး။ “ခယဝယံ-ကုန်ခြင်း ပျက်ခြင်းကို၊ ပဌပေတွာ-ဖြစ်စေ၍”ဟုလည်း ပေးကြ၏။ ကုန်ခြင်းပျက်ခြင်းသဘောမှာ ဖြစ်စေအပ်သောအရာ မဟုတ်၊ သူ့ဘာသာဖြစ်နေသော သဘောသာ ဖြစ်သောကြောင့် မကောင်းပါ။

အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရယူခြင်းဟူသော၊ ဣတိ ဣဒံ-ဤတာဝန်သည်၊ ဝိပဿနာ
 ဓုရံ နာမ-ဝိပဿနာဓုရမည်၏။ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ ဘန္တေ-မြတ်စွာ
 ဘုရား! အဟံ-သည်၊ မဟလ္လကကာလေ-ကြီးရင့်သူ၏ အခါ၌၊ ဝါ-ကြီးရင့်ရာ
 အခါ၌၊ ပဗ္ဗဇိတော-ရှင်ရဟန်းပြုခဲ့သည်၊ (ဟုတွာ-၍)၊ ဂန္ထဓုရံ-ကို၊ ပူရေတုံ-
 ပြည့်စေခြင်းငှာ၊ ဝါ-ဖြည့်ကျင့်ခြင်းငှာ၊ န သက္ခိဿာမိ-မစွမ်းနိုင်တော့ပါ။
 ဝိပဿနာဓုရံ ပန-ဝိပဿနာဓုရကိုကား၊ ပူရေဿာမိ-ပြည့်စေပါမည်၊ ဝါ-
 ဖြည့်ကျင့်ပါမည်၊ မေ-တပည့်တော်အား၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ ကထေထ-
 ဟောတော်မူပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ အထ-ထိုသို့လျှောက်ရာအခါ၌၊
 အဿ-ထိုမဟာပါလအား၊ သတ္တာ-သည်၊ ယာဝအရဟတ္တံ-အရဟတ္တဖိုလ်
 တိုင်အောင်၊ ကထေသိ-ဟောတော်မူပြီ။

သော-ထိုမဟာပါလသည်၊ သတ္တာရံ-မြတ်စွာဘုရားကို၊ ဝန္တိတွာ-၍၊
 အတ္တနာ-မိမိနှင့်၊ သဟဂါမိနော-အတူသွားမည်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-ရဟန်း
 တို့ကို၊ ပရိယေသန္တော-ရှာလသော်၊ သဠိ-ခြောက်ဆယ်သော၊ ဘိက္ခု-ရဟန်း
 တို့ကို၊ လဘိတွာ-ရ၍၊ တေဟိ-ထိုရဟန်းတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-အတူ၊ နိက္ခမိတွာ-ထွက်
 ၍၊ ဝိသယောဇနသတမဂုံ-ယူဇနာ ၁၂၀ ရှိသော ခရီးကို၊ ဂန္ဓာ-သွားပြီး၍၊
 ဝါ-သွားပြီးလသော်၊ ဧကံ-တစ်ခုသော၊ မဟန္တံ-ကြီးစွာသော၊ ပစ္စန္ဒဂါမိ-အစွန်
 အဖျား၌ ဖြစ်သောရွာသို့၊ ပတွာ-ရောက်၍၊ တတ္ထ-ထိုရွာ၌၊ သပရိဝါရော-
 အခြံအရံရဟန်းတို့နှင့် တကွဖြစ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပိဏ္ဍာယ-ဆွမ်းအလို့ငှာ၊
 ပါဝိသိ-ဝင်ပြီ၊ မနုဿာ-လူတို့သည်၊ ဝတ္တသမ္ပန္နေ-ကျင့်ဝတ်နှင့် ပြည့်စုံကုန်
 သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ဒိသွာဝ-မြင်၍သာလျှင်၊ ဝါ-မြင်လျှင်မြင်ခြင်း၊ ပသန္တ-
 စိတ္တာ-ကြည်ညိုသောစိတ်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အာသနာနိ-နေရာတို့ကို၊
 ပညာပေတွာ-ခင်းစေ၍၊ နိသီဒါပေတွာ-ထိုင်စေ၍၊ ပဏီတေန-မွန်မြတ်သော၊
 အာဟာရေန-ဆွမ်းစသောအာဟာရဖြင့်၊ ပရိဝိသိတွာ-ပြုစုလုပ်ကျွေးပြီး၍၊
 “ဘန္တေ-အရှင်ဘုရားတို့! အယျာ-အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ ကုဟိံ-အဘယ်အရပ်
 သို့၊ ဝစ္ဆန္တိ-သွားကြမည်နည်း?” ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိတွာ-မေး၍၊ “ဥပါသကာ-ဥပါ
 သကာတို့! ယထာဖာသုကဋ္ဌာနံ-အကြင်ကြင်ချမ်းသာရာအရပ်သို့၊ (ဂစ္ဆာမ-

သွားကုန်အံ့။” ကုတိ-ဤသို့၊ ဝုတ္တေ-ပြောဆိုအပ်သော်၊ ပဏ္ဍိတာ-ပညာရှိ ကုန်သော၊ မနုဿာ-လူတို့သည်၊ “ဘဒန္တာ-အရှင်တို့သည်၊ ဝဿာဝါသံ-မိုးလ ပတ်လုံးနေရာဖြစ်သော၊ ဝါ-မိုးလပတ်လုံးနေခြင်းငှာ၊ သေနာသနံ-ကျောင်းအိပ် ရာနေရာကို၊ ပရိယေသန္တိ-ရှာနေကုန်၏။” ကုတိ-သို့၊ ဥ တွာ-သိ၍၊ “ဘန္တေ- အရှင်ဘုရားတို့! အယျာ-တို့သည်၊ ကုမံ တေမာသံ-ဤဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး၊ ကုဓ-ဤရွာ၌၊ သစေ ဝသေယျံ- အကယ်၍ နေကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-ဤသို့ ဖြစ်လသော်၊) မယံ-တပည့်တော်တို့သည်၊ သရဏေသု-သရဏဂုံတို့၌၊ ပတိ- ဋ္ဌာယ-တည်၍၊ သီလာနိ- သီလတို့ကို၊ ဂဏေယျာမ-ယူနိုင်ကုန်ရာ၏။” ကုတိ- သို့၊ အာဟံသု-လျှောက်ကုန်ပြီ၊ တေပိ-ထိုရဟန်းတို့သည်လည်း၊ “မယံ-တို့ သည်၊ ကုမာနိ ကုလာနိ-ဤအမျိုးတို့ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ဘဝနိဿရဏံ- ဘဝမှ ထွက်မြောက်ကြောင်းအကျင့်ကို၊ ဝါ-ဘဝမှ လွတ်မြောက်အောင်၊ ကရိ- သာမ-ပြုကျင့်ကုန်အံ့၊ ကုတိ-ဤသို့ တွေး၍၊ အဓိဝါသေသံ-မိမိတို့၏ အထက် ၌ ဝင်သက်တည်နေစေကုန်ပြီ၊ ဝါ-လက်ခံကုန်ပြီ။

မနုဿာ-တို့သည်၊ တေသံ-ထိုရဟန်းတို့အား၊ ဝါ-တို့၏၊ ပဋိညံ-ဝန်ခံမှု ကို၊ ဝါ-ကတိစကားကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ဝိဟာရံ-ကျောင်းကို၊ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ- သုတ်သင်ရှင်းလင်း၍၊ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနာနိ-ညဉ့်၌နေရာအရပ်၊ နေ၌နေရာ အရပ်တို့ကို၊ ဝါ-ညဉ့်နေရာ၊ နေနေရာတို့ကို၊ သမ္မာဒေတွာ-ပြီးစီးစေ၍၊ အဒံသု- ပေးလှူကုန်ပြီ။ တေ-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ နိဗဒ္ဓံ-အမြဲမပြတ်၊ တမေဝ ဂါမံ- ထိုရွာသို့သာ၊ ပိဏ္ဍာယ-ငှာ၊ ပဝိသန္တိ-ဝင်ကုန်၏၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ နေ-ထို ရဟန်းတို့သို့၊ ဧကော-တစ်ယောက်သော၊ ဝေဇ္ဇော-ဆေးဆရာသည်၊ ဥပ- သင်္ကမိတွာ-ချဉ်းကပ်၍၊ “ဘန္တေ-တို့! ဗဟူနံ-များစွာသောလူတို့၏၊ ဝသန- ဋ္ဌာနေ-နေရာအရပ်၌၊ အဖာသုကမ္ပိ နာမ-မချမ်းသာခြင်းမည်သည်လည်း၊ (မကျန်းမာခြင်းမည်သည်လည်း)၊ ဟောတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ တသ္မိ-ထိုမချမ်းသာ ခြင်းသည်၊ ဥပ္ပန္နေ-ဖြစ်လသော်၊ မယံ-တပည့်တော်အား၊ ကထေယျာထ-ပြော ပါကုန်၊ ဘေသဇ္ဇံ-ဆေးကို၊ ဝါ-ဆေးကုသမှုကို၊ ကရိဿာမိ-ပြုလုပ်ပေးပါမည်။” ကုတိ-ဤသို့၊ ပဝါရေသိ-ဖိတ်ကြားပြီ။ ထေရော-မဟာပါလထေရ်သည်။

ဝဿူပနာယိကဒိဝသေ-ဝါကပ်ရာနေ၌၊ [ဥပနယတိ ဧတ္ထာတိ ဥပနာယိကော၊ ဝဿဿ+ဥပနာယိကော ဝဿူပနာယိကော(မအူပါရာနိ-၁, ၄၂၈)။] တေ ဘိက္ခု-
 တို့ကို၊ အာမန္တေတွာ-ခေါ်၍၊ ပုစ္ဆိ-မေးပြီ၊ (ကိ-အဘယ်သို့ မေးသနည်း?)
 “အာဝုသော-ငါ့ရှင်တို့၊ ဣမံ တေမာသံ-ဤ ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး၊ ကတိဟိ-
 အဘယ်မျှလောက်ကုန်သော၊ **ဣရိယာပထေဟိ-ဣရိယာပုထ်တို့ဖြင့်၊** ဝီတိ-
 နာမေဿထ-ကုန်လွန်စေကြမည်နည်း?” ဣတိ-ဤသို့မေးပြီ။ ဘန္တေ-ရား!
 စတူဟိ-၄ပါးကုန်သော၊ (ဣရိယာပထေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဝီတိနာမေဿာမ-ကုန်
 လွန်စေကြပါမည်။) ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ကြကုန်ပြီ။ အာဝုသော-တို့! ဧတံ-
 ဤသို့ ဣရိယာပုထ်၄ပါးဖြင့် ကုန်လွန်စေခြင်းသည်၊ ကိ ပန-အဘယ်သို့လျှင်၊
 ပတိရူပံ-သင့်လျော်မည်နည်း၊ အပမတ္တေဟိ-မမေ့မလျော့သူတို့သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ
 နန-ဖြစ်ရာသည်မဟုတ်ပါလော။ ဟိ-မှန်၏။ မယံ-တပည့်တော်တို့သည်၊
 ဓရမာနကဿ-သက်တော်ထင်ရှားရှိတော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓဿ-၏။ သန္တိကာ-
 အထံတော်မှ၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ အာဂတာ-လာခဲ့ကုန်ပြီ၊ ဗုဒ္ဓါ စ
 နာမ-ဘုရားရှင်တို့မည်သည်ကိုလည်း၊ ပမာဒေန-မေ့လျော့ခြင်းဖြင့်၊ အာ-
 ရာဓေတုံ-နှစ်သက်စေခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ-မစွမ်းနိုင်၊ ဝေါ-သင်တို့သည်၊ တေ-
 ထိုဘုရားရှင်တို့ကို၊ ကလျာဏဇ္ဈာသယေန-ကောင်းသော အလိုဆန္ဒဖြင့်၊
 အာရာဓေတဗ္ဗာ-နှစ်သက်စေထိုက်ကုန်၏။ စ-ဆက်ဥးအံ့၊ ပမတ္တဿ နာမ-
 မေ့လျော့သောပုဂ္ဂိုလ်မည်သူဖို့၊ ဝါ-မေ့လျော့သူအတွက်၊ စတ္တာရော-၄ပါး
 ကုန်သော၊ အပါယာ-အပါယ်တို့သည်၊ သကဂေဟသဒိသာ-မိမိ၏ အိမ်နှင့်
 တူကုန်၏။ အာဝုသော-တို့! အပမတ္တာ-မမေ့မလျော့သူတို့သည်၊ ဟောထ-
 ဖြစ်ကြကုန်လော၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ ဘန္တေ-ရား! တုမေ့ ပန-အရှင်ဘုရား

ဣရိယာပထေဟိ။ ။ “ဣရိယနံ ပဝတ္တနံ ဣရိယာ၊ ဣရိယာယ+ပထာ ဣရိ-
 ယာပထာ” နှင့်အညီ ကိုယ်အမှုအရာဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော “သွားခြင်း၊
 ရပ်ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်း၊ လျောင်းခြင်း”တို့ကို “ဣရိယာပုထ်”ဟု ခေါ်ဆိုသည်။ သွား-ရပ်-
 ထိုင်-လျောင်းအခိုက်ဖြစ်သော ရုပ်အစဉ်အတန်းကို ကောက်ယူရသည်။ (သာရတ္ထ-
 ၁, ၂၀၃)

တို့သည်ကား၊ ကိ-အဘယ်သို့၊ (ဝိတိနာမေဿထ-ကုန်လွန်စေကုန်မည် နည်း?) ကုတိ-ဤသို့လျှောက်ကုန်ပြီ။ အာပုသော-တို့၊ အဟံ-သည်၊ တိဟိ- (သွား-ရပ်-ထိုင်အားဖြင့်) သုံးမျိုးကုန်သော၊ ကုရိယာပထေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဝိတိ-နာမေဿာမိ-ကုန်လွန်စေပါမည်၊ ပိဋ္ဌိ-ကျောက်ကုန်းကို၊ န ပဿာရေဿာမိ-ဆန်တော့မည်မဟုတ်၊ ကုတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ ဘန္တေ-ရား! သာဓု-ကောင်းပါ၏။ အပ္ပမတ္တာ-မမေ့မလျော့ကုန်သည်၊ ဟောထ-ဖြစ်ပါကုန်လော၊ ကုတိ-ဤသို့ လျှောက်ကုန်ပြီ။

အထ-ထိုမှနောက်၌၊ ထေရဿ-မဟာပါလထေရ်သည်၊ နိဒ္ဒ-အိပ်ခြင်းသို့ အနောက္ကမန္တဿ-မသက်ရောက်လသော်၊ ပဌမမာသေ-ပဌမလသည်၊ ဝါ-ဝါဆိုလသည်၊ အတိက္ကန္တေ-လွန်လသော်၊ မဇ္ဈိမမာသေ-မဇ္ဈိမလသည်၊ ဝါ-ဝါခေါင်လသည်၊ သမ္ပတ္တေ-ရောက်လသော်၊ အက္ခိရောဂေါ-မျက်စိရောဂါ သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ-ဖြစ်ပြီ။ ဆိဒ္ဓဃဋ္ဌတော-ပေါက်သော ရေအိုးမှ၊ ဥဒကဓာရာ ဝိယ-ရေအလျဉ်တို့ကဲ့သို့၊ အက္ခိဟိ-မျက်လုံးတို့မှ၊ အဿုဓာရာ-မျက်ရည်အလျဉ် တို့သည်၊ ပဏ္ဍရန္တိ-ယိုစီးကုန်၏။ သော-ထိုမဟာပါလထေရ်သည်၊ သဗ္ဗရတ္တိ-အလုံးစုံသော ညဉ့်ပတ်လုံး၊ ဝါ-တစ်ညလုံး၊ သမဏဓမ္မံ-ရဟန်းတရားကို၊

နိဒ္ဒ အနောက္ကမန္တဿ။ ။ အနောက္ကမန္တဿကို သတ္တမိ(လက္ခဏ)အနက်ယူ၍ ပေးခဲ့သည်။ “ပဌမမာသေ-သည်၊ အတိက္ကန္တေ-သော်၊ မဇ္ဈိမမာသေ-သည်၊ သမ္ပတ္တေ-သော်၊ နိဒ္ဒ-အိပ်ခြင်းသို့၊ အနောက္ကမန္တဿ-သော၊ ထေရဿ-၏၊ အက္ခိရောဂေါ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ”ဟုလည်း တစ်နည်းပေးပါ။ ဆက်ဥးအံ့-မဟာပါလထေရ်သည် ဓုတင်၏ အစွမ်းဖြင့် လျောင်းခြင်းကုရိယာပုထ်ကိုသာ ပယ်သည်။ ဘဝင်ကျလျက် ပကတိ အိပ်စက်ခြင်းကို ပယ်သည်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် နိဒ္ဒအရ လျောင်းခြင်းကုရိယာပုထ်ကို ယူရသည်။ ဘဝင်ကျလျက် ပကတိအိပ်စက်ခြင်းကို မယူရဟု ဓမ္မဋီ၌ ဆို၏။ သို့သော် မျက်စိရောဂါ ဖြစ်ရသည်မှာ တကယ်ကို မအိပ်စက်ခြင်းကြောင့်သာ ဖြစ်ရကား ဘဝင်ကျလျက် ပကတိအိပ်စက်ခြင်းကိုပါ ယူသင့်သည်။

သမဏဓမ္မံ။ ။ အတ္တနော ကိစ္စံ နာမ သမဏဓမ္မော၊ သင်္ခေပတော သီလသမာဓိ-ပညာ(ထေရ. ၄-၂, ၂၇၄)၊ ဈာနံ ဝါ မဂ္ဂေါ ဝါ ဖလံ ဝါ သမဏဓမ္မော နာမ(ပါစိ ယော-၄၂)၊ ကော ဒေ ဘန္တေ သမဏဓမ္မော နာမာတိ၊ ဒွတ္တိသာကာရေ သဇ္ဈာယံ

ကတွာ-ပြုကျင့်၍၊ အရုဏ္ဏဂ္ဂမနေ-အရုဏ်တက်ရာအခါ၌၊ ဂဗ္ဘံ-အိပ်ခန်းသို့၊ ပဝိသိတွာ-၍၊ နိသီဒိ-ထိုင်ပြီ။ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ဘိက္ခာစာရဝေလာယ-ဆွမ်းအကျိုးငှာ လည့်လည်ရာအချိန်၌၊ ဝါ-ဆွမ်းခံကြွချိန်၌၊ ထေရဿ-၏။ သန္တိကံ-သို့၊ ဂန္ဓာ-သွား၍၊ “ဘန္တေ-ရား! ဘိက္ခာစာရဝေလာ-ဆွမ်းအကျိုးငှာ လှည့်လည်ရာ အချိန်ပါတည်း၊ ဝါ-ဆွမ်းခံကြွချိန်ပါတည်း။” ဣတိ-ဤသို့၊ အာဟံသု-လျှောက်ကုန်ပြီ။ အာဝုသော-တို့! တေန ဟိ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ ပတ္တစီဝရံ-သပိတ်သင်္ကန်းကို၊ ဂဏှထ-ယူကြလော၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ အတ္တနော-၏။ ပတ္တစီဝရံ-ကို၊ ဂါဟာပေတွာ-ယူစေ၍၊ နိက္ခမိ-ထွက်ပြီ။ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ တဿ-ထိုမဟာပါလထေရ်၏၊ အက္ခိဟိ-တို့မှ၊ အဿုနိ-မျက်ရည်တို့ကို၊ ပုဂ္ဂရန္တေ-ယိုစီးနေသည်တို့ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ “ဘန္တေ-ရား! ဧတံ-ဤမျက်ရည်ယိုစီးခြင်းသည်၊ ကိံ-ဘာကြောင့်နည်း?” ဣတိ-ဤသို့၊ ပုစ္ဆိသု-မေးကုန်ပြီ။ အာဝုသော-တို့? မေ-၏။ အက္ခိနိ-တို့ကို၊ ဝါတာ-လေတို့သည်၊ ဝိဇ္ဇန္တိ-ထိုးကုန်၏။ ဣတိ-ဤသို့

ကရောမ၊ အတ္တဘာဝေ စ ဒယဝယံ ပဋ္ဌပေမ မဟာဥပါသိကေတိ(ဓမ္မ. ဋ-၁, ၁၈၅)။ ဤအဖွင့်များကို ကြည့်၍ သမဏဓမ္မဟူသည် “သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ၊ ဈာန်၊ မဂ်၊ ဖိုလ်၊ ကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်းကို ရွတ်ဆိုနှလုံးသွင်းခြင်း၊ ခန္ဓာကိုယ်၌ အဖြစ်အပျက်ကို ရှုခြင်း” တို့တည်း။ ရှေ့နားတွင် “ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေသိ” ဟု ဆိုခဲ့သဖြင့် ဤနေရာ၌ ကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်းကို ရွတ်ဆိုနှလုံးသွင်းခြင်း၊ ခန္ဓာကိုယ်၌ အဖြစ်အပျက်ရှုခြင်းကို သမဏဓမ္မအရ ယူသင့်သည်။ “သမဏာနံ+ဓမ္မော သမဏဓမ္မော(မအူပါနိ- ၂, ၃၆၅)” ဟုပြု။

ဘိက္ခာစာရဝေလာယ။ ။ ဘိက္ခာယ စာရော စရဏံ ဧတဿာတိ ဘိက္ခာ-စာရော-ဆွမ်းအကျိုးငှာ လှည့်လည်ခြင်းရှိသောရဟန်း၊ [ဘိက္ခာ+စရ+ဏာ-ဝိမတိ- ၂, ၁၁၃]။ ဘိက္ခာယ စရတီတိ ဘိက္ခာစာရော-ဆွမ်းအကျိုးငှာ လှည့်လည်သော ရဟန်း(သာရတ္ထ-၃, ၂၄၇)။ ဘိက္ခာစာရဿ+ဝေလာ ဘိက္ခာစာရဝေလာ-ဆွမ်းအကျိုးငှာ လှည့်လည်ခြင်းရှိသော(လှည့်လည်သော) ရဟန်း၏ အချိန်၊ (တစ်နည်း) ဘိက္ခာစရိယတိ (စရန္တိ) ဧတ္ထာတိ ဘိက္ခာစာရော(အနုဋီ- ၂, ၁၈၁၊ ပါစိယော-၅၂၅)။ စရတိ ဧတ္ထာတိ စာရော၊ ဘိက္ခာယ+စာရော ဘိက္ခာစာရော၊ ဘိက္ခာစာရောယေဝ+ဝေလာ ဘိက္ခာစာရဝေလာ-ဆွမ်းအကျိုးငှာ လှည့်လည်ရာအချိန်(သီဘာ-၁, ၂၉၀)။

ပြောပြီ။ ဘန္တေ-ရား! ဝေဇ္ဇေန-ဆေးဆရာသည်၊ ပဝါရိတာ-ဖိတ်ထားအပ်ပြီး ကုန်သည်။ အမှာ နနု-ဖြစ်ကုန်သည် မဟုတ်ပါလော၊ တဿ-ထိုဆေးဆရာ အား၊ ကထေမ-ပြောဆိုပါကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ကုန်ပြီ။ အာဝုသော-တို့! သာဓု-ကောင်းပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ တေ-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ ဝေဇ္ဇဿ-အား၊ ကထယိသု-ပြောကြကုန်ပြီ။ သော-ထိုဆေးဆရာသည်၊ တေလံ-ဆီကို၊ ပစိတွာ-ချက်၍၊ ပေသေသိ-ပို့စေပြီ၊ ထေရော-သည်၊ နာသာယ-နှာခေါင်း၌၊ တေလံ-ဆီကို၊ အာသိဉ္စန္တော-လောင်းထည့်လသော်၊ (ခပ်လသော်)၊ နိသိန္န-ကောဝ-ထိုင်လျက်သာ၊ (ထိုင်ရင်းသာ)၊ [“နိသိန္နကောဝ-ထိုင်သည်သာ၊ (ဟုတွာ-၍)”ဟု သဒ္ဒတ္ထမေး။] အာသိဉ္စိတွာ-လောင်းထည့်ပြီး၍၊ (ခပ်ပြီး၍)၊ အန္တောဂါမိ-ရွာတွင်းသို့၊ ပါဝိသိ-ဝင်ပြီ။ ဝေဇ္ဇော-သည်၊ တံ-ထိုမဟာပါလထေရ်ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ (ကိ-အဘယ်သို့ လျှောက်သနည်း?) “ဘန္တေ-ရား! အယျဿ-အရှင်၏၊ အက္ခိနိ-တို့ကို၊ ဝါတော-သည်၊ ဝိဇ္ဇတိ ကိရ-ထိုးသတဲ့ဆို” ဣတိ-ဤသို့မေးလျှောက်ပြီ။ ဥပါသက-ဥပါသကာ! အာမ-အိမ်း၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ ဘန္တေ-ရား! မယာ-တပည့်တော်သည်၊ တေလံ-ကို၊ ပစိတွာ-၍၊ ပေသိတံ-ပို့စေအပ်ပါပြီ၊ ဝေါ-အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ နာသာယ-၌၊ တေလံ-ကို၊ အာသိတ္တံ-သွန်းလောင်းအပ်ပြီလော၊ ဣတိ-ဤသို့ မေးပြီ။ ဥပါသက-ကာ! အာမ-အိမ်း၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြီ။ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ကိဒိသံ-အဘယ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သနည်း? ဝါ-ဘယ်လိုနေသနည်း? ဣတိ-ဤသို့ မေးပြီ။ ဥပါသက-ကာ! ရုဇ္ဇတေဝ-နာကျင်သည်သာတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြီ။ ဝေဇ္ဇော-သည်၊ “မယာ-ငါသည်၊ ဧကဝါရေနေဝ-တစ်ကြိမ်တည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝူပသမနသမတ္တံ-ငြိမ်းစေခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော၊ တေလံ-ကို၊ ပဟိတံ-ပို့စေအပ်ပြီ၊ ကိ-အဘယ်ကြောင့်၊ ရောဂေါ-သည်၊ န ဝူပသန္တော နု ခေါ-မငြိမ်းသနည်း” ဣတိ-ဤသို့၊ စိန္တေတွာ-တွေး၍၊ “ဘန္တေ-ရား! ဝေါ-အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ နိသိဒိတွာ-ထိုင်၍၊ တေလံ-ဆီကို၊ အာသိတ္တံ-လောင်းထည့်အပ်ပါသလော၊

အမှာ။ ။ အသ+မ၊ မကိုမှပြု၊ ဓာတွန်သ်ကိုချေ၍ “အမှ”ဟု ရှိသင့်သော်လည်း ရွတ်လွယ်စေခြင်းငှာ ဒီယပြု၍ “အမှာ”ဟု ရှိရသည်။

နိပဇ္ဇိတွာ-လျောင်း၍၊ (တေလံ-ကို၊ အာသိတ္တံ-လော?)” ဣတိ-ဤသို့၊ ပုစ္ဆိ-မေးပြီ။ ထေရော-သည်၊ တုဏှိ-ဆိတ်ဆိတ်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ ပုနပျုနံ-ထပ်၊ ပုစ္ဆိယမာနောပိ-မေးအပ်ပါသော်လည်း၊ န ကထေသိ-မပြော။ သော-ထိုဆေးဆရာသည်၊ “ဝိဟာရံ-သို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ ထေရဿ-၏၊ ဝသနဋ္ဌာနံ-နေရာအရပ်ကို၊ သြလောကေဿာမိ-ကြည့်အံ့” ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-ကြံ၍၊ “ဘန္တေ-ရား၊ တေန ဟိ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ ဂစ္ဆထ-ကြွတော်မူပါကုန်၊” ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ထေရံ-ကို၊ ဝိဿဇေတွာ-ပြန်လွှတ်၍၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ ထေရဿ-၏၊ ဝသနဋ္ဌာနံ-ကို၊ သြလောကေန္တော-ကြည့်လသော်၊ စင်္ဂမနနိသိဒနဋ္ဌာနမေဝ-စကြိုသွားရာအရပ်၊ ထိုင်ရာအရပ်ကိုသာ၊ ဒိသွာ-၍၊ သယနဋ္ဌာနံ-အိပ်ရာအရပ်ကို၊ အဒိသွာ-မမြင်မူ၍၊ “ဘန္တေ-ရား၊ ဝေါ-တို့သည်၊ နိသိန္ဓေဟိ-ထိုင်ကုန်လျက်၊ အာသိတ္တံ-လောင်းထည့်အပ်သလော? နိပဇ္ဇေဟိ-လျောင်းကုန်လျက်၊ (အာသိတ္တံ-အပ်သလော?)” ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိ-ပြီ။ ထေရော-သည်၊ တုဏှိ-ဆိတ်၊ အဟောသိ-ပြီ။ “ဘန္တေ-ရား၊ ဧဝံ-သို့ မာ ကရိတ္ထ-မပြုပါကုန်နှင့်၊ သမဏဓမ္မော နာမ-ရဟန်းတရားမည်သည်ကို၊ သရီရံ-ကိုယ်ကို၊ ယာပေန္တေန-ရှည်သောကာလသို့ ရောက်စေသူသည်၊ (မျှတစေသူသည်)၊ ဝါ-စေလျက်၊ ကာတုံ-ပြုကျင့်ခြင်းငှာ၊ သက္ကာ-စွမ်းနိုင်ပါ၏၊ နိပဇ္ဇိတွာ-လျောင်း၍၊ အာသိဗ္ဗထ-လောင်းထည့်ပါကုန်၊” ဣတိ-သို့၊ ပုနပျုနံ-ထပ်၊ ယာစိ-တောင်းပန်ပြီ။ “အာဝုသော-ဒါယကာ! တံ-သင်သည်၊ တာဝ-ရှေးဦးစွာ၊ ဂစ္ဆ-သွားလော၊ (တစ်နည်း) တာဝ ဂစ္ဆ-သွားဦးလော၊ မန္တေတွာ-တိုင်ပင်ပြီးလသော်၊ ဇာနိ-ဿာမိ-သိရလိမ့်မည်။” ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ဝေဇ္ဇံ-ကို၊ ဥယျောဇေသိ-ပြန်လွှတ်ပြီ။ စ-ဆက်ဦးအံ့၊ တတ္ထ-ထိုရွာ၌၊ ထေရဿ-၏၊ ဉာတီ-ဆွေမျိုးတို့သည်၊ နေဝ (အတ္ထိ)-မရှိကုန်၊ သာလောဟိတာ-သွေးသားတော်စပ်သူတို့သည်၊ န အတ္ထိ-မရှိကုန်၊ ကေန-အဘယ်သူနှင့်၊ သဒ္ဓိ-အတူ၊ မန္တေယျ-တိုင်ပင်ရာအံ့နည်း၊ ပန-အဖြေကား၊ ကရဇကာယေန-သုတ်သွေးကြောင့် ဖြစ်သော ခန္ဓာကိုယ်နှင့်၊ သဒ္ဓိ-အတူ၊ မန္တေန္တော-တိုင်ပင်သည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ကိ-အဘယ်သို့ တိုင်ပင်သနည်း?) “အာဝုသော ပါလိတ-ငါ့ရှင် ပါလအမည်ရှိ

သော ခန္ဓာကိုယ်! တာဝ-ရှေးဥးစွာ၊ ဝဒေဟိ-ပြောစမ်းလော၊ တွံ-သည်၊ အက္ခိနိ-မျက်လုံးတို့ကို၊ ဩလောကေဿသိ ကိ-ကြည့်မည်လော? ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ ဗုဒ္ဓသာသနံ-ဘုရားရှင်၏ သာသနာတော်ကို၊ (ဩလောကေ-ဿသိ ကိ-လော?) ဟိ-အဖြေကား၊ ဝါ-အကြင်ကြောင့်၊ **အနမတဂ္ဂသ္မိ**-သိအပ်သော အစအပိုင်းအခြားမရှိသော၊ ဝါ-မသိအပ်သော အစအပိုင်းအခြားရှိသော၊ သံသာရဝဇ္ဇေ-သံသရာဝဋ်၌၊ တဝ-သင်၏၊ အက္ခိကာဏဿ-မျက်စိကန်းသူ၏အဖြစ်၏၊ ဝါ-မျက်စိကန်းခြင်း၏၊ ဂဏနာ နာမ-အရေအတွက်မည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ပန-သည်သာမကသေး၊ အနေကာနိ-တစ်ပါးမက များစွာကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓသတာနိ-ဘုရားအရာတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓသဟ-ဿာနိ-ဘုရားအထောင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အတီတာနိ-လွန်သွားကုန်ပြီ။ တေ-သင်သည်၊ တေသု-ထိုဘုရားရှင်တို့တွင်၊ ဧကဗုဒ္ဓေါပိ-တစ်ဆူသော ဘုရားရှင်ကိုလည်း၊ န ပရိစိဏ္ဍော-မပြုစု၊ မလုပ်ကျွေးအပ်၊ ဣဒါနိ-၌၊ ဣမံ အန္တောဝဿံ-ဤမိုးတွင်း၌၊ [အန္တောဝဿံ နာမေတန္တိ ဘုမ္မတ္ထေ ဥပယောဝစနံ(ပါစိယော-၄၈၅)] တယော မာသေ-သုံးလတို့ပတ်လုံး၊ န နိပဇ္ဇိဿာမိ-မအိပ်တော့

အနမတဂ္ဂသ္မိ။ ။ အနမတဂ္ဂကို “အညာတဂ္ဂ”ဟုဖွင့်သော မူလဋီကာ-၁၈ အတိုင်းပေးခဲ့သည်။ “န+အမတ+အဂ္ဂ”ဟု ပုဒ်ခွဲ၊ “မညတေတိ မတော၊ မတောယေဝ အမတော၊ (အသဒ္ဓါ တဗ္ဗော)၊ အမတော+အဂ္ဂေါ အမတဂ္ဂေါ၊ နတ္ထိ+အမတဂ္ဂေါ ယဿာတိ အနမတဂ္ဂေါ-သိအပ်သောအစအပိုင်းအခြားမရှိသော၊ (တစ်နည်း) န+အမတော၊ အနမတော+အဂ္ဂေါ ယဿာတိ အနမတဂ္ဂေါ-မသိအပ်သော အစအပိုင်းအခြားရှိသော”ဟုပြု။

တစ်နည်း။ ။ “အန+အမတ+အဂ္ဂ”ဟုပုဒ်ခွဲ၊ “န+မတော အမတော၊ အမ-တော+အဂ္ဂေါ ယဿာတိ အမတဂ္ဂေါ၊ အနဂန္ဓာ (အန အန)+အမတဂ္ဂေါ အနမတ-ဂ္ဂေါ”ဟုပြု။ “အနမတဂ္ဂသ္မိ-နှစ်ရာထောင်လျှောက်၊ ဉာဏ်ဖြင့်လျှောက်လည်း၊ မဖောက်မပြန်၊ ဧကန်သိအပ်သော အစအပိုင်းအခြားမရှိသော၊ ဝါ-နှစ်ရာထောင်လျှောက်၊ ဉာဏ်ဖြင့်လျှောက်လည်း၊ မဖောက်မပြန်၊ ဧကန်မသိအပ်သော အစအပိုင်းအခြားရှိသော”ဟု ပေး။ (သံ. ၄-၂၊ ၁၄၅၊ သံ. ဋီ-၂၊ ၁၅၀၊ သာရထ္ထ-၁၊ ၂၁၈၊ နိဘာ. ၁-၆၃၊ ပါရာ. ဘာ. ၁-၄၀၁)

အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့အဓိဋ္ဌာန်၍၊ တေမာသံ-သုံးလပတ်လုံး၊ နိဗ္ဗာန်ရိယံ-စွဲမြဲသော
 ဝီရိယကို၊ ဝါ-အမြဲမပြတ် ကြိုးစားအားထုတ်မှုကို၊ ကရိဿာမိ-ပြုတော့အံ့၊
 တသ္မာ-ထိုကြောင့်၊ (ထိုသို့ပြုခြင်းကြောင့်)၊ တေ-သင်၏၊ စက္ခုနိ-တို့သည်၊
 နဿန္တူ ဝါ-ပျက်စီးမှုလည်း ပျက်စီးပါစေကုန်၊ ဘိဇ္ဇန္တူ ဝါ-ပေါက်ကွဲမှုလည်း
 ပေါက်ကွဲပါစေကုန်၊ ဗုဒ္ဓသာသနမေဝ-မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်
 ကိုသာ၊ ဓာရေဟိ-ဆောင်လော၊ စက္ခုနိ-တို့ကို၊ မာ ဓာရေဟိ-မဆောင်နှင့်။”
 ဣတိ-ဤသို့တိုင်ပင်ပြီ၊ ဘူတကာယံ-မဟာဘုတ်၄ပါး၌မှီသော ခန္ဓာကိုယ်ကို၊
 [ဘူတကာယန္တိ စတုမဟာဘူတနိဿိတံ ခန္ဓပဉ္စကံ၊-ဓမ္မဋီ။] ဩဝဒန္တော-ဆုံးမ
 လိုသည်၊ (ဟုတွာ-၍)၊ ဣမာ ဂါထာယော-ဤဂါထာတို့ကို၊ အဘာသိ-ရွတ်
 ဆိုပြီ။ (ကိ-အဘယ်သို့ရွတ်ဆိုသနည်း?) စက္ခုနိ |ပေ၊ ပမဇ္ဇသိတိ-စက္ခုနိ |ပေ၊
 ပမဇ္ဇသိဟူ၍၊ အဘာသိ-ပြီ။

စက္ခုနိ ဟာယန္တ မမာယိတာနိ၊ သောတာနိ ဟာယန္တ တထေဝ ကာယော၊
သဗ္ဗမ္ပိဒံ ဟာယတု ဒေဟနိဿိတံ၊ ကိကာရဏာ ပါလိတ တံ ပမဇ္ဇသိ။
 မမာယိတာနိ- ငါ့ဥစ္စာဟု ပြုအပ်ကုန်သော၊ ဝါ- မြတ်နိုးအပ်ကုန်သော၊

“မာ စက္ခုနိ”တိ ။ ။ ဣတိတစ်လုံးအကျေကြံ၊ သို့မဟုတ် သိလေသနည်း၊
 အာဝုတ္တိနည်းစသော နည်းအရ ဣတိကို ၂ခါပေး၊ “ကရဇကာယေန ပန သဒ္ဓိ
 မန္တေန္တော”သည် “ကေန သဒ္ဓိ မန္တေယျ”ဟူသော အမေးပုစ္ဆာဝါကျ၏ အဖြေပြု ဝိ-
 သဇ္ဇနာဝါကျ၊ “ဝဒေဟိ |ပေ၊ မာ စက္ခုနိ”သည် “ကရဇကာယေန ပန သဒ္ဓိ မန္တေန္တော”၏
 တိုင်ပင်ပုံကိုပြသော အာကာရဝါကျ-ဟု ယူ၍ ပေးသည်။

ဩဝဒန္တော။ ။ အဝ+ဝဒ+အန္တ၊ အန္တပစ္စည်းသည် အနာဂတ်ကာလ၊ ကာမ-
 ထွကို ထွန်းပြ၏၊ ထိုကြောင့် “ဩဝဒန္တော-ဆုံးမလိုသည်ဖြစ်၍၊ (ကြိယာသေသန
 အနက်)၊ ဝါ-ဆုံးမလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဟိတ်အနက်)၊ ဝါ-ဆုံးမလိုသော၊
 (ထေရော-သည်)၊ (တုလျာဓိကရဏဝိသေသနအနက်)၊ ဝါ-ဩဝဒန္တော-ဆုံးမလိုလ
 သော်၊ (လက္ခဏအနက်)”ဟု အနက်၄မျိုး ပေးနိုင်သည်၊ အထက်၌ “ကတ္တားလွန်တို့၊
 စပ်စေဗ္ဗိရာ၊ ပုဒ်မပါ၊ ဟုတွာထည့်လေမင်း”နှင့်အညီ ကတ္တားလွန်ယူ၍ ပေးခဲ့သည်။
 [နာဂတ်ကာလ၊ မာနန္တ၊ ထွန်းပြကာမတ္တာ။ ကာမတ္တမှာ၊ ကြိယာဝိသိသ်၊ ကြောင့်ဟိတ်-
 ဝိသေ၊ လက္ခဏေ၊ ထွန်းလေ လေးအတ္ထာ၊-ရွှေ-၅၃၄-၅။]

စက္ခုနိ- မျက်စိတို့သည်၊ ဟာယန္တ- ယုတ်လျော့မှုလည်း ယုတ်လျော့ပါစေကုန်၊
 သောတာနိ-နားတို့သည်၊ ဟာယန္တ- ကုန်၊ ကာယော- တစ်ကိုယ်လုံးသည်၊
 တထေဝ- ထို့အတူပင်၊ (ဟာယတု-ယုတ်လျော့မှုလည်း ယုတ်လျော့ပါစေ၊)
 ဒေဟနိဿိတံ- ကိုယ်၌မှီသော၊ ဣဒံ သဗ္ဗမ္ပိ- ဤအလုံးစုံသည်သော်လည်း၊
 ဟာယတု-စေ၊ ပါလိတ-ပါလအမည်ရှိသော ခန္ဓာကိုယ်! ကိံ ကာရဏာ-
 အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ တံ- သင်သည်၊ ပမဇ္ဇသိ- မေ့လျော့ဘိသနည်း။
 [ပါလော+အဿ အတ္ထိတံ ပါလိတော၊ [ပါလ+ဣတ၊] နာမည်က ပါလတည်း၊
 ပါလိတမဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် “ပါလိတ-ပါလိတ!”ဟု မပေးရ။]

**စက္ခုနိ ဇီရန္တ မမာယိတာနိ၊ သောတာနိ ဇီရန္တ တထေဝ ကာယော၊
 သဗ္ဗမ္ပိဒံ ဇီရတု ဒေဟနိဿိတံ၊ ကိံ ကာရဏာ ပါလိတ တံ ပမဇ္ဇသိ။**

မမာယိတာနိ- ကုန်သော၊ စက္ခုနိ-တို့သည်၊ ဇီရန္တ- ဆွေးမြေ့မှုလည်း
 ဆွေးမြေ့ပါစေကုန်၊ သောတာနိ- တို့သည်၊ ဇီရန္တ- ကုန်၊ ကာယော- သည်၊
 တထေဝ- ပင်၊ (ဇီရတု- ဆွေးမြေ့မှုလည်း ဆွေးမြေ့ပါစေ၊) ဒေဟနိဿိတံ-
 သော၊ ဣဒံ သဗ္ဗမ္ပိ-သော်လည်း၊ ဇီရတု- စေ၊ ပါလိတ- ကိုယ်! ကိံ ကာရဏာ-
 ကြောင့်၊ တံ- သည်၊ ပမဇ္ဇသိ- နည်း။ [၄-၃။]

**စက္ခုနိ ဘိဇ္ဇန္တ မမာယိတာနိ၊ သောတာနိ ဘိဇ္ဇန္တ တထေဝ ကာယော၊
 သဗ္ဗမ္ပိဒံ ဘိဇ္ဇတု ဒေဟနိဿိတံ၊ ကိံ ကာရဏာ ပါလိတ တံ ပမဇ္ဇသိ။**

မမာယိတာနိ-ကုန်သော၊ စက္ခုနိ-တို့သည်၊ ဘိဇ္ဇန္တ- ပျက်စီးမှုလည်း
 ပျက်စီးပါစေကုန်၊ သောတာနိ-တို့သည်၊ ဘိဇ္ဇန္တ-ကုန်၊ ကာယော-သည်၊
 တထေဝ- ပင်၊ (ဘိဇ္ဇတု- ပျက်စီးမှုလည်း ပျက်စီးပါစေ၊) ဒေဟနိဿိတံ-သော၊
 ဣဒံ သဗ္ဗမ္ပိ-သော်လည်း၊ ဘိဇ္ဇတု-စေ၊ ပါလိတ-ကိုယ်! ကိံ ကာရဏာ-ကြောင့်၊
 တံ-သည်၊ ပမဇ္ဇသိ-နည်း။

ဧဝံ- ဤသို့လျှင်၊ တိဟိ-၃ပုဒ်ကုန်သော၊ ဂါထာဟိ-တို့ဖြင့်၊ အတ္တနော-
 မိမိအား၊ ဩဝါဒိ-အဆုံးအမကို၊ ဒတ္တာ-ပေးပြီး၍၊ နိသိန္နကောဝ-ထိုင်လျက်
 သာလျှင်၊ နတ္ထကမ္ပံ-နှာနှုတ်မှုကို၊ ကတ္တာ-ပြု၍၊ ဂါမံ-သို့၊ ပိဏ္ဏာယ-ငှာ၊
 ပါဝိသိ-ပြီ။ ဝေဇ္ဇေ-သည်၊ တံ-မဟာပါလထေရ်ကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ “ဘန္တေ-ရား!

နတ္ထကမ္မံ-ကို၊ ကတံ ကိ-ပြုအပ်ပြီလော?” ကုတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိ-ပြီ။ ဥပါသက-
 ကာ! အာမ-အိမ်း၊ ကုတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ ဘန္တေ-ရား! ကိဒိသံ-အဘယ်ကဲ့သို့
 ရှုအပ်ပါသေးသနည်း?(ဘယ်လိုနေပါသေးသနည်း?) ကုတိ-ဤသို့မေးပြီ။
 ဥပါသက-ကာ! ရုဇ္ဇတေဝ- နာကျင်သည်သာ၊ ကုတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ ဘန္တေ-
 ရား! ဝေါ-အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ နိသီဒိတွာ-၍၊ နတ္ထကမ္မံ-ကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပါ
 သလော? နိပဇ္ဇိတွာ-၍၊ (ကတံ-လော?)၊ ကုတိ-ဤသို့မေးပြီ။ ထေရော-
 သည်၊ တုဏှိ-ဆိတ်ဆိတ်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ ပုနပျုနံ-ထပ်၊ ပုစ္ဆိယမာနောပိ-
 မေးအပ်ပါသော်လည်း၊ ကိစ္ဆိ-ဘာကိုမျှ၊ န ကထေသိ-မပြော။ အထ-ထိုအခါ၌၊
 နံ-ထိုမထေရ်ကို၊ ဝေဇ္ဇော-သည်၊ “ဘန္တေ-ရား၊ တုမေ-တို့သည်၊ သပ္ပိယံ-
 လျှောက်ပတ်သည်ကို၊ န ကရောထ-မပြုကုန်၊ အဇ္ဇတော-ယနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ-
 စ၍၊ ‘အသုကေန-ဤမည်သော ဆေးဆရာသည်၊ မေ-ငါ့ဖို့၊ ဝါ-အတွက်၊
 တေလံ-ကို၊ ပက္ကံ-ချက်အပ်ပြီ၊ ကုတိ-ဤသို့၊ မာ ဝဒိတ္ထ-မပြောပါကုန်နှင့်၊
 အဟမ္မိ-တပည့်တော်သည်လည်း၊ ‘မယာ-သည်၊ ဝေါ-အရှင်ဘုရားတို့ဖို့၊ ဝါ-
 အတွက်၊ တေလံ-ကို၊ ပက္ကံ-ပြီ၊ ကုတိ-သို့၊ န ဝက္ခာမိ-မပြောပါ။” ကုတိ-သို့၊
 အာဟ-လျှောက်ပြီ။ သော-ထိုမဟာပါလထေရ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝေဇ္ဇေန-သည်၊
 ပစ္စက္ခာတော-ပယ်စွန့်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ-၍)၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ “တွံ-
 သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝေဇ္ဇေနာပိ-သည်လည်း၊ ပစ္စက္ခာတော-ပယ်စွန့်အပ်သည်၊
 အသိ-၏၊ သမဏ-ရဟန်း! ကုရိယာပထံ-ကို၊ မာ ဝိဿဇ္ဇိ-မစွန့်လွှတ်နှင့်၊”
 ကုတိ-ဤသို့ဆုံးမပြီ။

ပဋိက္ခိတ္တော တိကိစ္ဆာယ, ဝေဇ္ဇေနာပိ ဝိဝဇ္ဇိတော၊

နိယတော မစ္စုရာဇဿ, ကိ ပါလိတ ပမဇ္ဇသိ။

(မယာပိ-ငါသည်လည်း၊ ဝေဇ္ဇော-ဆေးဆရာကို) တိကိစ္ဆာယ- ဆေး
 ကုခြင်းမှ၊ ပဋိက္ခိတ္တော- ပယ်မြစ်အပ်ပြီ၊ ဝေဇ္ဇေနာပိ- ဆေးဆရာသည်လည်း၊
 (အဟံ-ငါ့ကို၊ တိကိစ္ဆာယ-မှ)၊ ဝိဝဇ္ဇိတော-ရှောင်ကြဉ်အပ်ပြီ၊ မစ္စုရာဇဿ-
 သေမင်း၏၊ ဝါ-သေမင်းသည်၊ နိယတော-အမြဲသတ်မှတ်အပ်သူတည်း၊
 [“သေလူတည်း”ဟုလို] (တစ်နည်း) မစ္စုရာဇဿ- သေမင်းအလို့ငှာ၊ ဝါ-

သေမင်းဖို့ နိယတော-မြ၏။ [“သေဖို့ သေချာ၏” ဟူလို။] ပါလိတ-ကိုယ်! ကိ - အဘယ်ကြောင့်၊ တုံ-သည်၊ ပမဇ္ဇသိ-နည်း?။

ဣတိ-သို့၊ ဣမာယ ဂါထာယ-ဤဂါထာဖြင့်၊ အတ္တာနံ-မိမိကိုယ်ကို၊ ဩဝဒိတ္တာ-ဆုံးမပြီး၍၊ သမဏဓမ္မံ-ရဟန်းတရားကို၊ အကာသိ-ပြုပြီ။ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ မဇ္ဈိမယာမေ-မဇ္ဈိမယာမ်သည်၊ ဝါ-သန်းခေါင်ယာမ်သည်၊ အတိက္ကန္တေ-လွန်လသော်၊ အပုဗ္ဗံ-ရှေးလည်းမကျ၊ အစရိမံ-နောက်လည်းမကျ။ (တစ်နည်း) အပုဗ္ဗံ အစရိမံ-မရှေးမနှောင်း၊ (တစ်ချိန်တည်း၌)၊ အဿ-ထို မဟာပါလထေရ်၏၊ အက္ခိန္တိ စေဝ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ ကိလေသာ စ- ကိလေသာတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဘဇ္ဇိသု-ပျက်စီးကုန်ပြီ၊ (ပေါက်ကွဲကုန်ပြီ)။ သော-ထိုမဟာပါလထေရ်သည်၊ သုက္ခဝိပဿကော-သုက္ခဝိပဿကဖြစ် သော၊ ဝါ-ဈာန်အစေးမစပ်သဖြင့်၊ ခြောက်ကပ်သော ဝိပဿနာရှိသော၊ အရဟာ-ရဟန္တာသည်၊ ဟုတ္တာ-၍၊ ဂပ္ပံ-အိပ်ခန်းသို့၊ ပဝိသိတ္တာ-ဝင်၍၊ နိသီဒိ- ထိုင်ပြီ။

ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ဘိက္ခုစာရဝေလာယ-ဆွမ်းအကျိုးငှာ လှည့်လည်ရာ အချိန်၌၊ ဝါ-ဆွမ်းခံကြွချိန်၌၊ အာဂန္တာ-လာ၍၊ “ဘန္တေ-ရား! ဘိက္ခု- စာရကာလော-ဆွမ်းအကျိုးငှာ လှည့်လည်ရာ အချိန်ပါတည်း၊ ဝါ-ဆွမ်းခံကြွ ချိန်ပါတည်း။” ဣတိ-သို့၊ အာဟံသု-လျှောက်ကုန်ပြီ။ အာဝုသော-ငါ့ရှင်တို့! ကာလော-ဆွမ်းခံချိန်လော? ဣတိ-ဤသို့မေးပြီ။ ဘန္တေ-ရား! အာမ-မှန်ပါ။ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ကုန်ပြီ။ တေန ဟိ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ ဂစ္ဆထ-ကြွကြလော။

သုက္ခဝိပဿကော။ ။ ယေ ပန ခဏိကသမာဓိမတ္တေ ဌတ္တာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌ- ပေတွာ အဓိဂတအဂ္ဂမဂ္ဂါ၊ တေ အာဒိတော အန္တရန္တရာ စ သမာဓိဇေန ဈာနဓိန ဝိပဿနာဗုဒ္ဓန္တရံ ပဋိသန္ဓာနာနံ အဘာဝါ သုက္ခာ ဝိပဿနာ ဧတေသန္တိ သုက္ခဝိပ- သနာ နာမ(ထေရ. ၄-၂, ၅၄၅)။ ဤအတိုင်း ပေးခဲ့သည်။ “သမထဘာဝနာသိ- နေဟာဘာဝေန သုက္ခာ လူခါ အသိနိဒ္ဓါ ဝိပဿနာ ဧတေသန္တိ သုက္ခဝိပဿကာ (ဒီဋီ-၂, ၁၁၇၊ သာရတ္ထ-၄၅)” ဟူသော အဖွင့်အလို “သုက္ခဝိပဿကော-သမထ အစေးဓာတ်, မယှဉ်စပ်သဖြင့်, ခြောက်ကပ်သော ဝိပဿနာရှိသော” ဟု ပေး။ သုက္ခ ဝိပဿနာပုဒ်နောင် သမာသန္တကပစ္စည်းသက်၊ န-ကိုချေ။ (ပါရာဘာ-၁, ၅၈)

ဣတိ-ဤသို့ မိန့်ပြီ။ ဘန္တေ-ရား! တုမေ ပန-တို့သည်ကား၊ ကိ-အဘယ်သို့ပါနည်း? ဣတိ-ဤသို့မေးကုန်ပြီ။ အာဂုသော-တို့! မေ-၏။ အက္ခိနိ-တို့သည်၊ ပရိဟိနာနိ-ယုတ်လျော့ကုန်ပြီ။ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ တေ-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ တဿ-ထိုမဟာပါလထေရ်၏။ အက္ခိနိ-တို့ကို၊ ဩလောကေတွာ-ကြည့်၍၊ အဿုပုဏ္ဏနေတ္တာ-မျက်ရည်တို့ဖြင့် ပြည့်သော မျက်လုံးရှိကုန်သည်။ ဟုတွာ-၍၊ “ဘန္တေ-ရား! မာ စိန္တယိတ္ထ-တောင်တောင်ဤဤ၊ မကြံစည်ပါကုန်နှင့်၊ (ဟိုဟိုဒီဒီ မတွေးပါကုန်နှင့်)၊ မယံ-တို့သည်၊ ဝေါ-တို့အား၊ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမ-ပြုစုလုပ်ကျွေးကုန်အံ့။” ဣတိ-သို့၊ ထေရ်-ကို၊ သမဿာသေတွာ-သက်သာရာရစေ၍၊ ဝါ-နှစ်သိမ့်အားပေး၍၊ ကတ္တဗ္ဗယုတ္တကံ-ပြုထိုက်သည်၏အဖြစ်နှင့် ယှဉ်သော၊ (ပြုသင့်ပြုထိုက်သော)၊ ဝတ္တပဋိဝတ္တံ-ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဂါမံ-သို့၊ ပိဏ္ဏာယ-ငှာ၊ ပဝိသိံသု-ကုန်ပြီ။ မနုဿာ-တို့သည်၊ ထေရ်-ကို၊ အဒိသွာ-မမြင်၍၊ “ဘန္တေ-တို့! အမှာကံ-တို့၏၊ အယျော-အရှင်သည်၊ ကုဟိ-အဘယ်မှာပါနည်း?” ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိတွာ-၍၊ တံ ပဝတ္တိ-ထိုဖြစ်ပုံကို၊ သုတွာ-၍၊ ယာဂုံ-ယာဂုကို၊ ပေသေတွာ-ပို့စေ၍၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ပိဏ္ဏပါတံ-ဆွမ်းကို၊ အာဒါယ-ယူ၍၊ ဂန္ဓာ-၍၊ ထေရ်-ကို၊ ဝန္နိတွာ-ရှိခိုး၍၊ ပါဒမူလေ-ခြေရင်း၌၊ ပရိဝတ္တမာနာ-လူးလိမ့်ကုန်လျက်၊ ရောဒိတွာ-ငို၍၊ “ဘန္တေ-ရား! မယံ-တို့သည်၊ ဝေါ-တို့အား၊ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမ-ပါကုန်အံ့၊ တုမေ-တို့သည်၊ မာ စိန္တယိတ္ထ-ကုန်နှင့်။” ဣတိ-သို့၊ သမဿာသေတွာ-၍၊ ပတ္တမိံသု-ဖဲသွားကုန်ပြီ။

တတော-ထိုအခါမှာ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ နိဗဒ္ဓံ-အမြဲမပြတ်၊ ယာဂုဘတ္တံ-ယာဂု၊ ဆွမ်းကို၊ ဝိဟာရမေဝ-ကျောင်းသို့သာလျှင်၊ ပေသေန္တိ-ပို့စေကုန်၏။ ထေရောပိ-သည်လည်း၊ ဣတရေ-အခြားကုန်သော၊ သဋ္ဌိ-ခြောက်ဆယ်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ နိရန္တရံ-အမြဲမပြတ်၊ ဩဝဒတိ-ဆုံးမ၏။ တေ-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ တဿ-ထိုမဟာပါလထေရ်၏။ ဩဝါဒေ-အဆုံးအမ၌၊ ဌတွာ- တည်၍၊ ပဝါရဏာယ-ပဝါရဏာနေ့သည်၊ ဥပကဋ္ဌာယ-နီးကပ်လသော်၊ သဗ္ဗေဝ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်ပင်၊ **ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ**-ပဋိသမ္ဘိဒါလေးပါးတို့နှင့်။

ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ။ ။ ပဋိ ဝိသု ဝိသု သမ္ဘိန္ဒန္တိ ဧတာဟိတိ ပဋိသမ္ဘိဒါ-အသီးအသီး

သဟ-တက္ခ၊ အရဟတ္တံ-အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပါပုဏီသု-ရောက်ကုန်ပြီ။ စ ပန-ဆက်ဥဒါ၊ တေ-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ ဝုဠဝဿာ-မိုးလပတ်လုံး နေပြီးကုန်သည်၊ ဝါ-ဝါကျွတ်ပြီးကုန်သည်၊ (သမာနာ-ဖြစ်ကုန်လသော်၊) သတ္ထာရံ-ကို၊ ဒဠကာမာ-ဖူးမြင်ခြင်းငှာ အလိုရှိကုန်သည်၊ ဟုတ္တာ-၍၊ ထေရံ-ကို၊ အာဟံသု-ကုန်ပြီ၊ (ကိ-အဘယ်သို့ လျှောက်ကုန်သနည်း?) “ဘန္တေ-ရား! သတ္ထာရံ-ကို၊ ဒဠကာမာ-ကုန်သည်၊ အမှ-ဖြစ်ကုန်၏။” ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ကုန်ပြီ။ ထေရော-သည်၊ တေသံ-ထိုရဟန်းတို့၏၊ ဝစနံ-ကို၊ သုတ္တာ-၍၊ စိန္တေသိ-စဉ်းစားပြီ၊ (ကိ-နည်း?) “အဟံ-သည်၊ ဒုဗ္ဗလော-အားမရှိ၊ အန္တရာမဂ္ဂေ စ-လမ်းခရီး၏ အကြား၌လည်း၊ အမနုဿပရိဂ္ဂဟိတာ-ဘီလူးတို့သည် သိမ်းပိုက်အပ်သော၊ အဇူဝိ-တောအုပ်သည်၊ အတ္ထိ-၏၊ မယိ-ငါသည်၊ ဧတေဟိ-ဤရဟန်းတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-အတူ၊ ဝစ္ဆန္တေ-သွားလသော်၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်၊ ကိလမိဿန္တိ-ပင်ပန်းကြလိမ့်မည်၊ ဘိက္ခမ္ဘိ-ဆွမ်းကိုလည်း၊ လဘိတုံ-ရခြင်းငှာ၊ န သက္ခိဿန္တိ-စွမ်းနိုင်ကြလိမ့်မည်မဟုတ်၊ ဣမေ-ဤရဟန်းတို့ကို၊ ပုရေတရမေဝ-ရှေးဦးစွာသာလျှင်၊ ပေသေသာမိ-စေလွှတ်အံ့။” ဣတိ-ဤသို့ စဉ်းစားပြီ။ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ နေ-ထိုရဟန်းတို့ကို၊ အာဟ-ပြီ၊ (ကိ-နည်း?) “အာဝုသော-တို့၊ တုမေ-တို့သည်၊ ပုရတော-ရှေ့၌၊ ဝါ-က၊ ဝစ္ဆထ-သွားကြကုန်။” ဣတိ-သို့ပြောပြီ။ ဘန္တေ-ရား! တုမေ ပန-အရှင်ဘုရားတို့သည်ကား၊ (ကိ-အဘယ်သို့ပါနည်း?) ဣတိ-ဤသို့ မေးကုန်ပြီ။ အဟံ-သည်၊ ဒုဗ္ဗလော-အားမရှိ၊ အန္တရာမဂ္ဂေ စ-၌လည်း၊ အမနုဿပရိဂ္ဂဟိတာ-

ခွဲခြားစိတ်ဖြာ၍ သိကြောင်းဉာဏ်ပညာများ(သမ္မောဘာ-၃, ၁၁၂)၊ ပဋိသမ္ဘိန္ဒူန္တိ (ပဋိသမ္ဘိန္ဒူန္တိ)တို့ ပဋိသမ္ဘိဒါ-အသီးအသီး ခွဲခြားတတ် (ခွဲခြား၍ သိတတ်သော) ဉာဏ်ပညာများ(ပါရာဘာ-၁, ၁၄၉၊ ရူ-၃၇၀)၊ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်သည် (၁) အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ-အကျိုးတရားတို့ကို ခွဲခြားစိတ်ဖြာ၍ သိနိုင်သောဉာဏ် (၂) ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ-အကြောင်းတရားတို့ကို ခွဲခြားစိတ်ဖြာ၍ သိနိုင်သောဉာဏ် (၃) နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ-မှန်ကန်သော သဒ္ဓါတို့ကို ခွဲခြားစိတ်ဖြာ၍ သိနိုင်သောဉာဏ် (၄) ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ-“အတ္ထ၊ ဓမ္မ၊ နိရုတ္တိ” ဟူသော ရှေးဉာဏ် ၃ မျိုးကို ခွဲခြားစိတ်ဖြာ၍ သိနိုင်သောဉာဏ်အားဖြင့် ၄ ပါး ရှိသည်။ (အဘိဝိ-၃၀၇၊ ပဋိသံ-၂, ၈၅-၈၊ အဘိ. ဋ-၂, ၃၇၀၊ ပဋိသံ. ဋ-၁, ၃)

သော၊ အဋ္ဌဝီ-သည်၊ အတ္ထိ-၏၊ မယိ-သည်၊ တုမေဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-အတူ၊ ဂစ္ဆန္တေ-သော်၊ သဗ္ဗေ-ကုန်သော၊ (တုမေ-တို့သည်) ကိလမိဿထ-ကြလိမ့်မည်၊ တုမေ-တို့သည်၊ ပုရတော-၌၊ ဝါ-က၊ ဂစ္ဆထ-ကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်ပြီ။ ဘန္တေ! ဧဝံ-သို့၊ မာ ကရိတ္ထ-မပြုကြနှင့်၊ မယံ-တို့သည်၊ တုမေဟိ-အရှင်ဘုရားတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိယေဝ-အတူသာလျှင်၊ ဂမိဿာမ-သွားကြပါမည်၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ကြပြီ။ “အာဝုသော-တို့! ဝေါ-တို့အား၊ ဧဝံ-ဤသို့ သွားခြင်းသည်၊ မာ ရုစ္စိတ္ထ-မနှစ်သက်နှင့်၊ ဧဝံ သန္တေ-ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ မယံ-အား၊ ဝါ-၏၊ အဖာသုကံ-မချမ်းသာခြင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ-လိမ့်မည်၊ မယံ-၏၊ ကနိဋ္ဌော ပန-ညီသည်ကား၊ တုမေ-အရှင်ဘုရားတို့ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ ပုစ္ဆိဿတိ-မေးလိမ့်မည်၊ အထ-ထိုသို့မေးရာအခါ၌၊ အဿ-ထိုညီအား၊ မမ-၏၊ စက္ခုနံ-တို့၏၊ ပရိဟိနဘာဝံ-ယုတ်လျော့ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ အာရောစေယျာထ-ပြောပြလိုက်ကြလော၊ သော-ထိုညီသည်၊ မယံ-၏၊ သန္တိကံ-အထံသို့၊ ကဗ္ဗိ-တစ်စုံတစ်ယောက်ကို၊ ပဟိဏိဿတိ ဧဝ-စေလွှတ်လိမ့်မည်သာ၊ တေန-ထိုစေလွှတ်အပ်သူနှင့်၊ သဒ္ဓိ-အတူ၊ အာဂစ္ဆိဿာမိ-လာခဲ့လိမ့်မည်၊ တုမေ-တို့သည်၊ မမ-၏၊ ဝစနေန-စကားဖြင့်၊ ဒသဗလဗ္ဗ-မြတ်စွာဘုရားကိုလည်းကောင်း၊ အသီတိမဟာထေရေ စ-ရှစ်ကျိပ်သော မဟာထေရ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝန္တထ-ရှိခိုးကြလော၊” ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ တေ-ထိုရဟန်းတို့ကို၊ ဥယျောဇေသိ-စေလွှတ်ပြီ။

တေ-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ ထေရံ-ကို၊ ခမာပေတွာ-သည်းခံစေ၍၊ ဝါ-ကန်တော့တောင်းပန်၍၊ အန္တောဂါမံ-ရွာတွင်းသို့၊ ပဝိသိသု-ဝင်ကုန်ပြီ။ မနုဿာ-တို့သည်၊ တေ-ထိုရဟန်းတို့ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ နိသီဒါပေတွာ-ထိုင်စေ၍၊ ဘိက္ခံ-ဆွမ်းကို၊ ဒတွာ-လှူ၍၊ “ဘန္တေ-တို့! အယျာနံ-အရှင်ဘုရားတို့၏၊ ဂမနာကာ-ရော-ခရီးသွားမည့် အခြင်းအရာသည်၊ ဝါ-ခရီးသွားခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊

ရုစ္စိတ္ထ။ ။ ရုစ+ယ+အဇ္ဇတနီ အာဝိဘတ်၊ အာကို ထွ-ပြု။ “ဝေါ-တို့သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ မာ ရုစ္စိတ္ထ-ကုန်နှင့်”ဟုပေးခြင်းမှာ သဒ္ဓါကျမ်းနှင့် မညီပါ။ ဤနှင့် အလားတူ “ကဿ သာဓု န ရုစ္စတိ၊ မာယသန္တာနမ္ပိ သံယဘေဒေါ ရုစ္စိတ္ထ”စသည်ကို ကြည့်လျှင် ဝေါသည် သမ္ပဒါန်သာ ဖြစ်ထိုက်၏။ ကတ္တားမဖြစ်ထိုက်။

ပညာယတိ ကိ-ထင်ရှားပါသလော၊ ဝါ-ပေါ်လာပါသလော” ဣတိ-ဤသို့ မေးလျှောက်ကုန်ပြီ။ ဥပါသကာ-တို့! အာမ-အိမ်း၊ သတ္တာရုံ-ကို၊ ဒဠုကာမာ- ဖူးမြင်ခြင်းငှာ အလိုရှိကုန်သည်၊ အမှ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ။ တေ-ထိုလူတို့သည်၊ ပုနပျန်-ထပ်၊ ယာစိတွာ-တောင်းပန်လသော်၊ တေသံ- ထိုရဟန်းတို့၏၊ ဂမနဆန္ဒမေဝ-သွားခြင်း၌ အလိုဆန္ဒကိုသာ၊ ဝါ-သွားလိုခြင်း ကိုသာ၊ ဥတွာ-သိ၍၊ အနုဂန္တာ-အစဉ်လိုက်၍၊ ပရိဒေဝိတွာ-ငိုကြွေး၍၊ နိ- ဝတ္တိသု-ပြန်ကြကုန်ပြီ။ တေပိ-ထိုရဟန်းတို့သည်လည်း၊ အနုပုဗ္ဗေန-အစဉ် အားဖြင့်၊ ဇေတဝနံ-ဇေတဝန်ကျောင်းသို့၊ ဂန္တာ-ရောက်၍၊ သတ္တာရဉ္စ-ကို လည်းကောင်း၊ အသီတိမဟာထေရေ စ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ထေရဿ- ၏၊ ဝစနေန-စကားဖြင့်၊ ဝန္တိတွာ-၍၊ ပုနဒိဝသေ-နောက်တစ်နေ့၌၊ ယတ္ထ- အကြင်လမ်း၌၊ ထေရဿ-၏၊ ကနိဋ္ဌော-ညီသည်၊ ဝသတိ-နေ၏၊ တံ ဝီထိ- ထိုလမ်းသို့၊ ပိဏ္ဍာယ-ငှာ၊ ပဝိသိသု-ဝင်ကုန်ပြီ။ ကုဠုမ္ပိကော-သူကြွယ်သည်၊ တေ-ထိုရဟန်းတို့ကို၊ သဉ္စာနိတွာ-ကောင်းစွာသိ၍၊ ဝါ-မှတ်မိ၍၊ နိသီဒါ- ပေတွာ-ထိုင်စေ၍၊ ကတပဋိသန္တာရော-ပြုအပ်ပြီးသော ပဋိသန္တာရရှိသည်၊ ဝါ-လောကွတ်ပျူငှာ နှုတ်ဆက်စကားပြောကြားမှု ပြုပြီးသည်၊ (သမာနော- သော်) “ဘန္တေ-တို့! မေ-၏၊ ဘာတိကတ္ထေရော-နောင်တော်ဖြစ်သော ထေရ် သည်၊ ကုဟိ-အဘယ်မှာပါနည်း?” ဣတိ-သို့ ပုစ္ဆိ-မေးပြီ။ အထ-ထိုသို့မေးရာ အခါ၌၊ အဿ-ထိုသူကြွယ်အား၊ တေ-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ တံ ပဝတ္တိ-ထိုဖြစ် ပုံကို၊ အာရောစေသံ-ပြောပြကုန်ပြီ။ သော-ထိုသူကြွယ်သည်၊ တံ-ထိုဖြစ်ပုံကို၊ သုတွာဝ-ကြားရ၍သာလျှင်၊ (ကြားလျှင်ကြားချင်း)၊ တေသံ-ထိုရဟန်းတို့၏၊ ပါဒမူလေ-ခြေရင်း၌၊ ပရိဝတ္ထေန္တော-လူးလိုမ့်လျက်၊ ရောဒိတွာ-ငို၍၊ ပုစ္ဆိ-ပြီ၊ (ကိ-နည်း?) “ဘန္တေ-တို့! ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ကိ-ဘာကို၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုထိုက်ပါ သနည်း?” ဣတိ-ဤသို့မေးပြီ။ ထေရော-သည်၊ ဣတော-ဤအရပ်မှ၊ ကဿစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်၏၊ အာဂမနံ-လာခြင်းကို၊ ပစ္စာသီသတိ-လိုလား နေ၏၊ ဝါ-မျှော်လင့်နေ၏၊ တဿ-ထိုသူ၏၊ ဂတကာလေ-ရောက်ရာအခါ၌၊

ပစ္စာသီသတိ။ ။ပတိ+အာ+သိသိ (သိသ)+အ+တိ၊ အာရှေးရှိသဖြင့် သိသိ

တေန-ထိုသူနှင့်၊ သဒ္ဓိံ-အတူ၊ အာဂမိဿတိ-ကြွလာလိမ့်မည်၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ။ ဘန္တေ-တို့! အယံ-ဤသူသည်၊ မေ-၏။ ဘာဂိနေယျော-တူဖြစ် သော၊ ပါလိတော နာမ-ပါလိတမည်သူပါတည်း၊ ဧတံ-ဤပါလိတကို၊ ပေ- သေထ-စေလွှတ်တော်မူကြပါ၊ ဝါ-ခိုင်းတော်မူကြပါ၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ။ ဧဝံ-ဤသို့၊ ပေသေတုံ-စေလွှတ်ခြင်းငှာ၊ ဝါ-ခိုင်းခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ-မစွမ်းနိုင်၊ မဂ္ဂေ-လမ်း၌၊ ပရိပန္နော-ဘေးရန်သည်၊ အတ္ထိ-၏။ တံ-ထိုပါလိတကို၊ ပဗ္ဗာ- ဇေတွာ-ရှင်ဖြစ်စေ၍၊ ဝါ-ရှင်ပြုပေး၍၊ ပေသေတုံ-ငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-သင့်၏။ ဣတိ- ဤသို့ပြောကုန်ပြီ။ ဘန္တေ-တို့! ဧဝံ-သို့၊ ကတွာ-၍ ပေသေထ-ကုန်၊ ဣတိ- ဤသို့လျှောက်ပြီ။ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ နံ-ထိုပါလိတကို၊ ပဗ္ဗာဇေတွာ-စေ၍၊ အမမာသမတ္တံ-တစ်လထက်ဝက်၊ တစ်ဆယ့်ငါးရက်မျှပတ်လုံး၊ ပတ္တစီဝရ- ဂ္ဂဟဏာဒီနိ-သပိတ်ကိုင်ပုံ၊ သင်္ကန်းကိုင်ပုံ အစရှိသည်တို့ကို၊ သိက္ခာပေတွာ- သင်စေ၍၊ မဂ္ဂံ-လမ်းကို၊ အာစိက္ခိတွာ-ပြောပြ၍၊ ပဟိဏိသု-စေလွှတ်ကုန်ပြီ။

သော-ထိုကိုရင်ပါလိတသည်၊ အနုပုဗ္ဗေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ တံ ဂါမံ- ထိုရွာသို့၊ ပတွာ-ရောက်၍၊ ဂါမဒ္ဓါရေ-ရွာတံခါး၌၊ ဧကံ-တစ်ယောက်သော၊ မဟလ္လကံ-လူကြီးကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ “ဣမံ ဂါမံ-ကို၊ နိဿာယ-မို့၍၊ ကောစိ- တစ်စုံတစ်ခုသော၊ အာရညကော-တော၌ဖြစ်သော၊ ဝိဟာရော-ကျောင်း သည်၊ အတ္ထိ-ရှိပါသလော?” ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိ-ပြီ။ ဘန္တေ-ရား! အတ္ထိ-ရှိပါ၏။ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ။ ကော နာမ-အဘယ်မည်သောထေရ်သည်၊ တတ္ထ- ထိုကျောင်း၌၊ ဝသတိ-နေပါသနည်း? ဣတိ-ဤသို့မေးပြီ။ ဘန္တေ! ပါလိတ- ထွေရော နာမ-ပါလအမည်ရှိသော ထေရ်မည်သူသည်၊ ဝါ-ပါလိတထေရ် မည်သူသည်၊ ဝသတိ-၏။ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ။ မေ-အား၊ မဂ္ဂံ-ကို၊ အာစိက္ခထ-ပြောပြပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ ဘန္တေ-ရား! တံ-အရှင်ဘုရား သည်၊ ကော-အဘယ်သူသည်၊ အသိ-ဖြစ်ပါသနည်း? ဣတိ-ဤသို့ မေးပြီ။ ထေရဿ-၏။ ဘာဂိနေယျော-တူသည်၊ အမှိ-ဖြစ်ပါ၏။ ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြီ။

(သိသ)ဓာတ်သည် ဣစ္ဆာအနက်ကို ဟော၏။ သိ၌ ဒီယပြု(နိတိဓာတု-၁၈၃၊ ဓာတွတ္ထ)၊ နိဒီ-၄၃၄၌ သီသဓာတ်ဟု ဆို၏။ ထိုအလို ဒီယပြုဖွယ်မလို။

အထ-၌၊ နံ-ထိုကိုရင်ပါလိတကို၊ ဂဟေတွာ-ခေါ်ယူ၍၊ ဝိဟာရံ-ကျောင်းသို့၊
 နေသိ-ပို့ဆောင်ပြီ။ သော-ထိုကိုရင်ပါလိတသည်၊ ထေရံ-ကို၊ ဝန္တိတွာ-၍၊
 အဗမာသမတ္တံ-ပတ်လုံး၊ ဝတ္တပဋိဝတ္တံ-ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ထေရံ-
 ကို၊ သမ္မာ-ကောင်းစွာ၊ ပဋိဇေတိတွာ-၍၊ “ဘန္တေ! မေ-၏၊ မာတုလကုဋ္ဌမ္ပိကော-
 ဥးလေးဖြစ်သော သူကြွယ်သည်၊ တုမှာကံ-အရှင်ဘုရားတို့၏၊ အာဂမနံ-
 ကြွလာခြင်းကို၊ ပစ္စာသီသတိ-လိုလားနေပါ၏၊ ဝါ-မျှော်လင့်နေပါ၏၊ ဧထ-
 ကြွပါကုန်၊ ဂစ္ဆာမ-သွားကြပါကုန်စို့။” ကုတိ-သို့၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ တေန
 ဟိ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ မေ-၏၊ ကုမံ ယဋ္ဌိကောဋီ-ဤတောင်ဝှေးအစွန်း(အဖျား)
 ကို၊ ဂဏှာဟိ-ဆွဲကိုင်လော၊ ကုတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ သော-ထိုကိုရင်ပါလိတ
 သည်၊ ယဋ္ဌိကောဋီ-ကို၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ ထေရေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ အန္တောဂါမံ-
 ရွာတွင်းသို့၊ ပါဝိသိ-ပြီ။ မနုဿာ-တို့သည်၊ ထေရံ-ကို၊ နိသီဒါပေတွာ-ထိုင်
 စေ၍၊ “ဘန္တေ! ဝေါ-တို့၏၊ ဂမနာကာရော-သည်၊ ပညာယတိ ကိံ-လော?”
 ကုတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိသု-ကုန်ပြီ။ ဥပါသကာ-တို့! အာမ-အိမ်း၊ ဂန္ဓာ-၍၊ သတ္ထာရံ၊
 ဝန္တိဿာမိ-အံ့၊ ကုတိ-ဤသို့မိန့်ပြီ။ တေ-ထိုလူတို့သည်၊ နာနပ္ပကာရေန-
 အမျိုးမျိုးအပြားပြားသော စကားဖြင့်၊ ယာစိတွာ-တောင်းပန်၍၊ အလဘန္တော-
 မရကုန်လသော်၊ ထေရံ-ကို၊ ဥယျောဇေတွာ-စေလွှတ်၍၊ ဥပဗပထံ-ထက်ဝက်
 သောခရီးသို့၊ ဝါ-ခရီးတဝက်သို့၊ ဂန္ဓာ-လိုက်သွား၍၊ ရောဒိတွာ-၍၊ နိဝတ္တိံသု-
 ပြန်ကုန်ပြီ။ သာမဏေရော-သည်၊ ထေရံ-ကို၊ ယဋ္ဌိကောဋီယာ-ဖြင့်၊ အာ-
 ဒါယ-ခေါ်ယူ၍၊ ဂစ္ဆန္တော-လသော်၊ အန္တရာမဂ္ဂေ-၌၊ အဋ္ဌဝိယံ-တောအုပ်၌၊
 ထေရေန-သည်၊ ဥပနိဿာယ-မိ၍၊ ဝုဋ္ဌပုဗ္ဗံ-ရှေး၌ နေခဲ့ရာဖြစ်သော၊ ဝါ-
 ရှေး၌ နေခဲ့ဖူးခြင်းရှိသော၊ (နေခဲ့ဖူးသော)၊ ကဋ္ဌနဂရံ နာမ-ကဋ္ဌနဂရမည်သော၊
 ဂါမံ-သို့၊ သမ္မာပုဏိ-ကောင်းစွာ ရောက်ပြီ၊ သော-ထိုကိုရင်ပါလိတသည်၊
 ဂါမတော-ရွာမှ၊ နိက္ခမိတွာ-ထွက်၍၊ ဝါ-သော်၊ အရညေ-တော၌၊ ဂီတံ-
 သီချင်းကို၊ ဂါယိတွာ-သီဆို၍၊ ဒါရူနိ-ထင်းတို့ကို၊ ဥဒ္ဓရန္တိယာ-ထုတ်ဆောင်
 နေသော၊ ဝါ-ခွေနေသော၊ ဧကိဿာ-တစ်ယောက်သော၊ ကုတ္တိယာ-မိန်းမ၏၊
 ဂီတသဒ္ဓံ-သီချင်းသံကို၊ သုတွာ-ကြားရ၍၊ သရေ-အသံ၌၊ နိမိတ္တံ-အာရုံကို၊
 [နိမိတ္တန္တိ အာရမ္မဏံ-ဓမ္မဋီ။] ဂဏှိ-ယူပြီ၊ ဟိ-မှန်၏၊ ကုတ္တိသဒ္ဓေါ ဝိယ-မိန်းမ၏

အသံကဲ့သို့၊ ပုရိသာနံ-တို့၏၊ သကလသရီရံ-အလုံးစုံသော ကိုယ်ကို၊ ဝါ-
 တစ်ကိုယ်လုံးကို၊ ဖရိတွာ-ပျံ့နှံ့၍၊ ဌာတုံ-တည်ခြင်းငှာ၊ သမတ္ထော -စွမ်းနိုင်
 သော၊ အညော-အခြားသော၊ သဒ္ဓေါ နာမ-အသံမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ။
 တေန-ထို့ကြောင့်၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အာဟ-ပြီ။ (ကိ-နည်း?)
 “နာဟံ ဘိက္ခဝေ ၊ပေ၊ ဣတ္ထိသဒ္ဓေါ”တိ- “နာဟံ ဘိက္ခဝေ ၊ပေ၊ ဣတ္ထိသဒ္ဓေါ”
 ဟူ၍၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

[ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့! ဣဒံ (အယံ) ဣတ္ထိသဒ္ဓေါ-ဤမိန်းမ၏ အသံ
 သည်၊ ပုရိသဿ-၏၊ စိတ္တံ-ကုသိုလ်စိတ်ကို၊ ပရိယာဒါယ-ထက်ဝန်းကျင် ပိုင်း
 ခြားယူ၍၊ ဝါ-ကုန်ခန်းစေ၍၊ (ဖြစ်ခွင့်ကို တားမြစ်၍)၊ တိဋ္ဌတိ ယထာ-တည်
 သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-ဤအတူ၊ ယံ (ယော သဒ္ဓေါ)-အကြင်အသံသည်၊ ပုရိသဿ-
 ၏၊ စိတ္တံ-ကုသိုလ်စိတ်ကို၊ ပရိယာဒါယ-၍၊ တိဋ္ဌတိ-၏၊ ဘိက္ခဝေ-တို့! အညံ-
 မိန်းမ၏ အသံမှ အခြားသော၊ (တံ) ဧကသဒ္ဓမ္မိ-ထိုတစ်ခုသော အသံကို
 သော်မျှလည်း၊ အဟံ-ငါဘုရားသည်၊ န သမနုပဿာမိ-(သဗ္ဗညုတဉာဏ်
 တော်ဖြင့်) မြင်တော်မမူ။]

သာမဏေရော-သည်၊ တတ္ထ-ထိုသီချင်းသံ၌၊ နိမိတ္တံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-

ပရိယာဒါယ။ ။ ပရိ+အာ+ဒါ+တွာ၊ “ထက်ဝန်းကျင်+ပိုင်းခြားကာ+ယူ၍”
 ဟူသော အနက်သည် သဒ္ဓတ္ထ၊ “ကုန်ခန်းစေ၍”ဟူသော အနက်သည် ဝေါဟာရတ္ထ
 တည်း(ပါရာဘာ-၁, ၅၄၉၊ မဟာဘာ-၁, ၇၄)။ ပြအပ်လတ္တံ့သော အံ. ဋ-၁၅အလိုမူ
 “ဣဒံ ဥဘယမ္ပိ ဝဇ္ဇတိ”ဟု ဆိုသောကြောင့် ၂နက်လုံး သဒ္ဓတ္ထ၊ “ဖြစ်ခွင့်ကို တားမြစ်
 ၍”ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက်ပေးပါ။ “အနေကတ္ထတ္တာ ဓာတူနံ(မူလဋီ-၂, ၃၄၊ ဝိသုဒ္ဓိဋီ-၂,
 ၈၇)”ဟူသော စကားနှင့် အတ္ထာတိသယနည်းများအရ ဒါဓာတ် ခေပန(ကုန်ခမ်း
 စေခြင်း)အနက်ကို ဟောသည်ဟု ယူပါ။ [ပုရိသဿ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌတိတိ
 ယံ ရူပံ ရူပဂရုကဿ ပုရိသဿ စတုဘူမကကုသလစိတ္တံ ပရိယာဒါယိတွာ ဂဏှိတွာ
 ခေပေတွာ တိဋ္ဌတိ။ . . ဂဟဏံ ပရိယာဒါနံ နာမ။ . . ခေပနံ (ပရိယာဒါနံ နာမ)။
 ဣဒံ ဥဘယမ္ပိ ဝဇ္ဇတိ။ ဥပတ္တိံ စဿ နိဝါရယမာနမေဝ စတုဘူမကမ္ပိ ကုသလစိတ္တံ
 ဂဏှာတိ စေဝ ခေပေတိ စာတိ ဝေဒိတဗ္ဗိ-အံ. ဋ-၁, ၁၅။]

၍၊ ယဋ္ဌိကောဋီ-ကို၊ ဝိဿဇေတွာ-လွတ်၍၊ “ဘန္တေ-ရား! တာဝ-ရှေးဥးစွာ၊ တိဋ္ဌထ-ရပ်တော်မူပါကုန်၊ မေ-၏၊ ကိစ္စံ-ပြုဖွယ်ကိစ္စသည်၊ အတ္ထိ-၏။” ကုတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ တဿာ-ထိုမိန်းမ၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ ဂတော-သွားပြီ။ သာ-ထိုမိန်းမသည်၊ တံ-ထိုကိုရင်ကို၊ ဒိသွာ-မြင်၍၊ တုဏှိ-ဆိတ်ဆိတ်၊ အဟောသိ-ပြီ။ သော-ထိုကိုရင်သည်၊ တာယ-ထိုမိန်းမနှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ သီလဝိပတ္တိံ-သီလ၏ ပျက်စီးခြင်းသို့၊ ပါပုဏိ-ရောက်ပြီ။ ထေရော-သည်၊ စိန္တေသိ-တွေးပြီ၊ (ကိ-နည်း?) “ဣဒါနေဝ-ယခုအခါ၌ပင်၊ ဧကော-တစ်ခုသော၊ ဂီတသဒ္ဓေါ-သီချင်းသံကို၊ သုယျိတ္ထ-ကြားအပ်ခဲ့ပြီ၊ ကုတ္ထိယာ-၏၊ သော စ သဒ္ဓေါ-ထိုအသံသည်လည်း၊ ဆိန္ဒိ-ပြတ်ပြီ။ သာမဏေရောပိ-သည်လည်း၊ စိရာယတိ-ကြာမြင့်၏။ သော-ထိုကိုရင်သည်၊ တာယ-ထိုမိန်းမနှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ သီလဝိပတ္တိံ-သို့၊ ပတ္တော-ရောက်သည်၊ ဘဝိဿတိ-မည်။” ကုတိ-သို့တွေးပြီ။ သောပိ-ထိုကိုရင်သည်လည်း၊ အတ္တနော-၏၊ ကိစ္စံ-ကို၊ နိဋ္ဌာပေတွာ-ပြီးဆုံးစေ၍၊ အာဂန္တာ-ပြန်လာ၍၊ “ဘန္တေ-ရား! ဂစ္ဆာမ-သွားကြစို့။” ကုတိ-သို့၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ။ အထ-ထိုသို့လျှောက်ရာအခါ၌၊ နံ-ထိုကိုရင်ကို၊ ထေရော-သည်၊ ပုစ္ဆိ-ပြီ၊ (ကိ-နည်း?) “သာမဏေရ-ကိုရင်! ပါပေါ-ယုတ်မာသူသည်၊ ဇာတော-ဖြစ်သည်၊ အသိ-ဖြစ်သလော?” ကုတိ-ဤသို့ မေးပြီ။ သော-ထိုသာမဏေသည်၊ တုဏှိ-ဆိတ်ဟုတွာ၊ ထေရေန-သည်၊ ပုနပျုနံ-ထပ်၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သည်၊ (သမာနော)ပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ကိစ္စိံ-ဘာကိုမျှ၊ န ကထေသိ-မပြော။ အထ-ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုကိုရင်ကို၊ ထေရော-သည်၊ အာဟ-ပြီ၊ (ကိ-နည်း?) “တာဒိသေန-ထိုသင်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ပါပေန-ယုတ်မာသူသည်၊ [ဂဟဏ၌စပ်] မမ-၏။ ယဋ္ဌိကောဋီဂဟဏကိစ္စံ-တောင်ဝှေးစွန်းကို ဆွဲကိုင်ခြင်းကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ။” ကုတိ-ပြောပြီ။ သော-ထိုကိုရင်သည်၊ သံဝေဂပုတ္တော-ထိတ်လန့်ခြင်းသို့ ရောက်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကာသာယာနိ-သင်္ကန်းတို့ကို၊ ဝါ-သင်္ကန်းဝတ်နည်းတို့ကို၊ အပနေတွာ-ပယ်ရှား၍၊ (ချွတ်၍)၊ ဂိဟိနိယာမေန-လူတို့၏ ဝတ်နည်းဖြင့်၊ ပရိဒဟိတွာ-ဝတ်၍၊ “ဘန္တေ-ရား! အဟံ-သည်၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ (ရှေးတုန်းက)၊ သာမဏေရော-ကိုရင်ပါတည်း၊ ဣဒါနိ ပန-၌ကား၊ ဂိဟိ-လူဝတ်ကြောင်သည်၊ ဇာတော-ဖြစ်သည်၊ အမှိ-ဖြစ်ပါ၏၊ စ-သည်သာမကသေး၊ သွာဟံ

(သော+အဟံ)-ထိုတပည့်တော်သည်။ ပဗ္ဗဇန္တောပိ-ရှင်ပြုခဲ့သော်လည်း၊ သဒ္ဓါယ-သဒ္ဓါတရားကြောင့်၊ ဝါ-ကံ၊ ကံအကျိုးနှင့် ရတနာ၃ပါးဂုဏ်ကို ယုံကြည်၍၊ ပဗ္ဗဇိတော-ရှင်ပြုခဲ့သည်။ န အမှီ-မဟုတ်ပါ။ မဂ္ဂပရိပန္နဘယေန-လမ်းခရီး၌ ဘေးရန်မှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ပဗ္ဗဇိတော-ခဲ့သည်။ အမှီ-၏။ ဧထ-ကြွပါကုန်၊ ဂစ္ဆာမ-သွားကြကုန်စို့” ဣတိ အာဟ။ “အာဂုသော-ငါ့ရှင်! ဂိဟိပါပေါပိ-လူယုတ်မာသည်လည်းကောင်း၊ သမဏပါပေါပိ-ရဟန်းယုတ်မာသည်လည်းကောင်း၊ ပါပေါယေဝ-ယုတ်မာသည်သာတည်း၊ တွံ-သည်။ သမဏဘာဝေ-ရှင်ရဟန်းအဖြစ်၌၊ ဌတ္တာပိ-တည်၍လည်း၊ သီလမတ္တံ-သီလမျှကို၊ ပူရေတုံ-ပြည့်စေခြင်းငှာ၊ (ဖြည့်ကျင့်ခြင်းငှာ)၊ နာသက္ခိ-မစွမ်းနိုင်ခဲ့၊ ဂိဟိ-လူဝတ်ကြောင်သည်၊ ဟုတ္တာ-၍၊ ဝါ-လသော်၊ ကိ နာမ-အဘယ်မည်သော၊ ကလျာဏံ-ကောင်းမှုကို၊ ကရိဿသိ-ပြုနိုင်လိမ့်မည်နည်း။ တာဒိသေန-ထိုသင်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ပါပေန-ယုတ်မာသူသည်၊ မမ-၏။ ယဋ္ဌိကောဋီ-ဂ္ဂဟဏကိစ္စံ-သည်၊ နတ္ထိ” ဣတိ-သို့ အာဟ-ပြီ။ “ဘန္တေ! မဂ္ဂေါ-သည်၊ အမနု-သုပဒ္ဒဝေါ-ဘီလူးတည်းဟူသော ဘေးရန်ရှိ၏။ တုမေ စ-အရှင်ဘုရားတို့သည်လည်း၊ အန္ဓာ-ကန်းကုန်၏။ အပရိဏာယကာ-ရှေ့ဆောင်လမ်းပြမရှိကုန်၊ ကထံ-အဘယ်သို့လျှင်၊ ဣဓ-ဤရွာ၌၊ ဝသိဿထ-နေပါကုန်အံ့နည်း?” ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ။ အထ-ထိုသို့ လျှောက်ပြီးရာအခါ၌၊ နံ-ထိုပါလိတကို၊ ထေရော-သည်။ “အာဂုသော-ရှင်! တွံ-သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ မာ စိန္တယိ-မစိုးရိမ်နှင့်၊ မေ-သည်၊ ဣဓေဝ-ဤအရပ်၌ပင်၊ နိပဇ္ဇိတွာ-လျောင်း၍၊ (လဲ၍)၊ မရန္တဿာ-

သဒ္ဓါယ။ ။ ရှေ့နည်းအလို သဒ္ဓါပုဒ်နောင် ဟိတ်အနက်၌ နာဝိဘတ်သက်၍ အာယပြု၊ နောက်နည်းအလို သံ+ဓာ+တွာ၊ တွာကို ယပြု၊ မဒါ သရေ၌ “မဒါ”ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဒပြု(ရူဋီ-၂၈၊ ဝိဗော-၂၇)။ (တစ်နည်း) နိဂ္ဂဟိတ်ကို တဝဂ္ဂန္တနပြု၊ (သန္ဓာ)၊ ဝဇာဒိဟိ ပဗ္ဗဇာဒယောဖြင့် နကို ဒပြု(ရူ-၄၀၉)။(တစ်နည်း) ဝဇာ ဒိဟိသုတ်ဖြင့် သံဓာကို သဒ္ဓါပြု(ဈာသ-၆၃၈၊ ဝိဗော-၂၅)၊ (တစ်နည်း) ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ ဝဂ္ဂေသုတ်၌ ဝါသဒ္ဓါဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဒပြု(ဈာသ-၆၃၈၊ ဝိဗော-၂၅)။[သဒ္ဓါယာတိ သဒ္ဓါနိမိတ္တံ၊ သဒ္ဓါယာတိ ဝါ ကမ္မဗလာနိ ရတနတ္ထယဂုဏဉ္စ သဒ္ဓဟိတွာ-ထေရ၊ ဌ-၁, ၄၇၅။

ပိ-သေသော်လည်းကောင်း၊ အပရာပရံ-အခြားသောအရပ်၊ အခြားသော အရပ်သို့၊ ဝါ-တပြောင်းပြန်ပြန်၊ ပရိဝတ္တန္တဿာပိ-လူးလိုမ့်နေရသော်လည်းကောင်း၊ တယာ-သင်နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ ဂမနံ နာမ-သွားခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ” [(တစ်နည်း) ကုဓေဝ-၌ပင်၊ နိပုဇ္ဈိတွာ-၍၊ မရန္တဿာပိ-သေရသည်လည်းဖြစ်သော၊ အပရာပရံ-မှ၊ ပရိဝတ္တန္တဿ-သည်လည်းဖြစ်သော၊ မေ-၏၊ တယာ သဒ္ဓိ၊ ဂမနံ နာမ နတ္ထိ”] ကုတိ-သို့၊ ဝတွာ-မိန့်၍၊ “ဟန္တာဟံ ၊ပေ၊ သဟာယတာ” တိ-ဟူကုန်သော၊ ကုမာ ဂါထာ-တို့ကို၊ အဘာသိ-ရွတ်ဆိုပြီ။

ဟန္တာဟံ ဟတစက္ခုသို့၊ ကန္တာရဒွါနမာဂတော၊

သေယျမာနော န ဂစ္ဆာမိ၊ နတ္ထိ ဗာလေ သဟာယတာ။

ဟန္တ-ယခု၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဟတစက္ခု- ကိုယ်တိုင် ဖျက်ဆီးအပ်ပြီးသော မျက်စိရှိသည်၊ ဝါ- မျက်စိတို့ကို ကိုယ်တိုင် ဖျက်ဆီးပြီးသည် အသို့-ဖြစ်၏။ ကန္တာရဒွါနံ-အခွန်ရှည်သော ခရီးခဲသို့၊ အာဂတော- လာမိပြီးသည်။

အပရာပရံ။ ။ အပရံ စ+အပရံ စ အပရာပရံ(မဏိ-၂, ၂၈)။ ဝိစ္ဆာပုဒ်ဟု ယူလျှင် ဤသို့ပြုစရာမလို၊ ဝိစ္ဆာဘိက္ခုညေသု ဒွေ(မောဂ်-၁, ၅၄)သုတ်ဖြင့် “အပရံ အပရံ”ဟု ဒွိရုပ်ပြု၊ သျာဒိလောပေါ ပုဗ္ဗဿေကဿ(မောဂ်-၁, ၅၅)သုတ်ဖြင့် ရှေ့ပုဒ်၌ အံဝိဘတ်ကိုချေ၊ နောက်အ-ကို ဒီယပြု။

ဟတစက္ခု။ ။ ဤပါဌ်ဖြင့် မိမိ၏ ပယောဂချို့ယွင်းမှုကြောင့် မျက်စိကန်းရသည်၊ သန္ဓေကန်း(မွေးရာပါအကန်း)မဟုတ်ဟု ပြသည်၊ တစ်နည်းအားဖြင့် မံသစက္ခု (ပကတိမျက်စိ)သာ ချို့တဲ့သည်၊ ပညာမျက်စိချို့တဲ့ခြင်း မဟုတ်ဟု ပြသည်၊ “ဟတာနိ +စက္ခုနိ ဧတဿာတိ ဟတစက္ခု”ဟုပြု။ (ထေရ. ဋ-၁, ၂၄၉)

ကန္တာရဒွါနံ။ ။ ကန္တာရဒွါနမဂ္ဂန္တိ ကန္တာရံ အဒွါနမဂ္ဂံ၊ နိရုဒကံ ဒီယမဂ္ဂံ (ဒီ. ဋ-၁, ၁၉၀)”အဖွင့်ကို ကြည့်ပေးသည်၊ “ကံ တာရေန္တိ နယန္တိ ဧတ္ထာတိ ကန္တာရော၊ [က+တရ+ဏာ] ကေန ပါနိယေန တရန္တိ အတိက္ကမန္တိ ယန္တိ ကန္တာရော၊ (အပုတ္တ-ကမ္မသာဓန)၊ သပုဋိဘယတ္တာ ကန္တတိ ဆိန္ဒတိ နိစ္စဂမနာဂမနမေတ္တာတိ ကန္တာရော၊ [ကတိ+အရ+ဏာ-ဓာန်ဋီ-၁၉၂။] အဒွါနံ+အယနံ အဒွါနံ၊ [အဒ္ဓ+အယ+ယု၊ အဒ္ဓအယနမှ ယချေ-ဓာန်ဋီ-၁၉၃။] ကန္တာရော စ+သော+အဒွါနံ စာတိ ကန္တာရဒွါနံ”

အသို့-ဖြစ်၏။ (တထာပိ- ထိုသို့ ဖြစ်သော်လည်း။) သေယျမာနော(ပိ)- လဲနေ စေဉ္စတော၊ န ဂစ္ဆာမိ- မလိုက်၊ (ကသ္မာ- အဘယ်ကြောင့်နည်း?) ဗာလေ- လူမိုက်၌၊ သဟာယတာ-အဖော်ကောင်း၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဂုဏ်အင်္ဂါ သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ (တသ္မာ- ထို့ကြောင့်တည်း။)

ဟန္တာဟံ ဟတစက္ခုသို့၊ ကန္တာရဒ္ဓါနမာဂတော၊

မရိဿာမိ နော ဂမိဿာမိ၊ နတ္ထိ ဗာလေ သဟာယတာ။

ဟန္တ၊ အဟံ-သည်၊ ဟတစက္ခု- သည်၊ အသို့-၏။ ကန္တာရဒ္ဓါနံ-သို့၊ အာဂတော-သည်၊ အသို့-၏။ (တထာပိ-လည်း။) မရိဿာမိ-သေအံ့၊ ဝါ- အသေခံအံ့၊ နော ဂမိဿာမိ-မလိုက်တော့၊ (ကသ္မာ-နည်း?) ဗာလေ-၌၊ သဟာယတာ-သည်၊ နတ္ထိ၊ (တသ္မာ-တည်း။)

တံ-ထိုစကားကို၊ သုတ္တာ-ကြား၍၊ ဣတရော-အခြားသော ပါလိတ သည်၊ သံဝေဂဇာတော-ဖြစ်သောထိတ်လန့်ခြင်းရှိသည်၊ ဝါ-သံဝေဂဖြစ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)။ “မေ-သည်၊ ဘာရိယံ-ဝန်လေးသော၊ သာဟသိကံ-အဆောတလျင် ဖြစ်စေအပ်သော၊ အနန္တုတ္တဝိကံ-မလျောက်ပတ်သော၊ ကမ္မံ-အမှုကို၊ ကတံ ဝတ-ပြုအပ်မိလေစွာ၊” ဣတိ-သို့တွေး၍၊ ဗာဟာ-လက်မောင်းတို့ကို၊ ပဂ္ဂယု- မြှောက်၍၊ ကန္တန္တော-ငိုလျက်၊ ဝနသဏ္ဍံ-တောအုပ်သို့၊ ပက္ခန္တိတ္တာ-ပြေးဝင်၍၊

ဟုပြု။ “ကန္တာရဒ္ဓါနပက္ခန္တောတိ ကန္တာရေ ဝိဝနေ ဒီပမဂ္ဂံ အနုပဝိဋ္ဌော(ထေရ၊ ၄- ၁, ၂၅၀)” အဖွင့်အလို “ကန္တာရေ+အဒ္ဓါနံ ကန္တာရဒ္ဓါနံ-တောခရီးခဲဝယ် အခွန်ရှည် သောခရီး”ဟုပြု။

ဗာလေ။ ။ “ဗာလံ နိဿာယ သီလာဒိဂုဏသင်္ခါတာ သဟာယတာ နတ္ထိ (ဝိမတိ-၂, ၂၀၈)”အဖွင့်အလို “ဗာလေ-ကို၊ (နိဿာယ-မှီ၍) သဟာယတာ-သည်၊ နတ္ထိ”ဟု ပေး၊ ဗာလေဝယ် ကံအနက်၌ သတ္တမိ၊ (တစ်နည်း)တေသု ဝုဒ္ဓိဖြင့် အံကို ဧပြု၊ (တစ်နည်း) ဒုတိယာမှ သတ္တမိသို့ ပြန်နေသော ဝိဘတ္တိဝိပလ္လာသ၊ (တစ်နည်း) ဒုတိယာဧကဝုဏ်မှ ဗဟုဝုဏ်သို့ ပြန်နေသော ဝစနဝိပလ္လာသ၊ (တစ်နည်း) ဗဟုမှိ ဝိယ ဧကမှိပိ (နိတိ-၆၆၅)သုတ်ဖြင့် ဧကဝုဏ်အနက်၌ ဗဟုဝုဏ်ယောဝိဘတ်သက်ဟုကြို ဤဒုတိယပါဒသည် ကာရဏဝါကျတည်း။ (ဓမ္မ. ၄-၁, ၂၉၆)

တထာ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပက္ကန္တောဝ-ဖဲသွားသည်သာလျှင်၊ အဟော-သိ-ပြီ။ ထေရဿာပိ-၏လည်း၊ သီလတေဇေန-သီလတန်ခိုးကြောင့်၊ သဠိ-ယောဇနာယာမံ-ယူဇနာခြောက်ဆယ်အလျားရှိသော၊ ပညာသယောဇန-ဝိတ္ထတံ-ယူဇနာငါးဆယ်အနံရှိသော၊ ပန္နရသယောဇနဗဟလံ-တစ်ဆယ့်ငါးယူဇနာအထု(အထူ)ရှိသော၊ **ဇယသုမနပုပ္ဖဝဏ္ဏံ**-ခေါင်ရမ်းပန်း၏ အဆင်းနှင့် တူသော အဆင်းရှိသော၊ နိသီဒနုဋ္ဌဟနကာလေသု-ထိုင်ရာအခါ၊ ထရာအခါ တို့၌၊ ဩနမနုန္နမန ပကတိကံ-အောက်သို့ညွတ်ခြင်း၊ အထက်သို့ တက်ခြင်း သဘောရှိသော၊ (မြှုပ်သွားခြင်း၊ မြင့်တက်ခြင်းသဘောရှိသော)၊ ဒေဝရညော-နတ်တို့၏ မင်းဖြစ်သော၊ သက္ကဿ-သိကြား၏၊ **ပဏ္ဍုကမ္မလသိလာသနံ**-ပဏ္ဍုကမ္မလာကျောက်ဖြာနေရာသည်၊ ဥဏှာကာရံ-ပူသော အခြင်းအရာကို၊ ဒေသေသိ-ပြုပြီ။ သက္ကော-သိကြားသည်၊ “ကော-အဘယ်သူသည်၊ မံ-ငါ့ကို၊

ဇယသုမနပုပ္ဖဝဏ္ဏံ ။ ။ ဇယတ္ထံ(အောင်ခြင်းအကျိုးရှိသော)+သုမနံ(မြတ်လေး) ဇယသုမနံ၊ ဇယသုမနဿ+ပုပ္ဖံ ဇယသုမနပုပ္ဖံ၊ ဇယသုမနပုပ္ဖဿ+ဝဏ္ဏော ဝိယ+ဝဏ္ဏော+ယဿာတိ ဇယသုမနပုပ္ဖဝဏ္ဏံ၊ ရှေ့ဝဏ္ဏပုဒ်ကိုချေ၊ ဇယသုမနကို “ခေါင်ရန်း၊ လယ်ခေါင်ရန်း၊ မိုးစွေ” ဟု ခုမျိုးဘာသာပြန်ကြ၏။ ဤ၌ ရှေ့၂မျိုးကိုသာ သုံး၏။ ခေါင်ရန်း(လယ်ခေါင်ရန်း)ပန်းပင်သည် အပင်လတ်မျိုး ဖြစ်၏။ အရွက်မှာ မယားကြီးရွက်နှင့် တူ၏။ ထိုထက် အနည်းငယ်ကြီး၏။ အပွင့်လည်းကြီး၏။ အပွင့်၏ အဆင်းရောင်မှာ အဋ္ဌကထာဋီကာနှင့် ဆေးကျမ်းများအလို အနီရောင်တည်း၊ မြန်မာ အဘိဓာန်များ၌ကား အပွင့်အရောင်အမျိုးမျိုးရှိသော အလှစိုက်ချုံပုတ်ပင် တစ်မျိုးဟု ဆို၏။ (ဝိ. ၄-၃, ၃၆၉၊ ဝိနိစ္ဆယဋီ-၂, ၂၁၉၊ ပုံပြဓာန်၊ မြန်ဓာန်)။

ပဏ္ဍုကမ္မလသိလာသနံ။ ။ ဤကျောက်ဖြာသည် သိကြားမင်းသက်တမ်း ကုန်ခြင်း၊ ကုသိုလ်ကံကုန်ခြင်း၊ တန်ခိုးကြီးမားသူတစ်ယောက် သိကြားမင်းအဖြစ်ကို တောင့်တခြင်းနှင့် တန်ခိုးကြီးမားသူတို့၏ သီလတန်ခိုးကြောင့် ပူသောအခြင်းအရာ ဖြစ်လာတတ်၏(ဇာ. ၄-၄, ၈)။ ပူဆိုရာ၌ မီးပူကြောင့် ပူသကဲ့သို့ ပကတိပူခြင်းမျိုး မဟုတ်၊ မထေရ်မြတ်၏ သီလအရှိန်တော်ကြောင့် ပူသလို ထင်ရခြင်းတည်း။(ဓမ္မဋီ)

ဝစနတ္ထ။ ။ ပဏ္ဍုတိ ဧကဂဏနံ ဂစ္ဆတိတိ ပဏ္ဍု။ [ပဒိ+ဥ-ဓာန်ဋီ-၉၆။] ပကာရေဟိ ဒေဝါနံ စိတ္တံ ဒေတိ ဂဏှာတိတိ ပဏ္ဍု။ [ပ+ဒိ+အ-ကျော်နိဂံ-၁၆။] ပဏ္ဍုသဒ္ဒါ အနီရောင်ဟော(မဓု-၂၃၊ မဏိဒီပ-၁, ၁၅၁)၊ ဓာန်၊ ဓာန်ဋီ-၉၆အလို

ဌာနာ-တည်နေရာမှ၊ စာဝေတုကာမော န ခေါ-ရွှေ့လျောစေခြင်းငှာ အလိုရှိလေသနည်း။ က္ကတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ဒိဗ္ဗေန-နတ်၌ဖြစ်သော၊ စက္ခုနာ-မျက်စိဖြင့်၊ သြလောကေန္တော-ကြည့်လသော်၊ ထေရ်-ကို၊ အဒ္ဓသ-မြင်ပြီ။ တေန-ကြောင့်၊ ပေါရာဏာ-ရှေး၌ဖြစ်သော ဆရာတို့သည်၊ အာဟု-ဆိုကြကုန်ပြီ။ (ကိ)။ “သဟဿနေတ္ထော၊ ပေ၊ ရတော” တိ- “သဟဿနေတ္ထော၊ ပေ၊ ရတော” ဟူ၍၊ (အာဟု-ကုန်ပြီ။)

**သဟဿနေတ္ထော ဒေဝိန္ဓော၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ဝိသောဓယိ၊
ပါပဂရဟိ အယံ ပါလော၊ အာဇိဝံ ပရိသောဓယိ။**

သဟဿနေတ္ထော-တစ်ထောင်သောမျက်စိရှိသော၊ ဝါ-မျက်စိတစ်ထောင်အမြင်ဆောင်နိုင်သော၊ [သဟဿ+နေတ္ထာနိ ယဿာတိ သဟဿနေတ္ထော၊ -သံဋီ-၁, ၃၇၇။] ဒေဝိန္ဓော-နတ်တို့သနင်း၊ သိကြားမင်းသည်၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု-နတ်၌ဖြစ်သော မျက်စိကို၊ (နတ်မျက်စိကို)၊ ဝိသောဓယိ-စင်ကြယ်စေပြီ၊ ဝါ-သုတ်

အဖြူအဝါရောသော (ဖြော့သော)အဆင်းဟော၊ ကံ သုခံ+ဝိသေသံ အတိသယံ+အလံ ပရိယတ္တံ ဧတ္ထာတိ ကမ္မလံ၊ [က+ဝိ+အလ၊ ကထက်၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာ၊ မ-ပြု၊-မဏိဒိပ-၁၅၁။] ကမ္မမ္ပိ သဗ္ဗလနေ+အလံ ကမ္မလံ၊ [ကမ္မ+အလ၊-ဓာတွတ္ထ၊ ရူ-၄၁၇။] ကာမိယ-တေတိ ကမ္မလံ၊ [ကမု+အလ၊ ဗ-လာ၊-ဓာန်ဋီ-၂၉၁။] ပဏ္ဍု+ကမ္မလံ ပဏ္ဍုကမ္မလံ-နိသောကမ္မလာ၊ ဝါ-အဖြူအဝါရောသော (ဖြော့သော) ကမ္မလာ၊ ပဏ္ဍုကမ္မလံ ဝိယာ-တိ ပဏ္ဍုကမ္မလံ-ကျောက်နေရာ၊ သုခံ လာတိ ပဝတ္ထတိ ဧတ္ထာတိ သိလာ၊ [သုခ+လာ+အ၊ ဥကို က္ကပြ၊ ၁-ကို ချေ၊-မဏိဒိပ-၁၅၁။] သက္ကေန သေဝီယတိတိ သိလာ၊ [သိ+လက်၊-နိယော-၃။] အာသယတိ ဧတ္ထာတိ အာသနံ(နိယော-၃)၊ သိလာ ဧဝ+အာသနံ သိလာသနံ(ဓာန်ဋီ-၂၂)၊ ပဏ္ဍုကမ္မလံ စ+တံ+သိလာသနံ စာတိ ပဏ္ဍု-ကမ္မလသိလာသနံ-နိသောကမ္မလာနှင့်တူသော ကျောက်နေရာ။

ဆရာမြတ်တို့အလို။ ။ ဆရာမြတ်တို့ကား “ပဏ္ဍု စ+သော+ကမ္မလော စာတိ ပဏ္ဍုကမ္မလော-ဖြော့တော့ဝင်းဝါသော ကမ္မလာ၊ ပဏ္ဍုကမ္မလေန+သဒိသာ ပဏ္ဍု-ကမ္မလသဒိသာ၊ ပဏ္ဍုကမ္မလသဒိသာ+သိလာ ပဏ္ဍုကမ္မလသိလာ-ကမ္မလာနီနှင့် တူသော ကျောက်ဖြာ၊ သဒိသကိုချေ၊ ပဏ္ဍုကမ္မလသိလာ ဧဝ+အာသနံ ပဏ္ဍုကမ္မလ-သိလာသနံ”ဟုပြုတော်မူ၏။ (နိဘာ-၁, ၁၁)

သင်ပြီ၊ ပါပဂရဟိ- ယုတ်မာသူတို့ကို ကဲ့ရဲ့တတ်သော၊ [ပါပေ လာမကေ ပုဂ္ဂလေ ဓမ္မေ စ ဂရဟတိ ဇိဂ္ဂစ္ဆတီတိ ပါပဂရဟိ-သံဋီ-၁, ၁၆၅။] အယံ ပါလော-ဤပါ လထေရ်သည်၊ အာဇီဝံ-အသက်ရှင်ကြောင်းအမှုကို၊ (အသက်မွေးမှုကို) ပရိ- သောဓယိ-ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်စေပြီ။

**သဟဿနေတ္ထော ဒေဝိန္ဒော, ဒိဗ္ဗစက္ခုံ ဝိသောဓယိ၊
ဓမ္မဂရုကော အယံ ပါလော, နိသိန္ဒော သာသနေ ရတော။**

သဟဿနေတ္ထော-သော၊ ဒေဝိန္ဒော-သည်၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ-ကို၊ ဝိသောဓယိ- ပြီ၊ ဓမ္မဂရုကော-လောကုတ္တရာတရားဟူသော အလေးပြုဖွယ်ရှိသော၊ ဝါ- တရားတော်ကို လေးစားမြတ်နိုးသော၊ [ဓမ္မော+ဂရု အဿာတိ ဓမ္မဂရုကော (အံ.၄-၃, ၁၀၅)၊ ဓမ္မံ ဂရတိ မာနေတီတိ ဓမ္မဂရု(သမ္မောယော-၂၇၀)၊ ဓမ္မဂရုယေဝ ဓမ္မဂရုကော၊] အယံ ပါလော-သည်၊ သာသနေ-သာသနာတော်၌၊ ရတော- မွေ့လျော်သည်၊ (ဟုတ္တာ) နိသိန္ဒော-နေပြီ။

အထ-ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထိုသိကြား၏၊ ဧတံ-ဤအကြံသည်၊ အဟော- သိ-ပြီ၊ (ကိ-နည်း?) “အဟံ-ငါသည်၊ ဧဝရူပဿ-ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ပါပဂရဟိနော-ယုတ်မာသူကို ကဲ့ရဲ့တတ်သော၊ ဓမ္မဂရုကဿ-လောကုတ္တရာ တရားဟူသော အလေးပြုဖွယ်ရှိသော၊ ဝါ-တရားကို လေးစားမြတ်နိုးသော အယုဿ-အရှင်၏၊ သန္တိကံ-အထံသို့၊ သစေ န ဂမိဿာမိ-အကယ်၍ မသွား အံ့၊ (ဧဝံ သတိ-ဤသို့ မသွားသည်ရှိသော်)၊ မေ-၏၊ မုဒ္ဓါ-ဥူးထိပ်သည်၊ သတ္တ- ဓာ-ခုနစ်စိတ်၊ ခုနစ်ဖြာ၊ ဖလေယျ-ကွဲရာ၏၊ တဿ-ထိုအရှင်၏၊ သန္တိကံ- သို့၊ ဂမိဿာမိ-အံ့။” ဣတိ-ဤသို့အကြံဖြစ်ပြီ။ တတော-ထိုမှနောက်၌၊

**သဟဿနေတ္ထော ဒေဝိန္ဒော, ဒေဝရဇ္ဇသိရိန္ဒရော၊
တင်္ဂဏေန အာဂန္တာန, စက္ခုပါလမုပါဂမိ။**

သဟဿနေတ္ထော-သော၊ ဒေဝရဇ္ဇသိရိန္ဒရော- နတ်ပြည်၏ အသရေ ကို ဆောင်သော၊ ဒေဝိန္ဒော-သည်၊ တင်္ဂဏေန-ထိုခဏဖြင့်၊ ဝါ-တစ်ခဏ ချင်းဖြင့်၊ [တာဒိသော+ခဏော တင်္ဂဏော၊ “တခဏော”ဟု ဆိုလိုလျက် နိဂ္ဂဟိတံ

လာ-ကင်္ခါမဟာဋီ- ၂, ၂၁၆။ အာဂန္ဓာန-လာ၍၊ စက္ခုပါလံ-စက္ခုပါလထေရ်သို့၊ (ကွယ်သောမျက်စိရှိသော ပါလအမည်ရှိသောထေရ်သို့)၊ ဥပါဂမိ- ချဉ်းကပ်ပြီ။

စ ပန-ဆက်ဥးအံ့၊ ဥပဂန္ဓာ-ချဉ်းကပ်ပြီး၍၊ ထေရဿ-၏၊ အဝိဒူရေ-အနီး၌၊ ပဒသဒ္ဒံ-ခြေသံကို၊ အကာသိ-ပြုပြီ။ အထ-ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုသိကြားကို၊ ထေရော-သည်၊ ပုစ္ဆိံ (ကိံ)။ “ဧသော-ဤသူသည်၊ ကော-အဘယ်သူနည်း?” က္ကတိ-ပြီ။ ဘန္တေ! အဟံ-သည်၊ အဒ္ဓိကော-ခရီးသွားပါတည်း၊ ဝါ-ခရီးသည်ပါတည်း၊ က္ကတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ။ ဥပါသက-ကာ! ကုဟိံ-အဘယ်အရပ်သို့၊ ယာသိ-သွားမည်နည်း? က္ကတိ-မေးပြီ။ ဘန္တေ! သာဝတ္ထိယံ-သို့၊ ယာမိ-သွားပါမည်၊ က္ကတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ။ အာဝုသော-ဒါယကာ! ယာဟိံ-သွားလော၊ က္ကတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ ဘန္တေ! အယျော ပန-အရှင်ဘုရားသည်ကား၊ ကုဟိံ-သို့၊ ဂမိဿတိ-ကြွမည်နည်း? က္ကတိ-ဤသို့ မေးလျှောက်ပြီ။ အဟမ္ပိ-သည်လည်း၊ တတ္ထေဝ-ထိုသာဝတ္ထိမြို့သို့သာ၊ ဂမိဿာမိ-သွားမည်။

စက္ခုပါလံ။ ။ နဋ္ဌစက္ခုဘိန္နုစက္ခုပရိဟိနစက္ခုအန္ဓစက္ခု အဿ၊ အသိံ ဝါ ဝိဇ္ဇတီတိ စက္ခု၊ ပါလံ ပါလနာမံ နာမကမ္ပံ သင်္ခါ သမညာ ဝေါဟာရော ပဏ္ဏတ္တိံ အဿ၊ အသိံ ဝါ ဝိဇ္ဇတီတိ ပါလော၊ စက္ခု စ+သော+ပါလော စာတိ စက္ခုပါလော-ဓမ္မဋီ။ [ဆရာတို့ကား “စက္ခုနာ+ဥပလက္ခိတော+ပါလော စက္ခုပါလော-ကွယ်သောမျက်စိဖြင့် မှတ်အပ်သော ပါလထေရ်”ဟု ကြံတော်မူ၏။]

စ ပန။ ။ နိယံများအလို စ၏အနက်ကို ဝါကျာရမ္မ၊ ပန၏အနက်ကို ဝိသေသယူ၍ “စ ပန-ဆက်၍အထူး ပြဆိုဥးအံ့”ဟု ပေး(ဂမ္ဘိရတ္ထ-၁, ၂၀၃)၊ ဆရာတို့ကား စ ပန၂ပုဒ်လုံး ဝါကျာရမ္မယူ အထက်အတိုင်း ပေးတော်မူသည်။ [စ ပနဟု တကွတက်ရာ၊ စ-နက်မှာဆက်၊ ပန-နက်၊ ထူးချက်မိပ္ပာယ်စွဲ(ရွှေ-၄၁)။]

အဒ္ဓိကော။ ။ အဒ္ဓါနံ+ဂစ္ဆတီတိ အဒ္ဓိကော(သီဘာ-၄, ၂၄၊ ပါစိတ်ဘာ-၂, ၁၂)၊ နောက်၌ “ဒသသု ပုညကိရိယဝတ္ထုသု ဧကံ လဘိဿာမိ”ဟူသော စကားကို ထောက်၍ သိကြားမင်းသည် ကိုယ်ဖြင့် ပြုအပ်သော ဝေယျာဝစ္စကုသိုလ်ကို လိုလားခြင်းကြောင့် “တပည့်တော် သိကြားမင်းပါဘုရား”ဟု မလျှောက်ဘဲ “တပည့်တော် ခရီးသွားပါဘုရား”ဟု လျှောက်သည်၊ ထိုကြောင့် သိကြားမင်းမှာ မုသားမဖြစ်၊ အဖိုးအိုယောင်ဖန်ဆင်း၍ အရှင်မဟာကဿပအား ဆွမ်းလှူရာ၌ကဲ့သို့ မှတ်ရမည်(ဓမ္မဋီ)။

ကုတိ-ဤသို့မိန့်ပြီ။ ဘန္တေ! တေန ဟိ-လျှင်၊ ဧကတောဝ-တစ်ပေါင်းတည်း သာ၊ ဝါ-အတူတူသာ၊ ဂစ္ဆာမ-သွားကြပါစို့၊ ကုတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ။ အာ- ဝုသော-ကာ! အဟံ-သည်၊ ဒုဗ္ဗလော-အားမရှိ၊ မယာ-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ဂစ္ဆန္တဿ- သွားသော၊ တဝ-သင်၏။ [တစ်နည်း- တဝ-သည်၊ မယာ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တဿ-သော်၊] ပပဇ္ဇော-ကြာမြင့်ခြင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ကုတိ-ဤသို့မိန့်ပြီ။ မယံ-၏။ **အစ္စာယိကံ**-အဆောတလျှင် ဖြစ်စေအပ်သော ကိစ္စသည်၊ ဝါ- အလျင်စလို ပြုဖွယ်သည်၊ နတ္ထိံ၊ အဟမ္ပိ-သည်လည်း၊ အယျေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ဂစ္ဆန္တော-လသော်၊ ဒသသု-၁၀ပါးကုန်သော၊ **ပုညကြိယဝတ္ထုသု**-ပုညကြိယ ဝတ္ထုတို့တွင်၊ ဧကံ-တစ်ပါးကို၊ လဘိဿာမိ-ရလိမ့်မည်၊ ဘန္တေ! ဧကတောဝ- သာ၊ ဂစ္ဆာမ-ကုန်စို့၊ ကုတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ။ ထေရော-သည်၊ “ဧသော- ဤသူသည်၊ သပ္ပရိသော-သူတော်ကောင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ-လိမ့်မည်။” ကုတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-တွေး၍၊ “တေန ဟိ-လျှင်၊ သဒ္ဓိံ ဂမိဿာမိ-မည်၊ ဥပါ- သက-ကာ! ယဋ္ဌိကောဋ္ဌိ-ကို၊ ဂဏှ-ဆွဲကိုင်လော။” ကုတိ-သို့၊ အာဟ-ပြီ။ သက္ကော-သည်၊ တထာ-ထိုပြောသည့်အတိုင်း၊ ကတွာ-၍၊ ပထဝိ-မြေကို၊ သဒ္ဓိပန္နော-ချိုးလျက်၊ ဝါ-ရှုံ့လျက်၊ သာယနသမယေ-ညနေချမ်းအခါ၌၊ ဇေတဝနံ-ဇေတဝန်ကျောင်းသို့၊ သမ္မာပေသိ-ကောင်းစွာ ရောက်စေပြီ။ ထေရော-သည်၊ သင်္ခပဏဝါဒိသဒ္ဓိံ-ခရုသင်း၊ ထက်စည်အစရှိသည်တို့၏ အသံကို၊ သုတွာ-၍ “ဧသော-ဤအသံသည်၊ ကတ္ထ-အဘယ်အရပ်၌၊ ဝါ- ဘယ်က၊ သဒ္ဓေါ-အသံနည်း?” ကုတိ ပုစ္ဆိ။ ဘန္တေ! သာဝတ္ထိယံ-၌၊ ဝါ-က

အစ္စာယိကံ။ ။ အာယိတဗ္ဗံ ပဝတ္ထေတဗ္ဗန္တိ အာယိကံ၊ [ဣ+ဏျ၊ ကာရိတ်ကျေ၊ ကုကို ဧပြ၊ ဧကို အာယပြ၊ ကုလာ၊ ယကို ကပြ။] သီယံ+အာယိကံ အစ္စာယိကံ၊ [အတိ+အာယိက၊]အတိသဒ္ဓါ သီယအနက်ဟော(သီဘာ-၃၊ ၁၄၇၊ သီဋီသစ်- ၂၊ ၁၃၀)။

ပုညကြိယဝတ္ထုသု။ ။ ကတ္ထဗ္ဗာတိ ကိရိယာ၊ ပုညံ စ+တံ+ကိရိယာ စာတိ ပုညကိရိယာ-ပြုထိုက်သော ကောင်းမှု၊ ပုညကိရိယာ စာ+သာ+ဝတ္ထု၊ စာတိ ပုည- ကိရိယဝတ္ထု-ထိုထိုအကျိုးတို့၏ တည်ရာအကြောင်းဖြစ်သော ပြုထိုက်သောကောင်းမှု။ -အဘိ. ၄-၁၊ ၂၀၁၊ နိဘာ-၂၊ ၄၃၃။

(သဒ္ဓေါ-အသံပါတည်း။) ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ။ မယံ-တို့သည်၊ ပုဗ္ဗ-ရှေး
 ဌ၊ ဂမနကာလေ-သွားရာအခါ၌၊ စိရေန-ကြာမြင့်မှ၊ ဂမိမှာ-ရောက်ခဲ့ကုန်ပြီ။
 ဣတိ-ဤသို့မိန့်ပြီ။ ဘန္တေ! အဟံ-သည်၊ ဥဇမဂ္ဂံ-ဖြောင့်သော လမ်းကို၊
 ဇာနာမိ-သိပါ၏။ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ။ တသ္မိံ ခဏေ-ထိုခဏ၌၊ ထေရော-
 သည်။ “အယံ-ဤသူသည်၊ မနုဿော-သည်၊ န-မဟုတ်၊ ဒေဝတာ-နတ်သည်၊
 ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လိမ့်မည်” ဣတိ-ဤသို့၊ သလ္လက္ခေသိ-ကောင်းစွာသတ်မှတ်
 ပြီ၊ ဝါ-မှတ်ချက်ချပြီ။

**သဟဿနေတ္ထော ဒေဝိန္ဒော, ဒေဝရဇသိရိန္ဒရော၊
 သဒ္ဓိပိတွာန တံ မဂ္ဂံ, ခိပ္ပံ သာဝတ္ထိမာဂမိ။**

သဟဿနေတ္ထော-သော၊ ဒေဝရဇသိရိန္ဒရော-သော၊ ဒေဝိန္ဒော- သည်၊
 တံ မဂ္ဂံ- ထိုလမ်းကို၊ သဒ္ဓိပိတွာန-ချိုး၍၊ ဝါ- ရှု၍၊ ခိပ္ပံ- လျင်မြန်စွာ၊ သာဝတ္ထိ-
 သာဝတ္ထိမြို့သို့၊ အာဂမိ-ရောက်ပြီ။

ဣတိ-သို့၊ သော-ထိုသိကြားသည်၊ ထေရံ-ကို၊ နေတွာ-ပင့်ဆောင်၍၊
 ထေရဿေဝ-၏သာလျှင်၊ အတ္ထာယ -အကျိုးငှာ၊ ကနိဋ္ဌကုဋ္ဌမ္ပိကေန-ညီဖြစ်
 သော သူကြွယ်သည်၊ ကာရိတံ-ဆောက်လုပ်စေအပ်သော၊ ပဏ္ဏသာလံ-
 သစ်ရွက်မိုးကျောင်းသို့၊ နေတွာ-ပို့ဆောင်၍၊ ဖလကေ-အင်းပျဉ်၌၊ ဝါ-ထိုင်ခုံ
 ၌၊ နိသီဒါပေတွာ-ထိုင်စေ၍၊ ပိယသဟာယကဝဏ္ဏေန-ချစ်အပ်သော သူငယ်
 ချင်း၏ အသွင်ဖြင့်၊ တဿ-ထိုသူကြွယ်၏၊ သန္တိကံ-အထံသို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ “သမ္မ
 စူဠပါလ-မိတ်ဆွေ စူဠပါလ!” ဣတိ-သို့၊ ပက္ခောသိ-ခေါ်ပြီ။ “သမ္မ-မိတ်ဆွေ!
 ကိံ-ဘာလဲ?” ဣတိ-ဤသို့ မေးပြီ။ “ထေရဿ-၏၊ အာဂတဘာဝံ-ရောက်
 လာသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဇာနာသိ-သိသလော?” ဣတိ-ဤသို့ မေးပြီ။ န
 ဇာနာမိ-မသိပါ။ ထေရော-သည်၊ အာဂတော ကိံ ပန-ရောက်လာပြီလော?

ပဏ္ဏသာလံ။ ။ ပဏ္ဏာနိ+ဆဒနာနိ ယေသန္တိ ပဏ္ဏစ္ဆဒနာ၊ ပဏ္ဏစ္ဆဒနာ+သာလာ
 ပဏ္ဏသာလာ-သစ်ရွက်မိုးရုံသောကျောင်း၊ “ပဏ္ဏစ္ဆဒနသာလာ”ဟု ဆိုလိုလျက် ဆဒန
 ကို ချေ(အဘိ. ၄-၁, ၃၇၊ အပ. ၄-၁, ၉)။ (တစ်နည်း) ပဏ္ဏေဟိ+ဆာဒိတာ+သာလာ
 ပဏ္ဏသာလာ-သစ်ရွက်တို့ဖြင့် မိုးအပ်သောကျောင်း(အပ. ၄-၂, ၃၆၊ ဗုဒ္ဓဝံ. ၄-၉၇)။

ကုတိ-ဤသို့မေးပြီ။ “သမ္မ-မိတ်ဆွေ! အာမ-အိမ်း၊ ကုဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ အဟံ-သည်၊ ဝိဟာရံ-ကျောင်းသို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ ထေရံ-ကို၊ တယာ-သည်၊ ကာရိတ-ပဏ္ဏသာလာယ-ဆောက်လုပ်စေအပ်သော သစ်ရွက်မိုးကျောင်း၌၊ နိသိန္ဓကံ-ထိုင်နေသည်ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ အာဂတော-လာခဲ့သည်၊ အမ္ပိ-၏။” ကုတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-ပြော၍၊ ပက္ကာမိ-ဖဲသွားပြီ။ ကုဋ္ဌမ္ပိကောပိ-သည်လည်း၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ ထေရံ-ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ ပါဒမူလေ-ခြေရင်း၌၊ ပရိဝတ္တန္တော-လူးလှိမ့်လျက်၊ ရောဒိတွာ၊ “ဘန္တေ! အဟံ-သည်၊ ကုဒံ-ဤအကြောင်းကို၊ ဒိသွာ-၍၊ တုမ္မာကံ-တို့အား၊ ပဗ္ဗဇိတံ-ရှင်ရဟန်းပြုခြင်းငှာ၊ ဝါ-ရှင်ရဟန်းပြုခွင့်ကို၊ နာဒါ-သိ (န+အဒါသိ)-မပေးခဲ့။” ကုတိအာဒိနိ-ဤသို့အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝတ္တာ-၍၊ ဒွေ-နှစ်ယောက်ကုန်သော၊ ဒါသဒါရကေ-ကျွန်ဖြစ်သော ကလေးတို့ကို၊ ဘုဇိဿေ-ကျွန်မဟုတ်သူတို့ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ထေရဿ-၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ပဗ္ဗာဇေတွာ-ရှင်ဖြစ်စေ၍၊ “အန္တောဂါမတော-ရွာတွင်းမှ၊ ယာဂုဘတ္တာဒိနိ-ယာဂုဆွမ်းအစရှိသည်တို့ကို၊ အာဟရိတွာ-ဆောင်ယူ၍၊ ထေရံ-ကို၊ ဥပ-ဋ္ဌဟထ-ပြုစုလုပ်ကျွေးကြလော။” ကုတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ပဋိယာဒေသိ-စီစဉ်ပြီ။ သာမဏေရာ-ကိုရင်တို့သည်၊ ဝတ္တပဋိဝတ္တံ-ဝတ်ကြီး၊ ဝတ်ငယ်ကို၊ ကတ္တာ၊ ထေရံ-ကို၊ ဥပဋ္ဌဟိံသု-ပြုစုလုပ်ကျွေးကုန်ပြီ။

အထ-ထိုအခါ၌၊ ဧကဒိဝသံ-တစ်နေ့၌၊ ဒိသာဝါသိနော-ထိုထို အရပ်တို့၌ နေကုန်သော၊ [ဒိသာသု ဝသန္တိ သီလေနာတိ ဒိသာဝါသိနော-ဓမ္မ. ဋ္ဌဂံ-၄၄။]

ဘုဇိဿေ။ ။ ဧသိတဗ္ဗာတိ ကုဿာ၊ [ကုဿ+ဏျ။] ဘုဇာ ဝိယ+ကုဿာ ဘုဇိဿာ-မိမိလက်တို့ကဲ့သို့ စေခိုင်းအပ်၊ စေခိုင်းနိုင်သူတို့(ဒီဇီ-၁၊ ၂၅၉)။ တစ်နည်း-ကုဏ္ဍိတဗ္ဗာတိ ကုဿော၊ [ကုသု+ဏျ။] ဘုဇော+ကုဿော ဧတ္တာတိ ဘုဇိဿာ-အလိုရှိထိုက်သော (မိမိအလိုရှိသလို သုံးနိုင်သော) လက်ရှိသူတို့(မဇီ-၂၊ ၂၃၅)။ ဘုဇော+ဧတေသံ အတ္ထိတိ ဘုဇိဿာ-ကိုယ့်ကိုယ်ကို စောင့်ရှောက်နိုင်၊ စားနိုင်ဖို့ရန် လက်ရှိသူတို့၊ [ဘုဇ+ကိဿနိ-ပါစိယော-၂၄၂၊ ထောမ။] ဓာန်ဇီ-၅၁၆၌ကား ဘုဇဓာတ် ပါလနအနက်၊ အဇ္ဈောဟာရအနက်၊ ကုသပစ္စည်း၊ သဒ္ဓေဘော်လာဟု ဆို၏။ “ဘုဇန္တိ ပါလေန္တိ အဇ္ဈောဟရန္တိ ဝါတိ ဘုဇိဿာ-ကိုယ့်ကိုယ်ကို စောင့်ရှောက်နိုင်၊ ကိုယ့်ဘာသာ စားနိုင်သူတို့”ဟုကြံ။

ဘိက္ခု-တို့သည်။ “သတ္တာရံ-ကို၊ ပဿိဿာမ-ဖူးကြမည်။” ဣတိ-ဤသို့ကြံ
 ၍၊ ဇေတဝနံ-သို့၊ အာဂန္တာ-၍၊ တထာဂတံ-ကို၊ ဝန္တိတွာ-ကောင်း၊ အသီတိ-
 မဟာထေရေ-တို့ကို၊ ဝန္တိတွာ စ-၍လည်းကောင်း၊ ဝိဟာရစာရိကံ-ကျောင်း
 တို့၌ လှည့်လည်ခြင်းကို၊ (ကျောင်းစဉ်လှည့်လည်ခြင်းကို)၊ ဝါ-ဖြင့်၊ စရန္တာ-
 လှည့်လည်ကုန်လသော်၊ စက္ခုပါလတ္ထေရဿ-၏၊ ဝသနဋ္ဌာနံ-နေရာအရပ်
 သို့၊ ပတွာ-ရောက်၍၊ “ဣဒမ္ပိ-ဤနေရာကိုလည်း၊ ပဿိဿာမ-ကြည့်ကြစို့”
 ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ သာယံ-ညနေချမ်းအခါ၌၊ တံ-ထိုနေရာသို့၊ အဘိမုခါ-
 ရှေးရှုကုန်သည်၊ အဟေသံ-ဖြစ်ကုန်ပြီ။ တသ္မိံ ခဏေ-ထိုအချိန်၌၊ မဟာ-
 မေယော-ကြီးစွာသောမိုးသည်၊ ဥဋ္ဌဟိ-တက်လာပြီ။ တေ-ထိုရဟန်းတို့သည်၊
 “ဣဒါနိ-၌၊ အတိသာယနော-အလွန်ညနေစောင်းသွားပြီ၊ ဝါ-မိုးချုပ်သွားပြီ၊
 မေယော စ-မိုးသည်လည်း၊ ဥဋ္ဌိတော-တက်လာပြီ၊ ပါတောဝ-နံနက်စောစော
 ၌သာလျှင်၊ ဂန္တာ-သွား၍၊ ပဿိဿာမ-ကြစို့၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ နိဝတ္တိံသု-
 ပြန်ကုန်ပြီ။ ဒေဝေါ-မိုးသည်၊ ပဌမယာမံ-ပဌမယာမံပတ်လုံး၊ ဝဿိတွာ-ရွာ
 သွန်း၍၊ မဇ္ဈိမယာမေ-မဇ္ဈိမယာမံ၌၊ ဝိဂတော-ကင်းပြီ၊ ဝါ-တိတ်ပြီ။ ထေရော-
 သည်၊ အာရဒ္ဓဝီရိယော-အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အာ-
 စိဏ္ဏစက်မနော-လေ့ကျင့်အပ်ပြီးသော စကြံသွား ခြင်းရှိ၏။ ဝါ-စကြံလျှောက်
 လေ့ရှိ၏။ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပစ္ဆိမယာမေ-နောက်ဆုံးယာမံ၌၊ ဝါ-မိုးသောက်
 ယာမံ၌၊ စင်္ဂမနံ-စကြံလျှောက်ရာ အရပ်သို့၊ ဩတရိ-သက်ရောက်ပြီ။ စ-
 ဆက်ဥးအံ့၊ တဒါ-ထိုအခါ၌၊ နဝုဋ္ဌာယ-ရွာပြီးသောမိုး၏ အစသာရှိသေး
 သော၊ ဝါ-မိုးရွာပြီးခါစဖြစ်သော၊ [အဝဿိတိ ဝုဋ္ဌော၊ နဝေါ+ဝုဋ္ဌဿ ဧတိဿာတိ
 နဝုဋ္ဌာ၊ (တစ်နည်း) ဝဿနံ ဝုဋ္ဌံ၊ နဝံ+ဝုဋ္ဌံ ဧတိဿာတိ နဝုဋ္ဌာ-မကြာမြင့်သေး

ဝိဟာရစာရိကံ။ ။ စရဏံ စာရိကာ၊ [စရ+ဏျ၊ ဣလာ၊ ယကို ကပြ။] (တစ်
 နည်း) စရဏံ စာရော၊ စာရော ဧဝ စာရိကာ၊ [စာရ+ဣကာ] ဝိဟာရေသု+စာရိကာ
 ဝိဟာရစာရိကာ၊ ဝိဟာရစာရိကံနှင့် စရန္တာကို အဘေဒဘေဒပစာရ (ကံနှင့် ကြိယာ
 အရမကွဲဘဲ ခွဲဆိုသော) စကားဟု ယူ၍ ရှေ့နည်း၌ ကံအနက်ပေးသည်၊ နောက်
 နည်းကား ကြိယာဝိသေသနအနက်တည်း(သီဋီသစ်-၂၊ ၂၀၂၊ သီဘာ-၃၊ ၂၈၀)၊
 “ဝိဟာရစာရိကံ-ငှာ”ဟု သမ္ပဒါန်အနက်လည်း ပေးကြ၏။(မအူပါရာနိ-၃၊ ၁၈၂)

သော ရွာသွန်းခြင်းရှိသောမြေ။ ဘူမိယာ-မြေ၌၊ ဗဟု-များစွာကုန်သော၊ ဣန္ဒ-ဂေါပကာ-နတ်သမီးကွမ်းသွေးကောင်တို့သည်၊ ဝါ-ပိုးကတ္တီပါကောင်တို့သည်၊ [ဣန္ဒော ဂေါပေါ ရက္ခကော ယေသံ ဝဿာ ဘဝတ္တာတိ ဣန္ဒဂေါပကာ၊-ထောမ၊ ဝိဇာန်။] ဥဋ္ဌဟိသု-ပေါ်ထွက်လာကုန်ပြီ။ တေ-ထိုနတ်သမီးကွမ်းသွေးကောင်တို့သည်၊ ထေရေ-သည်၊ စင်္ဂမန္တေ-စင်္ကြံလျှောက်လသော်၊ ယေဘုယျေန-များသောအားဖြင့်၊ ဝိပဇ္ဇိသု-သေကြေပျက်စီးကုန်ပြီ။ အန္တေဝါသိကာ-အနီးနေတပည့်တို့သည်၊ ထေရဿ-၏၊ စင်္ဂမနဋ္ဌာနံ-စင်္ကြံလျှောက်ရာအရပ်ကို၊ ကာလ-သေဝ-စောစော၌ပင်၊ န သမ္ပဇ္ဇိသု-တံမြက်မလှည်းမိကြကုန်။ ဣတရေ-အခြားကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ “ထေရဿ-၏၊ ဝသနဋ္ဌာနံ-သို့၊ ပသသိ-ဿာမ-ကြည့်ကြစို့” ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ အာဂန္တာ-လာလသော်၊ စင်္ဂမနေ-၌၊ မတပါဏကေ-သေနေသော ပိုးကောင်ငယ်တို့ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ “ကော-အဘယ်သူသည်၊ ဣမသ္မိ-ဤအရပ်၌၊ စင်္ဂမတိ-စင်္ကြံလျှောက်သနည်း?” ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိသု-မေးကုန်ပြီ။ ဘန္တေ-တို့! အမှာကံ-တို့၏၊ ဥပဇ္ဈာယော-သည်၊ (စင်္ဂမတိ-၏) ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ကုန်ပြီ။ တေ-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ ဥဇ္ဈာယိသု-ကဲ့ရဲ့ကုန်ပြီ၊ (ကိ-နည်း?) “အာဝုသော-တို့၊ သမဏဿ-ရဟန်း၏၊ ကမ္မံ-အမှုကို၊ (လုပ်ပုံကို)၊ ပဿထ-ကြည့်ကြလော၊ သစက္ခုကကာလေ-မျက်စိအမြင်ရှိသူ၏အခါ၌၊ ဝါ-မျက်စိမြင်ရာအခါ၌၊ [သံဝိဇ္ဇတိ+စက္ခု ဧတဿာတိ သစက္ခုကော၊ သစက္ခုကဿ+ကာလော သစက္ခုကကာလော၊-မအူပါနိ-၄, ၆၇၇။] နိပဇ္ဇိတွာ-လျောင်း၍၊ နိဒ္ဒါယန္တော-အိပ်လျက်၊ ကိဉ္စိ-ဘာကိုမျှ၊ အကတွာ-မူ၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ စက္ခုဝိကလကာလေ-ချို့တဲ့သောမျက်စိရှိသူ၏ အခါ၌၊ ဝါ-မျက်စိအမြင်ပျက်စီးချို့တဲ့ရာ အခါ၌ ‘စင်္ဂမာမိ-စင်္ကြံလျှောက်၏၊ ဝါ-အံ့’ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ (အကြောင်းပြ၍)၊ ဧတ္ထကေ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ပါဏကေ-ပိုးကောင်ငယ်တို့ကို၊ မာရေသိ-သေစေပြီ၊ (သေအောင် လုပ်မိပြီ)၊ ‘အတ္ထံ-အကျိုးစီးပွားကို၊ ကရိဿာမိ-ပြုအံ့၊’ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ (ကြံသော်လည်း)၊ အနတ္ထံ-အကျိုးစီးပွားမဲ့ကို၊ ကရောတိ-ပြုနေ၏၊ (ပြုမိနေ၏)” ဣတိ-ဤသို့ ကဲ့ရဲ့ကုန်ပြီ။

အထ ခေါ-ထိုအခါ၌၊ တေ-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ ဂန္တာ-၍၊ တထာဂတဿ-

အား၊ အာရောစေသို့-လျှောက်ကုန်ပြီ၊ (ကိ)။ “ဘန္တေ! စက္ခုပါလတ္ထေရော-
 သည်၊ ‘စင်္ဂမာမိ-၏၊ ဝါ-အံ’ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ (အကြောင်းပြ၍)၊ ဗဟု-
 ကုန်သော၊ ပါဏကေ-တို့ကို၊ မာရေသိ-ပြီ” ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ကုန်ပြီ။
 တုမေဟိ-တို့သည်၊ သော-ထိုစက္ခုပါလကို၊ မာရေန္တော-သေစေသည်ကို၊ ဒိဋ္ဌော
 ကံ ပန-မြင်အပ်ပါသလော? ဣတိ-ဤသို့မေးတော်မူပြီ။ ဘန္တေ! န ဒိဋ္ဌော-
 မမြင်အပ်ပါ။ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ကုန်ပြီ။ တုမေ-တို့သည်၊ တံ-ထိုစက္ခုပါလ
 ထေရ်ကို၊ န ပဿထ ယထေဝ-မမြင်ကုန်သကဲ့သို့၊ တထေဝ-ထို့အတူပင်၊
 သောပိ-ထိုစက္ခုပါလထေရ်သည်လည်း၊ တေ ပါဏေ-ထိုပိုးကောင်တို့ကို၊ န
 ပဿတိ-မမြင်ရ။ ဘိက္ခဝေ-တို့! ဒီဏာသဝါနံ-ကုန်ပြီးသောအာသဝေါရှိသော
 ရဟန္တာတို့၏၊ ဝါ-မှာ၊ မရဏစေတနာ နာမ-သေခြင်း၌ စေတနာမည်သည်၊
 ဝါ-သေစေလိုသော စေတနာမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။
 ဘန္တေ! အရဟတ္တဿ-အရဟတ္တဖိုလ်၏၊ ဥပနိဿယေ-အားကြီးသော မှီရာ
 အကြောင်းသည်၊ သတိ-ရှိပါလျက်၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ အန္တော-မျက်စိကန်းသူ
 သည်၊ ဇာတော-ဖြစ်ရပါသနည်း? ဣတိ-ဤသို့ မေးလျှောက်ကုန်ပြီ။ ဘိက္ခဝေ
 -တို့! အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဝါ-သည်၊ ကတကမ္မဝသေန-ပြုအပ်ခဲ့သော ကံ၏
 အစွမ်းကြောင့်၊ (အန္တော-သည်၊ ဇာတော-ပြီ) ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။
 ဘန္တေ! တေန-ထိုစက္ခုပါလထေရ်သည်၊ ကိ-အဘယ်အကုသိုလ်ကံကို၊ ကတံ-
 ပြုအပ်ခဲ့ပါသနည်း? ဣတိ-ဤသို့ မေးလျှောက်ကုန်ပြီ။ ဘိက္ခဝေ-တို့! တေန
 ဟိ-လျှင်၊ သုဏာထ-နားထောင်ကြလော။

အတိတေ-လွန်လေပြီးသောအခါ၌၊ ဗာရာဏသိယံ-ဗာရာဏသီမြို့၌၊

မရဏစေတနာ ။ ။ ဧကဒေသုပစာရ၊ ဥပလက္ခဏနည်းအားဖြင့် ရဟန္တာမှာ
 သေစေလိုသော စေတနာ မရှိဟု မိန့်တော်မူသည်၊ သောတာပန်စသော အောက်ဖလ
 ဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်များမှာလည်း သေစေလိုသောစေတနာ မရှိပါ။(ဓမ္မဋီ)

ဗာရာဏသိယံ။ ။ ဗာရာဏသာယ+အဝိဒူရေ ဘဝါ ဗာရာဏသီ-ဗာရာဏာ
 မြစ်၏ အနီး၌ ရှိသောမြို့၊ [ဗာရာဏသာ+ဏ+ဤ] ဤကား ပဋိသံ. ၄-၂, ၂၁၄အလို
 တည်း။

အပ. ၄-၂, ၂၄၂။ ။ ထို၌ ဟိမဝန္တာမှ ရသေ့ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့သည် ၁၂ပါး အုပ်စု ဖွဲ့ကာ ဂန္ဓမာဒနတောင်မှ ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ကြွရောက်သက်ဆင်းရာ ဖြစ်သော ကြောင့် “ဗာရာဏသီ”ခေါ်သည်ဟု ဆို၏။ ထိုအလို “ဗာရသ+ကုသယော ဧတ္ထ ဂစ္ဆန္တိ ဩတရန္တိ ပဝိသန္တိတိ ဗာရာဏသီ-၁၂ပါးသော ကုသိ(ရသေ့ပစ္စေကဗုဒ္ဓ)တို့ ကြွရောက်သက်ဆင်းရာမြို့”ဟုပြု။ [ဗာရသ+ကုသိ+ဤ၊ ရ၌ ဒီဃပြု၊ သကို ကပြု၊ ကုကို ချေ။] သို့မဟုတ် “ဗာရသ+ကုသယော ဗာရာဏသီ၊ ဗာရာဏသီ ဧတ္ထ ဂစ္ဆန္တိ ဩတရန္တိ ပဝိသန္တိတိ ဗာရာဏသီ၊ [ဗာရာဏသီ+က+ဤ]”ဟု သမာသဂ္ဂတဒ္ဓိတ် ဝိဂြိုဟ်ပြု။

တစ်နည်း။ ။ သိန်းပေါင်းများစွာသော ဘုရားရှင်တို့၏ ဓမ္မစကြာတရားဟော တော်မူရန် သက်ဆင်းရာဖြစ်သောကြောင့် ဗာရာဏသီခေါ်ကြောင်း အပ. ၄-၂, ၂၄၂၌ပင် တစ်နည်းဆို၏။ ဤနည်း၌ “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသင်္ခါတာနံ အနေကသတ- သဟဿာနံ ဩတရဋ္ဌာနံ”ဟု ဖွင့်ရာ “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသင်္ခါတာနံ”ဖြင့် ကုသိအရကို ပြသည်။ “အနေကသတသဟဿာနံ”ဖြင့် ဗဟုလ၏ပရိယာယ်ကို ပြသည်ဟု ယူ၍ “ဗဟုလာ+ကုသယော ဧတ္ထ ဂစ္ဆန္တိ ဩတရန္တိ ပဝိသန္တိတိ ဗာရာဏသီ-များစွာကုန် သော ဘုရားရှင်တို့၏ (ဓမ္မစကြာတရားဟောတော်မူရန်) သက်ဆင်းရာမြို့၊ [ဗဟုလ+ ကုသိ+ဤ၊ ဗ၌ ဒီဃ၊ ဟကို ရ၊ ဥကိုအာ၊ လကို ကပြု၊ ကုကို ချေ]”ဟုကြံ။ သို့မဟုတ် “ဗဟုလာ+ကုသယော ဗာရာဏသီ၊ ဗာရာဏသီ ဧတ္ထ ဂစ္ဆန္တိ ဩတရန္တိ ပဝိသန္တိ၊ ဗာရာဏသီနံ ဝါ ဩတရဋ္ဌာနန္တိ ဗာရာဏသီ၊ [ဗာရာဏသီ+က+ဤ]”ဟု သမာသဂ္ဂတဒ္ဓိတ်ဝိဂြိုဟ်ပြု။

ဓာန်ဋီ-၂၀၀။ ။ ဝါနရသီသံ၊ တံသဏ္ဌာနော ဝါ ပါသာဏော ဧတ္ထ အတ္ထိတိ ဗာရာဏသီ-မျောက်ခေါင်းရှိရာမြို့၊ ဝါ-မျောက်ဥားခေါင်းသဏ္ဌာန်ကျောက်ရှိရာမြို့၊ [ဝါနရသီသ+က+ဤ၊ ဝကို ဗပြု၊ နနှင့်ရ ရှေ့နောက်ပြန်၊ ရ၌ ဒီဃပြု၊ နကို ကပြု၊ သ-ကို ချေ။]

ဇာဋီသစ်။ ။ ဒွေ ရာဇာနော ရဏန္တိ ဧတ္တာတိ ဗာရာဏသီ-မင်း၂ပါးတို့ စစ်တိုက် ရာမြို့၊ [ဒွိ+ရဏ+သ+ဤ၊ ဒွိကို ဗပြု၊ ရ၌ ဒီဃပြု။]

ထောမ။ ။ ထို၌ ဝရဏာမြစ်၊ အသိမြစ်၏ အနီး၌ ရှိသောကြောင့် ဗာရာဏသီ မည်ကြောင်းကို ဆို၏။ “ဝရဏာ စ+အသီ စ ဝရဏသီ၊ ဝရဏသီယာ+အဝိဒူရေ ဘဝါ ဗာရာဏသီ-ဝရဏာမြစ်၊ အသိမြစ်အနီး၌ တည်ရှိသောမြို့”ဟုပြု [ဝရဏသီ+ ကာ၊ ဝကိုဗပြု။]

ကာသိရညေ-ကာသိမင်းသည်၊ ရန္တ-မင်း၏အဖြစ်ကို၊ (မင်း၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဘုရင်မြှောက်မှုစသည်ကို)၊ (မဟာဇနေန-များစွာသော လူအပေါင်းကို) ကာရေန္တေ-ပြုစေလသော်၊ ဧကော-သော၊ ဝေဇ္ဇော-သည်၊ ဂါမနိဂမေသု-ရွာနိဂုံးတို့၌၊ စရိတွာ-လှည့်လည်၍၊ ဝေဇ္ဇကမ္ပံ-ဆေးဆရာ၏အလုပ်ကို၊ ဝါ-ဆေးကုသမှုကို၊ [ဝေဇ္ဇဿ+ကမ္ပံ ဝေဇ္ဇကမ္ပံ-မအူပါနိ-၄, ၂၃၂။] ကရောန္တော-သော်၊ ဧကံ-သော၊ စက္ခုဒုဗ္ဗလံ-အားနည်းသော မျက်စိရှိသော၊ ဝါ-မျက်စိအားနည်းသော၊ (မျက်စိမဲ့သော)၊ ဣတ္ထိံ-မိန်းမကို၊ ဒိသွာ၊ ပုစ္ဆိံ (ကိံ)။ “တေ-သင်အား၊ ကိံ-အဘယ်သို့သော၊ အဖာသုကံ-မကျန်းမာခြင်းသည်၊ (ဟောတိ-နည်း?)” ဣတိ (ပုစ္ဆိံ)။ အက္ခိတိ-တို့ဖြင့်၊ န ပဿာမိ-မမြင်ရပါ။ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ တေ-သင့်ဖို့၊ ဝါ-အတွက်၊ ဘေသဇ္ဇံ-ဆေးကို၊ ကရိဿာမိ-ပြုပေးမည်၊ (ဖော်စပ်ပေးမည်)။ ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြီ။ သာမိ-အရှင်! ကရောဟိ-ပြုပေးပါလော၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ မေ-အား၊ ကိံ-ဘာကို၊ ဒဿသိ-ပေးမည်နည်း? ဣတိ-ဤသို့မေးပြီ။ မေ-ကျွန်မ၏၊ အက္ခိနိ-တို့ကို၊ ပါကတိကာနိ-ပင်ကိုယ်အားဖြင့် ဖြစ်သည်တို့ကို၊ ဝါ-နဂိုအတိုင်းဖြစ်သည်တို့ကို၊ [ပကတိယာ+ဥပ္ပန္နာနိ ပါကတိကာနိ-

ရန္တံ။ ။ အထက်၌ နီတိဓာတု-၃၈၈အတိုင်း ပေးသည်။ “ရညော+ဘာဝေါ ရန္တံ၊ [ရာဇ+ဏျ-သိဋ္ဌိသစ်-၂, ၂၃၃]”ဟုပြု။ ကာရေန္တေကား ကရဓာတ်၊ ကာရိတ်ဇောပစ္စည်း၊ အန္တပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော ကာရိတ်ရုပ်တည်း။

မောဂံ၊ မောဂံပံ-၃၀၃။ ။ ထိုအလို “ရန္တံ-မင်း၏ အမှုကိစ္စကို၊ ဝါ-အုပ်ချုပ်မှုကို၊ ကာရေန္တေ-ပြုလသော်”ဟု ပေး။ “ရညော+ကမ္ပံ ရန္တံ(ထောမ၊ မဟာဘာ-၂, ၄၅၄)”ဟုပြု။ ကာရေန္တေကား ရှေ့နည်းကဲ့သို့ ကာရိတ်ရုပ်မဟုတ်၊ သုဒ္ဓရုပ်တည်း။ ကရဓာတ်၊ စုရာဒိတော ဇော ဇာယာ၌ “ဇော ဇာယာ”ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဇောပစ္စည်းသက်၊ ထိုနောင် တနာဒိဩပစ္စည်းသက်၊ အန္တပစ္စည်းသက်၊ ကွစိဓာတုဖြင့် ဩပစ္စည်းကို ချေ။ (မောဂံနိ-၂, ၁၇၂။ ကစ်ဘာ-၂, ၄၀၅)

မောဂံပံဋီ-၂၃၇ ။ ။ ထိုအလို “ရန္တံ-မင်း၏ဥစ္စာဖြစ်သော အင်္ဂါဂုဏီ၊ စုံညီခွဲခိုင်၊ နိုင်ငံတော်ကို၊ ကာရေန္တေ-ဖြစ်စေလသော်”ဟုပေး။ “ရညော+ဣဒံ ရန္တံ(ဝိမတိ-၁, ၃၅။ ပါစိယော-၆၁)”ဟုပြု။ ကရဓာတ် ပဝတ္တန (ဖြစ်ခြင်း)အနက်ကို ဟော၏။

မအူပါနိ-၂, ၃၆၇။ ကာတုံ-ငှာ၊ သစေ သက္ခိဿသိ-အကယ်၍ စွမ်းနိုင်အံ့၊
 (ဧဝံသတိ-ဤသို့စွမ်းနိုင်သည်ရှိသော်) အဟံ-ကျွန်မသည်၊ ပုတ္တမိတာဟိ-သား
 သမီးတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-အတူ၊ တေ-သင်၏၊ ဒါသိ-ကျွန်မသည်၊ ဘဝိဿာမိ-အံ့၊
 ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ သော-ထိုဆေးဆရာသည်၊ “သာဓု-ကောင်းပြီ” ဣတိ-
 ဤသို့ ပြော၍၊ ဘေသဇ္ဇိ-ဆေးကို၊ သံဝိဒဟိ-စိမ့်ဖော်စပ်ပြီ၊ ဧကဘေသဇ္ဇေန-
 ၀-တစ်မျိုးတည်းသော ဆေးဖြင့်သာလျှင်၊ ဝါ-ဆေးတစ်ဖုံတည်းဖြင့်သာလျှင်၊
 အက္ခိနိ-တို့သည်၊ ပါကတိကာနိ-ကုန်သည်၊ အဟေသု-ဖြစ်ကုန်ပြီ။ သာ-
 ထိုမိန်းမသည်၊ စိန္တေသိ-ကြံပြီ၊ (ကိ)၊ “အဟံ-ငါသည်၊ သပုတ္တမိတာ-သား၊ သမီး
 တို့နှင့် တကွဖြစ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဧတဿ-ဤဆေးဆရာအား၊ ဝါ-၏၊ [ရှေ့နည်း
 ပဋိဇာနိ၌စပ်၊ နောက်နည်း ဒါသိ၌စပ်] ဒါသိ-ကျွန်မသည်၊ ဘဝိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-
 သို့၊ ပဋိဇာနိ-ဝန်ခံခဲ့ပြီ၊ ပန-သို့သော်လည်း၊ မံ-ငါ့ကို၊ သဏှေန-သိမ်မွေ့သော၊
 သမ္မာစာရေန-ကောင်းစွာပြုကျင့်ခြင်းဖြင့်၊ န ခေါ သမုဒါစရိဿတိ-ပြုကျင့်
 လိမ့်မည်မဟုတ်၊ ဝါ-ပြောဆိုဆက်ဆံလိမ့်မည်မဟုတ်၊ နံ-ထိုဆေးဆရာကို၊
 ဝဇ္ဇေဿာမိ-လှည့်စားအံ့၊” ဣတိ-ဤသို့ကြံပြီ။ သာ-ထိုမိန်းမသည်၊ ဝါ-ကို၊
 ဝေဇ္ဇေန-သည်၊ အာဂန္နာ-လာ၍၊ “ဘဒ္ဒေ-နှမ! ကီဒိသံ-အဘယ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်
 သနည်း?” ဣတိ-သို့၊ ပုဋ္ဌာ-မေးအပ်သည်၊ (သမာနာ-သော်) “ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊
 မေ-၏၊ အက္ခိနိ-တို့သည်၊ ထောက်-အနည်းငယ်၊ ရုဇ္ဇိသု-နာကျင်ကုန်ပြီ၊ ဣဒါနိ
 ပန-ယခုအခါ၌ကား၊ အတိရေကတရံ-သာ၍ လွန်ကဲစွာ၊ ရုဇ္ဇိန္တိ-နာကျင်ကုန်
 ၏။” ဣတိ-သို့၊ အာဟ။ ဝေဇ္ဇေန-သည်၊ “အယံ-ဤမိန်းမသည်၊ မံ-ကို၊
 ဝဇ္ဇေတွာ-လှည့်စား၍၊ ကိဉ္စိ-ဘာကိုမျှ၊ အဒါတုကာမာ-ပေးခြင်းငှာ အလိုမရှိ၊
 မေ-အား၊ ဧတာယ-ဤမိန်းမသည်၊ ဒိန္နာယ-ပေးအပ်သော၊ ဘတိယာ-အဖိုး
 အခဖြင့်၊ န အတ္ထော-အကျိုးမရှိ၊ [တစ်နည်း-မေ-သည်၊ ဧတာယ-သည်၊ ဒိန္နာယ-
 သော၊ ဘတိယာ-ကို၊ န အတ္ထော-အလိုမရှိအပ်] ဣဒါနေဝ-၌ပင်၊ ဝါ-ယခုချက်ချင်း
 ပင်၊ နံ-ထိုမိန်းမကို၊ အန္တံ-ကန်းသည်ကို၊ ဝါ-ကန်းအောင်၊ ကရိဿာမိ-ပြု
 တော့အံ့၊” ဣတိ စိန္တေတွာ၊ ဂေဟံ-အိမ်သို့၊ ဂန္တု၊ ဘရိယာယ-မယားအား၊
 ဧတမတ္ထံ-ဤအကြောင်းကို၊ အာစိက္ခိ-ပြောပြပြီ။ သာ-ထိုမယားသည်၊ တုဏှိ

အဟောသိ။ သော-ထိုဆေးဆရာသည်၊ ဧကံ-တစ်မျိုးသော၊ ဘေသဇ္ဇံ-ကို၊
 ယောဇေတွာ-ယှဉ်စေ၍၊ ဝါ-ဖော်စပ်၍၊ တဿာ-ထိုမိန်းမ၏၊ သန္တိကံ-သို့၊
 ဂန္နာ-၍၊ “ဘဒ္ဒေ-အရှင်မ! ကုမံ ဘေသဇ္ဇံ-ဤဆေးကို၊ အဂ္ဂေဟိ-လိမ်းလော၊”
 ကုတိ-ဤသို့ပြော၍၊ အဗ္ဗာပေသိ-လိမ်းစေပြီ။ အထ-ထိုအခါ၌၊ အဿာ-
 ထိုမိန်းမ၏၊ ဒွေ-၂လုံးကုန်သော၊ အက္ခိနိ-မျက်လုံးတို့သည်၊ ဒီပသိခါ ဝိယ-
 မီးတောက်တို့ကဲ့သို့၊ [ဒီပဿ ဒီပေ ဝါ သိခါ ဒီပသိခါ-ဓမ္မဂံ-၉။] ဝိဇ္ဈာယိသု-
 ငြိမ်းကုန်ပြီ။ စက္ခုပါလော-သည်၊ သော ဝေဇ္ဇော-ထိုဆေးဆရာသည်၊
 အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ။

ဘိက္ခဝေ-တို့! တဒါ-ထိုအခါ၌၊ မမ-ငါဘုရား၏၊ ပုတ္တေန-သားတော်
 ဖြစ်သော စက္ခုပါလသည်၊ ကတကမ္ပံ-ပြုအပ်ခဲ့သော ကံသည်၊ ပစ္ဆတော ပစ္ဆ-
 တော-နောက်၌ နောက်၌၊ ဝါ-နောက်က နောက်က၊ အနုပဇ္ဇိ-အစဉ်လိုက်ပြီ။
 ဟိ-ဥပမာဆောင်၊ ထင်အောင်ပြုဦးအံ့၊ ဧတံ ပါပကမ္မံ နာမ-ဤမကောင်းမှု
 မည်သည်၊ ဓုရိ-ဝန်ကို၊ ဝဟတော-ထမ်းဆောင်သော၊ **ဗလိပဒ္ဒဿ-နွားလား၏။**

ဗလိပဒ္ဒဿ, ဗလိပဒ္ဒဿ။ ။ ဤ စ+ဝရော စ ဤဝရာ-ကျက်သရေ+ဆု
 လာဘ်တို့၊ ဤဝရေ+ဒဒါတိတိ ဤပဒ္ဒေ၊ [ဤဝရ+ဒါ+အ၊ ဝကို ပ, ရကို ဒပြု။] ဗလံ+
 အဿ အတ္ထိတိ ဗလိ၊ ဗလိ စ+သော+ဤပဒ္ဒေ၊ စာတိ ဗလိပဒ္ဒေ-ခွန်အားပြည့်မတ်၊
 ကျက်သရေဆုလာဘ်ကို ပေးတတ်သောနွားလား၊ ဤအလို “ဗလိ+ဤပဒ္ဒေ”ကို စပ်
 သောကြောင့် “ဗလိပဒ္ဒေ”ဟု ရှိရမည်။ (ထောမ၊ ပါစိတ်ဘာ-၁, ၁၃၊ ၄. ပြု-၄၆)

တစ်နည်း။ ။ ဗလံ+ဝဒ္ဒယတိတိ ဗလိပဒ္ဒေ၊ ဗလ+ဝဒ္ဒ+ဏ၊ လ၏အ-ကို ဤပြု၊
 ခွ၌ ဓေကို ဒပြု၊ ဝကို ပပြု(ဓာန်ဋီ-၄၉၅) ဤအလိုလည်း “ဗလိပဒ္ဒေ”ဟုပင် ရှိရမည်
 ဓာန်ဋီနိ-၄၉၅ နှင့် သူစိဉ်ကား လ၏ အ-ကို ကုပြု၍ “ဗလိပဒ္ဒေ”ဟု ရှိ၏

ဗလိပဒ္ဒဿ။ ။ နိတိသုတ္တနိ-၂, ၂၆၄အလို “ဗလိနာ ထာမဝန္တေန+ပဒ္ဒတိ
 အဟမိတိ ကရောတိတိ ဗလိပဒ္ဒေ၊ [ဗလိ+ပဒ္ဒ(အဟံကာရေ)+အ၊ လိဉ် ရဿပြု။]”ဟု
 ဆိုသဖြင့် “ဗလိပဒ္ဒေ”ဟု ရှိရမည်၊ ဓာဒိ၊ ပါဂံသစ်-၂, ၂၄တို့၌လည်း ဓာန်ဋီ-၄၉၆
 အတိုင်း ဝိဂြိုဟ်ဆိုကာ “ဗလ+ဝဒ္ဒ”မှ လ၏ အ-ကို ကုပြု၍ “ဗလိပဒ္ဒ”ဟုပင် ရှိ၏။

ဗလိပဒ္ဒဿ။ ။ နိသာ-၁၀၆၅၌ “မဇ္ဈိမဝယပုတ္တကာလေ သာမိကာနံ ဗလိ-

ပဒံ-ခြေသို့၊ စက္ကံ-လှည်းဘီးသည်၊ (အနုဂစ္ဆတိ) ဝိယ-အစဉ်လိုက်သကဲ့သို့၊ အနုဂစ္ဆတိ-အစဉ်လိုက်၏။ ဣတိ-သို့၊ ဣဒံ ဝတ္ထိ-ဤအတိတ်ဝတ္ထုကို၊ ကထေ-တွာ-ဟောတော်မူ၍၊ အနုသန္နိ-အနုသန္ဓေကို၊ ဝါ-အဆက်အစပ်ကို၊ ယဋ္ဌေ-တွာ-စပ်တော်မူ၍၊ ဝါ-ဆက်သွယ်ပြတော်မူ၍၊ ပတိဋ္ဌာပိတမတ္တိကံ-တည်စေအပ်ပြီးသော မြေညက်ရှိသော၊ (မြေညက်ဖြင့် ချိပ်ပိတ်အပ်သော)၊ သာသနံ-ပဒါနသီလတ္တာ (ပူဇော်မှုကို အလွန်ပေးခြင်းအလေ့ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်) ဗလိပဒေါနာမ”ဟု ဆို၏။ “ဗလိနော+ ပဒံ(ပဒါနံ) ဗလိပဒံ၊ ဗလိပဒံ+သီလံ အသာတိ ဗလိပဒေါ (နွားရှင်တို့အား ပူဇော်မှုကို အလွန်ပေးလေ့ရှိသောနွားလား)”ဟုကြံ၊ ယခုအခါ ဤပါဌ်ကို ပါဠိအဋ္ဌကထာဋီကာတို့၌ မတွေ့ရတော့ပါ။

အနုသန္နိ။ ။ အနုသန္နိယတိ ဒေသနာ ဧတာယာတိ အနုသန္နိ(နေတ္ထိံ၊ ဋ္ဌ-၆၈)၊ အနုသန္နနံ အနုသန္နိ၊ အနုသန္နဟတိတိ အနုသန္နိ၊ အနုသန္နိယတိတိ အနုသန္နိ (သီဋီသစ်-၁, ၄၅၅)။

ပတိဋ္ဌာပိတမတ္တိကံ။ ။ ရှေးက ပေးရိုးအနက်အတိုင်း မတ္တိကာကို မြေညက်ဟောယူ၍ ပေးခဲ့သည်။ “မတ္တိကာလဋ္ဌနန္တိ ဝါ လာခါလဋ္ဌနန္တိ ဝါ(ဝိ. ဋ္ဌ-၃, ၁၅၃)” ဟူသော စကားအရ ထိုခေတ်က ပစ္စည်းတစ်ခုခုကို ထုတ်ပိုးပြီးနောက် မြေညက်နှင့် ချိတ်၂မျိုးတွင် တစ်မျိုးမျိုးဖြင့် ပိတ်၍ ထိုမြေညက်၊ ချိပ်ပေါ်၌ တံဆိပ်ရိုက်နှိပ်ကြဟန်တူ၏။ “ပတိဋ္ဌာပိတမတ္တိကာ ယဿ၊ ယေန ဝါတိ ပတိဋ္ဌာပိတမတ္တိကံ”ဟုပြု။

ဓမ္မဋီ-၁၈။ ။ ထို၌ “ပတိဋ္ဌာပိတပရိယောသာနံ”ဟု ဖွင့်၏။ “ပရိယောသာနံ”ကို ကြည့်၍ “ပတိဋ္ဌာပိတ+အတ္တ+ဣက”ဟုခွဲကာ အတ္တကိုကား သမတ္တကဲ့သို့ ပြီးဆုံးခြင်း အနက်ဟောဟုကြံ၊ မှန်၏-အတ္တနှင့် သမတ္တမှာ သံရှေးရှိခြင်း၊ မရှိခြင်းသာ ကွာ၏။ ဥပသာရမပါသောပုဒ်သည် ဥပသာရပါသောပုဒ်ကဲ့သို့ အနက်ထူးကို ဟောနိုင်ရကား အတ္တနှင့် သမတ္တကို အနက်တူကြံခွင့်ရှိ၏(သီဋီသစ်-၁, ၁၄၉၊ ၂၁၁)။ “ပတိဋ္ဌာပိတံ+အတ္တံ ပတိဋ္ဌာပိတမတ္တံ၊ ပတိဋ္ဌာပိတမတ္တံ+ဧတဿ အတ္တိတိ ပတိဋ္ဌာပိတမတ္တိကံ”ဟုပြု။ [အတ္တကား အဇ+တ၊ ဇကို တပြု၊ (တစ်နည်း) အာ+ဒါ(ယူခြင်းအနက်)+တ၊ ဒကို တပြု၊ အာကိုချေ၊ အာကိုရဿပြု(မဏိဋီ-၁, ၁၈၂၊ ဋီနိ-၈၄)၊ (တစ်နည်း) အာပ(ပရိပုဏ္ဏအနက်)+တ၊ ပကို တပြု၊ အာကို ရဿပြု၍ ပြီး၏။ (နိဒီ-၄၈၄)]

ဓမ္မဋီအလိုအနက်။ ။ ပတိဋ္ဌာပိတမတ္တိကံ-အက္ခရာကို တည်စေခြင်း (ရေးသားခြင်း)ဟူသော အဆုံးကိစ္စရှိသော၊ ဝါ-အက္ခရာကို တည်စေခြင်း(ရေးသားခြင်း)ကိစ္စ ပြီးဆုံးပြီးသော၊ သာသနံ-သဝဏ်လွှာကို၊ (အကြောင်းကြားစာကို)၊ ရာဇမုဒ္ဒါယ-မင်း၏ တံဆိပ်ဖြင့်၊ လဉ္ဇန္တော ဝိယ-ခတ်နှိပ်သကဲ့သို့၊ ပတိဋ္ဌာပိတမတ္တိကံ-(အတ္ထုပ္ပတ္တိဝတ္ထု ဓမ္မဒေသနာ၏ အစွမ်းဖြင့် ဝေနေယျတို့၏သန္တာန်၌) တည်စေခြင်း(ဟောပြောခြင်း) ဟူသော အဆုံးကိစ္စရှိသော၊ ဝါ-တည်စေခြင်း (ဟောပြောခြင်း)ကိစ္စ ပြီးဆုံးပြီးသော၊ သာသနံ-(စုဏ္ဏိယအဖွဲ့ပရိယတ္တိတရားဟု ဆိုအပ်သော) အဆုံးအမအာဏာစက်ကို၊ လဉ္ဇန္တော-(မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာစသော ဂါထာအဖွဲ့ဟုဆိုအပ်သော ဘုရားရှင်၏ တံဆိပ် တော်ဖြင့်) ခပ်နှိပ်လိုသော၊ ဓမ္မရာဇာ-သည်၊ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ၊ပေ၊ ပဒန္တိ-မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ၊ပေ၊ ပဒံဟူသော၊ ဣမံ ဂါထံ-ကို၊ အာဟ-ပြီ။

ဆက်ဦးအံ့-ဤအနက်ပေးပုံ၌ ဥပမာနဘက်မှ “ပတိဋ္ဌာပိတမတ္တိကံ သာသနံ လဉ္ဇန္တော”တို့ကို ဥပမေယျဘက်၌လည်း ယူပေးသည်။ ထို့ပြင် ဥပမာနဘက်၌ “ရာဇမုဒ္ဒါယ”ဟု လဉ္ဇန္တော၏ ကရိုဏ်းရှိသကဲ့သို့ ဥပမေယျဘက် လဉ္ဇန္တော၏ ကရိုဏ်းကို “မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာတျာဒိဂါထာဗန္ဓသင်္ခါတဗုဒ္ဓမုဒ္ဒါယ”ဟု ထည့်၏။ စာရေးပြီးသော သဝဏ်လွှာကို မင်းတံဆိပ်ခပ်နှိပ်သကဲ့သို့ ဝတ္ထုကြောင်းအားဖြင့် ဟောတော်မူအပ် ပြီးသော စုဏ္ဏိယအဖွဲ့ပရိယတ္တိတရားဟူသော အာဏာစက်ကို မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာစသော ဂါထာအဖွဲ့ဟူသော ဘုရားတံဆိပ်တော်ဖြင့် ခပ်နှိပ်တော်မူလို၍ “မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ”စသော ဂါထာကို မိန့်တော်မူသည်-ဟူလို။

တစ်နည်း။ ။ “ပတိဋ္ဌာပိတ+မတ္တာ+ဣက”ဟုခွဲ၊ “သမိဒ္ဓိယံ မတ္တာသဒ္ဓေါ ဉာပေတိ (ဝဇီရ-၁၂၃)”ကို ကြည့်၍ မတ္တာသဒ္ဓါ သမိဒ္ဓိ (ပြီးပြည့်စုံခြင်း)အနက်ဟောဟု ယူကာ “ပတိဋ္ဌာပိတာ+မတ္တာ ဧတဿာတိ ပတိဋ္ဌာပိတမတ္တိကံ-ပြီးပြည့်စုံသော တည်စေခြင်း (ရေးသား, ဟောပြောခြင်း)ရှိသော၊ ဝါ-အပြည့်အစုံ တည်စေပြီး (ရေးသား, ဟောပြော ပြီး)သော”ဟု ပြု။

အက္ခရာအနက်, ပမာဏအနက်။ ။ မတ္တာသဒ္ဓါ အက္ခရာအနက်ဟော ယူ၍ “တည်စေအပ်ပြီးသော အက္ခရာ(ကမည်းစာ)ရှိသော”ဟုလည်း ပေးကြ၏။ အနက် အဓိပ္ပာယ်ရသော်လည်း မတ္တာသဒ္ဓါ အက္ခရာကို မဟောရကား ခိုင်လုံမှုမရှိ၊ ပမာဏ အနက်ဟောယူ၍ “ပတိဋ္ဌာမတ္တိကံ-တည်စေအပ်ပြီးသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော” ဟုလည်း ပေးကြ၏။ အဓိပ္ပာယ်ဆက်စပ်၍ မရသဖြင့် မကောင်းပါ။

ပတိဋ္ဌာပိတမတ္တကံ။ ။ ဓမ္မဋီ၌ “ပတိဋ္ဌာပိတမတ္တကံ”ဟု သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပုဒ် ရှိနေ သည်မှာ စာပျက်ဟန်တူ၏။ “မတ္တကေ ဌတွာတိ ဣမဿ သုတ္တဿ ပရိယောသာနေ

သဝဏ်လွှာကို၊ (အကြောင်းကြားစာကို)၊ ရာဇဗုဒ္ဓါယ-မင်း၏တံဆိပ်ဖြင့်၊ လန္ဈန္ဒော ဝိယ-ခတ်နှိပ်သကဲ့သို့၊ ဓမ္မရာဇာ-တရားမင်းဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ၊ပေ၊ ပဒန္တိ-မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ၊ပေ၊ ပဒံ ဟူသော၊ က္ကမံ ဂါထံ-ဤဂါထာကို၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီ။

မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ၊ မနောသေဋ္ဌာ မနောမယာ၊
မနသာ စေ ပဒုဋ္ဌေန၊ ဘာသတိ ဝါ ကရောတိ ဝါ၊
တတော နံ ဒုက္ခမန္ဓေတိ၊ စက္ကံဝ ဝဟတော ပဒံ။

ဌတွာ(ဒီဇီ-၂၊ ၁၄၇)၌ မထကေကို “ပရိယောသာနေ”ဟု ဖွင့်ခြင်းနှင့် ဓမ္မဋီ၌ “ပတိ-ဋ္ဌာပိတပရိယောသာနံ”ဟု ဖွင့်ခြင်းမှာ ထပ်တူကျသဖြင့် ရှေးက “ပတိဋ္ဌာပိတ-မထကံ”ဟု ရှိလေရောသလားဟု စဉ်းစားမိ၏။

ဓမ္မရာဇာ က္ကမံ ဂါထမာဟ။ ။ ဤဝါကျကို အနက် ၄မျိုးပေးနိုင်၏။ ထိုတွင် အထက်၌ က္ကမံ ဂါထံနှင့် “မနော ၊ပေ၊ ပဒန္တိ”ကို ဝိသေသန+ဝိသေသယု၍ ပေးခဲ့သည်။ က္ကတိသဒ္ဓါလည်း နိဒဿန (ရှေ့ဂါထာကို ညွှန်ပြခြင်းအနက်ဟော) နိပါတ်တည်း။ ထိုက္ကတိနောင် က္ကမံ ဂါထံနှင့် ဝိဘတ်တူအောင် အံဝိဘတ်ကျေသည်။

တစ်နည်း။ ။ က္ကတိသဒ္ဓါ အာကာရဇောတကယု၍ “ဓမ္မရာဇာ-သည်၊ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ၊ပေ၊ ပဒန္တိ-မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ၊ပေ၊ ပဒံဟူ၍၊ က္ကမံ ဂါထံ-ကို၊ အာဟ-ပြီ”ဟု ပေး၊ ဤကား “တွာမသက်သေး၊ ဟူ၍ပေး၊ ထွက်ရေးအာကာရ”နှင့်အညီ ဖြစ်သည်။ က္ကတိနောင် လိန်အနက်မျှကို ထွန်းပြသော ပထမာဝိဘတ်ကျေသည်။

တစ်နည်း။ ။အာကာရဇောတက က္ကတိသဒ္ဓါနောက်၌ရှိလျှင် ရှေ့၌ ပုစ္ဆာဝါစက (အမေးအနက်ကို ဟောသော) ကိသဒ္ဓါ ထည့်စွက်၍ “ဓမ္မရာဇာ က္ကမံ ဂါထံ အာဟ၊ (ကိ-အဘယ်သို့ ဟောတော်မူသနည်း?) မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ၊ပေ၊ ပဒန္တိ-မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ၊ပေ၊ ပဒံ ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ”ဟုပေး၊ [က္ကတိသဒ္ဓါ၊ အာကာရဇောတက၊ နောက်၌ပြုမူ၊ ဝါစကပုစ္ဆာ၊ ကိသဒ္ဓါကို၊ ရှေ့မှာစွက်၍၊ အနက်သမ္ပန်မြဲ။]

တစ်နည်း။ ။ပထမနည်းအတိုင်း က္ကတိကို နိဒဿနထွ၊ ထိုနောင် အံဝိဘတ် ကျေသည်ဟု ယူ၍ “ဓမ္မရာဇာ က္ကမံ ဂါထံ အာဟ-ပြီ၊ (ကိ-အဘယ်ဂါထာကို၊ အာဟ-နည်း?) မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ၊ပေ၊ ပဒန္တိ-မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ၊ပေ၊ ပဒံဟူသော၊ က္ကမံ ဂါထံ-ဤဂါထာကို၊ အာဟ-ပြီ”ဟု ပေး။

ဓမ္မာ-စေတသိက်ခန္ဓာတရား ဥပါးတို့သည်၊ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ-စိတ်သာလျှင် ရှေ့သွားခေါင်းဆောင်ရှိကုန်၏။ မနောသေဋ္ဌာ-စိတ်သာလျှင် အမြတ်ဆုံးရှိ ကုန်၏။ မနောမယာ-စိတ်ကြောင့် ပြီးစီးရကုန်၏။ ပဒုဋ္ဌေန-အဘိဇ္ဈာအစရှိ သော အပြစ်တို့သည် ဖျက်ဆီးအပ်သော၊ မနသာ-စိတ်ဖြင့်၊ စေ ဘာသတိ ဝါ-အကယ်၍မူလည်း ပြောဆိုအံ့၊ စေ ကရောတိ ဝါ-အကယ်၍မူလည်း ပြု လုပ်အံ့၊ တတော-ထိုသို့ ပြောဆို၊ ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့်၊ နံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သို့၊ ဒုက္ခံ- ဆင်းရဲသည်၊ အန္ဓေတိ-အစဉ်လိုက်၏။ (ကိမိဝ-အဘယ်ကဲ့သို့နည်း?) ဝဟ- တော-ဝန်ဆောင်နွားလား၏။ ပဒံ-ခြေသို့၊ စက္ကံ-လှည်းဘီးသည်၊ (အန္ဓေတိ) က္ကဝ-အစဉ်လိုက်သကဲ့သို့တည်း။ [အာလုပ်ထည့်လို့မူ “ဘိက္ခဝေ”ဟုထည့်၊ မနသာ၌ ကရိုဏ်းအနက်၊ ဣတ္ထုဗျူတလက္ခဏအနက်၊ “စေ ကရောတိ ဝါ”နောင် “စေ စိန္တေတိ ဝါ-အကယ်၍မူလည်းကြံအံ့”ဟုလည်း ထည့်ပေးကြ၏။]

တတ္ထ-ထို မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာအစရှိသော ဂါထာ၌၊ မနောတိ-မနော ဟူသည်ကား၊(ဣတိကား ပဒတ္ထဝိပလ္လာသ)၊ ကာမာဝစရကုသလာဒိဘေဒံ- ကာမာဝစရကုသိုလ် အစရှိသော အပြားရှိသော၊ သဗ္ဗမ္မိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ် သော၊ စတုဘူမိကစိတ္တံ-လေးပါးသောဘုံ၌ ဖြစ်သောစိတ်တည်း၊ [တစ်နည်း- ဣတိသဒ္ဓါ နာမဝါစကယူ၍ “တတ္ထ-၌၊ ကာမာဝစရကုသလာဒိဘေဒံ-သော၊ သဗ္ဗမ္မိ- သော၊ စတုဘူမိကစိတ္တံ-သည်၊ မနောတိ- မနောမည်၏”ဟုလည်း ပေး။] ပန-ဆက်၊ ဝါ-ထိုသို့ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဣမသ္မိံ ပဒေ-ဤ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာဟူသော ပုဒ်၌၊ တဒါ-ဆေးဆရာဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ တဿ ဝဇ္ဇဿ-ထိုဆေးဆရာ၏ (သန္တာန်၌)၊ ဥပ္ပန္နစိတ္တဝသေန- ဖြစ်သောစိတ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ-ဖြစ်သော စိတ်နှင့် စပ်သဖြင့်၊ နိယမိယမာနံ-မှတ်သားအပ်သော်၊ ဝဝတ္ထပိယမာနံ-အသီး အသီး ပိုင်းခြား၍ ထားအပ်သော်၊ ပရိစ္ဆန္ဒမာနံ (ပရိစ္ဆန္ဒိယမာနံ)-ပိုင်းခြား အပ်သော်၊ ဒေါမနဿသဟဂတံ-ဒေါမနဿသဟဂုတ်ဖြစ်သော၊ ပဋိဿ- သမ္ပယုတ္တစိတ္တမေဝ-ပဋိဿသမ္ပယုတ်စိတ်ကိုသာ၊ လဗ္ဘတိ-ရအပ်၊ ရနိုင်၏။

ပရိစ္ဆန္ဒိယမာနံ။ ။ ဒိဝါဒိဆိဒိဓာတ်သည် အကမ္မကဓာတ် ဖြစ်သောကြောင့် “ဖြတ်”ဟူသော အနက်ကို မဟောနိုင်၊ “ပြတ်”ဟူသော အနက်ကိုသာ ဟောနိုင်၏။

ပုဗ္ဗင်္ဂမာတိ-ပုဗ္ဗင်္ဂမာဟူသည်ကား၊ တေန-ထိုစိတ်နှင့်၊ ပဌမဂါမိနာ-ပထမဖြစ်
 လေ့ရှိသည်၊ ဝါ-ပဓာနဖြစ်လေ့ရှိသည်၊ ဟုတွာ၊ သမန္နာဂတာ-ပြည့်စုံကုန်၏။
 ဓမ္မာတိ(ဇတ္ထ)-ဓမ္မာဟူသော ဤပါဌ်၌၊ (အတ္ထုဒ္ဓါရဘာဝေန-အတ္ထုဒ္ဓါရ၏
 အဖြစ်ဖြင့်၊ လတ္တမာနာ-ရထိုက်ကုန်သော၊) ဓမ္မာ နာမ-ဓမ္မတို့မည်သည်၊ ဂုဏ-
 ဒေသနာပရိယတ္တိနိဿတ္တနိဇ္ဇိဝဝသေန-ဂုဏဓမ္မ၊ ဒေသနာဓမ္မ၊ ပရိယတ္တိဓမ္မ၊
 နိဿတ္တနိဇ္ဇိဝဓမ္မတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ စတ္တာရော-၄ပါးတို့တည်း။ [“ဓမ္မာတိ-
 ဓမ္မာဟူသည်ကား၊ ဂုဏ ၊ပေ၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ စတ္တာရော-တို့သည်၊ ဓမ္မာ နာမ-၏”
 ဟုလည်း အလွယ်ပေးနိုင်၏။] တေသု-ထို၄ပါးသော ဓမ္မတို့တွင်၊ န ဟိ ဓမ္မော
 ၊ပေ၊ သုဂ္ဂတိတိ(ဇတ္ထ)-“န ဟိ ဓမ္မော ၊ပေ၊ သုဂ္ဂတိ”ဟူသော ဤပါဌ်ရပ်၌၊
 အယံ-ဤဓမ္မသည်၊ ဂုဏဓမ္မော နာမ-ဂုဏဓမ္မမည်၏။

ဤနေရာ၌ “ဖြတ်”ဟု ပေးရသောကြောင့် ရုဓာဒိဆိဒိဓာတ်သာ ဖြစ်သင့်၏။ ဓာတွန်ဒိ
 နှင့် တကွ ကံဟောယပစ္စည်းကို ဖြေ၊ ဇဒ္ဓေဘော်လာ၍ ပြီးရကား “ပရိစ္ဆိဇ္ဇမာနံ”
 ဟုသာ ပါဌ်ရသင့်၏(ဋ္ဌပြု)။ [ပရိစ္ဆိဇ္ဇိယမာနံသည် ဤတစ်နေရာတည်း၌သာ ရှိ၏။
 အခြားသော ပါဌ်အဋ္ဌကထာဋီကာတို့၌ ပရိစ္ဆိဇ္ဇမာနံသာ ရှိ၏။]

ကာရိတ်ကမ္မရုပ်။ ။ ပရိစ္ဆိဇ္ဇိယမာနံကို အတည်ယူလိုမူ ဒိဝါဒိဆိဒိဓာတ်သည်
 အကမ္မဓာတ်ဖြစ်သဖြင့် သုဒ္ဓကမ္မရုပ် မရှိနိုင်ရကား ကာရိတ်ကမ္မရုပ်ဟုကြံ၍ “ပရိစ္ဆိဇ္ဇိ-
 ယမာနံ-ထက်ဝန်းကျင် ပြတ်သားစေအပ်သော်”ဟုပေး၊ ပရိ+ဆိဒိ+မာန၊ ကတ္တရိ
 အလိုက်ကို ကြည်သော “ဒိဝါဒိတော ယော”ဟူသော ဝိနာဓိကာရယောဂဝိဘာဂဖြင့်
 ဒိဝါဒိယသက်၊ ကာရိတ်ပစ္စည်းသက်၍ချေ၊ ကံဟောယသက်၊ တထာ ကတ္တရိ စဖြင့်
 ဓာတွန်ဒိနှင့် တကွ ဒိဝါဒိယကို ဖြေ၊ ဇဒ္ဓေဘော်လာ၊ ကံဟောယကြောင့် ဣလာ၍
 ပြီးစေရာ၏။ “ပရိစ္ဆိဇ္ဇမာနံ”ဟု ရှိသလောက်ကား မရှင်းပါ။

တေန ၊ပေ၊ သမန္နာဂတာ။ ။ ဤအဖွင့်သည် ပုဗ္ဗင်္ဂမတစ်ပုဒ်ကိုသာ ဖွင့်သော
 သံဝဏ္ဏနာမဟုတ်၊ မနော+ပုဗ္ဗင်္ဂမာ နှစ်ပုဒ်ကို ဖွင့်သော သံဝဏ္ဏနာတည်း၊ ဤအဖွင့်
 ဖြင့် “ပုဗ္ဗံ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတီတိ ပုဗ္ဗင်္ဂမော (ပုဗ္ဗင်္ဂမံ)၊ ပုဗ္ဗံ ပုဗ္ဗေ ပဓာနဘာဝေ (ပုဗ္ဗေန
 ပဓာနဘာဝေန ဝါ) ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတီတိ ပုဗ္ဗင်္ဂမော(ပုဗ္ဗင်္ဂမံ)-ရှေးဦးစွာ ဖြစ်သည်-
 ပဓာနအဖြစ်၌ဖြစ်သည်၊ ဝါ-ပဓာနအဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်သည်”ဟူသော ဝစနတ္ထကို ပြသည်။
 ထို၌ ဟုတွာဖြင့် ဘာဝပုဓာနဖြစ်ကြောင်းကို ပြသည်ဟု ဓမ္မဋီဆို၏။ ထိုနောက်
 သမန္နာဂတာဖြင့် ဖွင့်သောကြောင့် “မနော+ပုဗ္ဗင်္ဂမံ ယေသံတိ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ”ဟု

န ဟိ ဓမ္မော အဓမ္မော စ, ဥဘော သမဝိပါကိနေော၊
အဓမ္မော နိရယံ နေတိ, ဓမ္မော ပါပေတိ သုဂ္ဂတိ။

ဟိ-မှန်၏။ ဓမ္မော-ဂုဏ်တရားသည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ကုသိုလ်တရား
သည်လည်းကောင်း၊ အဓမ္မော-ဂုဏ်၏ဆန့်ကျင်ဘက် တရားသည်လည်း
ကောင်း၊ ဝါ-အကုသိုလ်တရားသည်လည်းကောင်း၊ ဥဘော-တရားနှစ်ပါး
တို့သည်၊ သမဝိပါကိနေော-တူမျှသောအကျိုး ရှိကုန်သည်၊ [သမော+ဝိပါကော
သမဝိပါကော၊ သမဝိပါကော+ဧတေသံတိ သမဝိပါကိ၊] န (ဟောန္တိ)-မဖြစ်ကုန်၊
အဓမ္မော-ဂုဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားသည်၊ (အဓမ္မစာရိ-အဓမ္မကို ကျင့်လေ့
ရှိသူကို) နိရယံ-ငရဲသို့၊ နေတိ-ဆောင်၏၊ [နိဓာတ်သည် ဒွိကမ္မကဓာတ်ဖြစ်၍
“အဓမ္မစာရိ”ဟု ကံတစ်မျိုးထည့်သည်၊] ဓမ္မော-ဂုဏ်တရားသည်၊ ဝါ-ကုသိုလ်

ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသံ တွဲပါ။ ဓမ္မဋီအလို “မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ-စိတ်သာလျှင် ပဓာနဖြစ်သည်၏
အဖြစ်ရှိကုန်၏”ဟုပေး၊ မနောသည် ပုံလိန် နပုံလိန်ဟု အဘိဓာန်၌ ဆိုသော်လည်း
နပုံလိန်များသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ သက္ကတ၌ နပုံလိန်ဟု ဆိုသောကြောင့်လည်း
ကောင်း “ပုဗ္ဗင်္ဂမံ”ဟု နပုံလိန်ထားသည်။

ပဌမဂါမိနာ။ ။ အထက်၌ ဋ္ဌပြုအတိုင်း ပေးထားသည်၊ ဓမ္မဋီအလို “ပဌမဂါမိနာ-
သည်၊ ဟုတွာ-၍၊ ဝါ-ဖြစ်သော၊ တေန-ထိုစိတ်ဖြင့်၊ (ကရိုဏ်း) ဝါ-ကြောင့်၊ (ဟိတ်)
သမန္နာဂတာ-ကောင်းစွာ သင့်လျော်သောအားဖြင့် ဖြစ်သည်၊ (တစ်နည်း) တေန-
ထိုစိတ်နှင့်၊ (သဟတ္ထ)၊ သမန္နာဂတာ-ကောင်းစွာ သင့်လျော်သောအားဖြင့် ယှဉ်သည်”
ဟုပေး။ “တေန-ကြောင့်”ဟုပေးရာ၌ တတိယာဝိဘတ်၊ ပဉ္စမိဝိဘတ်ဟု ပျဉ်းယူ
နိုင်သည်၊ ပဉ္စမိယူလျှင် ကာရဏအနက်၌ သွာဝိဘတ်သက်၊ အမှတုမှစသော သုတ်ဖြင့်
သွာကို နာပြု။(သံ. ၄-၁, ၂၄၉၊ သင်္ခါ-၁, ၂၄၉၊ ဓမ္မဋီ၊ ဝိဗော-၉၃)

ပုဗ္ဗင်္ဂမအနက်။ ။ ပုဗ္ဗင်္ဂမသဒ္ဒါသည် “ရှေ့ကသွား”ဟု အနက်ယူရသော ပုရေ
စာရိကပုဗ္ဗင်္ဂမ၊ “ပဓာန”ဟု အနက်ယူရသော ပဓာနပုဗ္ဗင်္ဂမ ဤနှစ်မျိုးကို ဟော၏။
ဤနေရာ၌ ပဓာနပုဗ္ဗင်္ဂမတည်း။ ထိုကြောင့် “ပဌမဂါမိနာ”ဟု ဖွင့်ရာ၌ ပဌမသဒ္ဒါကို
“ရှေးဦးစွာ”ဟုလည်းကောင်း၊ “ပဓာန”ဟုလည်းကောင်း ပေးနိုင်သည်။ “ဂစ္ဆတိ သိ-
လေနာတိ ဂါမိ (သီယယာယိ+စိတ္တံကဲ့သို့ ဤကို ရသပြု)၊ ပဌမံ+ဂါမိ ပဌမဂါမိ”ဟုပြု။
[အာဒေါ ပဓာနေ ပဌမံ-အဘိဓာန်-၉၃၃။]

တရားသည်၊ (ဓမ္မစာရိ-ဓမ္မကို ကျင့်လေ့ရှိသူကို) သုဂတိ-သုဂတိသို့၊ [သု-
ဂတိကား ဓာတ်ကံ၊ ဓမ္မစာရိကား ကာရိတ်ကံ၊] ပါပေတိ-ရောက်စေနိုင်၏။

ဓမ္မံ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ဒေသေဿာမိ အာဒိကလျာဏန္တိ ဧတ္ထ-ဓမ္မံ ဝေါ၊ ပေ၊
အာဒိကလျာဏံ ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ အယံ-ဤဓမ္မသည်၊ ဒေသနာဓမ္မော နာမ-
ဒေသနာဓမ္မ မည်၏၊ ဝါ-ဟောအပ်သောဓမ္မမည်၏၊ [ဘိက္ခဝေ-တို့! ဝေါ-
သင်တို့အား၊ အာဒိကလျာဏံ-အစဉ်လည်း ကောင်းသော၊ ဓမ္မံ-တရားကို၊
ဒေသေဿာမိ-ဟောတော်မူအံ့။] ဣမ ပန ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ဂေယျန္တိ ဧတ္ထ-
ဣမ ပန ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ဂေယျံဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ဝါ-ဂေယျံအစရှိသော ဤ
ပါဠိ၌၊ အယံ-ဤဓမ္မသည်၊ ပရိယတ္တိဓမ္မော နာမ-ပရိယတ္တိဓမ္မမည်၏၊ ဝါ-

သုဂတိ။ ။ သုဂတိ၌ မူလပုဒ်ရင်းမှာ “သုန္နရာဂတိ သုဂတိ”ဟု ဒွေဘော်မရှိ
သော်လည်း ဆန်းကျမ်း ဥပဒေသအားဖြင့် ဇရိုဏ်းရှိရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ဝုဒ္ဓ
ဘော်ရှိရသည်၊ အနက်ပေးသောအခါ ထိုဒွေဘော် မလိုတော့ပါ၊ မှန်၏-ဆန်းကြောင့်
ကျေပျက်သော အက္ခရာကို အနက်ပေးသောအခါ ဆောင်ယူ၍ ပေးရသကဲ့သို့ ဆန်း
ကြောင့် ပိုနေသော အက္ခရာကိုလည်း ချန်၍ အနက်ပေးရသည်။ [ဆန်းကြောင့် ပျက်
ကျေ၊ ယွင်းကွက်ကွေ့၊ ဆောင်လေနက်ပေးခါ၊ ဆန်းကြောင့် ပိုလျှံ၊ ယင်းပဒံ၊ ချန်၍
နက်ပေးပါ။]

သုတ္တံ ဂေယျန္တိ။ ။ ဂေယျန္တိ၌ ဣတိသဒ္ဒါသည် ပဒတ္တဝိပလ္လာသနိပါတ်တည်း၊
ပါဠိတော်ရင်း၌ “ဂါထံ ဝေယျာကရဏံ”စသည်ဖြင့် “ဝေဒလ္လံ”တိုင်အောင် အင်္ဂါ ၉
ပါးကို ပြသောကြောင့် ထိုကျန်သမျှကို ယူဖို့ရာ အာဒိအနက်ဟော ဣတိသဒ္ဒါတစ်ခု
အကျေကြို၍ တစ်နည်းပေးသည်။ ရှေ့ဝါကျလည်း ဤနည်းအတိုင်း ပေးနိုင်သည်။

ပရိယတ္တိဓမ္မော ။ ။ ပရိယာပုဏိတဗ္ဗာ-သင်ယူထိုက်၏၊ ဣတိ ပရိယတ္တိ၊ [ပရိ+
အာပ+တိ၊ (ယံ)လာ၊ အာကို ရသာပြု၊ နိသာဋီ-၃၇၀၌ “ပရိ+အယ ပါပုဏနေ+တိ၊
(တစ်နည်း) ပရိ+ယာ+တိ။] (တစ်နည်း) ပရိဗျတ္တိ ပါကဋံ ယန္တိ ဧတာယာတိ ပရိယတ္တိ၊
(တစ်နည်း) ပရိ ပုနပျုနံ ယန္တိ ဧတာယ ဒေဝတ္တန္တိ ပရိယတ္တိ၊ ပရိ နိဗ္ဗာနံ ယန္တိ ပါပု-
ဏန္တိ ဧတာယာတိ ပရိယတ္တိ၊ ပရိ သမန္တတော ပုနပျုနံ ဝါ အဇ္ဈာယိတဗ္ဗာ သိက္ခိတဗ္ဗာ
ပဝတ္တေတဗ္ဗာတိ ပရိယတ္တိ၊ [ပရိ+ယာ+တိ၊-နိသာဋီ-၃၇၀။] ပရိယတ္တိ စ +သာ+ဓမ္မော
စာတိ ပရိယတ္တိဓမ္မော-သင်ယူထိုက်သောတရား။

သင်ယူထိုက်သော တရားမည်၏။ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဣမ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဧကစ္စေ-အချို့ကုန်သော၊ ကုလပုတ္တာ-အမျိုးကောင်းသားတို့သည်၊ ဓမ္မ-ပါဠိတော်ဓမ္မကို၊ ပရိယာပုဏန္တိ-သင်ယူကုန်၏။ သုတ္တံ-သုတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဂေယျံ-ဂေယျကိုလည်းကောင်း၊ ပရိယာပုဏန္တိ-ကုန်၏။] တသ္မိံ ခေါ ပန သမယေ ၊ပေ၊ ခန္ဓာဟောန္တိတိဧတ္ထ-တသ္မိံခေါ ပန သမယေ ၊ပေ၊ ခန္ဓာ ဟောန္တိ ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ အယံ-ဤဓမ္မသည်၊ နိဿတ္တဓမ္မော နာမ-နိဿတ္တဓမ္မမည်၏။ ဝါ-သတ္တဝါမဟုတ်သော သဘောတရားမည်၏။ [တသ္မိံခေါ ပန သမယေ-စိတ်ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ ဓမ္မာ-သဘောတရားတို့သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏။ ခန္ဓာ-ခန္ဓာတို့သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏။] နိဇ္ဇိဝဓမ္မောတိပိ-နိဇ္ဇိဝဓမ္မဟူသောအမည်သည်လည်း၊ ဝါ-အသက်မဟုတ်သော သဘောတရားဟူသော အမည်သည်လည်း၊ ဧသော ဧဝ-ဤနိဿတ္တဓမ္မပင်တည်း။ တေသု-ထိုလေးပါးသော ဓမ္မတို့တွင်၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ-ဤအရာ၌၊ (မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာဟူသော ဤပါဠိအရာ၌) နိဿတ္တနိဇ္ဇိဝဓမ္မော-နိဿတ္တနိဇ္ဇိဝဓမ္မကို၊ အဓိပေတော-အလိုရှိအပ်၏။ သော-ထိုနိဿတ္တနိဇ္ဇိဝဓမ္မဟူသည်၊ အတ္ထတော-အနက်အားဖြင့်(တရားကိုယ်အားဖြင့်)၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓော-ဝေဒနာက္ခန္ဓာလည်းကောင်း၊ သညာက္ခန္ဓော-ကောင်း၊ ကောင်း၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓော-ကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တယော-သုံးပါးကုန်သော၊ အရူပိနော-နာမ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ခန္ဓာ-ခန္ဓာတို့တည်း။ ဟိ-မှန်၏။ ဧတေ-ဤနာမ်ခန္ဓာ၃ပါးတို့သည်၊ ဧတေသံ-ဤနာမ်ခန္ဓာ ၃ ပါးတို့၏၊ မနော-စိတ်ဟူသော၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမော-ရှေ့သွားသည်၊ ဝါ-ပဓာနတရားသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ထိုကြောင့်၊ (ထိုသို့ စိတ်ဟူသော ရှေ့သွားရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်) မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ နာမ-မနောပုဗ္ဗင်္ဂမတို့ မည်၏။

ဝေဒနာက္ခန္ဓော ၊ပေ၊ ဣတိ။ ။ ဣတိ၌ စပ်ရသော ပုဒ်များသည် (မည်သည့် ဝိဘတ်ဖြင့်နေနေ) “ကို၊ ဖြင့်၊ နှင့် ၊ပေ၊ ၌”ဟု ကံစသော အနက်များ မပေးရ၊ ကံစသော အနက်များသည် ကြိယာတစ်ခုခု၊ သမ္ပန္နိတစ်ခုခုနှင့်တွဲမှ ရအပ်သော အနက်များတည်း။ ဣတိသဒ္ဒါကား ထိုအနက်များကို မပြနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ဣတိသဒ္ဒါနှင့် တွဲရာ၌ ဝိဘတ်ဟူသမျှ လိန်အနက်ကိုသာ ထွန်းပြရသောကြောင့် “လည်းကောင်း” ဟုသာ အနက်ပေးရသည်။

ပန-ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး၊ စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ကထံ-အဘယ်သို့၊
 ဝါ-အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ ဧတေဟိ-ဤနာမ်ခန္ဓာ ၃ ပါးတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-
 တက္ခ၊ ဧကဝတ္ထုကော-တူသော မှီရာရှိသော၊ ဧကာရမ္မဏော-တူသော အာ
 ရုံရှိသော၊ အပုပ္ဖံ-ရှေးလည်းမကျ၊ အစရိမံ-နောက်လည်းမကျ၊ (တစ်နည်း)
 အပုပ္ဖံ အစရိမံ-မရှေးမနှောင်း၊ ဧကက္ခဏေ-တစ်ပြိုင်နက်သောခဏ၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇ-
 မာနော-ဖြစ်သော၊ မနော-စိတ်သည်၊ ဝါ-စိတ်က၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမော နာမ-ရှေ့သွား
 မည်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်သနည်း? ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း။ (မနဿ-
 စိတ်၏) ဥပ္ပာဒပစ္စယဋ္ဌေန-နာမ်ခန္ဓာ ၃ ပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း၏
 အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဧတေဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တူ၊ ဧကဝတ္ထုကော-
 သော၊ ဧကာရမ္မဏော-သော၊ အပုပ္ဖံ-မကျ၊ အစရိမံ-မကျ၊ ဧကက္ခဏေ-၌၊
 ဥပ္ပဇ္ဇမာနော-သော၊ မနော-သည်၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမော နာမ-သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်၏၊
 ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း။ ဟိ-ချဲ့ဦးအံ့၊ ဝါ-ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြ
 ဦးအံ့၊ ဗဟူသု-များစွာသော လူတို့သည်၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ ဂါမ-
 ယာတာဒီနိ-ရွာကိုဖျက်ဆီးခြင်းအစရှိကုန်သော၊ ကမ္မာနိ-အမှုတို့ကို၊ ကရော-
 န္တေသု-ပြုကုန်လသော်၊ ဧတေသံ-ဤသူတို့တွင်၊ ကော-အဘယ်သူသည်၊
 ဧတေသံ-ဤသူတို့၏၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမော-ရှေ့သွားနည်း? ဝါ-ခေါင်းဆောင်နည်း?
 ဣတိ-ဤသို့၊ ဝုတ္တေ-ပြောဆိုအပ်သော်၊ ဝါ-မေးအပ်သော်၊ နေသံ-ထိုသူတို့
 တွင်၊ ယော-အကြင်သူသည်၊ နေသံ-ထိုသူတို့၏၊ ပစ္စယော-အကြောင်းသည်၊
 ဟောတိ၊ ယံ-အကြင်သူကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ တေ-ထိုသူတို့သည်၊ တံ ကမ္မ-
 ထိုရွာကို ဖျက်ဆီးခြင်းအမှုကို၊ ကရောန္တိ-ပြုကြကုန်၏၊ တေသံ-ထိုသူတို့တွင်၊
 ဒတ္တော ဝါ-ဒတ္တသော်လည်းဖြစ်သော၊ မိတ္တော ဝါ-မိတ္တသော်လည်းဖြစ်သော၊
 သော-ထိုသူကို၊ တေသံ-ထိုသူတို့၏၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမောတိ-ရှေ့သွားဟူ၍၊ ဝါ-ခေါင်း
 ဆောင်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ ယထာ-ဆိုအပ်သကဲ့သို့၊ ဝါ-ဖြေအပ်သကဲ့သို့။

အပုပ္ဖံ အစရိမံ။ ။ န+ပုဗ္ဗော အပုဗ္ဗော-ရှေးမဟုတ်သောစိတ်၊ န+စရိမော အ-
 စရိမော၊ ပုလ္လိင် နပုလ္လိင် ၂မျိုးဖြစ်သော “မနော” နှင့် အရတူသဖြင့် “န+ပုပ္ဖံ အပုပ္ဖံ” ဟု
 လည်း ဆိုနိုင်သည်၊ ထိုနောက် ကြိယာဝိသေသနအနက်၌ အံဝိဘတ်သက်။

ဧဝံသမ္ပဒံ-ဤဥပမာနအတိုင်း ပြီးစီးခြင်းရှိသော၊ ဝါ-ဤပုံအလား၊ ရှုစားအပ်သော၊ **ဣဒံ-**ဤဥပမေယျကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏။ [ကာကောလောကနနည်းစသည်အရ ဧတေသံ၊ တေသံတို့ကို ကော၊ ဒတ္ထော၌ စပ်၍ နိဒ္ဒါရဏသမုဒါယ၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမော၌စပ်၍ သာမိအနက်ပေးသည်။] **ဣတိ-**ဤသို့လျှင်၊ ဥပ္ပာဒပစ္စယဋ္ဌေန-ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဧတေသံ-ဤနာမ်ခန္ဓာ၃ပါးတို့၏၊ မနော-စိတ်ဟူသော၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမော-ရှေ့သွားသည်၊ (အတ္ထိ)၊ **ဣတိ-**ထိုသို့ စိတ်ဟူသော ရှေ့သွားရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (တေ-ထိုနာမ်ခန္ဓာ ၃ပါးတို့သည်) မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ-မနောပုဗ္ဗင်္ဂမတို့ မည်၏။ **ဟိ-**မှန်၏၊ (ဥပ္ပာဒပစ္စယဋ္ဌေနဟူသော စကားသည် မှန်၏) တေ-ထိုစေတသိက်ခန္ဓာ ၃ပါးတို့သည်၊ မနော-စိတ်သည်၊ အနုပ္ပဇ္ဇန္တေ-မဖြစ်လသော်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ-ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ န သက္ကောန္တိ-မစွမ်းနိုင်ကုန်၊ မနော ပန-စိတ်သည်ကား၊ (တစ်နည်း)ပန-အဖို့ တစ်ပါးကား၊ မနော-စိတ်သည်၊ ဧကစ္စေသု-အချို့ကုန်သော၊ စေတသိကေ-သု-စေတသိက်တို့သည်၊ အနုပ္ပဇ္ဇန္တေသုပိ-မဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ယေဝ-ဖြစ်နိုင်သည်သာ။

ဧဝံ သမ္ပဒမိဒံ။ ။ “သမ္ပတ္တိ သမုဒါ လက္ခိ(ဓာန် (၃၈၅)”နှင့်အညီ သမ္ပဒါပုဒ်သည် ဣတ္ထိလိန်တည်း၊ ဤ၌ “သမ္ပဒံ”ဟု ရှိသောကြောင့် ဧဝံနှင့် ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်စပ်ထားသောပုဒ်ဟု သိရ၏။ ဣဒံလည်း ဥပမေယျကို ငဲ့သော နပုံလိင်ပုဒ်တည်း၊ “သမ္ပဇ္ဇနံ သမုဒါ၊ နိပ္ပတ္တိ၊ ဧဝံ အဝိရဇ္ဈနကနိပ္ပတ္တိကံတိ အတ္ထော(သာရတ္ထ-၁, ၄၀၅)၊ **ဧဝံသမ္ပဒန္တိ** ဧဝံသမ္ပဇ္ဇနကံ ဧဝံ ပဿိတဗ္ဗံ ဣဒံ မမ အဇ္ဈေသနံ(မဋီ-၂, ၆၁)”ကို ထောက်၍ “ဧဝံ-ဤအတူ၊ ဣဒံ သမ္ပဒံ-ဤဥပမာနနှင့် ပြည့်စုံသော ဥပမေယျကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏”ဟု ရှေးက ပေးကြသော အနက်ကို စဉ်းစားပါ။

န ဟိ။ ။ ဟိကို ဒဠိကရဏယူ၍ ပေးခဲ့သည်၊ ဉာပကဟေတုဟု ယူ၍ “(ကသွာ-ကြောင့်၊ မနဿ-၏၊ ဥပ္ပာဒပစ္စယဘာဝေါ-စေတသိက်ခန္ဓာတို့ ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကို၊ ဝိညာယတိ-သိအပ်သနည်း၊) ဟိ (ယသွာ)-ကြောင့်၊ တေ-တို့သည်၊ မနော-သည်၊ အနုပ္ပဇ္ဇန္တေ-သော်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ-ငှာ၊ န သက္ကောန္တိ-မစွမ်းနိုင်ကုန်၊ (တသွာ-ကြောင့်၊ မနဿ-၏၊ ဥပ္ပာဒပစ္စယဘာဝေါ-ကို၊ ဝိညာယတိ-၏)”ဟုလည်း ပေးနိုင်သည်။ [န ဟိ တက်ရာ၊ ဟိနက်မှာ၊ ဟိတံပါ ဒဠိစွဲ(ရွှေ-၄၃)။]

ပန-အဖို့တစ်ပါးကား၊ အဓိပတိဝသေန-အဓိပတိ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ-မိမိနှင့် စပ်သောတရားတို့၏ အရှင်သခင်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဧတေသံ-ဤစေတသိက်ခန္ဓာ ၃ပါးတို့၏၊ မနော-စိတ်ဟူသော၊ သေဋ္ဌော-အမြတ်ဆုံးသည်၊ (အတ္တိ)၊ ဣတိ-ထိုကြောင့်၊ (ထိုသို့ စိတ်ဟူသော အမြတ်ဆုံးရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ (တေ-ထိုစေတသိက်ခန္ဓာ ၃ပါးတို့သည်)၊ မနောသေဋ္ဌာ-မနောသေဋ္ဌတို့မည်၏။ ဟိ-ချဲ့ဦးအံ့၊ ဝါ-ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြဌားအံ့၊ စောရာဒိနံ-ဓားပြအစ ရှိသူတို့၏၊ စောရဇေဋ္ဌကာဒယော-ဓားပြကြီးအစရှိသူတို့သည်၊ အဓိပတိနော-အကြီးအကဲတို့သည်၊ ဝါ-မိမိနှင့်စပ်သူတို့၏ အရှင်သခင်တို့သည်၊ (ဟုတ္တာ-၍)၊ သေဋ္ဌာ-မြတ်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ) ယထာ-ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့၊ တထာ-ထို့အတူ၊ တေသမ္ပိ-ထိုစေတသိက်ခန္ဓာ ၃ ပါးတို့၏လည်း၊ ဝါ-တို့ထက်လည်း၊ မနောဝ-စိတ်သည်သာ၊ အဓိပတိ-အကြီးအကဲသည်၊ ဝါ-မိမိနှင့်စပ်သော တရားတို့၏ အရှင်သခင်သည်၊ မနောဝ-သာ၊ သေဋ္ဌော-အမြတ်ဆုံးသည်၊ (ဟောတိ)။

ပန-အဖို့တစ်ပါးကား၊ ဝါ-မနော သေဋ္ဌာဟူသော သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပုဒ်၏ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာမတစ်ပါး၊ မနော မယာဟူသော သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပုဒ်၏ အတ္ထ သံဝဏ္ဏနာကို ဆိုဦးအံ့၊ ဒါရုအာဒိဟိ-သစ်သားအစရှိကုန်သော အဆောက် အဦးတို့ကြောင့်၊ နိပ္ပန္နာနိ-ဖြစ်ရကုန်သော၊ ဝါ-ပြီးစီးရကုန်သော၊ တာနိ တာနိ ဘဏ္ဍာနိ-ထိုထိုဘဏ္ဍာတို့သည်၊ ဒါရုမယာဒိနိ နာမ-ဒါရုမယအစရှိသည်တို့ မည်သည်၊ ဟောန္တိ ယထာ-ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့၊ တထာ-ထို့ အတူ၊ တေပိ-ထို စေတသိက်ခန္ဓာသုံးပါးတို့သည်လည်း၊ မနတော-စိတ်ကြောင့်၊ နိပ္ပန္နတ္တာ-ဖြစ်ရ ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-ပြီးစီးရကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မနော-မယာ နာမ-မနောမယတို့ မည်၏။

ပဒုဋ္ဌေနာတိ-ဟူသည်ကား၊ အာဂန္တုကေဟိ-အာဂန္တုကဖြစ်ကုန်သော၊

တာနိ တာနိ။ ။ တာနိ၌ တ တည်၊ ယောသက်၊ နိပြု၊ ဒီဃပြု၍ “တာနိ”ဟု တစ်ပုဒ်တည်း ပြီးသောအခါ ဝိစ္ဆာဘိက္ခုညေသု ဒွေ(မောင်-၁, ၅၄)သုတ်ဖြင့် “တာနိ တာနိ”ဟု ဒွိရုပ် (နှစ်ရုပ်)ပြု။

အဘိဇ္ဈာဒီဟိ-အဘိဇ္ဈာအစရှိကုန်သော၊ ဒေါသေဟိ-အပြစ်တို့သည်၊ ပဒုဋ္ဌေန-
 ဖျက်ဆီးအပ်သော၊ (တစ်နည်း) ဒေါသေဟိ-အပြစ်တို့ကြောင့်၊ ပဒုဋ္ဌေန-ပျက်
 စီးသော၊ [“မနသာ-စိတ်ဖြင့်”ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊] ဟိ-ချဲ့ဥူးအံ့၊ ပကတိမနော-
 ပကတိစိတ်သည်၊ ဘဝင်္ဂစိတ္တံ-ဘဝင်္ဂစိတ်တည်း၊ တံ-ထိုဘဝင်္ဂစိတ်ကို၊ အပ္ပဒုဋ္ဌ-
 အဘိဇ္ဈာအစရှိသော အပြစ်တို့သည် မဖျက်ဆီးအပ်၊ (တစ်နည်း) တံ-ထို
 ဘဝင်္ဂစိတ်သည်၊ အပ္ပဒုဋ္ဌ-အဘိဇ္ဈာအစရှိသော အပြစ်တို့ကြောင့် မပျက်စီး။
 ဟိ-ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြဥူးအံ့၊ ပသန္နံ-ကြည်လင်သော၊ ဥဒကံ-ရေ
 သည်၊ [ဟောတိ၌စပ်၊] ဝါ-ရေကို၊ [ဥပက္ကိလိဋ္ဌံ၌စပ်၊] အာဂန္တုကေဟိ-အာဂန္တု
 ကဖြစ်ကုန်သော၊ နီလာဒီဟိ-အညိုအစရှိသောဝတ္ထုတို့သည်၊ ဥပက္ကိလိဋ္ဌ-ဖျက်
 ဆီးအပ်သည်၊ (သမာနံ-ဖြစ်လသော်၊) (တစ်နည်း) နီလာဒီဟိ-တို့ကြောင့်၊
 ဥပက္ကိလိဋ္ဌ-ညစ်နွမ်းသည်၊ (သမာနံ-သော်၊) နီလောဒကာဒိဘေဒံ-ညိုသောရေ
 အစရှိသော အပြားရှိသည်၊ ဟောတိ ယထာ-ဖြစ်သကဲ့သို့၊ စ-ထိုသို့ပင် ညို
 သောရေအစရှိသော အပြားရှိပါသော်လည်း၊ နဝံ-အသစ်ဖြစ်သော၊ ဥဒကံ-
 ရေသည်၊ န (ဟောတိ ယထာ)-မဟုတ်သကဲ့သို့၊ ပုရိမံ- ရှေးဖြစ်သော၊ ပသန္န-
 ဥဒကမေဝါပိ-ကြည်လင်သောရေသည်ပင်လည်း၊ န (ဟောတိ ယထာ)-မဟုတ်
 သကဲ့သို့၊ တထာ-ထို့အတူ၊ တမ္ပိ-ထိုဘဝင်္ဂစိတ်သည်လည်း၊ (ဟောတိ၌စပ်၊)
 ဝါ-ထိုဘဝင်္ဂစိတ်ကိုလည်း၊ [ပဒုဋ္ဌံ၌စပ်၊] အာဂန္တုကေဟိ-အာဂန္တုကဖြစ်ကုန်
 သော၊ အဘိဇ္ဈာဒီဟိ-အဘိဇ္ဈာအစရှိကုန်သော၊ ဒေါသေဟိ-အပြစ်တို့သည်၊
 ပဒုဋ္ဌ-ဖျက်ဆီးအပ်သည်၊ (တစ်နည်း) ဒေါသေဟိ-တို့ကြောင့်၊ ပဒုဋ္ဌ-ပျက်စီး
 သည်၊ ဟောတိ-၏၊ စ-သို့သော်လည်း၊ နဝံ-အသစ်ဖြစ်သော၊ စိတ္တံ-စိတ်သည်၊
 န (ဟောတိ)-မဟုတ်၊ ပုရိမံ-ရှေးဖြစ်သော၊ ဘဝင်္ဂစိတ္တမေဝါပိ-ဘဝင်္ဂစိတ်သည်
 ပင်လည်း၊ န (ဟောတိ)- မဟုတ်။ (ယေန ကာရဏေန-အကြင်အကြောင်း
 ကြောင့်၊ တံ-ထိုဘဝင်္ဂစိတ်သည်၊ ဝါ-ထိုဘဝင်္ဂစိတ်ကို၊ အာဂန္တုကေဟိ-ကုန်
 သော၊ အဘိဇ္ဈာဒီဟိ-ကုန်သော၊ ဒေါသေဟိ-အပြစ်တို့သည်၊ ပဒုဋ္ဌ-ဖျက်ဆီး
 အပ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊) တေန (ကာရဏေန)-ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ ဘဂဝါ-
 မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီ၊ (ကိ-အဘယ်သို့ ဟောတော်မူ
 သနည်း?) “ပဘဿရမိဒံ ၊ပေ၊ ဥပက္ကိလိဋ္ဌ”န္တိ-ပဘဿရမိဒံ ၊ပေ၊ ဥပက္ကိလိဋ္ဌံ

ဟူ၍၊ (အာဟ-ပြီ။) [ဘိက္ခဝေ-တို့! ဣဒံ စိတ္တံ-ဤစိတ်သည်၊ ပဘဿရံ-ထွက်သောအရောင်ရှိ၏၊ (ပြီးပြီးပြက်ပြက် အရောင်ထွက်၏)၊ တဉ္စ-ထိုစိတ်ကိုလည်း၊ အာဂန္တုကေဟိ-ကုန်သော၊ ဥပက္ကိလေသေဟိ-ကပ်၍ ဖျက်ဆီးတတ်သော အပြစ်တို့သည်၊ ဥပက္ကိလိဋ္ဌံ-ကပ်၍ ဖျက်ဆီးအပ်ပြီ။]

ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ပဒုဋ္ဌေန-အဘိဇ္ဈာစသော အပြစ်တို့သည် ဖျက်ဆီးအပ်သော၊ မနဿ-စိတ်ဖြင့်၊ စေ ဘာသတိ ဝါ-အကယ်၍မူလည်း ပြောဆိုအံ့၊ စေ ကရောတိ ဝါ-အကယ်၍မူလည်း ပြုလုပ်အံ့၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဘာသမာနော-ပြောဆိုလသော်၊ စတုပ္ပိခံ-၄ပါးအပြားရှိသော၊ ဝစီဒုစ္စရိတမေဝ-ဝစီဒုစရိုက်ကိုသာ၊ ဘာသတိ-ပြောဆို၏၊ ကရောန္တော-ပြုလသော်၊ ကာယဒုစ္စရိတမေဝ-ကာယဒုစရိုက်ကိုသာ၊ ကရောတိ-ပြုလုပ်၏။ အဘာသန္တော-မပြောလသော်၊ အကရောန္တော-မပြုလသော်၊ အဘိဇ္ဈာဒီဟိ-အဘိဇ္ဈာစသောအပြစ်တို့သည်၊ တာယ ပဒုဋ္ဌမာနသတာယ-

တဉ္စ ခေါ။ ။ “စသဒ္ဓေါ အတ္ထုပနယနေ-စသဒ္ဓါသည် စိတ်ဟူသော အနက်ကို ဆောင်ခြင်းအနက်၌ ဖြစ်၏၊ ခေါသဒ္ဓေါ ပန ဝစနာလင်္ကာရေ-စကားတန်ဆာအနက်၌ ဖြစ်၏၊ (ဤအဖွင့်အလို အနက်မပေးရ)၊ အဝဓာရဏေ ဝါ-တစ်နည်း အဝဓာရဏအနက်၌ ဖြစ်၏”ဟု ဖွင့်ပြ၏(အံဇီ-၁, ၁၀၀)၊ ထိုကြောင့် “တဉ္စ-ထို စိတ်ကိုလည်း၊ ခေါ-စင်စစ်”ဟု ပေးရသည်၊ ဝါကျအားဖြင့် နာမည်တပ်လျှင် “တဉ္စ၊ ပေ၊ ဥပက္ကိလိဋ္ဌံ” သည် ဥပနာသဝါကျတည်း။

ဘာသတိ ဝါ ကရောတိ ဝါ။ ။ တစ်ရံတစ်ခါ၌ ပြောရုံသာ ပြော၏၊ ပြုရုံသာ ပြု၏၊ ၎င်းလုံး တစ်ဆက်တည်း မဖြစ်၊ တစ်ခါတစ်ရံ၌ကား ပြောလည်း ပြော၊ ပြုလည်း ပြု၏၊ ဤသို့ ဝိကပ်အနက်လည်း မမြဲ၊ သမုစ္စည်းအနက်လည်း မမြဲသောကြောင့် ဤဝါသဒ္ဓါမျိုးကို “အနိယမတ္ထ-မမြဲသောအနက်ကို ဟောသောနိပါတ်”ပုဒ်ဟု ခေါ်ဆိုရသည်။ ဤသို့ အနိယမတ္ထအရာ၌ ပစ္စုပ္ပန်ပြောဆဲ၊ ပြုဆဲဟုသာ သတ်မှတ်ချက်မရှိ၊ အတိတ်ပြောပြီး ပြုပြီး၊ အနာဂတ်ပြောလတ္တံ့၊ ပြုလတ္တံ့တို့နှင့်လည်း သက်ဆိုင်၏၊ ဤသို့ ကာလသတ်မှတ်ချက်မရှိသော (ကာလ၃မျိုးလုံးနှင့်ဆိုင်သော) အနိယမတ္ထ၌ ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နသုတ်၌ “ဝတ္တမာနာ”ဟူသော ယောဂဝိဘာဝဖြင့် ဝတ္တမာန်သက်ရသည်။ [သီးသီးရံခါ၊ ပြိုင်ရံခါ၊ အနိယမတ္တာ ထွန်းသတည်း။]

ထိုဖျက်ဆီးအပ်သော စိတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တိဝိဓံ-၃ပါးအပြားရှိသော၊ မနောဒုစွရိတံ-မနောဒုစရိက်ကို၊ ပူရေတိ-ပြည့်စေ၏။ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါ-ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-မှာ၊ ဒသ-ဆယ်ပါးကုန်သော၊ အကုသလကမ္မပထာ-အကုသိုလ်ကမ္မပထတို့သည်၊ ပါရိပူရိ-ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဝါ-ပြည့်စုံခြင်းသို့၊ [ပရိပူရန္တိတိ ပရိပူရာ၊ ပရိပူရာနံ+ဘာဝေါ ပါရိပူရိ၊] ဂစ္ဆန္တိ-ရောက်ကုန်၏။

တတော နံ ဒုက္ခမန္တေတီတိ-ကား၊ တတော တိဝိဓဒုစွရိတတော-ထို၃ပါးအပြားရှိသော ဒုစရိက်ကြောင့်၊ တံ ပုဂ္ဂလံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သို့၊ ဒုက္ခံ-ဆင်းရဲသည်၊ အန္တေတိ-အစဉ်လိုက်၏။ ဒုစွရိတာနုဘာဝေန-ဒုစရိက်၏ အာနုဘော်ကြောင့်၊ စတုသု-၄ပါးကုန်သော၊ အပါယေသု-အပါယ်တို့သို့လည်းကောင်း၊ မနုဿေသု-လူတို့၌၊ တမတ္တဘာဝံ ဝါ-ယုတ်နိမ့်သော ကိုယ်ခန္ဓာရှိသူ၏ အဖြစ်သို့လည်းကောင်း၊ ဂစ္ဆန္တိ-ရောက်သော၊ (တံ ပုဂ္ဂလံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သို့) ကာယဝတ္ထု-ကမ္မိ-ကိုယ်ဟူသော မှီရာရှိသော ဝိပါကဒုက္ခလည်းကောင်း၊ ဣတရမ္မိ-ကိုယ်မှတစ်ပါး စိတ်ဟူသော မှီရာဝတ္ထုရှိသော ဝိပါကဒုက္ခလည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဣမိနာ ပရိယာယေန-ဤပရိယာယ်အားဖြင့်၊ ကာယိကစေတသိကံ-

စတုသု အပါယေသု။ ။ ဂစ္ဆန္တိ၌ စပ်ရသောကြောင့် ကံအနက်၌ သတ္တမိသက်၊ သို့မဟုတ် နောက်ဝတ္ထုဂါထာအဖွင့်၌ “သုဂတိဘဝေ နိဗ္ဗတ္တံ”မှ နိဗ္ဗတ္တံကို ကြည့်၍ ဂစ္ဆန္တိ၌ ဂမုဓာတ်ကို ပဝတ္တနအနက်ကြံပြီး အပါယေသု၌ ဩကာသအနက်ယူကာ “စတုသု-ကုန်သော၊ အပါယေသု-တို့၌၊ ဂစ္ဆန္တိ-ဖြစ်သော၊ မနုဿေ ဝါ-တို့၌မူလည်း၊ တမတ္တဘာဝံ-သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ-ရောက်သော”ဟုလည်း ပေးပါ။ ဆရာတို့ကား “စတ္တာရော အပါယေ”ဟု ရှိစေလို၏။

တမတ္တဘာဝံ။ ။ “တမ+အတ္တဘာဝံ”ဟု ခွဲ၍ “တမော+အတ္တဘာဝေါ ယဿာတိ တမတ္တဘာဝေါ”ဟုပြု၊ ထိုနောင် ဘာဝပွဓာန၊ ဘာဝလောပကြိ၊ (တစ်နည်း) “တမ+အတ္တ+ဘာဝံ”ဟု ခွဲ၍ “တမော+အတ္တာ ယဿာတိ တမတ္တော-ယုတ်နိမ့်သော ကိုယ်ခန္ဓာရှိသူ၊ တမတ္တဿ+ဘာဝေါ တမတ္တဘာဝေါ”ဟုပြု၊ “တမဘာဝံ”ဟုလည်း ပါဌ်ရှိ၏။ ထိုသို့ရှိလျှင် “တမေန+ယုတ္တော တမော(သံ၊ ဋ-၁၊ ၁၄၉၊ အံဋ-၂၊ ၃၂၁)၊ တမဿ+ဘာဝေါ တမဘာဝေါ”ဟုပြု၍ “တမဘာဝံ ဝါ-ယုတ်နိမ့်သော ကိုယ်ခန္ဓာ

ကိုယ်၌လည်းဖြစ်၊ စိတ်၌လည်းဖြစ်သော၊ ဝိပါကဒုက္ခံ-အကျိုးဖြစ်သောဒုက္ခသည်။ **အနုဂစ္ဆတိ**-အစဉ်လိုက်၏။ ယထာ ကိ-ဥပမာအဘယ်ကဲ့သို့နည်း? (တစ်နည်း) ကိ-အဘယ်သည်။ (အနုဂစ္ဆတိ) ယထာ-အစဉ်လိုက်သကဲ့သို့နည်း? စက္ကံဝ ဝဟတော ပဒန္တိ-စက္ကံဝ ဝဟတော ပဒံ ဟူသည်ကား၊ ဓုရေထမ်းပိုး၌၊ ယုတ္တဿ-ကပ်ယှဉ်အပ်သော၊ ဓုရံ-ထမ်းပိုးကို၊ ဝဟတော-ထမ်းဆောင်သော၊ ဗလီဗဒ္ဒဿ-နွားလား၏။ ပဒံ-ခြေသို့၊ စက္ကံ-လှည်းဘီးသည်။ (အနုဂစ္ဆတိ) ဝိယ-အစဉ်လိုက်သကဲ့သို့တည်း။ ဟိ-ချဲ့ဥားအံ့၊ သော-ထိုနွားလားသည်။ ဓုရံ-ထမ်းပိုးကို၊ ဧကမ္ပိ ဒိဝသံ-တစ်ရက်ပတ်လုံးသော်လည်းကောင်း၊ ဒွေပိ (ဒိဝသေ)-၂ရက်တို့ပတ်လုံးသော်လည်းကောင်း၊ ပဉ္စပိ (ဒိဝသေ)-၅ရက်တို့ပတ်လုံးသော်လည်းကောင်း၊ ဒသပိ (ဒိဝသေ)-ဆယ်ရက်တို့ပတ်လုံးသော်လည်းကောင်း၊ အဗုမာသမ္ပိ-တစ်လထက်ဝက်၊ ၁၅ ရက်ပတ်လုံးသော်လည်းကောင်း၊ မာသမ္ပိ-တစ်လပတ်လုံးသော်လည်းကောင်း၊ ဝဟန္တော-ထမ်းဆောင်လသော်၊ စက္ကံ-လှည်းဘီးကို၊ နိဝတ္ထေတုံ-ဆုတ်နစ်စေခြင်းငှာ၊ ဇဟာတုံ-စွန့်ပစ်ခြင်းငှာ၊ န သက္ကောတိ ယထာ-မစွမ်းနိုင်သကဲ့သို့၊ အထ ခေါ-စင်စစ်ကား၊ အဿ-ထိုနွားလား၏။ ဝါ-သည်၊ ပုရတော-ရှေ့သို့၊ အဘိက္ကမန္တဿ-သွားလသော်၊ ယုဂံ-ထမ်းပိုးသည်၊ ဂီဝံ-လည်ပင်းကို၊ ဗာဓတိ-နှိပ်စက်၏။ ပစ္ဆတော-နောက်သို့၊ ပဋိက္ကမန္တဿ-ဆုတ်လသော်၊ စက္ကံ-လှည်းဘီးသည်။

ရှိသူ၏ အဖြစ်သို့လည်းကောင်း”ဟုပင် ပေးပါ။ ဆရာတို့ကား “တမဘာဝံ”ကို ပါဠိမှန်ယူ၍ “တမတ္တဘာဝံ”ကို ပါဠိပျက်ဟု ဆိုတော်မူ၏။

အနုဂစ္ဆတိ။ ။ ဤအဖွင့်အရ အန္ဓေတိကို “အနု+က္ကတိ”ဟု ဖြတ်စေလို၏။ “အနု+ဧတိ”ဟု ဖြတ်ခြင်းကို မနှစ်သက်။ ဆက်ဥားအံ့-“တတော နံ ဒုက္ခ မန္ဓေတိ” ပါဠိတော်ဖြင့် အကျိုးဝိပါက်လိုက်ကြောင်းကို ပြသည်။ “ဘိက္ခဝေ တဒါ မမ ပုတ္တေန ကတကမ္ပံ ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော”ဟူသော အဋ္ဌကထာစကားဖြင့် အကုသိုလ်ကံလိုက်ကြောင်းကို ပြ၏။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ပါဠိတော်က အကျိုးလိုက်၊ အဋ္ဌကထာက ကံလိုက် ဖြစ်နေရကား ပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌကထာ မဆန့်ကျင်ဘူးလား?ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ ကံနှင့်အကျိုးဝိပါက်တို့မှာ ကင်း၍မဖြစ်သောကြောင့် မဆန့်ကျင်ဟု ဖြေရပါမည်။ မှန်၏-ကံလိုက်လျှင် အကျိုးလိုက်၍ အကျိုးလိုက်လျှင် ကံလိုက်၏။ (ဓမ္မဋီ)

ဥရုမံသံ-ပေါင်သားကို၊ ပဋိဟနတိ-ထိခိုက်၏။ ဒွိဟိ- ၂ပါးကုန်သော၊ ဣမေဟိ အာကာရေဟိ-ဤအခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ ဗာဓန္တိ-နှိပ်စက်တတ်သော၊ စက္ကံ-သည်၊ တဿ-ထိုနွားလား၏။ **ပဒါနုပဒိကံ**-ရှေ့ခြေ၊ ရှေ့ခြေအားလျော်သော နောက်ခြေသို့ အစဉ်လိုက်သည်၊ (ဖဝါးခြေထပ် ထက်ကြပ်မကွာ လိုက်သည်)၊ ဟောတိ ယထာ-ဖြစ်သကဲ့သို့။ တထေဝ-ထို့အတူသာလျှင်၊ ပဒုဋ္ဌေန-အဘိဇ္ဈာစသော အပြစ်တို့သည် ဖျက်ဆီးအပ်သော၊ မနသာ-စိတ်ဖြင့်၊ တီဏိ-၃ပါးကုန်သော၊ ဒုစ္စရိတာနိ-တို့ကို၊ ပူရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ ဌိတံ-တည်သော၊ ပုဂ္ဂလံ-ပုဂ္ဂိုလ်သို့၊ နိရယာဒိသု-နိရယအစရှိသော ဂတိတို့တွင်၊ တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထိုဂတိ၌၊ ဂတ-ဂတဋ္ဌာနေ-ရောက်အပ်ရောက်အပ်သော အရပ်၌၊ ဒုစ္စရိတမူလကံ-ဒုစရိုက်ဟူသော အရင်းခံရှိသော၊ ကာယိကမ္ပိ-ကိုယ်၌ ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ စေတ-သိကမ္ပိ-စိတ်၌ ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဒုက္ခံ-ဒုက္ခသည်၊ အနုဗန္ဓတိ-အစဉ်လိုက်၏။ ဣတိ-ဂါထာအဖွင့် အပြီးတည်း။

ဂါထာပရိယောသာနေ-ဂါထာ၏အဆုံး၌၊ တိံသသဟဿာ-သုံးသောင်းအတိုင်းအရည်ရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းတို့သည်၊ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ-၄ပါးသော ပဋိသမ္ဘိဒါတို့နှင့်၊ သဟ-တကွ၊ **အရဟတ္တံ**-အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပါပုဏိံသု-ရောက်ကုန်ပြီ၊ သမ္ပတ္တပရိသာယပိ-ရောက်လာသော ပရိသတ်၏လည်း ဝါ-တွက်လည်း၊ ဒေသနာ-ဒေသနာတော်သည်၊ သာတ္ထိကာ-အကျိုးနှင့်တကွဖြစ်သည်၊ ဝါ-အကျိုးရှိသည်၊ သဖလာ-အကျိုးနှင့်တကွဖြစ်သည်၊ ဝါ-အကျိုးရှိသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ-စက္ခုပါလတ္ထေရဝတ္ထု အပြီးအဆုံးတည်း။

စက္ခုပါလတ္ထေရဝတ္ထုဘာသာဋီကာ ပြီး၏။

ပဒါနုပဒိကံ။ ။ ပဒံ စ+အနုပဒံ စ ပဒါနုပဒံ-ပထမခြေလှမ်း+ထိုခြေလှမ်းအားလျော်သော ဒုတိယခြေလှမ်း၊ ပဒါနုပဒံ+ဂစ္ဆတိတိ ပဒါနုပဒိကံ-ပထမခြေလှမ်း၊ ထိုခြေလှမ်းအားလျော်သော ဒုတိယခြေလှမ်းသို့+အစဉ်လိုက်သည်(မဋီ-၃၊ ၆၃)။

အရဟတ္တံ။ ။ အရဟန္တဿ+ဘာဝေါ အရဟတ္တံ-ရဟန္တာ၏ ဖြစ်ကြောင်း အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်၊ “အရဟန္တတ္ထံ”ဟု ဆိုလိုလျက် နှစ်ကို ချေ။

၂-မဋ္ဌကုဏ္ဍလိဝတ္ထုဘာသာဋီကာ

မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာတိ-ဓမ္မာအစရှိသော၊ ဝါ-ဟူသော၊ ဒုတိယဂါထာပိ-ကိုလည်း၊ သာဝတ္ထိယံယေဝ-သာဝတ္ထိမြို့၌သာ၊ မဋ္ဌကုဏ္ဍလိ-မဋ္ဌကုဏ္ဍလိကို၊ အာရဗ္ဗ၊ ဘာသိတာ-အပ်ပြီ။

ကိရ-ချဲ့ဥးအံ့၊ သာဝတ္ထိယံ-၌၊ အဒိန္နပုဗ္ဗကော နာမ-အဒိန္နပုဗ္ဗကမည်သော၊ ဗြာဟ္မဏော-ပုဏ္ဏားသည်၊ အဟောသိ-ရှိခဲ့ပြီ။ တေန-ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ ကဿစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်အား၊ ကိဉ္စိ-ဘာကိုမျှ၊ န ဒိန္နပုဗ္ဗ-ရှေး၌မပေးအပ်၊ ဝါ-မပေးအပ်စဖူး၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ တံ-ထိုပုဏ္ဏားကို၊ “အဒိန္နပုဗ္ဗကော”တွေဝ-အဒိန္နပုဗ္ဗကဟူ၍သာလျှင်၊ (ဦးကပ်စေးနှံဟူ၍သာလျှင်)၊ သဇ္ဇာနိသု-ကောင်းစွာ သိကုန်ပြီ၊ ဝါ-နာမည်မှည့်ကုန်ပြီ။ တဿ-ထိုပုဏ္ဏား၏၊ ဝါ-မှာ၊ ပိယော-ချစ်အပ်သော၊ မနာပေါ-စိတ်နှလုံးကို တိုးပွားစေတတ်သော၊ ဝါ-မြတ်နိုးအပ်သော၊ ဧကပုတ္တကော-သနားစောင့်ရှောက်အပ်သော တစ်ယောက်တည်းသောသားသည်၊ အဟောသိ-ရှိပြီ။ အထ-၌၊ အဿ-ထိုသားဖို့၊ ဝါ-အတွက်၊ ပိလန္ဓနံ-တန်ဆာကို၊ ကာရေတုကာမော-ပြုစေခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ “သုဝဏ္ဏကာရေ-ရွှေပန်းထိမ်သည်တို့ကို၊ သစေ ကာရေဿာမိ-အကယ်၍ ပြုစေအံ့၊ (ဧဝံ သတိ-ဤသို့ပြုစေသည်ရှိသော်)၊ ဘတ္ထဝေတနံ-နေ့စာထမင်း၊ လစာရိက္ခာစသည်ကို၊ (ထမင်း၊ ရိက္ခာကို)၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးထိုက်သည်၊ ဘဝိဿတိ-လိမ့်မည်” ဣတိ-ဤသို့တွေး၍၊ သယမေဝ-ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ သုဝဏ္ဏံ-ရွှေကို၊ ကောဋေတွာ-ထု၍၊ မဋ္ဌာနိ-ပြောင် ချောဖြစ်ကုန်သော၊ ကုဏ္ဍလာနိ-နားတောင်းတို့ကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ အဒါသိ-ပေးပြီ။

ဘတ္ထဝေတနံ။ ။ ဘဇတိ ဂစ္ဆတီတိ(အလုပ်သမားလက်သို့ ရောက်တတ်သောကြောင့်) ဝေတနံ၊ [ဘဇ+တနံ၊ ဘဇကို ဝီပြု၊ ဤကို ဧဝံဒွိပြု-ထောမ၊ သီဘာ-၄၊ ၁၆။] ဝေတိ ပဝတ္ထတိ ဧတေနာတိ ဝေတနံ၊ [ဝီ+တနာ-မောက်-၇၊ ၁၀။] ဘတ္ထံ စ+ဝေတနံ စ ဘတ္ထဝေတနံ။ [ဘတ္ထဝေတနန္တိ ဒေဝသိကဘတ္ထဥေဝ(နေ့တိုင်းနေ့တိုင်းပေးအပ်သော နေ့စာထမင်းကိုလည်းကောင်း) မာသိကာဒိပရိဗ္ဗယဉ္ဇ (လတိုင်းလတိုင်းပေးအပ်သော လစာရိက္ခာစသော ရိက္ခာကိုလည်းကောင်း) တဿ တဿ ကုလကမ္မ-သုရဘာဝါနုရူပေနာ-ဒီ. ၄-၁၊ ၂၆၅။]

တေန-ထိုကြောင့်၊ အသ-ထိုပုဏ္ဏား၏၊ ပုတ္တော-သားသည်၊ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီ-
 တွေဝ-မဋ္ဌကုဏ္ဍလီဟူ၍သာ၊ (ရွှေနားတောင်းပြောင်ဟူ၍သာ)၊ ပညာယိတ္ထ-
 ထင်ရှားပြီ၊ တဿ-ထိုမဋ္ဌကုဏ္ဍလီ၏၊ သောဠသဝဿိကကာလေ-၁၆နှစ်ရှိရာ
 အခါ၌၊ **ပဏ္ဍုရောဂေါ-**ဖြူဖတ်ဖြူရော်အဆင်းရှိသော ရောဂါသည်၊ ဝါ-သွေး
 အားနည်းရောဂါသည်၊ ဝါ-အသားဝါရောဂါသည်၊ ဥဒပါဒိ-ဖြစ်ပြီ။ တဿ-
 ထိုမဋ္ဌကုဏ္ဍလီ၏၊ မာတာ-အမေသည်၊ ပုတ္တံ-သားကို၊ ဩလောကေတွာ-
 ကြည့်၍၊ “ပြာဟုဏ-ပုဏ္ဏား! တေ-သင်၏၊ ပုတ္တဿ-၏၊ ဝါ-မှ၊ ရောဂေါ-
 ရောဂါသည်၊ ဥပ္ပန္နော-ဖြစ်ပြီ၊ နံ-ထိုသားကို၊ တိကိစ္ဆာပေဟိ-ဆေးကုစေလော”
 ဣတိ-ပြီ။ ဘောတိ-ရှင်မ! ဝေဇ္ဇိ-ဆေးဆရာကို၊ သစေ အာနေဿာမိ-အကယ်
 ၍ ပင့်ဆောင်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ-သော်)၊ ဘတ္တဝေတနံ-နေ့စာထမင်း၊ လစာ
 ရိက္ခာစသည်ကို၊ (ထမင်း၊ ရိက္ခာကို)၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးထိုက်သည်၊ ဘဝိဿတိ-
 မည်၊ တံ-သည်၊ မမ-၏၊ ဓနစ္ဆေဒံ-ဥစ္စာ၏ ပြတ်ခြင်းကို၊ န ဩလောကေဿသိ
 ကိ-မကြည့်တော့ဘူးလော၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ။

ပဏ္ဍုရောဂေါ။ ။ “ပဏ္ဍု စ+သော+ရောဂေါ စာတိ ပဏ္ဍုရောဂေါ”ဟု ပြု၊ ဤ
 ပုဒ်ကို ရှေးဆေးကျမ်းများ၌ “ဝါသင့်နာ”ဟု ဘာသာပြန်ကြ၏။ ဝါသင့်နာဖြစ်လျှင်
 မျက်လုံး၊ လက်သည်း၊ အသားရောင်များ ဝါလာသည်၊ ထိုရောဂါအတွက် နန္ဒင်းမှုန့်
 ၁ကျပ် ၈ပဲသားနှင့် ဒိန်ချဉ် ၇ကျပ် ၄ပဲသားကို ရော၍ နံနက်အိပ်ရာထတိုင်း ခပ်
 များများ သောက်ပေးရသည်။ ထို့ပြင် နန္ဒင်းပြုတ်ရည် ၁၅ကျပ်သားနှင့် နွားထောပတ်
 အစစ် ၅ကျပ်သားတို့ကို ထောပတ် ၅ကျပ်သား ကျန်သည်အထိ ချက်ပြီးသောက်လျှင်
 ဝါသင့်နာကို အမြစ်ပြတ်ပျောက်ကင်းစေသည်။ ထို့ပြင် နန္ဒင်းမှုန့်၊ ဇီးဖြူ၊ ဖန်းခါး၊
 သစ်ဆိမ့်သီးတို့နှင့် ကျွဲထောပတ်တို့ကို ရှေ့နည်းအတိုင်း ချက်သောက်လျှင်လည်း
 ပျောက်ကင်းသည်။ (ပုံပြဆေးဓာန်-၂၊ ၁၁၅)

အသားဝါရောဂါ သွေးအားနည်းရောဂါ။ ။ P.T.S အဘိဓာန်၌ “jaundice-
 အသားဝါရောဂါ”ဟု ဆို၏။ ယနေ့ခေတ် ဆရာဝန်များက “ANAEMIA-အနီးမီးယား
 ရောဂါ (သွေးအားနည်းရောဂါ)”ဟု ဆိုကြ၏။ ထိုရောဂါသည် အလွန်အကျွံမေထုန်မို့
 ဝဲခြင်း၊ (လိင်အပျော်အပါးလိုက်စားလွန်းခြင်း)၊ အလွန်အကျွံအရက်သောက်ခြင်း
 (အလွန်အကျွံ မူးယစ်ဆေးဝါးမှီဝဲခြင်း)၊ ချဉ်သော အစားအစာကို အစားများခြင်း၊

ဗြာဟ္မဏ-ပုဏ္ဏား! အထ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ နံ-ထိုသားကို၊ ကိ-အဘယ်သို့၊ ကရိဿသိ-ပြုမည်နည်း? ဣတိ-ဤသို့မေးပြီ။ ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာ အားဖြင့် ပြုလသော်၊ မေ-၏။ ဓနုဇ္ဈဒေါ-သည်၊ န ဟောတိ၊ တထာ-ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကရိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ သော-ထို ပုဏ္ဏားသည်၊ ဝေဇ္ဇာနံ-တို့၏၊ သန္တိကံ-အထံသို့၊ ဂန္ဓာ-သွား၍၊ “ တုမေ-တို့ သည်၊ အသုကရောဂဿ-ထိုသို့သော ရောဂါဖို့၊ ဝါ-၏အတွက်၊ ကိ-အဘယ် သို့သော၊ ဘေသဇ္ဇိ-ဆေးကို၊ ကရောထ-ပြုကုန်သနည်း?” ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိ- ပြီ။ [နာမနိပါတ် အနက်မဲ့။]

အထ-၌၊ အဿ-ထိုပုဏ္ဏားအား၊ တေ-ထိုဆေးဆရာတို့သည်၊ ယံ ဝါ တံ ဝါ-ဟုတ်ဟုတ် ငြားငြားသော၊ ဝါ-တော်စွာလျော်စွာ၊ တစ်စုံတစ်ရာသော၊ ရုက္ခတစာဒိ-သစ်ခေါက်အစရှိသည်ကို၊ အာစိက္ခန္တိ-ပြောပြကုန်၏။ သော- ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ တံ-ထိုသစ်ခေါက်အစရှိသည်ကို၊ အာဟရိတွာ-ဆောင်၍၊ ပုတ္တဿ-သားဖို့၊ ဝါ-အတွက်၊ ဘေသဇ္ဇိ-ကို၊ ကရောတိ-၏၊ တံ-ထိုဆေးကုသ မှုကို၊ ကရောန္တဿေဝ-ပြုစဉ်ပင်၊ အဿ-ထိုသား၏၊ ရောဂေါ-ရောဂါသည်၊ ဗလဝါ-အားရှိသည်၊ ဝါ-ပျင်းထန်သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ အတေကိစ္ဆဘာဝံ- မကုသထိုက်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဝါ-ကုသ၍မရသည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဥပါဂမိ-

နေဘက် အအိပ်များခြင်း၊ မြေညက်အစားများခြင်း၊ (နှာခေါင်းပါးစပ်ထဲ ဖုန်ဝင်ခြင်း) စသည်ကြောင့် ဖြစ်တတ်သည်ဟု ဆေးကျမ်းတို့၌ ဆို၏။ ထိုရောဂါသည် ပူတိမုတ္တ ဆေးကို မှီဝဲလျှင် ပျောက်ကင်းသည်။ (ဝိ-၃၊ ၂၉၉၊ မ-၁၊ ၃၉၁) [ပူတိမုတ္တနှင့်စပ်၍ အဆိုအမျိုးမျိုးကို မ. ၄-၂၊ ၂၇၅၊ မဇ္ဇိ-၂၊ ၂၉၇၊ အံ. ၄-၂၊ ၂၇၆၊ အံဇ္ဇိ-၂၊ ၂၆၃၊ ဣတိ. ၄-၃၀၉၊ မူလဇ္ဇိ-၂၁၉၊ ဝိသုဒ္ဓိဇ္ဇိ-၁၊ ၁၅၁တို့၌လည်းကောင်း၊ ပူတိမုတ္တဆေး ကြောင့် ရောဂါအမျိုးမျိုးပျောက်ကင်းပုံကို နယမာလာဆေးကျမ်း၊ ဥတုဘောဇန သင်္ဂဟကျမ်း၊ ဓာတုဝိဘာဂဒီပနီ၊ ဘေသဇ္ဇမဇ္ဈသာဆေးကျမ်း၊ စရကကုထုံးကျမ်း၊ ဘာဝပွကာသဆေးကျမ်း၊ အဇူနနိဒါန်းကျမ်းတို့၌လည်းကောင်း ရှုပါ။]

အတေကိစ္ဆဘာဝံ။ ။ တိကိစ္ဆိတဗ္ဗောတိ တေကိစ္ဆော၊ န+တေကိစ္ဆော အတေ- ကိစ္ဆော(မဇ္ဇိ-၃၊ ၄၇)၊ တိကစ္ဆနံ တိကိစ္ဆာ၊ နတ္ထိ+တိကိစ္ဆာ ယဿာတိ အတေကိစ္ဆော- ကုသနိုင်ခြင်းမရှိသူ၊ အတေကိစ္ဆဿ+ဘာဝေါ အတေကိစ္ဆဘာဝေါ။

ရောက်ပြီ။ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ တဿ-ထိုသား၏၊ ဒုဗ္ဗလဘာဝံ-အားမရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥတ္တာ-သိ၍၊ ဧကံ-တစ်ယောက်သော၊ ဝေဇ္ဇိ-ကို၊ ပက္ခောသိ-ခေါ်ပြီ။ သော-ထိုဆေးဆရာသည်၊ တံ-ထိုသားကို၊ ဩလောကေတွာဝ-ကြည့်၍သာလျှင်၊ “အမှာကံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့မှာ၊ ဧကံ-တစ်ခုသော၊ ကိစ္စံ-ပြုဖွယ်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိသေး၏၊ အညံ-အခြားသော၊ ဝေဇ္ဇိ-ကို၊ ပက္ခောသိတွာ-ခေါ်၍၊ တိကိစ္ဆာပေဟိ-ဆေးကုစေလော၊” ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ တံ-ထိုသားကို၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့် ၍၊ နိက္ခမိ-ထွက်သွားပြီ။ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ တဿ-ထိုသား၏၊ မရဏသမယံ-သေချိန်ကို၊ ဝါ-သေခါနီးအချိန်ကို၊ ဥတ္တာ-၍၊ “ဣမ-သ-ဤသားကို၊ ဒဿနတ္ထာယ-ကြည့်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ အာဂတာ-လာသူတို့သည်၊ အန္တောဂေဟေ-အိမ်၏အတွင်း၌၊ သာပတေယျံ-ဥစ္စာကို၊ ပဿိဿန္တိ-မြင်ကုန်လိမ့်မည်၊ ဗဟိ-အိမ်၏အပြင်ဘက်၌၊ နံ-ထိုသားကို၊ ကရိဿာမိ-ပြုအံ့၊ ဝါ-ထားအံ့၊” ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ပုတ္တံ-ကို၊ နိဟရိတွာ-ထုတ်ဆောင်၍၊ ဗဟိ-အာဠိန္ဒေ-အိမ်အပြင်ဘက်ဆင်ဝင်၌၊ ဝါ-အိမ်ရှေ့ဝရန်တာ၌၊ နိပဇ္ဇာပေသိ-အိပ်စေပြီ။ [အိမ်မကြီးပေါ်ထပ်တွင် ရှေ့ဘက်၊ သို့မဟုတ် ဘေးဘက် ဆက်ထုတ်ထားသော အဆောင်ကို ဆင်ဝင်ဟု ခေါ်သည်(မြန်မာန်)။]

တံ ဒိဝသံ-ထိုနေ့၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဗလဝပစ္စုသသမယေ-အားရှိသော မိုးသောက်အခါ၌၊ ဝါ-လင်းအားကြီးအချိန်၌၊ မဟာကရဏာသမာပတ္တိတော-မဟာကရဏာသမာပတ်မှ၊ (သတ္တဝါများအပေါ်၌ ကြီးမားသော သနားမှုကြိမ်ဖန်များစွာဖြစ်ခြင်းမှ)၊ ဝုဠာယ-ထတော်မူ၍၊ ပုဗ္ဗဗုဒ္ဓေသု-ရှေးဘုရားရှင်

မရဏကာလေ။ ။မရဏကာလေတိ မရဏဿ အာသန္နကာလေ(သံ. ဋ-၁၈၁)။ မရဏာသန္နကာလေတိ ဧတေန မဇ္ဈေလောပသမာသံ ဒဿေတိ၊ ဥပစာရဝသေန ဝါ မရဏာသန္နကာလဿ မရဏကာလဘာဝံ(မဏိဋီ-၂, ၈၅)။ သမယနှင့် ကာလသည် ပရိယာယ်ဖြစ်ရကား ဤအဖွင့်ကို ကြည့်ပေးသည်။

မဟာကရဏာသမာပတ္တိတော။ ။ ဘုရားရှင်သည် နံနက်အချိန် ကုဋေ ၁သန်း ၂သိန်း၊ ညချမ်းအချိန် ကုဋေ ၁သန်း ၂သိန်းအားဖြင့် တစ်နေ့လျှင် မဟာကရဏာသမာပတ်ပေါင်း ကုဋေ ၂သန်း ၄သိန်း ဝင်စားတော်မူရာ ဤ၌ နံနက်ပိုင်းတွင်

တို့၌၊ ကတာဓိကာရာနံ-ပြုအပ်ပြီးသော အလွန်အကဲပြုအပ်သော ကောင်းမှု ရှိကုန်သော၊ [ကရိယိတ္ထာတိ ကာရော၊ အဓိကံ+ကာရော အဓိကာရော၊ ကတော+အဓိကာရော ယေဟိတိ ကတာဓိကာရာ(သုတ်မဟာဘာ-၁, ၂၁၅၊ နိဘာ-၃, ၁၄)] ဥဿန္တကုသလမူလာနံ-များသော ကုသိုလ်အခြေခံရှိကုန်သော၊ **ဝေနေယျ-ပန္နဝါနံ**-သစ္စာ၎င်းကို သိထိုက်သော သတ္တဝါဟူသော ဆွေတော်မျိုးတော်တို့ကို၊ ဝါ-ကျွတ်ထိုက်သောသတ္တဝါဟူသော ဆွေတော်မျိုးတော်တို့ကို၊ ဒဿ-နတ္ထံ-ကြည့်တော်မူခြင်းအကျိုးငှာ၊ **ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ**-ဘုရားရှင်တို့၏ မျက်စိတော်ဖြင့်၊

ဝင်စားတော်မူအပ်သော ကရုဏာဈာန်ဇောကို “မဟာကရုဏာသမာပတ္တိ”ဟု ခေါ်သည်။ (ပဋိသံဋ္ဌ-၁, ၅၄၊ စူဠနိ-၄-၅၀)

ဝစနတ္ထံ။ ။ပရဒက္ခေ သတိ သာဓူနံ ဟဒယကမ္ပနံ ကရောတိတိ ကရုဏာ၊ [ကရ+ယု+အာ၊ ယုကို အနပြု၊ နကို ဣပြု၊ ရ၏ အ-ကို ဥပြု။] ကိနာတိ ဝါ ပရဒက္ခေ ဟိသတိ ဝိနာသေတိတိ ကရုဏာ၊ [ကိ+ယု+အာ၊ ယုကို အန, ရ-လာ, ကိ၏ ဣကို အ-ပြု, ရ၏ အ-ကို ဥပြု။] ကိရတိ ဝါ ပရဒက္ခေ ဝိက္ခိပတိ အပနေတိတိ ကရုဏာ၊ ကိရိယတိ ဝါ ဒုက္ခိတေသု ဖရဏာဝသေန ပသာရိယတိတိ ကရုဏာ၊ [ကိရ+ယု+အာ၊ ယုကို အနပြု, နကိုဣပြု, ကိ၏ ဣကို အ-ပြု, ရ၏ အ-ကို ဥပြု။] ကံ သုခံ ရုန္တတိတိ ကရုဏာ၊ [က+ရုဓ+ယု+အာ၊ “ကရုန္တဏာ”ဟု ဆိုလိုလျက် နှစ်ကိုချေ။] ဖရဏကမ္ပ-ဝသေန ကမ္ပဂုဏာဝသေန စ မဟတိ ကရုဏာ မဟာကရုဏာ၊ သမာပဇ္ဇန္တိ ဧတံ မဟာကာရုဏိကာတိ သမာပတ္တိ၊ [အဂုတ္တကမ္ပသာဓန၊ “သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗာတိ သမာပတ္တိ” ဟုလည်း ပြုနိုင်သည်။] မဟာကရုဏာ စ+သာ+သမာပတ္တိ စာတိ မဟာကရုဏာ-သမာပတ္တိ-သက်ရောက်အပ်သော မဟာကရုဏာ။

ဝေနေယျပန္နဝါနံ။ ။ ဝိနေတဗ္ဗာတိ ဝေနေယျာ၊ [ဝိ+နိ+ဏျ။] ပန္နန္တိတိ ပန္န။ (ဓာန်ဋီ-၂၄၃)၊ ပန္နိယန္တိ သိနေဟဘာဝေနာတိ ပန္န။(မောဂ်-၇, ၂)၊ မမတ္ထဝသေန ပဇ္ဇန္တိ သံပဇ္ဇန္တိတိ ပန္န။(မဋီ-၃, ၃၇၂၊ အံဋီ-၃, ၂၅)၊ ပန္နယေဝ ပန္နဝါ၊ ဝေနေယျာ စ+တေ+ပန္နဝါ စာတိ ဝေနေယျပန္နဝါ၊ အမျိုးအနွယ်စပ်သူသည် ပန္နဝမည်သကဲ့သို့ သစ္စာ၎င်းကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းအားဖြင့် ဆက်စပ်နေကြသော သတ္တဝါတို့လည်း ဘုရားရှင်၏ ဆွေတော်မျိုးတော်များပင် မည်၏။ (သီဋီသစ်-၂, ၂၀၇၊ သီဘာ-၃, ၂၉၂)

ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ။ ။ အညေဟိ အသာဓာရဏံ ဗုဒ္ဓါနိယေဝ စက္ခုဒဿနန္တိ **ဗုဒ္ဓ-စက္ခု**၊ အာသယာနုသယဉာဏံ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏဉ္စ၊ ဒီဋီ-၁, ၂၄၂။

(ဘုရားရှင်တို့၏ မျက်စိဖြစ်သော အာသယာနုသယဉာဏ်တော်, ဣန္ဒြိယ-ပရောပရိယတ္တဉာဏ်တော်ဖြင့်)၊ လောကံ-သတ္တလောကကို၊ ဝေါလောကေ-န္တော-ကြည့်တော်မူလျက်၊ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠေသု-တစ်သောင်းသော စကြာဝဠာတို့၌၊ ဉာဏဇာလံ-ဉာဏ်တည်းဟူသော ကွန်ရက်ကို၊ (အာသယာ-နုသယဉာဏ်တော်, ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏ်တော်တည်းဟူသော ကွန်ရက်ကို)၊ ပတ္တရိ-ဖြန့်အုပ်တော်မူပြီ။ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီ-သည်။ ဗဟိအာဠိန္ဒေ-အိမ်အပြင်ဘက်ဆင်ဝင်၌၊ ဝါ-အိမ်ရှေ့ဝရန်တာ၌၊ နိပန္နကာရေနေဝ-အိပ်နေသူ၏ အခြင်းအရာအားဖြင့်ပင်၊ ဝါ-အိပ်နေသည့် ပုံစံဖြင့်ပင်၊ တဿ-ထိုဉာဏ်ကွန်ရက်၏၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ ပညာယိ-ထင်လာပြီ။ သတ္တာ-သည်။ တံ-ထိုမဋ္ဌကုဏ္ဍလီကို၊ ဒိသွာ-၍၊ တဿ-ထိုမဋ္ဌကုဏ္ဍလီ၏၊ ဝါ-ကို၊ အန္တောဂေဟာ-အိမ်၏ အတွင်းမှ၊ နိဟရိတွာ-ထုတ်၍၊ တတ္ထ-ထိုအိမ်အပြင်ဘက် ဆင်ဝင်၌၊ ဝါ-အိမ်ရှေ့ဝရန်တာ၌၊ နိပဇ္ဇာပိတဘာဝံ-အိပ်စေအပ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥတွာ-သိတော်မူ၍၊ “မယံ-၏၊ ဧတ္ထ-ဤအိမ်သို့၊ ဂတပစ္စယေန-ကြွတော်မူခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ အတ္ထော-အကျိုးသည်၊ အတ္ထိ နု ခေါ-ရုံလေသလော။” ဣတိ-သို့၊ ဥပဓာရေန္တော-ဆင်ခြင်တော်မူလသော်၊ ဣဒံ-ဤအကြောင်းကို၊ အဒ္ဒသ-မြင်တော်မူပြီ၊ (ကိ-နည်း?) အယံ မာဏဝေါ-ဤလှလင်သည်၊ မယိ-ငါ၌၊ စိတ္တံ-ကို၊ ပဿဒေတွာ-ကြည်ညိုစေ၍၊ ကာလံ-သေခြင်းကို၊ ဝါ-သေချိန်ကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ တာဝတိံသဒေဝလောကေ-တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌၊ တိံသယောဇနိကေ-ယူဇနာသုံးဆယ်ရှိသော၊ ကနကဝိမာနေ-ရွှေဗိမာန်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ-ဖြစ်လိမ့်မည်၊ အစ္စရာသဟဿပရိဝါရော-နတ်သမီးတစ်ထောင်အခြံအရံရှိသည်၊ ဘဝိဿတိ-လိမ့်မည်၊ ဗြာဟ္မဏောပိ-သည်လည်း၊ တံ-ထိုမဋ္ဌကုဏ္ဍလီကို၊ ဈာပေတွာ-မီးသဂြိုဟ်၍၊ ရောဒန္တော-ငိုလျက်၊ အာဠာဟနေ-သင်္ချိုင်း၌၊ ဝိစရိဿတိ-လှည့်လည်လိမ့်မည်။ ဒေဝပုတ္တော-နတ်သားသည်၊ တိဂါဝုတပ္ပမာဏံ-သုံးဂါဝုတ်အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ သဠိ-သကဋဘာရာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတံ-လှည်းအစီးခြောက်ဆယ်တို့ဖြင့် ဆောင်ထိုက်သော တန်ဆာတို့ဖြင့် ဆင်ယင်အပ်သော၊ ဝါ-လှည်းအစီးခြောက်ဆယ်တို့ကို ဝန်ပမာဏရှိသော တန်ဆာတို့ဖြင့် ဆင်ယင်အပ်သော၊ အစ္စရာ-

သဟဿပရိဝါရံ-နတ်သမီးတစ်ထောင်အခြံအရံရှိသော၊ အတ္တဘာဝံ-အတ္တဘောကို၊ ဝါ-ခန္ဓာကိုယ်ကို၊ သြလောကေတွာ-၍၊ “ကေန ကမ္မေန-အဘယ်ကောင်းမှုကြောင့်၊ မယာ-သည်၊ အယံ သိရိသမ္ပတ္တိ-ဤကျက်သရေ၏ ပြည့်စုံခြင်းကို၊ လဒ္ဓါ န ခေါ-ရအပ်လေသနည်း၊” ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ သြလောကေတွာ-လသော်၊ မယိ-၌၊ စိတ္တပ္ပသာဒေန-စိတ်ကို ကြည်ညိုစေခြင်းကြောင့်၊ လဒ္ဓဘာဝံ-ရအပ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥတွာ-၍၊ “အယံ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ ဓနစ္ဆေဒဘယေန-ဥစ္စာ၏ ပြတ်စဲခြင်းမှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ မမ-ငါ့ဖို့၊ ဝါ-အတွက်၊ ဘေသန္တိ-ဆေးကို၊ (ဆေးကုသမှုကို)၊ အကတွာ-မှု၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ အာဠာဟနံ-သို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ ရောဒတိ-ငိုနေ၏၊ နံ-ထိုပုဏ္ဏားကို၊ ဝိပုကာရပုတ္တံ-ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်သည်ကို၊ ဝါ-အောင်၊ ကရိဿာမိ-အံ့၊” ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ပိတရိ-အဖေပုဏ္ဏားသည်၊ ရောဒန္တေ-ငိုနေလသော်၊ ဝါ-စဉ်၊ မဋ္ဌကုဏ္ဍလိဝဏ္ဏေန-မဋ္ဌကုဏ္ဍလီအသွင်ဖြင့်၊ အာဂန္ဓာ-၍၊ အာဠာဟနဿ-၏၊ အဝိဒ္ဓုရေ-အနီး၌၊ နိပဇ္ဇိတွာ-လဲလျောင်း၍၊ ရောဒိဿတိ-ငိုလိမ့်မည်။ အထ-၌၊ နံ-ထိုနတ်သားကို၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ “တွံ-သည်၊ ကော-အဘယ်သူသည်၊ အသိ-နည်း?” ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိဿတိ-မေးလိမ့်မည်။ “အဟံ-ကျွန်တော်သည်၊ တေ-၏၊ ပုတ္တော-သားဖြစ်သော၊ မဋ္ဌကုဏ္ဍလိ-တည်း၊” ဣတိ-သို့၊ အာစိက္ခိဿတိ-ပြောလိမ့်မည်။ ကုဟိ-အဘယ်၌၊ နိဗ္ဗတ္တော-ဖြစ်သည်၊ အသိ-နည်း? ဣတိ-မေးလိမ့်မည်။ တာဝတိံသဘဝနေ-တာဝတိံသာဘုံ၌၊ (နိဗ္ဗတ္တော-သည်၊ အမှီ-၏)၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောလိမ့်မည်။ “ကိံ ကမ္မံ-အဘယ်ကောင်းမှုကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ (နိဗ္ဗတ္တော-သည်၊ အသိ-နည်း?)” ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-မေးအပ်သော်၊ မယိ-၌၊ စိတ္တပ္ပသာဒေန-စိတ်ကို ကြည်ညိုစေခြင်းကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တဘာဝံ-ဖြစ်ရသည်၏ အဖြစ်ကို၊ အာစိက္ခိဿတိ-ပြောလိမ့်မည်။

စိတ္တပ္ပသာဒေန။ ။ “(၁) စိတ်၏ ကြည်ညိုခြင်း (၂) စိတ်၏ ကြည်လင်ကြောင်း သဒ္ဓါ (၃) စိတ်ကို ကြည်ညိုစေခြင်း”ဟု အနက်၃မျိုးရှိရာ နောက်၌ “စိတ္တံ ပသာဒေတွာ၊ မနမေဝ ပသာဒေသိ”ဟုရှိသဖြင့် ဤ၌ နောက်ဆုံးအနက်သာ ကောင်း၏။ “ပသာဒါပနံ ပသာဒေါ၊ စိတ္တဿ+ပသာဒေါ စိတ္တပ္ပသာဒေါ-စိတ်ကို ကြည်ညိုစေခြင်း” ဟုပြု။

ဗြာဟ္မဏော-သည်။ “တုမေသု-သင်တို့၌၊ စိတ္တံ-ကို၊ ပသာဒေတွာ-စေ၍၊ သဂ္ဂေ-နတ်ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တော နာမ-ဖြစ်သူမည်သည်။ အတ္ထိ-ရှိပါသလော?” က္ကတိ-သို့၊ မံ-ကို၊ ပုစ္ဆိဿတိ-လိမ့်မည်။ အထ-၌၊ အဿ-ထိုပုဏ္ဏားအား၊ အဟံ-သည်။ “ဧတ္တကာနိ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ သတာနိ-အရာ တို့တည်း၊ (ရာပေါင်းများစွာတို့တည်း)၊ (က္ကတိ) ဝါ-ဤသို့လည်းကောင်း၊ (ဧတ္တ- ကာနိ-ကုန်သော)၊ သဟဿာနိ-အထောင်တို့တည်း၊ (ထောင်ပေါင်းများစွာ တို့တည်း)၊ (က္ကတိ) ဝါ-ကောင်း၊ (ဧတ္တကာနိ-ကုန်သော)၊ သတသဟဿာနိ- အသိန်းတို့တည်း၊ (သိန်းပေါင်းများစွာတို့တည်း)၊ က္ကတိ ဝါ-ကောင်း၊ ဂဏနာ- အရေအတွက်ကို၊ ပရိစ္ဆိန္နိတုံ-ပိုင်းဖြတ်ခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ-မစွမ်းနိုင်။ ” က္ကတိ- သို့၊ ဝတွာ-မိန့်တော်မူ၍၊ ဓမ္မပဒေ-ဓမ္မပဒ၌၊ ဂါထံ-ကို၊ ဘာသိဿာမိ-ဟော မည်။ ဂါထာပရိယောသာနေ-ဂါထာတော်၏ အဆုံး၌၊ စတုရာသီတိယာ- ၈၄ လီသော၊ ပါဏသဟဿာနံ-သတ္တဝါအထောင်တို့၏၊ (ထောင်ပေါင်းများ စွာသော သတ္တဝါတို့၏)၊ (တစ်နည်း) စတုရာသီတိယာ ပါဏသဟဿာနံ- ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော သတ္တဝါတို့၏၊ ဓမ္မာဘိသမယော-သစ္စာလေးပါး တရားတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည်၊ ဝါ-မဂ်ဖိုလ်ကို ရခြင်းသည်၊ [ဓမ္မာဘိ- သမယောတိ မဂ္ဂဖပဋိလာဘော-ဓမ္မဋီ။] ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လိမ့်မည်၊ မဋ္ဌကုဏ္ဏလီ- သည်၊ သောတာပန္နော-သည်၊ ဘဝိဿတိ-မည်၊ အဒိန္နပုဗ္ဗကော-အဒိန္နပုဗ္ဗက မည်သော၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ တထာ-ထို့အတူ၊ (သောတာပန္နော-သည်၊ ဘဝိဿတိ-မည်) က္ကတိ-ဤသို့လျှင်၊ က္ကမံ ကုလပုတ္တံ-ဤအမျိုးကောင်းသား ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ မဟာဓမ္မာဘိသမယော-များစွာသောသူတို့၏ သစ္စာ၄ ပါးတရားကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ-မည်၊ က္ကတိ-သို့၊ ဒိသွာ- ၍၊ ပုနဒိဝသေ-နောက်တစ်နေ့၌၊ ကတသရီရပဋိဇ္ဇေဂ္ဂနော-ပြုအပ်ပြီးသော ကိုယ်တော်ကို သုတ်သင်ခြင်းရှိတော်မူသည်၊ ဝါ-ကိုယ်လက်သုတ်သင်မှုကို ပြုတော်ပြီးသည်၊ (သမာနော-သော်၊) မဟာဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော-များစွာ သော ရဟန်းအပေါင်းသည် ခြံရံအပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ သာဝတ္ထိံ-သို့၊ ပိဏ္ဏာယ- ငှာ၊ ပဝိသိတွာ-၍၊ အနုပုဗ္ဗေန-ဖြင့်၊ ဗြာဟ္မဏဿ-၏၊ ဂေဟဒ္ဒါရံ-အိမ်တံခါး

သို့၊ ဂတော-ကြွရောက်တော်မူပြီ။

တသို့ ခဏေ-၌၊ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီ-သည်၊ အန္တောဂေဟာဘိမုခေါ-အိမ်၏ အတွင်းဘက်သို့ ရှေးရှုသော မျက်နှာရှိလျက်၊ ဝါ-အိမ်၏ အတွင်းဘက်သို့ မျက်နှာမူလျက်၊ နိပန္နော-အိပ်နေသည်၊ ဟောတိ။ အထ-၌၊ သတ္တာ-သည်၊ အဿ-ထိုမဋ္ဌကုဏ္ဍလီ၏၊ ဝါ-သည်၊ အတ္တနော-မိမိကို၊ အပဿနဘာဝံ-မြင်ခြင်းမရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဥ တွာ-၍၊ ဧကံ-တစ်မျိုးသော၊ ရသို့-ရောင်ခြည်တော်ကို၊ ဝိဿဇ္ဇေသိ-လွှတ်တော်မူပြီ။ မာဏာဝေါ-လုလင်သည်၊ “ဧသော-ဤအရောင်သည်၊ ကိံ ဩဘာသော နာမ-အဘယ်အရောင်မည်သနည်း” ဣတိ-ဤသို့တွေး၍၊ ပရိဝတ္ထေတွာ-လည်စေ၍၊ ဝါ-လှည့်၍၊ နိပန္နော-လျောင်းလျက်သာ၊ သတ္တာရံ-ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ “အန္ဓဗာလပိတရံ-ကန်းမိုက်သော အဖေကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ဧဝရူပံ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဗုဒ္ဓံ-သို့၊ ဥပသင်္ကမိ-တွာ-ချဉ်းကပ်၍၊ ကာယဝေယျာဝဋီကံ-ကိုယ်ဖြင့် ပြုထိုက်သော ကြောင့်ကြစိုက်သူ၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ-ကိုယ်ထိလက်ရောက် ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ပြုမှုကို၊ ကာတံ ဝါ-ပြုခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ဒါနံ-အလှူကို၊ ဒါတံ ဝါ-ပေးလှူခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ဓမ္မံ-ကို၊ သောတံ ဝါ-နာခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ နာလတ္ထံ (န+အလတ္ထံ)-မရခဲ့၊ ဣဒါနိ-၌၊ မေ-၏၊ ဟတ္ထာပိ-လက်တို့သည်လည်း၊ အနဓိ-ပတေယျာ-အကြီးအကဲ၏အဖြစ် မရှိတော့ကုန်၊ (မစိုးပိုင်တော့ကုန်)၊ အညံ-အခြားသော၊ ကတ္တဗ္ဗံ-ပြုအပ်၊ ပြုနိုင်သော ကောင်းမှုသည်၊ နတ္ထိ” ဣတိ-ဤသို့ တွေး၍၊ မနမေဝ-စိတ်ကိုသာ၊ ပသာဒေသိ-ကြည်ညိုစေပြီ။ သတ္တာ-သည်၊ “ဣမဿ-ဤမဋ္ဌကုဏ္ဍလီအား၊ ဧတ္တကေန-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ စိတ္တပ္ပသာဒေန-ဖြင့်၊ အလံ-တော်လောက်ပြီ” ဣတိ-ဤသို့ကြံတော်မူ၍၊ ပတ္တာမိ-ဖဲကြွတော်မူပြီ။ သော-ထိုမဋ္ဌကုဏ္ဍလီသည်၊ တထာဂတေ-သည်။

ကာယဝေယျာဝဋီကံ။ ။ ဗျာဝရယတီတိ ဗျာဝဇ္ဇော-ကြောင့်ကြစိုက်သူ၊ [ဝိ+အာ+ဝရ(ဘတ္တိအနက်)+တ၊] ဗျာဝဇ္ဇဿ+ဘာဝေါ ဗျာဝဋီကံ၊ [ဗျာဝဇ္ဇ+ဏျ၊ တ၏အ-ကို ဣပြု၊ ယကို ကပြု။] ကာယေန+ဗျာဝဋီကံ ကာယဗျာဝဋီကံ။ (မဟာဘာ-၂၊ ၆၁၃၊ နိဘာ-၂၊ ၄၄၁)

စက္ခုပထံ- မျက်စိ၏ လမ်းကြောင်းကို၊ ဝါ-မျက်စိမြင်လောက်ရာအရပ်ကို၊ ဝိ-ဇောန္တယေဝ-စွန့်သော်သာ၊ ဝါ-စွန့်လျှင်စွန့်ခြင်း၊ ပဿန္နမနော-ကြည်ညိုသော သော စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကာလံ-ကို၊ ကတွာ-ပြု၊ သုတ္တပ္ပဗုဒ္ဓေါ ဝိယ-အိပ်ပြီးသည်ဖြစ်၍ နိုးသူကဲ့သို့၊ ဝါ-အိပ်သောယောက်ျား၊ နိုးသော်လားသို့၊ [သုတ္တော+ဟုတွာ+ပဗုဒ္ဓေါ သုတ္တပ္ပဗုဒ္ဓေါ(ပါရာဘာ-၁, ၄၄၁)၊ သုတ္တတော+ပဗုဒ္ဓေါ သုတ္တပ္ပဗုဒ္ဓေါ-အိပ်ပျော်ပြီးသည်မှ (အိပ်ပျော်ရာမှ) နိုးလာသူ(မအူပါရာနိ-၂, ၁၁၇)၊ ဒေဝလောကေ-တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌၊ တိံသယောဇနိကေ-ယူဇနာသုံးဆယ် ရှိသော၊ ကနကဝိမာနေ-ရွှေဗိမာန်၌၊ [ကနကေန+ပကတံ+ဝိမာနံ ကနကဝိမာနံ-ရွှေဖြင့် ပြီးသော ဗိမာန်(မအူပါရာနိ-၂, ၁၁၇)၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ဖြစ်ပြီ။

ဗြာဟ္မဏောပိ-သည်လည်း၊ အဿ-ထိုမဋ္ဌကုဏ္ဍလီ၏၊ သရီရံ-ကိုယ်ကို၊ ဈာပေတွာ-၍၊ အာဠာဟနေ-၌၊ **ရောဒနပရာယဏော**-အလွန်ရောက်အပ် သော ငိုကြွေးခြင်းရှိသည်၊ ဝါ-ငိုကြွေးခြင်းဟူသော လည်းလျောင်းရာရှိသည်၊ အဟောသိ၊ **ဒေဝသိကံ**-နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း၊ အာဠာဟနံ-သို့၊ ဂန္ဓာ၊ ရောဒတိ-

စက္ခုပထံ။ ။ စက္ခုယေဝ ပထော ရူပဒဿနဿ မဂ္ဂေါ ဥပါယောတိ **စက္ခု-ပထော**(ရူပါရုံကိုမြင်ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော စက္ခုပဿာဒ)၊ စက္ခုဿ ဂေါစရ-ယောဂေါ (ပထော) ဝါ **စက္ခုပထော**-မျက်စိ၏ (အာရုံဖြစ်ခြင်းခြင်းငှာ ထိုက်သော) လမ်း-ဒီဇီ-၂, ၂၀၆။

ရောဒနပရာယဏော။ ။ ပရံ+အယနံ ပရာယဏံ၊ ပရ+အယန၊ န-ကို ဣပြု (နိဘာ-၁, ၄၃၄)၊ ပရေသံ+အာယနန္တိ ပရာယဏံ၊ ပရ+အာယန(မဓု-၃၈)၊ ရောဒနံ+ ပရာယဏံ ယဿာတိ ရောဒနပရာယဏော။

ဒေဝသိကံ။ ။ “ဒေဝသိကံ-နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း၌၊ (သတ္တမိအနက်)၊ ဒေဝသိကံ-နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း၊ (ကြိယာဝိသေသနအနက်)”ဟု အနက် ၂မျိုးပေးကြ၏(သီဘာ-၄, ၈)။ “(၁) ဒိဝသေ ဒိဝသေ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ ဒေဝသိကံ(သီဇီသစ်-၂, ၃၀၂)၊ (၂) ဒိဝ-သေ ဒိဝသေ ဒါတဗ္ဗံ ဒေဝသိကံ(သီဇီသစ်-၃၀၅)၊ (၄) ဒိဝသံ ဒိဝသံ ဗျာပေတွာ ပ-ဝတ္တတိတိ ဒေဝသိကံ(ဇာဇီ-၇, ၃၉၈)၊ (၅) ဒိဝသော စ ဒိဝသော စ ဒိဝသာနိ၊ ဒိဝ-သာနိယေဝ ဒေဝသိကံ၊ (၆) ဒိဝသေသု ဝါ ပရိဝတ္တံ ဒေဝသိကံ(ဇာဇီ-၂၁, ၅၃၆)၊ (၇) ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဒေဝသိကံ၊ ဝိစ္ဆာအနက်, ဣကပစ္စည်း(ပါစိယော-၉)”ဟု ဝိဂြိုဟ် ၇မျိုး တွေ့ရ၏၊ ဤ၌ (၅-၇)နံပါတ် ဝိဂြိုဟ်၂မျိုးသာ သင့်လျော်၏။

၏။ (ကိ-အဘယ်သို့ ပြော၍ငိုသနည်း?) “ကဟံ ဧကပုတ္တက-ဩဝါ... တစ်ယောက်တည်းသော သားလေးရေ! ကဟံ ဧကပုတ္တက-ရေ!” ဣတိ-ဤ သို့ ပြော၍ ငိုပြီ။ ဒေဝပုတ္တောပိ-နတ်သားသည်လည်း၊ အတ္တနော-၏။ သမ္ပတ္တိ-စည်းစိမ်ကို၊ ဩလောကေတွာ-၍။ “မေ-သည်၊ ကေန ကမ္မေန-အဘယ် ကောင်းမှုကြောင့်၊ လဒ္ဓါ-ရအပ်သနည်း” ဣတိ-သို့၊ ဥပဓာရေန္တော-ဆင်ခြင်လ သော်၊ “သတ္တရိ-မြတ်စွာဘုရား၌၊ မနောပသာဒေန-စိတ်ကို ကြည်ညိုစေခြင်း ကြောင့်၊ (လဒ္ဓါ-ပြီ)” ဣတိ-သို့၊ ဥတွာ-၍။ “အယံ ပြာဟုဏော-သည်၊ မမ- ၏။ အဖာသုကကာလေ-မကျန်းမာရာအခါ၌၊ ဘေသဇ္ဇိ-ကို၊ အကာရေတွာ- မပြုစေမူ၍၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ အာဠာဟနံ-သို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ ရောဒတိ-ငိုနေ၏။ နံ-ထိုပုဏ္ဏားကို၊ ဝိပုကာရပုတ္တမေဝ-ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်သည်ကိုသာ၊ ဝါ- ရောက်အောင်သာ၊ ကာတံ-ပြုခြင်းငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-သင့်၏။” ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ မဋ္ဌကုဏ္ဍလိဝဏ္ဏေန-မဋ္ဌကုဏ္ဍလီအသွင်ဖြင့်၊ အာဂန္ဓာ-၍၊ အာဠာဟနဿ- ၏။ အဝိဒူရေ-အနီး၌၊ ဗာဟာ-လက်မောင်းတို့ကို၊ ပဂ္ဂယု-မြှောက်၍၊ ရောဒန္တော- လျက်၊ အဋ္ဌာသိ-တည်ပြီ။ ပြာဟုဏော-သည်၊ တံ-ထိုနတ်သားကို၊ ဒိသွာ-၍။ “တာဝ-စွာ၊ အဟံ-သည်၊ ပုတ္တသောကေန-သား၌ဖြစ်သော ဝမ်းနည်းပူဆွေး ခြင်းကြောင့်၊ ရောဒါမိ-၏။ ဧသ (ဧသော)-ဤလူလင်သည်၊ ကိမတ္ထံ-အဘယ် အကျိုးငှာ၊ ဝါ-အဘယ်ကြောင့်၊ ရောဒတိ-နည်း၊ နံ-ထိုလူလင်ကို၊ ပုစ္ဆိဿာမိ-

ကဟံ ဧကပုတ္တက။ ။ ကဟံကို ပဒပုရဏနိပါတ်ယူ၍ ပေးခဲ့သည်(နိတိသုတ္တ- ၃၇၅-၆၊ နိတိသုတ္တနိ-၂၊ ၂၉၅)။ တံနိပါတံ ဝိသာဒ(ပင်ပန်းခြင်း)အနက်ဟောဟု ရှု-၁၃၃၊ ရှုဋီ-၈၁၅ ဆို၏။ ထိုအလို ကဟံကို ကိ+ဟံ”ဟု ဖြစ်၍ “ဟံ ဧကပုတ္တက-ဟင်း...တစ်ယောက်တည်းသော သားလေးရေ! ကိ-အဘယ်မှာနည်း?”ဟုပေး(ရူဂံ- ၁၊ ၄၁၁)။ သီမူ၊ ရှုနိ၊ ရှေးမူတို့ ဟံဟုရှိခြင်း၊ တံနိပါတံပုံစံဖြစ်ခြင်းကြောင့် “ဟံ ဧက-ပုတ္တက”ဟု ရှိသင့်ကြောင်းကို ရှုဋီနိသစ်-၁၊ ၂၉၅၅ ဆို၏။ ထိုအဆိုသည် “ဟာ ဟာ မဋ္ဌကုဏ္ဍလိ၊ ဟာ ဟာ မဋ္ဌကုဏ္ဍလိ(ဝိမာန. ၄-၃၀၄)”နှင့် ညီသလို ရှိ၏။ “ဧက-ပုတ္တက! ကဟံ-အဘယ်မှာနည်း”ဟု ပေးခြင်းကား အဖွင့်များနှင့် မညီပါ။ ဆက်ဥပဒေအံ-၂ကြိမ်ဆိုခြင်းမှာ ဝမ်းနည်းပူဆွေးသော အာမေဒိတ်အရာဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ မောင်-၅၇၇သုတ်၌ အာမေဒိတ်ကို သမ္ပမဟု သုံးနှုန်း၏။ အာမေဒိတ်ကို ၂ကြိမ်မှစ၍ အလိုရှိသလောက် အကြိမ်များစွာ ဆိုနိုင်၏။ (မောင်-၅၇၇သုတ်)

အံ့” ကုတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ပုစ္ဆန္တော-မေးလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ကုမံ ဂါထံ-ကို၊ အာဟ-ဆိုပြီ။ (ကိ) “အလင်္ကတော၊ ပေ၊ တုဝ”န္တိ-ဟူသော၊ ကုမံ ဂါထံ-ကို၊ အာဟ-ဆိုပြီ။

**အလင်္ကတော မဋ္ဌကုဏ္ဍလီ၊ မာလဓာရီ ဟရိစန္ဒနုဿဒေါ၊
ဗာဟာ ပဂ္ဂယု ကန္ဓသိ၊ ဝနမဇ္ဈေ ကိ ဒုက္ခိတော တုဝံ။**

(တုဝံ-သင်သည်။) အလင်္ကတော- တန်ဆာဆင်အပ်သည်။ မဋ္ဌကုဏ္ဍ-
လီ-ပန်းပွင့်ပန်းနွယ်မနှော ပြောင်ချောနားတောင်းရှိသည်။ ဝါ-အပူပေးကာ
ရိုန်းခိုစစ်ဖြင့် တိုက်ဆေးအပ်၊ ဝက်မွေးဖြင့် ပွတ်သုတ်အပ်သော နားတောင်း
ရှိသည်။ မာလဓာရီ-ပန်းကုံးကိုဆောင်သည်။ ဟရိစန္ဒနုဿဒေါ-များသော စန္ဒကူး
နီရှိသည်။ ဝါ-များသောစန္ဒကူးဝါရှိသည်။ (ဟုတ္တာ-ဖြစ်၍) ဗာဟာ-လက်မောင်း
တို့ကို၊ ပဂ္ဂယု-မြှောက်ချီ၍၊ ကန္ဓသိ-ငိုနေ၏။ တုဝံ-သင်သည်။ ဝနမဇ္ဈေ-တော
၏ အလယ်၌၊ (သဒ္ဓါင်းအလယ်၌) ကိ-အဘယ်ကြောင့်၊ ဒုက္ခိတော-လွန်စွာ
ဖြစ်သော ဒုက္ခရှိဘိသနည်း? ဝါ-ဒုက္ခရောက်နေရသနည်း? (တစ်နည်း) ကိ
ဒုက္ခိတော-ဘယ်ဒုက္ခဖြင့် ဒုက္ခိတဖြစ်နေရသနည်း?

သော မာဏဝေါ-ထိုလူလင်သည်။ “သောဝဏ္ဏမယော၊ ပေ၊ ဇိဝိတ”န္တိ-
ဇိဝိတံဟူ၍၊ အာဟ-ပြောပြီ။

**သောဝဏ္ဏမယော ပဘဿရော၊ ဥပ္ပန္နော ရထပဉ္စရော မမ၊
တဿ စက္ကယုဂံ န ဝိန္ဒာမိ၊ တေန ဒုက္ခေန ဇဟာမိ ဇိဝိတံ။**

မမ-ကျွန်တော်၏။ ဝါ-ကျွန်တော့်မှာ၊ သောဝဏ္ဏမယော-ရွှေအတိပြီး သော၊
ပဘဿရော-ပြီးပြီးပြတ်ပြတ်ထွက်သော အရောင်ရှိသော၊ ရထပဉ္စရော-

မဋ္ဌကုဏ္ဍလီ။ ။ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီတိ သရီရပုဒေသဿ အယံသနတ္ထံ မာလာလတာ-
ဒယော အဒဿေတွာ မဋ္ဌာကာရေနော ကတကုဏ္ဍလော၊ အထဝါ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီတိ
ဝိသုဒ္ဓကုဏ္ဍလော၊ တာပေတွာ ဇာတိဟိဂုံလိကာယ မဇ္ဈိတွာ ဓောဝိတွာ သူကရ-
လောမေန မဇ္ဈိတကုဏ္ဍလော(ဝိမာန. ၄-၃၀၄)။ မဋ္ဌော သုကောဋီကာ သုပရိ-
ကမ္မကတော သုဝဏ္ဏကုဏ္ဍလော အဿ အတ္ထိ၊ အသ္မိ ဝါ ဝိဇ္ဇတီတိ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီ၊ မဋ္ဌ
သုကောဋီတံ သုပရိကမ္မကတံ သုဝဏ္ဏကုဏ္ဍလံ ဓာရေတီတိ ဝါ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီ(ဓမ္မဋီ)။

ရထားခရိုင်သည်၊ ဝါ-ရထားကိုယ်ထည်သည်၊ ဥပ္ပန္နော-ဖြစ်ပေါ်ပါပြီ၊ တဿ-
ထိုရထားခရိုင်၏၊ ဝါ-ထိုရထားကိုယ်ထည်၏၊ စက္ကယုဂံ-ဘီးတစ်စုံကို၊ န ဝိန္ဒာမိ-
မရသေးပါ၊ တေန ဒုက္ခေန-ထိုဒုက္ခကြောင့်၊ ဇီဝိတံ-အသက်ကို၊ ဇဟာမိ-
စွန့်ရပါတော့မည်။

အထ-၌၊ နံ-ထိုလူလင်ကို၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ အာဟ၊ (ကို-နည်း?)
“သောဝဏ္ဏမယံ ၊ပေ၊ ပဋိပါဒယာမိ တေ”တိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ပြောပြီ။

**သောဝဏ္ဏမယံ မဏိမယံ၊ လောဟိတကမယံ အထ ရူပိယမယံ၊
အာစိက္ခ မေ ဘဒ္ဒမာဏဝ၊ စက္ကယုဂံ ပဋိပါဒယာမိ တေ။**

ဘဒ္ဒမာဏဝ-ကောင်းမြတ်သောလူလင်၊ သောဝဏ္ဏမယံ-ရွှေအတိပြီးသော
ဘီးတစ်စုံကိုသော်လည်းကောင်း၊ မဏိမယံ-ဣန္ဒြိယာကျောက်မျက်ရတနာ
အတိပြီးသော ဘီးတစ်စုံကိုသော်လည်းကောင်း၊ လောဟိတကမယံ- ပတ္တမြား
အတိပြီးသော ဘီးတစ်စုံကိုသော်လည်းကောင်း၊ အထ-သို့မဟုတ်၊ ရူပိယမယံ-
ငွေအတိပြီးသော ဘီးတစ်စုံကိုသော်လည်းကောင်း၊ မေ-ငါ့အား၊ အာစိက္ခ-
ပြောပါလော၊ တေ-သင့်ဖို့၊ စက္ကယုဂံ-ဘီးတစ်စုံကို၊ ပဋိပါဒယာမိ-သီးခြားဖြစ်

မဏိမယံ။ ။ မဏိမယန္တိ ဣန္ဒြိယမယံ(ဒီဋီ-၃, ၁၅၅၊ သံ.ဋီ-၂, ၁၅၁)၊ **မဏိ-**
မယာတိ နိလမဏိဟိ ကတာ(အပ. ၄-၁, ၁၁၈)၊ **နိလမဏိ-ဣန္ဒြိယမဏိ**(ထောမ)၊
ဣန္ဒြိယန္တိ ဣန္ဒြိယပုပ္ဖဝဏ္ဏာဘိ(ကြာညိုပန်းအဆင်းရှိသော) မဏိ ဣန္ဒြိယမဏိ
(အပ. ၄-၂, ၂၉၉)၊ “ဣန္ဒြိယာ”ဟူသည် မရမ်းရောင်အခံတွင် အနီရောင် အပြာ
ရောင် သန်းနေသော ကျောက်မျက်ရတနာ တစ်မျိုးတည်း။(မြန်မာန်) [အခြားသော
အဖွင့်များကို ဂါထာနိဿယ၌ ရေးထားပြီ။]

လောဟိတကမယံ ။ ။လောဟိတကမယာတိ ပဒုမရာဂါဒိရတ္ထမဏိမယာ
(ဝိမာန. ၄-၁၅၂)။ လောဟိတမိဝ ကာယတီတိ လောဟိတကော၊ ပဒုမရာဂဏိမိ
(ထောမ)။ ပတ္တမြားမှန်လျှင် အနီရောင်ခြင်း ဖြစ်ရကား လောဟိတကကို “ပတ္တမြား
နီ”ဟု ပေးဖွယ်မလို၊ ပြအပ်ခဲ့သော ထောမနီမိနှင့် “လောဟိတော ဧဝ လောဟိတကော
မဏိ”ဟူသော (ပါ-၅, ၄၊ ၃၀)သုတ် ကာသိကာအဖွင့်ကို ရှု၍ “လောဟိတင်္ဂံ၊ လော-
ဟိတင်္ဂံ”တို့ကား ပါဠိပျက်ဟု ဓာန်နိဿယသစ် မိန့်၏။ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီဇာတက၌ “လောဟ-
မယံ-ကြေးအတိပြီးသော ဘီးတစ်စုံကို”ဟု ပါဠိရှိ၏။

စေပါအံ့၊ ဝါ-သီးသန့်လုပ်ပေးပါအံ့၊ (တစ်နည်း) ပဋိပါဒယာမိ-ရပါစေအံ့၊ ဝါ-ရအောင် လုပ်ပေးပါအံ့။

တံ-ထိုစကားကို၊ သုတွာ-၍၊ မာဏဝေါ-သည်၊ “အယံ ပြာဟူဏော-သည်၊ ပုတ္တဿ-သားဖွဲ့ဝါ-အတွက်၊ ဘေသဇ္ဇံ-ကို၊ အကတွာ-မပြုမူ၍၊ ပုတ္တ-ပတိရူပကံ-သားနှင့်တူသော၊ မံ-ကို၊ ဒိသွာ၊ ရောဒန္တော-ငိုလျက်၊ “သုဝဏ္ဏာ-ဒိမယံ-ရွှေအစရှိသည်ဖြင့် ပြီးသော၊ ရထစက္ကံ-ရထားဘီးတစ်စုံကို၊ ကရောမိ-လုပ်ပေးမည်” ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-ပြော၏၊ ဟောတု-ရှိပါစေ၊ နံ-ထိုပုဏ္ဏားကို၊ နိဂ္ဂဏှိဿာမိ-နှိပ်ကွပ်ဆုံးမအံ့” ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-၍၊ “မေ-ကျွန်တော့်ဖွဲ့ဝါ-အတွက်၊ ကိဝမဟန္တံ-အဘယ်မျှလောက် ကြီးသော၊ စက္ကယုဂံ-စက်ဘီးတစ်စုံကို၊ ကရိဿသိ-လုပ်ပေးမည်နည်း?” ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-၍၊ “ယာဝမဟန္တံ-အကြင်မျှလောက် ကြီးသောစက်ဘီးတစ်စုံကို၊ အာကမ်သိ-အလိုရှိ၏၊ တာဝမဟန္တံ-ထိုမျှလောက် ကြီးသောစက်ဘီးတစ်စုံကို၊ ကရိဿာမိ-လုပ်ပေးမည်” ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-ပြောဆိုအပ်သော်၊ “မေ-ကျွန်တော့်အား၊ စန္ဒိမသူရိယေဟိ-လနေတို့ဖြင့်၊ အတ္ထော-အလိုရှိ၏၊ မေ-အား၊ တေ-ထိုလ နေတို့ကို၊ ဒေဟိ-ပေးပါလော့” ဣတိ-သို့ပြော၍၊ ယာစန္တော-တောင်းလိုသည်၊ (ဟုတွာ) အာဟ၊ (ကိ) “သော မာဏဝေါ၊ ပေ၊ သောဘတိ” တိ-ဟူ၍၊ အာဟ။

သော မာဏဝေါ တဿ ပါဝဒိ၊ “စန္ဒသူရိယာ ဥဘယေတ္ထ ဒိဿရေ၊ သောဝဏ္ဏမယော ရထော မမ၊ တေန စက္ကယုဂေန သောဘတိ” တိ။

သော မာဏဝေါ-ထိုလူလင်သည်၊ တဿ-ထိုပုဏ္ဏားအား၊ ပါဝဒိ- ပြောပြ၊ (ကိ-အဘယ်သို့ ပြောသနည်း?) ဧတ္ထ-ဤလောက၌၊ ဥဘော- ၂စင်းကုန်သော၊ စန္ဒသူရိယာ-လနေတို့ကို၊ (တစ်နည်း) ဥဘယေ- ၂စင်းကုန်သော၊ စန္ဒသူရိယာ-တို့ကို၊ (အာကာသေ-ကောင်းကင်၌) ဒိဿရေ-တွေ့မြင်အပ်ကုန်၏၊ မမ-ကျွန်တော်၏၊ သောဝဏ္ဏမယော-ရွှေအတိပြီးသော၊ ရထော (ရထပဉ္စရော)-

ဥဘယေတ္ထ။ ။ ဥဘယေတ္ထ ဒိဿရေတိ ဥဘောပိ ဧတ္ထ စန္ဒသူရိယာ အာကာသေ ဒိဿန္တိ၊ ယကာရော ပဒသန္တိကရော၊ ဥဘယေ ဧတ္ထာတိ ဝါ ပဒဝိဘာဂေါ-ဝိမာန၊ ၄-၃၀၆။

ရထားခရိုင်သည်၊ ဝါ-ရထားကိုယ်ထည်သည်၊ တေန စက္ကယုဂေန-ထိုလ၊ နေ ဟူသော ဘီးတစ်စုံဖြင့်၊ သောဘတိ-လှပတင့်တယ်၏။ ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြီ။

အထ-၌၊ နံ-ထိုလှလင်ကို၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ အာဟ၊ (ကိ) “ဗာလော ခေါ တွံ ၊ပေ၊ စန္ဒသူရိယေ” တိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ပြောပြီ။

ဗာလော ခေါ တွံ အသိ မာဏဝ၊ ယော တွံ ပတ္တယသေ အပတ္တိယံ၊ မညာမိ တုဝံ မရိဿသိ၊ န ဟိ တွံ လစ္ဆသိ စန္ဒသူရိယေ။

မာဏဝ-လှလင်! ယော တွံ-အကြင်သင်သည်၊ အပတ္တိယံ-မတောင့်တ ထိုက်သော အရာကို၊ ပတ္တယသေ-တောင့်တဘိ၏၊ (သော) တွံ-ထိုသင်သည်၊ ခေါ- စင်စစ်၊ ဗာလော-မိုက်သူသည်၊ အသိ-ဖြစ်၏၊ တုဝံ-သင်သည်၊ မရိဿသိ- သေလိမ့်မည်ဟူ၍၊ [ဣတိသဒ္ဓါဗျေ] မညာမိ-ထင်ပါ၏၊ ဟိ-မှန်၏၊ တွံ-သည်၊ စန္ဒသူရိယေ- လ၊ နေတို့ကို၊ န လစ္ဆသိ-ရလိမ့်မည်မဟုတ်။

အထ-၌၊ နံ-ထိုပုဏ္ဏားကို၊ မာဏဝေါ-သည်၊ အာဟ-ပြီ၊ (ကိ) “ပညာယ- မာနဿ-ထင်ရှားရှိသော အရာဝတ္ထု၏၊ အတ္တယ-အကျိုးငှာ၊ ရောဒန္တော- ငိုလသော်၊ ဝါ-ငိုသူသည်၊ ဗာလော-လူမိုက်သည်၊ ဟောတိ ကိံ ပန-ဖြစ် သလော? ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ အပညာယမာနဿ-ထင်ရှားမရှိသော အရာ ဝတ္ထု၏၊ အတ္တယ-ငှာ၊ (ရောဒန္တော-သော်၊ ဝါ-သော်၊ ဗာလော-သည်၊ ဟောတိ ကိံ ပန-လော?)” ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-၍၊ “ဂမနာဂမနမ္ပိ ၊ပေ၊ ဗာလျတရော” တိ- ဟူ၍၊ (အာဟ)။

**ဂမနာဂမနမ္ပိ ဒိဿတိ၊ ဝဏ္ဏဓာတု ဥဘယေတ္ထ ဝီထိယာ။
ပေတော ကာလကတော န ဒိဿတိ၊ ကောနိဓ ကန္ဓတံ ဗာလျတရော။**

ဝီထိယာ-နေသွားလမ်း၊ လသွားလမ်း၌၊ ဥဘယေတ္ထ-လ၊ နေ နှစ်စင်းတို့၌၊ ဝဏ္ဏဓာတု-ရောင်ခြည်ဓာတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဂမနာဂမနမ္ပိ-လနေတို့၏ နေ့စဉ်နေ့စဉ် ဝင်သွားခြင်း ထွက်လာခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဒိဿတိ-တွေ့မြင် အပ်ပါ၏။ ပေတော-ဤဘဝမှ ဖဲသွားပြီးသော၊ ကာလကတော-ပြုအပ်ပြီးသော

ဥဘယတ္ထ ။ ။ ဥဘယတ္ထာတိ စန္ဒေ သူရိယေစာတိ ဒွိသုပိ ဝဏ္ဏဓာတု ဒိဿတိတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ (ဝိမာန-ဋ္ဌ၊ ၃၀၇)

သေခြင်းရှိသူကို၊ ဝါ-သေပြီးသူကို၊ န ဒိသတိ-မတွေ့မြင်အပ်၊ မတွေ့မြင်နိုင်၊ ကုဓ-ဤသင်္ချိုင်း၌၊ ကန္ဒတံ-ငိုနေသူတို့တွင်၊ ကော-အဘယ်သူသည်၊ ဗာလျ-တရော-သာ၍ မိုက်ပါသနည်း?

တံ-ထိုစကားကို၊ သုတွာ-၍၊ ပြာဟ္မဏော-သည်၊ “ဧသ (ဧသော)-ဤလုလင်သည်၊ ယုတ္တံ-သင့်လျော်သောစကားကို၊ ဝဒတိ-ပြော၏။” က္ကတိ-သို့၊ သလ္လက္ခေတွာ-မှတ်သား၍၊ “သစ္စံ ၊ပေ၊ ကာလကတာဘိပတ္ထယိ”န္တိ-သစ္စံ ၊ပေ၊ ကာလကတာဘိပတ္ထယိဟူ၍၊ ဝတွာ-ပြောပြီး၍၊

**သစ္စံ ခေါ ဝဒေသိ မာဏဝ၊ အဟမေဝ ကန္ဒတံ ဗာလျတရော၊
စန္ဒံ ဝိယ ဒါရကော ရုဒံ၊ ပေတံ ကာလကတာဘိပတ္ထယိ။**

မာဏဝ-လုလင်! ခေါ-စင်စစ်၊ သစ္စံ-အမှန်ကို၊ ဝဒေသိ-ပြောဘိ၏၊ ကန္ဒတံ-ငိုနေသူတို့တွင်၊ အဟမေဝ-ငါသည်သာ၊ ဗာလျတရော-သာ၍ မိုက်ပါ၏၊ ဒါရကော-ကလေးသည်၊ ရုဒံ-(ရုဒန္တော)-ငိုလျက်၊ စန္ဒံ-လကို၊ (အဘိ-ပတ္ထယတိ) ဝိယ- ရှေးရှုတောင့်တသကဲ့သို့၊ (တထာ-ထို့အတူ၊ အဟံ-သည်၊ ရုဒံ ရုဒန္တော-လျက်၊) ပေတံ-သော၊ ကာလကတံ-ကို၊ အဘိပတ္ထယိ-ရှေးရှုတောင့်တမိပါပြီ။

တဿ-ထိုလုလင်၏၊ ကထာယ-စကားကြောင့်၊ နိဿောကော-ဝမ်းနည်းပူဆွေးခြင်းမရှိသည်၊ ဟုတွာ-၍၊ မာဏဝဿ-ကို၊ ထုတိ-ချီးမွမ်းခြင်းကို၊ ကရောန္တော-ပြုလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ က္ကမာ ဂါထာ-တို့ကို၊ အဘာသိ၊ (ကိ)၊ “အာဒိတ္တံ ၊ပေ၊ မာဏဝါ”တိ-ဟူ၍၊ အဘာသိ-ရွတ်ဆိုပြီ။

**အာဒိတ္တံ ဝတ မံ သန္တံ၊ ယတသိတ္တံဝ ပါဝကံ၊
ဝါရိနာ ဝိယ ဩသိဉ္စံ၊ သဗ္ဗံ နိဗ္ဗာပယေ ဒရံ။**

ယတသိတ္တံ (ယတသိတ္တံ+ဧဝ)-ထောပတ်ဖြင့် လောင်းအပ်သည် ဖြစ်၍သာလျှင်၊ သန္တံ-ဖြစ်သော၊ ပါဝကံ-မီးကို၊ ဝါရိနာ-ရေဖြင့်၊ ဩသိဉ္စံ (ဩသိဉ္စန္တော)-လောင်းလျက်၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော၊ ဒရံ-အပူကို၊ (နိဗ္ဗာပယတိ) ဝိယ-ငြိမ်းစေသကဲ့သို့၊ (တထာ- တူ) ဝတ-စင်စစ်၊ အာဒိတ္တံ-သောကမီးသည်

လွန်စွာတောက်လောင်အပ်သည်ဖြစ်၍၊ သန္တံ-ဖြစ်သော၊ မံ-ငါ့ကို၊ (ကထာ-ဝါရိနာ-စကားတည်းဟူသော ရေဖြင့်၊) သြသိဉ္စံ သြသိဉ္စန္တော-လျက်၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ဒရံ-ဝမ်းနည်းပူဆွေးခြင်းကို၊ နိဗ္ဗာပယေ (နိဗ္ဗာပယံ)-ငြိမ်းစေပြီ။

အဗ္ဗဟိ ဝတ မေ သလ္လံ၊ သောကံ ဟဒယနိဿိတံ၊

ယော မေ သောကပရေတဿ၊ ပုတ္တသောကံ အပါနုဒိ။

ယော (တံ)-အကြင်သင်သည်၊ သောကပရေတဿ-သောကသည် လွန်စွာ ရောက်အပ်သော၊ ဝါ-သောကသည် လွှမ်းမိုးနှိုက်စက်အပ်သော၊ မေ-ငါ၏၊ ပုတ္တသောကံ- သား၌ဖြစ်သော သောကကို၊ အပါနုဒိ- ပယ်ရှားပြီ၊ (သော တံ-ထိုသင်သည်) မေ-၏၊ ဟဒယနိဿိတံ- စိတ်နှလုံး၌ မှီသော၊ သောကံ-သောကတည်းဟူသော၊ သလ္လံ- ငြောင့်ကို၊ အဗ္ဗဟိ ဝတ-ပယ်နှုတ်နိုင်ပါပေပြီ တကား။ [အာ+ဝဟ+သြ၊ သြကို ဣပြ၊ ဆန်းကြောင့် ဣကို ဒီယပြ။]

သွာဟံ အဗ္ဗုဋ္ဌသလ္လောသ္မိံ၊ သီတိဘူတောသ္မိံ နိဗ္ဗုတော၊

န သောစာမိံ န ရောဒါမိံ၊ တဝ သုတ္တာန မာဏဝ။

မဏဝ-လုလင်! သွာဟံ (သော+အဟံ)-ထိုငါသည်၊ တဝ-သင်၏၊ (ဝစနံ-စကားကို) သုတ္တာန-ကြားရ၍၊ အဗ္ဗုဋ္ဌသလ္လော- ပယ်နှုတ်အပ်ပြီးသော သောကတည်းဟူသော ငြောင့်ရှိသည်၊ ဝါ-သောကတည်းဟူသော ငြောင့်ကို ပယ်နှုတ်ပြီးသည်၊ အသ္မိံ-ဖြစ်၏၊ နိဗ္ဗုတော- ငြိမ်းချမ်းပြီးသည်၊ (အသ္မိံ)၊ န သောစာမိ- ဝမ်းမနည်းတော့ပါ၊ န ရောဒါမိ- မငိုတော့ပါ။

အထ-၌၊ နံ-ထိုလုလင်ကို၊ “တံ-သည်၊ ကော နာမ-အဘယ်သူ မည်သနည်း?” ကူတိ-သို့၊ ပုစ္ဆန္တော-မေးလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ “ဒေဝတာနုသိ၊ ပေ၊ မယ”န္တိ-ဟူ၍၊ အာဟ-မေးပြီ။

နိဗ္ဗာပယေ ။ ။ သဒ္ဒါကျမ်းတို့အဆိုအရ သတ္တမိဝိဘတ်သည် ကာလ၃ပါး လုံး၌ သက်နိုင်ရကား နိဗ္ဗာပယေကို “နိဗ္ဗာပယံ(ဝိမာန၊ ၄-၃၀၇၊ ပေတ၊ ၄-ဇ၊ ၄-၃၊ ၁၄၆)”ဟု ဖွင့်သဖြင့် အတိတ်အနက်၌ ဧယျာသိသက်၊ ဧပြုဟုကြံ။ (တစ်နည်း) “နိဗ္ဗာပယံ+ဒရံ”ဟုဖြစ်၊ “တဒမိနာဒီနိ(မောဂ်-၁၊ ၄၇)”သုတ်ဖြင့် ဣကို ဧပြု (နိရုတ္တိ-၂၆၊ ၇)၊ နိဗ္ဗာပယံ၌ အဇ္ဇတနိဋ္ဌကို ဣပြုထားသည်ဟု ကြံပါ။

ဒေဝတာနုသိ ဂန္ဓဗော၊ အဒု သက္ကော ပုရိန္ဒဒေါ။

ကော ဝါ တံ ကဿ ဝါ ပုတ္တော၊ ကထံ ဇာနေမု တံ မယံ။

ဒေဝတာ-နတ်သည်။ အသိ နု-ဖြစ်သလော? ဂန္ဓဗော-ဂန္ဓဗုသည်။ (အသိ နု-လော?) အဒု-သို့မဟုတ်၊ ပုရိန္ဒဒေါ-ရှေးဘဝ၌ အလှူပေးခဲ့သော၊ သက္ကော- သိကြားသည်။ (အသိ နု)၊ တံ-သည်။ ကော ဝါ အဘယ်သူသည် လည်း၊ (အသိ-နည်း?)၊ ကဿ-၏။ ပုတ္တော ဝါ-သားသည်လည်း၊ (အသိ- နည်း?) မယံ-တို့သည်။ တံ-သင့်ကို၊ ဇာနေမု-သိမှတ်ရပါကုန်အံ့နည်း?

အထ-၌၊ အဿ-ထိုပုဏ္ဏားအား၊ မာဏာဝေါ-သည်။ “ယဉ္ဇ ဟေ ဂတော” တိ-ဟူ၍၊ အာစိက္ခိ-ပြောပြီ။

ယဉ္ဇ ကန္ဓသိ ယဉ္ဇ ရောဒသိ၊ ပုတ္တံ အာဠာဟနေ သယံ ဒဟိတွာ။

သွာဟံ ကုသလံ ကရိတွာ ကမ္မံ၊ တိဒသာနံ သဟဗျတံ ဂတော

ပုတ္တံ-သားကို၊ အာဠာဟနေ-သင်္ချိုင်း၌၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ဒဟိတွာ- မီး သင်္ဂြိုဟ်ပြီး၍၊ ယံ-အကြင်သားကို၊ (ဥဒ္ဓိဿ-ရည်မှန်းတမ်းတ၍)၊ ကန္ဓသိ- မြည် တမ်း၏။ (သော) စ-ထိုသားသည်လည်ကောင်း၊ ယံ-ကို၊ (ဥဒ္ဓိဿ-၍)၊ ရောဒတိ- ဝို၏။ (သော) စ-ကောင်း၊ (အဟံ-ကျွန်တော်ပါတည်း)၊ သွာဟံ (သော +အဟံ)- ထိုကျွန်တော်သည်။ ကုသလံ-ကောင်းသော၊ ကမ္မံ-ကံကို၊ ကရိတွာ-၍၊ တိ- ဒသာနံ-တာဝတိံသာနတ်တို့၏၊ သဟဗျတံ-အပေါင်းအဖော်တို့၏ အဖြစ်သို့၊ ဂတော-ရောက်ပါပြီ။ [ယံနှင့် ပုတ္တံကို တွဲ၍ “ယံ ပုတ္တံ-ကို၊ အာဠာဟနေ သယံ ဒဟိတွာ ကန္ဓသိ၊ (သော) စ-သည်လည်းကောင်း၊ ယံ ပုတ္တံ-ကို၊ အာဠာဟနေ သယံ ဒဟိတွာ ရောဒသိ၊ (သော) စ-ကောင်း၊ (အဟံ-တည်း)”ဟုလည်း ပေးနိုင်သည်။]

အထ-၌၊ နံ-ထိုလုလင်ကို၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်။ “အပံ ဝါ ဟေ ဒေဝ- လောက”န္တိ-ဟူ၍၊ အာဟ။

အပံ ဝါ ဗဟံ ဝါ နာဒ္ဒသာမ၊ ဒါနံ ဒဒန္တဿ သဂေ အဂါရေ။

ဥပေါသထကမ္မံ ဝါ တာဒိသံ၊ ကေန ကမ္မေန ဂတောသိ ဒေဝလောကံ။

ဝိဇာနေမု။ ။ ဝိဇာနေမုတိ ဧတ္ထ ကွစိ ဓာတွာဒိနာ ဇျောမဿ ဓမ္မအာဒေ- သော၊-ရူဇီ-၂၀၂။

သကေ-မိမိဥစ္စာဖြစ်သော၊ အဂါရေ-အိမ်၌၊ ဒဒန္တဿ-ပေးလှူဆဲဖြစ်သော သား၏။ အပွံ-အနည်းငယ်သော၊ ဒါနံ ဝါ- ဒါနကိုလည်ကောင်း၊ ဗဟုံ- များစွာ သော၊ ဒါနံ ဝါ-ကိုလည်ကောင်း၊ နာဒဒ္ဓဿမ (န+အဒ္ဓဿမ)-မမြင်ဖူးပါကုန်၊ တာဒိသံ- ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ (အနည်းအများဖြစ်သော)၊ ဥပေါသထကမ္ပံ ဝါ-ဥပုသ်ကံကိုလည်း၊ (နာဒ္ဓဿမ-ကုန်၊) ကေန ကမ္မေန-အဘယ်ကောင်းမှု ကြောင့်၊ ဒေဝလောကံ-နတ်ပြည်သို့၊ ဂတော-ရောက်ရသည်၊ အသိ-ဖြစ်ပါ သနည်း?

မာဏဝေါ-လုလင်သည်၊ အာဟ၊ (ကိ) “အာဗာဓိကောဟံ၊ ပေ၊ ဂတော” တိ-ဟူ၍၊ အာဟ။

အာဗာဓိကောဟံ ဒုက္ခိတော ဂိလာနော၊ အာတုရရူပေါမိ သကေ နိဝေသနေ၊ ဗုဒ္ဓံ ဝိဂတရဇံ ဝိတိဏ္ဏကဿိ၊ အဒ္ဓက္ခိ သုဂတံ အနောမပညံ။

အဟံ-ကျွန်တော်သည်၊ အာဗာဓိကော-အသားဝါရောဂါအနာရှိသည်၊ ဒုက္ခိတော-လွန်စွာဖြစ်သော ဆင်းရဲခြင်းရှိသည်၊ ဂိလာနော-ပင်ပန်းနွမ်းလျှ၊ မရွှင်ပျသည်၊ အာတုရရူပေါ-ဒုက္ခဝေဒနာသည် လွန်စွာနှိက်စက်အပ်သော ရုပ်ခန္ဓာရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သကေ-မိမိဥစ္စာဖြစ်သော၊ နိဝေသနေ-အိမ်၌၊ အမိ-ဖြစ်ရပါ၏၊ ဝိဂတရဇံ-ကင်းသောရာဂအစရှိသော မြူရှိတော်မူသော၊ ဝိတိဏ္ဏ-ကဿိ-လွန်မြောက်အပ်ပြီးသော ယုံးမှားခြင်းရှိတော်မူသော၊ ဝါ-ယုံးမှားခြင်းကို လွန်မြောက်တော်မူပြီးသော၊ သုဂတံ-စကားခြောက်မျိုး၊ ပြောဆိုရိုးတွင်၊ ကျိုးရှိ ဟုတ်မှန်၊ သူနာခံလို၊ မနာလိုဟု၊ ထိုနှစ်ခွန်းသာ၊ ကောင်းမွန်စွာဖြင့်၊ ချိန်ခါ ချင့်မြော်၊ ဟောမိန့်တော်မူသော၊ အနောမပညံ-မယုတ်လျော့တုံ၊ ပြည့်စုံသော ပညာရှိတော်မူသော၊ ဝါ-သဗ္ဗညုတာ၊ ဉာဏ်ပညာရှိတော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓံ-ကို၊ အဒ္ဓက္ခိ-ဖူးလိုက်ရပါပြီ။

သွာဟံ မုဒိတမနော ပသန္နစိတ္တော၊ အဗ္ဗလိ အကရိ တထာဂတဿ၊ တာဟံ ကုသလံ ကရိတွာန ကမ္ပံ၊ တိဒဿနံ သဟဗျတံ ဂတော။

သွာဟံ (သော+အဟံ)-ထိုကျွန်တော်သည်၊ မုဒိတမနော-ဝမ်းမြောက် သော စိတ်ရှိသည်၊ ပသန္နစိတ္တော-ကြည်ညိုသော စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)။

တထာဂတဿ-မြတ်စွာဘုရားအား၊ အဉ္စလိ-လက်အုပ်ချီမိုး၊ ရှိခိုးမှုကို၊ အ-ကရိ-ပြုခဲ့ပါပြီ၊ အဟံ-သည်၊ ကုသလံ-သော၊ တံ ကမ္မံ-ထိုကံကို၊ ကရိတွာန-ပြုခဲ့၍၊ ဝါ-ပြုခဲ့ခြင်းကြောင့်၊ တိဒသာနံ-တာဝတိံသာနတ်တို့၏၊ သဟဗျတံ-အပေါင်းအဖော်တို့၏အဖြစ်သို့၊ ဂတော-ရောက်ပြီ။

တသ္မိ-ထိုလူလင်သည်၊ ကထေန္တေယေဝ-ပြောနေစဉ်ပင်၊ ဗြာဟ္မဏဿ-၏၊ သကလသရီရံ-အလုံးစုံသော ကိုယ်သည်၊ (တစ်ကိုယ်လုံးသည်)၊ ပီတိယာ-ပီတိဖြင့်၊ ပရိပူရိ-ပြည့်ပြီ၊ သော-ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ တံ ပီတိ-ထိုပီတိကို၊ ပ-ဝေဒေန္တော-အပြားအားဖြင့် သိစေလိုသည်၊ ဝါ-ပြောပြလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ “အစ္စရိယံ ၊ပေ ဝဇာမိ”တိ-ဟူ၍၊ အာဟ။

**အစ္စရိယံ ဝတ အပ္ပတံ ဝတ၊ အဉ္စလိကမ္မဿ အယမိဒိသော ဝိပါကော၊
အဟမ္ပိ မုဒိတမနော ပသန္နစိတ္တော၊ အဇ္ဇေဝ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဝဇာမိ။**

အစ္စရိယံ ဝတ-လက်ဖျောက်ခတ်တီး၊ အံ့ချီးထိုက်ပါပေစွ၊ အပ္ပတံ ဝတ-မဖြစ်စဘူး၊ ထူးဆန်းပါပေစွ၊ အဉ္စလိကမ္မဿ-လက်အုပ်ချီမှု၏၊ ဤဒိသော-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ အယံ ဝိပါကော-ဤအကျိုးသည်၊ (ဟောတိ)၊ အဟမ္ပိ-ငါသည်လည်း၊ မုဒိတမနော-သည်၊ ပသန္နစိတ္တော-သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အဇ္ဇေဝ-ယနေ၌သာလျှင်၊ ဗုဒ္ဓံ-ကို၊ သရဏံ-ကိုးကွယ်လဲလျောင်း၊ ပုန်းအောင်း မှီခိုရာ ဟူ၍၊ ဝဇာမိ- ဉာဏ်ဖြင့်သိမှတ်၊ ဆည်းကပ်ပါတော့အံ့။

အထ-၌၊ နံ-ထိုပုဏ္ဏားကို၊ မာဏဂေါ-သည်၊ “အဇ္ဇေဝ ၊ပေ တုဋ္ဌော”တိ-ဟူ၍၊ အာဟ။

**အဇ္ဇေဝ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဝဇာဟိ၊ ဓမ္မဉ္စ သံဃဉ္စ ပသန္နစိတ္တော၊
တထေဝ သိက္ခာပဒါနိ ပဉ္စ၊ အခဏ္ဍာပုဏ္ဏာနိ သမာဒိယဿ။**

ပသန္နစိတ္တော-သည်၊ (ဟုတွာ-၍)၊ အဇ္ဇေဝ-လျှင်၊ ဗုဒ္ဓံ-ကိုလည်ကောင်း၊ ဓမ္မဉ္စ-ကိုလည်ကောင်း၊ သံဃဉ္စ-ကိုလည်ကောင်း၊ သရဏံ-ဟူ၍၊ ဝဇာဟိ-ဉာဏ်ဖြင့်သိမှတ်၊ ဆည်းကပ်ပါလော၊ တထေဝ-ထို့အတူပင်၊ ဝါ-ရတနာ၃စုံ၊ ဂုဏ်ကိုယုံမှတ်၊ ဆည်းကပ်သကဲ့သို့ပင်၊ (ပသန္နစိတ္တော-ပစ္စုပ္ပန်တမလွန်၊ ကျိုး၂တန်ကို၊ ဧကန်ပိုင်ပိုင်၊ ပေးစွမ်းနိုင်၏ဟု၊ ယုံကြည်သောစိတ်ရှိသည်၊ ဟုတွာ)။

အခဏ္ဍာနုလ္လာနိ-မပျက်မကျိုး၊ မညှိုးမပေါက်ကုန်သော၊ ပဉ္စ-၅ပါးကုန်သော၊ သိက္ခာပဒါနိ-သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ သမာဒိယသု-ကောင်းစွာ ယူပါလော၊ ဝါ-ဆောက်တည်ပါလော။ [တထေဝကို ဓမ္မဉ္စ သံဃဉ္စတို့၏ ရှေ့၌ယူ၍ “ပသန္နစိတ္တော (ဟုတွာ)၊ အဇ္ဇေဝ-လျှင်၊ ဗုဒ္ဓံ-ကို၊ သရဏံ-၍၊ ဝဇာဟိ၊ တထေဝ-လျှင်၊ (ပသန္နစိတ္တော ဟုတွာ)၊ ဓမ္မဉ္စ-ကောင်း၊ သံဃဉ္စ-ကောင်း၊ သရဏံ-၍၊ (ဝဇာဟိ)၊ အခဏ္ဍာနုလ္လာနိ ပဉ္စ သိက္ခာပဒါနိ-တို့ကို၊ သမာဒိယသု-လော”ဟု တစ်နည်းပေး။]

ပါဏာတိပါတာ ဝိရမသု ခိပ္ပံ၊ လောကေ အဒိန္နံ ပရိဝဇ္ဇယသု၊

အမဇ္ဇပေါ မာ စ မုသာ ဘဏာဟိ၊ သကေန ဒါရေန စ ဟောဟိ တုဋ္ဌော။

ခိပ္ပံ-လျှင်မြန်စွာ၊ ပါဏာတိပါတာ-သူ့အသက်ကို သတ်ခြင်းမှ၊ ဝိရမသု-ရှောင်ပါလော၊ လောကေ-လောက၌၊ အဒိန္နံ- မပေးအပ်သော သူဉ္စတို့ကို၊ ဝါ-မှ၊ ဝိရမသု-ရှောင်ပါလော၊ အမဇ္ဇပေါ-သေရည်အရက်ကို မသောက်သူသည်၊ (ဟောဟိ-ပါလော) မုသာ စ-မုသားကိုလည်း၊ မာ ဘဏာဟိ-မပြောပါနှင့်၊ သကေန-မိမိဥစ္စာဖြစ်သော၊ ဒါရေန-မယားဖြင့်၊ တုဋ္ဌော စ-ကျေနပ်သူသည်လည်း၊ ဟောဟိ-လော။

သော-ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ “သာဓူ” တိ-ကောင်းပါပြီဟု၊ သမ္ပဋိစ္စိတ္တာ-လက်ခံ၍၊ ဣမာ ဂါထာ-တို့ကို၊ အဘာသိ-ပြီ။ (ကိ) “အတ္တကာမောသိ၊ ပေ၊ တုဋ္ဌော” တိ-ဟူ၍၊ အဘာသိ။

အတ္တကာမောသိ မေ ယက္ခ၊ ဟိတကာမောသိ ဒေဝတေ၊

ကရောမိ တုယံ ဝစနံ၊ တံသိ အာစရိယော မမ။

ယက္ခ-အို...နတ်သား! (တံ-သည်) မေ-၏၊ အတ္တကာမော-အကျိုးကို လိုလားသူသည်၊ အသိ-ဖြစ်၏၊ ဒေဝတေ-အို...နတ်သား! (တံ-သည်) ဟိတ-ကာမော-စီးပွားကို လိုလားသူသည်၊ အသိ-၏၊ တုယံ-၏၊ ဝစနံ-ကို၊ ကရောမိ-ပြုပါအံ့၊ ဝါ-လိုက်နာပါအံ့၊ တံ-သည်၊ မမ-၏၊ အာစရိယော-ဆရာသည်၊ အသိ-၏။

ဥပေမိ သရဏံ ဗုဒ္ဓံ၊ ဓမ္မဉ္စာပိ အနုတ္တရံ၊

သံဃဉ္စ နရဒေဝဿ၊ ဂစ္ဆာမိ သရဏံ အဟံ။

(အဟံ-သည်) ဗုဒ္ဓံ-ကို၊ သရဏံ-ဟူ၍၊ ဥပေမိ-ဆည်းကပ်ပါအံ့၊ အနု-
တ္တရံ-မိမိထက် လွန်မြတ်သော တရားမရှိသော၊ ဓမ္မဇ္ဈာပိ-ကိုလည်ကောင်း၊
နရဒေဝဿ-သုံးလူတို့၏ မင်းဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏၊ သံဃဉ္စ-
ကိုလည်ကောင်း၊ အဟံ-သည်၊ သရဏံ-ဟူ၍၊ ဂစ္ဆာမိ-ဆည်းကပ်ပါအံ့။

ပါဏာတိပါတာ ဝိရမာမိ ခိပ္ပံ၊ လောကေ အဒိန္နံ ပရိဝဇ္ဇယာမိ၊

အမဇ္ဇပေါ နော စ မုသာ ဘဏာမိ၊ သကေန ဒါရေန စ ဟောမိ တုဋ္ဌော။

ခိပ္ပံ-စွာ၊ ပါဏာတိပါတာ-မှ၊ ဝိရမာမိ-ရှောင်ပါအံ့၊ လောကေ-၌၊ အဒိန္နံ-
ကို၊ ဝါ-မှ၊ ပရိဝဇ္ဇယာမိ-ရှောင်ပါအံ့၊ အမဇ္ဇပေါ-သည်၊ (ဟောမိ-ပါအံ့) မုသာ
စ-ကိုလည်း၊ နော ဘဏာမိ-မပြောတော့ပါ။ သကေန-သော၊ ဒါရေန-ဖြင့်၊
တုဋ္ဌော စ-သည်လည်း၊ ဟောမိ-အံ့။

အထ-၌၊ နံ-ထိုပုဏ္ဏားကို၊ ဒေဝပုတ္တော-သည်၊ “ဗြာဟ္မဏ-ပုဏ္ဏား! တေ-
၏၊ ဂေဟေ-၌၊ ဗဟံ-များစွာသော၊ ဓနံ-ဥစ္စာသည်၊ အတ္ထိ၊ သတ္တာရံ-သို့၊
ဥပသင်္ကမိတ္တာ-၍၊ ဒါနံ-ကို၊ ဒေဟိ-ပေးပါလော၊ ဓမ္မံ-ကို၊ သုဏာဟိ-နာပါ
လော၊ ပဉ္စ-ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆာဟိ-မေးလျှောက်ပါလော” ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-၍၊
တတ္ထေဝ-ထိုအရပ်၌ပင်၊ အန္တရဓာယိ-ကွယ်ပျောက်ပြီ။

ဗြာဟ္မဏောပိ-သည်လည်း၊ ဂေဟံ-သို့၊ ဂန္ဓာ-ပြန်သွား၍၊ ဗြာဟ္မဏိ-
ပုဏ္ဏားမကို၊ အာမန္တေတွာ-ခေါ်၍၊ “ဘဒ္ဒေ-ရှင်မ! အဟံ-သည်၊ အဇ္ဇ-ယနေ၊
သမဏံ ဂေါတမံ-ရဟန်းဂေါတမကို၊ နိမန္တေတွာ-ပင့်၍၊ ပဉ္စံ-ကို၊ ပုစ္ဆိဿာမိ-
အံ့၊ သတ္တာရံ-ကောင်းစွာပြုအပ်သော ပူဇော်ဖွယ်ကို၊ ကရောဟိ-ပြုလော”
ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-၍၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ သတ္တာရံ-ကို၊ နေဝ အဘိဝါဒေ-
တွာ-ရှိမခိုးမှု၍၊ ပဋိသန္တာရံ-ပဋိသန္တာရကို၊ ဝါ-လောကွတ်ပျူငှာ နှုတ်ဆက်
စကားပြောကြားမှုကို၊ န ကတွာ-မှု၍၊ **ဧကမန္တံ**-သင့်တင့်လျောက်ပတ် တစ်ခု
သော အရပ်အဖို့၌၊ ဝါ-သင့်တင့်လျောက်ပတ်စွာ၊ ဌိတော-ရပ်လျက်၊ “ဘော

ဧကမန္တံ။ ။ ရှေ့နည်း သတ္တမိအနက်၌ ဒုတိယာဝိဘတ်၊ နောက်နည်း ကြိယာ
ဝိသေသနအနက်၌ ဒုတိယာဝိဘတ်၊ “ဧကသ္မိံ ပဒေသေ(ဒီ. ၄-၁, ၁၃၉)၊ ဧကမန္တေ
ဧကသ္မိံ အန္တေ၊ ယုတ္တပ္ပဒေသေတိ အတ္ထော(ဝိမတိ-၁, ၆၇)”ဟူသော အဖွင့်ကို ကြည့်၍

ဂေါတမ-အရှင်ဂေါတမ! အဇ္ဇတနာယ-ယနေ့ဖြစ်လတ္တံ့သော ကောင်းမှုပီတိ ပါမောဇ္ဇအကျိုးငှာ၊ ဘတ္တံ-ဆွမ်းကို၊ ဘိက္ခုသံယေန-ရဟန်းအပေါင်းနှင့်၊ သဒ္ဓိံ

အန္တသဒ္ဓါ ကောဠာသ(အဖို့အစု)အနက်၊ သို့မဟုတ်(အဘိဓာန်၌မပါသော) ပဒေသ အနက်ဟု ဆရာတို့ မိန့်တော်မူ၏။ “အညမည အသံသဋ္ဌဘာဝေန ဧတိ ဂစ္ဆတိတိ အန္တော(သံဋီ-၂၊ ၂၅၇)။ ဧကော+အန္တော ဧကမန္တော”ဟုပြု။ “ဧကမန္တံ-ဝေး နီး လေညာ၊ မြင့်မောက်ရာနှင့်၊ မျက်နှာရှေ့ဘက်၊ နောက်ကျောဘက်ဟု၊ ဖြေချက်မလျော်၊ မသင့် တော်သဖြင့်၊ သင့်လျော်ကောင်းမြတ်၊ တစ်ခုသောအရပ်အဖို့၌”ဟု အကျယ်ပေး။ (ပါဘာ-၁၊ ၅၀၃၊ သီဘာ-၂၊ ၂၈၁၊ သုတ်မဟာဘာ-၁၊ ၂၆၉)

ပါစိယော-၂၃၃။ ။ ထို၌ အန္တသဒ္ဓါ သမိပဒေသအနက်၊ (တစ်နည်း) ကောဋီ ဒေသအနက်ဟု ဆို၏။ ထိုအလို “ဧကမန္တံ-တစ်ခုသော အနီးအရပ်၌၊ ဝါ-တစ်ခုသော အရပ်အဖို့၌”ဟုပေး။

စလင်းဂံ-၁၊ ၇၆ ။ ။ ထို၌ သတ္တမီအနက်ပေးမှု ဧကသဒ္ဓါ (အဘိဓာန်၌ မပါ သော) ယုတ္တအနက်၊ အန္တသဒ္ဓါ အဝသာနအနက်ယူ၍ “ဧကမန္တံ-အပြစ်ငြိမ်းပါးကင်း သဖြင့် သင့်တင့်သော ဘုရားရှင်နှင့် မနီးလွန်းသော အစွန်အဖျားအရပ်၌”ဟု ပေး၏။ ကြိုယာဝိသေသနအနက်ပေးမှု အန္တသဒ္ဓါ အနက်မဲ့ယူ၍ “ဧကမန္တံ-အပြစ်ငြိမ်းပါးကင်း သဖြင့် သင့်တင့်လျောက်ပတ်စွာ”ဟု ပေး၏။ ထိုအလို “ဧကော ဧဝ ဧကမန္တော(တဗ္ဗာဝ ဝုတ္တိကမ္မဓာရည်း)”ဟုပြု။

တစ်နည်း။ ။ “ယထာ နိသိန္နော ဧကမန္တံ နိသိန္နော ဟောတိ၊ တထာ(ဝိဋ္ဌ-၁၊ ၁၀၁)”ဟူသော အဖွင့်ကို ကြည့်၍ “ဧကမန္တံ-သင့်တင့်လျောက်ပတ်၊ တစ်ခုသော အရပ်၌ တည်သည်(ထိုင်သည်)မည်လောက်အောင်”ဟု ပေးသင့်ကြောင်းကို ဆရာတို့ မိန့်သေး၏။ ထိုအလို “ဧကမန္တံ (ဧကမန္တော)+ဌိတော ဧကမန္တော”ဟုပြု၍ ဌိတပုဒ် အကျေကြို၊ နောက်၌ နိသိဒိရိလျှင် ဧကမန္တံ (ဧကမန္တော)+နိသိန္နော ဧကမန္တော”ဟု ပြု၍ နိသိန္နပုဒ်အကျေကြို၊ သို့မဟုတ် ဌာနူပစာရအားဖြင့် ရပ်ခြင်း၊ထိုင်ခြင်းကိုယူ။

တစ်နည်း။ ။ ဧကကို သေဋ္ဌအနက်ဟောယူကာ “ဧကော+အန္တော ယသာတိ ဧကမန္တံ”ဟုပြု၍ “ဧကမန္တံ-ကောင်းမြတ်လျောက်ပတ်သော အဖို့ရှိအောင်၊ ဝါ-သင့် တင့်လျောက်ပတ်စွာ”ဟု ပေး၊ ချဲ့ပါဠးမည်-ဌိတောကို ဝါကျဖြန့်လျှင် “ဧကမန္တံ ဌာနံ ကရောန္တော(ကောင်းမြတ်လျောက်ပတ်သော အဖို့ရှိသော တည်ခြင်းကို ပြုလျက်)” ဟု ဖြစ်၏။ ဤသို့ ဝါကျဖြန့်လျှင် ဧကမန္တံနှင့် ဌာနံသည် အရတူ၏။ ထိုသို့ အရတူ အောင် ဧကမန္တံကို ဗဟုဗွိဟိကြံရ၏။ (ဝါစု-၃၅၉)

အဓိဝါသေဟိ-လက်ခံတော်မူပါ။” ဣတိ-သို့၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ။ သတ္တာ-
 သည်၊ အဓိဝါသေသိ-ပြီ။ သော-ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ သတ္တု-၏၊ အဓိဝါသနံ-
 လက်ခံတော်မူခြင်းကို၊ ဝိဒိတွာ-သိ၍၊ ဝေဂေန-အဟုန်ဖြင့်၊ (လျင်လျင်မြန်မြန်)၊
 အာဂန္တာ-ပြန်လာ၍၊ သကေ-မိမိဥစ္စာဖြစ်သော၊ နိဝေသနေ-အိမ်၌၊ ပဏီတံ-
 မွန်မြတ်သော၊ ခါဒနိယံ-ခဲဖွယ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဘောဇနိယဉ္စ-စားဖွယ်ကို
 လည်းကောင်း၊ ပဋိယာဒါပေသိ-စီစဉ်စေပြီ။ သတ္တာ-သည်၊ ဘိက္ခုသံဃ-
 ပရိဝုတော-ရဟန်းအပေါင်း ခြံရံအပ်သည်၊ (ဟုတွာ) တဿ-ထိုပုဏ္ဏား၏၊
 ဂေဟံ-သို့၊ ဂန္ဓာ-ကြွတော်မူ၍၊ ပညတ္တာသနေ-ခင်းထားအပ်သောနေရာ၌၊
 နိသီဒိ-ထိုင်တော်မူပြီ။ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ သက္ကစ္စံ-ရိုသေစွာ၊ ပရိဝိသိ-ပြုစုလုပ်
 ကျွေးပြီ၊ မဟာဇနော-များစွာသော လူအပေါင်းသည်၊ သန္နိပတိ-စုဝေးပြီ။
 မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကေန-မှားသောအယူရှိသူသည်၊ တထာဂတေ-ကို၊ နိမန္တိတေ-ပင့်အပ်
 သော်၊ ဒွေ- ၂ စုကုန်သော၊ ဇနကာယာ-လူအပေါင်းတို့သည်၊ သန္နိပတန္တိ ကိရ-
 စုဝေးကြသတဲ့၊ (ကိ-အဘယ်သို့ကြံ၍ စုဝေးကြသနည်း?)၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ-မှား
 သောအယူရှိသူတို့သည်၊ ဝါ-ဘာသာခြားတို့သည်၊ “အဇ္ဇ-ယနေ၊ သမဏံ
 ဂေါတမံ-ကို၊ ပဉ္စ-ကို၊ ပုစ္ဆနာယ-မေးခြင်းဖြင့်၊ ဝိဟေဋိယမာနံ-ညှဉ်းဆဲအပ်
 သည်ကို၊ (အညှဉ်းဆဲခံရသည်ကို)၊ ပသိဿာမ-မြင်ကြရတော့မည်။” ဣတိ-
 ဤသို့ကြံ၍၊ သန္နိပတန္တိ ကိရ-ကြသတဲ့၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိကာ-မှန်သော အယူရှိသူ
 တို့သည်၊ ဝါ-ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့သည်၊ “အဇ္ဇ ဗုဒ္ဓဝိသယံ-ဘုရားရှင်တို့၏ အရာ
 ကိုလည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓလိဋ္ဌံ-ဘုရားရှင်၏ တင့်တယ်စမ္ပယ်တော်မူပုံကိုလည်း
 ကောင်း၊ ပသိဿာမ-ဖူးမြင်ကြရတော့မည်။” ဣတိ-သို့၊ သန္နိပတန္တိ ကိရ-
 စုဝေးကြသတဲ့။ အထ ခေါ-စည်းဝေးကြရာ၊ ထိုအခါ၌၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊
 ကတဘတ္တကိစ္စံ-ပြုအပ်ပြီးသော ဆွမ်းဘုဉ်းပေးခြင်းကိစ္စရှိတော်မူသော၊ ဝါ-
 ဆွမ်းဘုဉ်းပေးတော်မူပြီးသော၊ [ဘတ္တဿ+ဘုဉ်း+ကိစ္စံ ဘတ္တကိစ္စံ၊ ဘုဉ်းပေးချေ။

ဗုဒ္ဓဝိသယံ ။ ။ ဘုရားရှင်တို့၏ အရာဟူသည် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်စသော
 ဘုရားရှင်တို့၏ ဂုဏ်တော်များဖြစ်ခြင်းနှင့် အစွမ်းအာနုဘော်တည်း။ [ဗုဒ္ဓဝိသယောတိ
 ဗုဒ္ဓါနံ ဝိသယော၊ သဗ္ဗညုတဉာဏာဒီနံ ဗုဒ္ဓဂုဏာနံ ပဝတ္တိ စ အာနုဘာဝေါ စ၊-အံ၊
 ၄-၂၊ ၃၁၉။]

ကတံ+ဘတ္တကိစ္စံ ယေနာတိ ကတဘတ္တကိစ္စော-မအူပါရာနိ-၁, ၁၀၉၊ ပါစိယော-
 ၃၇၃။] တထာဂတံ-သို့ ဥပသင်္ကမိတ္တာ၊ နိစာသနေ-နိမ့်သောနေရာ၌၊ နိသိန္နော-
 ထိုင်လျက်၊ ပဉ္စ၊ ပုစ္ဆိ-ပြီ၊ (ကိ)။ “ဘော ဂေါတမ! တုမှာကံ-သင်တို့အား၊ ဒါနံ-
 ကို၊ အဒတ္တာ-မပေးမူ၍၊ ပူဇံ-ပူဇော်မှုကို၊ အကတ္တာ-မပြုမူ၍၊ (တုမှာကံ-တို့၏)၊
 ဓမ္မံ-ကို၊ အသုတ္တာ-မနာမူ၍၊ ဥပေါသထဝါသံ-ဥပုသ်သီလဖြင့် နေခြင်းဖြင့်၊ ဝါ-
 ဥပုသ်စောင့်ခြင်းဖြင့်၊ အဝသိတ္တာ-မနေမူ၍၊ (မစောင့်သုံးမူ၍)၊ ကေဝလံ-သင်
 သက်၊ မနောပသာဒမတ္ထေနေဝ-စိတ်ကို ကြည်ညိုစေခြင်းမျှဖြင့်သာ၊ ဝါ-ကြောင့်
 သာ၊ သဂ္ဂေ-၌၊ နိဗ္ဗတ္တာ နာမ-ဖြစ်သူတို့မည်သည်၊ ဟောန္တိ-ရှိပါကုန်သလော?”
 ဣတိ-သို့၊ (ပုစ္ဆိ)။ ဗြာဟ္မဏ-ပုဏ္ဏား! ကသ္မာ-အဘယ်ကြောင့်၊ မံ-ကို၊ ပုစ္ဆသိ-
 မေးနေရသနည်း? တေ-၏၊ ပုတ္တေန-သားဖြစ်သော၊ မဋ္ဌကုဏ္ဍလိနာ-သည်၊
 မယိ-ငါဘုရား၌၊ မနံ-ကို၊ ပသာဒေတွာ-၍၊ အတ္တနော-၏၊ သဂ္ဂေ-၌၊ နိဗ္ဗတ္တ-
 ဘာဝေါ-ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ကထိတော နနု-ပြောဆိုအပ်ပြီးမဟုတ်လော၊
 ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ၊ ဘော ဂေါတမ! ကဒါ-အဘယ်အခါ၌၊ (ကထိတော-
 ပြောအပ်ပါသနည်း?)၊ ဣတိ-ဤသို့မေးပြီ။ တံ-သည်၊ အဇ္ဈ သုသာနံ-သို့၊ ဂန္ဓာ၊
 ကန္တန္တော-ငိုကြွေးမြည်တမ်းနေစဉ်၊ အဝိဒူရေ-အနီး၌၊ ဗာဟာ-တို့ကို၊ ပဂ္ဂယု-
 ၍၊ ကန္တန္တံ-ငိုကြွေးမြည်တမ်းနေသော၊ ဧကံ-သော၊ မာဏဝံ-ကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊
 “အလင်္ကတော မဋ္ဌကုဏ္ဍလီ၊ မာလဓာရီ ဟရိစန္ဒနုဿဒေါ”တိ-အလင်္ကတော
 ၊ပ၊ ဟရိစန္ဒနုဿဒေါဟူသော၊ ဝါ-အစရှိသော၊ ဒွိဟိ-ပုဏ္ဏားနှင့် နတ်သား၊ ၂
 ဥပုသ်သားဖြစ်ကုန်သော၊ ဇနေဟိ-လူတို့သည်၊ ကထိတကထံ-ပြောဆိုအပ်သော
 စကားကို၊ ပကာသေန္တော-ထင်ရှားပြတော်မူလျက်၊ သဗ္ဗံ-သော၊ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီ-
 ဝတ္ထု-ကို၊ ကထေသိ-ဟောတော်မူပြီ။ တေနေဝ-ထိုကြောင့်ပင်၊ ဧတံ-ဤမဋ္ဌ
 ကုဏ္ဍလီဝတ္ထုသည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသိတံ နာမ-ဘုရားရှင်သည် ဟောအပ်သော ဝတ္ထု
 မည်သည်၊ ဝါ-ဘုရားဟောဝတ္ထုမည်သည်၊ ဇာတံ-ဖြစ်ပြီ။

စ ပန-ဆက်ဥပုသ်၊ တံ-ထိုမဋ္ဌကုဏ္ဍလီဝတ္ထုကို၊ ကထေတွာ-ဟောတော်
 မူပြီး၍၊ “ဗြာဟ္မဏ-ပုဏ္ဏား! ဧကသတံ ဝါ-တစ်ရာသည်သော်လည်း၊ န-မဟုတ်၊
 ဒွေသတံ ဝါ-နှစ်ရာသည်သော်လည်း၊ န-မဟုတ်၊ အထ ခေါ-စင်စစ်ကား၊ မယိ-

၌၊ မနံ-ကို ပဿာဒေတွာ-၍၊ သဂ္ဂေ-နတ်ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တာနံ-ဖြစ်သူတို့၏၊ ဂဏနာ
 နာမ-အရေအတွက်မည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ။ က္ကတိ သို့၊ အာဟ။ အထ-မိန့်
 တော်ပြီးရာ၊ ထိုအခါ၌၊ မဟာဇနော-သည်၊ နိဗ္ဗေမတိကော-ယုံမှားသံသယ
 မရှိသည်၊ ဝါ-ယုံမှားသံသယကင်းသည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ အထ-ထိုအခါ၌၊
 အဿ-ထိုလူအပေါင်း၏၊ **အနိဗ္ဗေမတိကဘာဝံ**-ယုံမှားသံသယရှိသည်၏
 အဖြစ်ကို၊ ဝါ-ယုံမှားသံသယမကင်းသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝိဒိတွာ-သိတော်မူ၍၊
 သတ္တာ-သည်၊ “မဋ္ဌကုဏ္ဍလိဒေဝပုတ္တော-နတ်သားသည်၊ ဝိမာနေန-ဗိမာန်နှင့်၊
 သဒ္ဓိဇေ-အတူသာလျှင်၊ အာဂစ္ဆတု-လာစေသတည်း။” က္ကတိ-သို့၊ **အဓိဋ္ဌာသိ-**
 (စိတ်ကို) လွန်ကဲစွာ တည်စေတော်မူပြီ၊ ဝါ-အဓိဋ္ဌာန်တော်မူပြီ၊ သော-ထိုမဋ္ဌ
 ကုဏ္ဍလီနတ်သားသည်၊ တိဂါဝုတပုမာဏေနေဝ-သုံးဂါဝုတ်အတိုင်းအရှည်ရှိ
 သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဒိဗ္ဗာဘရဏပဋိမက္ခိတေန-နတ်တန်ဆာဖြင့် တန်ဆာ
 ဆင်အပ်သော၊ အတ္တဘာဝေန-အတ္တဘောဖြင့်၊ (ကိုယ်ဖြင့်)၊ အာဂန္နာ-၍၊

အနိဗ္ဗေမတိကဘာဝံ။ ။ “အ+နိ”ဟု ပတိသေခ ၂ပုဒ်ပါသောကြောင့် ဝေမတိက
 ဟူသော ပကတိပုဒ်၏အနက်ပေါ်အောင် ပေးရသည်။ “ဝိဂတာ+မတိ ဝိမတိ(မဟာနိ
 . ၄-၃၇၉)၊ ဝိရူပါ+မတိ ဝိမတိ(ဒီ. ၄-၂၄၅)၊ ဝိဝိဓေန အာကာရေန မညတိ ယသ္မာတိ
 ဝိမတိ(ဓာန်ဋီ-၁၇၀)၊ ဝိမတိ+ဇာတာ ယဿာတိ ဝေမတိကော(ပါရာဘာ-၄, ၁၀၅)၊
 ဝိမတိယံ+နိယုတ္တော ဝေမတိကော(ကင်္ခါဘာ-၁, ၆၆)၊ န+ဝေမတိကော နိဗ္ဗေမတိ-
 ကော(ယုံမှားသံသယရှိသူမဟုတ်)၊ န+နိဗ္ဗေမတိကော အနိဗ္ဗေမတိကော(ယုံမှားခြင်း
 ရှိသူမဟုတ်သည်မဟုတ်-ယုံမှားသံသယရှိသူ)၊ အနိဗ္ဗေမတိကဿ+ဘာဝေါ အနိဗ္ဗေ-
 မတိကဘာဝေါ”ဟုပြု။

အဓိဋ္ဌာသိ။ ။ ကာရိတ်ကျေသည်ဟုကြံ၊ အဓိသဒ္ဓါ အဓိကအနက်၊ အဓိဋ္ဌာသိ
 အရ ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိ၊ အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိ၂မျိုးတွင် အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိကို ယူပါ။ ဝီထိအားဖြင့် ပရိကမ္မဝီထိနှင့်
 က္ကဒ္ဓိဝိဓအဘိညာဉ်ဝီထိ ၂မျိုးတည်း၊ ဤ၌ တရားကိုယ်အားဖြင့် မဟာကြိယာဉာဏ
 သမ္ပယုတ်နှင့် ကြိယာအဘိညာဉ်တည်း။ **[စိတ္တံ အဓိဋ္ဌာတီတိ စိတ္တံ** အဓိကံ ကတွာ
 ဌာတိ၊ စိတ္တံ ပတိဋ္ဌာပေတီတိ အဓိပ္ပာယော(ပဋိသံ. ၄-၂, ၁၆၇)။ အာဝဇ္ဇေတွာ
 ဉာဏေန အဓိဋ္ဌာတိ(ပဋိသံ-၃၈၅၊ ၃၈၇)။ **အာဝဇ္ဇေတွာ ဉာဏေန အဓိဋ္ဌာတီတိ**
 ဧဝံ ပရိကမ္မံ ကတွာ အဘိညာဉာဏေန အဓိဋ္ဌာတိ(ပဋိသံ-၄, ၂၆၅)၊ **ဉာဏေနာတိ**
 သာဝဇ္ဇနေန အဘိညာဉာဏေန(ပဋိဂံ-၃၇၂)။]

ဝိမာနတော-ဗိမာန်မှ၊ ဩရုယု-သက်ဆင်း၍၊ သတ္တာရံ-ကို၊ ဝန္တိတွာ-ရိုခိုး၍၊
 ဧကမန္တံ-၌၊ ဝါ-စွာ၊ အဋ္ဌာသိ-ရပ်တည်ပြီ။ အထ-၌၊ နံ-ထိုမဋ္ဌကုဏ္ဍလီနတ်
 သားကို၊ သတ္တာ-သည်၊ “တံ-သည်၊ ဣမံ သမ္ပတ္တိ-ဤစည်းစိမ်ကို၊ ကိံ ကမ္ပံ-
 အဘယ်ကောင်းမှုကို၊ ကတွာ-ပြုခဲ့၍၊ ပဋိလဘိ-ရခဲ့သနည်း?” ဣတိ-သို့၊
 ပုစ္ဆန္တော-မေးတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ “အဘိက္ကန္တေန ၊ပေ၊ ပုည”န္တိ-
 အဘိက္ကန္တေန ၊ပေ၊ ပုညဟူသော၊ ဂါထံ-ကို၊ အာဟ-ပြီ။

အဘိက္ကန္တေန ဝဏ္ဏေန၊ ယာ တံ တိဋ္ဌသိ ဒေဝတေ၊

ဩဘာသေန္တိ ဒိသာ သဗ္ဗာ၊ ဩသမိ ဝိယ တာရကာ။

ပုစ္ဆမိ တံ ဒေဝ မဟာနုဘာဝ၊ မနုဿဘူတော ကိမကာသိ ပုညံ။

ဒေဝတေ-အို...နတ်သား! ဩသမိ တာရကာ ဝိယ-သောက်ရှူးကြယ်ကဲ့
 သို့၊ ဝါ-သောကြာကြယ်ကဲ့သို့၊ အဘိက္ကန္တေန-အလွန်နှစ်သက်အပ်သော၊ ဝဏ္ဏ-
 န-အဆင်းအရောင်ဖြင့်၊ ဝါ-ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါဖြင့်(တစ်နည်း) အဘိက္ကန္တေန-
 အလွန်နှစ်သက်ဖွယ်ရုပ်ပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝဏ္ဏေန-အရေအဆင်း
 အရောင်အဝါဖြင့်လည်းကောင်း၊ [ဣတ္ထမ္မုတလက္ခဏအနက်၌ နာသက်၊] သဗ္ဗာ-
 အလုံးစုံကုန်သော၊ ဒိသာ-အရပ်တို့ကို၊ ဩဘာသေန္တိ-ထွန်းလင်းစေလျက်၊ ယာ
 တံ-အကြင်သင်သည်၊ တိဋ္ဌသိ-ရပ်တည်၏။ မဟာနုဘာဝ-ကြီးသော တန်ခိုးရှိ
 သော၊ ဒေဝ-အိုနတ်သား! (တံ)တံ-ထိုသင့်ကို၊ ပုစ္ဆမိ-မေးတော်မူအံ့၊ မနုဿ-
 ဘူတော-လူတို့၌ ဖြစ်သည်၊ ဝါ-လူအဖြစ်သို့ ရောက်သည် (သမာနော-ဖြစ်လ
 သော်)၊ ကိံ ပုညံ-အဘယ်ကောင်းမှုကို၊ အကာသိ-ပြုခဲ့သနည်း?

ဒေဝပုတ္တော-သည်၊ “ဘန္တေ! မေ-သည်၊ အယံ သမ္ပတ္တိ-ကို၊ တုမေသု-
 တို့၌၊ စိတ္တံ-ကို၊ ပသာဒေတွာ-စေခဲ့၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊ လဒ္ဓါ-ရအပ်ပါပြီ။” ဣတိ-
 ဤသို့လျှောက်ပြီ။ “တေ-သင်သည်၊ မယိ-၌၊ စိတ္တံ-ကို၊ ပသောဒေတွာ-၍၊ လဒ္ဓါ-
 ရအပ်သလော?” ဣတိ-ဤသို့ မေးတော်မူပြီ။ ဘန္တေ-ရား! အာမ-မှန်ပါ၊ ဣတိ-

မနုဿဘူတော။ ။ မနုဿဘူတောတိ မနုဿေသု ဥပ္ပန္နော၊ မနုဿဘာဝံ ဝါ
 ပတ္တော-ဣတိ။ ဋ-၂၄၄-၅၊ ပေတ။ ဋ-၆၆။

ဤသို့ လျှောက်ပြီ။ မဟာဇနော-သည်၊ ဒေဝပုတ္တံ-ကို၊ ဩလောကေတွာ-၍၊ “ဘော-အို...မိတ်ဆွေတို့! ဗုဒ္ဓဂုဏာ-ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်တို့သည်၊ အတ္ထရိယာ ဝတ-လက်ဖျောက်ခတ်တီး အံ့ချီးထိုက်ပါပေကုန်စွ၊ အဒိန္နပုဗ္ဗကဗြာဟ္မဏ-ဿ နာမ-အဒိန္နပုဗ္ဗကပုဏ္ဏားမည်သူ၏၊ ပုတ္တော-သည်၊ အညံ-အခြားသော၊ ကိစ္ဆိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ပုညံ-ကောင်းမှုကို၊ အကတွာ-၍၊ သတ္တရိ-၌၊ စိတ္တံ-ကို၊ ပသာဒေတွာ-၍၊ ဧဝရူပံ-သော၊ သမ္ပတ္တိံ-ကို၊ ပဋိလဘိ-ရခဲ့ပြီ” ဣတိ-သို့၊ တုဋ္ဌိ-နှစ်သက်ခြင်းကို၊ ပဝေဒေသိ-အပြားအားဖြင့် သိစေပြီ၊ ဝါ-ပြောပြီ။

အထ-၌၊ နေသံ-ထိုများစွာသော လူတို့အား၊ “ကုသလာကုသလကမ္မ-ကရဏေ-ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံကို ပြုခြင်း၌၊ မနောဝ-စိတ်သည်သာ၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမော-ရှေ့သွားခေါင်းဆောင်တည်း၊ မနောဝ-သည်သာ၊ သေဋ္ဌော-အမြတ်ဆုံးတည်း။ ဟိ-မှန်၏၊ ပသန္နေန-ကြည်လင်သော၊ မနေန-စိတ်ဖြင့်၊ ကတံ-ပြုအပ်သော၊ ကမ္မံ-ကောင်းမှုသည်၊ ဒေဝလောကံ-နတ်ပြည်သို့လည်းကောင်း၊ မနုဿလောကံ-လူ့ပြည်သို့လည်းကောင်း၊ ဂစ္ဆန္တိ-သွားသော၊ ပုဂ္ဂလံ-ပုဂ္ဂိုလ်သို့၊ ဆာယာဝ-အရိပ်ကဲ့သို့၊ န ဝိဇဟတိ-မစွန့်” ဣတိ-သို့၊ ဣဒံ ဝတ္ထံ-ဤဝတ္ထုကို၊ ကထေတွာ-ပြီး၍၊ အနုသန္တိ-အနုသန္ဓေကို၊ ဝါ-အဆက်အစပ်ကို ယဋ္ဌေတွာ-စပ်တော်မူ၍၊ ဝါ-ဆက်သွယ်ပြတော်မူ၍၊ ပတိဋ္ဌာပိတမတ္တိကံ-တည်စေအပ်ပြီးသော မြေညက်ရှိသော၊ (မြေညက်ဖြင့် ချိပ်ပိတ်အပ်သော)၊ သာသနံ-သဝဏ်လွှာကို၊ (အကြောင်းကြားစာကို)၊ ရာဇမုဒ္ဒါယ-မင်း၏တံဆိပ်ဖြင့်၊ လဉ္စန္ဓောဝိယ-ခတ်နှိပ်သကဲ့သို့၊ ဓမ္မရာဇာ-တရားမင်းဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ၊ပေ၊ ပဒန္တိ-မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ၊ပေ၊ ပဒံ ဟူသော၊ ဣမံ ဂါထံ-ဤဂါထာကို၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီ။

မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ၊ မနောသေဋ္ဌာ မနောမယာ၊
 မနသာ စေ ပသန္နေန၊ ဘာသတိ ဝါ ကရောတိ ဝါ၊
 တတော နံ သုခမန္ဓေတိ၊ ဆာယာဝ အနုပါယိနီ။

ဓမ္မာ-စေတသိက်ခန္ဓာတရား သုံးပါးတို့သည်၊ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ-စိတ်သာလျှင် ရှေ့သွားခေါင်းဆောင် ရှိကုန်၏၊ မနောသေဋ္ဌာ-စိတ်သာလျှင် အမြတ်ဆုံးရှိ

ကုန်၏။ မနောမယာ-စိတ်ကြောင့် ပြီးစီးရကုန်၏။ ပသန္နေန-အနဘိဇ္ဈာအစရှိသော ဂုဏ်တို့ကြောင့် ကြည်လင်သော၊ မနသာ-စိတ်ဖြင့်၊ စေ ဘာသတိ ဝါ-အကယ်၍ မူလည်း ပြောဆိုအံ့၊ စေ ကရောတိ ဝါ-အကယ်၍ မူလည်း ပြုလုပ်အံ့၊ တတော-ထိုသို့ ပြောဆို၊ ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့်၊ နံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သို့ သုခံ-ချမ်းသာသည်၊ အန္တေတိ-အစဉ်လိုက်၏။ (ကိမိဝ-နည်း?) အနုပါယိနီ-အစဉ်လိုက်ခြင်းရှိသော၊ ဆာယာဝ (ဆာယာ+က္ကဝ)-အရိပ်ကဲ့သို့တည်း။

တတ္ထ-ထိုမနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာအစရှိသောဂါထာ၌၊ အဝိသေသေန-အထူးမှ ကင်းသဖြင့်၊ ဝါ-အထူးမမ၊ သာမညအားဖြင့်၊ သဗ္ဗမိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ စတုဘူမိကစိတ္တံ-ဘုံလေးပါး၌ ဖြစ်သော စိတ်ကို၊ မနောတိ-မနောဟူ၍၊ ကိဉ္စာပိ ဝုစ္စတိ-အကယ်၍ ကား ဆိုအပ်ပါပေ၏။ ပန-သို့သော်လည်း၊ ဣမသို့ ပဒေ-ဤမနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာဟူသောပုဒ်၌၊ နိယမီယမာနံ-မှတ်သားအပ်သော်၊ ဝ-ဝတ္ထပီယမာနံ-အသီးအသီး ပိုင်းခြား၍ ထားအပ်သော်၊ ပရိစ္ဆိဇ္ဇမာနံ-ပိုင်းဖြတ်အပ်သော်၊ အဋ္ဌဝိဓံ-ရှစ်ပါးအပြားရှိသော၊ ကာမာဝစရကုသလစိတ္တံ-ကာမာဝစရကုသိုလ်စိတ်ကို၊ လဗ္ဘတိ-ရအပ်၊ ရနိုင်၏။ ပန-ဆက်ဥူးအံ့၊ ဝတ္ထုဝသေန-မဋ္ဌကုဏ္ဍလီဝတ္ထုနှင့်စပ်သဖြင့်၊ အာဟရီယမာနံ-ဆောင်ယူအပ်သော်၊ တတော-ပိ-ထိုရှစ်ပါးအပြားရှိသော ကာမာဝစရကုသိုလ်စိတ်မှလည်း၊ သောမနဿ-သဟဂတံ-သောမနဿသဟဂုတ်ဖြစ်သော၊ ဉာဏသမ္ပယုတ္တမေဝ-ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ်ကိုသာ၊ လဗ္ဘတိ-ရအပ်၊ ရနိုင်၏။ ပုဗ္ဗင်္ဂမာတိ-ကား၊ တေန-ထိုစိတ်နှင့်၊ ပဌမဂါမိနာ-ပထမဖြစ်လေ့ရှိသည်၊ ဝါ-ပဓာနဖြစ်လေ့ရှိသည်၊ ဟုတ္တာ-ဖြစ်၍၊ သမန္နာဂတာ-ပြည့်စုံကုန်၏။ ဓမ္မာတိ-ကား၊ ဝေဒနာဒယော-ဝေဒနာအစရှိသည်ပင် ဖြစ်ကုန်သော၊ တယော-၃ပါးကုန်သော၊ ခန္ဓာ- ခန္ဓာတို့တည်း။ ဟိ-မှန်၏။ ဧတေ-ဤစေတသိက်ခန္ဓာ၃ပါးတို့သည်၊ ဥပ္ပာဒပစ္စယဋ္ဌေန-ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဧတေသံ-ဤစေတသိက်ခန္ဓာ၃ပါးတို့၏၊ သောမနဿသမ္ပယုတ္တမနော-သောမနဿသမ္ပယုတ်စိတ်ဟူသော၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမော-ရှေ့သွားသည်၊ ဝါ-ပဓာနတရားသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ထိုကြောင့်၊ (ထိုသို့ စိတ်ဟူသော ရှေ့သွားရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ-မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာတို့ မည်၏။ ဟိ-ချဲ့ဥူးအံ့၊ ဝါ-ဥပမာဆောင်၊ ထင်အောင်ပြဥူးအံ့။

ဗဟူသု-များစွာကုန်သော လူတို့သည်၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ ဟုတ္တာ-
 ဖြစ်၍၊ မဟာဘိက္ခုသံဃဿ-များစွာသော ရဟန်းအပေါင်းအား၊ စီဝရဒါနာ-
 ဒီနီ-သင်္ကန်းလှူခြင်းအစရှိကုန်သော၊ (ပုညာနိ) ဝါ-ကောင်းမှုတို့ကိုသော်လည်း
 ကောင်း၊ ဥဠာရပူဇာဓမ္မဿဝနာဒီနီ-မြတ်သောပူဇော်ခြင်း၊ တရားနာခြင်းအစရှိ
 ကုန်သော၊ (ပုညာနိ)ဝါ-တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ မာလာဂန္ဓသက္ကာရကရ-
 ဏာဒီနီ-ပန်းနံ့သာတို့ဖြင့် ပူဇော်သက္ကာရကို ပြုခြင်းအစရှိကုန်သော၊ (ပုညာနိ)
 ဝါ-တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကရောဇ္ဇေသု-ပြုကုန်လသော်၊ ဧတေသံ- ဤ
 သူတို့တွင်၊ ကော-အဘယ်သူသည်၊ ဧတေသံ-ဤသူတို့၏၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမော-ရှေ့သွား
 နည်း? ဝါ-ခေါင်းဆောင်နည်း? ဣတိ-ဤသို့၊ ဝုတ္တေ-ပြောဆိုအပ်သော်၊ ဝါ-
 မေးအပ်သော်၊ တေသံ-ထိုသူတို့တွင်၊ ယော-အကြင်သူသည်၊ တေသံ-ထိုသူ
 တို့၏၊ ပစ္စယော-အကြောင်းသည်၊ ဝါ-အထောက်အပံ့သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ယံ-
 အကြင်သူကို၊ နိဿာယ-မိ၍၊ တေ-ထိုသူတို့သည်၊ တာနိ ပုညာနိ-ထိုကောင်းမှု
 တို့ကို၊ ကရောန္တိ-ပြုကုန်၏၊ တေသံ-ထိုသူတို့တွင်၊ တိဿော ဝါ-တိဿသော်
 လည်းဖြစ်သော၊ ဖုဿော ဝါ-ဖုဿသော်လည်းဖြစ်သော၊ သော-ထိုသူကို၊
 တေသံ-တို့၏၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမောတိ-ရှေ့သွားဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ ယထာ-ဖြေဆိုအပ်သကဲ့သို့၊
 ဧဝံသမ္ပဒံ-ဤဥပမာနအတိုင်း ပြီးစီးခြင်းရှိသော၊ ဣဒံ-ဤဥပမေယျကို၊ ဝေဒိ-
 တဗ္ဗံ-သိထိုက်၏၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဥပ္ပာဒပစ္စယဋ္ဌေန-ကြောင့်၊ ဧတေသံ-တို့၏၊
 မနော-ဟူသော၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမော-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ-
 ၏။ ဟိ-မှန်၊ တေ-ထိုစေတသိက်ခန္ဓာ၃ပါးတို့သည်၊ မနော-သည်၊ အနုပ္ပဇ္ဇန္တေ-
 သော်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတံ-ငှာ၊ န သက္ကောန္တိ-ကုန်၊ မနော ပန-စိတ်သည်ကား၊ (တစ်နည်း)
 ပန-အဖို့တစ်ပါးကား၊ မနော-သည်၊ ဧကစ္စေသု-ကုန်သော၊ စေတသိကေသု-
 တို့သည်၊ အနုပ္ပဇ္ဇန္တေသုပိ-ကုန်သော်လည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိယေဝ-ဖြစ်နိုင်သည်သာ။
 ပန-အဖို့တစ်ပါးကား၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ အဓိပတိဝသေန-အဓိ
 ပတိ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ-မိမိနှင့်စပ်သော တရားတို့၏ အရှင်သခင်၏အဖြစ်ဖြင့်၊
 ဧတေသံ-တို့၏၊ မနော-သော၊ သေဋ္ဌာ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေ-
 တို့သည်) မနောသေဋ္ဌာ-တို့ မည်၏။ ဟိ-ချဲ့ဦးအံ့၊ ဝါ-ဥပမာဆောင်၊ ထင်
 အောင်ပြုဦးအံ့၊ ဂဏာဒီနံ-ဂိုဏ်းအစရှိသည်တို့၏၊ အဓိပတိ-အကြီးအကဲဖြစ်

သော၊ ပုရိသော-ယောကျ်ားကို၊ ဂဏသေဋ္ဌော(တိ)-ဂိုဏ်း၏ အမြတ်ဆုံးဟူ၍ လည်းကောင်း၊ သေဏီသေဋ္ဌောတိ-အသင်းအပင်း၏ အမြတ်ဆုံးဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ ယထာ-ဆိုအပ်သကဲ့သို့၊ တထာ-တူ၊ တေသမ္ပိ-တို့ထက်လည်း၊ မနောဝ-သည်သာ၊ သေဋ္ဌော-တည်း။ ပန-ကား၊ ဝါ-မနော သေဋ္ဌာဟူသော သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပုဒ်၏ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာမှတစ်ပါး၊ မနော မယာဟူသော သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပုဒ်၏ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာကို ဆိုဦးအံ့၊ သုဝဏ္ဏာဒီဟိ-ရွှေအစရှိသော အဆောက်အဦးတို့ဖြင့်၊ နိပ္ပာဒိတာနိ-ဖြစ်စေအပ်ကုန်သော၊ ဘဏ္ဍာနိ-ဘဏ္ဍာတို့သည်၊ သုဝဏ္ဏမယာဒီနိ နာမ-သုဝဏ္ဏမယအစရှိသည်တို့ မည်သည်၊ ဟောန္တိ ယထာ-ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့၊ တထာ-တူ၊ ဧတေပိ-တို့သည်လည်း၊ မနတော-ကြောင့်၊ နိပ္ပန္နတ္တာ-ဖြစ်ရကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မနောမယာ နာမ-တို့ မည်၏။ ပသန္ဓေနာတိ-ကား၊ အနဘိဇ္ဈာဒီဟိ-အနဘိဇ္ဈာအစရှိကုန်သော၊ ဂုဏေဟိ-ဂုဏ်တို့ကြောင့်၊ ပသန္ဓေန-ကြည်လင်သော၊ ဘာသတိ ဝါ ကရောတိ ဝါတိ-ကား၊ ဧဝရူပေန-ဤသို့သဘောရှိသော၊ (အနဘိဇ္ဈာအစရှိသည်တို့ကြောင့် ကြည်လင်နေသော)၊ မနေန-ဖြင့်၊ ဘာသန္ဓော-သော်၊ စတုပ္ပိဓံ-သော၊ ဝစီသုစရိတမေဝ-ကိုသာ၊ ဘာသတိ-၏၊ ကရောန္ဓော-သော်၊ တိဝိဓံ-သော၊ ကာယသုစရိတမေဝ-ကိုသာ၊ ကရောတိ-၏၊ အဘာသန္ဓော-သော်၊ အကရောန္ဓော-သော်၊ အနဘိဇ္ဈာဒီဟိ-တို့ကြောင့်၊ တာယ ပသန္နမာနသတာယ-ထိုကြည်လင်သော စိတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တိဝိဓံ-သော၊ မနောသုစရိတံ-ကို၊ ပူရေတိ-ပြည့်စေ၏၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝါ-ဤနည်းဖြင့်၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏(သန္တာန်၌)၊ ဒသ-ကုန်သော၊ ကုသလကမ္မပထာ-တို့သည်၊ ပါရိပူရိ-ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ-ကုန်၏။

တတော နံ သုခမန္ဓေတီတိ-ကား၊ တတော တိဝိဓသုစရိတတော-ထို ၃ ပါးအပြားရှိသော သုစရိတ်ကြောင့်၊ နံ ပုဂ္ဂလံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သို့၊ သုခံ-သုခသည်၊ အန္ဓေတိ-အစဉ်လိုက်၏၊ ဣဓ-“တတော နံ သုခမန္ဓေတီ”ဟူသော ဤပါဌ၌၊ တေဘူမိကမ္ပိ-ဘုံ၃ပါး၌ ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ကုသလံ-ကို၊ အဓိပေတံ-အလိုရှိအပ်၏၊ တသ္မာ-ထိုကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဘုံ၃ပါး၌ဖြစ်သော ကုသိုလ်၏ အလို

ရှိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) တေဘူမိကသုစရိတာနုဘာဝေန-ဘုံ၃ပါး၌ ဖြစ်
 သော သုစရိုက်၏ အာနုဘော်ကြောင့်၊ သုဂတိဘဝ-သုဂတိဘုံ၌၊ နိဗ္ဗတ္တံ-ဖြစ်
 သော၊ ပုဂ္ဂလံ ဝါ-သို့လည်းကောင်း၊ ဒုဂ္ဂတိယံ-ဒုဂ္ဂတိဘုံ၌၊ သုခါနုဘာဝနဋ္ဌာနေ-
 သုခကို ခံစားရာအရပ်၌၊ ဌိတံ-တည်သော၊ ပုဂ္ဂလံ ဝါ-သို့လည်းကောင်း၊ ကာယ-
 ဝတ္ထုကမ္မိ-ကိုယ်ဟူသောမှီရာရှိသော ဝိပါကသုခလည်းကောင်း၊ ဣတရဝတ္ထု-
 ကမ္မိ-ကိုယ်မှတစ်ပါး စိတ်ဟူသောမှီရာရှိသော ဝိပါကသုခလည်းကောင်း၊ အ-
 ဝတ္ထုကမ္မိ-မှီရာမရှိသော ဝိပါကသုခလည်းကောင်း၊ [ဆရာတို့အလို “အဝတ္ထု-
 ကမ္မိ”မလို ဌပြုရ။] ဣတိ-သို့၊ ကာယိကစေတသိကံ-ကိုယ်၌လည်းဖြစ်၊ စိတ်၌
 လည်းဖြစ်သော၊ ဝိပါကသုခံ-အကျိုးဖြစ်သော သုခသည်၊ အနုဂစ္ဆတိ-အစဉ်
 လိုက်၏။ န ဝိဇဟတိ-မစွန့်၊ ဣတိ အတ္ထော-ဤအနက်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-သိ
 ထိုက်၏။ ယထာ ကိ-ဥပမာ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း? (တစ်နည်း) ကိ-အဘယ်
 သည်၊ (အနုဂစ္ဆတိ) ယထာ-အစဉ်လိုက်သကဲ့သို့နည်း? (ဣတိ-ဤကား အမေး
 တည်း။) ဆာယာ-အရိပ်သည်၊ အနုပါယိနီ ဣဝ-အစဉ်လိုက်သကဲ့သို့တည်း၊
 ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊ ဟိ-ချဲ့ဥားအံ့၊ ဆာယာ နာမ-အရိပ်မည်သည်၊
 သရီရပုဋိဗဒ္ဓါ-ကိုယ်၌ စပ်သည်၊ (ကိုယ်နှင့် စပ်သည်)၊ (ဟုတွာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်)
 သရီရေ-ကိုယ်သည်၊ ဂစ္ဆန္တေ-သွားလသော်၊ ဂစ္ဆတိ-သွား၏၊ (သရီရေ-သည်)
 တိဋ္ဌန္တေ-သော်၊ တိဋ္ဌတိ-၏၊ (သရီရေ-သည်)၊ နိသီဒန္တေ-သော်၊ နိသီဒတိ-၏၊
 သဏှေန-သိမ်မွေ့သော စကားဖြင့်၊ (နိဝတ္တာဟိ-ပြန်နစ်လော၊ ဣတိဝါ- ဤ
 သို့သော်လည်းကောင်း၊) ဖရုသေန-ကြမ်းတမ်းသောစကားဖြင့်၊ နိဝတ္တာဟိ-
 ပြန်နစ်လော၊ ဣတိ ဝါ-ကောင်း၊ ဝတ္တာ ဝါ-ပြောဆို၍သော်လည်းကောင်း၊
 ပေါထေတွာ ဝါ-ပုတ်ခတ်၍သော်လည်းကောင်း၊ နိဝတ္တာပေတုံ-ပြန်နစ်စေ
 ခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ ယထာ-မတတ်ကောင်းသကဲ့သို့၊ ကသ္မာ-နည်း? (ဆာယာ-
 ယ-၏။) သရီရပုဋိဗဒ္ဓတ္တာ-ကိုယ်၌ စပ်နေသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဝါ-
 ကိုယ်နှင့် စပ်နေသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ [(တစ်နည်း) ကသ္မာ-ကြောင့်၊
 နိဝတ္တာပေတုံ-ငှာ၊ န သက္ကာ-နည်း? (ဆာယာယ သရီရပုဋိဗဒ္ဓတ္တာ နိဝတ္တာပေတုံ န
 သက္ကာ ယထာ-သို့”ဟုလည်းပေး၊ ရှေးနိဿယ၌ “န သက္ကောတိ”ကို ပါဠိရှိ၏၊ ဆရာတို့
 နှစ်သက်တော်မမူ-ဌပြုရ။] ဧဝမေဝ-သာလျှင်၊ ဒသန္တံ-ကုန်သော၊ ဣမေသံ

ကုသလကမ္မပထာနံ-တို့၏။ အာစိဏ္ဏသမာစိဏ္ဏကုသလမူလိကံ-လေ့ကျင့်အပ်၊
 ကောင်းစွာ လေ့ကျင့်အပ်သော ကုသိုလ်လျှင် အရင်းခံရှိသော၊ ကာမာဝစရာဒိ-
 ဘေဒိ-ကာမာဝစရအစရှိသော အပြားရှိသော၊ ကာယိကစေတသိကံ-ကိုယ်၌
 လည်းဖြစ်၊ စိတ်၌လည်းဖြစ်သော၊ သုခံ-အကျိုးဖြစ်သော သုခသည်၊ ဂတဂတ-
 ဌာနေ-ရောက်အပ်၊ ရောက်အပ်သော အရပ်၌ **အနုပါယိနီ**-အစဉ်လိုက်သော၊
 ဆာယာ ဝိယ-အရိပ်သည်ကဲ့သို့၊ ဟုတ္တာ၊ န ဝိဇဟတိ-မစွန့်၊ ဣတိ-ဤတွင်
 ဂါထာအဖွင့်အပြီးတည်း။

ဂါထာပရိယောသာနေ-၌၊ စတုရာသီတိယာ-၈၄လီသော၊ ပါဏသဟ-
 သာနံ-သတ္တဝါအထောင်တို့၏၊ (တစ်နည်း) စတုရာသီတိယာ ပါဏသဟ-
 သာနံ-၈ သောင်း၄ထောင်သော သတ္တဝါတို့၏၊ ဓမ္မာဘိသမယော-သစ္စာ ၄
 ပါးတရားတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီ-မည်
 သော၊ ဒေဝပုတ္တော-နတ်သားသည်၊ သောတာပတ္တိဖလေ-သောတာပတ္တိဖိုလ်၌၊
 ပတိဋ္ဌဟိ-တည်ပြီ၊ အဒိန္နပုဗ္ဗကော-အဒိန္နပုဗ္ဗကမည်သော၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊
 တထာ-ထို့အတူပင်တည်း၊ သော-ထိုအဒိန္နပုဗ္ဗကပုဏ္ဏားသည်၊ တာဝ မဟန္တံ-
 ထိုမျှလောက် များစွာသော၊ ဝိဘဝံ-စည်းစိမ်ကို၊ ဗုဒ္ဓသာသနေ-မြတ်စွာဘုရား၏
 သာသနာတော်၌၊ ဝိပွကိရိ-အထူးအားဖြင့် ဖြန့်ပြီ၊ ဝါ-လှူဒါန်းပြီ၊ ဣတိ-မဋ္ဌ
 ကုဏ္ဍလီဝတ္ထုအပြီးတည်း။

မဋ္ဌကုဏ္ဍလီဝတ္ထုဘာသာဋီကာ ပြီး၏။

အနုပါယိနီ ။ ။ အနုပယနံ အနုပါယော-အစဉ်လိုက်ခြင်း၊ [အနု+ပ+ ဣ+ဏာ]
 အနုပါယော+ဧတိသာတိ အနုပါယိနီ၊ အဿတ္ထိအနက်၌ ဤပစ္စည်း၊ ဣတ္ထိဇောတက
 ဣနီပစ္စည်း၊ ပဥပသာရကို အနက်မဲ့ ကြံပါ။

အနုပါယိနီ။ ။ “အနုပါယိနီ”ဟု မူကွဲရှိ၏။ “အပ-ဖဲခွာ၍+အယနံ-သွားခြင်း၊
 အပါယော-ခြင်း၊ အပါယော ဧတိသာ အတ္ထိတိ အပါယိနီ၊ န+အပါယိနီ အနုပါယိနီ-
 ဖဲခွာ၍ သွားခြင်း+မရှိ”ဟု သဒ္ဒတ္ထ ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် သင့်ပါ၏။

၃-တိဿထွေရဝတ္ထုဘာသာဋီကာ

အက္ခရာစွဲ မန္တိ-မံအစရှိသော၊ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ-ကို၊ သတ္တာ-သည်၊ ဇေတဝနေ-၌၊ ဝိဟရန္တော-သော်၊ ဝါ-မူစဉ်၊ တိဿထွေရံ-ကို၊ အာရဗ္ဗ-၍၊ ကထေသိ-ဟောတော်မူပြီ။

ကိရ-ချဲ့ဦးအံ့၊ သော အာယသ္မာ တိဿထွေရော-ထိုအရှင်တိဿ ထေရ်သည်၊ ဘဂဝတော-၏၊ ပိတုတ္တာပုတ္တော-အရီးတော်အမိတာဒေဝီ၏ သားတော်သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ မဟလ္လကကာလေ-ကြီးသူ၏အခါ၌၊ ဝါ-

ပိတုတ္တာပုတ္တော။ ။ ဤပုဒ်ကို “ဘထွေးတော်၏ သားသည်”ဟု အနက်ပေး ခြင်းမှာ သဒ္ဒါကျမ်းအဆိုများ၊ အဋ္ဌကထာဋီကာကျမ်းအဆိုများနှင့် မညီပါ။ ချဲ့ပါဦး မည်-သဒ္ဒါနည်းအရ “ပိတု+ဘဂိနီ ပိတုတ္တာ”ဟုပြု၍ ပိတုနောင် ဘဂိနီအနက်၌ ဆ ပစ္စည်းသက်၍ပြီးသော ပိတုတ္တာပုဒ်သည် “ခမည်းတော်၏ အစ်မ၊ နှမ (အရီး)”ဟုသာ အနက်ထွက်၏။ “ဘထွေးတော်”ဟူသော အနက်မထွက်ပါ။ ထိုနောင် “ပိတုတ္တာယ+ ပုတ္တော ပိတုတ္တာပုတ္တော”ဟုဆက်လျှင် “ခမည်းတော်၏ အစ်မ၊ နှမ၏သား (အရီး၏ သား)”ဟုသာ အနက်ထွက်၏။ “ဘထွေးတော်၏သား”ဟူသော အနက်မထွက်ပါ။

မွေးချင်း ဂုယောက်။ ။ အဋ္ဌကထာဋီကာတို့၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ခမည်း တော်မှာ မွေးချင်း ဂုယောက်ရှိကြောင်းကို ဆို၏။ ထိုဂုယောက်တို့မှာ (၁) သုဒ္ဓေါဒန (၂) သုက္ကောဒန (၃) သက္ကောဒန (၄) ဓောတောဒန (၅) အမိတောဒန (၆) အမိတာ မင်းသမီး (၇) ပါလိတာမင်းသမီးတို့တည်း။ [မဟာဝံ-၂၂၅ကား ပမိတာမင်းသမီးကို ထည့်၍ ဆို၏။] ထိုတွင် သုဒ္ဓေါဒနမင်း၏ သားတော်များကား ဘုရားရှင်နှင့် အရှင် နန္ဒတို့တည်း။ သုက္ကောဒန၏ သားတော်များကား မဟာနာမ်နှင့် အရှင်အနုရုဒ္ဓါတို့တည်း။ အမိတောဒန၏ သားတော်ကား အရှင်အာနန္ဒာတည်း။ အမိတာမင်းသမီး၏ သားတော် ကား တိဿထေရ်တည်း။ သက္ကောဒန၊ ဓောတောဒန၊ ပါလိတာတို့၏ သားတော် သမီးတော်များကား မထင်ရှားပါ။

အဖေ၏ အစ်မ၊ နှမကို “အရီး”ဟု ခေါ်သောကြောင့် ခမည်းတော်သုဒ္ဓေါဒန မင်းကြီး၏ နှမတော်ဖြစ်သော အမိတာမင်းသမီးသည် ဘုရားရှင်၏ အရီးတော် ဖြစ် သည်၊ တိဿထေရ်ကား ထိုအရီးတော်အမိတာဒေဝီ၏ သားတော်ဖြစ်သောကြောင့်

ကြီးရင့်ရာအခါ၌၊ ပဗ္ဗဇိတွာ-ရဟန်းပြုခဲ့၍၊ ဗုဒ္ဓါနံ-တို့၏၊ ဥပ္ပန္နလာဘသက္ကာရံ-
 ဖြစ်ပါသော သာမညလာဘ်၊ ကောင်းစွာပြုအပ်သောလာဘ်ကို၊ ပရိဘူဇန္တော-
 သုံးဆောင်လသော်၊ ထူလသရီရော-ဝဖြိုးသောကိုယ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အာ-
 ကောဋီတပစ္စာကောဋီတေဟိ-ထုရိုက်ဖွတ်လျှော်အပ်၊ အဖန်ဖန်လှည့်ပတ်ထု
 ရိုက်ဖွတ်လျှော်အပ်ကုန်သော၊ စီဝရေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဝါ-တို့ကို၊ နိဝါသေတွာ-ဝတ်
 ရုံ၍၊ ယေဘုယျေန-များသောအားဖြင့်၊ ဝိဟာရမဇ္ဈေ-ကျောင်း၏ အလယ်၌၊
 ဝါ-က၊ ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ-ဆည်းကပ်ရာ ဇရပ်၌၊ ဝါ-တရားသဘင်မဏ္ဍပ်၌၊
 နိသီဒတိ-ထိုင်နေတတ်၏။ တထာဂတံ-ကို၊ ဒဿနတ္ထာယ-ဖူးမြင်ခြင်းအကျိုး
 ငှာ၊ အာဂတာ-လာကုန်သော၊ အာဂန္တုကဘိက္ခု၊ အာဂန္တုကရဟန်းတို့သည်၊
 တံ-ထိုတိဿထေရ်ကို၊ ဒိသ္မာ “ဧကော-တစ်ပါးသော၊ မဟာထေရော-မဟာ
 ထေရ်သည်၊ ဝါ-ဆရာတော်ကြီးသည်၊ ဘဝိဿတိ-လိမ့်မည်၊” ဣတိ-သို့၊
 သညာယ-မှတ်ထင်ခြင်းကြောင့်၊ တဿ-ထိုတိဿထေရ်၏၊ သန္တိကံ-သို့၊
 ဂန္ဓာ-၍၊ ဝတ္တံ-ဝတ်ကို၊ အာပုစ္ဆန္တိ-ပန်လျှောက်ကုန်၏၊ ပါဒသမ္မာဟနာဒီနိ-

“မာတုတ္ထာပုတ္တော-အရိုးတော်အမိတာဒေဝီ၏သား”ဟုသာ ပေးနိုင်သည်။ “ဘထွေး
 တော်၏သား”ဟု မပေးနိုင်ပါ။ ဆိုအပ်ခဲ့သော စကားအရ တိဿထေရ်သည် မြတ်စွာ
 ဘုရားနှင့် ညီအကိုတစ်ဝမ်းကွဲတော်စပ်သည်။ (မ. ၄-၁, ၃၆၆၊ သာရတ္ထ-၃, ၇၇၊
 သီဋီသစ်-၁, ၆၀၊ ပါစိယော-၉၈)

အာကောဋီတပစ္စာကောဋီတေဟိ။ ။ အာကောဋီတပစ္စာကောဋီတန္တိ အာ-
 ကောဋီတဉ္စေဝ ပရိဝတ္ထေတွာ ပုနပျုနံ အာကောဋီတဉ္စ-မ. ၄-၃, ၆၇။

ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ။ ။ ဥပဂန္ဓာ တိဋ္ဌန္တိ ဧတ္ထာတိ ဥပဋ္ဌာနံ၊ ဥပဋ္ဌာနမေဝ+
 သာလာ ဥပဋ္ဌာနသာလာ”ဟုပြု၊ တရားဟောဖို့ ကြွတော်မူလာသော ဘုရားရှင်အား
 ရဟန်းတော်များ ဆည်းကပ်ပြုစုခြင်းကို ပြုရာဋ္ဌာနကို “ဥပဋ္ဌာနသာလာ”ဟု ခေါ်၏။
 (တစ်နည်း) ရဟန်းတော်များ၏ ဝိနည်းဆုံးဖြတ်ရာ၊ တရားဟောရာ၊ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်
 ရာ၊ ရိုးရာထုံးစံအားဖြင့် စည်းဝေးကပ်ရောက်တည်ရှိရာဖြစ်သော ဇရပ်နှင့် မဏ္ဍပ်ကို
 ဥပဋ္ဌာနသာလာဟု ခေါ်၏(ဥဒါန. ၄-၉၁၊ ပါစိယော-၁၈)။ “ဘောဇနသာလာ-ဆွမ်း
 စားကျောင်း(သံဋ္ဌ-၂, ၂၂၀)”ဟုလည်း ဆို၏။ ထိုအလို “ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ-ဆွမ်းစား
 ကျောင်း၌”ဟုပေး။

ခြေကို နှိပ်ပေးခြင်းအစရှိသည်တို့ကို၊ အာပုစ္ဆန္တိ-ကုန်၏။ သော-ထိုတိဿ ထေရ်သည်၊ တုဏှိ-ဆိတ်၊ အဟောသိ-ပြီ။ အထ-၌၊ နံ-ထိုတိဿထေရ်ကို၊ ဧကော-တစ်ပါးသော၊ ဒဟရဘိက္ခု-ရဟန်းငယ်သည်၊ “တုမေ-အရှင်ဘုရား တို့သည်၊ ကတိဝဿာ-ဘယ်နှုတ်ရှိကုန်သနည်း?” ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိတ္တာ-၍၊ ဝါ-သော်၊ “ဝဿံ-ဝါသည်၊ နတ္ထိ-မရှိသေး၊ ဝါ-မရသေး၊ မယံ-တို့သည်၊ မဟ-လ္လကကာလေ-၌၊ ပဗ္ဗဒိတာ-ရဟန်းပြုခဲ့ကုန်ပြီ” ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-ပြောအပ် သော်၊ “ဒုပ္ပနိတ-ခဲယဉ်းသဖြင့် ဆုံးမအပ်သော၊ အာဝုသော မဟလ္လက- ငါ့ရှင်ရဟန်းကြီး! အတ္တနော-၏၊ ပမာဏံ-အတိုင်းအရှည်ကို၊ န ဇာနာသိ- မသိ၊ ဧတ္တကေ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ မဟာထေရေ-တို့ကို၊ ဝါ- ဆရာတော်ကြီးတို့ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ သာမိစိကမ္မမတ္တမ္ပိ-ရိသေမှုမျှကိုလည်း၊ န ကရောသိ-မပြု၊ ဝတ္တေ-ကို၊ အာပုစ္ဆိယမာနေ-ပန်လျှောက်အပ်သော်၊ တုဏှိ၊ ဟောသိ-ဖြစ်၏၊ တေ-သင်၏၊ ဝါ-သင့်မှာ၊ ကုက္ကုစ္စမတ္တမ္ပိ-ဝိနယကုက္ကုစ္စမျှ သည်လည်း၊ (အပ်၊ မအပ် စဉ်းစားခြင်းမျှသည်လည်း၊) နတ္ထိ” ဣတိ-ဤသို့

ကုက္ကုစ္စမတ္တမ္ပိ။ ။ ကုက္ကုစ္စသည် “(၁) နိဝရဏကုက္ကုစ္စ (၂) ဝိနယကုက္ကုစ္စ (၃) အသံယတကုက္ကုစ္စ” ဟူ၍ ၃မျိုးရှိ၏။ ထိုတွင် နိဝရဏကုက္ကုစ္စဟူသည် နိဝရဏ တရားတွင် ပါဝင်သော ကုက္ကုစ္စစေတသိက်တည်း၊ ဝိနယကုက္ကုစ္စဟူသည် အပ်လေ သလား၊ မအပ်လေသလားဟု ဝိနည်းအရာ၌ စဉ်းစားကြံစည်မှုတည်း၊ ဤဝိနယ ကုက္ကုစ္စကား ပုထုဇဉ်၊ သေက္ခ၊ ရဟန္တာတို့၏သန္တာန်၌ ဖြစ်နိုင်သည်။ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာစိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ထိုက်သင့်သလို ကောက်ရသည်။ အသံယတကုက္ကုစ္စဟူသည် ဘုရားဝတ်တက်၊ ပရိသတ်အစည်းအဝေးစသည်၌ ကိုယ်နှုတ်ကို မစောင့်စည်းဘဲ လက်လှုပ်ခြေလှုပ်မှု၊ စကားပြောမှု၊ ချွဲသလိပ်ဟက်မှုစသော မစောင့်စည်းမှုများတည်း၊ များသောအားဖြင့် မောဟပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ရ၏။ ဤနေရာ၌ ဝိနယကုက္ကုစ္စကို ယူပါ။ (အဘိ. ၄-၁, ၄၁၄၊ သင်္ဂြိုဟ်ဘာ-၁၂၈၊ ပဒီ-၁၃၂)

ဝိဂြိုဟ်။ ။ ကုက္ကုစ္စံ+ကတံ ကုကတံ-ဆက်ဆုပ်ဖွယ် ပြုအပ်သောစိတ်၊ ပြုအပ် ပြီးသော ဒုစရိုက်၊ မပြုအပ်မိသော သုစရိုက်ကို မုချရ၏။ ထိုဒုစရိုက်၊ သုစရိုက်ကို အာရုံပြု၍ဖြစ်သော ကုက္ကုစ္စနှင့် ယှဉ်သောစိတ်ကို ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ရသည်။ ကုကတဿ+ဘာဝေါ ကုက္ကုစ္စံ-ကုကတမည်သောစိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ(အဘိ. ၄-၂, ၂၉၉၊ အံ. ၆-၁, ၇၈) (တစ်နည်း) ကုကတမေဝ ကုက္ကုစ္စံ-စက်ဆုပ်အပ်သော

ပြော၍၊ အစ္စရံ-လက်ဖျောက်ကို၊ ပဟရိ-တီးပြီ။ သော-ထိုတိဿ ထေရ်သည်၊ ခတ္တိယမာနံ-မင်းမျိုး၌ ဖြစ်သော မာန်ကို၊ ဇနေတွာ-ဖြစ်စေ၍၊ “တုမေ-အရှင် ဘုရားတို့သည်၊ ကဿ-အဘယ်သူ၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ အာဂတာ-ကြွလာကြ သနည်း?” ကုတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိတွာ-၍၊ “သတ္ထု-၏၊ သန္တိကံ (အာဂတာ-ကုန်ပြီ)” ကုတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-အပ်သော်၊ “မံ-ကို၊ [ပနအနက်မဲ့] ‘ဧသော-ဤသူသည်၊ ကော- အဘယ်သူနည်း’ ကုတိ-သို့၊ သလ္လက္ခေယ-မှတ်ထင်ကုန်သနည်း? ဝေါ-အရှင် ဘုရားတို့၏၊ မူလမေဝ-အရင်းကိုသာ၊ ဆိန္ဒိဿာမိ-ဖြတ်ပစ်မည်။” ကုတိ-သို့၊ ဝတွာ-၍၊ ရုဒန္တော-ငိုလျက်၊ ဒုက္ခိ-စိတ်ဆင်းရဲခြင်းရှိသည်၊ ဒုမ္မနော-မကောင်း သော စိတ်ရှိသည်၊ (စိတ်ကောင်းသည်)၊ (ဟုတွာ)၊ သတ္ထု-၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ အဂမာသိ-သွားပြီ။ အထ-၌၊ နံ-ထိုတိဿထေရ်ကို၊ သတ္တာ-သည်၊ “တိဿ- တိဿ! တွံ-သည်၊ ကိ-အဘယ်ကြောင့်၊ ဒုက္ခိ-သည်၊ ဒုမ္မနော-သည်၊ အသု- မုခေါ-မျက်နှာ၌ မျက်ရည်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ရောဒမာနော-ငိုလျက်၊ အာ- ဂတော-လာသည်၊ အသိ န-နည်း?” ကုတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိ-ပြီ။ တေပိ ဘိက္ခု-ထိုအာ- ဂန္တုကရဟန်းတို့သည်လည်း၊ “ဧသ(ဧသော)-ဤရဟန်းကြီးသည်၊ ဂန္တာ-၍၊ ကိပ္ပိ- တစ်စုံတစ်ခုသော၊ အာလောဠိ-မွေနှောက်ခြင်းကို (ကုန်းတိုက်မှုကို)၊ ကရေယျ- ပြုရာ၏။” ကုတိ-ဤသို့တွေး၍၊ တေနေဝ-ထိုတိဿထေရ်နှင့်သာ၊ သဒ္ဓိံ၊ ဂန္တာ-

အမူအရာ(ဝိ. ၄-၁, ၁၈၁၊ သာရတ္ထ-၂, ၁၅)၊ (တစ်နည်း) ကုစ္ဆိတေန အာကာရေန ကောစတိ သင်္ကောစတိ န ပါပဇိဂုစ္ဆနာကာရေနာတိ ကုက္ကုဇော၊ ကုစ္ဆိတေန ဝါ အာကာရေန ကောစတိ ဝိလိခတိ န ကိလေသသလ္လိခနာကာရေနာတိ ကုက္ကုဇော၊ [ကုစ+အ၊ ကုဒ္ဒေဘော်ကုလာ၊ ကဒ္ဒေဘော်လာ၊ ကုက္ကုဇဿ+ဘာဝေါ ကုက္ကုစ္စံ၊ [ကုက္ကုဇ +ဏျ၊-ပဒီ-၁၃၀။] ဝိနယကုက္ကုစ္စကိုရအောင် ”နိဝရဏပတိရူပကံ(အဘိ. ၄-၁, ၄၁၄)”ဟူသော အဖွင့်အရ “ကုက္ကုစ္စံ ဝိယာတိ ကုက္ကုစ္စံ”ဟုပြု၊ မိယတေ ပရိမိယတေတိ မတ္တာ(သီဋီသစ်-၂၃၁)၊ မိယတေ ဧတာယာတိ မတ္တာ၊ [မာ+တ၊-ထောမ၊ သီဘာ-၁, ၃၅၃)၊ ကုက္ကုစ္စံ ဧဝ ကုက္ကုစ္စမတ္တံ(တဗ္ဘာဝုတ္တိ)၊ (တစ်နည်း)ကုက္ကုစ္စံ ဧဝ+မတ္တံ ကုက္ကုစ္စ- မတ္တံ(အဝဓာရဏကမ္မာရည်း)၊ မတ္တသဒ္ဓါသည် ဝိသေသနိဝတ္တိ(ဝိသေသကို တားမြစ် သော သာမည)အနက်ကို ဟောလျှင် နပုံလိင်၊ ပမာဏအနက်၊ အပွကအနက်တို့ကို ဟောလျှင် နပုံလိင်၊ ကုက္ကုဇိလိင်တည်း။ (သီဋီသစ်-၁, ၂၃၂၊ သီဘာဋီ-၁, ၃၅၄ သီလ မတ္တကံအဖွင့်)

၍၊ သတ္ထာရံ-ကို၊ ဝနိတွာ-၍၊ ဧကမန္တံ-၌၊ နိသီဒိသု-ထိုင်ကုန်ပြီ။ သော-ထို
 တိဿထေရ်သည်။ ဝါ-ကို၊ သတ္ထာရာ-သည်၊ ပုစ္ဆိတော-မေးအပ်သည်။
 (သမာနော-သော်) “ဘန္တေ! ဣမေ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ မံ-ကို၊ အက္ခောသန္တိ-
 ဆဲကုန်၏။ ဝါ-ငေါက်ငမ်းကုန်၏။” ဣတိ-သို့၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ။ “တွံ ပန-
 သည်ကား၊ ကဟံ-အဘယ်အရပ်၌၊ နိသိန္နော-နေသည်၊ အသိ-နည်း?” ဣတိ-
 ဤသို့မေးတော်မူပြီ။ ဘန္တေ! ဝိဟာရမဇ္ဈေ-၌၊ ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ-၌၊
 (နိသိန္နော-သည်၊ အမှိ-ပါ၏။) ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ။ တေ-သင်သည်။
 ဣမေ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ အာဂစ္ဆန္တာ-လာနေသည်တို့ကို၊ ဒိဋ္ဌာ-မြင်အပ်ကုန်
 သလော? ဣတိ-ဤသို့ မေးတော်မူပြီ။ ဘန္တေ! အာမ-မှန်ပါ၊ ဒိဋ္ဌာ-မြင်အပ်
 ပါကုန်ပြီ။ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ။ တေ-သင်သည်၊ ဥဋ္ဌာယ-ထ၍၊ ပစ္စုဂ္ဂမနံ-
 ခရီးဥးကြိုဆိုခြင်းကို၊ ကတံ ကိ-ပြုအပ်သလော? ဣတိ-ဤသို့ မေးတော်မူပြီ။
 ဘန္တေ! န ကတံ-မပြုအပ်ပါ။ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ။ ပရိက္ခာရဂ္ဂဟဏံ-
 ပရိက္ခရာကို လှမ်းယူခြင်းကို၊ အာပုစ္ဆိတံ (ကိ)-ပန်ပြောအပ်သလော? ဣတိ-
 ပြီ။ ဘန္တေ! နာပုစ္ဆိတံ (န+အာပုစ္ဆိတံ)-မပန်ပြောအပ်ပါ။ ဣတိ-ပြီ။ ဝတ္တံ ဝါ-
 အာဝါသိကရဟန်းငယ်တို့ ပြုအပ်သော ကျင့်ဝတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပါနီယံ
 ဝါ-သောက်ရေကိုလည်းကောင်း၊ အာပုစ္ဆိတံ (ကိ)-လော? ဣတိ-ပြီ။ ဘန္တေ!
 နာပုစ္ဆိတံ-ပါ။ ဣတိ-ပြီ။ အာသနံ-နေရာကို၊ နိဟရိတွာ-ထုတ်ဆောင်၍၊
 အဘိဝါဒေတွာ-ရိုခိုး၍၊ ပါဒသမ္မာဟနံ-ခြေကို ဆုပ်နယ်ခြင်းကို၊ ကတံ (ကိ)-
 လော? ဣတိ-ပြီ။ ဘန္တေ? န ကတံ-ပါ။ ဣတိ-ပြီ။ တိဿ-တိဿ! မဟလ္လက-
 ဘိက္ခုနံ-ကြီးသည်၏အဖြစ်ကို ယူတတ်ကုန်သော ရဟန်းတို့ဖို့၊ ဝါ-ကြီးရင့်
 သော ရဟန်းတို့၏အပေါ်၌၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ဧတံ ဝတ္တံ-ဤဝတ်ကို၊ ကာတဗ္ဗံ-
 ပြုထိုက်၏။ ဧတံ ဝတ္တံ-ကို၊ အကရောန္တေန-မပြုသော ရဟန်းသည်၊ ဝိဟာရ-
 မဇ္ဈေ-ကျောင်း၏ အလယ်၌၊ နိသီဒိတံ-နေခြင်းငှာ၊ န ဝဋ္ဋတိ-မသင့်၊ တဝေဝ-
 သင်၏သာ၊ ဒေါသော-အပြစ်တည်း၊ ဧတေ ဘိက္ခု-ဤရဟန်းတို့ကို၊ ခမာ-
 ပေဟိ-သည်းခံစေလော၊ ဝါ-ကန်တော့တောင်းပန်လော၊ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်
 တော်မူပြီ။ ဘန္တေ! ဧတေ-ဤရဟန်းတို့သည်၊ မံ-ကို၊ အက္ခောသိသု-ဆဲခဲ့ကုန်ပြီ။
 ဝါ-ငေါက်ငမ်းခဲ့ကုန်ပြီ။ အဟံ-သည်၊ ဧတေ-ဤရဟန်းတို့ကို၊ န ခမာပေမိ-

သည်းမခံစေနိုင်ပါ။ ဝါ-မကန်တော့၊ မတောင်းပန်နိုင်ပါ။ ကူတိ-လျှောက်ပြီ။ တိဿ-တိဿ! ဧဝံ-သို့၊ မာ ကရိ-မပြုနှင့်၊ တဝေဝ-သာ၊ ဒေါသော-တည်း၊ နေ-ထိုရဟန်းတို့ကို၊ ခမာပေဟိ-လော၊ ကူတိ-မိန့်ပြီ။ ဘန္တေ! န ခမာပေမိ-ပါ။ ကူတိ-ပြီ။ အထ-၌၊ သတ္တာ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ “ဘန္တေ! ဧသ (ဧသော)-ဤတိဿ ထေရ်သည်၊ ဒုဗ္ဗစော-ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြောဆိုအပ်သောစကားရှိ၏။ ဝါ-ခဲယဉ်း သဖြင့် ပြောဆိုအပ်၏။ (ပြောရခက်၏။)” [ဒုက္ခံ+ဝစော ဧတသ္မိန္နိ ဒုဗ္ဗစော(အဘိ. ၄-၁, ၉၄)၊ ဒုက္ခေန+ဝစိတဗ္ဗောတိ ဒုဗ္ဗစော(ဝိ. ၄-၂, ၁၉၇)] ကူတိ-သို့၊ ဘိက္ခုဟိ-တို့သည်၊ ဝုတ္တေ-လျှောက်အပ်သော်၊ “ဘိက္ခဝေ-တို့! ဧသ (ဧသော)-ဤတိဿ သည်၊ ကူဒါနေဝ-၌သာ၊ ဒုဗ္ဗစော-သည်၊ န-မဟုတ်သေး၊ ပုဗ္ဗေပိ-ရှေး၌လည်း၊ ဒုဗ္ဗစောယေဝ-သည်သာ” ကူတိ-သို့ ဝတ္တာ-မိန့်တော်မူလသော်၊ “ဘန္တေ! တာဝ-ရှေးဦးစွာ၊ ကူဒါနိ-၌၊ အဿ-ဤတိဿထေရ်၏၊ ဒုဗ္ဗစဘာဝေါ-ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြောဆိုအပ်သော စကားရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ အမေဟိ-တို့သည်၊ ဉာတော-သိအပ်ပါပြီ။ ဧသ (ဧသော)-ဤတိဿထေရ်သည်၊ အတီတေ-ရှေး၌၊ ကိ-ဘာကို၊ အကာသိ-ပြုခဲ့ပါသနည်း?” ကူတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-မေးလျှောက်အပ်သော်၊ “ဘိက္ခဝေ-တို့! တေန ဟိ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ သုဏာထ-နားထောင်ကြလော၊” ကူတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-၍၊ အတီတံ-ကို၊ အာဟရိ-ဆောင် တော်မူပြီ။

အတီတေ-၌၊ ဗာရာဏသီယံ-ဗာရာဏသီပြည်၌၊ ဗာရာဏသီရညေ-ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ ရဇ္ဇ-ကို၊ (မဟာဇနေန-များစွာသောလူအပေါင်းကို) ကာရေန္တေ-ပြုစေလသော်၊ ဒေဝိလော နာမ-ဒေဝိလမည်သော၊ တာပသော-ရသေ့သည်၊ အဋ္ဌမာသေ-ရှစ်လတို့ပတ်လုံး၊ ဟိမဝန္တေ-ဟိမဝန္တာ၌၊ ဝသိတ္တာ-နေ၍၊ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ-ဆား၊ အချဉ်တို့ကို မှီဝဲခြင်းအကျိုးငှာ၊

လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ။ ။ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယာတိ လောဏဉ္စ အမ္ဗိလဉ္စ တဿ သေဝနတ္ထာယ၊ လိဟိယတီတိ လောဏံ၊ လိဟဓာတု ဣပစ္စယော၊ လိဿ လော၊ သာဒိယတိ အဿာဒိယတီတိ လောဏံ၊ သာဒဓာတု ဣပစ္စယော၊ သာဒဿ လော၊ သဗ္ဗရသေသု ကိလေဒတိ တိန္ဒိယတိ ဥန္ဒိယတီတိ ဝါ လောဏံ၊ ကိလေဒိဓာတု ဥန္ဒိယနေ ဣပစ္စယော၊ ကိလေဒိဿ လော၊ သဗ္ဗရသံ လုနာတိ ဆိန္ဒတီတိ လောဏံ၊ လု ဆေဒနေ ယု၊-ဓမ္မဋီ။

စတ္တာရော မာသေ-လေးလတို့ပတ်လုံး၊ နဂရံ-ကို၊ ဥပနိဿာယ-မှီ၍၊ ဝသိတု-
 ကာမော-နေခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ (နေလိုသည်)၊ (ဟုတွာ)၊ ဟိမဝန္တတော-
 ဟိမဝန္တာမှ၊ အာဂန္တာ-လာ၍၊ နဂရဒ္ဓါရေ-မြို့တံခါး၌၊ ဒါရကေ-ကလေးတို့ကို၊
 ဒိသ္မာ-၍၊ ပုစ္ဆိ-ပြီ၊ (ကိ)၊ “ဣမံ နဂရံ-ဤမြို့သို့၊ သမ္ပတ္တပဗ္ဗဇိတာ-ရောက်လာ
 သော ရသေ့ရဟန်းတို့သည်၊ ကတ္ထ-အဘယ်အရပ်၌၊ ဝသန္တိ-နေကုန်သနည်း?
 ဝါ-တည်းခိုကုန်သနည်း?” ဣတိ-မေးပြီ။ ဘန္တေ! ကုမ္ဘကာရသာလာယံ-အိုး
 ထိန်းသည်၏ အလုပ်ရုံ၌၊ (ဝသန္တိ-နေကုန်၏၊ ဝါ-တည်းခိုကုန်၏) ဣတိ-ဤသို့
 လျှောက်ကုန်ပြီ။ တာပသော-သည်၊ ကုမ္ဘကာရသာလံ-သို့၊ ဂန္တာ-၍၊ ဒ္ဓါရေ-
 တံခါး၌၊ ဌတွာ-ရပ်၍၊ “ဘဂ္ဂဝ-အိုးထိန်းသည်! (ဘဂ္ဂန္တယ်ဖွား အိုးလုပ်သား!)
 တေ-သင့်အား၊ သစေ အဂရ-အကယ်၍ ဝန်မလေးအံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဧကရတ္ထိ-
 တစ်ညဉ့်ပတ်လုံး၊ ဝါ-တစ်ညဉ့်မျှ၊ သာလာယံ-အလုပ်ရုံ၌၊ ဝသေယျာမ-နေလို
 ပါကုန်၏။” ဣတိ-သို့၊ အာဟ-ပြီ။ ကုမ္ဘကာရော-သည်၊ “မယံ-၏၊ ဝါ-မှာ၊
 ရတ္ထိ-ညဉ့်အခါ၌၊ သာလာယံ-၌၊ ကိစ္စံ-ပြုဖွယ်သည်၊ နတ္ထိ-ပါ၊ သာလာ-အလုပ်
 ရုံသည်၊ မဟတီ-ကျယ်ပါ၏၊ ဘန္တေ! ယထာသုခံ-ချမ်းသာသည့်အားလျော်စွာ၊
 ဝသထ-နေပါကုန်၊” ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ သာလံ-ကို၊ နိယျာဒေသိ-အပ်
 နှင်းပြီ။ တသ္မိ-ထိုဒေဝိလ ရသေ့သည်၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ နိသိန္ဓေ-ထိုင်နေ
 လသော်၊ အပရောပိ-အခြား လည်းဖြစ်သော၊ နာရဒေါ နာမ-နာရဒမည်သော၊
 တာပသော-သည်၊ ဟိမဝန္တတော-မှ၊ အာဂန္တာ-၍၊ ကုမ္ဘကာရံ-ကို၊ ဧကရတ္ထိ-
 ဝါသံ-တစ်ညဉ့်ပတ်လုံး နေခြင်းကို၊ ဝါ-တစ်ညဉ့်မျှ တည်းခိုခွင့်ကို၊ ယာစိ-
 တောင်းပြီ။ ကုမ္ဘကာရော-သည်၊ “ပဌမံ-ရှေးဦးစွာ၊ အာဂတော-လာသော
 ရသေ့သည်၊ ဣမိနာ-ဤရသေ့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ ဝသိတု-
 ကာမော-နေခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ ဘဝေယျ ဝါ-ဖြစ်မှုလည်း ဖြစ်ရာ၏၊ နော

နာရဒေါ တာပသော။ ။ မနုဿာနံ နာရံ ဥဒကံ ဒေတီတိ နာရဒေါ၊ နရာနံ
 ဟိတသုခံ ဒေတီတိ ဝါ နာရဒေါ၊ အာဒိဒိယော၊ တပေါ အဿ အတ္ထိတိ တာပသော၊
 သုခုစွာရဏတ္ထံ အာဒိဒိယော၊ တပေ အကုသလပါပဓမ္မေ သိနောတိ ဆိန္ဒတီတိ ဝါ
 တာပသော၊-ဓမ္မဋီ။

(ဘဝေယျ) ဝါ-မဖြစ်မှုလည်း မဖြစ်ရာ၊ အတ္တာနံ-မိမိကိုယ်ကို၊ ပရိမောစေသာမိ-ထက်ဝန်းကျင် လွတ်မြောက်စေအံ့။” က္ကတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-၍၊ “ဘန္တေ! ပဌမံ-စွာ၊ ဥပဂတော-ကပ်ရောက်သော ရသေ့သည်၊ သစေ ရောစေသတိ-အကယ်၍ နှစ်သက်အံ့၊ ဝါ-ကျေနပ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ တဿ-ထိုရသေ့၏၊ ရုစိယာ-အကြိုက်အားဖြင့်၊ ဝါ-သဘောတူညီချက်ဖြင့်၊ ဝသထ-နေပါကုန်၊” က္ကတိ-သို့၊ အာဟ။ သော-ထိုနာရဒရသေ့သည်၊ တံ-ထိုဒေဝိလရသေ့သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-၍၊ “အာစရိယ-ဆရာ! တေ-အရှင်၏၊ ဝါ-မှ၊ သစေ အဂရ-အံ့၊ (ဧဝံ သတိ-သော်)၊ မယဉ္ဇ-တပည့်တော်တို့သည်လည်း၊ ဧတ္ထ-ဤအလုပ်ရုံ၌၊ ဧကရတ္ထိ-ပတ်လုံး၊ ဝါ-မျှ၊ ဝသေယျာမ-နေလိုပါကုန်၏။” က္ကတိ-သို့၊ ယာစိ-တောင်းဆိုပြီ။ “သာလာ-သည်၊ မဟတီ-ကျယ်ပါ၏၊ ဧကမန္တေ-သင့်တင့်လျောက်ပတ် တစ်ခုသော အရပ်၌၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ ဝသာဟိ-နေပါလော၊” က္ကတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-အပ်သော်၊ ပဝိသိတွာ-၍၊ ပုရေတရံ-မိမိထက် သာ၍ရှေးဦးစွာ၊ ပဝိဋ္ဌဿ-ဝင်နေသော၊ ဒေဝိလဿ-ဒေဝိလရသေ့၏၊ အပရဘာဂေ-နောက်အဖို့၌၊ (နောက်ဖက်၌)၊ နိသီဒိ-ထိုင်နေပြီ။ ဥဘောပိ- ၂ပါးလုံးတို့သည်လည်း၊ သာရဏီယကထံ-အဆက်မပြတ် ဖြစ်စေထိုက်သော စကားကို၊ ဝါ-မပြတ်မပြတ် အမှတ်ရထိုက်သောစကားကို၊ ကထေတွာ-ပြောဆိုပြီး၍၊ နိပဇ္ဇိသု-အိပ်ကုန်ပြီ။

နာရဒေါ-သည်၊ သယနကာလေ-အိပ်ရာအခါ၌၊ ဒေဝိလဿ-၏၊ နိ-ပဇ္ဇနဋ္ဌာနဉ္စ-အိပ်ရာအရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒွါရဉ္စ-တံခါးကိုလည်းကောင်း၊ သလ္လက္ခေတွာ-မှတ်သား၍၊ နိပဇ္ဇိ-အိပ်ပြီ။ ပန-သို့သော်လည်း၊ သော ဒေဝိ-လော-ထိုဒေဝိလရသေ့သည်၊ နိပဇ္ဇမာနော-အိပ်လသော်၊ အတ္တနော-၏၊ နိ-ပဇ္ဇနဋ္ဌာနေ-အိပ်ရာအရပ်၌၊ အနိပဇ္ဇိတွာ-မအိပ်မူ၍၊ ဒွါရမဇ္ဈေ-တံခါး၏ အလယ်၌၊ တိရိယံ-ကန့်လန့်၊ နိပဇ္ဇိ-အိပ်ပြီ။ နာရဒေါ-သည်၊ ရတ္ထိ-ညဉ့်၌၊ နိက္ခမန္တော-ထွက်လသော်၊ တဿ-ထိုဒေဝိလရသေ့၏၊ ဇဋ္ဌာသု-ဆံကျစ်တို့၌၊ အတ္တမိ-နင်းမိပြီ။ “ကော-သည်၊ မံ-ကို၊ အတ္တမိ-နင်းသနည်း၊” က္ကတိ စ-သို့လည်း၊ ဝုတ္တေ-မေးအပ်သော်၊ “အာစရိယ-ဆရာ! အဟံ-တပည့်တော်ပါတည်း။” က္ကတိ-သို့၊ အာဟ။ ကုဋုဇဇိလ-ကောက်ကျစ်သောရသေ့! အရညတော-တောမှ၊

အာဂန္ဓာ-၍၊ မမ-၏၊ ဇဋ္ဌာသု-ဆံကျစ်တို့၌၊ အက္ကမသိ-နင်းဘိ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြီ။ “အာစရိယ! တုမှာကံ-သင်တို့၏၊ ဣမ-ဤအရပ်၌၊ နိပန္နဘာဝံ-အိပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ န ဇာနာမိ-မသိပါ။ မေ-တပည့်တော်အား၊ ခမထ-သည်းခံပါကုန်၊ (ခွင့်လွတ်ပါကုန်)” ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-၍၊ တဿ-ထိုဒေဝိလရသေ့သည်၊ ကန္တန္တဿေဝ-မြည်တမ်းနေစဉ်ပင်၊ ဗဟိ-အပြင်သို့ နိက္ခမိ-ထွက်ပြီ၊ ဣတရော-အခြားသော ဒေဝိလရသေ့သည်၊ “အယံ-ဤနာရဒရသေ့သည်၊ ပဝိသန္တောပိ-ဝင်သော်လည်း၊ မံ-ကို၊ အက္ကမေယျ-နင်းရာ၏။” ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ပရိဝတ္တေတွာ-ပြောင်းပြန်လှည့်၍၊ ပါဒဋ္ဌာနေ-ခြေထားရာအရပ်၌၊ သီသံ-ဥးခေါင်းကို၊ ကတွာ-၍၊ နိပဇ္ဇိ။ နာရဒေါပိ-သည်လည်း၊ ပဝိသန္တော-သော်၊ “အဟံ-သည်၊ ပဌမံပိ-ရှေးဥးစွာလည်း၊ အာစရိယေ-ဆရာ၌၊ အပရန္တိ-ပြစ်မှားခဲ့ပြီ၊ ဣဒါနိ-၌၊ အဿ-ထိုရသေ့၏၊ ပါဒပဿေန-ခြေထောက်ဘေးဖြင့်၊ ဝါ-ခြေရင်းဘက်ဖြင့်၊ ပဝိသိဿာမိ-ဝင်အံ့” ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-၍၊ အာဂစ္ဆန္တော-လာလသော်၊ ဂီဝါယ-လည်ပင်း၌၊ အက္ကမိ-နင်းမိပြီ။ “ဧသော-ဤနင်းသူသည်၊ ကော-အဘယ်သူနည်း?” ဣတိ စ-ဤသို့လည်း၊ ဝုတ္တေ-အပ်သော်၊ “အာစရိယ! အဟံ-တည်း” ဣတိ ဝတ္တာ၊ “ကုဋုဇဋီလ-သေ့! ပဌမံ-စွာ၊ မမ-၏၊ ဇဋ္ဌာသု-တို့၌၊ အက္ကမိတွာ-နင်း၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ ဂီဝါယ-၌၊ အက္ကမသိ-နင်း၏၊ တံ-သင့်ကို၊ အဘိသပိဿာမိ-ကျိန်ဆဲအံ့” ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-ပြောအပ်သော်၊ “အာစရိယ! မယံ-တပည့်တော်၏၊ ဝါ-မှာ၊ ဒေါသော-အပြစ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိပါ။ အဟံ-သည်၊ တုမှာကံ-တို့၏၊ ဧဝံ-သို့၊ နိပန္နဘာဝံ-အိပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ န ဇာနာမိ-မသိ၊ ‘ပဌမိဓိ-စွာလည်း၊ မေ-သည်၊ အပရန္တိ-ပြစ်မှားအပ်ပြီ၊ ဣဒါနိ-၌၊ ပါဒပဿေန-ဖြင့်၊ ပဝိသိဿာမိ-အံ့’ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ပဝိဋ္ဌော-ဝင်သည်၊ အမိ-၏၊ မေ-အား၊ ခမထ-ကုန်” ဣတိ အာဟ။ ကုဋုဇဋီလ! တံ-သင့်ကို၊ အဘိသပိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြီ။ အာစရိယ! ဧဝံ-သို့၊ မာ ကရိတ္ထ-မပြုပါကုန်နှင့်၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြီ။ သော-ထိုဒေဝိလရသေ့သည်၊ တဿ-ထိုနာရဒရသေ့၏၊ ဝစနံ-စကားကို၊ အနာဒိယိတွာ-မနာယူမူ၍၊ “သဟဿရံသီ၊ ပေ၊ သတ္တမာ”တိ-ဟူ၍၊ တံ-ထိုနာရဒရသေ့ကို၊ အဘိသပိ ဧဝံ-ကျိန်ဆဲသည်သာ။

သဟဿရံသီ သတတေဇော၊ သူရိယော တမဝိနောဒနော၊
ပါတောဒယန္တေ သူရိယေ၊ မုဒ္ဓါ တေ ဖလတု သတ္တမ။

သူရိယော-နေသည်။ သဟဿရံသီ-ထောင်ပေါင်းများစွာသော ရောဂါ ခြည်ရှိ၏။ သတတေဇော-ရာပေါင်းများစွာသော တန်ခိုးရှိ၏။ တမဝိနောဒနော- အမိုက်မှောင်ကို ပယ်ဖျောက်နိုင်၏။ ပါတော-နံနက်စောစော၌၊ သူရိယေ- နေသည်။ ဥဒယန္တေ-အထက်၌ ဖြစ်လသော်၊ ဝါ-ထွက်လသော်၊ တေ-သင်၏။ မုဒ္ဓါ-ဥဒယန္တေ-အထက်၌၊ သတ္တမ-ခုနစ်စိတ်၊ ခုနစ်ဖြာ၊ ဖလတု-ကွဲပါစေသတည်း။

နာရဒေါ-သည်။ “အာစရိယ! မယံ-၏။ ဝါ-မှာ၊ ဒေါသော-အပြစ်သည်။ နတ္ထိ-ပါ။ ဣတိ-သို့၊ မမ-သည်။ ဝဒန္တဿေဝ-ပြောစဉ်ပင်၊ တုမေ-တို့သည်။ အဘိသပထ-ကျိန်ဆဲကုန်၏။ ယဿ-အကြင်သူ၏။ ဝါ-မှာ၊ ဒေါသော-သည်။ အတ္ထိ-၏။ တဿ-ထိုသူ၏။ မုဒ္ဓါ-ဥဒယန္တေ-အထက်၌၊ ဖလတု-ကွဲပါစေသတည်း။ နိ-ဒ္ဒေါသဿ-အပြစ်မရှိသူ၏။ (မုဒ္ဓါ-သည်။) မာ (ဖလတု)-မကွဲပါစေနှင့်။” ဣတိ- သို့၊ ဝတ္တာ-၍။ “သဟဿရံသီ ၊ပေ၊ သတ္တမ”တိ-ဟူ၍၊ အဘိသပ-ကျိန်ဆဲပြီ။

ပန-ဆက်ဥဒါအံ၊ သော-ထိုနာရဒရသေ့သည်။ မဟာနုဘာဝေါ-ကြီး သော အာနုဘော်ရှိသည်။ (ဟုတ္တာ)၊ အတီတေ-၌၊ စတ္တာလီသ-လေးဆယ် လည်းကောင်း၊ အနာဂတေ-အနာဂတ်၌၊ စတ္တာလီသ-လေးဆယ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ အသီတိကပေ-ရှစ်ဆယ်သော ကမ္ဘာတို့ကို၊ အနုဿရတိ-အောက် မေ့ အမှတ်ရနိုင်၏။ တသ္မာ-ကြောင့်၊ “ကဿ-အဘယ်သူ၏။ ဥပရိ-အပေါ်၌၊ အဘိသပေါ-ကျိန်စာသည်။ ပတိဿတိ န ခေါ-ကျလိမ့်မည်နည်း။” ဣတိ-သို့၊ ဥပဓာရေန္တော-ဆင်ခြင်လသော်၊ အာစရိယဿ-၏။ (ဥပရိ-၌၊ အဘိသပေါ- သည်၊ ပတိဿတိ-လိမ့်မည်။) ဣတိ-သို့၊ ဥတ္တာ-၍၊ တသ္မိ-ထိုဒေဝီလရသေ့၌၊ အနုကမ္မံ-စိတ်၏ တုန်လှုပ်ကြောင်း ကရုဏာကို၊ ဝါ-အစဉ်သနားခြင်းကို၊ ပါ ရာဘာ-၂၊ ၄၉၈အတိုင်း ပေးသည်။ “အနုကမ္မံ-လျော်စွာ တုန်လှုပ်တတ်သောကရုဏာ ကို(မဟာဘာ-၁၊ ၄၉၈၊ သီဘာ-၃၊ ၂၈၉)”ဟုလည်း သဒ္ဒတ္ထပေးနိုင်သည်။ ပဋိစ္စ- စွဲ၍၊ ဣဒ္ဓိဗလေန-တန်ခိုး၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အရုဏဂ္ဂမနံ-အရုဏ်တက်ခြင်းကို၊ (အရုဏ်တက်ခွင့်ကို)၊ နိဝါရေတိ-တားမြစ်၏။

နာဂရာ-မြို့သူမြို့သားတို့သည်၊ အရုဏေ-အရုဏ်သည်၊ အနုဂ္ဂန္ဓေ-မတက်လသော်၊ ရာဇဒွါရ်-မင်း၏ နန်းတော်တံခါးသို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ “ဒေဝ-အရှင် မင်းမြတ်! တယိ-သင်သည်၊ ရဇ္ဇ-မင်းအဖြစ်ကို၊ ကာရေန္တေ-ပြုစေလသော်၊ အရုဏော-သည်၊ န ဥဠဟတိ-မတက်၊ နော-ကျွန်တော်မျိုးတို့ဖို့၊ ဝါ-အတွက်၊ အရုဏံ-ကို၊ ဥဠာပေဟိ-တက်စေပါလော၊” ဣတိ-သို့၊ ကန္ဒိသု-ကြွေးကြော် ကုန်ပြီ၊ ဝါ-တောင်းဆိုကုန်ပြီ။ ရာဇာ-သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ကာယကမ္မာဒိနိ-ကာယကံအစရှိသည်တို့ကို၊ သြလောကေန္တော-ကြည့်လသော်၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံ တစ်ခုသော၊ အယုတ္တံ-မသင့်လျော်သော အပြုအမူကို၊ အဒိသွာ-မမြင်မူ၍၊ “ကာရဏံ-အကြောင်းသည်၊ ကိံ န ခေါ-အဘယ်သို့နည်း၊” ဣတိ-သို့၊ စိန္တေ-တွာ-စဉ်းစားဆင်ခြင်လသော်၊ “ပဗ္ဗဇိတာနံ-ရသေ့ရဟန်းတို့၏၊ ဝိဝါဒေန-ငြင်း ခုံခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ရာ၏၊” ဣတိ-သို့၊ ပရိသင်္ကမာနော-ယုံမှားသည်၊ ဝါ-သံသယဖြစ်သည်၊ (ဟုတွာ-၍)၊ “ကစ္စိ-အသို့နည်း? ဣမသို့ နဂရေ-၌၊ ပဗ္ဗဇိတာ-ရသေ့ရဟန်းတို့သည်၊ အတ္ထိ-ရှိကုန်သလော?” ဣတိ-သို့ ပုစ္ဆိ။ “ဒေဝ-မြတ်! ဟိယျော-မနေ့က၊ သာယံ-ညနေချမ်းအခါ၌၊ ကုမ္ဘကာရ-သာလာယံ-အိုးထိန်းသည်၏ အလုပ်ရုံ၌၊ အာဂတာ-ရောက်လာသော ရသေ့ တို့သည်၊ အတ္ထိ-ကုန်၏၊” ဣတိ-သို့ ဝုတ္တေ-သံတော်ဦးတင်အပ်သော်၊ တံခဏ-ညေဝ-ထိုခဏ၌ပင်၊ ရာဇာ-သည်၊ ဓာရိယမာနာဟိ-ဆောင်ပြုအပ်ကုန်သော၊ ဥက္ကာဟိ-မီးရှူးတို့ဖြင့်၊ တတ္ထ-ထိုအိုးထိန်းသည်၏ အလုပ်ရုံသို့၊ ဂန္ဓာ၊ နာရဒံ-နာရဒံ-ကို၊ ဝန္တိတွာ၊ ဧကမန္တံ-၌၊ နိသိန္နော-ထိုင်လျက်၊ အာဟ-မေးလျှောက်ပြီ။

ဥက္ကာဟိ ဓာရိယမာနာဟိ။ ။ ဣတ္ထမ္မူတလက္ခဏအနက်ယူ၍ အထက်၌ ပေးသည်၊ ဥက္ကာဟိ၌ ကံအနက်ယူ၍ “ဥက္ကာဟိ-တို့ကို၊ ဓာရိယမာနာဟိ-ထွန်းညှိ စေကုန်လျက်”ဟုလည်း ပေးကြ၏။ ထိုအလို ဓာရိယမာနာဟိသည် ဓရဓာတ်နောင် ပယောဇကဗျာပါရေ ဣာပိစ(မောင်-၅, ၁၆)သုတ်ဖြင့် ကာရိတ်ဏိပစ္စည်းသက်၊ ဣအနုဗဇချေ၊ ဓ၌ အာဝုဒ္ဓိ ပြု၊ ယုဝဏ္ဏာနမိယငဝင် သရေ(မောင်-၅, ၁၃၆) သုတ်ဖြင့် ဣကို ဣယင်(ဣယပြု)၊ မာနပစ္စည်းသက်၍ ပြီးသော ဟေတုကတ္တရုပ်တည်း။

တစ်နည်း။ ။ “ဥက္ကာဟိ ဓာရိယမာနာဟိတိ ဒီပိကာဟိ ဓာရိယမာနာဟိ၊ ဒက္ကဒီပိကာသု ဇာလေတွာ ဓာရိယမာနာသု(အံဋီ-၂, ၂၉၁)”အဖွင့်အလို ဘာဝ-

(ကိ-နည်း?) “ကမ္မန္တာ ၊ပေ၊ ပုစ္ဆိတော”တိ-ဟူ၍၊ (အာဟ)။

ကမ္မန္တာ နပုဝတ္တန္တိ၊ ဇမ္ဗုဒီပဿ နာရဒ၊

ကေန လောကော တမောဘူတော၊ တံ မေ အက္ခာဟိ ပုစ္ဆိတော။

နာရဒ-နာရဒ! ဇမ္ဗုဒီပဿ-ဇမ္ဗုဒိပ်၏။ ကမ္မန္တာ-လုပ်ငန်းတို့သည်။ နပုဝတ္တန္တိ-မဖြစ်တော့ကုန်၊ ကေန-အဘယ်ကြောင့်၊ လောကော-ကမ္ဘာလောကသည်။ တမောဘူတော-အမှောင်ဖြစ်၍ ဖြစ်ရပါသနည်း? မေ-ဒကာတော်သည်။ ပုစ္ဆိတော-လျှောက်ထားအပ်သော၊ (တံ-အရှင်ဘုရားသည်။) မေ-ဒကာတော်အား၊ [အာဂုတ္တိနည်းစသည်ဖြင့် မေကို ၂ခါပေးသည်။] တံ-ထိုအကြောင်းကို၊ အက္ခာဟိ-မိန့်ကြားပါလော။

နာရဒေါ-သည်။ သဗ္ဗံ-သော၊ တံ ပဝတ္တိ-ထိုဖြစ်ပုံကို၊ အာစိက္ခိတ္တာ-ပြောပြ၍၊ ဣမိနာ ကာရဏေန-ဤအကြောင်းကြောင့်၊ အဟံ-ကို၊ ဣမိနာ-ဤဒေဝီလရသေ့သည်။ အဘိသပိတော-ကျိန်ဆဲအပ်ပြီ၊ အထ-၌၊ အဟံ-သည်။ “မယှံ-၏။ ဝါ-မှာ၊ ဒေါသော-သည်။ နတ္ထိ၊ ယဿ-၏။ ဝါ-မှာ၊ ဒေါသော-သည်။ အတ္ထိ၊ တဿေဝ-ထိုသူ၏သာ၊ ဥပရိ-အပေါ်၌၊ အဘိသပေါ-ကျိန်ဆဲခြင်းသည်။ (ကျိန်စာသည်။) ပတတု-ကျစေသတည်း။” ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-၍၊ အဘိသပိ-ကျိန်ခဲ့ပြီ။ စ ပန-ဆက်ဥားအံ့၊ အဘိသပိတ္တာ-ပြီး၍၊ “ကဿ-၏။ ဥပရိ-၌၊ အဘိသပေါ-သည်။ ပတိဿတိ န ခေါ-ကျလိမ့်မည်နည်း။” ဣတိ-သို့၊ ဥပ-ဓာရေန္တော-သော်၊ “သူရိယုဂ္ဂမနဝေလာယ-နေထွက်ချိန်၌၊ အာစရိယဿ-၏။ မုဒ္ဓါ-သည်။ သတ္တဓာ-ခုနစ်စိတ်၊ ခုနစ်ဖြာ၊ ဖလိဿတိ-ကွဲလိမ့်မည်။” ဣတိ-သို့၊ ဒိသွာ၊ ဧတသ္မိ-ဤဒေဝီလရသေ့၌၊ အနုကမ္ပံ-ကို၊ ပဋိစ္စ-၍၊ အရုဏဿ-အား၊ ဝါ-၏။ ဥဂ္ဂမနံ-တက်ခြင်းကို၊ (တက်ခွင့်ကို)၊ န ဒေမိ-မပေး၊ [“အရုဏဿ ဥဂ္ဂန္တံ န ဒေထ(မ. ၄-၃, ၆၁)”ဝါကျ၌ “ဥဂ္ဂန္တံ”ကို ကြည့်၍ ဥဂ္ဂမနံ၌ စတုတ္ထိအနက် ယူကာ “အရုဏဿ-ကို၊ ဥဂ္ဂမနံ-တက်ခြင်းငှာ၊ န ဒေမိ”ဟု တစ်နည်းပေး။] ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြီ။ ဘန္တေ-ရား! ကထံ ပန-အဘယ်သို့လျှင်၊ အဿ-ထိုဒေဝီလ

လက္ခဏ(သတ္တမိ)အနက်၌ တတိယသက်ကာ “ဥက္ကာဟိ-တို့ကို၊ ဓာရိယမာနာဟိ-ဆောင်ပြအပ်ကုန်လသော်၊ ဝါ-ဆောင်ပြအပ်ကုန်လျက်”ဟု ပေး။

ရသေ့၏။ အန္တရာယော-အန္တရာယ်သည်၊ န ဘဝေယျ-မဖြစ်ရာသနည်း? က္ကတိ-
 ဤသို့မေးပြီ။ မံ-ကို၊ သစေ ခမာပေယျ-အကယ်၍ သည်းခံစေအံ့၊ ဝါ-အကယ်
 ၍ ကန်တော့တောင်းပန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ-သော်) (အန္တရာယော-သည်) န
 ဘဝေယျ-မဖြစ်ရာ၊ က္ကတိ-ဤသို့ ပြောပြီ။ “တေန ဟိ-ထိုသို့ ဖြစ်လျှင်၊ ခမာပေ-
 ဟိ-သည်းခံစေလော၊ ဝါ-ကန်တော့တောင်းပန်လော” က္ကတိ-သို့ ဝုတ္တေ-အပ်
 သော်၊ မဟာရာဇ-မင်းကြီး! ဧသော-ဤနာရဒရသေ့သည်၊ မံ-ကို၊ ဇဋ္ဌာသု စ-
 တို၌လည်းကောင်း၊ ဂီဝါယ စ-၌လည်းကောင်း၊ အက္ကမိ-နင်းပြီ အဟံ-သည်၊
 ဧတံ ကုဋုဇဋီလံ-ဤကောက်ကျစ်သော ရသေ့ကို၊ န ခမာပေမိ-သည်းမခံစေ
 နိုင်၊ ဝါ-မကန်တော့၊ မတောင်းပန်နိုင်၊ က္ကတိ-ဤသို့ ပြောပြီ။ ဘန္တေ! ခမာပေ-
 ဟိ-လော၊ ဧဝံ-သို့၊ မာ ကရိတ္ထ-မပြုပါကုန်နှင့်၊ က္ကတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ။ န
 ခမာပေမိ-နိုင်၊ က္ကတိ-ဤသို့ပြန်ပြောပြီ။ “တေ-အရှင်ဘုရား၏၊ မုဒ္ဒါ-ဥူးထိပ်
 သည်၊ သတ္တဓာ-ဖြာ၊ ဖလိဿတိ-လိမ့်မည်” က္ကတိ-သို့ ဝုတ္တေပိ-ပြောဆိုအပ်
 ပါသော်လည်း၊ န ခမာပေတိယေဝ-သည်းမခံစေသည်သာ၊ ဝါ-မကန်တော့၊
 မတောင်းပန်သည်သာ။ အထ-၌၊ နံ-ထိုဒေဝိလရသေ့ကို၊ ရာဇာ-သည်၊ “တွံ-
 သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ရုစိယာ-အလိုဖြင့်၊ န ခမာပေဿသိ-သည်းခံစေလိမ့်
 မည် မဟုတ်၊ ဝါ-ကန်တော့၊ တောင်းပန်လိမ့်မည်မဟုတ်” က္ကတိ-ဤသို့ ပြော၍၊
 ဟတ္ထပါဒကုစ္ဆိဂီဝါသု-လက်ခြေဝမ်းဗိုက်လည်ပင်းတို့၌၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဂါဟာပေ-
 တွာ-ကိုင်စေ၍၊ နာရဒဿ-၏၊ ပါဒမူလေ-ခြေရင်း၌၊ ဩနမာပေသိ-အောက်
 သို့ ညွတ်စေပြီ၊ ဝါ-ဥူးတိုက်စေပြီ။ နာရဒေါပိ-သည်လည်း၊ “အာစရိယ-ဆရာ!
 ဥဋ္ဌေဟိ-ထလော၊ တေ-အရှင်အား၊ ခမာမိ-သည်းခံပါ၏၊ ဝါ-ခွင့်လွတ်ပါ၏။”
 က္ကတိ-သို့၊ ဝတွာ-၍၊ “မဟာရာဇ-မင်းကြီး! အယံ-ဤဒေဝိလရသေ့သည်၊
 ယထာမနေန-စိတ်အား လျော်သောအားဖြင့်၊ (စိတ်ရင်းအမှန်အားဖြင့်)၊ န
 ခမာပေတိ-သည်းခံစေသည် မဟုတ်၊ ဝါ-ကန်တော့၊ တောင်းပန်သည်မဟုတ်၊
 နဂရဿ-၏၊ အဝိဒူရေ-၌၊ ဧကော-တစ်ခုသော၊ သရော-အိုင်သည်၊ အတ္ထိ၊
 တတ္ထ-ထိုအိုင်၌၊ နံ-ထိုဒေဝိလရသေ့ကို၊ သီသေ-ဥူးခေါင်း၌၊ မတ္တိကာပိဏ္ဍ-
 မြေစိုင်ခဲကို၊ ကတွာ-၍၊ ဝါ-တင်၍၊ ဂလပမာဏေ-လည်မျိုအတိုင်းအရှည်
 ရှိသော၊ ဥဒကေ-၌၊ ဌပါပေဟိ-တည်စေလော၊ ဝါ- ထားလော” က္ကတိ အာဟ။

ရာဇာ-သည်၊ တထာ-ထိုပြောသည့်အတိုင်း၊ ကာရေသိ-ပြုစေပြီ။ နာရဒေါ-သည်၊ ဒေဝိလံ-ကို၊ အာမန္တေတွာ-ခေါ်၍၊ “အာစရိယ! မယာ-တပည့်တော်သည်၊ ဣဒ္ဓိယာ-တန်ခိုးကို၊ ဝိဿဋ္ဌာယ-လွတ်အပ်သော်၊ သူရိယသန္တာပေ-နေရောင်သည်၊ ဥဋ္ဌဟန္တေ-ပေါ်ထွက်လာလသော်၊ ဥဒကေ-၌၊ နိမုဇ္ဈိတွာ-ငုပ်၍၊ အညေန-အခြားသော၊ ဌာနေန-အရပ်ဖြင့်၊ ဥတ္တရိတွာ-ကူး၍၊ ဂစ္ဆေယျာသိ-သွားလော” ဣတိ-သို့၊ အာဟ၊ သူရိယရံသီဟိ-နေရောင်ခြည်တို့ဖြင့်၊ သံဖုဋ္ဌ-မတ္တောဝ-ထိအပ်ကာမျှသည်၊ (သမာနောဝ-သော်သာ)၊ တဿ-ထိုဒေဝိလရသေ့၏၊ မတ္တိကာပိက္ခော-မြေစိုင်ခဲ့သည်၊ သတ္တဓာ-ဖြာ၊ ဖလိ-ကွဲပြီ၊ သော-ထိုဒေဝိလရသေ့သည်၊ နိမုဇ္ဈိတွာ-ငုပ်၍၊ အညေန-အခြားသော၊ ဌာနေန-အရပ်ဖြင့်၊ ပလာယိ-ပြေးပြီ၊ ဣတိ-အတိတ်ဝတ္ထုအပြီးတည်း။

သတ္တာ-သည်၊ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ-ကို၊ အာဟရိတွာ-ဆောင်တော်မူပြီး၍၊ “ဘိက္ခဝေ-တို့! တဒါ-ထိုအခါ၌၊ ရာဇာ-သည်၊ အာနန္ဒော-အာနန္ဒာသည်၊ အဟောသိ-ခဲ့ပြီ၊ ဒေဝိလော-သည်၊ တိဿော-တိဿသည်၊ (အဟောသိ)၊ နာရဒေါ-သည်၊ အဟမေဝ-ငါဘုရားသည်သာ၊ (အဟောသိ)၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ တဒါပိ-၌လည်း၊ ဧသ (ဧသော)-ဤဒေဝိလသည်၊ ဒုဗ္ဗစောယေဝ-ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြောဆိုအပ်သော စကားရှိသည်သာ” ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-၍၊ တိဿတ္ထေရံ-ကို၊ အာမန္တေတွာ-ခေါ်တော်မူ၍၊ “တိဿ-တိဿ! ‘အသုကေန-ထိုမည်သူသည်၊ အဟံ-ကို၊ အတ္တုဋ္ဌော-ဆဲရေးအပ်ပြီ၊ အသုကေန-သည်၊ (အဟံ-ကို)၊ ပဟ-ဋ္ဌော-ပုတ်ခတ်အပ်ပြီ၊ အသုကေန-သည်၊ (အဟံ-ကို)၊ ဇိတော-အောင်အပ်ပြီ၊ ဝါ-အနိုင်ယူဖူးပြီ၊ အသုကော-သည်၊ မေ-၏၊ ဘဏ္ဍံ-ဥစ္စာကို၊ အဟာသိ-ခိုးဆောင်ဖူးပြီ’ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေန္တဿ-ကြံစည်သော၊ ဘိက္ခုနော နာမ-ရဟန်းမည်သူ၏၊ ဝေရံ နာမ-ရန်မည်သည်၊ န ဝူပသမ္ပတိ-မငြိမ်းအေးနိုင်၊ [ဘိက္ခုနော နာမ-သည်၊ အဟံ ၊ပေ၊ အဟာသိ-ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေန္တဿ-လသော်၊ ဝေရံ နာမ န ဝူပသမ္ပတိ”ဟုလည်း ပေး။] ပန-အန္ဓယကား၊ ဧဝံ-သို့၊ အနုပနယန္တဿေဝ-ရန်ငြိုးမဖွဲ့သောသူ၏သာ၊ (ဝေရံ နာမ-မည်သည်)၊ ဥပသမ္ပတိ-ငြိမ်းအေးနိုင်၏။” ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ဣမာ ဂါထာ-တို့ကို၊ အဘာသိ-ဟောတော်မူပြီ၊ (ကိ)၊ “အက္ခောစ္ဆိ ၊ပေ၊ တေသုပသမ္ပတိ” တိ-ဟူ၍၊ (အဘာသိ)။

အက္ခောန္တိ မံ အဝဓိ မံ, အဇိနိ မံ အဟာသိ မေ၊

ယေ စ တံ ဥပနယန္တိ, ဝေရံ တေသံ န သမ္ပတိ။

မံ-ငါ့ကို၊ အက္ခောန္တိ-ဆဲရေးဖူးပြီ၊ မံ-ကို၊ အဝဓိ-ညှဉ်းဆဲပုတ်ခတ်ဖူးပြီ၊ မံ-ကို၊ အဇိနိ-အောင်ဖူးပြီ၊ ဝါ-အနိုင်ကျင့်ဖူးပြီ၊ မေ-၏၊ (သန္တကံ-ဥစ္စာကို) အဟာသိ-ခိုးဆောင်ဖူးပြီ၊ (ဣတိ-ဤသို့ တွေး၍) ယေ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ သည်၊ တံ-ထိုကောဓကို၊ ဝါ-ထိုရန်ငြိုးကို၊ ဥပနယန္တိ-ဖွဲ့ကုန်၏၊ တေသံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဝေရံ-ရန်သည်၊ န သမ္ပတိ-မငြိမ်းအေးနိုင်။

အက္ခောန္တိ မံ အဝဓိ မံ, အဇိနိ မံ အဟာသိ မေ၊

ယေ စ တံ နုပနယန္တိ, ဝေရံ တေသုပသမ္ပတိ။

မံ-ကို၊ အက္ခောန္တိ-ပြီ၊ မံ-ကို၊ အဝဓိ-ပြီ၊ မံ-ကို၊ အဇိနိ-ပြီ၊ မေ-၏၊ (သန္တကံ-ကို) အဟာသိ-ပြီ၊ (ဣတိ-၍) ယေ-တို့သည်၊ တံ-ကို၊ နုပနယန္တိ (န+ဥပ နယန္တိ)-မဖွဲ့ကုန်၊ တေသံ-တို့၌၊ (ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်သော) ဝေရံ-သည်၊ ဥပသမ္ပတိ-ငြိမ်း အေးနိုင်၏၊ (တစ်နည်း) တေသု-တို့၌၊ (ဥပ္ပန္နံ-သော) ဝေရံ-သည်၊ ဥပသမ္ပတိ-၏။ [ရှေ့နည်း “တေသံ+ဥပသမ္ပတိ, နောက်နည်း “တေသု+ဥပသမ္ပတိ”ဟုဖြစ်။]

တတ္ထ-ထိုဂါထာတို့၌၊ အက္ခောန္တိတိ-ကား၊ အက္ခောသိ-ဆဲရေးပြီ၊ အဝဓိ-တိ-ကား၊ ပဟရိ-ပုတ်ခတ်ပြီ၊ အဇိနိတိ-ကား၊ ကုဋသက္ခိဩတာရဏေန ဝါ- ကောက်ကျစ်သော သက်သေကို သွင်းချခြင်းအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါဒပ္ပဋိဝါဒေန ဝါ-မိမိဝါဒ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဝါဒအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-မိမိပြောဆိုအပ်သော စကားကို ဆန့်ကျင်ဘက်ပြောဆိုခြင်းအားဖြင့်သော်

ကုဋသက္ခိဩတာရဏေန။ ။ ကုဋော+သက္ခိ ကုဋသက္ခိ၊ ဩတာရီယတေ ဩတာ- ရဏံ-ကျရောက်စေခြင်း၊ သွင်းချခြင်း၊ ကုဋသက္ခိနော-ကောက်ကျစ်သော သက်သေ ကို+ဩတာရဏံ ကုဋသက္ခိဩတာရဏံ။

ဝါဒပ္ပဋိဝါဒေန။ ။ ဝဇ္ဇတေတိ ဝါဒေါ-ပြောဆိုအပ်သောစကား၊ ပဋိပက္ခော+ ဝါဒေါ ပဋိဝါဒေါ၊ ဝါဒဿ+ပဋိဝါဒေါ ဝါဒပ္ပဋိဝါဒေါ-မိမိပြောဆိုအပ်သော စကား၏+ ဆန့်ကျင်ဘက် စကားတည်း၊ (ဆန့်ကျင်ဘက် ပြောဆိုခြင်း)

လည်းကောင်း၊ ကရုဏုတ္တရိယကရဏေန ဝါ-မိမိပြုအပ်သောအမှုထက် လွန်ကဲစွာ ပြုအပ်သောအမှုအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ [ကရုဏုတ္တရိယကရဏေန ဝါ-မိမိပြုအပ်သော အကြောင်းထက် လွန်ကဲသော အကြောင်းကို ပြုခြင်းအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊] အဇေသိ-အောင်ဖူးပြီ၊ ဝါ-နိုင်ဖူးပြီ၊ အဟာသိ မေတိ-ကား၊ မမ-ငါ၏။ သန္တကံ-ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ပတ္တာဒီသု-သပိတ်အစရှိသော ဝတ္ထုတို့တွင်၊ ကိဉ္စိဒေဝ-တစ်စုံတစ်ခုသော ဝတ္ထုကိုပင်၊ အဝဟရိ-ခိုးဆောင်ဖူးပြီ။ [အဟာသိကား ဟရ+တ္တိ။ အာတ္တိအာဒီသု ဟရဿာ(မောင်-၆, ၂၁) သုတ်၊ ကုစိဓာတုသုတ်ကြီးဖြင့် ရကို အာပြု၊ သလာ၍ ပြီးသည်။] ယေ စ တန္တိ-ကား၊ ယေကေစိ-အမှတ်မရှိ ကြွင်းမဲ့ဥသည့် အလုံးစုံကုန်သော၊ ဒေဝါ ဝါ-နတ်တို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ မနုဿာ ဝါ-လူတို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဂဟဋ္ဌာ ဝါ-အိမ်၌တည်သူ လူဝတ်ကြောင်တို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗဇိတာ ဝါ-ရသေ့ရဟန်းတို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ အက္ကောစ္စိ မန္တိအာဒိ-ဝတ္ထုကံ-အက္ကောစ္စိ မံအစရှိသော မှီရာရှိသော၊ တံ ကောဓံ-ထိုကောဓကိုဝါ-ထိုရန်ငြိုးကို၊ [ဝေဋ္ဌေတွာ ဥပနယန္တိတို့စပ်၊] သကဋုဓုရံ-လှည်းဥားကို၊ [သကဋုဓုရံ+ဓုရော သကဋုဓုရော-လှည်း၏+အဥားဖြစ်သော လှည်းထမ်းပိုးကြီး၊] နဒ္ဒိယာ-သားရေကြီးဖြင့်၊ ပုနပျုနံ-အထပ်ထပ်၊ ဝေဋ္ဌေတွာ-ရစ်ပတ်၍၊ ဥပနယန္တိဝိယ-ဖွဲ့တုပ်ကုန်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပူတိမစ္ဆာဒီနိ-ငါးပုပ်အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝါ-ငါးပိအစရှိသည်တို့ကို၊ ကုသာဒီဟိ-သမန်းမြက်အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ပုနပျုနံ-ထပ်၊ ဝေဋ္ဌေတွာ-၍၊ ဥပနယန္တိ ဝိယ-ကုန်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ (တထာ-တူ၊) ပုနပျုနံ-ထပ်၊ ဝေဋ္ဌေတွာ-ရစ်ပတ်သကဲ့သို့ ဖြစ်၍၊ ဥပနယန္တိ-ဖွဲ့ကြကုန်၏။ [ဥပ+နဟ+ယ+အန္တိ၊ ယနှင့် ဟကို ရှေးနောက်ပြန်၊] တေသံ-ထိုရဟန်း နတ်လူ၊ ခပ်သိမ်းသူတို့၏၊ သကိ-တစ်ကြိမ်၊ ဥပန္တံ-ဖြစ်သော၊ ဝေရံ-ရန်သည်။ န သမ္မတိတိ-ကား၊ န ဝူပသမ္မတိ-မငြိမ်းအေးနိုင်။ ယေ စ တံနုပနယန္တိတိ-ကား၊ အသတိ-

ကရုဏုတ္တရိယကရဏေန။ ။ ဥတ္တရံယေဝ ဥတ္တရိယံ၊ [ဣယပစ္စည်း သုတ္ထ၊] ကရုဏာတော+ဥတ္တရိယံ ကရုဏုတ္တရိယံ-မိမိပြုအပ်သောအမှုထက်+လွန်ကဲသော ပြုမှုတည်း၊ ကရုဏုတ္တရိယဿ+ကရဏံ ကရုဏုတ္တရိယကရဏံ။ ကာရုဏုတ္တရိယကရဏံလည်း နည်းတူ။

ယာ-သတိကင်းသဖြင့်၊ (သတိမထားသဖြင့်) အမနသိကာရဝသေန ဝါ-နှလုံး မသွင်းခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကမ္မပစ္စဝေက္ခဏာဒိဝသေန ဝါ-ကံကို ဆင်ခြင်ခြင်းအစရှိသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ယေ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အက္ခောသာဒိဝတ္ထုကံ-အက္ခောသအစရှိသော မှီရာအကြောင်းရှိသော၊ တံ ကောဓံ-ထိုကောကို၊ ဝါ-ထိုရန်ငြိုးကို၊ [န ဥပ-နယုန္တိ စပ်] တယာပိ-သင်သည်လည်း၊ ပုရိမဘဝေ-ရှေးဖြစ်သော ဘဝ၌၊ ကော-စိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ နိဒ္ဒေါသော-အပြစ်မရှိသူသည်၊ ဝါ-ကို၊ အက္ခယုတ္တော-ဆဲရေးအပ်ဖူးသည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ပဟဋ္ဌော-ပုတ်ခတ်အပ်ဖူးသည်၊ ဘဝိဿတိ-မည်၊ ကုဋုသက္ခိ-ကောက်ကျစ်သော သက်သေကို၊ (မတရား သက်သေကို)၊ ဩတာရေတွာ-သွင်းချ၍၊ ဇိတော-အောင်အပ်ဖူး သည်၊ ဘဝဿတိ-မည်၊ တေ-သင်သည်၊ ပသယု-လွှမ်းမိုး၍၊ ကဿစိ-တစ်စုံ တစ်ယောက်၏၊ ကိစ္ဆိ-တစ်စုံတစ်ခုသော ဥစ္စာသည်၊ ဝါ-ကို၊ အတ္ထိန္ဒ-လုယူအပ်ဖူးသည်၊ ဘဝိဿတိ-မည်။ တသ္မာ-ကြောင့်၊ နိဒ္ဒေါသော-အပြစ်မရှိသူသည်၊ ဟုတွာပိ-ဖြစ်၍လည်း၊ ဝါ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အက္ခောသာဒိနိ-အဆဲခံရခြင်း အစရှိသော ဒုက္ခတို့သို့ ပါပုဏာသိ-ရောက်ရ၏၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့တွေး၍၊ န ဥပနယုန္တိ-မဖွဲ့ကုန်၊ တေ-သု-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၌၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်သည်၊ (သမာနံ)ပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ (တစ်နည်း) ဥပ္ပန္နံပိ-ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဝေရံ-ရန်သည်၊ ဣမိနာ အနုပနယုနေန-ဤ မဖွဲ့ခြင်းကြောင့်၊ [ဥပသမ္မတိ၌စပ်] နိရိန္ဒနော-လောင်စာမရှိသော၊ ဇာတဝေဒေါ-မီးသည်၊ ဝူပသမ္မတိ ဝိယ-ငြိမ်းအေးသကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ) ဝူပသမ္မတိ-ငြိမ်းအေးရ၏၊ ဣတိ- ဤတွင် ဂါထာဖွင့် အပြီးအဆုံးတည်း။

ဒေသနာပရိယောသာနေ-၌၊ သတသဟဿဘိက္ခု-တစ်သိန်းသော ရဟန်းတို့သည်၊ သောတာပတ္တိဖလာဒိနိ-သောတာပတ္တိဖိုလ်အစရှိသည်တို့သို့ ပါပုဏိသု-ရောက်ကုန်ပြီ၊ ဓမ္မဒေသနာ-ဟောအပ်သော တရားတော်သည်၊ မဟာဇနဿ-များစွာသော လူအပေါင်း၏၊ သာတ္ထိကာ-အကျိုးနှင့် တကွ ဖြစ်သည်၊ ဝါ-အကျိုးရှိသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ ဒုဗ္ဗစောပိ-ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြောဆို အပ်သော စကားရှိသော တိဿရဟန်းသည်လည်း၊ သုဗ္ဗစောယေဝ-လွယ်ကူ

စွာ ပြောဆိုအပ်သော စကားရှိသူသည်သာ၊ ဇာတော-ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ-တိဿ
တ္ထေရဝတ္ထု အပြီးတည်း။ [ဤတိဿထေရ်သည် နောင်အခါ သံ-၂, ၈၇၅ လာသော
တိဿသုတ်တော်ကို နာယူရသဖြင့် ရဟန္တာဖြစ်သွားသည်။-ထေရ. ၄-၁, ၁၃၂။]

တိဿတ္ထေရဝတ္ထုဘာသာဋီကာပြီး၏။

၄-ကာဠယက္ခိနိဝတ္ထုဘာသာဋီကာ

န ဟိ ဝေရေနာတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္တာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော-
လသော်၊ ဝါ-စဉ်၊ အညတရံ-တစ်ယောက်သော၊ ဝဉ္စိတ္ထိံ-မြို့သောမိန်းမကို၊
(အမြဲမကို)၊ အာရဗ္ဗ ကထေသိ။

ကိရ-ချဲ့ဦးအံ့၊ ဧကော-တစ်ယောက်သော၊ ကုဠုမ္မိကပုတ္တော-သူကြွယ်
၏ သားသည်၊ ပိတရိ-အဖေသည်၊ ကာလကတေ-ပြုအပ်ပြီးသော သေခြင်း
ရှိလသော်၊ ဝါ-သေပြီးလသော်၊ ခေတ္တေ စ-လယ်၌လည်းကောင်း၊ ယရေ စ-
အိမ်၌လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗကမ္မာနိ-အလုံးစုံသော အလုပ်တို့ကို၊ အတ္တနာဝ-
ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ကရောန္တော-ပြုလျက်၊ မာတရံ-အမိကို၊ ပဋိဇဇိ-ပြုစုလုပ်
ကျွေးပြီ။ အထ-ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထိုသူကြွယ်သား၏၊ မာတာ-အမေသည်၊
“တာတ-ငါ့သား! တေ-သင့်ဖို့၊ ဝါ-အတွက်၊ ကုမာရိကံ-သတိုးသမီးကို၊ အာ-
နေဿာမိ-ဆောင်ပေးအံ့” ဣတိ-သို့၊ အာဟ-ပြောပြီ။ အမ္မ-အမေ! ဧဝံ-သို့၊
မာ ဝဒေထ-မပြောပါကုန်နှင့်၊ အဟံ-ကျွန်တော်သည်၊ ယာဝဇီဝံ-အသက်ဆုံး
သည့်တိုင်အောင်၊ တုမေ-တို့ကို၊ ပဋိဇဇိဿာမိ-ပြုစုလုပ်ကျွေးပါမည်၊ ဣတိ-
ပြောပြီ။ တာတ-ငါ့သား! ခေတ္တေ စ-လယ်၌လည်းကောင်း၊ ယရေ စ-အိမ်၌
လည်းကောင်း၊ ကိစ္စံ-ပြုဖွယ်ကိစ္စကို၊ တွမေဝ-သင်သည်သာ၊ ကရောသိ-ပြု
နေရ၏၊ တေန-ထိုကြောင့်၊ မယံ-၏၊ စိတ္တသုခံ နာမ-စိတ်၏ ချမ်းသာခြင်း
မည်သည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ အာနေဿာမိ-ဆောင်ပေးအံ့၊ ဣတိ-ပြောပြီ။
သော-ထိုသူကြွယ်၏သားသည်၊ ပုနပျုနံ-အထပ်ထပ်၊ ပဋိက္ခိပိတွာ-ပယ်မြစ်၍၊
တုဏှိ-ဆိတ်ဆိတ်၊ အဟောသိ-ပြီ။ သာ-ထိုအမေသည်၊ ဧကံ-တစ်ခုသော၊
ကုလံ-အမျိုးအိမ်သို့၊ ဂန္တကာမာ-သွားခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဂေဟာ-

အိမ်မှ နိက္ခမိ-ထွက်ပြီ။ အထ-၌၊ နံ-ထိုအမေကို၊ ပုတ္တော-သားသည်။ “ကတရံ ကုလံ-အဘယ်အမျိုးသို့(အဘယ်အိမ်သို့)၊ ဂစ္ဆထ-သွားကုန်မည်နည်း?” ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိတွာ-မေး၍။ “အသုကကုလံ နာမ-ထိုမည်သော အမျိုးသို့၊ ဝါ-ထိုမည်သော အိမ်သို့ (ဂစ္ဆမ-ကုန်အံ့)” ဣတိ၊ ဝုတ္တေ-အပ်သော်၊ တတ္ထ-ထိုအမျိုးသို့ (ထိုအိမ်သို့)၊ ဂမနံ-သွားခြင်းကို၊ ပဋိသေဓေတွာ-တားမြစ်၍၊ အတ္တနော-မိမိသည်၊ အဘိရုစိတံ-အလွန်နှစ်သက်အပ်သော၊ ကုလံ-အမျိုးကို၊ အာစိက္ခိ-ပြောပြီ။ သာ-ထိုအမေသည်၊ တတ္ထ-ထိုအမျိုးသို့(ထိုအိမ်သို့)၊ ဂန္တာ-၍၊ ကုမာရိကံ-ကို၊ ဝါရေတွာ-တောင်းရမ်း၍၊ ဒိဝသံ-နေ့ကို၊ ဝဝတ္ထပေတွာ-ဆုံးဖြတ်သတ်မှတ်၍၊ တံ-ထိုအမျိုးသမီးကို၊ (ဂေဟံ-သို့) အာနေတွာ-ဆောင်၍၊ တဿ-ထိုသား၏၊ ယရေ-အိမ်၌၊ အကာသိ-ပြုပြီ၊ ဝါ-ထားပြီ၊ သာ-ထိုအမျိုးသမီးသည်။ ဝဇ္ဈာ-အမြဲမသည်၊ အဟောသိ-ပြီ။ အထ-၌၊ နံ-ထိုသားကို၊ မာတာ-သည်။ “ပုတ္တ-ငဲ့သား! တွံ-သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ရုစိယာ-အလိုဆန္ဒဖြင့်၊ ကုမာရိကံ-ကို၊ အာဏာပေသိ-အတောင်းခိုင်းခဲ့ပြီ၊ ဣဒါနိ-၌၊ သာ-ထိုအမျိုးသမီးသည်၊ ဝဇ္ဈာ-အမြဲမသည်၊ ဇာတာ-ဖြစ်ပြီ၊ အပုတ္တကံ-သား၊ သမီးမရှိသော၊ ကုလံ စ နာမ-အမျိုးမည်သည်လည်း၊ ဝိနဿတိ-ပျက်စီးတတ်၏၊ ပဝေဏီ-အစဉ်အဆက်သည်၊ (ဆွေစဉ်မျိုးဆက်သည်)၊ [ပဝေဏတိ ပဗန္ဓာ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတီတိ (ဆက်ဆက် ဖြစ်တတ်သောကြောင့်) ပဝေဏီ၊ [ပ+ဝေဏ+ဣ+တ္တိ]-ပါရာဘာ-၁, ၅၃၁။]

ဝဇ္ဈာ။ ။ ဝဇ္ဈာသဒ္ဓါ ကိုယ်ဝန်မယူနိုင်သော (သားသမီးအဖတ်မတင်သော) မိန်းမ(အမြဲမ)ကို ဟော၏။ ထိုသို့သော မိန်းမမြဲ၏ ဝမ်း၌ ကိုယ်ဝန်ကား တည်၏။ သို့သော် သန္ဓေသား၏ အကုသိုလ်ကံကြောင့် လေနှင့် ပိုးဖျက်သဖြင့် မိန်းမမြဲဝမ်း၌ တည်သောသန္ဓေသား ပျက်ရသည်။(ဝိ. ၄-၂, ၆၄)။

ဝိဂြိုဟ်။ ။ ဝေါ ပုတ္တော+ဈော နဋ္ဌော ဧတိဿာတိ ဝဇ္ဈာ၊ [ဝ+ဈ၊ နိဂ္ဂဟိတံ လာ၊ ဥပြု၊-ဓမ္မဋီ၊ ဧဋီ။] (တစ်နည်း) ဝနတိ ယာစတိ ပုတ္တန္တိ ဝဇ္ဈာ၊ [ဝန+ဈ၊ နကို နိဂ္ဂဟိတံပြု။] (တစ်နည်း) ဝဓတိ ပုတ္တံ ဖလံ ဝါ ဟနတီတိ ဝဇ္ဈာ၊ [ဟန+ဏျ၊ ဟနကို ဝဓပြု၊ ဈကို ဈပြု၊ နိဂ္ဂဟိတံလာ၊-သိဋ္ဌိသစ်-၁, ၃၉၅။] (တစ်နည်း) သိနေဟဝသေန ပုရိသံ ဗန္ဓတီတိ ဝဇ္ဈာ။ [ဗန္ဓ+ယ၊ ဗကို ဝပြု၊ နကို ဥပြု၊ ဈကို ဈပြု-ထောမ၊ ဓာတွတ္ထ၊ ပါရာဘာ-၃, ၃၇၁။]။

န ယဋီယတိ-ဆက်စပ်မှုကို မပြုနိုင်၊ (မဆက်စပ်နိုင်)၊ တေန-ထိုကြောင့်၊ တေ-
 သင့်ဖို့၊ ဝါ-အတွက်၊ အညံ-အခြားသော၊ ကုမာရိကံ-ကို၊ အာနေမိ-ဆောင်
 ပေးမည်၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြီ၊ တေန-ထိုသားသည်၊ “အမ္မ-အမေ! အလံ-
 တော်ပြီ” ဣတိ-သို့ ဝုစ္စမာနာပိ-ပြောအပ်ပါသော်လည်း၊ ပုနပျုန်-ထပ်၊ ကထေ-
 သိ-ပြောပြီ၊ ဝဇ္ဈိတ္ထိ-မြို့သော မိန်းမသည်၊ တံ ကထံ-ထိုစကားကို၊ သုတွာ-
 ကြား၍၊ “ပုတ္တာ နာမ-သားသမီးတို့မည်သည်၊ မာတာပိတုနံ-မိဘတို့၏၊ ဝစနံ-
 စကားကို၊ အတိက္ကမိတုံ-ကျော်လွန်ခြင်းငှာ၊ ဝါ-လွန်ဆန်ခြင်းငှာ၊ န သက္ကောန္တိ-
 မစွမ်းနိုင်ကုန်၊ ဣဒါနိ-၌၊ အညံ-သော၊ ဝိဇာယိနိံ-သားသမီးမွေးဖွားနိုင်သော၊
 ဣတ္ထိံ-ကို၊ အာနေတွာ-ဆောင်၍၊ မံ-ကို၊ ဒါသိဘောဂေန-ကျွန်မအဖြစ်ဖြင့်
 အသုံးပြုခြင်းဖြင့်၊ ဝါ-ကျွန်မလို သုံးနှုန်းဆက်ဆံခြင်းမျိုးဖြင့်၊ ဘုဠိဿတိ-အသုံး
 ပြုဆက်ဆံလိမ့်မည်၊ အဟံ-သည်၊ သယမေဝ-ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ဧကံ-သော၊
 ကုမာရိကံ-ကို၊ ယန္ဓါနု အာနေယျံ-အကယ်၍ ဆောင်ယူပေးရပါမူကား ကောင်း
 လေစွ” ဣတိ-သို့ စိန္တေတွာ-၍၊ ဧကံ-သော၊ ကုလံ-သို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ တဿ-ထို
 ယောက်ျား၏၊ အတ္ထာယ-အကျိုးငှာ၊ ကုမာရိကံ-ကို၊ ဝါရေတွာ-တောင်းရမ်း၍၊
 “အမ္မ-အမိ! ကိံ နာမ-အဘယ်မည်သော၊ ဧတံ-ဤစကားကို၊ ဝဒေသိ-ပြောဆို
 ဘိသနည်း” ဣတိ-ပြော၍၊ တေဟိ-ထိုအမျိုးတို့သည်၊ ပဋိက္ခိတ္တာ-ပယ်မြစ်
 အပ်သည်၊ (သမာနာ)၊ “အဟံ-ကျွန်မ သည်၊ ဝဉ္စာ-အမြို့မတည်း၊ အပုတ္တကံ-
 သော၊ ကုလံ နာမ-မည်သည်၊ ဝိနဿတိ-ပျက်စီးတတ်၏၊ တုမ္မာကံ-တို့၏၊
 ဓိတာ ပန-သမီးသည်ကား၊ ပုတ္တံ ဝါ-သားကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဓိတရံ ဝါ-
 သမီးကိုသော်လည်းကောင်း၊ လဘိတွာ-ရ၍၊ ဝါ-သော် ကုဋုမ္မိကဿ-သူကြွယ်

ယဋီယတိ ။ ။ “ယဋီယတိ၊ ယဋီယတိ”ဟု ၂မျိုးတွေ့ရ၏။ “န ယဋီယတိ န
 သမ္ပဇူတိ(ဒိဋ္ဌိ-၄၉)၊ န ယဋီယတိ၊ ဧကာဗဒ္ဒံ ဟောတိ(ဝိမတိ-၁၊ ၂၇၇)”ဟူသော
 အဖွင့်များအရ ၂မျိုးလုံး ကတ္ထုရုပ်ချည်းဖြစ်၏။ ယဋုဟူသော နာမ်ပုဒ်နောင် ကရဓာတ်
 ၏အနက်၌ ဤယပစ္စည်းသက်၊ (တစ်နည်း) ယဋုဓာတ်နောင် စုရာဒိဏယပစ္စည်းသက်၊
 ကွစိ ဓာတုဖြင့် အ-ကို ဤပြုဟု ကြံ။ (တစ်နည်း) ယဋု+ယ+တေ၊ ဤလာ၊ တေကို
 တိပြန်၍ပြီးသော ကမ္မကတ္ထုရုပ်ကြိ၍ “ပဝေဏီ-သည်၊ န ယဋီယတိ-အလိုအလို
 မဆက်စပ်နိုင်”ဟုပေး။ (ဘေဒ၊ ဘေဒဘာ-၂၉၄၊ သမ္မောဘာ-၁၊ ၇၆၊ သမ္မောဘာ-
 ၂၊ ၅၀၁)

၏။ သာမိနီ-အရှင်သခင်မသည်။ ဘဝိဿတိ-လိမ့်မည်။ မယံ-ကျွန်မ၏။ သာမိ-ကဿ-လင်အား၊ နံ-ထိုအမျိုးသမီးကို၊ ဒေထ-ပေးပါကုန်။” ဣတိ-သို့၊ ယာစိ-တွာ-တောင်းရမ်း၍၊ သမ္ပဋိစ္စာပေတွာ-လက်ခံစေ၍၊ အာနေတွာ-ဆောင်၍၊ သာမိကဿ-လင်၏။ ယရေ-အိမ်၌၊ အကာသိ-ပြုပြီ၊ ဝါ-ထားပြီ။

အထ-ထိုအခါ၌၊ အဿာ-ထိုအမြို့မ၏။ ဧတံ-ဤအကြံသည်။ အဟော-သိ-ပြီ၊ (ကိ)။ “အယံ-ဤသူမသည်၊ ပုတ္တံ ဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ မိတရံ ဝါ-ကောင်း၊ သစေ လဘိဿတိ-အကယ်၍ရအံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်)၊ အယ-မေဝ-ဤအမျိုးသမီးသည်သာ၊ ကုဋ္ဌမ္မဿ-ဥစ္စာ၏။ ဝါ-အိမ်၏။ သာမိနီ-အရှင် သခင်မသည်။ ဘဝိဿတိ-လိမ့်မည်။ ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် ပြုလသော်၊ [ယထာ-ဖြင့်၊ (ကရောန္တေ-ပြုလသော်)]”ဟုလည်း လက္ခဏပုဒ် သီးခြား ထည့်ပေးနိုင်သည်။] ဒါရကံ-ကလေးကို၊ န လဘတိ-မရ၊ တထေဝ-ထိုအခြင်း အရာအားဖြင့်သာ၊ (ထိုအတိုင်းသာ)၊ နံ-ထိုသတိုးသမီးကို၊ ကာတံ-ပြုခြင်းငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-သင့်၏။” ဣတိ-အကြံဖြစ်ပြီ။ အထ-ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုသတိုးသမီးကို၊ သာ-ထိုအမြို့မသည်။ အာဟ-ပြောပြီ၊ (ကိ)။ “အမ္မ-အမိ! (ညီမလေး!)၊ ယဒါ-

ကုဋ္ဌမ္မဿ။ ။ ဇနေဟိ ကောဋီယတိ ပဝတ္တိယတိတိ ကုဋ္ဌမ္မံ၊ ခြေငှချောင်းသတ္တဝါ၊ လယ်၊ အိမ်၊ မယား၊ ကျွန်စသော သက်ရှိ သက်မဲ့ဥစ္စာကို ရ၏။ [ကုဋ္ဌ+ဗ၊ ကုဋ္ဌကို ဥမုက်ပြု(မောဂ်-၇, ၁၂၂)၊ ဓမ္မဋီ-၁၃၌ ကုဋ္ဌ+ဥမ”ဟု ဆို၏။] ထောမ၌ ထိုအနက်များ အပြင် “အိမ်နေမိသားစု၊ ဆွေမျိုး၊ အဆက်အနွယ် ကုဋ္ဌမ္မပြုဟိ”ဟူသော အနက်ဟော ကြောင်းကို ဆို၏။

ဆက်ဥားအံ့-ရှေ့၌ “ကုဋ္ဌမ္မိကဿ”ဟု ရှိခဲ့၍ ဤ၌ “ကုဋ္ဌမ္မဿ”ဟု ရှိခြင်းမှာ ရှေ့နောက်မညီပါ။ ဝိ-၁, ၁၀၇-၈၊ ဇာ. ၄-၄၆၇စသည်တို့၌ “ကုဋ္ဌမ္မဿ”ဟုချည်း ရှိ၏။ “အယံ ပုတ္တံ လဘိတွာ ဣမဿ ဂေဟဿ ဣဿရာ ဘဝိဿတိ(ပေတ. ၄-၃၀)”၌လည်း ကုဋ္ဌမ္မဿ၏ အနက်ဖြစ်သော “ဂေဟဿ”ဟု ရှိ၏။ ထိုကြောင့် “ကုဋ္ဌမ္မ-ဿ”ဟု ရှိခြင်းသာ ပိုကောင်း၏။ “ဂေဟဿ”ဟု ရှိပုံကို ထောက်၍ “ကုဋ္ဌမ္မဿ-အိမ်၏”ဟု အနက်ပေးသင့်ကြောင်းလည်း ထင်ရှား၏။ ကုဋ္ဌမ္မိကဿကို “ကုဋ္ဌမ္မမေဝ ကုဋ္ဌမ္မိကံ”ဟု သုတ္တတဒ္ဒိတ်ကြံလျှင်ကား သဒ္ဒါချင်း ထပ်တူမကျသော်လည်း အနက်ချင်း ထပ်တူကျနိုင်သည်။ သို့သော် “ကုဋ္ဌမ္မဿ”ဟု ရှိသလောက်ကား မရှင်းပါ။

အကြင်အခါ၌၊ တေ-၏၊ ကုစ္ဆိယံ-ဝမ်း၌၊ ဂဗ္ဘော-ကိုယ်ဝန်သည်၊ ပတိဋ္ဌာတိ-တည်၏။ အထ-၌၊ မေ-အား၊ အာရောစေယျာသိ-ပြောလော။” က္ကတိ (အာဟ)။ သာ-ထိုအမျိုးသမီးသည်၊ “သာဓူ” တိ-ကောင်းပါပြီဟု၊ ပဋိဿုဏိတွာ-ရှေးရှုနားထောင်၍၊ ဝါ-ဝန်ခံကတိပေး၍၊ ဂဗ္ဘော-ကိုယ်ဝန်သည်၊ ပတိဋ္ဌိတေ-တည်လသော်၊ တဿာ-ထိုအမြဲမအား၊ အာရောစေသိ-ပြောပြီ။ ပန-ဆက်ဥူးအံ့၊ သာ-ထိုအမြဲမသည်၊ က္ကတရိဿာ-အခြားသော သတိုးသမီးငယ်အား၊ သယမေဝ-ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ နိစ္စံ-အမြဲ၊ ယာဂုဘတ္တံ-ယာဂု(ဆန်ပြုတ်), ထမင်းကို၊ ဒေတိ-ပေး၏။ အထ-၌၊ အဿာ-ထိုသတိုးသမီးအား၊ အာဟာရေနေဝ-အစာအာဟာရနှင့်သာ၊ သဒ္ဓိံ-အတူ၊ ဂဗ္ဘပါတနဘေသဇ္ဇံ-ကိုယ်ဝန်ကျကြောင်းဆေးကို၊ (ကိုယ်ဝန်ကျဆေးကို)။ [ဂဗ္ဘော ပတတိ ဧတေနာတိ ဂဗ္ဘပါတနံ(သာရတ္ထ-၂,၂၇၄)၊ ဂဗ္ဘပါတနဗ္ဗ+တံ+ဘေသဇ္ဇာတိ ဂဗ္ဘပါတနဘေသဇ္ဇံ၊ အဒါသိ-ပြီ၊ ဂဗ္ဘော-ကိုယ်ဝန်သည်၊ ပတိ-ကျပြီ။ ဒုတိယမိ-၂ကြိမ်မြောက်လည်း၊ ဂဗ္ဘော-သည်၊ ပတိဋ္ဌိတေ-သော်၊ အာရောစေသိ-ပြီ၊ က္ကတရာ-အခြားသောအမြဲမသည်၊ ဒုတိယမိ-လည်း၊ တထေဝ-ထို့အတူပင်၊ ပါတေသိ-ကျစေပြီ၊ အထ-၌၊ နံ-ထိုသတိုးသမီးကို၊ ပဋိ-ဝိဿကိတ္ထိယော-အိမ်နီးချင်းမိန်းမတို့သည်၊ “ကစ္စံ-နည်း? တေ-၏။ သပတ္တိ-

ယာဂုဘတ္တံ။ ။ ယာတိတိ ယာဂု၊ ပေယျာ(ယာ+ဂု-မောင်-၇, ၃၇)၊ ယာပနံ ဂစ္ဆတိ က္ကမာယာတိ ယာဂု(ပါစိယော-၇၁)၊ ယူယတေ မိဿိယတေတိ ယာဂု(ယု+ဂု-ကပ္ပဒ္ဒမ၊ ဓာန်ဋီ-၄၆၅)၊ အာရောဂုံ ယဇတိ ကရောတိတိ ယာဂု(ယဇ+ဏျာ-ဂဠုန်-၄၉)၊ ယာဂု စ+ဘတ္တံ စ ယာဂုဘတ္တံ။

ပဋိဝိဿကိတ္ထိယော။ ။ ပဋိဝိဿကေတိ သာမန္တယရဝါသိကေ(ဝိ. ၄-၃, ၈၈)၊ ပဋိမုခံ အတ္တနော ဂေဟံ ဝိသန္တိ ပဝိသန္တိ ပဋိဝိဿကာတိ ဝုတ္တေ အာသန္နဂေဟ-ဝါသိကာ ဂဟေတဗ္ဗာ(ပါစိယော-၆၉)။ “ပဋိဝိဿကာ+က္ကတ္ထိယော ပဋိဝိဿကိ-တ္ထိယော”ဟု ဆက်။

သပတ္တိ။ ။ သမာနော+ပတိ ဧတိဿာတိ သပတ္တိ၊ သမာန+ပတိ+ဤ၊ သမာနဿ ပက္ခာဒိသု ဝါ(မောင်-၃, ၈၃)သုတ်ဖြင့် သမာနကို သပြု၊ တဒ္ဓေဘော်လာ၊ (မောင်. နိ-၁, ၅၀၃၊ ကဏ်. ဘာ-၂, ၇၀)။ ဤအဆိုကို ကြည့်၍ “သပတ္တိ”ဟု ရှိရမည်၊ “သပတ္တိ”ဟု မရှိရ။

တူသောလင်ရှိသော မိန်းမသည်၊ ဝါ-မယားပြိုင်သည်၊ အန္တရာယ်-အန္တရာယ်
 ကို၊ ကရောတိ-ပြုသလော?” က္ကတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိသု-မေးကုန်ပြီ။ သာ-ထိုသတိုး
 သမီးသည်၊ တမတ္ထံ-ထိုအကြောင်းကို၊ အာရောစေတွာ-ပြောကြား၍၊ “အန္ဓ-
 ဗာလေ-အို...ဉာဏ်အမြင်ကန်းသည့် အမိုက်မ! (ဟဲ့...နလပိန်းတုံးမ!)
 ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧဝံ-သို့၊ အကာသိ-နည်း? အယံ-ဤအမြဲမသည်၊ တဝ-
 သင်၏၊ ဣဿရိယဘယေန-စိုးမိုးပိုင်ဆိုင်သူ၏အဖြစ်မှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊
 ဂဗ္ဘဿ-ကိုယ်ဝန်၏၊ ပါတနဘေသဇ္ဇံ-ကျကြောင်းဆေးကို၊ ယောဇေတွာ-
 ဖော်စပ်၍၊ ဒေတိ-ပေး၏၊ တေန-ထိုကြောင့်၊ တေ-၏၊ ဂဗ္ဘော-သည်၊ ပတတိ-
 ကျ၏၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဧဝံ-သို့၊ မာ အကတ္ထ-မပြုကုန်နှင့်၊” က္ကတိ-သို့၊ ဝုတ္တာ-
 အပ်သည်၊ (သမာနာ-သော်) တတိယဝါရေ-တတိယအကြိမ်၌၊ န ကထေသိ-
 မပြောတော့။ အထ-၌၊ သာ-ထိုအမြဲမသည်၊ ဣတရိဿာ-အခြားသော သတိုး
 သမီး၏၊ ဥဒရံ-ဗိုက်ကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ “ကသ္မာ-ကြောင့်၊ မယံ-အား၊ ဂဗ္ဘဿ-၏၊
 ပတိဋ္ဌိတဘာဝံ-တည်သည်၏အဖြစ်ကို၊ န ကထေသိ-မပြော သနည်း?” က္ကတိ-
 သို့၊ ဝတ္တာ-၍၊ “တံ-သည်၊ မံ-ကို၊ အာနေတွာ-ဆောင်၍၊ ဝဇ္ဇေတွာ-လှည့်
 စား၍၊ ဒေ ဝါရေ-၂ကြိမ်တို့တိုင်တိုင်၊ ဂဗ္ဘံ-ကို၊ ပါတေသိ-ကျစေပြီ၊ ကိမတ္ထံ-
 အဘယ်အကျိုးငှာ၊ တုယံ-အား၊ ကထေမိ-ပြောရမည်နည်း၊” က္ကတိ၊ ဝုတ္ထေ-
 အပ်သော်၊ “ဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ နဋ္ဌာ-ပျက်စီးသည်၊ အမိ-ဖြစ်၏၊” က္ကတိ-သို့၊
 စိန္တေတွာ-၍၊ တဿာ-ထိုသတိုးသမီးအား၊ ဝါ-၏၊ ပမာဒံ-မေ့လျော့ခြင်းကို၊
 ဩလောကေန္တိ-ကြည့်လျက်၊ ဂဗ္ဘော-သည်၊ ပရိဏတေ-ရင့်လသော်၊ ဩကာ-
 သံ-အခွင့်ကို၊ လဘိတွာ-ရ၍၊ ဘေသဇ္ဇံ-ကိုယ်ဝန်ကျဆေးကို၊ ယောဇေတွာ-
 ၍၊ အဒါသိ-ပေးပြီ၊ ဂဗ္ဘော-သည်၊ ပရိဏတတ္တာ-ရင့်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊
 ပတိတံ-ကျခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော-မစွမ်းနိုင်လသော်၊ တိရိယံ-ကန့်လန့်၊
 နိပတိ-ကျပြီ၊ ခရာ-ကြမ်းတမ်း(ပြင်းထန်)သော၊ ဝေဒနာ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ-ဖြစ်ပြီ၊
 ဇီဝိတသံသယံ-(ရှင်မလား၊ သေမလားဟု) အသက်၌ ယုံမှားခြင်းသို့၊ (အသက်

အကတ္ထ။ ။ ကရ+ဩ+တ္ထ၊ ဓာတ်အစ၌ အ-လာ၊ ကွစိ ဓာတုသုတ်ကြီးဖြင့်
 ဓာတွန်ရ်နှင့် ဩပစ္စည်းကိုလည်း ချေ(ရူဇီ-၂၀၃)။

ကို စိုးရိမ်ရခြင်းသို့)၊ [ဇီဝိတေ+သံသယော ဇီဝိတသံသယော-ဗုဒ္ဓဝံ. ၄-၁၉၆။] ပါပုဏိ-ရောက်ပြီ။ သာ-ထိုသတိုးသမီးသည်။ “တယာ-သည်။ နာသိတာ-ဖျက်ဆီးအပ်သည်။ အမှီ-ဖြစ်၏။ တွမေဝ-သင်သည်သာ၊ မံ-ကို၊ အာနေတွာ-၍၊ တွမေဝ-သည်သာ၊ တယောပိ ဝါရေ-၃ကြိမ်တို့တိုင်တိုင်လည်း၊ ဒါရကေ-ကလေးတို့ကို၊ နာသေသိ-ပျက်စီးစေခဲ့ပြီ၊ ဝါ-ဖျက်ဆီးခဲ့ပြီ၊ ဣဒါနိ-၌၊ အဟမ္မိ-သည်လည်း၊ နဿာမိ-ပျက်စီးရတော့မည်၊ ဒါနိ-၌၊ ဣတော-ဤဘဝမှ၊ စုတာ-စုတေသည်၊ ဝါ-သေသည်၊ (သမာနာ-သော်)၊ ယက္ခိနိ-ဘီလူးမသည်၊ ဟုတွာ၊ တဝ-၏၊ ဒါရကေ-တို့ကို၊ ခါဒိတံ-ခဲစားခြင်းငှာ၊ သမတ္ထာ-စွမ်းနိုင်သူမသည်၊ ဟုတွာ၊ နိဗ္ဗတ္တေယျ-ဖြစ်ရပါစေသား။” ဣတိ-သို့၊ ပတ္ထနံ-ဆုတောင်းခြင်းကို၊ ပဋ္ဌပေတွာ-ဖြစ်စေ၍၊ ကာလံ-သေခြင်းကို၊ ကတွာ-၍၊ တသ္မိယေဝ ဂေဟေ-ထိုအိမ်၌ပင်၊ မဇ္ဇာရီ-ကြောင်မသည်၊ ဟုတွာ-၍၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ဖြစ်ပြီ။ ဣတရမ္မိ-

ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ ။ ဖြစ်ခြင်းကြိယာတစ်ခုတည်းကိုပင် “ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ”ဟု ခွဲဆိုသော အဘေဒဘေဒပုစာရ(မကွဲသော်လည်း ခွဲဆိုသောနည်း)အားဖြင့် အထက်၌ ပေးခဲ့သည်။ ဤအလို နိဗ္ဗတ္တိသည် နိပုဗ္ဗ ဝတ္ထု(ဝတု)ဓာတ်၊ ဤဝိဘတ်ဖြင့် ပြီးသော အာချာတ်ပုဒ်တည်း။

တစ်နည်း။ ။ ဟုတွာ၌ လက္ခဏအနက်၊ ဟိတ်အနက်ကြံ၍ “မဇ္ဇာရီ-၏၊ [နိဗ္ဗတ္တိနှင့် ဟိတ်အနက်ဟော ဟုတွာ၌စပ်] ဝါ-သည်၊ [လက္ခဏအနက်ဟော ဟုတွာ၌ လက္ခဏဝန္တစပ်] ဟုတွာ-ဖြစ်လသော်၊ (အဖြစ်ဖြင့်)၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏”ဟုလည်း ပေးနိုင်သည်။ ဤနည်း၌ ဟုတွာ၏ ကတ္တားသည် “မဇ္ဇာရီ”တည်း၊ “ဟောတိ”ဟူသော ထည့်ပါငြိကြိယာ၏ ကတ္တားကား “နိဗ္ဗတ္တိ”တည်း၊ ဤသို့ ကတ္တားမတူသောကြောင့် ဟုတွာ၌ တွာပစ္စည်းကို ပုဗ္ဗကာလေစသော သုတ်ရင်းဖြင့် မသက်ဘဲ “တုန တွာနတွာ ဝါ”ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့်သက်၊ နိဗ္ဗတ္တိလည်း “နိပုဇ္ဇနံ နိဗ္ဗတ္တိ၊ [နိ+ပဒ+တိ၊ ပကို ဗပြု]၊ (တစ်နည်း) နိဗ္ဗတ္တနံ နိဗ္ဗတ္တိ၊ [နိ+ဝတု+တိ]” ဟု ပြုရသော ဘောဟောကိတ်ပုဒ်တည်း။

တစ်နည်း။ ။ ဟုတွာအရ ပဋိသန္ဓေအခါဖြစ်ခြင်း၊ နိဗ္ဗတ္တိအရ ပဝတ္တိအခါ ဖြစ်ခြင်းကို ယူ၍၊ “မဇ္ဇာရီ-သည်၊ ဟုတွာ-ပဋိသန္ဓေ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်၍၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ပဝတ္တိ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ပြီ”ဟုပေး။

တစ်နည်း။ ။ ပဋိသန္ဓေ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ခြင်းသာ ပို၍ဖြစ်သင့်ကြောင်းကို

အခြားသော အမြဲမကိုလည်း၊ သာမိကော-လင်သည်၊ ဂဟေတွာ-ဆွဲကိုင်၍၊ “တယာ-သည်၊ မေ-၏၊ ကုလူပစ္စေဒေါ-အမျိုးကို ပြတ်စေခြင်းကို၊ ဝါ-အမျိုး ဖြတ်ခြင်းကို၊ ကတော-ပြုအပ်ပြီ” ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ကပ္ပရဏ္ဍကာဒီဟိ-တံတောင်၊ ဒူးအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ သုပေါထိတံ-ကောင်းစွာ ထောင်းထုအပ်သည်မည် လောက်အောင်၊ ပေါထေသိ-ထောင်းထုပြီ။ သာ-ထိုအမြဲမသည်၊ တေနေဝ အာဗာဓေန-ထိုအနာကြောင့်ပင်၊ ကာလံ-ကို၊ ကတွာ-၍၊ တတ္ထေဝ-ထိုအိမ်၌ပင်၊ ကုက္ကုဋီ-ကြက်မသည်၊ ဟုတွာ-၍၊ နိဗ္ဗတ္တာ-ဖြစ်ပြီ။

ကုက္ကုဋီ-သည်၊ န စိရဿေဝ-မကြာမြင့်မီပင်၊ အဏ္ဏာနိ-ဥတို့ကို၊ ဝိဇာယိ-ပေါက်ဖွားပြီ၊ (ဥပြီ)၊ မဇ္ဇာရိ-ကြောင်မသည်၊ အာဂန္တာ-၍၊ တာနိ အဏ္ဏာနိ-ထိုဥတို့ကို၊ ခါဒိ-ခဲစားပြီ။ ဒုတိယမ္ပိ-၂ကြိမ်မြောက်လည်းကောင်း၊ တတိယမ္ပိ-၃ကြိမ်မြောက်လည်းကောင်း၊ ခါဒိယေဝ-ခဲစားသည်သာ။ ကုက္ကုဋီ-သည်၊ စိန္တေသိ-ကြံပြီ (ကိ)။ “တယော ဝါရေ-သုံးကြိမ်တို့တိုင်တိုင်၊ မမ-၏၊ အဏ္ဏာနိ-ဥတို့ကို၊ ခါဒိတွာ-ခဲစားပြီး၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ မမ္ပိ-ငါ့ကိုလည်း၊ ခါဒိတုကာမာ-ခဲစားခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ အသိ-ဖြစ်၏။” ဣတိ-ဤသို့ ကြံပြီ။ “ဣတော-ဤဘဝမှ၊ စုတာ-သည်၊ (သမာနာ-သော်)၊ သပုတ္တကံ-သား၊ သမီးနှင့် တကွ ဖြစ်သော၊ တံ-ထိုကြောင်မကို၊ ခါဒိတံ-ငှာ၊ ဝါ-ခဲစားခွင့်ကို၊ လဘေယျံ-ရရပါစေသား။” ဣတိ-သို့ ပတ္ထနံ-ကို၊ ကတွာ-၍၊ တတော-ထိုကြက်မဘဝမှ၊ စုတာ-သည်၊ (သမာနာ-သော်)၊ အရညေ-တော၌၊ ဒီပိနိ-ကျားသစ်မသည်၊ ဟုတွာ

သိစေခြင်းငှာ ပဋိသန္ဓေအခါဖြစ်ခြင်းတစ်မျိုးတည်းကိုပင် “ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ” ဟု ကြိယာ ၂မျိုးဖြင့် ဆိုသည်။ တစ်ပုဒ်တည်းဆိုလျှင် ဖြစ်ပါလျက် အလွန်အားဖြင့် ဆိုအပ်သော ဥက္ကဋ္ဌနည်းတည်း၊ ဤအလို “မဇ္ဇာရိ-သည်၊ ဟုတွာ-ပဋိသန္ဓေ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်၍၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ဖြစ်ပြီ” ဟုပေး။ (ဘေဒဘာ၊ ၃၉၀၊ သီဋီသစ်-၂၊ ၉)

ဒီပိနိ။ ။ ဒိပုတိတိ ဒီပိ၊ ဒီပိနိ၊ [ဒီပ+ဣ-ရူ-၄၁၈၊ ရူဘာ-၂၊ ၅၈၅။] ဤအလို ဒီပိနောင် ဣနိပစ္စည်းသက်၊ (တစ်နည်း) ဒီပိနော+ဝိကာရော စမ္ပံ ဒီပံ၊ [ဒီပိ+ဣ-ဓာန်ဋီ-၃၇၂။] ဒီပံ+အဿာ အတ္ထိတိ ဒီပိနိ၊ [ဒီပ+ဤ+ဣနိ-ဓာန်ဋီ-၆၁၁။] (တစ်နည်း) ဒေ ဝဏ္ဏာ ဧတိတိ ဒီပံ၊ [ဒွိ+ဣ+ပ၊] ဒီပံ ဒွိဝဏ္ဏံ (အဝါရောင် အနက်

နိဗ္ဗတ္တိ၊ ဣတရာ-အခြားသော ကြောင်မသည်၊ မိဂီ-သမင်မသည်၊ ဟုတွာ
 နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿာ-ထိုသမင်မ၏၊ ဝိဇာတကာလေ-မွေးဖွားပြီးရာအခါ၌၊ ဒီပိနီ-
 သစ်မသည်၊ အာဂန္နာ-၍၊ တယော ဝါရေ-၃ကြိမ်တို့တိုင်တိုင်၊ ပုတ္တကေ-သား
 ငယ်တို့ကို၊ ခါဒိ-ခဲစားပြီ။ မိဂီ-သည်၊ မရဏကာလေ-သေခါနီးအခါ၌၊ “အယံ-
 ဤကျားသစ်မသည်၊ တိက္ခတ္တံ-၃ကြိမ်တိုင်တိုင်၊ မေ-၏၊ ပုတ္တကေ-တို့ကို
 ခါဒိတွာ-၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ မမ္မိ-ကိုလည်း၊ ခါဒိဿတိ-လိမ့်မည်၊ ဒါနိ-၌၊ ဣတော-
 ဤဘဝမှ၊ စုတာ-သည်၊ (သမာနာ)၊ သပုတ္တကံ-သော၊ ဧတံ-ဤကျားသစ်မကို၊
 ခါဒိတုံ-ငှာ၊ ဝါ-ကို၊ လဘေယျံ-စေသား၊” ဣတိ ပတ္တနံ ကတွာ၊ ဣတော-
 ဤသမင်မဘဝမှ၊ စုတာ (သမာနာ)၊ ယက္ခိနိ-ဘီလူးမသည်၊ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။
 ဒီပိနီပိ-ကျားသစ်မသည်လည်း၊ တထေဝ-ထို့အတူပင်၊ တတော-ထိုကျား
 သစ်မဘဝမှ၊ စုတာ (သမာနာ)၊ သာဝတ္ထိယံ-သာဝတ္ထိမြို့၌၊ ကုလဓိတာ-အမျိုး
 သမီးသည်၊ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ သာ-ထိုအမျိုးသမီးသည်၊ ဝုဒ္ဓိပုတ္တာ-ကြီးပြင်း
 ခြင်းသို့ ရောက်သည်၊ (သမာနာ-သော်)၊ ဒွါရဂါမကေ-မြို့တံခါးအနီးရွာငယ်၌၊
 [ဒွါရဂါမောတိ ဒွါရဿ သဓိပဂါမော-နိယော-၁၄၂။] ပတိကုလံ-လင့်အိမ်သို့၊
 အဂမာသိ-လိုက်သွားပြီ၊ စ-ဆက်ဥးအံ့၊ အပရဘာဂေ-နောက်အဖို့၌၊ ပုတ္တံ-
 သားကို၊ ဝိဇာယိ-မွေးဖွားပြီ။ ယက္ခိနီပိ-ဘီလူးမသည်လည်း၊ တဿာ-ထို
 အမျိုးသမီး၏၊ ပိယသဟာယိကာဝဏ္ဏေန-ချစ်အပ်သော သူငယ်ချင်းမ၏
 အသွင်ဖြင့်၊ အာဂန္နာ-၍၊ “မေ-၏၊ သဟာယိကာ-သူငယ်ချင်းမသည်၊ ကုဟိ-
 အဘယ်မှာနည်း?” ဣတိ-ဤသို့မေး၍၊ “အန္တောဂဗ္ဗေ-အိမ်ခန်းထဲ၌၊ ဝိဇာ-
 တာ-ကလေးမွေးနေ၏” ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-အပ်သော်၊ ပုတ္တံ-သားကို၊ ဝိဇာတာ
 န ခေါ-ဖွားလေသလော၊ ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ ဓိတရံ-သမီးကို၊ (ဝိဇာတာ န
 ခေါ-လော) ဣတိ-ဤသို့ မေး၍၊ နံ-ထိုကလေးကို၊ [နောက်၌ “ဒါရကံ ပဿန္တိ
 ဝိယ”ဟု ရှိသဖြင့် “နံ-ထိုသူငယ်ချင်းမကို”ဟု မပေးနှင့်။] ပဿိဿာမိ-ကြည့်အံ့၊
 ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ဂပ္ပံ-အိမ်ခန်းသို့၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ ဒါရကံ-ကလေးကို၊

ရောင်အားဖြင့် အရောင်၂မျိုးရှိသော) စမ္ပံ အဿာ အတ္ထိတိ ဒီပိနီ၊ [ဒီပ+ဤ+ဣနီ-
 ဝိသုတ်ဋီ-၅၃၁။] နောက်၂နည်းအလို ဒီပိနောင် ဣနီပစ္စည်းသက်။

ပဿန္တိ ဝိယ-ကြည့်သကဲ့သို့၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ခါဒိတွာ-ခဲစား၍၊ ဂတာ-သွားပြီ၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဒုတိယဝါရေပိ-ဒုတိယကြိမ်၌လည်း၊ တထေဝ-ထို့အတူပင်၊ ခါဒိ-ပြီ၊ တတိယဝါရေ-တတိယကြိမ်၌၊ ဣတရာ-အခြားသော အမျိုးသမီးသည်၊ ဂရုဘာရာ-လေးသော ကိုယ်ဝန်ရှိသည်၊ ဝါ-ကိုယ်လေးလက်ဝန်ရှိသည်၊ ဟုတွာ၊ သာမိကံ-လင်ကို၊ အာမန္တေတွာ-ခေါ်၍၊ “သာမိ-အရှင်! ဣမသို့ ဌာနေ-ဤ အရပ်၌၊ ဧကာ-တစ်ကောင်သော၊ ယက္ခိနီ-သည်၊ မမ-၏၊ ဒွေ-၂ယောက်ကုန် သော၊ ပုတ္တေ-တို့ကို၊ ခါဒိတွာ ဂတာ၊ ဣဒါနိ-၌၊ မမ-၏၊ ကုလဂေဟံ-အမျိုး အိမ်သို့၊ ဂန္နာ၊ ဝိဇာယိဿာမိ-မွေးဖွားတော့မည်၊” ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ ကုလ-ဂေဟံ-သို့၊ ဂန္နာ၊ ဝိဇာယိ-မွေးဖွားပြီ။

တဒါ-ထိုအခါ၌၊ သာ ယက္ခိနီ-ထိုဘီလူးမသည်၊ ဥဒကဝါရံ-ရေ၏အလှည့် သို့၊ ဝါ-ရေခပ်အလှည့်သို့၊ [ဥဒကဿ+ဝါရော ဥဒကဝါရော-မအူပါရာနိ-၃, ၄၄၉] ဂတာ-ရောက်သည်၊ ဟောတိ-၏။ ဟိ-ချဲ့၊ ဝေဿဝဏာဿ-ဝေဿဝဏ် နတ်မင်းဖို့၊ ဝါ-အတွက်၊ ယက္ခိနီယော-ဘီလူးမတို့သည်၊ ဝါရေန-အလှည့်အား ဖြင့်၊ အနောတတ္တဒဟတော-အနဝတတ်အိုင်မှ၊ သီသပရမ္မရာယ-ဥဒါဝေဒါ- အဆင့်ဆင့်ဖြင့်၊ ဥဒကံ-ရေကို၊ အာဟရန္တိ-ဆောင်ရကုန်၏။ ဝါ-ခပ်ရကုန်၏။ တာ-ထိုဘီလူးမတို့သည်၊ စတုမာသစ္စယေနပိ-၄ လလွန်ရာအခါ၌သော်လည်း ကောင်း၊ (၄ လလွန်မှသော်လည်းကောင်း)၊ ပဉ္စမာသစ္စယေနပိ-၅ လလွန်ရာ အခါ၌သော်လည်းကောင်း၊ (၅ လလွန်မှသော်လည်းကောင်း)၊ မုစ္ဆန္တိ-လွတ်ကုန် ၏။ အပရာ-အခြားကုန်သော၊ ယက္ခိနီယော-တို့သည်၊ ကိလန္တကာယာ-ပင်ပန်း သော ကိုယ်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဇီဝိတက္ခယမ္ပိ-အသက်၏ ကုန်ခြင်းသို့လည်း။

အနောတတ္တဒဟတော။ ။ ပဗ္ဗတကုဋေဟိ ပဋိစ္ဆန္တတ္တာ စန္ဒိမသုရိယာနံ သန္တာ-ပေဟိ ဩတတ္တံ ဥက္ခံ ဥဒကံ ဧတ္ထ နတ္ထိတိ အနောတတ္တော(အပ. ၄-၂, ၂၀၁)၊ သူ-ရိယရံသိသမ္ပဋ္ဌာဘာဝေန န အဝတပတိ ဥဒကံ ဧတ္ထာတိ အနောတတ္တော(ဓာနဋီ-၆၇၉)၊ အဝတပတိတိ ဩတတ္တံ-ပူသောရေ၊ [အဝ+တပ+တ၊] န+ဩတတ္တံ အနော-တတ္တံ၊ အနောတတ္တံ+ဧတ္ထ အတ္ထိတိ အနောတတ္တော၊ အနောတတ္တော စ+သော+ဒဟော စာတိ အနောတတ္တဒဟော-အေးမြသောရေရှိသောအိုင်။

ပါပုဏန္တိ-ရောက်ကုန်၏။ သာ ပန-ထိုဘီလူးမသည်ကား၊ ဥဒကဝါရတော-
 ရေ၏အလှည့်မှ၊ ဝါ-ရေခပ်အလှည့်မှ၊ မုတ္တမတ္တာဝ-လွတ်မြောက်ကာမျှဖြစ်
 သော်သာ၊ ဝါ-လွတ်လျှင်လွတ်ချင်း၊ ဝေဂေန-အဟုန်ဖြင့်၊ တံ ယရံ-ထို အိမ်သို့၊
 ဂန္တံ၊ “မေ-၏၊ သဟာယိကာ-သည်၊ ကုဟိ-အဘယ်မှာနည်း?” ဣတိ၊ ပုစ္ဆိ-
 မေးပြီ။ ကုဟိ-အဘယ်၌၊ ဝါ-မှာ၊ နံ-ထိုအမျိုးသမီးကို၊ ပဿိဿသိ-တွေ့လိမ့်
 မည်နည်း၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ-ဤအရပ်၌၊ တဿာ-ထိုအမျိုးသမီး၏၊ ဇာတ-
 ဇာတဒါရကေ-မွေးတိုင်း မွေးတိုင်းသော ကလေးတို့ကို၊ ယက္ခိနီ-သည်၊ အာ-
 ဂန္တံ၊ ခါဒတိ-၏၊ တဿာ-ကြောင့်၊ ကုလဂေဟံ-အမျိုးအိမ်သို့၊ ဂတာ-သွားပြီ၊
 ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ သာ-ထိုဘီလူးမသည်၊ “ယတ္ထ ဝါ တတ္ထ ဝါ-ဟုတ်ဟုတ်
 ငြားငြားသော အရပ်သို့၊ (ဘယ်အရပ်ကိုမဆို)၊ ဂစ္ဆတု-သွားပါစေ၊ မေ-ငါမှ၊
 (ငါ၏လက်မှ)၊ န မုစ္စိဿတိ-လွတ်လိမ့်မည်မဟုတ်၊” ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊
 ဝေရဝေဂသမုဿာဟိတမာနသာ-ရန်ငြိုးအဟုန်သည် ကောင်းစွာ အားတက်
 စေအပ်သော စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ နဂရာဘိမုခိ-မြို့သို့ရှေးရှုလျက်၊ ပက္ခန္တိ-
 ပြေးသွားပြီ။ ဣတရာပိ-အခြားသော အမျိုးသမီးသည်လည်း၊ နာမဂ္ဂဟဏ-
 ဒိဝသေ-နာမည်ယူရာနေ၌၊ နံ ဒါရကံ-ထိုကလေးကို၊ နှာပေတွာ-ရေချိုးစေ၍၊
 နာမံ-နာမည်ကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ (မှည့်၍)၊ “သာမိ-အရှင်! ဣဒါနိ-၌၊ သကယရံ-
 မိမိဥစ္စာဖြစ်သောအိမ်သို့(ကိုယ့်အိမ်သို့)၊ ဂစ္ဆာမ-ပြန်ကြစို့” ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊
 ပုတ္တံ-သားကို၊ အာဒါယ-ခေါ်၍၊ သာမိကေန-လင်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-အတူ၊ ဝိဟာရ-
 မဇ္ဈေ-ကျောင်းတိုက်၏အလယ်၌၊ ဂတမဂ္ဂေန-သွားသော လမ်းဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တိ-
 သွားလသော်၊ ပုတ္တံ-ကို၊ သာမိကဿ-လင်အား၊ ဒတွာ-ပေး၍၊ ဝိဟာရ-
 ပေါက္ခရဏိယာ-ကျောင်းတိုက်၏ အနီးရေကန်၌၊ (ကျောင်းတိုက်၏ ရေကန်၌)၊
 နှာတွာ-ရေချိုးပြီး၍၊ သာမိကေ-လင်သည်၊ နှာယန္တေ-ရေချိုးလသော်၊ ဝါ-စဉ်၊

မေ မုစ္စိဿသိ။ ။ မေ၌ “သုမုတ္တာ မယံ တေန မဟာသမဏေန(ဝိ-၄, ၄၈၀)”မှ
 တေန မဟာသမဏေနကဲ့သို့ ပဉ္စမိအနက်၌ တတိယာသက်၊ (တစ်နည်း) “န မေ
 သမဏ မောက္ခသီတိ သမဏ တံ မမ ဝိသယတော န မုစ္စိဿတိ(သာရတ္ထ-၃,
 ၂၀၀၌ မေကဲ့သို့ သာမိအနက်ယူ၍ “မေ-ငါ၏၊ (ဝိသယတော-နယ်ပယ်မှ၊ ဝါ-ပိုင်
 နက်မှ)၊ နမုစ္စိဿတိ”ဟု ပေး။

ဥတ္တရိတွာ-တက်၍၊ ပုတ္တဿ-ကို၊ ထည့်-နို့ရည်ကို၊ ပါယမာနာ-သောက်
 စေလျက်၊ ဝါ-တိုက်လျက်၊ ဌိတာ-တည်နေသည်၊ (သမာနာ-ဖြစ်လသော်၊)
 ယက္ခိနိ-ကို၊ အာဂစ္ဆန္တိ-လာနေသည်ကို၊ ဒိသွာ-မြင်၍၊ သဗ္ဗာနိတွာ-ကောင်း
 စွာ သိ၍၊ ဝါ-မှတ်မိ၍၊ “သာမိ-အရှင်! ဝေဂေန-အဟုန်ဖြင့်၊ ဧဟိ-လာလော၊
 အယံ-ဤလာနေသော မိန်းမသည်၊ သာ ယက္ခိနိ-ထိုဘီလူးမပင်တည်း၊
 ဝေဂေန-ဖြင့်၊ ဧဟိ-လော၊ အယံ-သည်၊ သာ ယက္ခိနိ-တည်း၊” ဣတိ-သို့၊
 ဥစ္စာသဒ္ဓံ-ကျယ်လောင်သော အသံကို၊ ကတွာ-၍၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊
 တဿ-ထိုလင်၏၊ အာဂမနံ-လာခြင်းသည်၊ (ဟောတိ-လတ္တံ၊) (တာဝ-ထို
 လင်လာသည့်တိုင်အောင်၊) [သမာသ်ပုဒ်လည်းမဟုတ်၊ ပဉ္စမိဝိဘတ်လည်း မဟုတ်
 သဖြင့် “ယာဝ အာဂမနံ-လာသည့်တိုင်အောင်”ဟု မပေးရ။] သဏ္ဍာတုံ-ရပ်တည်
 ခြင်းငှာ၊ ဝါ-စောင့်ခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တိ-မစွမ်းနိုင်လသော်၊ နိဝတ္တေတွာ-ပြန်
 လှည့်၍၊ အန္တောဝိဟာရာဘိမုခိ-ကျောင်းတိုက်၏ အတွင်းသို့ ရှေးရှုလျက်၊
 ပက္ခန္တိ-ပြေးပြီ။

တသ္မိံ သမယေ-ထိုအခါ၌၊ သတ္တာ-သည်၊ ပရိသမဇ္ဈေ-ပရိသတ်၏
 အလယ်၌၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေသိ-ဟောတော်မူနေပြီ။ သာ-ထိုအမျိုးသမီးသည်၊
 ပုတ္တံ-ကို၊ တထာဂတဿ-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ပါဒပိဋေ-ခြေဖမိုးတော်၌၊ နိပဇ္ဇာ-
 ပေတွာ-အိပ်စေ၍၊ “မယာ-သည်၊ တုမှာကံ-ရှင်တော်ဘုရားတို့အား၊ ဧသ
 (ဧသော)-ဤသားကို၊ ဒိန္နော-ပေးလှူအပ်ပါပြီ၊ မေ-၏၊ ပုတ္တဿ-အား၊ ဇီဝိတံ-
 အသက်ကို၊ ဒေထ-ပေးတော်မူပါကုန်၊” ဣတိ၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ။ ဒွါရ-
 ကောဌကေ-တံခါးမုခ်၌၊ အဓိဝတ္ထော-စိုးအုပ်၍နေသော၊ သုမနဒေဝေါ နာမ-
 သုမနနတ်မည်သူသည်၊ ယက္ခိနိယာ-အား၊ အန္တော-ကျောင်းတွင်းသို့၊ ပဝိသိ-
 တုံ-ဝင်ခြင်းငှာ၊ ဝါ-ဝင်ခွင့်ကို၊ နာဒါသိ (န+အဒါသိ)-မပေး။ သတ္တာ-သည်၊
 အာနန္ဒထွေရံ-အာနန္ဒာထေရ်ကို၊ အာမန္တေတွာ-ခေါ်တော်မူ၍၊ “အာနန္ဒ-
 အာနန္ဒာ၊ ဂစ္ဆ-သွားချေ၊ တံ ယက္ခိနိ-ထိုဘီလူးမကို၊ ပက္ကောသာဟိ-ခေါ်ခဲ့
 လော၊” ဣတိ အာဟ။ ထေရော-အရှင်အာနန္ဒာထေရ်သည်၊ ပက္ကောသိ-ခေါ်
 ခဲ့ပြီ။ ဣတရာ-အခြားသော အမျိုးသမီးသည်၊ “ဘန္တေ-ရား! အယံ-ဤဘီလူးမ

သည်၊ အာဂစ္ဆတိ-လာနေ၏။” ဣတိ၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ။ သတ္တာ-သည်၊ “ဧတု-လာပါစေ၊ သဒ္ဓိ-အသံကို၊ မာ အကာသိ-မပြုနှင့်။” ဣတိ၊ ဝတ္တာ-မိန့်တော်မူ၍၊ အာဂန္တာ-၍၊ ဌိတံ-ရပ်နေသော၊ တံ-ထိုဘိလူးမကို၊ “ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧဝံ-သို့၊ ကရောသိ-ပြုရသနည်း? တုမေ-တို့သည်၊ မာဒိသဿ-ငါကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ဗုဒ္ဓဿ-၏၊ သမ္မုဒါဘာဝံ-မျက်မှောက်၏ အဖြစ်သို့၊ သစေ န+အာဂမိဿထ-အကယ်၍ မရောက်လာကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ-သော်၊) အဟိ-နကုလာနံ-မြွေနှင့် မြွေပါတို့၏၊ (ကပ္ပဌိတိကံ-တစ်ကမ္ဘာပတ်လုံး တည်ခြင်းရှိသော၊ ဝေရံ-သည်၊ ဘဝတိ) ဝိယ-ဖြစ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အတ္ထဖန္ဒနာနံ-ဝံနှင့် ကြုံပင်စောင့်နတ်တို့၏၊ (ကပ္ပဌိတိကံ-သော၊ ဝေရံ-သည်၊ ဘဝတိ) ဝိယ-ကောင်း၊ ကာကောလူကာနံ-ကျီးနှင့် ခင်ပုပ်တို့၏၊ (ကပ္ပဌိတိကံ-သော၊ ဝေရံ-ရန်သည်၊ ဘဝတိ) ဝိယ စ-ကောင်း၊ ဝေါ-သင်တို့၏၊ ကပ္ပဌိတိကံ-သော၊ ဝေရံ-ရန်သည်၊ အဘဝိဿ-ဖြစ်ရာ၏၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝေရံ-ရန်ကို၊ ပဋိဝေရံ-အတုံဖြစ်သောရန်ကို၊ ဝါ-ရန်တုံကို၊ ကရောထ-ပြုကြရသနည်း? ဟိ-မှန်၏၊ ဝေရံ-သည်၊ အဝေရေန-ရန်မတုံမူသဖြင့်၊ ဥပသမ္ပတိ-ငြိမ်းအေး၏၊ ဝေရေန-ရန်တုံမူသဖြင့်၊ နော (ဥပသမ္ပတိ)-မငြိမ်းအေးနိုင်။” ဣတိ၊ ဝတ္တာ-ပြီး၍၊ “န ဟိ၊ ပေ၊ သနန္တနော” တိ-ဟူသော၊ ဣမံ ဂါထံ-ကို၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီ။

န ဟိ ဝေရေန ဝေရာနိ၊ သမ္ပန္နိဓ ကုဒါစနံ။

အဝေရေန စ သမ္ပန္နိဓ ဧသ ဓမ္မော သနန္တနော။

ဟိ-မှန်၏။ ဣဓ-ဤလောက၌၊ ဝေရေန-ရန်တုံမူသဖြင့်၊ ဝေရာနိ-ရန်တို့သည်၊ ကုဒါစနံ-တစ်စုံတစ်ခုသောအခါ၌၊ (ဘယ်အခါ၌မှ)၊ န သမ္ပန္နိဓ-မငြိမ်းအေးနိုင်ကုန်၊ စ-အန္တယကား၊ အဝေရေန-ရန်တုံမူသဖြင့်၊ ဝေရာနိ-တို့သည်၊ သမ္ပန္နိဓ-ငြိမ်းအေးနိုင်ကုန်၏။ ဧသ ဓမ္မော-ရန်ကို ရန်ချင်း၊ မတုံလျင်းမှ၊ ငြိမ်းအေး

အဘဝိဿ။ ။ အတိတ်ကြိယာတိပန္န၊ အနာဂတ်ကြိယာတိပန္နအားဖြင့် ၂မျိုး ရှိရာ ဤ၌ အနာဂတ်ကြိယာတိပန္နတည်း၊ ထိုကြောင့် ကြိယာတိပန္နတိတေ ကာလာ-တိပတ္တိသုတ်၌ “ကာလာတိပတ္တိ” ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် အနာဂတ်ကြိယာတိပန္န ၌ ကာလာတိပတ္တိဝိဘတ်သက်။ (ဝိဗော-၂၁၈၊ ကစွာ-၂၅၊ ကစွာဘာ-၃၉)

နိုင်ခြင်းဟူသော ဤသဘောသည်၊ သနန္တနော-ရှေး၌ ဖြစ်သော သဘောတည်း၊
ဝါ-ရှေးဟောင်းထုံးစံတည်း။

တတ္ထ-ထို ဂါထာ၌၊ န ဟိ ဝေရေနာတိ (ဧတ္ထ)-န ဟိ ဝေရေန ဟူသော
ဤပါဠိ၌၊ (ဂုဠတ္ထံ-လျှို့ဝှက်သော အနက်ကို) ဟိ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒသေမိ)-ထုတ်၍
ပြုဦးအံ့။ [“ဟိ-ဥပမာဆောင် ထင်အောင် ပြအံ့”ဟုလည်း ပေးနိုင်သည်။] ခေဠ-
သိယံဏိကာဒိဟိ-တံတွေး, နှပ်အစရှိကုန်သော၊ အသုစီဟိ-မစင်မကြယ်, ရွံ
စဖွယ်တို့ဖြင့်၊ မက္ခိတံ-ယှဉ်စပ်နေသော၊ ဝါ-လူးလဲနေသော၊ ဌာနံ-အရပ်
ကို၊ တေဟေဝ အသုစီဟိ-ထိုမစင်မကြယ်, ရွံစဖွယ်တို့ဖြင့်ပင်၊ ဓောဝန္တာ-ဆေး
ကြောကုန်လသော်၊ ဝါ-ဆေးကြောသူတို့သည်၊ သုဒ္ဓံ-စင်ကြယ်သည်ကို၊ နိဂုန္တံ-
အနံ့မရှိသည်ကို၊ ကာတုံ-ပြုခြင်းငှာ၊ န သက္ကောန္တိ ယထာ-မစွမ်း နိုင်ကုန်သကဲ့
သို့၊ အထ ခေါ-စင်စစ်ကား၊ တံ ဌာနံ-ထိုအရပ်သည်၊ မတ္တာယ-အတိုင်းအရှည်
ထက်၊ ဘိယျောသော-လွန်စွာ၊ (တစ်နည်း) ဘိယျောသော မတ္တာယ-အတိုင်း
ထက်အလွန်၊ အသုဒ္ဓတရဉ္စေဝ-အထူးသဖြင့် မစင်ကြယ်သည်လည်းကောင်း၊

ဘိယျောသော မတ္တာယ။ ။ ဤပုဒ်နှင့်စပ်၍ အဆိုအမျိုးမျိုးရှိရာ အဋ္ဌကထာဋီကာ
အဆိုများကို ပြပြီးမှ သဒ္ဒါကျမ်းအဆို ပြပါမည်။

သံ. ၄-၃, ၁၄၀။ ။ ဤကျမ်းအလို မတ္တာနောင် တဒတ္ထသမ္ပဒါန်အနက်၌ စတုတ္ထီ
သက်, အာယပြု။ “ဘိယျောသော-လွန်ကဲသော၊ မတ္တာယ-အတိုင်းအရှည်အလို့ငှာ”
ဟု ပေး။

ဥဒါန. ၄-၃၂၉။ ။ ဤကျမ်းအလို မတ္တာနောင် ဝိဘတ္တအပါဒါန်အနက်၌ ပဉ္စမီ
သက်၊ “မတ္တာယ-အတိုင်းအရှည်ထက်၊ ဘိယျောသော-လွန်စွာ”ဟုပေး။

သီ. ၄-၃၂၁။ ။ ဤကျမ်းအလို ဝိသေသနအနက်၌ တတိယာသက်၊ “ဘိယျော-
သော-လွန်ကဲသော၊ မတ္တာယ-အတိုင်းအရှည်အားဖြင့်”ဟု ပေး။

ဝိသုဒ္ဓိဋီ-၁, ၂၈၄။ ။ ဤကျမ်းအလို မတ္တာနောင် သာမိအနက်၌ ဆဋ္ဌိသက်၊
“မတ္တာယ-အတိုင်းအရှည်၏၊ ဘိယျောသော-အထက်၌”ဟုပေး။

[ဆောင်] သံယုတ်-၃-သီ, ဝိသုဒ္ဓိဋီ, လေးလီအဖွင့်မှီး။
ငှာ-ထက်-ဖြင့်-၏, စဉ်တိုင်းသီ, ပေးဘိအနက်တည်း။

ဝါ-သာ၍ မစင်ကြယ်သည်လည်းကောင်း၊ ဒုဂ္ဂန္ဓတရဇ္ဈ-အထူးသဖြင့် မကောင်းသော အနိရိသည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-သာ၍ မကောင်းသောအနိရိသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ ယထာ-ဖြစ်သကဲ့သို့။ ဧဝမေဝ-ဤအတူပင်၊ အက္ခောသန္တိ-ဆဲရေးသူကို၊ ပစ္စက္ခောသန္တော-ပြန်၍ ဆဲရေးလတ်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ပြန်၍ ဆဲရေးသူသည်လည်းကောင်း၊ ပဟရန္တိ-ပုတ်ခတ်သူကို၊ ပတိပ္ပဟရန္တော-ပြန်၍ ပုတ်ခတ်လတ်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ပြန်၍ ပုတ်ခတ်သူသည်လည်းကောင်း၊ ဝေရေန-နောက်ရန်ဖြင့်၊ ဝေရံ-ရှေ့ရန်ကို၊ ဝူပသမေတုံ-ငြိမ်းစေခြင်းငှာ၊ န သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ အထ ခေါ-စင်စစ်ကား၊ ဘိယျော ဘိယျော-လွန်စွာ လွန်စွာ၊ ဝါ-အလွန်အလွန်၊ ဝေရမေဝ-ရန်ကိုသာ၊ ကရောတိ-ပြု၏၊ ဣတိ-

သဒ္ဓါကျမ်းအဆို။ ။ နိဒ္ဒေသ-၁၁၁၅၅ “ဘိယျော+သော+မတ္တာယ” ဟုခွဲ၍ “သော-ထိုခွေးသည်၊ မတ္တာယ-အတိုင်းအရှည်ထက်၊ ဘိယျော-လွန်စွာ” ဟုလည်းကောင်း၊ “မတ္တာယ-ထက်၊ သော-ထိုသူသည်၊ ဘိယျော-လွန်၏” ဟုလည်းကောင်း အနက်ပေးရကြောင်းကို ဆို၏။ ဤအဆိုကို ဆရာမြတ်များ နှစ်သက်တော်မမူကြပါ။ (ကဏ္ဍဘာ-၁၊ ၃၅၁၊ ရူဘာ-၁၊ ၄၂၈၊ မောင်နိ-၁၊ ၂၁၉)။

တစ်နည်း။ ။ “ဘိယျော+သောမတ္တာယ” ဟုခွဲ၍ ဝိဘတုန္တပဋိရူပကနိပါတ်ပုဒ် ယူကာ “ဘိယျော သောမတ္တာယ-များစွာ အတိုင်းထက်အလွန်” ဟု ဂဿလာဒေဏိ နိဿယဟောင်း၌ ဆိုကြောင်းကို ဆို၏(ဗာဂံ-၂၊ ၄၅၄)။

မောင်-၂၊ ၂၅။ ။ ထို၌ ဘိယျောသောမတ္တာယသည် အတိသယတ္ထဝိဘတုန္တ ပဋိရူပကနိပါတ်သမုဒါယဟု ဆို၍ “ဘိယျောသောမတ္တာယ-လွန်သော အတိုင်းအရှည်ဖြင့်” ဟု ပေး၏(မောင်နိ-၁၊ ၂၁၉၊ မောင်ပံနိ-၁၊ ၁၈၇၊ ဗာဂံ-၂၊ ၄၅၂)။

နိတိသုတ္တ-၁၂၅။ ။ ထို၌ နပုံလိင် မတ္တနောင် ဝိဘတ္တအပါဒါန်အနက်၌ စတုတ္ထိ သက်၊ အာယပြုသည်ဟု ဆို၏။ သို့သော် ဣတ္ထိလိင် မတ္တာသဒ္ဓါသာ ပမာဏအနက်ကို ဟော၍ နပုံလင် မတ္တသဒ္ဓါက ပမာဏအနက်ကို မဟောနိုင်သောကြောင့် နိတိအဆိုကို ဆရာအများ နှစ်သက်တော်မမူပါ။

[ဆောင်] ဘိယျောတစ်ပုဒ်၊ သောတစ်ပုဒ်၊ ဖွင့်ထုတ်နိဒ္ဒေသာ။
 နပုံသက၊ ပုဒ်မတ္တ၊ မိန့်ဟနိတိမှာ။
 အဘိဓာန်တွေ့၊ အထွေထွေ၊ မိန့်လေကုတ္တိသာ။
 နိဒ်-နိတိပြု၊ ထိုဝါဒ၊ ပယ်ကြထေရ်များစွာ။

ဤသို့ ဝါ-ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဝေရာနိ နာမ-ရန်တို့မည်သည်၊ ဝေရေန-
 ရန်တို့မူသဖြင့်၊ ကိသ္မိဉ္စိကာလေ-တစ်စုံတစ်ခုသောအခါ၌၊ ဝါ-ဘယ်အခါ၌မှ၊
 န သမ္ပန္နိ-မငြိမ်းအေးနိုင်ကုန်၊ အထ ခေါ-စင်စစ်ကား၊ ဝဗ္ဗန္တိယေဝ-တိုးပွားကုန်
 သည်သာ။ ပန-အဖို့တစ်ပါးကား၊ ခေဠာဒီနိ-တံတွေးအစရှိကုန်သော၊ တာနိ
 အသုစီနိ-ထိုမစင်မကြယ် ရွံစဖွယ်တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဝိပုသန္ဓေန-အထူးသဖြင့်
 ကြည်လင်သော၊ ဥဒကေန-ရေဖြင့်၊ ဓောဝိယမာနာနိ-ဆေးကြောအပ်ကုန်လ
 သော်၊ နသန္တိ ယထာ-ပျောက်ကုန်သကဲ့သို့၊ တံ ဌာနံ-ထိုအရပ်သည်၊ သုဒ္ဓံ-
 စင်ကြယ်သည်၊ သုဂန္ဓံ-ကောင်းသော အနံ့ရှိသည်၊ ဟောတိ ယထာ-ဖြစ်သကဲ့
 သို့၊ ဧဝမေဝ-ဤအတူပင်၊ အဝေရေန-ရန်တို့မူသဖြင့်၊ ခန္တိမေတ္တာဒကေန-
 သည်းခံခြင်းမေတ္တာတည်းဟူသောရေဖြင့်၊ ယောနိသော-သင့်သောအကြောင်း
 အားဖြင့်၊ မနသိကာရေန-နှလုံးသွင်းခြင်းဖြင့်၊ ပစ္စဝေက္ခဏေန-တရားသဘော
 ကို ဆင်ခြင်ခြင်းဖြင့်၊ ဝေရာနိ-ရန်တို့သည်၊ ဝူပသမန္တိ-ငြိမ်းအေးကုန်၏၊ ပဋိ-
 ပုဿမ္ပန္နိ-ငြိမ်းအေးကုန်၏၊ အဘာဝံ-မရှိခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆန္တိ-ရောက်ကုန်၏။ ဧသ
 ဓမ္မော သနန္တနောတိ-ကား၊ အဝေရေန-ရန်တို့မူသဖြင့်၊ ဝေရူပသမနသင်္ခါ-
 တော-ရန်တို့၏ငြိမ်းအေးခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ ဧသ (ဧသော)-ဤသဘော
 သည်၊ ပေါရာဏကော-ရှေးလူကြီးတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ဓမ္မော-သဘောတည်း၊
 သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓဓိဏာသဝါနံ-ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊
 ရဟန္တာတို့၏၊ ဂတမဂ္ဂေါ-သွားအပ်သော လမ်းတည်း၊ ဣတိ-ဤတွင် ဂါထာ
 အဖွင့် အပြီးတည်း။

ဂါထာပရိယောသာနေ-၌၊ ယက္ခိနိ-ဘီလူးမသည်၊ သောတာပတ္တိဖလေ-
 ဖိုလ်၌၊ ပတိဋ္ဌဟိ-တည်ပြီ၊ သမ္ပတ္တပရိသာယပိ-ရောက်လာသော ပရိသတ်၏
 လည်း၊ ဝါ-အတွက်လည်း၊ ဓမ္မဒေသနာ-သည်၊ သာတ္ထိကာ-သည်၊ အဟောသိ။

သတ္တာ-သည်၊ တံ ဣတ္ထိ-ထိုမိန်းမကို၊ “ဧတိဿာ-ဤဘီလူးမအား၊ တဝ-
 သင်၏၊ ပုတ္တံ-သားကို၊ ဒေဟိ-ပေးလိုက်လော၊” ဣတိ၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။
 ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား! ဘာယာမိ-ကြောက်ပါ၏၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ။
 “မာ ဘာယိ-မကြောက်နှင့်၊ တေ-သင်၏၊ ဝါ-သင့်မှာ၊ ဧတံ-ဤဘီလူးမကို၊

နိဿာယ-မိ၍၊ ပရိပန္နော-ဘေးရန်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့” ဣတိ အာဟ။ သာ-ထိုမိန်းမသည်၊ တဿာ-ထိုဘီလူးမအား၊ ပုတ္တံ-ကို၊ အဒါသိ-ပေးပြီ။ သာ-ထိုဘီလူးမသည်၊ တံ-ထိုသားကို၊ စုမ္ဗိတ္တာ-စုတ်၍၊ အာလိင်္ဂေတွာ-ပွေ့ဖက်၍၊ ပုန-ဖန်၊ မာတုယေဝ-အမေအားသာ၊ ဒတွာ-ပေး၍၊ ရောဒိတုံ-ငိုခြင်းငှာ၊ အာရဘိ-အားထုတ်ပြီ။ အထ-ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုဘီလူးမကို၊ သတ္တာ-သည်၊ “ဧတံ-ဤငိုခြင်းသည်၊ ကိံ-အဘယ်ကြောင့်နည်း?” ဣတိ ပုစ္ဆိ။ ဘန္တေ! အဟံ-သည်၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ ယထာ ဝါ တထာ ဝါ-ဟုတ်ဟုတ်ငြားငြားသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဇီဝိကံ-အသက်မွေးမှုကို၊ ကပ္ပေန္တိပိ-ပြုပါသော်လည်း၊ ကုစ္ဆိပူရံ-ဝမ်းပြည့်အောင်၊ နာလတ္တံ (န+အလတ္တံ)-မရခဲ့ပါ၊ ဣဒါနိ-၌၊ ကထံ-အဘယ်သို့လျှင်၊ ဝါ-အဘယ်နည်းဖြင့်၊ ဇီဝိဿာမိ-အသက်ရှင်နိုင်တော့အံ့နည်း? ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ။ အထ-၌၊ နံ-ထိုဘီလူးမကို၊ သတ္တာ-သည်၊ “မာ စိန္တယိ-မကြံစည်နှင့်၊ ဝါ-မစိုးရိမ်နှင့်” ဣတိ-သို့၊ သမဿာသေတွာ-သက်သာရာရစေ၍၊ (ဖြေသိမ့်၍)၊ တံ ဣတ္ထိ-ထိုမိန်းမကို၊ “ဣမံ-ဤဘီလူးမကို၊ နေတွာ-အိမ်သို့ ခေါ်ဆောင်၍၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဂေဟေ-အိမ်၌၊ နိဝါသာပေတွာ-နေစေ၍၊ အဂ္ဂယာဂုဘတ္တေဟိ-အဥားအဖျားဖြစ်သော ယာဂု၊ ထမင်းတို့ဖြင့်၊ ဝါ-မွန်မြတ်သော ယာဂု၊ ထမင်းတို့ဖြင့် ပဋိဇဂ္ဂါဟိ-ပြုစုလုပ်ကျွေးလော။” ဣတိ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။ သာ-ထိုအမျိုးသမီးသည်၊ တံ-ထိုဘီလူးမကို၊ နေတွာ-အိမ်သို့ ခေါ်ဆောင်၍၊ ပိဋ္ဌိဝံသေ-ခေါင်လျှောက်ဝါး၌၊ ဝါ-ခေါင်အုပ်ဝါး၌၊ ပတိဋ္ဌာ-ပေတွာ-တည်နေစေ၍၊ ဝါ-ထား၍၊ အဂ္ဂယာဂုဘတ္တေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ပဋိဇဂ္ဂိ-ပြုစုလုပ်ကျွေးပြီ၊ တဿာ-ထိုဘီလူးမအား၊ ဝိဟိပဟရဏကာလေ-စပါးထောင်းရာအခါ၌၊ မုသလဂ္ဂေန-ကျည်ပွေ့ဖျားဖြင့်၊ မုဒ္ဒံ-ဥားထိပ်ကို၊ ပဟရန္တံ ဝိယ-ရိုက်သကဲ့သို့၊ ဥပဋ္ဌာသိ-ထင်ရပြီ။ သာ-ထိုဘီလူးမသည်၊ သဟာယိကံ-သူငယ်ချင်းမကို၊ အာမန္တေတွာ-ခေါ်၍၊ “ဣမသ္မိံ ဌာနေ-ဤအရပ်၌၊ ဝသိတုံ-နေခြင်းငှာ၊

စုမ္ဗိတ္တာ။ ။ စုဗိဓာတ်၊ စုမ္ဗဓာတ်သည် ဝဒနသံယောဂေ(ခံတွင်းကို ယှဉ်ခြင်း-ငုံခြင်း၊ စုတ်ခြင်း၊ မှုတ်ခြင်း၊ ကိုက်ခြင်း၊ လျက်ခြင်း)ကို ဟောရကား “စုမ္ဗိတ္တာ-နမ်း၍”ဟု မပေးသင့်ကြောင်းကို ဓာတွတ္တ၌ ဆို၏။

န သက္ကောမိ-မစွမ်းနိုင်ပါ။ အညတ္ထ-အခြားအရပ်၌၊ မံ-ငါ့ကို၊ ပတိဋ္ဌာပေဟိ-တည်စေလော၊ ဝါ-ထားလော၊ ဣတိ ဝတ္တာ၊ မုသလသာလာယ-မောင်းတင်းကုပ်လည်းကောင်း၊ ဝါ-မောင်းတဲလည်းကောင်း၊ ဥဒကစာဋီယံ-ရေလှောင်အိုးကြီးလည်းကောင်း၊ (ရေအိုးစရည်းလည်းကောင်း)၊ ဥဒ္ဒနေ-ဖိုခနောက်တည်ရှိရာ မီးဖိုလည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗကောသေ-တံစက်မြိတ်ရေကျရာ အရပ်(မြောင်း)

ဥဒ္ဒနေ။ ။ ဥဒ္ဒနသဒ္ဒါ ဖိုခနောက်အနက်ကို ဟော၏။ နောက်၌ “ဣဓ သုနခါ နိပဇ္ဇန္တိ”ကို ကြည့်၍ ဖိုခနောက်၌ ခွေးအိပ်၍မရ၊ ဖိုခနောက်ရှိရာ မီးဖို၌သာ အိပ်သည်။ ထိုကြောင့် “ဥပရိ ဝိယတေ ထာလျာဒိကံ အသိန္တိ ဥဒ္ဒနံ-အထက်၌ ထမင်းအိုးစသည်ကို ဆောင်ရာ ဖိုခနောက်၊ [ဥ+ဓာ+ယု-ဓာန်ဋီ-၄၅၅။]”ဟုပြုပြီးနောက် မီးဖိုကိုရအောင် “ဥဒ္ဒနံ+ဓတ္ထ အတ္ထိတိ ဥဒ္ဒနံ-ဖိုခနောက်ရှိရာအရပ်-မီးဖို-စားဖို”ဟု ဆက်ပါ။ သို့မဟုတ် ဌာနုပစာရအားဖြင့် ဖိုခနောက်၏တည်ရာ မီးဖိုကို ယူပါ။

နိဗ္ဗကောသေ။ ။ “နိဗ္ဗံ တု ဆဒ္ဒကောဋီယံ(ဓာန်-၂၁၇)”အရ နိဗ္ဗသဒ္ဒါသည် တံစက်မြိတ်(အမိုးစွန်း)ကို ဟော၏။ “နိဿေသတော အပ္ပတိ ဝဿောဒကံ အနေနာတိ နိဗ္ဗံ၊ [နိ+အပ္ပ ဝတိအနက်+အါ-ဓာန်ဋီ-၂၁၇။]”ဟုပြု၊ တံစက်မြိတ် (အမိုးစွန်း) သည် ထွက်ဝင်သူတို့ ငြူးခေါင်းနှင့် ထိမိ၊ တိုက်မိတတ်သဖြင့် ဆဲရေးအပ်သောကြောင့် “ကုသိယတိ အက္ကောသိယတီတိ ကောသော(စလင်း ဂံ-၁, ၃၁၆)”ဟုပြု၊ ထိုနောင် “နိဗ္ဗံ စ+တံ+ကောသော စာတိ နိဗ္ဗကောသော”ဟု ဆက်တွဲပါ။ (တစ်နည်း) ကောသသဒ္ဒါ အနက်မဲ့ယူ၍ “နိဗ္ဗံ ဧဝ နိဗ္ဗကောသော၊ (တဗ္ဘာဝုတ္တိကမ္မဓာရည်း)”ဟုကြံ၊ နောက်၌ “ဒါရကာ အသုစိံ ကရောန္တိ”ဟု ဆိုသဖြင့် တံစက်မြိတ်ရေကျရာအရပ်(မြောင်း)ကို ယူရမည်။ ထို့ကြောင့် “နိဗ္ဗကောသဿ+ဣဒံ၊ နိဗ္ဗကောသေ ပဝတ္တံ ဝါ နိဗ္ဗကောသံ-တံစက်မြိတ်ရေ၊ [နိဗ္ဗကောသ+ဣ၊] နိဗ္ဗကောသဿ+ပတနဋ္ဌာနံ နိဗ္ဗကောသံ-တံစက်မြိတ်ရေကျရာအရပ်၊ ပတနဋ္ဌာနပုဒ်ကျေသည်”ဟု ဆက်ကြံ။ [ကဒီ မဟာဋီ-၂, ၂၄၂ နိဗ္ဗောဒကပတနဋ္ဌာနံအဖွင့်ရှု။]

တစ်နည်း။ ။ နိဗ္ဗကောသံ+ဓတ္ထ အတ္ထိတိ နိဗ္ဗကောသံ-တံစက်မြိတ်ရေတည်ရှိရာအရပ်”ဟုကြံ၊ (တစ်နည်း) ကောသသဒ္ဒါ အိမ်အနက်ဟောယူ၍ “နိဗ္ဗဿ+ဣဒံ၊ နိဗ္ဗေ ပဝတ္တံ ဝါ နိဗ္ဗံ-တံစက်မြိတ်ရေ၊ [နိဗ္ဗ+ဣ၊] ကောသော ဝိယာတိ ကောသံ-အိမ်နှင့်တူသော တည်နေရာဌာန(မြောင်း)၊ နိဗ္ဗဿ+ကောသံ နိဗ္ဗကောသံ-တံစက်မြိတ်ရေ၏ တည်နေရာဌာန”ဟုကြံ။

လည်းကောင်း၊ သင်္ကာရကုဋေ-အမှိုက်ပုံလည်းကောင်း၊ ဂါမဒ္ဒါရေ စ-ရွာ၏ တံခါးလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဧတေသု ဌာနေသု-ဤအရပ်တို့၌၊ ပတိဋ္ဌာ-ပိတာ-တည်နေစေအပ်သည်။ ဝါ-ထားအပ်သည်။ (သမာနာ)ပိ-သော်လည်း၊ ဣမ-ဤမောင်းတင်းကပ်၌၊ ဝါ-မောင်းတဲ၌၊ မေ-အား၊ မုသလေန-ကျည်ပွေ့ဖြင့်၊ သီသံ-ဥဒါဏ်ကို၊ ဘိန္ဒုန္တံ ဝိယ-ခွဲသကဲ့သို့၊ ဥပဋ္ဌာတိ-ထင်ရ၏။ ဣမ-ဤရေလှောင်အိုးကြီး၌၊ ဒါရကာ-တို့သည်၊ ဥစ္စိဋ္ဌောဒကံ-စွန့်ပစ်ထွေးအန်အပ်သော ရေကို၊ ဝါ-လုတ်ဆေးရေကို၊ ဩတာရေန္တိ-သက်ဝင်စေကုန်၏။ ဝါ-ကျရောက်စေကုန်၏။ ဣမ-ဤမီးဖို၌၊ သုနခါ-ခွေးတို့သည်၊ နိပဇ္ဇန္တိ-အိပ်ကုန်၏။ ဣမ-တံစက်မြိတ်ရေကျရာအရပ်(မြောင်း)၌၊ ဒါရကာ-တို့သည်၊ အသုစိ-အညစ်အကျေးကို၊ ကရောန္တိ-ပြုကုန်၏။ (စွန့်ကုန်၏)။ ဣမ-ဤအမှိုက်ပုံ၌၊ ကစဝရံ-အမှိုက်ကို၊ ဆဇ္ဇန္တိ-စွန့်ကုန်၏။ ဣမ-ဤ ရွာတံခါး၌၊ ဂါမဒါရကာ-ရွာသားကလေးတို့သည်၊ လက္ခယောဂ္ဂံ-ပစ်မှတ်၌ လေ့ကျင့်ကစားခြင်းကို၊ ဝါ-လက်တည့်စမ်းခြင်းကို၊ ကရောန္တိ-ကုန်၏။ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ (အကြောင်းပြ၍)၊ သဗ္ဗာနိ-ကုန်သော၊ တာနိ-ထိုအရပ်တို့ကို၊ ပဋိက္ခိပိ-ပယ်ပြီ။ အထ-၌၊ နံ-ထိုဘီလူးမကို၊ ဗဟိဂါမေ-ရွာအပြင်၌၊ ဝိဝိတ္ထောကာသေ-လူတို့မှ ကင်းဆိတ်ရာအရပ်၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတွာ-တည်နေစေ၍၊ တတ္ထ-ထိုအရပ်၌၊ ဝါ-သို့၊ တဿာ-ထိုဘီလူးမဖို့၊ ဝါ-အတွက်၊ အဂ္ဂယာဂုဘတ္တာဒိနိ-အဥားအဖျားဖြစ်သော ယာဂုထမင်းအစရှိသည်တို့ကို၊ ဝါ-မွန်မြတ်သော ယာဂု၊ ထမင်းအစရှိသည်တို့ကို၊ ဟရိတွာ-ပို့ဆောင်၍၊ ပဋိဇဂ္ဂိ-ပြုစုလုပ်ကျွေးပြီ။ သာ ယက္ခိနိ-ထိုဘီလူးမသည်၊ ဧဝံ-သို့၊ စိန္တေသိ-စဉ်းစားပြီ၊ (ကိ-နည်း?) “ဣဒါနိ-၌၊ မေ-အား၊ ဝါ-၏၊ အယံ သဟာယိကာ-ဤသူငယ်ချင်းမသည်၊ ဗဟူပကာရာ-များသောကျေးဇူးရှိ၏။ ဟန္တ-ယခု၊ အဟံ-သည်၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ပဋိဂုဏံ-ကျေးဇူးအတုံကို၊ ဝါ-ကျေးဇူးဆပ်ခြင်းကို၊ ကရောမိ-ပြုအံ့။” ဣတိ-ကြံပြီ။ သာ-ထိုဘီလူးမသည်၊ “ဣမသ္မိံ သံဝစ္ဆရေ-ဤနှစ်၌၊ သုဗ္ဗဋ္ဌိကာ-ကောင်းသော မိုးရွာခြင်းသည်၊ ဝါ-မိုးကောင်းသည်။ [ဝဿနံ ဝုဋ္ဌိံ သမ္မာ+ဝုဋ္ဌိံ သုဝုဋ္ဌိကာ၊ သမာသန္တကပစ္စည်းသက်-သီတာ-၁, ၅၇၃။] ဘဝိဿတိ-လိမ့်မည်၊ ထလဋ္ဌာနေ-ကုန်းမြင့်အရပ်၌၊ သသံ-

ကောက်စပါးကို၊ ကရောဟိ-ပြုလော၊ ဝါ-စိုက်ပျိုးလော၊ ဣမသ္မိံ သံဝစ္ဆရေ-၌၊
ဒုဗ္ဗဋ္ဌိကာ-မိုးမရွာခြင်းသည်၊ ဝါ-မကောင်းသော မိုးရွာခြင်းသည်၊ (မိုးခေါင်ခြင်း
သည်)၊ ဘဝိဿတိ-လိမ့်မည်၊ နိန္ဒုဋ္ဌာနေယေဝ-ချိုင့်ဝှမ်းသော အရပ်၌သာ၊
သသံ-ကို၊ ကရောဟိ-လော၊ 'ဣတိ-သ္မိံ သဟာယိကာယ-သုငယ်ချင်းမအား၊
အာရောစေတိ-ပြော၏။ သေသဇနေဟိ-ကြွင်းသောလူတို့သည်၊ ကတသသံ-
ပြုအပ် (စိုက်ပျိုးအပ်)သော ကောက်စပါးသည်၊ အတိဥဒကေန ဝါ-လွန်ကဲသော
ရေရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ (အလွန်ရေများခြင်းကြောင့်လည်း
ကောင်း)၊ အနောဒကေန ဝါ-ရေမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊
နဿတိ-ပျက်စီး၏၊ တဿာ-ထိုအမျိုးသမီး၏၊ ဝါ-သည်၊ (ကတသသံ-သည်)၊
အတိဝိယ-အလွန်အကဲသာလျှင်၊ သမ္ပဇတိ-ပြည့်စုံ၏၊ (အောင်မြင်၏)။ အထ-
၌၊ နံ-ထိုအမျိုးသမီးကို၊ သေသဇနာ-ကြွင်းသော လူတို့သည်၊ “အမ္မ-အမိ!
တယာ-သင်သည်၊ ကတသသံ-သည်၊ အစောဒကေန-လွန်ကဲသော ရေရှိ
သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အလွန်ရေများခြင်း ကြောင့်)၊ နေဝ (နဿတိ)-မပျက်
စီး၊ အနုဒကေန-ရေမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ န နဿတိ-မပျက်စီး၊ သုဗ္ဗဋ္ဌိ-
ဒုဗ္ဗဋ္ဌိဘာဝံ-ကောင်းစွာ မိုးရွာခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်၊ မိုးရွာခြင်းမရှိသည်၏
အဖြစ်ကို၊ ဝါ-မိုးကောင်းခြင်း၊ မိုးခေါင်ခြင်းကို၊ ဥ တ္တာ-သိ ၍၊ ကမ္မံ-အလုပ်ကို၊
ကရောသိ-ပြု၏၊ ဧတံ-ဤသို့ ပြုနိုင်ခြင်းသည်၊ ကိံ န ခေါ-ဘာကြောင့်နည်း?”
ဣတိ၊ ပုစ္ဆိသု-မေးကုန်ပြီ။ “အမှာကံ-ကျွန်မတို့အား၊ ဝါ-တို့၏၊ သဟာယိကာ-
ဖြစ်သော၊ ယက္ခိနိ-သည်၊ သုဗ္ဗဋ္ဌိဒုဗ္ဗဋ္ဌိဘာဝံ-ကို၊ အာစိက္ခတိ-ပြောပြ၏၊ မယံ-
ကျွန်မတို့သည်၊ တဿာ-ထိုဘီလူးမ၏၊ ဝစနေန-စကားကြောင့်၊ ထလေသု-
ကုန်းမြင့်အရပ်တို့၌လည်းကောင်း၊ နိန္ဒုဋ္ဌာ-ချိုင့်ဝှမ်းသော အရပ်တို့၌
လည်းကောင်း၊ သဿာနိ-ကောက်စပါးတို့ကို၊ ကရောမ-ပြုပါကုန်၏၊ ဝါ-စိုက်
ပျိုးပါကုန်၏၊ တေန-ထိုကြောင့်၊ နော-တို့၏၊ ဝါ-သည်၊ (ကတသသံ-သည်)။

ဒုဗ္ဗဋ္ဌိကာ။ ။ လုံးလုံးမိုးမရွာခြင်းကို “န+ဝုဋ္ဌိ အဝုဋ္ဌိကာ”ဟုပြု၊ ရွာသင့်သောအခါ၌
မရွာခြင်းကို “ဒုဋ္ဌ၊ ဒုဋ္ဌာ အသောဘနာ+ဝုဋ္ဌိ အဝုဋ္ဌိကာ”ဟုပြု။-သာရဏ္ဍ-၁၊ ၁၇၂။
ပါရာဘာ-၁၊ ၃၀၆။ သီဘာ-၁၊ ၅၇၃။

သမ္ပဇုတိ-ပြည့်စုံ၏။ ဝါ-အောင်မြင်၏။ နိဗ္ဗာန်-အမြဲမပြတ်၊ အမှာကံ-တို့၏။ ဂေဟတော-အိမ်မှ၊ ယာဂုဘတ္တာဒီနိ-ယာဂု ထမင်းအစရှိသည်တို့ကို၊ ဟရိယ-မာနာနိ-ပို့ဆောင်အပ်သည်တို့ကို၊ န ပဿထ ကိ-မမြင်ကြဘူးလော? တာနိ-ထိုယာဂု၊ ထမင်းအစရှိသည်တို့ကို၊ ဧတိဿာ-ဤဘီလူးမဖို့၊ ဝါ-အတွက်၊ ဟရိယန္တိ-ပို့ဆောင်အပ်ကုန်၏။ တုမေပိ-တို့သည်လည်း၊ ဧတိဿာ-ဖို့၊ ဝါ-အတွက်၊ အဂ္ဂယာဂုဘတ္တာဒီနိ-တို့ကို၊ ဟရထ-ပို့ဆောင်ကြလော၊ တုမှာကံပိ-တို့၏လည်း၊ ကမ္မန္တေ-အမှုလုပ်ငန်းတို့ကို၊ ဩလောကေဿတိ-ကြည့်ရှုပေးလိမ့်မည်။” ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ အထ-ထိုအခါ၌၊ သကလနဂရဝါသိနော-အလုံးစုံသော မြို့၌ နေသူတို့သည်၊ (မြို့သူမြို့သားအားလုံးတို့သည်)၊ အဿာ-ထိုဘီလူးမအား၊ ဝါ-ကို၊ သက္ကာရံ-ကောင်းစွာပူဇော်ပ-သမှုကို၊ ကရိသု-ပြုကုန်ပြီ၊ [တစ်နည်း- အဿာ-ထိုဘီလူးမဖို့၊ ဝါ-အတွက်၊ သက္ကာရံ-ရိုသေစွာ (အထူးတလည်) ပြုအပ်သော ပစ္စည်းကို၊ ကရိသု။] သာပိ-ထိုဘီလူးမသည်လည်း၊ တတော-ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော လူတို့၏၊ ကမ္မန္တေ-တို့ကို၊ ဩလောကေန္တိ-ကြည့်ရှုပေးလသော်၊ ဝါ-သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ လာဘဂ္ဂပ္ပတ္တာ-လာဘ်၏ ကောင်းမြတ်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သည်၊ ဝါ-ကောင်းမြတ်သော လာဘ်သို့ ရောက်သို့၊ (ကောင်းမွန်သော လာဘ်ကို ရသည်)၊ မဟာပရိဝါရာ-များသော အခြွေရံရှိသည်၊ အဟောသိ-ပြီ။ သာ-ထိုဘီလူးမသည်၊ အပရဘာဂေ-နောက်အဖို့၌၊ အဋ္ဌ-၈မျိုးကုန်သော၊ သလာကဘတ္တာနိ-

လာဘဂ္ဂပ္ပတ္တာ ။ ။ လာဘဿ+အဂ္ဂေါ လာဘဂ္ဂေါ-လာဘ်၏ ကောင်းမြတ်သည်အဖြစ်၊ (ဘာဝပ္ပဓာန, ဘာဝလောပ)၊ လာဘဂ္ဂံ+ပတ္တာ လာဘဂ္ဂပ္ပတ္တာ(မ, ၄-၃, ၁၀၉)။ (တစ်နည်း) လာဘော+အဂ္ဂေါ လာဘဂ္ဂေါ-ကောင်းမြတ်သောလာဘ်၊ (ဝိသေသနပရပဒ)၊ ရှေ့နည်းအတိုင်း ဆက်တွဲ။

သလာကဘတ္တာနိ ။ ။ သလာကာယ ဂါဟေတဗ္ဗံ ဘတ္တံ သလာကဘတ္တံ-စာရေးတံ မဲဖြင့် ယူစေအပ်သောဆွမ်း(အံဋီ-၁, ၂၀၀)၊ သလာကာယ ဒါတဗ္ဗံ ဘတ္တံ သလာကဘတ္တံ-စာရေးတံမဲဖြင့် လျှူအပ်သောဆွမ်း(ဒီဋီ-၃, ၂၂၈၊ အံဋီ-၂, ၂၇၁)၊ သလာကံ ဂါဟာပေတွာ ဒါတဗ္ဗံ ဘတ္တံ သလာကဘတ္တံ-စာရေးတံမဲကို ယူစေ၍ လျှူအပ်သော ဆွမ်း(သာရတ္ထ-၃, ၂၃၄)၊ သလာကံ ပါတေတွာ ဂါဟေတဗ္ဗံ ဘတ္တံ သလာကဘတ္တံ-

စာရေးတံဆွမ်းတို့ကို၊ ပဌပေသိ-ဖြစ်စေပြီ။ တာနိ-ထိုစာရေးတံဆွမ်းတို့ကို၊ ယာဝဇ္ဇကာလာ-ယနေ့ကာလတိုင်အောင်၊ ဒီယန္တိယေဝ-ပေးလျှူအပ်ကုန်သည် သာ၊ ဣတိ-ဤတွင် ကာဠယက္ခိနိဝတ္ထု အပြီးတည်း။

ကာဠယက္ခိနိဝတ္ထုဘာသာဋီကာ ပြီးပြီ။

၅-ကောသမ္ပကဝတ္ထုဘာသာဋီကာ

ပရေ စ န ဝိဇာနန္တိတိ-သော၊ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္တာ ဇေတဝနေ ဝိဟရ-န္တော ကောသမ္ပကေ-ကောသမ္ပိမြို့ဟူသော နေရာရှိကုန်သော၊ ဝါ-ကောသမ္ပိ မြို့၌ နေကုန်သော၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းတို့ကို၊ အာရဗ္ဗ-၍၊ ကထေသိ-ပြီ။

ဟိ-ချဲ့ဥူးအံ့၊ ကောသမ္ပိယံ-ကောသမ္ပိမြို့၌၊ ဝါ-ကောသမ္ပိမြို့၏ အနီးဖြစ် သော၊ ယောသိတာရာမေ-ယောသိတသူဌေး ဆောက်လုပ်စေအပ်သော ကျောင်းတိုက်၌၊ ဝါ-ယောသိတာရုံကျောင်းတိုက်၌၊ [ယောသိတာရာမေတိ ယောသိတသေဌိနာ ကာရိတေ အာရာမေ-မ. ဋ-၂၀, ၂၈၈။] ပဉ္စသတပဉ္စသတ- ပရိဝါရာ-ငါးရာငါးရာအခြေအရံရှိကုန်သော၊ ဝိနယဓရော စ-ဝိနည်းခိုရ် ရဟန်းလည်းကောင်း၊ (ဝိနည်းပိဋကကို ဆောင်သောရဟန်းလည်းကောင်း)။

စာရေးတံဆွမ်းချ၍ ယူစေအပ်သောဆွမ်း(ဝိလံဋီ-၂, ၃၆)၊ သလာကာယော ဆိန္ဒိတွာ ကာတဗ္ဗံ ဘတ္တံ သလာကာဘတ္တံ-စာရေးတံဆွမ်းတို့ကို ဖြတ်၍ ပြုအပ်သောဆွမ်း(ပါစိ ယော-၅၀၁)၊ သလာကာယ+ကာတဗ္ဗံ ဥဒ္ဓိသိတဗ္ဗံ ဝါ+ဘတ္တံ သလာကာဘတ္တံ-စာရေးတံ ဆွမ်းဖြင့် ပြုအပ်, ညွှန်အပ်သောဆွမ်း(စူဘာ- ၃၀၄)။

ကောသမ္ပိယံ။ ။ တိတ္ထေန(ခါးသဖြင့်) ကုသီယတိ အက္ကောသီယတီတိ ကော- သမ္ပော-ကြို့ပင်၊ [ကုသ+ဗ+မောင်-၇, ၁၂၂။] ကောသမ္ပော+ဧတ္ထ အတ္တိတိ ကောသမ္ပိ- ကြို့ပင်များစွာ ရှိရာမြို့၊ [ကောသမ္ပ+ဏ+ဤ-မ. ဋ-၂, ၂၈၇။] (တစ်နည်း) ကုသမ္ပဿ ဣသိနော+နိဝါသော ကောသမ္ပိ-ကုသမ္ပရသေ့၏နေရာ-သင်္ခန်းကျောင်း၊ ကောသမ္ပိ- ယာ+အဝိဒူရေ ဘဝါ ကောသမ္ပိ-ကုသမ္ပရသေ့၏ သင်္ခန်းကျောင်းအနီး၌ ဖြစ်သော မြို့(မဋီ-၂, ၃၀၄၊ သာရတ္ထ-၂, ၂၃၈)။ ကုသမ္ပေန+နိဗ္ဗတ္တာ ကောသမ္ပိ-ကုသမ္ပရသေ့ သည် ဖြစ်စေအပ်သောမြို့(မောင်-၄, ၁၈)၊ “ခါဒထ ပိဝထ” တျာဒီဟိ ဒသဟိ သဒ္ဓေဟိ ကောသန္တိ ဧတ္တာတိ ကောသမ္ပိ၊ [ကုသ+ဗ+ဤ-ဓာန်ဋီ-၂၀၀။]

ဓမ္မကထိကော စ-ဓမ္မကထိကရဟန်းလည်းကောင်း၊ (တရားဟောသော ရဟန်းလည်းကောင်း)၊ (ဣတိ-သို့) ဒွေ-၂ပါးကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ဝိဟရိသု-နေကုန်ပြီ။ [ဝိ. ၄-၃, ၄၃၁၊ မ. ၄-၂, ၂၉၁၊ ဇာ-၃, ၄၆၂၌ “ဝိနယဓရော စ သုတ္တန္တိကော စ (သုတ္တန်ဆောင်ရဟန်း)” ဟု ဆို၏။] တေသု-ထိုရဟန်း ၂ပါးတို့တွင်၊ ဓမ္မကထိကော-ဓမ္မကထိကကရဟန်းသည်၊ ဧကဒိဝသံ-တစ်ခုသောနေ၌၊ သရီရဝလဉ္စ-ကိုယ်၌ သုံးစွဲခြင်းကို၊ ဝါ-ကိုယ်လက်သုတ်သင်ခြင်းကို၊ ကတ္တာ-ပြုပြီး၍၊ ဥဒကကောဋ္ဌကေ-ရေချိုးအိမ်၌၊ (ရေချိုးခန်း၌)၊ အာစမနဥဒကာ-ဝသေသံ- ဆေးကြောကြောင်းဖြစ်သော ရေအကြွင်းအကျန်ကို၊ ဝါ-သန့်သက် ရေအကြွင်းအကျန်ကို၊ ဘာဇနေ-ခွက်၌၊ ဥပေတွာဝ-ချန်ထား၍သာလျှင်၊ နိ-က္ခမိ-ထွက်ခဲ့ပြီ။ ပစ္ဆာ-နောက်၌၊ ဝိနယဓရော-ဝိနည်းဓိုရ်ရဟန်းသည်၊ တတ္ထ-ထိုရေအိမ်၌၊ ဝါ-သို့ ပဝိဋ္ဌော-ဝင်သည်၊ (သမာနော-သော်၊) တံ ဥဒကံ-ထိုရေကို၊ ဒိသွာ-မြင်၍၊ နိက္ခမိတွာ-ထွက်၍၊ ဣတရံ-အခြားသော ဓမ္မကထိက ရဟန်းကို “အာဝုသော-ငါ့ရှင်! တယာ-အရှင်သည်၊ ဥဒကံ-ကို၊ ဥပိတံ-ချန်ထား အပ်သလော?” ဣတိ-သို့ ပုစ္ဆိ-ပြီ။ အာဝုသော-ငါ့ရှင်! အာမ-မှန်ပါ။ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ ဧတ္ထ-ဤရေကြွင်းကို ချန်ထားရာ၌၊ အာပတ္တိဘာဝံ-အာပတ်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ-အာပတ်သင့်ကြောင်းကို၊ န ဇာနာသိ ကိံ-မသိဘူးလော? ဣတိ-မေးပြီ။ အာမ-မှန်ပါ၊ န ဇာနာမိ-မသိပါ။ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ အာဝုသော! ဧတ္ထ-ဤရေကြွင်းကို ချန်ထားရာ၌၊ အာပတ္တိ-အာပတ်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ တေန ဟိ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ နံ-ထိုအာပတ်ကို၊ ပဋိ-ကရိသာမိ-ကုစားပါမည်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ အာဝုသော! ပန-သို့သော်လည်း၊ တေ-အရှင်ဘုရား၏၊ [အာပတ္တိ၌စပ်၊] ဝါ-သည်၊ [ကတံ၌စပ်၊] အသဗ္ဗိစ္စ-သညာနှင့်တကွ စေတနာဖြင့် မစေ့ဆော်မူ၍၊ (စေတနာမပါဘဲ)၊ အဿတိ-ယာ-သတိကင်းသဖြင့်၊ (အမှတ်တမဲ့)၊ သစေ ကတံ-အကယ်၍ ပြုအပ်မိသည် ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ အာပတ္တိ-သည်၊ နတ္ထိ-မရှိပါ၊ (မသင့်ပါ)၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ သော-ထိုဓမ္မကထိကရဟန်းသည်၊ တဿာ အာပတ္တိယာ-ထိုအာပတ်၌၊

တဿာ။ ။ တာနောင် သို့ဝိဘတ်ကို တေသု ဝုဒ္ဓိသုတ်ကြီးဖြင့် သာပြု(ရူ-၁၀၆)၊ (တစ်နည်း) ယပတော သို့သာနံ သံ သာ၌ “ယပတော သာ” ဟူသော ယောဂ

အနာပတ္တိဒိဋ္ဌိ-အနာပတ်ဟု အယူရှိသည်။ ဝါ-အာပတ်မသင့်ဟု မှတ်ယူသည်။ အဟောသိ-ပြီ။ ဝိနယဓရောပိ-သည်လည်း။ အတ္တနော-မိမိ၏။ နိဿိတကာန-မှီ၍ နေသော တပည့်တို့အား။ “အယံ ဓမ္မကထိကော-သည်။ အာပတ္တိ-သို့။ အာပဇ္ဇမာနောပိ-သင့်ရောက်ပါသော်လည်း။ န ဇာနာတိ-အာပတ်အဖြစ်ကို မသိ၊ (အာပတ်သင့်မှန်း မသိ)။” ဣတိ-သို့။ အာရောစေသိ-ပြောပြီ။ တေ-ထို ဝိနည်းဓိုရ်ရဟန်း၏ တပည့်တို့သည်။ တဿ-ထိုဓမ္မကထိကရဟန်း၏။ နိဿိ-တကေ-မှီ၍ နေသော တပည့်တို့ကို။ ဒိသွာ-၍။ “တုမှာကံ-တို့၏။ ဥပဇ္ဈာယော-ဥပဇ္ဈာယ်သည်။ အာပတ္တိ-သို့။ အာပဇ္ဇိတ္တာပိ-သင့်ရောက်၍လည်း။ ဝါ-သော်လည်း။ အာပတ္တိဘာဝံ-အာပတ်၏အဖြစ်ကို။ န ဇာနာတိ-မသိ” ဣတိ။ အာဟံ-သု-ပြောကုန်ပြီ။ တေ-ထိုဓမ္မကထိကရဟန်း၏ တပည့်တို့သည်။ ဂန္ဒာ-၍။ အတ္တနော-မိမိ၏။ ဥပဇ္ဈာယဿ-အား။ အာရောစေသုံ-လျှောက်ကုန်ပြီ သော-ထိုဓမ္မကထိကရဟန်းသည်။ ဧဝံ-သို့။ အာဟ-ပြီ။ (ကိ)။ “အယံ ဝိနယဓရော-သည်။ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌။ အနာပတ္တိတိ-အနာပတ်ဟု။ ဝါ-အာပတ်မသင့်ဟု။ ဝတ္တာ-ပြောပြီး၍။ ဣဒါနိ-၌။ အာပတ္တိတိ-အာပတ်သင့်၏ဟူ၍။ ဝဒတိ-ပြောပြန်၏။ ဧသော-ဤဝိနည်းဓိုရ်ရဟန်းသည်။ မုသာဝါဒီ-မုသားပြောလေ့ရှိသူတည်း။” ဣတိ (အာဟ)။ တေ-ထိုဓမ္မကထိကရဟန်း၏ တပည့်တို့သည်။ ဂန္ဒာ-၍။ “တုမှာကံ-တို့၏။ ဥပဇ္ဈာယော-သည်။ မုသာဝါဒီ-တည်း။” ဣတိ အာဟံသု။ တေ-ထိုရဟန်းတို့သည်။ ဧဝံ-သို့။ အညမညံ-အချင်းချင်း။ ကလဟံ-ခိုက်ရန်ကို။ ဝမ္မယိသု-တိုးပွားစေကုန်ပြီ။ တတော-ထိုမှနောက်၌။ ဝိနယဓရော-သည်။ ဩကာသံ-အခွင့်ကို။ လဘိတ္တာ-ရ၍။ ဓမ္မကထိကဿ-၏(အပေါ်၌)။ အာပတ္တိ-ယာ-ကို။ အဒဿနေ-မရှုခြင်းကြောင့်။ ဥက္ခေပနိယကမ္မံ-ဥက္ခေပနိယကံကို။

ဝိဘာဂဖြင့် သို့မဟုတ်, လိုက်လာသော ဝါသဒ္ဓါဖြင့် သို့ကို သာပြု(ဝိစော-၇၂)။ သ-လာ, တာ၌ ရသပြု။

ဥက္ခေပနိယကမ္မံ။ ။ အာပတ်ကို မရှုခြင်း, မကုစားခြင်း, မိစ္ဆာအယူကို မစွန့်ခြင်း ဥပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးကြောင့် ပစ္စည်းအာမိသအပေးအယူလုပ်ခြင်း, စာပေကျမ်းဂန် သင်ယူပို့ချခြင်း, ရှိခိုးခြင်း, ခရီးဥူးကြိုဆိုခြင်းစသော ကိစ္စတို့၌ အခြားသော ရဟန်းတို့နှင့် ပတ်သက်ခွင့်မရှိရအောင် သံဃာမှ ကြည်ဖယ်ကြောင်းဝိနည်းကံကို

ဝါ-နှင့်ထုတ်ကြောင်းကံကို အကာသိ-ပြုပြီ။ တတော-ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊
 တေသံ-ထိုဝိနည်းဓိုရ်ရဟန်းနှင့် ဓမ္မကထိကရဟန်းတို့၏၊ ပစ္စယဒါယကာ-
 ပစ္စည်း၄ပါးလှူဒါန်းကုန်သော ဒါယကာတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဥပဋ္ဌာကာပိ-
 အလုပ်အကျွေးတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဒွေ-၂ဖက်ကုန်သော၊ ကောဋ္ဌာသာ-
 အုပ်စုတို့သည်၊ အဟေသံ-ဖြစ်ကုန်ပြီ။ **ဩဝါဒပဋိဂ္ဂါဟိကာ**-ဩဝါဒကို ခံယူ
 ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနီယောပိ-ဘိက္ခုနီတို့လည်းကောင်း၊ အာရက္ခဒေဝတာပိ-
 အစောင့်အရှောက်ဖြစ်သော နတ်တို့လည်းကောင်း၊ တာသံ-ထိုနတ်တို့၏၊
သန္နိဋ္ဌသမ္ဘတ္တာ-ထိုဤအရပ် ဆုံတွေ့အပ်ဖူးကုန်၊ ကောင်းစွာ ဆည်းကပ်ဖော်
 ဆည်းကပ်ဖက်ဖြစ်ကုန်သော၊ (တွေ့ရုံသာတွေ့အပ်ဖူးကုန်၊ သွားဖော်လာဖက်
 စားဖော်သောက်ဖက်ဖြစ်ကုန်သော)၊ အာကာသဋ္ဌဒေဝတာပိ-ကောင်းကင်၌
 တည်သောနတ်တို့လည်းကောင်း၊ ဝါ-အာကာသစိုးနတ်တို့လည်းကောင်း၊
 ဣတိ-သို့၊ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ-ဗြဟ္မာ့ဘုံတိုင်အောင်၊ သဗ္ဗေပိ-အလုံးစုံလည်း
 ဖြစ်ကုန်သော၊ ပုထုဇ္ဇနာ-ပုထုဇဉ်တို့သည်၊ ဒွေ-၂ဖက်ကုန်သော၊ ပက္ခာ-အုပ်

ဥက္ခေပနိယကံဟု ခေါ်သည်(ဝိ-၄၊ ၄၈)။ “အာပတ္တိအဒဿနာဒီသု ဥဒ္ဓရိတ္တာ ခိပီယတိ
 အပနိယတိ အနေန ဝိနယကမ္မေနာတိ ဥက္ခေပနိယံ၊ ဥက္ခေပနိယမေဝ+ကမ္မံ ဥက္ခေ-
 ပနိယကမ္မံ(ပါစိယော-၄၁၅)”ဟုပြု။

ဩဝါဒပဋိဂ္ဂါဟိကာ။ ။ ပဋိဂ္ဂဏှန္တိတိ ပဋိဂ္ဂါဟိကာ၊ ဩဝါဒ+ပဋိဂ္ဂါဟိကာ
 ဩဝါဒပဋိဂ္ဂါဟိကာ၊ စာအုပ်တို့၌ “ဩဝါဒပဋိဂ္ဂါဟိကာ”ဟု ရှိ၏။ သို့သော် ဘိက္ခုနီ-
 ယောကို ရသဖြင့် ဣတ္ထိလိင်ဖြစ်ရကား ဒါယိကာ(ရူ-၃၅၃)စသည်တို့ကဲ့သို့ ပဋိ+ဂဟ+
 ဣ+အာ၊ ဣကို အကပြု၊ တေသု ဝုဒ္ဓိသုတ်ကြီးဖြင့် အ-ကို ဣပြု၍ ပြီးစေရမည်
 ဖြစ်သောကြောင့် ဇာ. ဋ္ဌ-၃၊ ၄၆၂အတိုင်း “ဩဝါဒပဋိဂ္ဂါဟိကာ”ဟု ရှိရမည်။

သန္နိဋ္ဌသမ္ဘတ္တာ။ ။ ပဿိယိသုတိ ဒိဋ္ဌာ၊ သင်္ဂမ္မ+ဒိဋ္ဌာ သန္နိဋ္ဌာ၊ ဘန္တိတိ ဘတ္တာ၊
 [သံ+ဘဇ+တ၊] သုဠ+ဘတ္တာ သမ္ဘတ္တာ(ဝိ. ဋ္ဌ-၁၊ ၂၄၈၊ ပါရာဘာ-၂၊ ၄၈၇)။ (တစ်
 နည်း) သမ္ဘန္တိတိ သမ္ဘတ္တာ-အကျွမ်းဝင်သောနတ်တို့၊ [သမ္ဘ (ဝိသာသ-အကျွမ်းဝင်
 ခြင်း အနက်)+တ၊-နီတိဓာတု-၁၂၉။] (တစ်နည်း) သမ္ဘဇနံ သမ္ဘတ္တိ၊ သမ္ဘတ္တိ+ယေသံ
 အတ္တိတိ သမ္ဘတ္တာ-အထူးတလယ် ဆည်းကပ်နေထိုင်ခြင်းရှိသောနတ်တို့၊ [သမ္ဘတ္တိ+
 ဣ-သံဋီ-၂၊ ၄၇၁။] သန္နိဋ္ဌာ စ+သမ္ဘတ္တာ စ သန္နိဋ္ဌသမ္ဘတ္တာ။

စုတို့သည်၊ အဟေသံ-ကုန်ပြီ။ ပန-သည်သာမကသေး၊ စာတုမဟာရာဇိကံ-
 ၄ပါးသော နတ်မင်းကြီးတို့၏ နေရာဘုံကို၊ ဝါ-စတုမဟာရာဇ်နတ်ပြည်ကို၊
 အာဒိ-အစကို၊ ကတ္တာ-ပြု၍၊ ယာဝ အကနိဋ္ဌဘဝနာ-အကနိဋ္ဌဘုံတိုင်အောင်၊
ဧကနိန္ဒာဒံ-တစ်ပြိုင်နက်ဖြစ်သော ပဲ့တင်သံရှိသော၊ ဝါ-ရှိလျက်၊ (ပဲ့တင်ထပ်
 လျက်)၊ **ကောလာဟလံ**-အုတ်အုတ်ကျက်ကျက်အသံသည်၊ အဂမာသိ-ပျံနဲ့
 သွားပြီ၊ ဝါ-ဖြစ်ပြီ၊ အထ-၌၊ ဧကော-တစ်ပါးသော၊ အညတရော-မထင်ရှား
 သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ တထာဂတံ-သို့၊ ဥပသင်္ကမိတ္တာ-၍၊ ဥက္ခေပကာနံ-နှင့်
 ထုတ်တတ်ကုန်သော၊ ဝိနယဓရအန္တေဝါသိကာနံ-ဝိနည်းမိရ်၏ အနီးနေ
 တပည့်တို့၏၊ “ဓမ္မိကေနေဝ-တရားနှင့် ယှဉ်သည်သာဖြစ်သော၊ ဝိနယကဓမ္မန-
 ဝိနည်းကံဖြင့်၊ အယံ-ဤ ဓမ္မကထိကရဟန်းကို၊ ဥက္ခိတ္တော-နှင့်ထုတ်အပ်ပြီ”
 ဣတိ-ဤသို့သော၊ လဒ္ဓိံ စ-အယူကိုလည်းကောင်း၊ ပန-ထိုမှတစ်ပါး၊ ဥက္ခိတ္တာ-
 နုဝတ္တကာနံ-နှင့်ထုတ်အပ်သော ရဟန်းသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သော၊ ဓမ္မကထိက-
 အန္တေဝါသိကာနံ-ဓမ္မကထိကရဟန်း၏ အနီးနေတပည့်တို့၏၊ “အဓမ္မိကေ-
 နေဝ-တရားနှင့် မယှဉ်သည်သာဖြစ်သော၊ ကဓမ္မန-ဝိနည်းကံဖြင့်၊ ဥက္ခိတ္တော-

ဧကနိန္ဒာဒံ, ကောလာဟလံ။ ။ ကောလာဟလသဒ္ဓါသည် ပါဠိအဋ္ဌကထာ
 ဋီကာတို့၌ ပုလ္လင်, နပုလ္လင်အားဖြင့် ၂မျိုးတွေ့ရ၏၊ နိန္ဒာဒသဒ္ဓါကား ပုလ္လင်တစ်မျိုးသာ
 တွေ့ရ၏၊ ဤ၌ ကောလာဟလံကို ရသဖြင့် “ဧကတော+ပဝတ္ထော+နိန္ဒာဒေါ ယဿာ
 တိ ဧကနိန္ဒာဒံ(ပါရာဘာ-၁, ၃၂၂)”ဟုပြု၊ ကောလာဟလံ၏ တုလျာဓိကရဏဝိသေ
 သန၊ (တစ်နည်း) အဂမာသိ၏ ကြိယာဝိသေသနကြိ၊ ကောလာဟလံကို “ကောလနံ
 ကောလော-တစ်ပေါင်းတည်းဖြစ်ခြင်း၊ (မည်သူ့အသံဟု ခွဲမရခြင်း)၊ ကောလံ+အာ-
 ဟလတိ ဝိန္ဒတိတိ ကောလာဟလံ-တစ်ပေါင်းတည်းဖြစ်ခြင်းကို ရသော (မည်သူ့အသံ
 ဟု ခွဲမရသော) ဆူညံသံ၊ [ကောလ+အာ+ဟလ+အါ-ဓာန် ဋီ-၁၃၀။]”ဟုပြု။

တစ်နည်း။ ။ ၂ပုဒ်လုံးကို အဂမာသိ၏ ကတ္တားယူ၍ “ဧကနိန္ဒာဒံ-တစ်ပြိုင်
 နက်ဖြစ်သော ပဲ့တင်သံသည်လည်းကောင်း၊ ကောလာဟလံ-သည်လည်းကောင်း”
 လည်း ပေးကြ၏၊ ထိုအလို ဧကနိန္ဒာဒံကို ပုလ္လင်မှ နပုလ္လင်သို့ ပြန်နေသော လိင်္ဂဝိ
 ပလ္လာသကြိ၊ “ပုနပျုနံ+နာဒေါ နိန္ဒာဒေါ-အဖန်ဖန် မြည်ဟည်းသံ-ပဲ့တင်သံ၊ ဧက-
 တော+ပဝတ္ထော+နိန္ဒာဒေါ ဧကနိန္ဒာဒေါ”ဟုပြု(သာရတ္ထ-၁, ၁၈၀)၊ ၂ပုဒ်လုံးကို ကံ
 အနက်ယူ၍ ပေးကြသေး၏၊ အဂမာသိ၏ကတ္တား သီးခြားမရှိသဖြင့် မကောင်းပါ။

နှင့်ထုတ်အပ်ပြီ” ဣတိ-ဤသို့သော၊ လဒ္ဓိံ စ-ကိုလည်းကောင်း၊ စ-ထိုမှတစ်ပါး၊ ဥက္ခေပကေဟိ-နှင့်ထုတ်သော ရဟန်းတို့သည်၊ ဝါရိယမာနာနမ္ပိ-တားမြစ်အပ် ကုန်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေသံ-ထိုဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကရဟန်းတို့၏၊ တံ- ထိုဓမ္မကထိကရဟန်းကို၊ အနုပရိဝါရေတွာ-အစဉ်ဝန်းရံ၍၊ ဝိစရဏဘာဝံ စ- လှည့်လည်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ အာရောစေသိ-လျှောက်ပြီ။ ဘဂဝါ-သည်။ “သမဂ္ဂါ-ညီညွတ်သူတို့သည်၊ ဟောန္တူ ကိရ-ဖြစ်ကြကုန်လော တဲ့” ဣတိ-သို့၊ ဒွေ ဝါရေ-၂ကြိမ်တို့တိုင်တိုင်၊ ပေသေတွာ-စေလွှတ်လသော်၊ (အပြောခိုင်းလသော်)၊ “ဘန္တေ-ရား! သမဂ္ဂါ-တို့သည်၊ ဘဝိတုံ-ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ န ကုစ္ဆန္တိ-အလိုမရှိကြပါကုန်” ဣတိ-သို့၊ သုတွာ-ကြားရ၍၊ တတိယဝါရေ- တတိယအကြိမ်၌၊ “ဘိက္ခူသံယော-ရဟန်းအပေါင်းသည်၊ ဘိန္နော-ကွဲပြီ၊ ဘိက္ခူသံယော-သည်၊ ဘိန္နော-ပြီ” ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီး၍၊ တေသံ- ထိုဥက္ခေပကရဟန်း၊ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကရဟန်းတို့၏၊ သန္တိကံ-အထံသို့၊ ဂန္ဓာ- ကြွတော်မူ၍၊ ဥက္ခေပကာနံ-နှင့်ထုတ်ကုန်သော ရဟန်းတို့အား၊ ဥက္ခေပနေ- နှင့်ထုတ်ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ဣတရေသံ-အခြားကုန်သော ဓမ္မကထိကနှင့် ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကရဟန်းတို့အား၊ အာပတ္တိယာ-ကို၊ အဒဿနေ စ-မရှုခြင်း၌ လည်းကောင်း၊ အာဒီနဝံ-အပြစ်ကို၊ ကထေတွာ-ဟောတော်မူပြီး၍၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ တေသံ-ထို၂ဖက်သောရဟန်းတို့အား၊ တထေဝ-ထိုကောသမ္ပိမြို့၊ ယောသိတာရုံကျောင်းတိုက်၌ပင်၊ ဧကသီမာယံ-တစ်သိမ်တည်း၌၊ ဥပေါ- သထာဒီနိံ-ဥပုသ်ကံအစရှိသည်တို့ကို၊ အနုဇာနိတွာ-ခွင့်ပြုတော်မူ၍၊ ဘတ္တ- ဂ္ဂါဒီသု-ဆွမ်းစားကျောင်း အစရှိသည်တို့၌၊ ဘဏ္ဍနဇာတာနံ-ဖြစ်သော ခိုက် ရန်ရှိသော ရဟန်းတို့ကို၊ (ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားကုန်သော ရဟန်းတို့ကို)၊ “အာသန- န္တရိကာယ-နေရာ၂ခုတို့၏ အကြားဖြစ်သော နေရာတစ်ခုရှိသောထိုင်ခြင်းဖြင့်၊

ဘဏ္ဍနဇာတာ။ ။ ဘဏ္ဍနံ+ဇာတံ ဧတေသန္တိ ဘဏ္ဍနဇာတာ၊ ဝိသေသနဿ ပရနိပါတဝသေန စေတံ ဝုတ္တံ၊-အံဋီ-၂၊ ၁၉၄၊ သာရတ္ထ-၃၊ ၄၊ ဝိမတိ-၂၊ ၃။

အာသနန္တရိကာယ။ ။ ဧကံ အာသနံ+အန္တရံ (ဗျဝဟိတံ) ဣမိဿာ နိသိန္တ- ကိရိယာယာတိ အာသနန္တရိကာ-တစ်နေရာစီခြားခြင်းရှိသောထိုင်ခြင်း(ပါစိယော- ၄၀၀) အာသနာနံ+အန္တရံ အာသနန္တရံ-နေရာ၂ခုတို့၏အကြား၊ အာသနန္တရံ+အဿာ

ဝါ-နေရာတစ်ခုစီ ခြားထိုင်ခြင်းဖြင့်၊ နိသီဒိတဗ္ဗံ-ထိုင်ရာ၏။” ဣတိ-သို့သော၊ ဘတ္တဂ္ဂေ-ဆွမ်းစားကျောင်း၌၊ ဝတ္တံ-ကျင့်ဝတ်ကို၊ ပညာပေတွာ-အပြားအားဖြင့် သိစေတော်မူပြီး၍၊ ဝါ-ပညတ်တော်မူပြီး၍၊ “ဣဒါနိပိ-၌လည်း၊ ဘဏ္ဍန-ဇာတာဝ-ဖြစ်သော ခိုက်ရန်ရှိကုန်သည်သာ၊ (ဟုတွာ)၊ ဝိဟရန္တိ-နေကုန်၏။” ဣတိ၊ သုတွာ-ကြားတော်မူ၍၊ တတ္ထ-ထိုအရပ်သို့၊ ဂန္ဓာ-ကြွတော်မူ၍၊ “ဘိက္ခဝေ-တို့! အလံ-မသင့်၊ ဘဏ္ဍနံ-မိမိတို့ဘက်တွင် တိုင်ပင်ခြင်းကို၊ (ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်းကို)၊ မာ (အကတ္ထ)-မပြုကြနှင့်၊” ဣတိအာဒိနိ-ဤသို့အစရှိသော စကားတော်တို့ကို၊ ဝတွာ-မိန့်တော်မူပြီး၍၊ “ဘိက္ခဝေ! ဧတေ ဘဏ္ဍနကလဟ-ဝိဂ္ဂဟဝိဝါဒါ နာမ-ဤမိမိတို့ဘက်တွင်တိုင်ပင်ခြင်း၊ ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်း၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ယူခြင်း၊ ဆန့်ကျင်ဘက် ပြောဆိုခြင်းတို့ မည်သည်၊ အနတ္ထကာရကာ-အကျိုးမဲ့ကို ပြုတတ်ကုန်၏။ ဟိ-မှန်၏။ ကလဟံ-ခိုက်ရန်ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ (အကြောင်းပြု၍)၊ လဋ္ဌကိကာ-ဗီလုံးငှက်မဖြစ်သော၊ သကုဏိကာပိ-ငှက်မကလေးသည်လည်း၊ ဟတ္ထိနာဂံ-ကြီးမားသောဆင်ကို၊ ဇီဝိတက္ခယံ-အသက်၏ ကုန်ခြင်းသို့၊ ပါပေသိ-ရောက်စေခဲ့ဖူးပြီ။” ဣတိ-သို့၊ လဋ္ဌကိကာဇာတကံ-လဋ္ဌကိကာဇာတ်တော်ကို၊ ကထေတွာ-ပြီး၍၊ “ဘိက္ခဝေ-တို့! သမဂ္ဂါ-ညီညွတ်သူတို့သည်၊ ဟောထ-ဖြစ်ကြလော၊ မာ ဝိဝဒထ-ဆန့်ကျင်ဘက် မပြောဆိုကြနှင့်။

အတ္ထိတိ အာသနနန္တရိကာ-နေရာ၂ခုတို့၏ အကြားဖြစ်သော နေရာရှိသောထိုင်ခြင်း၊ ကြိယာဝိသေသနအနက်၌ တတိယာသက်(မဟာဘာ-၂, ၇၄၄)။

ဘဏ္ဍနကလဟဝိဂ္ဂဟဝိဝါဒါ။ ။ ဘဏ္ဍန္တိ ပရိဘာသန္တိ ဧတေနာတိ ဘဏ္ဍနံ၊ ဝိရုဒ္ဓစိတ္တံ(ဒီဇီ-၃, ၈၇၊ မဇီ-၃, ၂၄၀)၊ ကလိယတိ ပရိမိယတိ အနေန သူရဘာဝေါတိ ကလဟော၊ [ကလ+ ဟ၊-မောဂ်-၇, ၂၂၃]၊ ကလံ ဟနတီတိ ကလဟော-သူတစ်ပါး၏ မာန်ကို နှိမ်နင်းဖျက်ဆီးတတ်သော ရန်ဖြစ်မှု၊ [ကလ+ဟန+ကွိ-ဥဒါန. ၄-၃၀၉၊ ၄ပြု-၈၅]၊ ဝိရူပံ ဝိရုဒ္ဓံ ဝါ ဂဟဏံ ဝိဂ္ဂဟော(သာရတ္ထ-၁, ၁၁၃)၊ ဝိရူပံ ဂဏှာတိ တေနာတိ ဝိဂ္ဂဟော-ဖောက်ပြန်စွာယူကြောင်း ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ဝိရုဒ္ဓံ ဝဒတိ ဧတေနာတိ ဝိဝါဒေါ-ဆန့်ကျင်ဘက် ပြောဆိုကြောင်း ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်(ဒီဇီ-၂, ၉၉၊ အံဇီ-၃, ၂၉၃)၊ ဝိရုဒေါ+ဝါဒေါ ဝိဝါဒေါ(ကပ္ပဒ္ဒမ၊ ဝိမတိ-၂, ၂၀၈)။ ဘဏ္ဍနံ စ+ကလဟော စ+ဝိဂ္ဂဟော စ+ဝိဝါဒေါ စ ဘဏ္ဍနကလဟဝိဂ္ဂဟဝိဝါဒါ။

ဟိ-မှန်၏။ ဝိဝါဒိ-ဆန့်ကျင်ဘက်ပြောဆိုခြင်းကို၊ နိဿယ-၍၊ အနေကသတ-
 သဟဿာ-အသိန်းမက များစွာကုန်သော၊ (သိန်ပေါင်းများစွာကုန်သော)၊
 ဝဇ္ဇကာပိ-ငုံးတို့သည်လည်း၊ ဇီဝိတက္ခယံ-သို့၊ ပတ္တာ-ရောက်ဖူးကုန်ပြီ။ က္ကတိ-
 သို့၊ ဝဇ္ဇကဇာတကံ-ဝဇ္ဇကဇာတ်တော်ကို၊ ကထေသိ-ပြီ။ ဧဝမ္ပိ-ဤသို့ ဟော
 တော်မူပါသော်လည်း၊ တေသု-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ ဘဂဝတော-၏။ ဝစနံ-
 စကားတော်ကို၊ အနာဒိယန္တေသု-မနာယူကုန်လသော်၊ ဓမ္မဝါဒိနာ-အမှန်တရား
 ကို ပြောလေ့ရှိသော၊ (ဓမ္မဝါဒိဖြစ်သော)၊ တထာဂတဿ-၏။ ဝိဟေသံ-ပင်ပန်း
 တော်မူခြင်းကို၊ အနိစ္စန္တေန-အလိုမရှိသော၊ အညတရေန-တစ်ပါးသော
 ရဟန်းသည်၊ [(တစ်နည်း) “အညတရေန-သော၊ ဓမ္မဝါဒိနာ-သည်၊ တထာဂတဿ-
 ၏။ ဝိဟေသံ-ကို၊ အနိစ္စန္တေန-လသော်၊ ဝါ-အလိုမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်” ဟု တစ်
 နည်းပေး၊] “ဘန္တေ-ရား! ဓမ္မသာမိ-တရား၏ အရှင်ဖြစ်တော်မူသော၊ ဘဂဝါ-
 မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အာဂမေတု-(ဟောပြောဆုံးမမှုကို) ရပ်ဆိုင်းတော်မူပါ။
 ဘန္တေ! ဘဂဝါ-သည်၊ အပေါ့သုက္ကော-(အဓိကရုဏ်းငြိမ်းအေးဖို့) အားထုတ်
 ခြင်းရှိတော်မူသည်၊ (ကြောင့်ကြမဲ့သည်)၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရံ-မျက်မှောက်ဘဝ
 ၌ ချမ်းသာစွာနေကြောင်းသမာပတ်ကို၊ အနုယုက္ကော-အဖန်ဖန်အားထုတ်
 တော်မူသည်၊ ဝါ-ခံစားတော်မူသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝိဟရတု-နေတော်မူပါ။ မယ-
 မေဝ-တပည့်တော်တို့သည်သာ၊ တေန ဘဏ္ဍနေန-ထိုမိမိတို့ဘက်တွင် တိုင်
 ပင်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ တေန ကလဟေန-ထိုခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်းဖြင့်လည်း
 ကောင်း၊ တေန ဝိဂ္ဂဟေန-ထိုဆန့်ကျင်ဘက်ကို ယူခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ တေန
 ဝိဝါဒေန-ထိုဆန့်ကျင်ဘက်ကို ပြောဆိုခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပညာယိဿာမ-
 ထင်ရှားပါကုန်အံ့၊ ဝါ-လူသိခံပါကုန်အံ့။” က္ကတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-လျှောက်အပ်သော်၊
 အတီတံ-ကို၊ အာဟရိ-ဆောင်တော်မူပြီ၊ (ကိ-အဘယ်သို့ ဆောင်တော်မူ
 သနည်း?)

ဘိက္ခုဝေ! ဘူတပုဗ္ဗံ-ရှေး၌ဖြစ်ဖူးသော အကြောင်းကား၊ (တစ်နည်း)
 ဘူတပုဗ္ဗံ-ရှေး၌ဖြစ်ဖူးသော ဝတ္ထုကြောင်းကို၊ (ဘာသိဿာမိ-ဟောတော်မူ
 မည်) ဗာရာဏသိယံ-မြို့၌၊ ဗြဟ္မဒတ္တော နာမ-ဗြဟ္မဒတ်မည်သော၊ ကာသိ-
 ရာဇာ-ကာသိမင်းသည်၊ အဟောသိ-ရှိခဲ့ပြီ။ ဗြဟ္မဒတ္တေန-ဗြဟ္မဒတ်မင်းသည်။

ဒီယီတိဿ-ဒီယီတိမည်သော၊ ကောသလရညော-ကောသလမင်း၏၊ ရဇ္ဇိ-
 နိုင်ငံကို၊ အတ္ထိန္ဒိတ္တာ-လူယူ၍၊ ဝါ-ခြင်းကြောင့်၊ အညာတကဝေသေန-မထင်ရှား
 သူ၏အသွင်ဖြင့်၊ ဝသန္တဿ-နေရသော၊ ပိတုနော-ခမည်းတော်၏၊ ဝါ-ကို၊
 မာရိတဘာဝံ စေဝ-သေစေအပ်သည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-သတ်အပ်
 သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒီဃာဝုကုမာရေန-ဒီဃာဝုမင်းသားသည်၊
 အတ္တနော-အား၊ ဇီဝိတေ-အသက်ကို၊ ဒိန္နော-ပေးအပ်သော်၊ တတော-ထိုအခါမှ၊
 ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ တေသံ-ထိုဗြဟ္မဒတ်မင်းနှင့် ဒီဃာဝုမင်းသားတို့၏၊ သမဂ္ဂဘာဝံ
 စ-ညီညွတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ကထေတ္တာ-၍၊ “ဘိက္ခဝေ-တို့!
 အာဒိန္နဒဏ္ဍာနံ-ကိုင်ယူအပ်သော တုတ်လက်နက်ရှိကုန်သော၊ အာဒိန္နသတ္တာ-
 နံ-ကိုင်ယူအပ်သော တုတ်မှတစ်ပါး ဓားစသော အခြားလက်နက်ရှိကုန်သော၊
 တေသံ ရာဇဇနံ-ထိုမင်းတို့၏သော်မှလည်း၊ [ပိသဒ္ဓါအကျေကြို] ဧဝရူပံ-သော၊
 ခန္တိသောရစ္စံ-သည်းခံခြင်း၊ ကောင်းသောအမှု၌ မွေ့လျော်သူ၏အဖြစ်သည်၊
 ဘဝိဿတိ နာမ-ဖြစ်နိုင်ခဲ့သေး၏။ ဘိက္ခဝေ-တို့! ယံ (ယေ) တုမေ-အကြင်
 သင်တို့သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ သွာခါတေ-ကောင်းစွာဟောတော်မူအပ်သော၊ ဓမ္မ-
 ဝိနယေ-တရားအားဖြင့် ဆုံးမသင့်ရာ သာသနာတော်၌၊ ပဗ္ဗဇိတာ-ရဟန်းပြု
 ခဲ့ကုန်သည်၊ သမာနာ-ကုန်လျက်၊ ခမာ စ-သည်းခံကုန်သည်လည်းကောင်း၊
 သောရတာ စ-ကောင်းသောအမှု၌ မွေ့လျော်ကုန်သည်သည်လည်းကောင်း၊
 ဘဝေယျာထ-ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊ [တံ-ကား အနက်မဲ့နိပါတ်၊] (တေ တုမေ-
 ထိုသင်တို့သည်၊) ဣဓ-ဤသာသနာတော်၌၊ သောဘေထ ခေါ-တင့်တယ်ကုန်
 ရာအံ့လော? (တင့်တယ်စရာရှိကြ၏လော?)” ဣတိ-သို့၊ သြဝဒိတ္တာပိ-ဆုံးမ

ယံ သောဘေထ ။ ။ ယံကို လိင်္ဂိပလ္လာသ၊ ဝစနဝိပလ္လာသ၊ သောဘေထ၌
 ဧယျာထဝိဘတ်၊ ယျာကိုချေသည်ဟု ယူ၍ ပေးခဲ့သည်။ ယံကို ယဒိအနက်ယူ၍
 “ဘိက္ခဝေ! တုမေ ဧဝံ သွာခါတေ ဓမ္မဝိနယေ ပဗ္ဗဇိတာ သမာနာ ခမာ စ-ကောင်း၊
 သောရတာ စ-ကောင်း၊ ယံ (ယဒိ) ဘဝေယျာထ-အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သန္တေသု-
 ကုန်လသော်၊) ဣဓ-၌၊ သောဘေထ ခေါ-တင့်တယ်ကုန်ရာအံ့လော”ဟု တစ်နည်းပေး။
 [“ယံ(ယဒိ)-အကယ်၍၊ တုမေ ၊ပေ၊ သောရတာ ဘဝေယျာထ-ဖြစ်ပါကုန်မူကား၊ ဣဓ-
 ၌၊ သောဘေထ ခေါ-တင့်တယ်ကုန်ရာ၏”ဟုလည်း ပေးကြ၏။]

တော်မူ၍လည်း၊ ဝါ-သော်လည်း၊ တေ-ထိုရဟန်းတို့ကို၊ သမဂ္ဂေ-ညီညွတ်သူတို့ကို၊ (ညီညွတ်သူများဖြစ်အောင်) ကာတုံ-ငှာ၊ နေဝ အသက္ခိ-မစွမ်းနိုင်ခဲ့။ သော-ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊ တာယ အာကိဏ္ဏဝိဟာရတာယ-ထိုသို့ ရောပြွမ်းသော နေခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ရောရောနှောနှော နေခြင်းကြောင့်) ဥက္ကဏ္ဍိတော-ငြီးငွေ့တော်မူသည်၊ ဟုတွာ-၍၊ “အဟံ-သည်၊ ဣဒါနိ-၌၊ အာ-ကိဏ္ဏော-ရောပြွမ်းသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဒုက္ခံ-ဆင်းရဲစွာ၊ ဝိဟရာမိ-နေရ၏၊ ဣမေ စ ဘိက္ခု-ဤရဟန်းတို့သည်လည်း၊ မမ-၏၊ ဝစနံ-ကို၊ န ကရောန္တိ-မပြုကျင့်ကုန်၊ ဝါ-မလိုက်နာကုန်။ အဟံ-သည်၊ ဧကကောဝ-တစ်ပါးတည်းသာလျှင်၊ ဂဏမှာ-အပေါင်းအဖော်မှာ၊ ဝူပကဋ္ဌော-ကင်းဆိတ်ရာသို့ ရောက်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ယန္တုန ဝိဟရေယျ-အကယ်၍ နေရပါမူကား ကောင်းလေစွ၊” ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-၍၊ ကောသမ္ဗိယံ-ကောသမ္ဗိမြို့၌၊ ပိဏ္ဏာယ-ငှာ၊ စရိတွာ-လှည့်လည်တော်မူပြီး၍၊ ဘိက္ခုသံဃံ-ရဟန်းအပေါင်းကို၊ အနပလောကေတွာ-မပန်ပြောမူ၍၊ ဧကကောဝ-သာလျှင်၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ပတ္တစိဝရံ-ကို၊ အာဒါယ-၍၊ ဗာလက လောဏကဂါမံ-ဗာလက လောဏကရွာသို့၊ ဂန္ဓာ၊ တတ္ထ-ထိုရွာ၌၊ ဘဂုတ္ထေရဿ-ဘဂုထေရ်အား၊ **ဧကစာရိကဝတ္ထံ**-တစ်ပါးတည်း လှည့်လည်ခြင်းရှိသော ကျင့်ဝတ်ကို၊ ဝါ-တစ်ပါးတည်း ကျင့်ထိုက်သော ဝတ်ကို၊

တစ်နည်း။ ။ ယံကို ကြိယာပရာမသန၊ တံကိုအနက်ရှိ၊ သောဘေထ၌ ဧထ ဝိဘတ်ယူ၍ “ဘိက္ခဝေ! တုမေ-တို့သည်၊ ပေ၊ သောရတာ-ကောင်း၊ ယံ ဘဝေယျာထ-အကြင်ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊ တံ-ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဣမ-၌၊ သောဘေထ ခေါ-တင့်တယ်ရာ၏လော၊ (တင့်တယ်စရာရှိ၏လော)”ဟု ပေး။

တစ်နည်း။ ။ ယံ တံ၂ပုဒ်ကို တတိယာအနက်၌ ပထမာဝိဘတ်ကြံ၍ “ယံ-အကြင်သည်းခံခြင်း၊ ကောင်းသောအမှု၌ ဓမ္မလျော်သူ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ တုမေ၊ ခမာ-ကောင်း၊ သောရတာ-ကောင်း၊ ဘဝေယျာထ-ကုန်၏၊ တံ-ထိုသည်းခံခြင်း၊ ကောင်းသောအမှု၌ ဓမ္မလျော်သူ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဣမ-၌၊ သောဘေထ-တင့်တယ်စေကုန်လော၊ [ခေါ အနက်မဲ့]”ဟုပေး။(ဝိ. ဋ္ဌ-၃၊ ၂၄၈၊ ပါစိယော-၃၃၈၊ မဟာဘာပါနိ-၂၊ ၅၈။)

ဧကစာရိကဝတ္ထံ။ ။ စရဏံ စာရော၊ စာရော+ဧတဿ အတ္ထိတိ စာရိကံ၊ ဧကံ+စာရိကံ ဧကစာရိကံ၊ ဧကစာရိကံ+စ+ဝတ္ထံ စာတိ ဧကစာရိကဝတ္ထံ(စူဘာ-

ကထေတွာ-၍၊ ပါစိနဝံသမိဂဒါယေ-သားကောင်တို့ကို ဘေးမဲ့ပေးရာဖြစ်သော အရှေ့ဝါးတော၌၊ တိဏ္ဍံ-၃ပါးကုန်သော၊ ကုလပုတ္တာနံ-အမျိုးကောင်းသား တို့အား၊ သာမဂ္ဂိယာနိသံသံ-ညီညွတ်သူတို့၏အဖြစ်၏ အကျိုးကို၊ ဝါ-ညီညွတ် ခြင်း၏ အကျိုးကို၊ ကထေတွာ-၍၊ ယေန-အကြင်အရပ်၌၊ ပါလိလေယျကံ- ပါလိလေယျကရွာသည်၊ (ပလလဲရွာသည်)၊ အတ္ထိ၊ တံ-ထိုပါလိလေယျကရွာသို့ ဝါ-၌၊ [ရှေ့နည်း သာရတ္ထ-၃, ၃၆၀၊ နောက်နည်း ဝိမတိ-၂, ၂၀၉။] အဝသရိ- ရောက်တော်မူပြီ။ **တတြ**-ထိုသို့ရောက်တော်မူပြီးရာအခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊

၃၁၉)၊(တစ်နည်း) စရိတဗ္ဗန္တိ စာရိကံ၊ [စရ+ဏျ၊ ယကို ကပြု၊] ဧကေန+စာရိကံ ဧကစာရိကံ၊ ရှေးနည်းအတိုင်း ဆက်တွဲပါ(ပါစိယော-၄၈၅)။

ပါလိလေယျကံ ။ ။ ပဌမာအနက်၌ ဒုတိယာသကံ(ဝိမတိ-၂၀၉)၊ သံ. ဋ-၂, ၂၈၀၌ ပါလိလေယျကမြို့ဟု ဆို၏၊ ထိုအလို ပဌမာဝိဘတ်တည်း။ ပါစိယော-၄၀၃၌ ဋဋီနောက်သို့ မလိုက်ဘဲ “ပါလိလေယျကံ-ပလလဲတောအုပ်၌နေသော ဆင်ပြောင် သို့”ဟု ပေးရန် ဖွင့်၏။

တတြ သုဒံ။ ။ သုဒံအနက်မဲ့၊ တသည် (၁) လွန်ခဲ့ပြီးသော ခြပ်ကို စွဲရသော ပတ္တန္တဝိသယ တ, (၂) တိုက်ရိုက်စွဲစရာရှိသော ပသိဒ္ဓဝိသယ တ, (၃) ဖြစ်ခဲ့ပြီးသော ကြိယာကို စွဲရသော အနုဘူတဝိသယ တ-ဟု ၃မျိုးရှိ၏။ တတြ၌ အနုဘူတဝိသယ တ-ယူ၍ ရှေ့ဝါကျ “အဝသရိ”ဟူသော ကြိယာကို စွဲသည်။(အလင်္ကာဘာ၂၁၇)

တစ်နည်း။ ။ ဝိ-၃, ၄၉၉၌ “တတြ သုဒံ ဘဂဝါ ပါလိလေယျကေ ဝိဟရတိ ရက္ခိတဝနသဏ္ဍေ ဘဒ္ဒသာလမူလေ”ဟု ရှိ၍ ဝိ. ဋ-၃, ၄၃၄၌ ပါလိလေယျကေကို “ပါလိလေယျကံ ဥပနိဿာယ”ဟု ဖွင့်၏။ ဤ၌ ဝိ. ဋအတိုင်း“ပါလိလေယျကံ ဥပနိ- သာယ”ဟု ရှိ၏။ ဝေယံ မဟာနိ-၂, ၂၈၃၌ တ-ကို ပသိဒ္ဓဝိသယယူကာ တတြကို ပါလိလေယျကေနှင့် တွဲ၍ “တတြ ပါလိလေယျကေ-ထိုပါလိလေယျကရွာ၌”ဟု ပေး၏။ ဤ၌လည်း တ-ကို ပသိဒ္ဓဝိသယ, ဩပစ္စည်းကို ကံအနက်ဟော ယူကာ “တတြ ပါ- လိလေယျကံ-ထိုပါလိလေယျကရွာကို”ဟု တစ်နည်းပေး။

တစ်နည်း။ ။ ဝိ. ဋ-၃, ၄၃၄၌ တတြကို မည်သို့မျှ မဖွင့်ပါ။ မဟာဘာ-၂, ၆၂၁၌လည်း တတြကို အနက်မပေးပါ။ ထိုအလို တတြကို ဝါကျောပညာသ-ဝါကျ အစပျိုးရာ၌ ဝါကျ၏ အဦးအစအဖြစ်ကို ထွန်းပြသော နိပါတ်မျှသာ (အနက်မဲ့)ဟု ကြံ။ (ဝိသုဒ္ဓိ-၂, ၃၇)

ပါလိလေယျကံ-ပါလိလေယျကရွာကို၊ ဥပနိဿာယ-မိ၍၊ ရက္ခိတဝနသဏ္ဍေ-
 ရက္ခိတတောအုပ်၌၊ ဘဒ္ဒသာလမူလေ-နုပျိုကောင်းမွန်သော အင်ကြင်းပင်၏
 အနီးအောက်၌၊ ပါလိလေယျကေန-ပါလိလေယျကမည်သော၊ ဟတ္ထိနာ-
 ဆင်သည်၊ ဥပဋိယမာနော-ပြုစုလုပ်ကျွေးအပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ [ဥပဋိယမာနော-
 ပြုစုလုပ်ကျွေးအပ်သော်၊ (အပြုစုခံရင်း)၊ ဝါ-ပြုစုလုပ်ကျွေးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်”
 ဟုလည်း ပေး၊] ဖာသုကံ-ချမ်းသာစွာ၊ ဝဿာဝါသံ-မိုးလပတ်လုံး နေတော်မူခြင်း
 ဖြင့်၊ ဝါ-ဝါဆိုတော်မူခြင်းဖြင့်၊ ဝသိ-နေတော်မူပြီ။

ကောသမ္ဗိဝါသိနော-ကောသမ္ဗိမြို့၌ နေကုန်သော၊ ဥပါသကာပိ-တို့သည်
 လည်း၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ ဂန္ဓာ၊ သတ္တာရံ-ကို၊ အပဿန္တာ-မမြင်ကုန်လသော်၊ “ဘန္တေ-
 တို့! သတ္တာ-သည်၊ ကုဟိ-အဘယ်မှာနည်း?” ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိတွာ-လသော်၊
 ပါလိလေယျကဝနသဏ္ဍံ-ပါလိလေယျကရွာ၏ အနီး၌ဖြစ်သော ရက္ခိတ
 တောအုပ်သို့၊ ဂတော-ကြွသွားတော်မူပြီ။” ဣတိ-ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ။ “ကိ
 ကာရဏာ-အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ (ဂတော-ကြွသွားတော်မူသနည်း?)”
 ဣတိ-ဤသို့မေးကုန်ပြီ။ “အမေ-တို့ကို၊ သမဂ္ဂေ-ညီညွတ်သူတို့ကို၊ ကာတုံ-
 ငှာ၊ ဝါယမိ-ကြိုးစားတော်မူပြီ၊ ပန-သို့သော်လည်း၊ မယံ-တို့သည်၊ သမဂ္ဂါ-
 ညီညွတ်သူတို့သည်၊ န အဟုမှာ-မဖြစ်ခဲ့ကုန်၊” ဣတိ-ထိုကြောင့်၊ (ဂတော-
 ပြီ) ဣတိ-ဤသို့ပြောကုန်ပြီ။ [ဣတိတစ်လုံးအကျေကြီး] “ဘန္တေ-တို့! တုမေ-
 အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ သတ္တာ-၏၊ သန္တိကေ-အထံတော်၌၊ ပဗ္ဗဇိတွာ-ရှင်ရဟန်း
 ပြု၍၊ တသ္မိ-ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊ သာမဂ္ဂိ-ညီညွတ်သူတို့၏အဖြစ်ကို၊
 ကရောန္တေ-ပြုတော်မူလသော်၊ သမဂ္ဂါ-ညီညွတ်သူတို့သည်၊ နာဟုဝတ္ထ (န+
 အဟုဝတ္ထ) ကိ-မဖြစ်ခဲ့ကုန်သလော?” ဣတိ-ဤသို့မေးကုန်ပြီ။ “အာဝုသော-

ရက္ခိတဝနသဏ္ဍေ ။ ။ ပါလိလေယျကတော အဝိဒူရေ ရက္ခိတဝနသဏ္ဍော
 နာမ အတ္ထိ-သံ. ၄-၂, ၂၈၀၊ သာရတ္ထ-၃, ၃၆၀။

ဘဒ္ဒသာလမူလေ ။ ။ ဘဒ္ဒသာလောတိ ပန တထေကော မနာပေါ လဋ္ဌိကော
 (နုပျိုသော) သာလရုက္ခော၊ ဘဂဝါ တံ ဂါမံ ဥပနိဿာယ ဝနသဏ္ဍေ ပဏ္ဏသာ-
 လာယ သမိပေ တသ္မိ ရုက္ခမူလေ ဝိဟာသိ-သံ. ၄-၂, ၂၈၀၊ သာရတ္ထ-၃, ၃၆၀။

ဒါယကာတို့! ဧဝံ-ဤအတိုင်းမှန်၏။” ဣတိ-ဤသို့ပြောကုန်ပြီ။ မနုဿာ-
 တို့သည်။ “ဣမေ-ဤရဟန်းတို့သည်။ သတ္ထု-၏။ သန္တိကေ-၌၊ ပဗ္ဗဇိတွာ-၍၊
 တသ္မိ-ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ သမဂ္ဂိ-ကို၊ ကရောန္တေပိ-ပြုတော်မူပါသော်
 လည်း၊ သမဂ္ဂါ-တို့သည်။ န ဇာတာ-မဖြစ်ကုန်၊ မယံ-တို့သည်။ ဣမေ-ဤရဟန်း
 တို့ကို၊ နိဿာယ-၍၊ သတ္ထာရံ-ကို၊ ဒဠှ-ဖူးမြင်ခြင်းငှာ၊ ဝါ-ဖူးမြင်ခွင့်ကို၊ န
 လဘိမှာ-မရတော့ကုန်၊ ဣမေသံ-ဤရဟန်းတို့အား၊ အာသနံ-နေရာကို၊ နေဝ
 ဒဿာမ-မပေးကုန်တော့အံ့၊ (မပေးဘဲနေကြစို့) အဘိဝါဒနာဒီနိ-ရှိခိုးခြင်းအစ
 ရှိသည်တို့ကို၊ န ကရိဿာမ-မပြုကုန်တော့အံ့၊ (မပြုဘဲ နေကြစို့)။” ဣတိ-ဤ
 သို့ တိုင်ပင်၍၊ တတော-ထိုအခါမှာ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ တေသံ-ထိုရဟန်းတို့ဖို့၊ ဝါ-
 တို့၏အပေါ်၌၊ သာမိစိမတ္တမ္ပိ-အရိုအသေမျှကိုလည်း၊ န ကရိသု-မပြုတော့
 ကုန်။ တေ-ထိုရဟန်းတို့သည်။ အပ္ပါဟာရတာယ-နည်းသော အစာအာဟာရ
 ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သုဿမာနာ-ပိန်ခြောက်ကုန်လသော်၊ ကတိပါ-
 ဟေနေဝ-အနည်းငယ်သော ရက်ဖြင့်သာလျှင်၊ ဥဇုကာ-ဖြောင့်မှန်ကုန်သည်၊
 ဝါ-တည့်ကုန်သည်၊ ဟုတွာ၊ အညမညံ-အချင်းချင်း၊ အစွယ်-အပြစ်ကို၊ ဝါ-
 အာပတ်ကို၊ ဒေသေတွာ-ဒေသနာပြော၍၊ ခမာပေတွာ-သည်းခံစေပြီး၍၊ ဝါ-
 ကန်တော့တောင်းပန်ပြီး၍၊ “ဥပါသကာ-တို့! မယံ-တို့သည်။ သမဂ္ဂါ-တို့သည်၊
 ဇာတာ-ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ တုမေပိ-တို့သည်လည်း၊ နော-တို့၏၊ (ဥပရိ-အပေါ်၌)
 ပုရိမသဒိသာ-ရှေး၌ဖြစ်သော ဥပါသကာတို့နှင့် တူကုန်သည်၊ ဝါ-ရှေးတုန်းက
 နှင့် တူကုန်သည်၊ ဟောထ-ဖြစ်ကြလော့” ဣတိ-သို့၊ အာဟံသု-ပြောကုန်ပြီ။
 “ဘန္တေ-တို့! ဝေါ-အရှင်ဘုရားတို့သည်။ သတ္ထာ-ကို၊ ခမာပိတော ပန-သည်းခံ
 စေအပ်ပြီလော? ဝါ-ကန်တော့တောင်းပန်အပ်ပြီလော?” ဣတိ-ဤသို့မေး
 ကုန်ပြီ။ “အာဝုသော-ဒါယကာတို့! န ခမာပိတော-သည်းမခံစေအပ်သေးပါ။
 ဝါ-မကန်တော့ မတောင်းပန်အပ်သေးပါ။” ဣတိ-ဤသို့ပြောကုန်ပြီ။ “တေန
 ဟိ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ သတ္ထာရံ-ကို၊ ခမာပေထ-သည်းခံစေကုန်လော့၊ ဝါ-ကန်
 တော့ တောင်းပန်ကုန်လော့၊ သတ္ထု-အား၊ ဝါ-ကို၊ ခမာပိတကာလေ-သည်းခံ
 စေအပ်ပြီးရာအခါ၌၊ ဝါ-ကန်တော့တောင်းပန်အပ်ပြီးရာအခါ၌၊ မယမ္ပိ-တပည့်
 တော်တို့သည်လည်း၊ တုမှာကံ-အရှင်ဘုရားတို့၏၊ (ဥပရိ-အပေါ်၌) ပုရိမ-

သဒိသာ-ရှေး၌ဖြစ်သော ဥပါသကာတို့နှင့် တူကုန်သည်။ ဝါ-ရှေးတုန်းကနှင့် တူကုန်သည်။ ဘဝိဿာမ-ဖြစ်ပါကုန်အံ့။” ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ကုန်ပြီ။ တေ-ထိုရဟန်းတို့သည်။ အန္တောဝဿဘာဝေန-ဝါတွင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သတ္ထု-၏။ သန္တိကံ-သို့၊ ဂန္တိ-ငှာ၊ အဝိသဟန္တာ-မရဲဝံ့ကုန်သည်။ (ဟုတ္တာ)၊ ဒုက္ခေန-ဆင်းရဲ သဖြင့်၊ တံ အန္တောဝဿံ-ထိုဝါတွင်းကို၊ ဝီတိနာမေသံ-ကုန်လွန်စေကုန်ပြီ။ သတ္တာ ပန-သည်ကား၊ တေန ဟတ္ထိနာ-ထိုဆင်သည်။ ဥပဋိယမာနော-ပြုစု လုပ်ကျွေးအပ်သည်။ (ဟုတ္တာ)၊ သုခံ-ချမ်းသာစွာ၊ ဝသိ-နေတော်မူရပြီ။ ဟိ- မှန်၏။ သောပိ ဟတ္ထိနာဂေါ-ထိုဆင်ကြီးသည်လည်း၊ ဝါ-ထိုဆင်ပြောင်သည် လည်း၊ ဂဏံ-ဆင်အပေါင်းကို၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ ဖာသုဝိဟာရတ္ထာယေဝ- ချမ်းသာစွာနေခြင်းအကျိုးငှာသာလျှင်၊ တံ ဝနသဏ္ဍံ-ထိုတောအုပ်သို့၊ ပဝိသိ- ဝင်ခဲ့ပြီ။

ယထာဟ-အဘယ်သို့ မိန့်တော်မူသနည်း? “အဟံ ၊ပေ၊ ဝိဟရေယျ”န္တိ- အဟံ ၊ပေ၊ ဝိဟရေယျဟူ၍။ (အာဟ-ပြီ။) (“ယထာဟ”အနက်ပေးပုံ ၄မျိုးကို ပါရာ-၁, ၅၃၅။) [အဟံ-ငါသည်၊ ဟတ္ထိဟိ-ဆင်ထီးကြီးတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထိနိဟိ-ဆင်မကြီးတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထိကလဘေဟိ-ဆင်ပေါက်တို့ နှင့်လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထိစ္ဆာပေဟိ-ဆင်ကလေးတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ (နိစ္စိဆင် ငယ်တို့နှင့်လည်းကောင်း)၊ အာကိဏ္ဏော-ရောပြွမ်းသည်။ (ဟုတ္တာ)၊ ဝိဟရာမိ- နေရ၏။ ဆိန္ဒုဂ္ဂါနိ-ဖြတ်အပ်သော အဖျား(အညွန့်)ရှိကုန်သော၊ တိဏာနိ စေဝ- မြက်တို့ကိုလည်း၊ ခါဒါမိ-ခဲစားရ၏။ မေ-ငါသည်၊ ဝါ-၏။ ဩဘဂ္ဂေါဘဂ္ဂံ- အောက်သို့ချိုးအပ်, အောက်သို့ချိုးအပ်သော၊ (ချိုးချအပ် ချိုးချအပ်သော)၊ သာခါဘဂီ စ-ချိုးချအပ်သော သစ်ခက်ကိုလည်း၊ ဝါ-သစ်ခက်ကျိုးကိုလည်း၊ ခါဒန္တိ-ခဲစားကြကုန်၏။ အာဝိလာနိ-နောက်ကျူကုန်သော၊ ပါနိယာနိ စ- သောက်ရေတို့ကိုလည်း၊ ပိဝိမိ-သောက်ရ၏။ ဩဂါဟာ-ရေဆိပ်မှ၊ ဥတ္ထိဏ္ဏဿ စ-တက်လာသည်လည်းဖြစ်သော၊ အဿ မေ-ထိုငါ၏။ ကာယံ-ကိုယ်ကို၊ ဟတ္ထိနိယော-ဆင်မတို့သည်၊ ဥပနိယံသန္တိယော-ပွတ်တိုက်ကုန်လျက်၊ ဝါ- တိုးဝှေ့ကုန်လျက်၊ ဂစ္ဆန္တိ-ကုန်၏။ အဟံ-သည်၊ ဧကောဝ-တစ်ကောင်တည်း

သာလျှင်၊ ဂဏမှာ-ဆင်အပေါင်းမှ၊ ဝူပကဋ္ဌော-ဖဲခွာသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ယန္တုန ဝိဟရေယျ-အကယ်၍ နေရပါမူကားကောင်းလေစွ။]

အထ ခေါ-ထိုမှနောက်၌၊ သော ဟတ္ထိနာဂေါ-သည်၊ ယူထာ-ဆင်အုပ်မှ၊ အပက္ကမ္မ-ဖဲခွာ၍၊ ယေန-အကြင်အရပ်၌၊ ပါလိလေယျကံ-ပါလိလေယျက ရွာသည်လည်းကောင်း၊ ရက္ခိတဝနသဏ္ဍံ-ရက္ခိတတောအုပ်သည်လည်း ကောင်း၊ ဘဒ္ဒသာလမူလံ-နုပျိုကောင်းမွန်သော အင်ကြင်းပင်၏ အနီး အောက်သည်လည်းကောင်း၊ (အတ္ထိ)၊ [ရှေ့ “ယေန ပါလိလေယျကံ အတ္ထိ” ကဲ့သို့ “ပါလိလေယျကံ၊ ရက္ခိတဝနသဏ္ဍံ၊ ဘဒ္ဒသာလမူလံ” ဥပဒ်လုံးဝယ် ပဌမအနက်၌ ဒုတိယာတည်း၊] ယေန-အကြင်အရပ်၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ (အတ္ထိ-၏)၊ တေန- (ပါလိလေယျကရွာ၊ ရက္ခိတတောအုပ်၊ အင်ကြင်းပင်၏ အနီးအောက် မြတ် စွာဘုရားရှိရာ) ထိုအရပ်၌၊ ဝါ-သို့၊ ဥပသင်္ကမိ-သွား၏၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-သွား ပြီး၍၊ (တစ်နည်း) ဥပသင်္ကမိ-သွားပြီ၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-ရောက်ရာအရပ်မှ တစ်ဆင့် သာ၍ နီးကပ်သောအရပ်သို့ သွားပြီး၍၊ [ပန-အနက်မဲ့] ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဝန္တိတွာ-၍၊ သြလောကေန္တော-ကြည့်လသော်၊ အည-အခြားသော၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံ တစ်ခုကို၊ အဒိသွာ-မမြင်မူ၍၊ ဘဒ္ဒသာလမူလံ-နုပျိုကောင်းမွန်သော အင်ကြင်း ပင်၏ အနီးအောက်ကို၊ ပါဒေနေဝ-ခြေဖြင့်သာလျှင်၊ ပဟရန္တော-ပုတ်ခတ် လျက်၊ တစ္ဆေတွာ-ညှိ၍၊ သောဏ္ဍာယ-နှာမောင်းဖြင့်၊ သာခံ-သစ်ခက်ကို၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ သမ္ပဇ္ဇိ-တံမြက်လှည်းပြီ။ တတော-ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ သောဏ္ဍာယ-နှာမောင်းဖြင့်၊ ယဋ္ဌ-အိုးကို၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ ပါနီယံ-သောက် ရေကိုလည်းကောင်း၊ ပရိဘောဇနီယံ-သုံးရေကိုလည်းကောင်း၊ ဥပဋ္ဌာပေတိ-အနီး၌ တည်စေ၏၊ ဝါ-အနီး၌ ထား၏၊ ဥဏှောဒကေန-ရေနွေးဖြင့်၊ အတ္ထေ-

ယေန . . . တေနပသင်္ကမိ။ ။ အထက်တွင် ယေန၌ သတ္တမိအနက်ပေးခဲ့သည်၊ ဟိတ်အနက်ယူ၍ “ယေန-အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊ ဒေဝမနုဿဟိ-တို့သည်၊ ဥပ- သင်္ကမိတဗ္ဗော-သွားထိုက်၏၊ တေန-ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ ဥပသင်္ကမိ-ပြီ” ဟု တစ် နည်းပေး။ ဥပသင်္ကမိ၌ ရှေ့နည်းအလို အဇ္ဇတနီဝိဘတ် ပစ္စုပ္ပန်အနက်တည်း၊ နောက် နည်းအလိုကား အတိတ်အနက်တည်း၊ (ဝိ. ဋ္ဌ-၁, ၁၀၀၊ သာရတ္ထ-၁, ၃၃၉၊ ပါရာ- ဘာ, ၁- ၄၉၆)။

အလိုသည်။ သတိ-ရှိလသော်၊ ဥဏှောဒကံ-ကို၊ ပဋိယာဒေတိ-စီရင်၏။ ဝါ-
 ကျီ၏။ ကထံ-အဘယ်သို့ စီရင်သနည်း? ဟတ္ထေန-နှာမောင်းဖြင့်၊ ကဋ္ဌာနိ-
 ထင်းတို့ကို၊ ယံသိတွာ-ပွတ်တိုက်၍၊ အဂ္ဂိ-မီးကို၊ သမ္မာဒေတိ-ကောင်းစွာ ဖြစ်
 စေ၏။ ဝါ-မွေး၏။ တတ္ထ-ထိုမီး၌၊ ဒါရူနိ-ထင်းတို့ကို၊ ပက္ခိပန္နော-ထည့်လျက်၊
 အဂ္ဂိ-ကို၊ ဇာလေတွာ-တောက်စေ၍၊ တတ္ထ-ထိုမီး၌၊ ပါသာဏေ-ကျောက်တုံး
 တို့ကို၊ ပက္ခိပိတွာ-ထည့်၍၊ ပစိတွာ-မီးဖုတ်၍၊ ဒါရုဒဏှကေန-သစ်သားချောင်း
 ဖြင့်၊ ပဝဇ္ဇေတွာ-လိမ့်စေ၍၊ ဝါ-လှိမ့်၍၊ ပရိစ္ဆိန္နာယ-ပိုင်းခြားအပ်သော၊ ခုဒ္ဒက-
 သောဏှိကာယ-ငယ်သော ကျောက်ရေကန်၌၊ (ကျောက်ရေကန်ငယ်၌)၊
 ဒိပတိ-ပစ်ချ၏။ တတော-ထိုမှ နောက်၌၊ ဟတ္ထံ-နှာမောင်းကို၊ ဩတာရေတွာ-
 (ရေအိုင်ငယ်သို့) သက်ရောက်စေ၍၊ ဝါ-ချ၍၊ ဥဒကဿ-၏။ တတ္ထဘာဝံ-ပူ
 သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဇာနိတွာ-၍၊ ဂန္ဓာ-၍၊ သတ္တာရံ-ကို၊ ဝန္တတိ-ရှိခိုး၏။ သတ္တာ-
 သည်၊ “ပါလိလေယျက-က! တေ-သင်သည်၊ ဥဒကံ-ကို၊ တာပိတံ-ပူစေအပ်
 ပြီလော? (ကျီအပ်ပြီလော?)” ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-မေးတော်မူ၍၊ တတ္ထ-ထို
 ကျောက်ရေကန်ငယ်သို့၊ ဂန္ဓာ-ကြွတော်မူ၍၊ နှာယတိ-ရေချိုးတော်မူ၏။ အထ-
 ထိုမှနောက်၌၊ အဿ-ထိုမြတ်စွာဘုရားအား၊ နာနာဝိဓာနိ-အထူးထူးသော
 အပြားရှိကုန်သော(အမျိုးမျိုးအပြားပြားကုန်သော)၊ ဖလာနိ-သစ်သီးတို့ကို၊
 အာဟရိတွာ-ဆောင်ယူ၍၊ ဒေတိ-ကပ်လျှူ၏။ ပန-သည်သာမကသေး၊ ယဒါ-
 အကြင်အခါ၌၊ သတ္တာ-သည်၊ ဂါမံ-သို့၊ ပိဏှာယ-ငှာ၊ ပဝိသတိ-၏။ တဒါ-
 ထိုအခါ၌၊ သတ္တု-၏။ ပတ္တစီဝရံ-ကို၊ အာဒါယ-၍၊ ကုမ္ဘေ-ဥူးကင်း၌၊ ပတိ-
 ဋ္ဌပေတွာ-တည်စေ၍၊ ဝါ-ထား၍၊ သတ္တာရာ-နှင့်၊ သဒ္ဓိယေဝ-အတူသာလျှင်၊
 ဂစ္ဆတိ-၏။ သတ္တာ-သည်၊ ဂါမုပစာရံ-ရွာ၏ဥပစာသို့၊ ဝါ-ရွာအနီးအပါးသို့၊
 ပတွာ-ရောက်၍၊ ဝါ-လသော်၊ “ပါလိလေယျက-က! ဣတော-ဤအရပ်မှ၊
 ပဋ္ဌာယ-၍၊ တယာ-သင်သည်၊ ဂန္ဓံ-လိုက်ခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊

ခုဒ္ဒကသောဏှိကာယ။ ။ “သိလာပေါက္ခရဏီ သောဏှိ(ဓာန်-၆၀၉)”ဟူသော
 ဝါထာအရ သောဏှိသဒ္ဓါ ကျောက်ရေကန်အနက်ဟော၊ ထိုနောင် သုတ္တ ကပစ္စည်း
 သက်၊ “သောဏှိယေဝ သောဏှိကာ၊ ခုဒ္ဒကာ+သောဏှိကာ ခုဒ္ဒကသောဏှိကာ”
 ဟုပြု။

မေ-၏။ ပတ္တစီဝရံ-ကို၊ အာဟရ-ဆောင်ယူခဲ့လော။” ဣတိ-သို့၊ အာဟရ-ပေတွာ-ဆောင်ယူစေ၍၊ ဂါမံ-သို့၊ ပိဏ္ဍာယ-ငှာ၊ ပါဝိသိ-မူပြီ။ သောပိ-ထို ပါလိလေယျကဆင်သည်လည်း၊ သတ္တု-၏။ ယာဝ နိက္ခမနာ-ရွာမှထွက်လာ တော်မူရာအချိန်တိုင်အောင်၊ တတ္ထေဝ-ထိုရွာ၏ ဥပစာ၌ပင်၊ ဌတွာ-ရပ်၍၊ အာဂမနကာလေ-ကြွလာတော်မူရာ အခါ၌၊ ပစ္စုဂ္ဂမနံ-ခရီးဥူးကြိုဆိုခြင်းကို၊ ကတွာ-၍၊ ပုရိမနယေနေဝ-ရှေး၌ဖြစ်သော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝါ-အသွား တုန်းက နည်းအတိုင်းသာလျှင်၊ ပတ္တစီဝရံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ဝသနဋ္ဌာနေ-နေရာအရပ်၌၊ ဩတာရေတွာ-ရောက်စေ၍၊ ဝါ-ချ၍၊ ဝတ္တံ-ဝတ်ကို၊ ဒသေ-တွာ-မြင်စေ၍၊ (လုပ်ပြ၍)၊ သာခါယ-သစ်ခက်ဖြင့်၊ ဗီဇတိ-ယပ်ခတ်၏၊ ရတ္ထိံ-ညဉ့်အခါ၌၊ ဝါဠမိဂပရိပန္နနိဝါရဏတ္ထံ-ရဲရင့်သောသားကောင်တို့၏ ဘေးရန်ကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ မဟန္တံ-ကြီးစွာသော၊ ဒဏ္ဍံ-တုတ်ကို၊ သောဏ္ဍာယ-နာမောင်းဖြင့်၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ “သတ္တာရံ-ကို၊ ရက္ခိဿာမိ-စောင့်ရှောက်အံ့” ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ယာဝ အရုဏဂ္ဂမနာ-အရုဏ်တက်ရာကာလတိုင်အောင်၊ ဝနသဏ္ဍာသ-တောအုပ်၏၊ အန္တရန္တရေန-အကြားအကြားဖြင့်၊ ဝါ-၌၊ ဝိစရတိ-လှည့်လည်၏။ တတော-ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယယေဝ-စ၍သာလျှင်၊ သော ဝန-သဏ္ဍော-သည်၊ ပါလိလေယျကရက္ခိတဝနသဏ္ဍော နာမ-ပါလိလေယျကဆင် သည် စောင့်ရှောက်အပ်သော တောအုပ်မည်သည်၊ ဇာတော ကိရ-ဖြစ်ခဲ့သတဲ့။ အရုဏေ-သည်၊ ဥဂ္ဂတေ-တက်လသော်၊ မုခေါဒကဒါနံ-မျက်နှာသစ်ရေ ကပ် လှူခြင်းကို၊ အာဒိ ကတွာ-အစပြု၍၊ တေနေဝ ဥပါယေန-ထိုနည်းလမ်းဖြင့်ပင်၊ သဗ္ဗဝတ္တာနိ-အလုံးစုံသော ဝတ်တို့ကို၊ ကရောတိ-ပြု၏။

အထ-၌၊ ဧကော-တစ်ကောင်သော၊ မက္ကဋ္ဌော-မျောက်သည်၊ တံ ဟတ္ထိံ-ကို၊ ဥဋ္ဌာယ-ထ၍၊ သမုဋ္ဌာယ-ကောင်းစွာထ၍၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေ-နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း၌၊ တထာဂတဿ-ဖို့၊ ဝါ-၏အပေါ်၌၊ **အာဘိသမာစာရိကံ**-ထူးကဲ မြင့်မြတ်သော အကျင့်၌ ဖြစ်သော (ပါဝင်သော) ဝတ်ကြီး၊ ဝတ်ငယ်ကို။

အာဘိသမာစာရိကံ။ ။ အဘိဝိသိဋ္ဌော ဥတ္တမော+သမာစာရော အဘိသမာ-စာရော၊ အဘိသမာစာရေ+ဘဝံ အာဘိသမာစာရိကံ-ထူးကဲမြင့်မြတ်သော အကျင့်၌

ကရောန္တံ-ပြုနေသည်ကို ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ “အဟမ္ပိ-သည်လည်း၊ ကိစ္ဆိဒေဝ-တစ်စုံ တစ်ခုသာလျှင်ဖြစ်သော ကောင်းမှုကို၊ ကရိဿာမိ-အံ့” ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဝိစရန္တော-လှည့်လည်လသော်၊ ဧကဒိဝသံ-၌၊ နိမ္မက္ခိကံ-ပျားကောင်၊ ပျားဥမရှိ သော၊ ဒဏ္ဍကမဓု-သစ်ကိုင်းငယ်၌ စွဲနေသော ပျားလပို့ကို၊ ဝါ-ပျားအုံကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ ဒဏ္ဍကံ-သစ်ကိုင်းငယ်ကို၊ ဘဇ္ဇိတ္တာ-ချိုး၍၊ ဒဏ္ဍကေနေဝ-သစ်ကိုင်း ငယ်နှင့်သာ၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ မဓုပဋုလံ-ပျားသလက်ကို၊ သတ္ထု-၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ အာဟရိတ္တာ-ဆောင်၍၊ ကဒလိပတ္တံ-ငှက်ပျောရွက်ကို၊ ဆိန္နိတ္တာ-ဖြတ်၍၊ တတ္ထ-ထိုငှက်ပျောရွက်ပေါ်၌၊ ဌပေတ္တာ-တည်စေ၍၊ ဝါ-ထား၍၊ အဒါသိ- ကပ်လျှံပြီ။ သတ္တာ-သည်၊ ဂဏှိ-ခံယူတော်မူပြီ။ မက္ကဋော-မျောက်သည်၊ “ပရိဘောဂံ-ဘုဉ်းပေးတော်ခြင်းကို၊ ကရိဿတိ န ခေါ-ပြုတော်မူမည်လော၊ န ကရိဿတိ (န ခေါ)-ပြုတော်မူမည်လော၊” ဣတိ-ဤသို့လုံးသွင်း၍၊ ဩလောကေန္တော-ကြည့်လသော်၊ ဂဟေတ္တာ-ကိုင်၍၊ နိသိန္နံ-ထိုင်တော်မူနေ သည်ကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ “ကိ န ခေါ-အဘယ်ကြောင့်နည်း၊” ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတ္တာ- စဉ်းစား၍၊ ဒဏ္ဍကောဋီယံ-သစ်ကိုင်းဖျား၌၊ ဝါ-ကို၊ ဂဟေတ္တာ-ကိုင်၍၊ ပရိ- ဝတ္တေတ္တာ-လည်စေ၍၊ ဝါ-လှည့်ပတ်၍၊ ဥပဓာရေန္တော-စူးစမ်းလသော်၊ အဏ္ဍကာနိ-ပျားဥတို့ကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ တာနိ-ထိုပျားဥတို့ကို၊ သဏှိကံ-ဖြည်းဖြည်း၊ အပနေတ္တာ-ဖယ်ရှား၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ အဒါသိ-ပြီ။ သတ္တာ-သည်၊ ပရိဘောဂံ- ဘုဉ်းပေးတော်မူခြင်းကို၊ အကာသိ-ပြီ။ သော-ထိုမျောက်သည်၊ တုဋ္ဌမာနသော- နှစ်သက်သောစိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ-၍)၊ တံ တံ သာခံ-ထိုထိုသစ်ကိုင်းကို၊ ဂဟေတ္တာ-ကိုင်၍၊ နစ္စန္တောဝ-ကလျက်သာလျှင်၊ အဋ္ဌာသိ-တည်နေပြီ။ အထ-

ဖြစ်သော (ပါဝင်သော) ကျင့်ဝတ်(အံဋီ-၃, ၁၄၂)၊ (တစ်နည်း) အဘိသမာစာရောဝ အဘိသမာစာရိကံ-ထူးကဲမြင့်မြတ်သောကျင့်ဝတ်၊ (တစ်နည်း)အဘိသမာစာရံ အာရဗ္ဗ ပညတ္တံ အဘိသမာစာရိကံ-ထူးကဲမြင့်မြတ်သောမဂ်ဖိုလ်သီလကို အကြောင်းပြု၍ ပညတ်အပ်သော ကျင့်ဝတ်(ဝိသုဒ္ဓိ-၁, ၁၂၊ ဝိသုဒ္ဓိဋီ-၁, ၃၂၊ သာရတ္ထ-၃, ၂၄၀)။

နိမ္မက္ခိကံ ။ ။ နတ္ထိ ဧတ္ထ မက္ခိကာတိ နိမ္မက္ခိကံ၊ မက္ခိကာသဒ္ဓေန စေတ္ထ မက္ခိက- ဏ္ဍကမ္ပိ သာမညတော ဂဟိတန္တိ ဝဒန္တိ-သာရတ္ထ-၁, ၄၃၆။

ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထိုမျောက်၏။ ဝါ-သည်။ ဂဟိတသာခါပိ-ဆွဲကိုင်အပ်သော သစ်ကိုင်းသည်လည်းကောင်း၊ အက္ကန္တသာခါပိ-နင်းအပ်သော သစ်ကိုင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဘိဇ္ဇိသု-ကျိုးကုန်ပြီ။ သော-ထိုမျောက်သည်။ ဧကသ္မိ-တစ်ခု သော၊ ခါဏုမတ္ထကေ-သစ်ငုတ်ထိပ်၌၊ ပတိတွာ-ကျ၍၊ နိဝိဋ္ဌဂတ္ထော-တည် သော ကိုယ်ရှိသည်။ ဝါ-စူးဝင်အပ်သော ကိုယ်ရှိသည်။ (ကိုယ်ထဲ သစ်ငုတ်စူး ဝင်သွားသည်)။ (ဟုတွာ)။ သတ္တရိ-မြတ်စွာဘုရား၌၊ ပသန္နေနေနေဝ-ကြည်ညို သည်သာဖြစ်သော၊ စိတ္တေန-စိတ်ဖြင့်၊ ကာလံ-ကို၊ ကတွာ-၍၊ တာဝတိံသ- တာဝနေ-ဘုံ၌၊ တိံသယောဇနိကေ-သော၊ ကနကဝိမာနေ-၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ပြီ၊ အစ္ဆရာ- သဟဿပရိဝါရော-နတ်သမီးတစ်ထောင် အခြံအရံရှိသော၊ မက္ကဋ္ဌဒေဝပုတ္တော နာမ-မျောက်နတ်သားမည်သည်။ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ။ တတ္ထ-ထိုရက္ခိတတော အုပ်၌၊ ဟတ္ထိနာဂေန-ဆင်ပြောင်သည်။ ဥပဋ္ဌိယမာနဿ-ပြုစုလုပ်ကျွေးအပ် သော၊ တထာဂတဿ-၏။ ဝသနဘာဝေါ-နေတော်မူသည်၏ အဖြစ်သည်။ သကလဇမ္ပဒီပေ-အလုံးစုံသော ဇမ္ပုဒိပ်၌၊ ပါကဋ္ဌော-ထင်ရှားသည်။ အဟော- သိ-ပြီ။ သာဝတ္ထိနဂရတော-မြို့မှ၊ အနာထပိဏ္ဍိကော-အနာထပိဏ္ဍိသူဌေး သည်လည်းကောင်း၊ ဝိသာခါ-ဝိသာခါမည်သော၊ မဟာဥပါသိကာ စ-ဥပါသိ ကာမကြီးလည်းကောင်း၊ ဣတိဇေမာဒီနိ-ဤသို့အစရှိကုန်သော၊ မဟာ- ကုလာနိ-ကြီးကျယ်များပြားသော အမျိုးတို့သည်။ ဝါ-ကြီးကျယ်များပြားသော အိမ်ထောင်စုတို့သည်။ အာနန္ဒတ္ထေရဿ-အား၊ “ဘန္တေ! နော-တပည့်တော် တို့ကို၊ ဝါ-တို့အား၊ သတ္တာရံ-ကို၊ ဒဿေထ-ဖူးမြင်စေပါကုန်လော၊ ဝါ-ပင့် ဆောင်၍ ပြတော်မူပါကုန်လော” ဣတိ-သို့၊ သာသနံ-သတင်းစကားကို၊ ပဟိ- ဏိသု-ပို့ကုန်ပြီ။ ဒိသာဝါသိနော-အရပ်၄ မျက်နှာတို့၌ နေကုန်သော၊ (ထိုထို အရပ်တို့၌ နေကုန်သော)၊ ပဉ္စသတာ-ငါးရာကုန်သော၊ ဘိက္ခုပိ-တို့သည်လည်း။

ပသန္နေနေနေဝ စိတ္တေန။ ။ ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏအနက်၌ တတိယာသက် (ထေရ. ၄-၂, ၁၀၈)။ ဓမ္မဋီ၌ “ပသန္နေနေနေဝ-သော၊ စိတ္တေန-ဖြင့်၊ (လက္ခိတော- မှတ်သားအပ်သော) သော မက္ကဋ္ဌော-ထိုမျောက်သည်”ဟု ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏအနက် ပေးပုံတစ်မျိုးကို ဆို၏။ ထို့ပြင် ကရိုဏ်းအနက်၊ ဟိတ်အနက်ဟုလည်း ဆို၏။

ဝုဋ္ဌဝဿာ-မိုးလပတ်လုံး နေပြီးကုန်သည်။ ဝါ-ဝါကျွတ်ပြီးကုန်သည်။ (ဟုတ္တာ)၊ အာနန္ဒထွေရံ-သို့ ဥပသင်္ကမိတ္တာ-၍။ “အာဝုသော အာနန္ဒ-ငါ့ရှင်အာနန္ဒာ! နော-တပည့်တော်တို့သည်။ ဘဂဝတော-၏။ သမ္မုခါ-မျက်မှောက်တော်၌။ ဝါ-မှ။ ဓမ္မိ-တရားရှိသော၊ ကထာ-စကားတော်ကို၊ စိရဿုတာ-ကြားနာအပ်ပြီးသော တရားစကား၏ ကြာမြင့်သော ကာလရှိပါပြီ။ ဝါ-ကြားနာအပ်ပြီး၍ ကြာမြင့်သော ကာလရှိပါပြီ။ အာဝုသော အာနန္ဒ-န္ဒာ! သာဓု-တောင်းပန်ပါ၏။ မယံ-တို့သည်။ ဘဂဝတော-၏။ သမ္မုခါ-၌။ ဓမ္မိ-သော၊ ကထံ-ကို။ သဝနာယ-ကြားနာခြင်းငှာ၊ လဘေယျာမ-ရလိုပါကုန်၏။” ဣတိ-သို့။ ယာစိသု-တောင်းပန်ကုန်ပြီ။ ထေရော-အရှင်အာနန္ဒာထေရ်သည်။ “တေ ဘိက္ခု- တို့ကို၊ အာဒါ-ယ-ခေါ်ယူ၍။ တတ္ထ-ထိုရက္ခိတတောအုပ်သို့၊ ဂန္ဒာ-၍။ တေမာသံ-၃လပတ်လုံး၊ ဧကဝိဟာရိနော-တစ်ပါးတည်း နေတော်မူသော၊ တထာဂတဿ-၏။ သန္တိကံ-သို့။ ဧတ္ထကေဟိ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခုဟိ-တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ ဥပသင်္ကမိတုံ-ငှာ၊ ဝါ-သည်။ အယုတ္တံ-မသင့်။” ဣတိ-သို့။ စိန္တေတွာ-၍။ တေ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ဗဟိ-အပြင်ဘက်၌၊ ဌပေတွာ-ထား၍။ ဧကကောဝ-တစ်ပါးတည်းသာလျှင်၊ (ဟုတ္တာ)။ သတ္ထာရံ-သို့။ ဥပသင်္ကမိ-ပြီ။ ပါလိလေယျကော-ပါလိလေယျကဆင်သည်။ တံ-ထိုအရှင်အာနန္ဒာထေရ်ကို၊ ဒိသွာ၊ ဒဏှံ-တုတ်ကို၊ အာဒါယ-ကိုင်၍။ ပက္ခန္ဓိ-ပြေးသွားပြီ။ သတ္ထာ-သည်။ သြလောကေတွာ-၍။ “ပါလိလေယျက-က! အပေဟိ-ဖယ်လော၊ အပေဟိ-ဖယ်လော၊ မာ နိ-ဝါရယိ-မတားနှင့်၊ ဧသော-ဤရဟန်းသည်။ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာကော-မြတ်စွာဘုရား၏ အလုပ်အကျွေးတည်း။” ဣတိ အာဟ။ သော-ထိုပါလိလေယျကဆင်သည်။ တတ္ထေဝ-ထိုအရပ်၌ပင်၊ ဒဏှံ-ကို၊ ဆဇ္ဇေတွာ-စွန့်၍။ ပတ္တစီဝရပဋိဂ္ဂဟဏံ-

စိရဿုတာ။ ။ “သူယိတ္ထာတိ သုတာ၊ စိရံ+သုတာယ ဧတိဿာတိ စိရ-သုတာ”ဟုပြု။ ဤအလို သုတဟူသော သမာသ်ပုဒ်တစ်စိတ်သည် ဧတိဿာဟူသော အညပုဒ်နှင့် အရတူသောကြောင့် ဗာဟိရတ္ထဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်၊ ဘိန္နာဓိကရဏ ဗဟု-ဗ္ဗိဟိသမာသ်တည်း။ (တစ်နည်း) “သဝနံ သုတံ၊ စိရံ+သုတံ ဧတိဿာတိ စိရဿုတာ-ကြာမြင့်စွာသော ကြားနာခြင်းရှိပါပြီ”ဟုပြု။ ဤအလို အဗဟိရတ္ထဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်၊ တုလျာဓိကရဏဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်တည်း။ (နိတိသုတ္တ-၂၀၈)

သပိတ်သင်္ကန်းကို လှမ်းယူခြင်းကို အာပုစ္ဆိ-ပန်ပြောပြီ ထေရော-သည်။ နာဒါသိ (န+အဒါသိ)-မပေး၊ နာဂေါ-ဆင်ပြောင်သည်။ “ဥဂ္ဂဟိတဝတ္ထော-သင်ယူအပ်ပြီး သော ကျင့်ဝတ်ရှိသည်။ သစေ ဘဝိဿတိ-အံ့ (ဧဝံ သတိ)။ သတ္ထု-၏။ နိသီဒန-ပါသာဏဖလကေ-ထိုင်တော်မူရာ ကျောက်ဖျာ၌၊ အတ္တနော-၏။ ပရိက္ခာရံ-ပရိက္ခရာအသုံးအဆောင်ကို၊ န ဌပေဿတိ-ထားလိမ့်မည်မဟုတ်။” ဣတိ စိန္တေသိ။ ထေရော-သည်။ ပတ္တစီဝရံ-ကို၊ ဘူမိယံ-မြေ၌၊ ဌပေသိ-ထားပြီ။ ဟိ-မှန်၊ ဝတ္ထသမ္ပန္နာ-ဝတ်အကျင့်နှင့် ပြည့်စုံကုန်သော တပည့်တို့သည်။ ဂရုနံ-ဆရာတို့၏။ အာသနေ ဝါ-နေရာ၌လည်းကောင်း၊ သယနေ ဝါ-အိပ်ရာ၌လည်းကောင်း၊ အတ္တနော-၏။ ပရိက္ခာရံ-ကို၊ န ဌပေန္တိ-မထားကုန်။

ထေရော-သည်။ သတ္ထာရံ-ကို၊ ဝါ-သို့၊ ဥပသင်္ကမိတ္တာ-၍၊ ဝန္တိတ္တာ-၍၊ ဧကမန္တံ-၌၊ နိသီဒိ-ပြီ။ သတ္ထာ-သည်။ “အာနန္ဒ-နွာ! ဧကောဝ-တစ်ပါး တည်းသာ၊ (ဟုတွာ)။ အာဂတော-လာသည်။ အသိ-ဖြစ်သလော?” ဣတိ၊ ပုစ္ဆိတ္တာ-၍၊ ဝါ-လသော်၊ ပဉ္စသတေဟိ-ရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခုဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ အာဂတဘာဝံ-လာသည်၏အဖြစ်ကို၊ သုတွာ-၍၊ “ဧတေ-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ ကဟံ ပန-အဘယ်ရပ်၌နည်း?” ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-မေးတော်မူ၍၊ “တုမ္မာကံ-ရှင်တော်ဘုရားတို့၏၊ စိတ္တံ-စိတ်တော်ကို၊ အဇာနန္တော-မသိသည်။ (ဟုတွာ) ဗဟိ-၌၊ ဌပေတွာ-၍၊ အာဂတော-သည်။ အမိ-ဖြစ်၏။” ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-လျှောက်အပ်သော်၊ “နေ-ထိုရဟန်းတို့ကို ပက္ခောသာဟိ-ခေါ်ချေလော။” ဣတိ အာဟ။ ထေရော၊ တထာ-ထိုမိန့်တော်မူသည့်အတိုင်း၊ အကာသိ-ပြီ။ တေ ဘိက္ခု-တို့သည်။ အာဂန္တာ-၍၊ သတ္ထာရံ-ကို၊ ဝန္တိတ္တာ-၍၊ ဧကမန္တံ-၌၊ နိသီဒိ-သု-ထိုင်ကုန်ပြီ။ သတ္ထာ-သည်။ တေဟိ-ထိုရဟန်းတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ ပဋိသန္တာရံ-စကား အဆက်အစပ်ကို၊ (နှုတ်ဆက်စကားကို)၊ ကတွာ-၍၊ တေဟိ ဘိက္ခုဟိ-တို့သည်။ “ဘန္တေ! ဘဂဝါ-သည်။ [ဟိအနက်မဲ့၊ ဗုဒ္ဓသုခုမာလော စေဝ-ဘုရားဖြစ်၍ နညံ တော်မူသည်လည်းကောင်း၊ ခတ္ထိယသုခုမာလော စ-မင်းမျိုးဖြစ်၍ နညံတော် မူသည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)။ တုမေဟိ-အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ တေမာသံ-ပတ်လုံး၊ ဧကကေဟိ-တစ်ပါးတည်းတို့သည်။ (ဟုတွာ)။ တိဌန္တေဟိ-ရပ်တော်

မူကုန်လျက်လည်းကောင်း၊ နိသီဒန္တေဟိ စ-ထိုင်တော်မူကုန်လျက်လည်းကောင်း၊ ဒုက္ကရံ-ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်သောအမှုကို၊ ဝါ-ခဲယဉ်းသော အမှုကို၊ ကတံ-ပြုတော်မူအပ်ပါပြီ၊ ဝတ္တပဋိဝတ္တကာရကောပိ-ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ကို ပြုသူသည်လည်းကောင်း၊ မုခေါဒကာဒိဒါယကောပိ-မျက်နှာသစ်ရေအစရှိသည်ကို ကပ်လှူသူသည်လည်းကောင်း၊ န+အဟောသိ မညေ-မရှိဘူးဟု ထင်ပါ၏။”

ဣတိ၊ ဝုတ္တေ-လျှောက်အပ်သော်၊ “ဘိက္ခဝေ-တို့! ပါလိလေယျကဟတ္ထိနာ-သည်၊ မမ-၏။ သဗ္ဗကိစ္စနိ-အလုံးစုံသောပြုဖွယ်တို့ကို၊ ကတာနိ-ပြုအပ်ကုန်ပြီ။ ဟိ-မှန်၊ ဧဝရူပံ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ သဟာယံ-အဖော်ကို၊ လဘန္တေန-ရလသော်၊ ဝါ-ရသူသည်၊ ဧကတောဝ-တပေါင်းတည်းသာလျှင်၊ ဝသိတုံ-ငှာ၊ ယုတ္တံ-သင့်၏။ အလဘန္တဿ-မရလသော်၊ ဝါ-မရသူအား၊ ဝါ-၏။ ဧကစာရိကဘာဝေါဝ-တစ်ပါးတည်း လှည့်လည်နေထိုင်ခြင်းရှိသူ၏အဖြစ်သည်သာ၊ သေယျော-ကောင်းမြတ်၏။” ဣတိ၊ ဝတ္တာ-၍၊ နာဂဝဂ္ဂေ-နာဂဝဂ်၌၊ “သစေ၊ ပေ၊ နာဂေါ” တိ-ဟူကုန်သော၊ တိသော-ဥပုဒ်ကုန်သော၊ ဣမာ ဂါထာ-တို့ကို၊ အဘာသိ-ဟောတော်မူပြီ။ (ကိံ) သစေ၊ ပေ၊ နာဂေါတိ၊ သစေ၊ ပေ၊ နာဂေါဟူ၍၊ အဘာသိ-ပြီ။

**သစေ လဘေထ နိပကံ သဟာယံ၊ သဒ္ဓိံစရံ သာဓုဝိဟာရိ ဝီရံ၊
အဘိဘုယျ သဗ္ဗာနိ ပရိဿယာနိ၊ စရေယျ တေန”တ္ထမနော သတိမာ။**

နိပကံ-ဉာဏ်ရည်ထက်မြက်၊ ရင့်ကျက်သော၊ ဝါ-ရင့်ကျက်ကြောင်းမှန်၊ ပညာဉာဏ်ရှိသော၊ သဒ္ဓိံစရံ-အတူလှည့်လည်ဘက်ဖြစ်သော၊ သာဓုဝိဟာရိ-ဥပစာအပွနာ၊ ၂ဖြာသောမေတ္တာဖြင့် ကောင်းစွာ နေလေ့ရှိသော၊ **ဝီရံ-ပညာ**

ဝီရံ။ ။ “ဝီရန္တိ ပဏ္ဍိတံ(ဓမ္မ. ၄-၂, ၃၂၃)၊ ဝီရန္တိ မိတိသမ္ပန္နံ(သုတ္တနိ. ၄-၁, ၈၃)”ကို ကြည့်၍ “ဈာယတီတိ မိ၊ [ဈေ+ကိ+ဤ၊ ဈုကို မပြု၊] ဓာရေတီတိ ဝါ မိ၊ [ဓာ+ကိ+ဤ၊] သင်္ခါရေသု မိကာရော ဇာယတိ ဧတာယာတိ ဝါ မိ၊ [ဇန+ကိ+ဤ၊] ဇနကို မပြု-ဓာန်ဋီ-၁၅၂၊ ဓာဒိ၊] မိ ပညာ+အဿ အတ္ထိတိ မိရော၊ [မိ+ရ၊]”ဟု ပြု။

တစ်နည်း။ ။ “မိကတပါပေါတိ မိရော(သုတ္တနိ. ၄-၁, ၈၃)”ကို ကြည့်၍ “မိ+အဿ အတ္ထိတိ မိရော(မကောင်းမှုကို စက်ဆုပ်ခြင်းရှိသူ)”ဟု ပြု၊ မိသဒ္ဓါ ဇိဂုစ္ဆန

ရှိသော၊ ဝါ-ဝိရိယရှိသော၊ ဝါ-ထို့ဟုပြုအပ်သော မကောင်းမှုရှိသော၊ သဟာ-
 ယံ-အဖော်ကို၊ သစေ လဘေထ-အကယ်၍ ရအံ့၊ (ဧဝံသတိ-ဤသို့ရသည်
 ရှိသော်) သဗ္ဗာနိ-အလုံးစုံကုန်သော၊ **ပရိဿယာနိ**-ခြင်သော်လည်းကောင်း၊ ထင်ရှား
 ဘယ၊ ရာဂစလတ်၊ ဖုံးကွယ်အပ်သော ဘေးရန်တို့ကို၊ အဘိဘုယျ-လွှမ်းမိုး
 ၍၊ တေန-ထိုအဖော်နှင့်၊ (သဒ္ဓိ-အတူ) အတ္တမနော-မိမိစိတ်ရှိသည်၊ ဝါ-နှစ်
 သက်သည်၊ (ဟုတ္တာ-၍) စရေယျ-ကျင့်ကြံသွားလာ၊ နေထိုင်ရာ၏။

နော စေ လဘေထ နိပကံ သဟာယံ၊ သဒ္ဓိံ စရံ သာဓုဝိဟာရိ ဝီရံ၊

ရာဇာဝ ရဋ္ဌံ ဝိဇိတံ ပဟာယ၊ ဧကော စရေ မာတင်္ဂံ ရညေဝ နာဂေါ။

နိပကံ-သော၊ သဒ္ဓိံ စရံ-သော၊ သာဓုဝိဟာရိ-သော၊ ဝီရံ-သော၊ သဟာ-
 ယံ-ကို၊ နော စေ လဘေထ-အကယ်၍ မရအံ့၊ (ဧဝံသတိ-ဤသို့ မရသည်
 ရှိသော်) ရာဇာ-မဟာဇနကမင်းသည်၊ ဝိဇိတံ-အောင်အပ်ပြီးသော၊ ရဋ္ဌံ-တိုင်း
 ပြည်ကို၊ ပဟာယ-စွန့်ပယ်၍၊ (ဧကော-တစ်ပါးတည်းသည်၊ ဟုတ္တာ-၍) စရတိ
 ဣဝ-ကျင့်ကြံသွားလာနေထိုင်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ **နာဂေါ**-ကြီးမားသော၊
မာတင်္ဂေါ-ဆင်သည်၊ **အရညေ**-တော၌၊ ဧကော-တစ်စီးတည်းသည်၊ (ဟုတ္တာ

အနက်ဟော နိပါတ်ပုဒ်တည်း၊ (တစ်နည်း) ဝိတိ+ကတပါပေါ ဝီရော၊ (ကတပါပကိုချေ၊
 ရလာ)”ဟု ကြံ။

အခြားနည်းများ။ ။ ဝိယာ ပညာယ ရာတိ ဂဏှာတိတိ ဝီရော၊ [ဝိ+ရာ+အာ-
 သာရတ္ထ-၁, ၁၉၇၊ သိဒ္ဓိသစ်-၁, ၁၈၇။] ဓာရေတိတိ ဝီရော၊ [ဓာ+ရ၊ ဤလား-
 မောင်-၇, ၁၄၅။] ဝိသယပရိညာဏေန ဒဟတိ ပဋိပက္ခေ သောဓေတိတိ ဝီရော၊
 [ဒဟ+ရ၊ ဒကို ဓပြ၊ ဓ၌ အ-ကို ဤပြ၊ ဟကိုချေ-မဋီ-၃, ၄၁။]

ပရိဿယာနိ။ ။ ပုံလိင်မှ နပုံလိင်သို့ ပြန်နေသော လိင်ဝိပလ္လာသ(ပါစိယော-
 ၄၀၂)၊ “သမန္တတော သေန္တိ ဂစ္ဆန္တိ ပဝတ္တန္တိတိ ပရိဿယာနိ၊ [ပရိ+သိ+ အ၊]”ဟုကြံ။

မာတင်္ဂရညေဝ နာဂေါ။ ။ “မာတင်္ဂေါ+အရညေ+ဣဝ နာဂေါ”ဟု ဖြတ်၊
 မာတင်္ဂသဒ္ဓါ ဆင်ကိုဟောသောကြောင့် နာဂသဒ္ဓါ မဟန္တအနက်ကို ဟော၏(သာရတ္ထ-
 ၃, ၃၅၂။ မဋီ-၃, ၃၅၀)။ ပါစိယော-၄၀၂-၃၅၅ကား “မဟန္တော အင်္ဂေါ သရိရံ ဧတဿာ-
 တိ မာတင်္ဂေါ”ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် မာတင်္ဂအရ ဆင်ကိုယူ၍ နာဂသဒ္ဓါ ဥတ္တမ
 အနက်ဟောဟု ဆို၏။ “မဟန္တံ အင်္ဂံ သရိရံ ဧတဿာတိ မာတင်္ဂေါ၊ [မဟန္တံ+ အင်္ဂံ၊

စရတိ) ဣဝ-လှည့်လည်သွားလာသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ (ဧဝံ-တူ၊) ဧကော-တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတ္တာ) စရေ-ကျင့်ကြံသွားလာ၊ နေထိုင်ရာ၏။

ဧကဿ စရိတံ သေယျော. နတ္ထိ ဗာလေ သဟာယတာ၊

ဧကော စရေန စ ပါပါနိ ကယိရာ. အပ္ပေယျသုက္ကော မာတင်္ဂံ ရညေဝ နာဂေါ။

ဧကဿ-တစ်ပါးတည်း၏။ စရိတံ-ကျင့်ကြံသွားလာနေထိုင်ခြင်းသည်၊ သေယျော-မြတ်၏။ [“ဧကဿ-သည်၊ (ဟုတ္တာ-၍)၊ စရိတံ-သည်၊ သေယျော”ဟု တစ်နည်းပေး၊] (ကသွာ-နည်း?) ဗာလေ-လူမိုက်၌၊ သဟာယတာ-အဖော်ကောင်း၏ဖြစ်ရာ ဂုဏ်အင်္ဂါသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ (တသွာ-ထိုကြောင့်တည်း) နာဂေါ-သော၊ မာတင်္ဂေါ-ဆင်သည်၊ အရညေ-၌၊ ဧကော-သည်၊ အပ္ပေယျ-သုက္ကော-ကြောင့်ကြမရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ စရတိ) ဣဝ-သို့၊ (ဧဝံ-တူ) ဧကော-သည်၊ အပ္ပေယျသုက္ကော-သည်၊ (ဟုတ္တာ) စရေ-ရာ၏။ ပါပါနိ စ-မကောင်းမှုတို့ကိုလည်း န ကယိရာ-မပြုရာ။

ဂါထာပရိယောသာနေ-၌၊ ပဉ္စသတာပိ-ငါးရာလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေဘိက္ခု-တို့သည်၊ အရဟတ္တေ-အရဟတ္တဖိုလ်၌၊ ပတိဋ္ဌဟိသု-တည်ကုန်ပြီ။ အာနန္ဒတ္ထေရောပိ-သည်လည်း၊ အနာထပိဏ္ဍိကာဒိဟိ-ပိဏ်သူဌေးအစရှိသူတို့သည်၊ ပေသိတသာသနံ-ပို့အပ်သော သတင်းစကားကို၊ အာရောစေတွာ-လျှောက်၍၊ “ဘန္တေ! အနာထပိဏ္ဍိကပုမုခါ-အနာထပိဏ်သူဌေးအမျိုးရှိကုန်သော၊ တေ ပဉ္စအရိယသာဝကကောဋီယော-ထို၅ကုဋေသော အရိယာသာဝကတို့သည်၊ [တေကို လိင်္ဂဝိပလ္လာသ၊ (တစ်နည်း) အနက်မဲ့နိပါတ်ပုဒ်ကြီး-ဣတိ. ၄-ဟန္တကိုချေ၊ မ၌ဒိယပြု။]”ဟု ဓာန်ဋီ-၃၆၀တိုင်းရှိလျှင် ပိုကောင်းသည်။

တစ်နည်း။ ။ “မာတင်္ဂေါ-မာတင်အမျိုး၌ ဖြစ်သော၊ ဝါ-ကြီးမားသော ကိုယ်အင်္ဂါရှိသော၊ နာဂေါ-ဆင်သည်”ဟုလည်း ပေးကြ၏(မိုးထိ. မဟာနိ-၂, ၅၇၄)။ “မာတင်္ဂေါတိ လဒ္ဒနာမော. . . ဟတ္ထိနာဂေါ”ဟူသော အဖွင့်ကို ကြည့်ပေးဟန်တူသည်။ ဟတ္ထိနာဂေါ၌ ဟတ္ထိကို မာတင်္ဂေါ အနက်၊ နာဂေါကို မဟန္တအနက်ဟု ယူလျှင်ကား ထိုသို့ ပေးဖွယ်မလိုပါ။ “မာတင်္ဂရညေ-မာတင်္ဂတော၌၊ နာဂေါ ဣဝ-ဆင်ကဲ့သို့”ဟူသော အနက်ကား လုံးဝမသင့်။

၁၆၀၊ ဝိမာန. ၄-၁၁၂၊ ထေရ. ၄-၁, ၄၅၇။] တုမှာကံ-တို့၏၊ အာဂမနံ-ကြွလာ
 တော်မူခြင်းကို၊ ပစ္စာသီသန္တိ-တောင့်တနေပါကုန်၏။” ဣတိ အာဟ။ သတ္ထာ-
 သည်၊ “တေန ဟိ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ ပတ္တစီဝရံ-ကို၊ ဂဏှာဟိ-ယူလော၊” ဣတိ-
 ဤသို့ မိန့်တော်မူ၍၊ ပတ္တစီဝရံ-ကို၊ ဂါဟာပေတွာ-ယူစေ၍၊ နိက္ခမိ-ထွက်တော်
 မူပြီ။ နာဂေါ-ပါလိလေယျကဆင်ပြောင်သည်၊ ဂန္ဓာ-၍၊ ဂတမဂ္ဂေ-သွားအပ်
 သောလမ်း၌၊ ဝါ-သွားရာလမ်း၌၊ တိရိယံ-ကန့်လန့်၊ အဋ္ဌာသိ-ရပ်နေပြီ “ဘန္တေ!
 နာဂေါ-သည်၊ ကိံ-ဘာကို၊ ကရောတိ-ပြုနေပါသနည်း?” ဣတိ-ဤသို့ မေး
 လျှောက်ကုန်ပြီ။ “ဘိက္ခဝေ-တို့! တုမှာကံ-တို့အား၊ ဘိက္ခံ-ဆွမ်းကို၊ ဒါတုံ-ပေး
 လှူခြင်းငှာ၊ ပစ္စာသီသတိ-တောင့်တနေ၏၊ အယံ-ဤဆင်ပြောင်သည်၊ ဒီယ-
 ရတ္တံ-ရှည်စွာသော ညဉ့်ပတ်လုံး၊ မယံ-ငါဘုရားအား၊ ဥပကာရကော-လျော်
 သော ကျေးဇူးကို ပြုတတ်၏၊ ဝါ-ကျေးဇူးများ၏၊ အဿ-ဤဆင်ပြောင်၏၊
 စိတ္တံ-ကို၊ ကောပေတုံ-ပျက်စီးစေခြင်းငှာ၊ န ဝဇ္ဇတိ-မသင့်၊ ဘိက္ခဝေ-တို့! နိ-
 ဝတ္တထ-ပြန်လှည့်ကြလော၊” ဣတိ-သို့ သတ္ထာ-သည်၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-
 ခေါ်တော်မူ၍၊ နိဝတ္တိ-ပြန်လှည့်တော်မူပြီ။ ဟတ္ထိပိ-သည်လည်း၊ ဝနသဏ္ဍာ-
 တောအုပ်သို့၊ ပဝိသိတွာ-၍၊ ပနသကဒလိဖလာဒိနိ-ပိန္နဲသီး၊ ငှက်ပျောသီးအစ
 ရှိကုန်သော၊ နာနာဖလာနိ-အမျိုးမျိုးသောသစ်သီးတို့ကို၊ သံဟရိတွာ-စုဆောင်း
 ၍၊ ရာသိံ-အစုအပုံကို၊ ကတွာ-၍၊ ပုနဒိဝသေ-နောက်တစ်နေ့၌၊ ဘိက္ခုနံ-
 တို့အား၊ အဒါသိံ-ကပ်လှူပြီ။ ပဉ္စသတာ-ငါးရာကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊
 သဗ္ဗာနိံ-အလုံးစုံကုန်သော သစ်သီးတို့ကို၊ ခေပေတုံ-ကုန်စေခြင်းငှာ၊ နာ-
 သက္ခိသု-မစွမ်းနိုင်ကုန်။ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ-ဆွမ်းဘုန်းပေးခြင်းကိစ္စ၏
 အဆုံး၌၊ သတ္ထာ-သည်၊ ပတ္တစီဝရံ-ကို၊ ဂါဟေတွာ-ယူစေ၍၊ နိက္ခမိ-ထွက်
 တော်မူပြီ။ နာဂေါ-သည်၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ အန္တရန္တရေန-အကြားအကြားဖြင့်၊
 ဝါ-၌၊ ဂန္ဓာ-၍၊ သတ္ထု-၏၊ ပုရတော-ရှေ့၌၊ တိရိယံ-ကန့်လန့်၊ အဋ္ဌာသိ-ရပ်နေ
 ပြီ။ “ဘန္တေ! နာဂေါ-သည်၊ ကိံ-ကို၊ ကရောတိ-နည်း?” ဣတိ-ဤသို့ မေး
 လျှောက်ကုန်ပြီ။ [ဟိ အနက်မဲ့၊] “ဘိက္ခဝေ-တို့! အယံ-ဤဆင်ပြောင်သည်၊
 တုမေ-တို့ကို၊ ပေသေတွာ-စေလွှတ်၍၊ မံ-ငါဘုရားကို၊ နိဝတ္ထေတုကာမော-
 ပြန်လှည့်စေခြင်းငှာ အလိုရှိ၏။” ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ အထ-၌၊ နံ-ထို

ဆင်ပြောင်ကို သတ္တာ-သည်၊ “ပါလိလေယျက-က! မမ-၏၊ ဣဒံ ပန-ဤသွား
 ခြင်းသည်ကား၊ အနိဝတ္တဂမနံ-ပြန်လှည့်ခြင်းမရှိသော သွားခြင်းတည်း၊ တဝ-
 သင်၏၊ ဣမိနာ အတ္တဘာဝေန-ဤအတ္တဘောဖြင့်၊ ဈာနံ ဝါ-ဈာန်သည်လည်း
 ကောင်း၊ ဝိပဿနံ ဝါ-ဝိပဿနာသည်လည်းကောင်း၊ မဂ္ဂဖလံ ဝါ-မဂ်ဖိုလ်
 သည်လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ-မရှိနိုင်၊ တံ-သည်၊ တိဋ္ဌ-တည်နေရစ်လော၊” ဣတိ-
 သို့၊ အာဟ။ တံ-ထိုစကားတော်ကို၊ သုတ္တာ၊ နာဂေါ-သည်၊ မုခေ-ပါးစပ်၌၊
 သောဏ္ဏံ-နှာမောင်းကို၊ ပက္ခိပိတ္တာ-ထည့်၍၊ ရောဒန္တော-ငိုလျက်၊ ပစ္ဆတော
 ပစ္ဆတော-နောက်၌ နောက်၌၊ ဝါ-နောက်က နောက်က၊ အဂမာသိ-လိုက်ခဲ့ပြီ။
 ဟိ-မှန်၏၊ သော-ထိုဆင်ပြောင်သည်၊ သတ္တာရံ-ကို၊ နိဝတ္ထေတံ-ပြန်လှည့်စေ
 ခြင်းငှာ၊ လဘန္တော-ရလသော်၊ တေနေဝ နိယာမေန-ထိုနည်းဖြင့်ပင်၊ ယာဝ-
 ဇီဝံ-အသက်ထက်ဆုံး၊ ပဋိဇဂ္ဂေယျ-ပြုစုလုပ်ကျွေးရာ၏၊ ပန-သို့သော်လည်း၊
 သတ္တာ-သည်၊ တံ-ထိုဆင်ပြောင်ကို၊ ဂါမူပစာရံ-ရွာ၏ဥပစာသို့၊ ပတ္တာ-ရောက်
 တော်မူလသော်၊ “ပါလိလေယျက-က! ဣတော-ဤနေရာမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊
 တဝ-သင်၏၊ အဘူမိ-နယ်မြေ မဟုတ်၊ မနုဿာဝါသော-လူတို့၏နေရာသည်၊
 သပရိပန္နော-ဘေးရန်နှင့်တကွဖြစ်၏၊ (ဘေးအန္တရာယ်ရှိ၏)၊ တံ-သည်၊ တိဋ္ဌ-
 တည်နေရစ်လော၊” ဣတိ အာဟ။ သော-ထိုဆင်ပြောင်သည်၊ ရောဒမာနော-
 ငိုလျက်၊ တတ္ထေဝ-ထိုရွာ၏ ဥပစာအရပ်၌သာ၊ ဌတ္တာ-ရပ်၍၊ သတ္ထရိ-သည်၊
 စက္ခုပထံ-မျက်စိ၏ လမ်းကြောင်းကို၊ ဝါ-မျက်စိမြင်လောက်ရာအရပ်ကို၊ ဝိ-
 ဇဟန္တေ-စွန့်လသော်၊ **ဟဒယေန-နှလုံး၏၊ ဖလိတေန-ကွဲသည်၏** အဖြစ်
 ကြောင့်၊ ဝါ-ကွဲခြင်းကြောင့်၊ ကာလံ-ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ သတ္ထရိ-၌၊ ပသာဒေန-
 စိတ်ကို ကြည်ညိုစေခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-ကြည်ညိုခြင်းကြောင့်၊ တာဝတိံသဘာဝနေ-
 ဘုံ၌၊ တိံသယောဇနိကေ-ရှိသော၊ ကနကဝိမာနေ-၌၊ အတ္ထရာသဟဿမဇ္ဈေ-

ဟဒယေန ဖလိတေန။ ။ သတ္တမုတ္တေ စ၌ စသဒ္ဒါဖြင့် သာမီအနက်၌ တတိ
 ယာသက်၊ (တစ်နည်း) ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏအနက်ယူ၍ “ဖလိတေန-ကွဲသော၊ ဟဒ-
 ယေန-နှလုံးဖြင့်”ဟုပေး၊ ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏအနက်ပေးရာ၌ “ဖလိတေန-ကွဲသော၊
 ဟဒယေန-နှလုံးဖြင့်၊ (လက္ခိတော-မှတ်သားအပ်သော) သော (နာဂေါ)-သည်”ဟု
 ဓမ္မဋီ၌ ပေးစေ၏။

နတ်သမီးတစ်ထောင်တို့၏ အလယ်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ပြု အဿ-ထိုနတ်သား၏၊ နာမံ-
နာမည်သည်၊ ပါလိလေယျကဒေဝပုတ္တောယေဝ-ပါလိလေယျကနတ်သား
သည်သာ၊ အဟောသိ-ပြီ။

သတ္တာပိ-သည်လည်း၊ အနုပုဗ္ဗေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ ဇေတဝနံ-သို့၊ အဂမာ-
သိ-ရောက်တော်မူပြီ။ ကောသမ္မကာ-ကောသမ္မိမြို့ဟူသော နေရာရှိကုန်သော၊
ဝါ-ကောသမ္မိမြို့၌နေကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ “သတ္တာ-သည်၊ သာဝတ္ထိ-
သို့၊ အာဂတော ကိရ-ကြွလာတော်မူပြီတဲ့” ဣတိ သုတွာ၊ သတ္တာရံ-ကို၊
ခမာပေတုံ-သည်းခံတော်မူခြင်းငှာ၊ ဝါ-ကန်တော့ တောင်းပန်ခြင်းငှာ၊ တတ္ထ-
ထိုဇေတဝန်ကျောင်းသို့၊ အဂမံသု-သွားကုန်ပြီ။ ကောသလရာဇာ-သည်၊
“ကောသမ္မကာ-ကုန်သော၊ ဘဏ္ဍနကာရကာ-ကုန်သော၊ တေ ဘိက္ခု-တို့
သည်၊ အာဂစ္ဆန္တိ ကိရ-လာကုန် သတဲ့” ဣတိ-သို့၊ သုတွာ-၍၊ သတ္တာရံ-သို့၊
ဥပသင်္ကမိတွာ-၍၊ “ဘန္တေ! အဟံ၊ တေသံ-ထိုရဟန်းတို့အား၊ မမ-၏၊ ဝိဇိတံ-
နိုင်ငံသို့၊ ပဝိသိတုံ-ငှာ၊ ဝါ-ဝင်ခွင့်ကို၊ န ဒဿာမိ-ပေးလိမ့်မည်မဟုတ်၊ ဝါ-
မပေးနိုင်ပါ” ဣတိ အာဟ။ “မဟာရာဇ-မင်းကြီး! ဧတေ ဘိက္ခု-ထိုရဟန်း
တို့သည်၊ သီလဝန္တာ-သီလရှိသူတို့တည်း၊ ကေဝလံ-သက်သက်၊ အညမညံ-
အချင်းချင်း၊ ဝိဝါဒေန-ဆန့်ကျင်ဘက်ပြောဆိုခြင်းကြောင့်၊ မမ-၏၊ ဝစနံ-ကို၊
န ဂဏှိသု-မနာယူကြကုန်၊ ဣဒါနိ-၌၊ မံ-ကို၊ ခမာပေတုံ-ငှာ၊ အာဂစ္ဆန္တိ-ကုန်၏၊
မဟာရာဇ! အာဂစ္ဆန္တု-လာကြပါစေ” ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ၊ အနာထ-
ပိဏ္ဍိကောပိ-သည်လည်း၊ “ဘန္တေ! အဟံ-သည်၊ တေသံ-ထိုရဟန်းတို့အား၊
ဝိဟာရံ-ကျောင်းသို့၊ ပဝိသိတုံ-ငှာ၊ ဝါ-ကို၊ န ဒဿာမိ” ဣတိ၊ ဝတွာ-၍၊ ဝါ-
လသော်၊ တထေဝ-ထိုကောသလမင်းအား မိန့်တော်မူသည့်အတိုင်းပင်၊ ဘဂ-
ဝတာ-သည်၊ ပဋိက္ခိတ္တော-ပယ်မြစ်တော်မူအပ်သည်၊ (ဟုတွာ-၍) တုဏှိ
အဟောသိ။ ပန-ဆက်ဥူးအံ့၊ ဘဂဝါ-သည်၊ သာဝတ္ထိယံ-သို့၊ အနုပုတ္တာနံ-
ရောက်လာကုန်သော၊ တေသံ-ထိုခိုက်ရန်ပြုတတ်ကုန်သော ရဟန်းတို့အား၊
ဝါ-တို့ကို၊ ဧကမန္တေ-သင့်တင့်လျောက်ပတ် တစ်ခုသောအရပ်အဖို့၌၊ **ဝိဝိတ္တံ-**

ဝိဝိတ္တံ။ ။ “ဝိဝိတ္တံ-ဆိတ်ငြိမ်ရာကို၊ ကာရာပေတွာ-၍”ဟုလည်းကောင်း “ဝိ-

အများမှ ကင်းဆိတ်သည်ကို၊ ဝါ-သီးခြားဖြစ်အောင်၊ ကာရာပေတွာ-ပြုစေ
 တော်မူ၍၊ သေနာသနံ-အိပ်ရာနေရာကို၊ ဒါပေသိ-ပေးစေတော်မူပြီ။ အညေ-
 ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ တေဟိ-ထိုခိုက်ရန်ပြုသော ရဟန်းတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-
 တူ၊ ဧကတော-တပေါင်းတည်း၊ နေဝ နိသီဒန္တိ-မထိုင်ကုန်၊ န တိဋ္ဌန္တိ-မရပ်တည်
 ကုန်၊ အာဂတာဂတာ-ရောက်လာ၊ ရောက်လာသူတို့သည်၊ သတ္တာရံ-ကို၊ ပုစ္ဆန္တိ-
 ကုန်၏။ (ကိ)။ “ဘန္တေ-ရား! ဘဏ္ဍနကာရကာ-ခိုက်ရန်ပြုတတ်ကုန်သော၊
 ကောသမ္ပကာ-ကုန်သော၊ ဧတေ ဘိက္ခု-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ ကတမေ-အဘယ်
 ရဟန်းတို့ပါနည်း?” ဣတိ-ဤသို့မေးကုန်ပြီ။ သတ္တာ-သည်၊ “ဧတေ-ဤရဟန်း
 တို့တည်း” ဣတိ-ဤသို့မိန့်တော်မူ၍၊ ဒသေတိ-ပြတော်မူ၏။ “တေ-ထိုခိုက်
 ရန်ပြုသော ရဟန်းတို့သည်၊ ဧတေ ကိရ-ဤရဟန်းတို့တဲ့၊ တေ-တို့သည်၊ ဧတေ
 ကိရ-တို့တဲ့” ဣတိ-သို့ အာဂတာဂတေဟိ-ရောက်လာရောက်လာသူတို့သည်၊
 အင်္ဂုလိယာ-လက်ချောင်းဖြင့်၊ ဒသိယမာနာ-ပြအပ်ကုန်လသော်၊ လဇ္ဇာယ-
 ရှက်ခြင်းကြောင့်၊ သီသံ-ဥဒါဝါ-ကို၊ ဥက္ခိပိတံ-မော့ခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တာ-
 မစွမ်းနိုင်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)။ ဘဂဝတော-၏။ ပါဒမူလေ-ခြေတော်ရင်း၌၊ နိ-
 ပဇ္ဇိတွာ-ပျပ်ဝပ်၍၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ခမာပေသံ-သည်းခံတော်မူစေကုန်ပြီ။ ဝါ-ကန်
 တော့တောင်းပန်ကုန်ပြီ။ သတ္တာ-သည်၊ “ဘိက္ခဝေ-တို့! ဝေါ-တို့သည်၊ ဘာရိယံ-
 ကြီးလေးသောအမှုကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ တုမေ-တို့သည်၊ မာဒိသဿ-
 ဝါကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ ဗုဒ္ဓဿ-၏။ သန္တိကေ-၌၊ ပဗ္ဗဇိတွာ-၍၊ မယိ-သည်၊ သာ-
 မဂ္ဂိ-ညီညွတ်သူတို့၏ အဖြစ်ကို၊ ကရောန္တေ-ပြုလသော်၊ မမ-၏။ ဝစနံ-ကို၊ န
 ကရိတ္ထ နာမ-မပြုခဲ့ကုန်၊ ဝါ-မလိုက်နာခဲ့ကြကုန်၊ ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာပိ-ရှေး
 ၌ဖြစ်သော ပညာရှိတို့သည်ပင်၊ [အပိသဒ္ဓါ အဝဓာရဏအနက်ကြံ]၊ ဝဇ္ဈပုတ္တာနံ-
 သတ်ထိုက်သူ၏အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သော၊ ဝါ-အသတ်ခံရတော့မည့်ဆဲဆဲ

ဝိတ္ထံ-ဆိတ်ငြိမ်သော၊ သေနာသနံ-ကို၊ ကာရာပေတွာ-၍”ဟုလည်းကောင်း ပေးကြ
 သေး၏။ ခိုက်ရန်ပြုသော ရဟန်းများကို တစ်နေရာတည်းမှာ သီးခြားနေရာပေးစေ
 ခြင်းကိုသာ ဆိုလိုသောကြောင့် ထိုသို့ပေးခြင်းကို စဉ်းစားပါ။ [ဝိဝိစ္စိတိ ဝိဝိတ္ထော၊
 ဝိဝိတ္ထာ၊ ဝိဝိတ္ထိ၊ ဝိ+ဝိစ ဝိဝေစနေ ပုထဘာဝေ စ ဝါ+တ(ရူ-၃၇၆၊ ဓာန်ဋီ-၃၅၃)၊
 ဝိ+ဝိဇိ ပုထဘာဝေ+တ(ဓာန်ဋီ-၃၅၃)။]

ဖြစ်ကုန်သော၊ မာတာပိတုနံ-မိဘတို့၏၊ ဩဝါဒိ-အဆုံးအမကို၊ သုတ္တာ-ကြားရ၍၊ တေသု-ထိုမိဘတို့ကို၊ ဇီဝိတာ-ဇီဝိတိန္ဒြေမှ၊ ဝေါရောပိယမာနေသုပိ-ခွင်းအပ်ပါကုန်သော်လည်း၊ [“ဝေါရောပိယမာနေသုပိ-အထူးအားဖြင့် အောက်သို့ သက်ရောက်စေအပ်ပါကုန်သော်လည်း”ဟု သဒ္ဒတ္ထပေးပါ။-သီဘာ-၃, ၂၆၅။] တံ-ထိုမိဘတို့၏ ဩဝါဒကို၊ အနတိက္ကမိတ္တာ-မကျော်လွန်မှု၍၊ ပစ္ဆာ-နောက်၌၊ ဒွီသု-၂ခုကုန်သော၊ ရဋ္ဌေသု-နိုင်ငံတို့၌၊ ရဇ္ဇိ-မင်း၏အဖြစ်ကို၊ ကာရယိသု-ပြုစေခဲ့ကုန်ပြီ။ [“ရဇ္ဇိ ကာရယိသု”၌ အနက်၃မျိုးပေးပုံကို နှာ-၆၀ ရှု။] ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-၍၊ ပုနဒေဝ-တစ်ဖန်သာလျှင်၊ ကောသမ္ဗိကဇာတကံ-ကောသမ္ဗိကဇာတ်ကို၊ ကထေတွာ-၍၊ “ဘိက္ခဝေ! ဧဝံ-သို့လျှင်၊ ဒီဃာဂုဏ်မာရော-ဒီဃာဂုမင်းသားသည်၊ မာတာပိတုသု-တို့ကို၊ ဇီဝိတာ-မှ၊ ဝေါရောပိယမာနေသုပိ-ကုန်သော်လည်း၊ တေသံ-ထိုမိဘတို့၏၊ ဩဝါဒိ-ကို၊ အနတိက္ကမိတ္တာ-မှု၍၊ ပစ္ဆာ-၌၊ ဗြဟ္မဒတ္တဿ-ဗြဟ္မဒတ်မင်း၏၊ ဓိတရံ-သမီးတော်ကို၊ လဘိတွာ-ရ၍၊ ဒွီသု-၂ပြည်ထောင်ကုန်သော၊ ကာသိကောသလရဋ္ဌေသု-ကာသိနိုင်ငံ၊ ကောသလနိုင်ငံတို့၌၊ ရဇ္ဇိ-ကို၊ ကာရေသိ-ပြုစေခဲ့ပြီ၊ တုမေဟိ ပန-သင်တို့သည်ကား၊ မမ-၏၊ ဝစနံ-ကို၊ အကရောန္တေဟိ-မပြုကုန်လသော်၊ ဝါ-မပြုကုန်ဘဲ၊ ဘာရိယံ-ကြီးလေးသောအမှုကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီ။” ဣတိ၊ ဝတ္တာ-၍၊ ဣမံ ဂါထံ အာဟ-မှုပြီ (ကံ)။ “ပရေ စ ပေ၊ မေဂေါ”တိ-ဟူ၍၊ (အာဟ)။

**ပရေ စ န ဝိဇာနန္တိ၊ မယမေတ္တ ယမာမသေ၊
ယေ စ တတ္ထ ဝိဇာနန္တိ၊ တတော သမ္ဗန္တိ မေဂေါ။**

စ-ထိုသို့ ရန်ကို ရန်ချင်း၊ မတုံ့လျှင်းမှ၊ ငြိမ်းအေးခြင်းသာ၊ ရှေးထုံးရှိပါသော်လည်း၊ ပရေ-လိမ္မာမြင်သိ၊ ပညာရှိမှတစ်ပါး၊ အခြားသော ခိုက်ရန်ပြုတတ်သူတို့သည်၊ ဧတ္ထ-ဤသံဃာ့အလယ်၌၊ မယံ-ငါတို့သည်၊ ယမာမသေ-ဖဲခွာရှောင်ရှား၊ ပျက်ဆုံးပါးလျက်၊ သေမင်းထံသို့ မပြတ်သွားနေကြရပါကုန်၏။ (ဣတိ-ဤသို့) န ဝိဇာနန္တိ-မသိကြကုန်၊ ယေ စ-လိမ္မာမြင်သိ၊ အကြင်ပညာရှိတို့သည်ကား၊ တတ္ထ-ထိုသံဃာ့အလယ်၌၊ (မယံ-တို့သည်၊ ယမာမသေ-ကုန်၏၊ ဣတိ-သို့) ဝိဇာနန္တိ-သိကြကုန်၏၊ တတော-ထိုသို့ သိခြင်းကြောင့်၊

ဝါ-ထိုသို့ သိ၍ ကျင့်ကြခြင်းကြောင့်၊ မေဓဂါ-ခိုက်ရန်တို့သည်၊ သမ္ပန္နိ-ငြိမ်းအေးကုန်၏။

(တစ်နည်း) စ-သော်လည်း၊ ပရေ-ဘုရား၏ဩဝါဒကို မလိုက်နာသော သူစိမ်းပြင်ပ ဖြစ်ကြသူတို့သည်၊ ဧတ္ထ-၌၊ မယံ-တို့သည်၊ ယမာမသေ-ခိုက်ရန်တိုးပွားအောင် ကြိုးစားနေကြကုန်၏။ (ဣတိ-ဤသို့) န ဝိဇာနန္တိ-မသိကုန်၊ ယေ စ-တို့သည်ကား၊ (မယံ-တို့သည်၊ ယမာမသေ-ကုန်၏၊ ဣတိ-သို့) ဝိ-ဇာနန္တိ-ကုန်၏၊ တတော-ကြောင့်၊ မေဓဂါ-တို့သည်၊ သမ္ပန္နိ-ကုန်၏။

တတ္ထ-ထိုဂါထာ၌၊ ပရေတိ-ပရေဟူသည်ကား၊ ပဏ္ဍိတေ-ပညာရှိတို့ကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ တတော-ထိုပညာရှိတို့မှ၊ အညေ-အခြားကုန်သော၊ ဘဏ္ဍနကာရကာ-ခိုက်ရန်ကို ပြုတတ်ကုန်သော ရဟန်းတို့သည်၊ ပရေ နာမ-ပရေတို့ မည်၏။ တေ-ထိုခိုက်ရန် ပြုတတ်သော ရဟန်းတို့သည်၊ တတ္ထ သံဃ-မဇ္ဈေ-ထိုသံဃာ့အလယ်၌၊ [ဝိ. ၄-၃, ၄၃၃၊ မ. ၄-၄, ၁၄၆ ၌ “ဧတ္ထ”ဟုရှိ၏၊ “ဧတ္ထ သံဃမဇ္ဈေ-၌”ဟုပေး၊] ကောလာဟလံ-ဆူဆူညံညံ ငြင်းခုံသံကို၊ [ဝိ. ၄-၃, ၄၃၃၊ မ. ၄-၄, ၁၄၆ ၌ “ကလတံ”ဟုရှိ၏၊ “ကလတံ-ခိုက်ရန်ကို”ဟု ပေး၊] ကရောန္တာ-ပြုကုန်လသော်၊ ဝါ-ပြုကုန်သော၊ [ရှေ့နည်း န ဝိဇာနန္တိ ၌စပ်၊ နောက်နည်း မယံ၌စပ်၊] မယံ-ငါတို့သည်၊ ယမာမသေ၊ ဥပရမာမ-ရှောင်ကွင်းနေကြပါကုန်တကား၊ ဝိနဿာမ-ပျက်စီးကြရပါကုန်တကား၊ သတတံ-မပြတ်၊ သမိတံ-မလပ်၊ မစ္စုသန္တိကံ-သေမင်း၏ အထံသို့၊ ဂစ္ဆာမ-သွားနေကြရပါတကား၊ ဣတိ-သို့၊ န ဝိဇာနန္တိ-မသိကုန်။ ယေ စ တတ္ထ ဝိဇာနန္တိတိ-ကား၊ တတ္ထ-ထိုသံဃာ့

သတတံ သမိတံ။ ။ သမ္မာ သမန္တတော ဝါ တနောတိတိ သတတံ-ကောင်းစွာ (ထက်ဝန်းကျင်) ချဲ့တတ်သော အမြဲမပြတ်သောအရာ၊ [သံ+တနု+တ၊ “သံတတံ” ဟု ဆိုလိုလျက် နိဂ္ဂဟိတံကိုချေ၊-ဓာန်ဋီ-၄၃၊ ၄၅၂။] သမ္ပန္နိ+ဣတံ ဂတံ သမိတံ၊ [သံ+ဣ+တ၊-အနုဋီ-၂, ၁၃၅။] သမ္မောဘာ-၂, ၁၈၄၌ သတတံကို နိရန္တရ(အကြား မရှိ အဆက်မပြတ်)အနက်ဟော ယူ၍ “သတတံ-အကြားမထင်အောင် အစဉ်အတိုင်း ကျယ်ပြန့်သည်၊ သမိတံ-အကြားမလတ်အောင် ဆက်စပ်ခြင်းသို့ ရောက်သည်၊ (ဟုတွာ)”ဟု ပေးတော်မူသည်။

အလယ်၌၊ ယေ ပဏ္ဍိတာ-အကြင်ပညာရှိတို့သည်၊ [ဝိဇ္ဇာနန္ဒိ၌စပ်၊] မယံ-ငါတို့
 သည်၊ မစ္စသန္တိကံ-သေမင်း၏အထံသို့၊ ဂစ္ဆာမ-သွားနေကြရပါကုန်တကား၊
 ဣတိ-ဤသို့၊ ဝိဇ္ဇာနန္ဒိ-သိကုန်၏။ တတော သမ္ပန္နိ မေခဂါတိ-ကား၊ ဟိ-
 အကျိုးကား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဇာနန္တာ-သိကြကုန်သော၊ တေ-ထိုပညာရှိတို့သည်၊
 [“တေ-တို့သည်၊ ဇာနန္တာ-သိကုန်လသော်” ဟုလည်း ပေး။] ယောနိသော-သင့်သော
 အကြောင်းအားဖြင့်၊ မနသိကာရံ-စိတ်၌ ထားခြင်းကို၊ ဝါ-နှလုံးသွင်းခြင်းကို၊
 ဥပ္ပာဒေတွာ-ဖြစ်စေ၍၊ ဝါ-ဖြစ်စေခြင်းကြောင့်၊ မေခဂါနံ ကလဟာနံ-ခိုက်ရန်
 တို့၏၊ ဝူပသမာယ-ငြိမ်းအေးခြင်းငှာ၊ ပဋိပဇ္ဇန္တိ-ကျင့်ကြံကုန်၏၊ ဝါ-ကျင့်ကြံ
 ကြိုးကုတ် အားထုတ်ကုန်၏၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ နေသံ-ထိုပညာရှိတို့၏၊ တာယ
 ပဋိပတ္တိယာ-ထိုအကျင့်ကြောင့်၊ တေ မေခဂါ-ထိုခိုက်ရန်တို့သည်၊ သမ္ပန္နိ-
 ငြိမ်းအေးကုန်၏၊ ဣတိ-ဤတွင် ဂါထာအဖွင့်တစ်နည်း အပြီးတည်း။ အထ
 ဝါ-ထို့ပြင်တစ်နည်းကား၊ (တစ်နည်း) အထ (ပုဗ္ဗော)-ရှေးဖြစ်သော၊ နယော-
 နည်းသည်၊ ဟောတု-ဖြစ်စေဦးတော့၊ ဝါ-ရှိစေဦးတော့၊ ဝါ (အပရော)-
 တစ်ပါးသော၊ နယော-နည်းကို၊ မယာ-ငါသည်၊ ဝုစ္စတေ-ဆိုအပ်၏၊ ဝါ-ဆို
 ဦးအံ့။ [ရှေ့နည်းအလို “အထဝါ” ဟု နိပါတ်ပုဒ် တစ်ပုဒ်တည်း၊ နောက်နည်းအလို
 “အထ+ဝါ” ဟု နိပါတ်နှစ်ပုဒ်အပေါင်းတည်း(မဓဋီကာ-၈)။] ပရေ စာတိ-ကား၊
 ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ မယာ-ငါသည်၊ မာ ဘိက္ခဝေ ဘဏ္ဍာနန္တိ အာဒီနိ-မာ ဘိက္ခဝေ
 ဘဏ္ဍာနံ အစရှိသော စကားတို့ကို၊ (“ရဟန်းတို့! မိမိတို့ဘက်၌ တိုင်ပင်ခြင်းကို
 မပြုကြနှင့်” အစရှိသော စကားတို့ကို)၊ ဝတ္တာ-မိန့်တော်မူ၍၊ ဩဝဒိယမာနာပိ-
 ဆုံးမအပ်ပါကုန်သော်လည်း၊ မမ-ငါ၏၊ ဩဝါဒဿ-ဩဝါဒကို၊ အပ္ပဋိဂ္ဂဟ-
 ဇောန-လက်မခံခြင်းကြောင့်၊ အတိက္ကမနေန-ကျော်လွန်ခြင်းကြောင့်၊ အမာ-
 မကာ-ငါ၏ဥစ္စာဖြစ်သော အတွင်းသာဝက မဟုတ်သူတို့သည်၊ ပရေ နာမ-
 ပရတို့မည်၏၊ ဝါ-သူစိမ်းပြင်ပတို့ မည်၏။ မယံ-ငါတို့သည်၊ ဆန္ဒာဒိဝသေန-
 ဆန္ဒအစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ မိစ္ဆာဂါဟံ-မှားသောအယူကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ
 ၍၊ ဝါ-ယူခြင်းကြောင့်၊ ဧတ္ထ သံဃမဇ္ဈေ-ဤသံဃာ့အလယ်၌၊ ယမာမသေ-
 အားထုတ်ကုန်၏၊ ဘဏ္ဍာနာဒီနိ-မိမိတို့ဘက်တွင် တိုင်ပင်ခြင်းအစရှိသည်တို့၏၊
 ဝုဒ္ဓိယာ-တိုးပွားခြင်းငှာ၊ ဝါယမာမ-အားထုတ်နေကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ န ဝိ-

ဇာနန္ဒိ-မသိကုန်။ ပန-အန္ဓယကား၊ ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ယောနိသော-သင့်
 သော အကြောင်းအားဖြင့်၊ ပစ္စဝေက္ခမာနာ-ဆင်ခြင်ကုန်လသော်၊ တတ္ထ-ထို
 သင်တို့တွင်၊ တုမှာကံ-သင်တို့၏၊ အန္တရေ-အလယ်၌၊ ယေ စ ပဏ္ဍိတာ-အကြင်
 ပညာရှိတို့သည်ကား၊ [ဝိဇာနန္ဒိ၌စပ်၊] ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ မယံ-ငါတို့သည်၊ ဆန္ဒာဒိ-
 ဝသေန-ဆန္ဒအစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါယမန္တာ-အားထုတ်ကုန်သည်၊
 (ဟုတ္တာ-၍၊) အယောနိသော-မသင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်၊ ပဋိပန္နာ-ကျင့်
 ခဲ့ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝိဇာနန္ဒိ-သိကုန်၏။ တတော-ထိုသို့ သိကြခြင်းကြောင့်၊
 တေသံ-ထိုပညာရှိတို့၏၊ သန္တိကာ-အထံမှ၊ တေ ပဏ္ဍိတပုရိသေ-ထိုပညာရှိ
 ယောက်ျားတို့ကို၊ နိဿာယ-မိ၍၊ ဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ကလဟသင်္ခါတာ-ငြင်းခုံ
 ခြင်းဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ဣမေ မေဓဂါ-ဤခိုက်ရန်တို့သည်၊ သမ္ပန္နိ-ငြိမ်း
 ပျောက်ကုန်၏၊ ဣတိ အယံ-ဤသည်ကား၊ ဧတ္ထ-ဤဂါထာ၌၊ အတ္ထော-တစ်
 နည်းအနက်အဓိပ္ပာယ်တည်း၊ ဣတိ-ဤတွင် ဂါထာအဖွင့်တစ်နည်းအပြီး
 တည်း။

ဂါထာပရိယောသာနေ-၌၊ သမ္ပတ္တဘိက္ခု-ရောက်လာကုန်သော ရဟန်း
 တို့သည်၊ သောတာပတ္တိဖလာဒိသု-သောတာပတ္တိဖိုလ်အစရှိသောဖိုလ်တို့၌၊
 ပတိဋ္ဌဟိသု-တည်ကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ဤတွင် ကောသမ္ပကဝတ္ထုအပြီးတည်း။

ကောသမ္ပကဝတ္ထုဘာသာဋီကာ ပြီး၏။

တတ္ထ တုမှာကံ အန္တရေ ။ ဂါထာ၌ တတ္ထကို “တုမှာကံ အန္တရေ”ဟု ဖွင့်၏။
 ဤသို့ အန္တရေဟုလည်းကောင်း၊ မဇ္ဈေဟုလည်းကောင်း ဖွင့်ခြင်းသည် တတ္ထ၌ ထ
 ပစ္စည်း၏ နိဒ္ဒါရဏအနက်ကို ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ မှန်၏- “တုမှာကံ အန္တရေ-သင်တို့၏
 အလယ်၌”ဟူသော စကားသည် “ထိုသင်တို့တွင်”ဟူသော စကား၏ အဓိပ္ပာယ်နှင့်
 ထပ်တူကျ၏။ ကစ္စည်းဝုတ္တိ “ဗျူဟော စ ဝိသညောဂေါ” သုတ်၏အဖွင့်၌ “တိဏ္ဍံ
 ဗျူဟောနံ အန္တရေ”သည် “သုံးလုံးသော ဗျည်းတို့တွင်”ဟု နိဒ္ဒါရဏအနက်ကို ပြ
 သကဲ့သို့တည်း။

၆-မဟာကာဠုတ္တေရဝတ္ထုဘာသာဋီကာ

သုဘာနုပသိန္တိ-အစရှိသော၊ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္တာ၊ သေတဗျနဂရံ-
သေတဗျမြို့ကို၊ ဥပနိဿာယ၊ သိံသပါဝနေ-ယင်းတိုက်တော၌၊ ဝိဟရန္တော-
သော်၊ စူဠကာဠုမဟာကာဠု-စူဠကာဠု၊မဟာကာဠုတို့ကို၊ အာရဗ္ဗ ကထေသိ။

ဟိ-ချဲ့ဦးအံ့၊ သေတဗျနဂရဝါသိနော-သေတဗျမြို့၌ နေကုန်သော၊ စူဠ-
ကာဠု-စူဠကာဠုလည်းကောင်း၊ မဇ္ဈိမကာဠု-မဇ္ဈိမကာဠုလည်းကောင်း၊
မဟာကာဠု-မဟာကာဠုလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တယော-၃ယောက်
ကုန်သော၊ ဘာတရော-ညီနောင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ကုဗ္ဗမ္ပိကာ-သူကြွယ်တို့သည်၊
(သန္တိ-ရှိကုန်၏။) တေသု-ထိုညီနောင်၃ယောက်တို့တွင်၊ ဇေဋ္ဌကနိဋ္ဌာ-အစ်
ကိုကြီးမဟာကာဠု၊ ညီငယ် စူဠကာဠုတို့သည်၊ ဒိသာသု-အရပ်မျက်နှာတို့၌၊
ဝိစရိတွာ-လှည့်လည်၍၊ ပဉ္စဟိ-၅ လီကုန်သော၊ သကဋသတေဟိ-လှည်း
အရာတို့ဖြင့်၊ (တစ်နည်း) ပဉ္စဟိ သကဋသတေဟိ-လှည်းငါးရာတို့ဖြင့်၊ ဘဏ္ဍ-
ပစ္စည်းဥစ္စာကို၊ အာဟရန္တိ-ဆောင်ကုန်၏၊ မဇ္ဈိမကာဠု-သည်၊ အာဘတံ-
ဆောင်အပ်သော ပစ္စည်းဥစ္စာကို၊ ဝိက္ကိဏာတိ-ရောင်း၏။ အထ-ထိုအခါ၌၊
ဧကသ္မိ-တစ်ခုသော၊ သမယေ-အခါ၌၊ ဥဘောပိ-၂ယောက်လည်းဖြစ်ကုန်
သော၊ တေ ဘာတရော-ထိုစူဠကာဠု၊မဟာကာဠုညီနောင်တို့သည်၊ ပဉ္စဟိ
သကဋသတေဟိ-တို့ဖြင့်၊ နာနာဘဏ္ဍံ-အမျိုးမျိုးသော ပစ္စည်းဥစ္စာကို၊ ဂဟေ-
တွာ-ဆောင်ယူ၍၊ သာဝတ္ထိ-သာဝတ္ထိမြို့သို့၊ ဂန္ဓာ-ရောက်၍၊ ဝါ-လသော်၊
သာဝတ္ထိယာ စ-၏လည်းကောင်း၊ ဇေတဝနဿ စ-ဇေတဝန်ကျောင်း၏
လည်းကောင်း၊ အန္တရေ-အကြား၌၊ သကဋာနိ-လှည်းတို့ကို၊ မောစယိသု-လွတ်
စေကုန်ပြီ၊ ဝါ-ချွတ်ကုန်ပြီ။ တေသု-ထိုညီနောင် ၂ယောက်တို့တွင်၊ မဟာ-
ကာဠု-သည်၊ သာယနုသမယေ-ညနေချမ်းအခါ၌၊ မာလာဂန္ဓာဒိဟတ္ထေ-
လက်၌ ပန်း၊နံ့သာစသည်ရှိကုန်သော၊ သာဝတ္ထိဝါသိနော-သာဝတ္ထိမြို့၌ နေ
ကုန်သော၊ အရိယသာဝကေ-တို့ကို၊ ဓမ္မဿဝနာယ-ငှာ၊ ဂစ္ဆန္တေ-သွားနေသည်
တို့ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ “ဣမေ-ဤသူတို့သည်၊ ကုဟိံ-အဘယ်အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ-

သွားကုန်သနည်း?” ဣတိ၊ ပုစ္ဆိတွာ-မေး၍၊ တမတ္ထံ-ထိုအကြောင်းကို၊ သုတွာ၊ “အဟမ္မိ-သည်လည်း၊ ဂမိဿာမိ-အံ့” ဣတိ စိန္တေတွာ၊ ကနိဋ္ဌံ-ညီဖြစ်သူကို၊ အာမန္တေတွာ-ခေါ်၍၊ “တာတ-ငါ့ညီ! တေသု သကဋေသု-ထိုလှည်းတို့၌၊ အပ္ပမတ္တော-မမေ့လျော့သည်၊ ဟောဟိ-ဖြစ်လော၊ အဟံ-သည်၊ ဓမ္မံ-ကို၊ သောတံ-နာခြင်းငှာ၊ ဂစ္ဆာမိ-အံ့” ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-၍၊ ဂန္ဒာ-၍၊ တထာဂတံ-ကို၊ ဝန္တိတွာ-၍၊ ပရိသပရိယန္တေ-ပရိသတ်၏ အစွန်၌၊ နိသီဒိ-ပြီ။ သတ္တာ-သည်၊ တံ-ထိုမဟာကာဠကို၊ ဒိသွာ-၍၊ တဿ-ထိုမဟာကာဠ၏၊ အဇ္ဈာသယ-ဝသေန-အလို၏အစွမ်းဖြင့်၊ အနုပုဗ္ဗိ-အစဉ်အတိုင်း ဟောထိုက်သော၊ ကထံ-တရားစကားတော်ကို၊ ကထေန္တော-ဟောတော်မူလသော်၊ ဒုက္ခက္ခန္ဓသုတ္တာဒိ-ဝသေန-ဒုက္ခက္ခန္ဓသုတ်အစရှိသည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အနေကပရိယာယေန-တစ်ပါးမက များစွာသော ပရိယာယ်ဖြင့်၊ ကာမာနံ-ကာမဂုဏ်တို့၏၊ အာဒိနဝံ-အပြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-ဆင်းရဲကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အပြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဩကာရံ-ယုတ်ညံ့ပုံကိုလည်းကောင်း၊ သံကိလေသံ-ညစ်ညမ်းပုံကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-သံသရာ၌ နှိပ်စက်လောင်မြိုက်ပုံကိုလည်းကောင်း၊ ကထေ-သိ-ပြီ။ တံ-ထိုတရားစကားတော်ကို၊ သုတွာ-နာရ၍၊ မဟာကာဠော-သည်၊ “သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော ပစ္စည်းဥစ္စာကို၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ ဂစ္ဆန္တံ ကိရ-သွားထိုက်သတဲ့၊ ပရလောကံ-နောက်လောကသို့၊ ဂစ္ဆန္တံ-သွားသူသို့၊ ဘောဂါ-စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့သည်လည်း၊ နေဝ (အနုဂစ္ဆန္တံ) ကိရ-အစဉ်မလိုက်ကြဘူးတဲ့၊ ဉာတကာ စ-ဆွေမျိုးတို့သည်လည်း၊ န အနုဂစ္ဆန္တံ-တဲ့၊ မေ-အား၊ ယရာဝါသေ န-အိမ်၌နေခြင်းဖြင့်၊ ကိ-ဘာအကျိုးရှိအံ့နည်း၊ ပဗ္ဗဇိဿာမိ-ရဟန်းပြုတော့အံ့” ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-၍၊ မဟာဇနေ-များစွာသော လူအပေါင်းသည်၊ သတ္တာရံ-ကို၊ ဝန္တိတွာ-ပြီး၍၊ ပက္ကန္တေ-ဖဲသွားလသော်၊ သတ္တာရံ-ကို၊ ပဗ္ဗဇိ-ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ ယာစိတွာ-တောင်း၍၊ သတ္တာရာ-သည်၊ “တေ-သင်၏၊ ဝါ-မှာ၊ အပလောကေတဗ္ဗော-ပန်ပြောထိုက်သော၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိဘူးလော?” ဣတိ၊ ဝုတ္တေ-မေးတော်မူအပ်သော်၊ “ဘန္တေ-ရား! မေ-၏၊ ဝါ-မှာ၊ ကနိဋ္ဌော-ညီငယ်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိပါ၏။” ဣတိ၊ ဝတွာ-လျှောက်၍၊ “တေန ဟိ-လျှင်၊ နံ-ထိုညီငယ်ကို၊ အပလောကေဟိ-ပန်ပြောချေလော။”

ဣတိ ဝုတ္တေ “ဘန္တေ! သာဓု-ကောင်းပါပြီ” ဣတိ၊ ဝတ္တာ-၍၊ ဂန္နာ၊ ကနိဋ္ဌ-
 ကို၊ ပက္ခောသာပေတွာ-ခေါ်စေ၍၊ “တာတ-ငါ့ညီ! သဗ္ဗံ-သော၊ ဣမံ
 သာပတေယျံ-ဤပစ္စည်း ဥစ္စာကို၊ ပဋိပဇ္ဇာဟိ-ယူလော၊ (လက်ခံလော)” ဣတိ
 အာဟ။ “ဘာတိက-အစ်ကို! တုမေ့ ပန-သင်တို့သည်ကား၊ ကိံ-ဘာကို၊
 ကရိဿထ-ပြုကုန်မည်နည်း?” ဣတိ-ဤသို့မေးပြီ။ “အဟံ-သည်၊ သတ္ထု-
 ၏၊ သန္တိကေ၊ ပဗ္ဗဇိဿာမိ-အံ့” ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ သော-ထိုညီငယ်သည်၊
 တံ-ထိုမဟာကာဠုကို၊ နာနပ္ပကာရေဟိ-အထူးထူးအပြားပြားတို့ဖြင့်၊ ယာစိတွာ-
 တောင်းပန်၍၊ နိဝတ္ထေတုံ-ပြန်လည်စေခြင်းငှာ၊ အသက္ခောန္တော-မစွမ်းနိုင်လ
 သော်၊ “သာမိ-အစ်ကို! သာဓု-ကောင်းပါပြီ၊ ယထာအဇ္ဈာသယံ-အလိုအား
 လျော်စွာ၊ (ကြိုက်သလို)၊ ကရောထ-ပြုပါကုန်လော” ဣတိ အာဟ။ မဟာ-
 ကာဠော-သည်၊ ဂန္နာ-၍၊ သတ္ထု-၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ပဗ္ဗဇိ-ရှင်ပြုပြီ။ “အဟံ-
 သည်၊ ဘာတိကံ-နောင်တော်ကို၊ ဂဟေတွာဝ-ခေါ်ယူ၍သာလျှင်၊ ဥပ္ပဗ္ဗဇိ-
 သာမိ-လူထွက်အံ့” ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ စူဠကာဠောပိ-သည်လည်း၊ ပဗ္ဗဇိ-
 ပြီ။ အပရဘာဂေ-နောက်အဖို့၌၊ မဟာကာဠော-သည်၊ ဥပသမ္ပဒံ-ရဟန်း
 အဖြစ်ကို၊ လဘိတွာ-၍၊ သတ္တာရံ-သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ သာသနေ-၌၊ ဓုရာနိ-
 တာဝန်တို့ကို၊ ပုစ္ဆိတွာ-၍၊ သတ္တာရာ-သည်၊ ဒွိသု-၂ပါးကုန်သော၊ ဓုရေသု-
 တို့ကို၊ ကထိတေသု-ဟောတော်မူအပ်ကုန်လသော်၊ “ဘန္တေ! အဟံ-သည်၊
 မဟလ္လကကာလေ-ကြီးရင့်သူ၏အခါ၌၊ ဝါ-ကြီးရင့်ရာအခါ၌၊ ပဗ္ဗဇိတတ္တာ-
 ရှင်ရဟန်းပြုခဲ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဂန္တုရံ-ကို၊ ပူရေတုံ-ငှာ၊ န သက္ခိဿာမိ-
 မစွမ်းနိုင်တော့ပါ။ ဝိပဿနာဓုရံ ပန-ကိုကား၊ ပူရေဿာမိ-ပါမည်။” ဣတိ-
 ဤသို့လျှောက်၍၊ ယာဝ အရဟတ္တာ-အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင်၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-
 ကို၊ ကထာပေတွာ-ဟောတော်မူစေပြီး၍၊ **သောသာနိကဓုတင်္ဂီ**- သုသာန်၌

သောသာနိကဓုတင်္ဂီ ။ သုသာနေ+နိဝါသော သုသာနံ၊ နိဝါသပုဒ်ကျေသည်၊
 သုသာနံ+သီလံ အဿာတိ သောသာနိကော-သုသာန်၌ နေခြင်းအလေ့ရှိသော
 ရဟန်း၊ ကိလေသေ ဓုနာတီတိ ဓုတံ၊ အင်္ဂတိ အတ္တနော ဖလံ ပဋိစ္စ ဟေတုဘာဝံ
 ဂစ္ဆတီတိ အင်္ဂံ၊ ဓုတံ စ+တံ+အင်္ဂီ စာတိ ဓုတင်္ဂီ-ကိလေသာတို့ကို လှုပ်ခါဖျက်ဆီး
 တတ်သော အကြောင်းအင်္ဂါ၊ သမာဒါနစေတနာ၊ သောသာနိကဿ+ဓုတင်္ဂီ သောသာ-

နေလေ့ရှိသောရဟန်း၏ ကိလေသာတို့ကို ခါထုတ်ဖျက်ဆီးတတ်သော အကြောင်းအင်္ဂါ သမာဒါနစေတနာကို၊ ဝါ-သုသာန်ဓုတင်ကို၊ သမာဒါယ-ကောင်းစွာယူ၍၊ ဝါ-ဆောက်တည်၍၊ ပဌမယာမာတိက္ကန္တေ-ပဌမယာမ်လွန် လသော်၊ သဗ္ဗေသု-အလုံးစုံသော လူတို့သည်၊ နိဒ္ဒိ-အိပ်ခြင်းသို့၊ ဩက္ကန္တေသု- သက်ရောက်ကုန်လသော်၊ သုသာနံ-သို့၊ ဂန္ဓာ၊ ပစ္စုသကာလေ-မိုးသောက်ချိန် ၌၊ (မိုးလင်းချိန်၌)၊ သဗ္ဗေသု-တို့သည်၊ အနုဋ္ဌိတေသုယေဝ-မထသေးကုန် သော်သာ၊ ဝါ-မထကုန်သေးမိပင်၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ အာဂစ္ဆတိ-ပြန်လာ၏။

အထ-၌၊ ဧကာ-တစ်ယောက်သော၊ သုသာနဂေါပိကာ-သုသာန်စောင့် ဖြစ်သော၊ ဆဝဉ္စာဟိကာ-လူသေကောင်ကို မီးရှို့တတ်သော၊ ကာလီ နာမ- ကာလီမည်သူမသည်၊ ထေရဿ-၏၊ ဌိတဋ္ဌာနံ-ရပ်တည်ရာအရပ်ကိုလည်း ကောင်း၊ နိသိန္နဋ္ဌာနံ-ထိုင်ရာအရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ စင်္ဂမိတဋ္ဌာနဉ္စ- စင်္ကြံ သွားရာအရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒိသ္မာ-၍၊ “ကော-အဘယ်သူသည်၊ ဣဓ- ဤသုသာန်သို့၊ အာဂစ္ဆတိ န ခေါ-လာသနည်း၊ နံ-ထိုသူကို၊ ပရိဂ္ဂဏှိဿာမိ- ဖမ်းယူအံ့၊ ဝါ-စုံစမ်းအံ့” ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ပရိဂ္ဂဏှိတံ-ငှာ၊ အသက္ကောန္တိ- မစွမ်းနိုင်လသော်၊ ဧကဒိဝသံ-၌၊ သုသာနကုဋီကာယမေဝ-သုသာန်ဇရပ်၌ပင်၊

နိကဓုတင်(ဝိသုဒ္ဓိ-၁, ၅၉၊ ဝိသုဒ္ဓိဋီ-၁, ၈၉၊ ၉၀)၊ ဓုတင်အဖွင့် ၃နည်းရှိရာ နောက်ဆုံး နည်းအတိုင်း အထက်၌ ပေးထားသည်။

ပထမနည်းအလို။ ။ “ကိလေသေ ဓုနာတီတိ ဓုတော-ကိလေသာတို့ကို ခါ ထုတ်ဖျက်ဆီးတတ်သောရဟန်း(သုတ္တနိ. ၄-၂, ၁၀၃)၊ သောသာနိကော စ+သော+ ဓုတော စာတိ သောသာနိကဓုတော၊ သောသာနိကဓုတဿ+အင်္ဂိ သောသာနိက- ဓုတင်-သုသာန်၌ နေလေ့ရှိသော ကိလေသာတို့ကို ခါထုတ်ဖျက်ဆီးတတ်သောရဟန်း၏ အကြောင်းအင်္ဂါ သမာဒါနစေတနာ၊ ဝါ-သုသာန်၌နေလေ့ရှိသောရဟန်း၏ ဓုတင်။

ဒုတိယနည်းအလို။ ။ “ကိလေသေ ဓုနာတီတိ ဓုတံ၊ ဓုတံ+အင်္ဂိ ဧတဿာတိ ဓုတင်-ကိလေသာတို့ကို ခါထုတ်ဖျက်ဆီးတတ်သော ဉာဏ်ဟူသော အကြောင်းရှိသော သမာဒါနစေတနာ၊ သောသာနိကဿ+ဓုတင် သောသာနိကဓုတင်-သုသာန်၌ နေ လေ့ရှိသော ရဟန်း၏ ကိလေသာတို့ကို ခါထုတ်ဖျက်ဆီးတတ်သော ဉာဏ်ဟူသော အကြောင်းရှိသော သမာဒါနစေတနာ။

ဒီပံ-ဆီမီးကို၊ ဇာလေတွာ-တောက်စေ၍၊ ဝါ-ထွန်းညို၍၊ ပုတ္တဓိတရော-သား
 သမီးတို့ကို၊ အာဒါယ-ခေါ်၍၊ ဂန္ဓာ-၍၊ ဧကမန္တေ-တစ်ခုသော အရပ်အဖို့၌၊
 နိလီယမာနာ-ပုန်းအောင်းလျက်၊ မဇ္ဈိမယာမေ-၌၊ ထေရ်-ကို၊ အာဂစ္ဆန္တိ-ကြွ
 လာသည်ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ ဂန္ဓာ-၍၊ ဝန္ဒိတွာ-၍၊ “ဘန္တေ! အယျော-အရှင်သည်၊
 ဣမသ္မိံ ဌာနေ-ဤအရပ်၌၊ ဝိဟရတိ နော-နေပါသလော?” ဣတိ-သို့ အာဟ-
 မေးပြီ။ “ဥပါသိကေ-ဥပါသိကာမ! အာမ-အိမ်း၊” ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြီ။ “ဘန္တေ-
 ရား! သုသာနေ-သုသာန်၌၊ ဝိဟရန္တေဟိ နာမ-နေသူတို့မည်သည်၊ ဝတ္တံ-ဝတ်ကို၊
 ဥဂ္ဂဏှိတုံ-သင်ယူခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏။” ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ။ ထေရော-
 သည်၊ “မယံ-တို့သည်၊ ကိံ ပန-အဘယ်ကြောင့်၊ တယာ-သည်၊ ကထိတ-
 ဝတ္တေ-ပြောအပ်သော ကျင့်ဝတ်၌၊ ဝတ္တိဿာမ-ကျင့်ကုန်အံ့နည်း၊” ဣတိ-သို့၊
 အဝတွာ-မပြောမူ၍၊ “ဥပါသိကေ-မ! ကိံ-အဘယ်ကို၊ ကာတုံ-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-
 သင့်သနည်း?” ဣတိ အာဟ။ “ဘန္တေ-ရား! သောသာနိကေဟိ နာမ-သုသာန်
 ၌ နေလေ့ရှိသော ရဟန်းတို့မည်သည်၊ သုသာနေ-၌၊ ဝသနဘာဝေါ-နေသည်
 ၏အဖြစ်ကို၊ သုသာနဂေါပကာနံ စ-သုသာန်စောင့်တို့အားလည်းကောင်း၊
 ဝိဟာရေ-ကျောင်းတိုက်၌၊ မဟာထေရဿ စ-မထေရ်ကြီးအားလည်းကောင်း၊
 ဂါမဘောဇကဿ စ-ရွာစားအားလည်းကောင်း၊ ဝါ-ရွာသူကြီးအားလည်း
 ကောင်း၊ ကထေတုံ-ပြောခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏။” ဣတိ (အာဟ)။ ထေရော-
 သည်၊ “ကိံ ကာရဏာ-အဘယ်အကြောင်းကြောင့်နည်း?” ဣတိ-မေးပြီ။
 “ကတကမ္မာ-ပြုအပ်ပြီးသောခိုးမှုရှိကုန်သော၊ စောရာ-ခိုးသူတို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊
 ဓနသာမိကေဟိ-ဥစ္စာရှင်တို့သည်၊ ပဒါနုပဒံ-ရှေ့ခြေရာသို့ အစဉ်လိုက်သော
 နောက်ခြေရာအားဖြင့်၊ ဝါ-ဖဝါးခြေထပ် ထက်ကြပ်မကွာ၊ (ခြေရာခံ၍)၊ အနု-
 ဗဒ္ဓါ-အစဉ်လိုက်အပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ-ဖြစ်ကုန်လသော်)၊ သုသာနေ-၌၊
 ဘဏ္ဍကံ-ဥစ္စာထုပ်ကို၊ (ခိုးရာပါပစ္စည်းကို)၊ ဆဇ္ဇေတွာ-စွန့်ပစ်၍၊ ပလာယန္တိ-

နော။ ။ နောသည် နုနိပါတ်ကဲ့သို့ ပုစ္ဆာအနက်ဟော နိပါတ်ပုဒ်တည်း(သီဇီ
 သစ်-၂၊ ၃၅၊ ဒီဇီ-၂၊ ၅၊ ဝိမတိ-၁၊ ၁၀၂)။ (တစ်နည်း) “န” ဟုတည်း၊ နော၌ ဩကိုချေ၊
 လောပဉ္စ တကြာကာရော၌ စသဒ္ဓါဖြင့် ထိုကျေရာ၌ ဥ-လာ(ဗာလာ-၃၅၊ နိဒီ-၂၇)။

ပြေးကုန်၏။ အထ-၌၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ သောသာနိကာနံ-တို့၌၊ (တစ်နည်း) သောသာနိကာနံ-တို့၏၊ (ဥပရိ-၌) ပရိပန္နိ-ဘေးရန်ကို၊ ကရောန္တိ-ပြုတတ် ကုန်၏။ ဧတေသံ-ဤသုသာန်စောင့်စသူတို့အား၊ ကထိတေ ပန-ပြော ထားအပ်သော်ကား၊ [ပန-အဖို့တစ်ပါးကား”ဟုလည်း ပေးနိုင်သည်၊] ‘မယံ-တို့ သည်၊ ဣမဿ ဘဒ္ဒန္တဿ-ဤအရှင်၏။ ဧတ္တကံ နာမ -ဤမျှအတိုင်းအရှည် ရှိသည်မည်သော၊ ကာလံ-အခါပတ်လုံး၊ ဧတ္ထ-ဤသုသာန်၌၊ ဝဿနဘာဝံ- နေသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဇာနာမ-သိပါကုန်၏။ ဧသော-ဤအရှင်သည်၊ အစော- ရော-ခိုးသူမဟုတ်၊’ ဣတိ-သို့၊ ဥပဒ္ဒဝံ-ကပ်၍နှိပ်စက်တတ်သော ဘေးရန် အန္တရာယ်ကို၊ နိဝါရေန္တိ-ကာကွယ်တားဆီးပေးကုန်၏။ တသ္မာ-ထိုကြောင့်၊ ဧတေသံ-ဤသုသာန်စောင့်စသူတို့အား၊ ကထေတုံ-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏။” ဣတိ- ပြောပြီ။ ထေရော-သည်၊ “အညံ-အခြားသော၊ ကိံ-အဘယ်ကျင့်ဝတ်ကို၊ ကာတပ္ပံ-ပြုထိုက်ပါသေးသနည်း?” ဣတိ-ဤသို့မေးပြီ။ “ဘန္တေ! သုသာနေ- ၌၊ ဝဿန္တေန-နေသော၊ အယျေန နာမ-အရှင်မည်သည်၊ မစ္ဆမံသတိလပိဋ္ဌ- တေလဂုဠာဒီနိ-ငါး၊ အသား၊ နှမ်း၊ မုန့်ညက်၊ ဆီ၊ ထန်းလျက်အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝဇ္ဇေတဗ္ဗာနိ-ရှောင်ထိုက်ကုန်၏။ ဒိဝါ-နေ့အခါ၌၊ န နိဒ္ဒါယိတပ္ပံ-မအိပ်ရာ၊ ကုသိတေန-ပျင်းရိသူသည်၊ န ဘဝိတပ္ပံ-မဖြစ်ရာ၊ အာရဒ္ဒဝီရိယေန-အားထုတ် အပ်သော ဝီရိယရှိသူသည်၊ ဘဝိတပ္ပံ-ဖြစ်ရာ၏။ အသဋ္ဌေန-မစဉ်းလဲသူသည်၊ အမာယာဝိနာ-မာယာမရှိသူသည်၊ ဟုတွာ-၍၊ ကလျာဏဇ္ဈာသယေန- ကောင်းသော အလိုဆန္ဒရှိသူသည်၊ ဘဝိတပ္ပံ-ရာ၏။ သာယံ-ညချမ်းအခါ၌၊ သဗ္ဗေသု-အလုံးစုံသောလူတို့သည်၊ သုတ္တေသု-အိပ်ပျော်ကုန်လသော်၊ ဝိဟာရ- တော-ကျောင်းမှ၊ အာဂန္တဗ္ဗံ-လာထိုက်၏။ ပစ္စုသကာလေ-မိုးသောက်ချိန်၌၊ (မိုးလင်းချိန်၌)၊ သဗ္ဗေသု-အလုံးစုံသောလူတို့သည်၊ အနုဋ္ဌိတေသုယေဝ- မထကုန်သေးမိသာ၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ ဂန္တဗ္ဗံ-ပြန်ထိုက်၏။ ဘန္တေ! အယျော-သည်၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ-ဤအရပ်၌၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝိဟရန္တော-နေတော်မူလျက်၊ ပဗ္ဗဇိတ- ကိစ္စံ-ရဟန်းကိစ္စကို၊ မတ္တကံ-အထွတ်အထိပ်သို့၊ ပါပေတုံ-ရောက်စေခြင်းငှာ၊ သစေ သက္ခိဿတိ-အကယ်၍ စွမ်းနိုင်အံ့၊ မတသရီရံ-သူသေကောင်ကို၊ ဝါ- ရုပ်ကလာပ်ကို၊ အာနေတွာ-ဆောင်၍၊ သစေ ဆဗ္ဗေန္တိ-အကယ်၍ စွန့်ကုန်အံ့။

(ဧဝံ သတိ)၊ အဟံ-သည်၊ ကမ္မလက္ခဏာဂါရိ-ကမ္မလာဖြင့် လွမ်းခြုံအပ်သော အထွတ်ရှိသော တလားသို့၊ ဝါ-လောင်တိုက်သို့၊ အာရောပေတွာ-တက်ရောက် စေ၍၊ ဝါ-တင်၍၊ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ-နံသာ၊ ပန်းအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ သက္ကာရံ-ပူဇော်သက္ကာရကို၊ ကတွာ-၍၊ သရီရကိစ္စံ-ကိုယ်၌ ပြုထိုက်သော ကိစ္စကို၊ ဝါ-မီးသပြိုဟ်မှုကို၊ [ကတ္တဗ္ဗန္တိ ကိစ္စံ၊ သရီရေ+ကိစ္စံ သရီရကိစ္စံ-မအူပါနိ-၃၊ ၁၁။] ကရိသာမိ-ပြုပါအံ့။ (ပဗ္ဗဇိတကိစ္စံ-ကို၊ မတ္ထကံ-သို့၊ ပါပေတုံ-ငှာ၊) နော စေ သက္ခိဿတိ-အကယ်၍မစွမ်းနိုင်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ စိတကံ-ထင်းပုံသို့၊ အာ-ရောပေတွာ-၍၊ အဂ္ဂိ-မီးကို၊ ဇာလေတွာ-တောက်စေ၍၊ ဝါ-ရှိ၍၊ သင်္ကနာ-တံစူးဝါးဖြင့်၊ (တုတ်ချွန်ဖြင့်)၊ အာကမိတွာ-ဆွဲချိတ်၍၊ ဗဟိ-အပြင်ဘက်၌၊ ခိပိတွာ-ပစ်ချ၍၊ ဖရသုနာ-ပုဆိန်ဖြင့်၊ ကောဇ္ဇေတွာ-ပေါက်၍၊ **ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ**-အပိုင်းငယ်၊ အပိုင်းကြီးဖြစ်အောင်၊ (အပိုင်းပိုင်းပြတ်အောင်)၊ ဆိန္ဒိတွာ-ဖြတ်၍၊ အဂ္ဂိမ္မိ-မီး၌၊ ပက္ခိပိတွာ-ပစ်ထည့်၍၊ ဈာပေဿာမိ-လောင်စေအံ့၊ ဝါ-ရှိအံ့။” ဣတိ အာဟ။ အထ-၌၊ နံ-ထိုကာလီကို၊ ထေရော-သည်၊ “ဘဒ္ဒေ-အရှင်မ! သာဓု-ကောင်းပါပြီ၊ ဧကံ-တစ်ခုသော၊ ရူပါရမ္မဏံ-ရူပါရုံကို၊ ဒိသွာ ပန-မြင် ၍ကား၊ ဝါ-မြင်လျှင်ကား၊ မယံ-အား၊ ကထေယျာသိ-ပြောလော၊” ဣတိ အာဟ။ သာ-ထိုကာလီသည်၊ “သာဓု”တိ-ကောင်းပါပြီဟူ၍၊ ပစ္စသောသိ-ရှေးရှုနားထောင်ပြီ၊ ဝါ-ဝန်ခံကတိပေးပြီ။ ထေရော-မဟာကာဠထေရ်သည်၊ ယထာဇ္ဈာသယေန-အလိုအားလျော်သဖြင့်၊ (စိတ်ကြိုက်)၊ သုသာနေ-၌၊ သမဏဓမ္မံ-ရဟန်းတရားကို၊ ကရောတိ-ပြု၏။ စူဠကာဠထေရော ပန-သည် ကား၊ ဥဋ္ဌာယ-ထ၍၊ သမုဋ္ဌာယ-ကောင်းစွာထ၍၊ ယရာဝါသံ-အိမ်၌ နေခြင်း ကို၊ ဝါ-အိမ်၌နေခြင်းငှာ၊ စိန္တေတိ-ကြံစည်နေ၏၊ ပုတ္တဒါရိ-သား၊ သမီး၊ မယားကို၊ အနုဿရတိ-အဖန်ဖန်အမှတ်ရနေ၏။ “မေ-၏၊ ဘာတိကော-နောင်တော် သည်၊ အတိဘာရိယံ-အလွန်ဝန်လေးသော၊ ကမ္မံ-အမှုကို၊ ကရောတိ-၏။”

ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ။ ။ မဟန္တာ+ခဏ္ဍော အခဏ္ဍော၊ နသဒ္ဒါ၊ ဝုမ္မိအနက်ဟော၊ အခဏ္ဍကို “အပိုင်းကြီး”ဟု ဆိုသဖြင့် ခဏ္ဍအရ အပိုင်းငယ်ကိုယူရသည်၊ ခဏ္ဍော စ +အခဏ္ဍော စ ခဏ္ဍာခဏ္ဍိ၊ (အညောညပဋိပက္ခဒွန်)၊ ခဏ္ဍာခဏ္ဍမေဝ ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ၊ ကြိယာဝိသေသနအနက်၌ ဒုတိယာသက်။(သာရတ္ထ-၂၊ ၁၂၊ ပါရာဘာ-၂၊ ၅၁၆)

ဣတိ-သို့ စိန္တေတိ-ကြံ၏။ အထ-ထိုအခါ၌၊ ဧကော-တစ်ယောက်သော၊ ကုလ-
 ဓိတာ-အမျိုးသမီးသည်၊ တံမုဟုတ္တသမုဋ္ဌိတေန-ထိုတစ်မုဟုတ်ချင်း၌ ဖြစ်သော၊
 ဝါ-ရုတ်တရက်ဖြစ်သော၊ ဗျာဓိနာ-အနာရောဂါကြောင့်၊ သာယနသမယေ-
 ညနေချမ်းအခါ၌၊ အမိလာတာ-မညှိုးနွမ်းသည်၊ အကိလန္တာ-မပင်ပန်းသည်၊
 (ဟုတ္တာ)၊ ကာလံ-သေခြင်းကို၊ ဝါ-သေချိန်ကို၊ အကာသိ-ပြုပြီ။ တမေနံ-ထို
 သေပြီးသော အမျိုးသမီးကို၊ ဉာတကာဒယော-ဆွေမျိုးအစရှိသူတို့သည်၊ ဒါရု-
 တေလာဒီဟိ-ထင်း၊ ဆီအစရှိသည်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-အတူ၊ သာယံ-ညနေ၌၊ သု-
 သာနံ-သို့၊ နေတွာ-ဆောင်၍၊ သုသာနဂေါပိကာယ-သုသာန်စောင့်မအား၊
 “ဣမံ-ဤအလောင်းကောင်ကို၊ ဈာပေဟိ-မီးလောင်စေပါလော၊ ဝါ-မီးသဂြိုဟ်
 ပါလော” ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ဘတိံ-အခကို၊ ဒတွာ-ပေး၍၊ နိယျာဒေတွာ-
 ပေး၍၊ ပတ္တမိသု-ဖဲသွားကုန်ပြီ။ သာ-ထိုသုသာန်စောင့်မသည်၊ တဿာ-ထို
 အမျိုးသမီး၏၊ ပါရုတဝတ္ထံ-ခြံအပ်သော အဝတ်ကို၊ အပနေတွာ-ဖယ်၍၊ တံ-
 မုဟုတ္တမတံ-ထိုတစ်မုဟုတ်၌ သေသော၊ ဝါ-ထိုတစ်ခဏ၌ သေသော၊ (ရုတ်
 တရက်သေသော)၊ ပီဏိတပီဏိတံ-အလွန်ပြည့်ဖြိုးသော၊ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ-ရွှေ၏
 အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိသော၊ သရီရံ-ကိုယ်ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ ဣမံ-ဤ
 အလောင်းကောင်သည်၊ ဝါ-ကို၊ အယျဿ-အရှင့်အား၊ ဝါ-ကို၊ ဒသေတံ-
 မြင်စေခြင်းငှာ၊ ဝါ-ပြခြင်းငှာ၊ ပတိရူပံ-သင့်လျော်သော၊ အာရမ္မဏံ-အာရုံ
 တည်း။” ဣတိ၊ စိန္တေတွာ-တွေး၍၊ ဂန္ဓာ-၍၊ ထေရံ-ကို၊ ဝန္တိတွာ-၍၊ “ဘန္တေ-
 ရား! ဝေရူပံ နာမ-ဤသို့ သဘောရှိသည်မည်သော၊ အာရမ္မဏံ-အာရုံသည်၊
 အတ္ထိ-၏၊ အယျ-အရှင်! ဩလောကေထ-ကြည့်ရှုတော်မူပါကုန်လော” ဣတိ
 အာဟ။ ထေရော-မဟာကာဠထေရ်သည်၊ “သာဓု”တိ-ကောင်း ပြီဟု၊ ဝတွာ-
 ပြော၍၊ ပါရူပနံ-အပေါ်ခြံကို၊ နီဟရာပေတွာ-ဖယ်စေ၍၊ ပါဒတလတော-
 ခြေဖဝါးပြင်မှ၊ ယာဝ ကေသဂ္ဂါ-ဆံဖျားတိုင်အောင်၊ ဩလောကေတွာ-ကြည့်
 ရှု၍၊ “ဧတံ ရူပံ-ဤရုပ်သည်၊ အတိပီဏိတံ-အလွန်ပြည့်ဖြိုး၏၊ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ-
 ရွှေ၏အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိ၏၊ နံ-ထိုအလောင်းကောင်ကို၊ အဂ္ဂိမိ-
 မီး၌၊ ပက္ခိပိတွာ-ထည့်၍၊ မဟာဇာလာဟိ-ကြီးစွာသော မီးတောက်မီးလျှံတို့
 သည်၊ ဂဟိတမတ္တကာလေ-ယူအပ်ကာမျှဖြစ်သော အချိန်၌၊ ဝါ-စွဲလောင်

အပ်ခါစအချိန်၌၊ မယုံ-အား၊ အာရောစေယျာသိ-ပြောပါလော” ကုတိ-သို့၊
 ဝတ္တာ-၍၊ သကဋ္ဌာနမေဝ-မိမိနေရာသို့သာ၊ ဂန္ဓာ-၍၊ နိသီဒိ-ထိုင်နေပြီ။ သာ-
 ထိုသုသာန်စောင့်မသည်။ တထာ-ထိုပြောအပ်ခဲ့သည့်အတိုင်း၊ ကတ္တာ-၍၊
 ထေရဿ-အား၊ အာရောစေသိ-လျှောက်ပြီ။ ထေရော-သည်၊ ဂန္ဓာ-၍၊ ဩ-
 လောကေသိ-ပြီ။ ဇာလာယ-မီးတောက်မီးလျှံသည်။ ပဟဋ္ဌပဟဋ္ဌဋ္ဌာနံ-ထိခိုက်
 အပ်၊ ထိခိုက်အပ်သော နေရာသည်။ ကဗရဂါဝိယာ-ပြောက်ကျားသော နွားမ
 ၏။ သရီရဝဏ္ဏံ ဝိယ-ကိုယ်၏ အဆင်းသည်ကဲ့သို့၊ ဝါ-ကိုယ်၏အဆင်းနှင့်
 တူသည်။ အဟောသိ-ပြီ။ ပါဒါ-ခြေတို့သည်။ နမိတ္တာ-ညွတ်၍၊ ဝါ-ကွေး၍၊
 ဩလမ္ဘိသု-တွဲလျားကျကုန်ပြီ။ ဟတ္တာ-လက်တို့သည်။ ပဋိကုဋိသု-ကောက်ကွေး
 ကုန်ပြီ။ ဥရုနလာဋ်-ပေါင်နှင့် နဖူးသည်။ နိစ္စမ္ပံ-အရေမရှိသည်။ အဟောသိ-
 ပြီ။ ထေရော-သည်။ “ဣဒံ သရီရံ-ဤကိုယ်သည်။ ဣဒါနေဝ-ယခုအခါ၌ပင်၊
 ဩလောကေန္တာနံ-ကြည့်ရှုသူတို့၏။ အပရိယန္တကရံ-ကြည့်ရှု၍ မဆုံးသည်၏
 အဖြစ်ကို ပြုနိုင်သည်။ ဝါ-ကြည့်ရှုမဝအောင် ပြုနိုင်သည်။ [“အပရိယတ္တိကရံ-
 (အားရတင်းတိမ်ရောင်ရဲခြင်းကို မပြုနိုင်သည်)”ဟုလည်း ပါဠိရှိစေလိုကြ၏။-ပါမြန်
 ဓာန်။] ဟုတ္တာ-၍၊ ဣဒါနေဝ-၌ပင်၊ ခယံ-ကုန်ခြင်းသို့၊ ပတ္တံ-ရောက်ပြီ။ ဝယံ-
 ပျက်ခြင်းသို့၊ ပတ္တံ-ပြီ။” ကုတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ရတ္တိဋ္ဌာနံ-ညဉ့်နေရာ အရပ်
 သို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ နိသီဒိတ္တာ-ထိုင်၍၊ ခယဝယံ-ကုန်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းသဘောကို၊
 သမ္ပဿမာနော-ကောင်းစွာမြင်သည်။ (ဟုတ္တာ)။ “အနိစ္စာ ၊ပေ၊ သုခေါ” တိ-
 ဟူသော၊ ဂါထံ-ကို၊ ဝတ္တာ-ရွတ်ဆို၍၊ ဝိပဿနံ-ဝိပဿနာကို၊ ဝဗ္ဗေတွာ-တိုး
 ပွားစေ၍၊ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ-တို့နှင့်၊ သဟ-တကွ၊ အရဟတ္တံ-အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊
 ပါပုဏိ-ရောက်ပြီ။

**အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ၊ ဥပ္ပါဒဝယဓမ္မိနော၊
 ဥပ္ပဋိတွာ နိရုဇ္ဈန္တိ တေသံ ဝုပသမော သုခေါ။**

သင်္ခါရာ-အကြောင်းအတန်တန်၊ ပြုစီမံ၍၊ ရုပ်နာမ်အသစ်၊ ဖြစ်ဖြစ်သမျှ၊
 သင်္ခါရတို့သည်။ အနိစ္စာ ဝတ-စင်စစ်ကေန်၊ အမှန်မုချ၊ မမြဲလေကုန်စွတကား၊
 ဥပ္ပါဒဝယဓမ္မိနော-ဖြစ်ပျက်နှစ်တန်၊ ဖောက်ပြန်သော သဘောရှိကုန်၏။

ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ-အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး၍၊ နိရုဇ္ဈန္တိ-ဘင်သို့ ရောက်လျက် ချုပ်ပျက်ကြကုန်၏။ တေသံ-ထိုရုပ်နာမ်ဓမ္မ၊ သင်္ခါရတို့၏။ ဝူပသမော-ငြိမ်းအေးရာမှန် မြတ်နိဗ္ဗာန်သည်။ သုခေါ-ဖြစ်ပျက်မစပ်၊ အငြိမ်းဓာတ်ဖြင့်၊ မပြတ်ပုံသေ၊ ချမ်းသာအစစ်ပေတကား။

တသ္မိံ-ထိုမဟာကာဠထေရ်သည်။ အရဟတ္တံ-သို့ ပတ္တေ-ရောက်လသော်၊ သတ္တာ-သည်။ ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော-ရဟန်းအပေါင်းခြံရံအပ်သည်။ (ဟုတွာ)။ **စာရိကံ**-ခရီးရှည်လှည့်လည်ခြင်းကို၊ ဝါ-ခရီးရှည်လှည့်လည်ခြင်းအားဖြင့်၊ **စရမာနော**-လှည့်လည်တော်မူလသော်၊ သေတဗျံ-သေတဗျမြို့သို့၊ ဂန္ဓာ-ရောက်တော်မူ၍၊ သိသပါဝနံ-ယင်းတိုက်တောသို့ ပါဝိသိ-ဝင်တော်မူပြီး စူဠကာဠဿ-၏။ ဘရိယာယော-မယားတို့သည်။ “သတ္တာ-သည်။ သိသပါဝနံ-သို့၊ အနုပ္ပတ္တော ကိရ-ရောက်လာတော်မူပြီတဲ့” ဣတိ၊ သုတွာ-ကြားရ၍၊ “အမှာကံ-တို့၏။ သာမိကံ-လင်ကို၊ ဂက္ခိဿာမ-ဖမ်းယူကုန်အံ့” ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ပေသေတွာ-စေလွှတ်၍၊ သတ္တာရံ-မြတ်စွာဘုရားကို၊ နိမန္တာပေသံ-ပင့်စေကုန်ပြီ။ ပန-ဆက်ဥူးအံ့၊ ဗုဒ္ဓါနံ-ဘုရားရှင်တို့၏။ အပရိစိဏ္ဏဋ္ဌာနေ-မလေ့ကျက်အပ်ဖူးသော အရပ်၌၊ ဝါ-မကြာရောက်အပ်ဖူးသော အရပ်၌၊ အာသနပညတ္တိ-နေရာခင်းပုံကို (နေရာချထားပုံကို)၊ အာစိက္ခန္ဓေန-ပြောပြတတ်သော၊ ဧကေန-တစ်ပါးသော၊ ဘိက္ခုနာ-သည်။ ပဌမတရံ-ရှေးဦးစွာ၊ ဂန္ဓ-သွားခြင်းငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-သင့်၏။ ဟိ-မှန်၏။ ဗုဒ္ဓါနံ-တို့ဖို့၊ ဝါ-တို့အတွက်၊ မဇ္ဈိမဋ္ဌာနေ-အလယ်အရပ်၌၊ အာသနံ-နေရာကို၊ ပညာပေတွာ-ခင်းစေ၍၊ တဿ-ထိုဘုရားရှင်၏။ ဒက္ခိဏ-

စာရိကံ စရမာနော။ ။ရှေ့နည်းအလို စာရိကံ စရမာနော ၂ပုဒ်လုံးအရ လှည့်လည်ခြင်းရသောကြောင့် အဘေဒဘေဒပစာရ (ကံနှင့် ကြိယာ မကွဲဘဲလျက် ခွဲဆိုအပ်သော) စကားတည်း။ နောက်နည်းအလို စာရိကံသည် ကြိယာဝိသေသနတည်း။ “စရဏံ စာရိကာ၊ [စရ+ဏျ၊ ဣလာ၊ ယကို ကပြု။] (တစ်နည်း) စရဏံ စာရော၊ စာရော ဧဝ စာရိကာ၊ [သုတ္တဋ္ဌိ ဣကပစ္စည်း။]” ဟုပြု။ “စရိယတေတိ စာရိကာ” ဟု ကံဟောကြံလျှင် စာရိကံအရ လှည့်လည်အပ်သော ခရီးရသောကြောင့် အဘေဒဘေဒပစာရကြိယာမလိုဟု ဆရာတို့မိန့်တော်မူ၏။ ထိုအလို “စာရိကံ-လှည့်လည်အပ်သောခရီးကို၊ စရမာနော-သော်” ဟုပေး။ (သီဇီသစ်-၂၊ ၂၀၃၊ သီဘာ-၃၊ ၂၈၀)

တော-လက်ယာဘက်၌၊ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ-ဖို့၊ ဝါ-အတွက်၊ (အာသနံ-ကို၊ ပညာပေတဗ္ဗံ-သည်၊ ဟောတိ)၊ ဝါမတော-လက်ဝဲဘက်၌၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာန-တ္ထေရဿ-ဖို့၊ ဝါ-အတွက်၊ (အာသနံ ပညာပေတဗ္ဗံ ဟောတိ)၊ တတော-ထို နေရာမှ၊ (အရှင်သာရိပုတြာ အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်တို့၏ နေရာမှ)၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ဥဘောသု- ၂၈ ကံကုန်သော၊ ပဿေသု-နံဘေးတို့၌၊ ဘိက္ခုသံဃဿ-ရဟန်း အပေါင်းဖို့၊ ဝါ-အတွက်၊ အာသနံ-ကို၊ ပညာပေတဗ္ဗံ-သည်၊ ဟောတိ-၏။ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ မဟာကာဠတ္ထေရော-သည်၊ စီဝရပါရုပနဋ္ဌာနေ-သင်္ကန်း ရုံရာအရပ်၌၊ ဌတ္တာ-ရပ်၍၊ “စူဠကာဠ-ဠ! တံ-သည်၊ ပုရတော-ရှေ့၌၊ ဝါ-က၊ ဂန္ဓာ-၍၊ အာသနပညတ္တိ-နေရာခင်းပုံကို၊ အာစိက္ခ-ပြောချေလော၊” ဣတိ- သို့၊ စူဠကာဠ-ကို၊ ပေသေသိ-စေလွှတ်ပြီ။ တဿ-ထိုစူဠကာဠကို၊ ဒိဋ္ဌကာလ-တော-မြင်အပ်ရာ အခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဂေဟဇနာ-အိမ်နေသူလူတို့သည်၊ ဝါ- အိမ်သူအိမ်သားတို့သည်၊ [ဂေဟေ+ဝသန္တာ+ဇနာ ဂေဟဇနာ+မအူပါရာနိ-၁, ၂၅၇။] တေန-ထိုစူဠကာဠနှင့်၊ သဒ္ဓိ-အတူ၊ ပရိဟာသံ-ပြက်ရယ်ပြောင်လှောင် မှုကို၊ ကရောန္တော-ပြုကုန်လျက်၊ နိစာသနာနိ-နိမ့်သော နေရာတို့ကို၊ သံဃ-တ္ထေရဿ-ထေရ်ဖြစ်သော သံဃာ၏၊ ဝါ-သံဃာကြီး၏၊ ကောဠိယံ-အဖို့အစု ၌၊ ဝါ-ဘက်၌၊ အတ္ထရန္တိ-ခင်းကြကုန်၏၊ ဥစ္စာသနာနိ-မြင့်သော နေရာတို့ကို၊ သံဃနဝကဿ-သံဃာငယ်၏၊ ကောဠိယံ-၌၊ (အတ္ထရန္တိ)။ ဣတရော-အခြား သော စူဠကာဠသည်၊ “ဧဝံ-သို့၊ မာ ကရောထ-မလုပ်ကြနှင့်၊ နိစာသနာနိ-တို့ ကို၊ ဥပရိ-အထက်ဘက်၌၊ မာ ပညာပေထ-မခင်းကြနှင့်၊ ဥစ္စာသနာနိ-တို့ကို၊ ဥပရိ-၌၊ ပညာပေထ-ခင်းကြလော၊ နိစာသနာနိ-တို့ကို၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်ဘက် ၌၊ (ပညာပေထ-ကြလော)” ဣတိ၊ အာဟ-ပြီ။ ဣတ္ထိယော-မိန်းမတို့သည်၊ တဿ-ထိုစူဠကာဠ၏၊ ဝစနံ-စကားကို၊ အသုဏန္တိယော ဝိယ-မကြားကုန် သကဲ့သို့၊ “တံ-သင်သည်၊ ကိံ-ဘာကို၊ ကရောန္တော-ပြုလျက်၊ ဝိစရသိ-လှည့် လည်နေသနည်း? တဝ-သင့်ဖို့၊ ဝါ-အတွက်၊ အာသနာနိ-တို့ကို၊ ပညာပေတံ- ခင်းခြင်းငှာ၊ န ဝဇ္ဇတိ ကိံ-မသင့်သည်မဟုတ်လော? တံ-သည်၊ ကံ-အဘယ် သူ့ကို၊ အာပုစ္ဆိတ္တာ-ပန်ပြော၍၊ ပဗ္ဗဇိတော-ရှင်ရဟန်းပြုခဲ့သနည်း? ကေန- အဘယ်ကြောင့်၊ ပဗ္ဗဇိတော-ရှင်ရဟန်းပြုခဲ့သည်၊ အသိ-ဖြစ်သနည်း? ကသ္မာ-

အဘယ့်ကြောင့်၊ ဣမ-ဤအိမ်သို့၊ အာဂတော-လာသည်၊ အသိ-နည်း?” ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထု-၍၊ နိဝါသနပါရပနံ-သင်းပိုင်၊ ကိုယ်ရုံကို၊ အတ္ထိန္ဒိတ္တာ-လူယူ၍၊ သေတကာနိ-ဖြူသောအဝတ်တို့ကို၊ နိဝါသေတွာ-ဝတ်စေ၍၊ သီသေ စ-ဥးခေါင်း၌လည်း၊ မာလာစုမ္မုဋ္ဌကံ-ပန်းခွေကို၊ ဝါ-ပန်းကုံးခေါင်းပေါင်းကို၊ ဌပေတွာ-ထား၍၊ (ပေါင်းပေး၍) “ဂစ္ဆ-သွားလော၊ သတ္တာရံ-မြတ်စွာဘုရားကို၊ အာနေဟိ-ပင့်ဆောင်ချေလော၊ မယံ-တို့သည်၊ အာသနာနိ-တို့ကို၊ ပညာပေ-သာမ-ခင်းထားကုန်အံ့” ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ပဟိဏိံသု-စေလွှတ်ကုန်ပြီ။ စိရံ-ကြာမြင့်စွာ၊ ဘိက္ခုဘာဝေ-ရဟန်းအဖြစ်၌၊ န ဌတွာ-မတည်မှု၍၊ အဝသိ-ကောဝ-ဝါမရှိသေးသည်သာ၊ ဝါ-ဝါမရသေးသည်သာ၊ (ဟုတွာ)၊ ဥပ္ပဗ္ဗဇိတ-တ္တာ-လူထွက်ခဲ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ လဇ္ဇိတုံ-ရှက်ခြင်းငှာ၊ န ဇာနာတိ-မသိတသွာ-ထို့ကြောင့်၊ သော-ထိုစူဠကဋ္ဌသည်၊ တေန အာကပ္ပေန-ထိုလူ့အသွင်ဖြင့်၊ နိရာသင်္ကောဝ-စိုးရွံ့ခြင်းကင်း၊ ရဲတင်းသည်သာ၊ (ဟုတွာ)၊ ဂန္နာ-၍၊ သတ္တာရံ-ကို၊ ဝန္ဒိတ္တာ-၍၊ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ-ဘုရားအမျိုးရှိသော၊ ဘိက္ခုသံဃံ-ရဟန်းအပေါင်းကို၊ အာဒါယ-ပင့်ဆောင်၍၊ အာဂတော-လာပြီ။ ပန-အဖို့တစ်ပါးကား၊ (စူဠကဋ္ဌဖြစ်ပုံမှတစ်ပါး မဟာကာဠထေရ်၏ဖြစ်ပုံကို ဆိုဥးအံ့)၊ ဘိက္ခုသံဃဿ-၏၊ ဘတ္တကိစ္စဝသာနေ-ဆွမ်းဘုဉ်းပေးခြင်းကိစ္စ၏ အဆုံး၌၊ မဟာကာဠဿ-၏၊ ဘရိယာယော-မယားတို့သည်၊ “ဣမာဟိ-ဤသူမတို့သည်၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ သာမိကော-လင်ကို၊ ဂဟိတော-ဖမ်းယူအပ်ပြီ၊ မယမ္ပိ-တို့သည်လည်း၊ အမှာကံ-တို့၏၊ သာမိကံ-ကို၊ ဂဏှိဿာမ-ဖမ်းယူကုန်အံ့” ဣတိ၊ စိန္တေတွာ-၍၊ ပုနဒိဝသေ-နောက်တစ်နေ့၌၊ သတ္တာရံ-ကို၊ နိမန္တယိံသု-ပင့်ကုန်ပြီ။ ပန-ဆက်ဥးအံ့၊ တဒါ-ထိုအခါ၌၊ အာသနပညာပနတ္ထံ-နေရာခင်းခြင်းအကျိုးငှာ၊ အညော-(မဟာကာဠထေရ်မှ)အခြားသော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ အဂမာသိ-ကြွသွားပြီ။ [“ထိုသို့ပင့်ရာ၌ မဟာကာဠထေရ်ကိုယ်တိုင် ကြွပါသလော”ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “အညော ဘိက္ခု အဂမာသိ”ဟု ဆိုရကား ပနကို ဝါကျာရမ္မအနက်ပေးသည်။ “တဒါ ပန-ထိုအခါ၌ကား”ဟု အလွယ်ပေးနိုင်၏။]

တာ-ထိုမဟာကာဠထေရ်၏ မယားတို့သည်၊ တသ္မိံ ခဏေ-ထိုခဏ၌၊ ဩကာသံ-အခွင့်ကို၊ အလဘိတွာ-မရမူ၍၊ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ-သော၊ ဘိက္ခုသံဃံ-ကို၊

နိသီဒါပေတွာ-ထိုင်စေ၍၊ ဘိက္ခံ-ဆွမ်းကို၊ အဒံသု-ကပ်လျှူကုန်ပြီ ပန-ဆက်ဥး
 အံ၊ စူဠကာဠဿ-၏။ ဘရိယာယော-တို့သည်၊ ဒွေ- ၂ယောက်တို့တည်း၊ မဇ္ဈိမ-
 ကာဠဿ-၏။ (ဘရိယာယော-တို့သည်)၊ စတသော-၄ယောက်တို့တည်း၊
 မဟာကာဠဿ ပန-၏ကား၊ (ဘရိယာယော)-တို့သည်၊ အဋ္ဌ-၈ယောက်တို့
 တည်း။ ဘတ္တကိစ္စံ-ဆွမ်းဘုဉ်းပေးခြင်းကိစ္စကို၊ ကာတုကာမာ-ပြုခြင်းငှာအလိုရှိ
 ကုန်သော၊ ဘိက္ခုပိ-ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ နိသီဒိတွာ-ထိုင်၍၊ ဘတ္တကိစ္စံ-ကို၊
 အကံသု-ပြုကုန်ပြီ၊ ဗဟိ-အပြင်သို့၊ ဂန္တုကာမာ-သွားခြင်းငှာ အလိုရှိကုန်သော၊
 ဘိက္ခုပိ-တို့သည်လည်း၊ ဥဋ္ဌာယ-ထ၍၊ အဂမံသု-သွားကြကုန်ပြီ။ သတ္တာ ပန-
 သည်ကား၊ နိသီဒိတွာ-၍၊ ဘတ္တကိစ္စံ-ကို၊ ကရိ-ပြုတော်မူပြီ။ တဿ-ထိုမြတ်
 စွာဘုရား၏၊ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ-၌၊ တာ ဣတ္ထိယော-ထိုမိန်းမတို့သည်၊
 “ဘန္တေ! မဟာကာဠော-သည်၊ အမှကံ-တို့ကို၊ ဝါ-အား၊ အနုမောဒနံ-အဖန်ဖန်
 ဝမ်းမြောက်စေခြင်းကို၊ ဝါ-ဝမ်းမြောက်ဖွယ်တရားစကား ဟောကြားခြင်းကို၊
 ကတွာ-ပြုပြီး၍၊ အာဂစ္ဆိဿတိ-ကြွလာပါလိမ့်မည်၊ တုမေ-အရှင်ဘုရားတို့
 သည်၊ ပုရတော-ရှေ့၌၊ ဝါ-ရှေ့က၊ ဂစ္ဆထ-ကြွတော်မူပါကုန်၊” ဣတိ၊ ဝဒံသု-
 လျှောက်ကုန်ပြီ။ သတ္တာ-သည်၊ “သာဓူ”တိ-ကောင်းပြီဟု၊ ဝတွာ-မိန့်တော်မူ၍၊
 ပုရတော-၌၊ ဝါ-က၊ အဂမာသိ-ကြွတော်မူပြီ။ ဂါမဒ္ဒါရံ-ရွာ၏တံခါးသို့၊ ပတွာ-
 ရောက်လသော်၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ **ဥဇ္ဈာယိသု**-မကောင်းသည့်သဘောဖြင့်
 တွေးတောကြံစည်ကုန်ပြီ၊ ဝါ-ကဲ့ရဲ့ကုန်ပြီ၊ (ကိ)၊ “သတ္တာရာ-သည်၊ ကိ နာမ-
 အဘယ်မည်သော၊ ဧတံ-ဤအမှုကို၊ ကတံ-ပြုတော်မူအပ်သနည်း? ဥတွာ-

ဥဇ္ဈာယိသု။ ။ အဝ+ဈေ+ဉံ၊ အဝကို ဩ၏ဝိပရိတ် ဥပြု၊ အဋ္ဌကထာ ဋီကာ
 ဖွင့်များအရ အဝကို အဝမညန(အစောဘာဂ)-အထင်သေးခြင်းအနက်၊ ဈေဓာတ်
 ဩလောကန(ကြည့်ရှုခြင်း)အနက်ယူ၍ “ဥဇ္ဈာယိသု-အောက်တန်းစားဟု၊ အသိအမှတ်
 ပြု၍၊ ကြည့်ရှုကုန်ပြီ”ဟုလည်းကောင်း အဝကို လာမကအနက်ဟော၊ ဈေဓာတ်ကို
 စိန္တနအနက်ဟောယူ၍ “ဥဇ္ဈာယိသု-အယုတ်သဘော၊ နှုတ်ဖြင့်မပြောဘဲ၊ တွေးတော
 ကြံစည်ကုန်ပြီ”ဟုလည်းကောင်း ဆရာတို့ ပေးတော်မူ၏၊ ဤနေရာ၌ မဟာကာဠ
 ထေရ်တစ်ပါးတည်းချန်ထားခဲ့ခြင်းကို မကောင်းထင်ခြင်းဖြစ်ရကား နောက်အနက်ကို
 ယူပေးလိုက်သည်။ (ဝိ. ၄-၁, ၂၅၆၊ သာရတ္ထ-၃, ၂၄၊ ပါရာဘာ-၂, ၅၂၁)

သိတော်မူ၍၊ ကတံ န ခေါ-ပြုတော်မူအပ်လေသလော? ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ အဇနိတ္တာ-မသိမူ၍၊ (ကတံ န ခေါ-လော?)၊ ဟိယျော-မနေ့က၊ စူဠကာဠာဿ-၏။ ဝါ-သည်၊ ပုရတော-၌၊ ဝါ-က၊ ဂတတ္တာ-သွားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇန္တရာယော-ရဟန်းအဖြစ်၏ အန္တရာယ်သည်၊ ဇာတော-ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ အဇ္ဇယနေ၊ အညဿ-အခြားရဟန်း၏၊ ဝါ-သည်၊ ပုရတော-၌၊ ဝါ-က၊ ဂတတ္တာ-ကြောင့်၊ အန္တရာယော-အန္တရာယ်သည်၊ နာဟောသိ-မဖြစ်ခဲ့။ ဣဒါနိ-၌၊ မဟာကာဠ-ကို၊ ဌပေတွာ-ချန်ထား၍၊ အာဂတော-ကြွတော်မူပြီ၊ ဘိက္ခု-သည်၊ သီလဝါ-သီလရှိ၏၊ အာစာရသမ္ပန္နော-အကျင့်နှင့် ပြည့်စုံ၏၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇန္တရာယံ-ကို၊ ကရိဿတိ န ခေါ-ပြုလိမ့်မည်လော။” ဣတိ-သို့၊ (ဥဇ္ဈာယိသု-ကုန်ပြီ။) သတ္တာ-သည်၊ တေသံ-ထိုရဟန်းတို့၏၊ ဝစနံ-ကို၊ သုတွာ-၍၊ နိဝတ္တိတွာ-ပြန်လှည့်၍၊ ဌိတော-ရပ်တော်မူလျက်၊ “ဘိက္ခဝေ! ကိ-အဘယ်စကားကို၊ ကထေထ-ပြောနေကြသနည်း?” ဣတိ၊ ပုစ္ဆိ-ပြီ။ တေ-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ တမတ္ထံ-ထိုအကြောင်းကို၊ အာရောစေသု-လျှောက်ကုန်ပြီ။ “ဘိက္ခဝေ? တုမေ-တို့သည်၊ စူဠကာဠ ဝိယ-စူဠကာလကိုကဲ့သို့၊ မဟာကာဠ-ကို၊ သလ္လက္ခေယ ကံ ပန-မှတ်ထင်ကြသလော?” ဣတိ-မေးတော်မူပြီ။ “ဘန္တေ! အာမ-မှန်ပါ၊ ဟိ-မှန်၏၊ တဿ-ထိုစူဠကာဠ၏၊ ပဇာပတိယော-မယားတို့သည်၊ ဒွေ-၂ယောက်တို့တည်း၊ ဣမဿ-ဤမဟာကာဠ၏၊ (ပဇာပတိယော-တို့သည်) အဠ-စယောက်တို့ပါတည်း။ ဘန္တေ-ရား! အဠဟိ-ရှစ်ယောက်သော မယားတို့သည်၊ ပရိက္ခိပိတွာ-ဝိုင်း၍၊ ဂဟိတော-ဖမ်းယူအပ်သည်၊ (သမာနော-သော်) ကိ-ကို၊ ကရိဿတိ-ပြုနိုင်လိမ့်မည်နည်း?” ဣတိ-လျှောက်ကုန်ပြီ။ သတ္တာ-သည်၊ “ဘိက္ခဝေ-တို့! ဧဝံ-သို့၊ မာ အဝစုတ္ထ-မပြောဆိုကြနှင့်၊ စူဠ-ကာဠော-သည်၊ ဥဋ္ဌာယ-ထ၍၊ သမုဋ္ဌာယ-ကောင်းစွာထ၍၊ သုဘာရမ္မဏ-ဗဟုလော-များသော သုဘဟူသော အာရုံရှိသည်၊ ဝါ-အာရုံတို့ကို တင့်တယ်သည်ဟု များစွာရှုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝိဟရတိ-နေ၏၊ ပပါတေ-ချောက်ကမ်းပါး၌၊ ဌိတော-တည်သော၊ ဒုဗ္ဗလရက္ခသဒိသော-အားမရှိသော သစ်ပင်နှင့် တူ၏။ မယံ-၏၊ ပုတ္တော-သားဖြစ်သော၊ မဟာကာဠော ပန-သည်ကား၊ အသုဘာ-နုပဿီ-အသုဘကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝိဟရတိ-၏၊ ယန-

သေလပဗ္ဗတော ဝိယ-တစ်ခဲနက်သော ကျောက်တောင်ကဲ့သို့၊ အစလော-
လှုပ်ရှားခြင်းမရှိ၊ ကူတိ-သို့၊ ဝတ္ထု-ပြီး၍၊ သတ္တာ-သည်၊ ကုမာ ဂါထာ-တို့ကို၊
အဘာသိ-ဟောတော်မူပြီ။ (ကိ-နည်း?) “သုဘာနုပဿိ၊ ပေ၊ ပဗ္ဗတ” နှိ-ဟူ၍၊
(အဘာသိ-ပြီ။)

**သုဘာနုပဿိ ဝိဟရန္တံ၊ ကုန္တိယေသု အသံဝုတံ၊
ဘောဇနမှိ စာမတ္တညံ၊ ကုသီတံ ဟိနဝီရိယံ၊
တံ ဝေ ပသဟတိ မာရော၊ ဝါတော ရုက္ခံဝ ဒုဗ္ဗလံ။**

သုဘာနုပဿိ-တင့်တယ်သော အာရုံကို အဖန်ဖန် ရှုသည်ဖြစ်၍၊
ဝိဟရန္တံ-နေထသော၊ ကုန္တိယေသု-စက္ခုစသား ခြောက်ပါးသော ကုန္တိတို့၌၊
ဝါ-တို့ကို၊ အသံဝုတံ-စောင့်စည်းခြင်းမရှိထသော၊ ဝါ-မစောင့်စည်းထသော၊
ဘောဇနမှိ-ဘောဇဉ်၌၊ ဝါ-ဘောဇဉ်ကိုမှတ်၊ အရပ်ရပ်သောပစ္စည်း၌၊ အမတ္တညံ
စ-ရှာမှီးခံယူ သုံးဆောင်ခြင်းဟူသော အတိုင်းအရှည်ကိုလည်း မသိထသော၊
ဝါ-ဆင်ခြင်ပေးစွန့်ခြင်းဟူသော အတိုင်းအရှည်ကိုလည်း မသိထသော၊ ဝါ-
ဓမ္မိကဘောဇဉ် အဓမ္မိကဘောဇဉ်ဟူသော အတိုင်းအရှည်ကိုလည်း မသိထ
သော၊ ကုသီတံ-စက်ဆုပ်အပ်စွာ အရာရာ၌ ဆုတ်နစ်ထသော၊ (တစ်နည်း)
ကုသီတံ-ပျင်းရိသည့်အတွက် ဆဲရေးအပ်ထသော၊ ဟိနဝီရိယံ-ယုတ်လျော့
သော ဝီရိယရှိထသော၊ ဝါ-ဝီရိယမရှိထသော၊ တံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဝေ-စင်စစ်၊
မာရော-ကိလေသာမာရ်သည်၊ ပသဟတိ-လွှမ်းမိုးနိုင်၏။ (ကိမိဝ-နည်း?) ဝါ-
တော-အားကြီးသောလေသည်၊ ဒုဗ္ဗလံ-အားမရှိသော၊ ရုက္ခံ-ကမ်းနားသစ်ပင်
ကို၊ ပသဟတိ ကူဝ-လွှမ်းမိုးနိုင်သကဲ့သို့တည်း။

**အသုဘာနုပဿိ ဝိဟရန္တံ၊ ကုန္တိယေသု သုသံဝုတံ၊
ဘောဇနမှိ စ မတ္တညံ၊ သဒ္ဓံ အာရဒ္ဓဝီရိယံ၊
တံ ဝေ နပ္ပသဟတိ မာရော၊ ဝါတော သေလံဝ ပဗ္ဗတံ။**

အသုဘာနုပဿိ-အသုဘဆယ်ပါး တစ်ပါးပါးကို ရှုသည်ဖြစ်၍၊ ဝါ-
တစပဉ္စက၊ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာန၊ ခုနှစ်ကို၊ အသုဘအားဖြင့် ရှုသည်ဖြစ်၍၊ ဝိဟရန္တံ-
သော၊ ကုန္တိယေသု-တို့၌၊ သုသံဝုတံ- ကောင်းစွာ စောင့်စည်းအပ်သော ဒွါရ

ရှိထသော၊ ဝါ-ကောင်းစွာစောင့်စည်းထသော၊ ဘောဇနမိ-၌၊ မတ္တညုံ စ-ရှာ
 မိုးခံယူသုံးဆောင်ခြင်းဟူသော အတိုင်းအရှည်ကိုလည်း သိထသော၊ ဝါ-ဆင်
 ခြင်ပေးစွန့်ခြင်းဟူသော အတိုင်းအရှည်ကိုလည်း သိထသော၊ ဝါ-ဓမ္မိကဘော
 ဇဉ် အဓမ္မိကဘောဇဉ်ဟူသော အတိုင်းအရှည်ကိုလည်း သိထသော၊ သဒ္ဓိ-
 ကံကံ၏ အကျိုးကို ယုံကြည်သော လောကီသဒ္ဓါ၊ ရတနာ၃ပါး၏ ဂုဏ်တော်
 တို့ကို ယုံကြည်သော လောကုတ္တရာသဒ္ဓါရှိထသော၊ အာရဒ္ဓဝီရိယံ-အားထုတ်
 အပ်သော ဝီရိယရှိထသော၊ တံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဝေ-စင်စစ်၊ မာရော-သည်၊ န-
 ပွသဟတိ-မလွမ်းမိုးနိုင်၊ (ကိမိဝ- နည်း?) ဝါတော-အားမရှိသောလေသည်၊
 ဝါ-လေပြည်လေညင်းသည်၊ သေလံ-ကျောက်အတိပြီးသော၊ ပဗ္ဗတံ- တောင်
 ကို၊ နပွသဟတိ ဣဝ- မလွမ်းမိုးနိုင်သကဲ့သို့တည်း။

တတ္ထ-ထိုဂါထာတို့၌၊ သုဘာနုပဿိ ဝိဟရန္တန္တိ ပဒဿ-သုဘာနုပဿိ
 ဝိဟရန္တိဟူသောပုဒ်၏၊ [ဣတိ အတ္ထော၌ စပ်၊] သုဘံ-တင့်တယ်သော အာရုံကို၊
 အနုပဿန္တိ-အဖန်ဖန် ရှုတတ်သည် ဖြစ်၍[ဝိဟရန္တိ၌ ကြိယာဝိသေသနစပ်၊]
 ဣဋ္ဌာရမဏေ-ဣဋ္ဌာရံ၌၊ မာနသံ-စိတ်ကို၊ ဝိဿဇေတွာ-လွှတ်၍၊ ဝိဟရန္တိ-
 နေသော၊ [တံ၌စပ်၊] ဣတိ အတ္ထော-ဤကားအနက်။ ဟိ-ချဲ့ဦးအံ့၊ ယော
 ပုဂ္ဂလော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ နိမိတ္တဂ္ဂါဟံ-အပေါင်းဖြစ်သော ကိုယ်သဏ္ဍာန်
 နိမိတ်ကို ယူခြင်းကို၊ (ယောကျ်ားမိန်းမ၊ တွေ့ကြုံရလျှင်၊ ရာဂဒေါသ၊ မောဟ
 ကြောင်းဟိတ်၊ အပေါင်းဖြစ်သော ကိုယ်သဏ္ဍာန်နိမိတ်ကို ယူခြင်းကို)၊ အနု-
 ဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟံ-လက်ခြေစသော အစိတ်အစိတ်ကို ယူခြင်းကို၊ (လက်ခြေစသော၊

နိမိတ္တဂ္ဂါဟံ။ ။ နိမိဇူတေ အနေနာတိ နိမိတ္တံ-(မိန်းမ၊ယောကျ်ားဟု ခွဲခြား၍)
 သိကြောင်းပုံသဏ္ဍာန်၊ [နိ+မိဒ(မေဓ-လျင်စွာ သိခြင်းအနက်)+တ၊] (တစ်နည်း) နိ-
 မိနာတိ သဉ္ဇာနာတိ ဧတေနာတိ နိမိတ္တံ-သိမှတ်ကြောင်းဖြစ်သော ပုံသဏ္ဍာန်၊ [နိ+
 မိ+တ၊] နိမိတ္တဿ+ဂါဟော နိမိတ္တဂ္ဂါဟော-ကိုယ်သဏ္ဍာန်နိမိတ်ကို ယူခြင်း-လောဘ
 ဖြင့် အာရုံပြုခြင်း။

အနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟံ။ ။ အနုအနု+ဗျဉ္ဇယတီတိ အနုဗျဉ္ဇနံ-အဖန်ဖန်ကိလေသာတို့ကို
 ထင်ရှားစေတတ် (ထင်ရှားအောင် ပြုတတ်သော) အနုစိတ် (အသေးစိတ်) အာရုံများ။
 [ဝိ+အဉ္ဇ (အဉ္ဇ)=ဗျတ္တိ-ထင်ရှားခြင်းအနက်ဟော+ကာရိတ်ကျေ+ယု၊] အနုဗျဉ္ဇနဿ

စကားပြောနှင့် ရယ်မောကြည့်ဟန်၊ ဖန်ဖန်ကိလေ၊ ထင်ရှားစေရိပ်၊ အနုစိပ်
ယူခြင်းကို) ဂဏှန္တော-ယူလသော်၊ နခါ-လက်သည်း ခြေသည်းတို့သည်။
သောဘနာ-တင့်တယ်ပါပေကုန်၏။ ဝါ-လှပါပေကုန်၏။ ဣတိ-သို့၊ ဂဏှာတိ-
ယူ၏။ အင်္ဂုလိယော-လက်ချောင်းတို့သည်။ သောဘနာ-ကုန်၏။ ဣတိ ဂဏှာ-
တိ၊ ဟတ္ထပါဒါ-လက်ခြေတို့သည်။ သောဘနာ ဣတိ ဂဏှာတိ၊ ဇယံ-
ခြေသလုံးတို့သည်။ သောဘနာ ဣတိ ဂဏှာတိ၊ ဥရု-ပေါင်တို့သည်။ သောဘနာ
ဣတိ ဂဏှာတိ၊ ကဋိ-ခါးသည်။ သောဘနာ ဣတိ ဂဏှာတိ၊ ဥဒရံ-ရင်သည်။
သောဘနံ-၏။ ဣတိ ဂဏှာတိ၊ ထနာ-သားမြတ်တို့သည်။ သောဘနာ ဣတိ
ဂဏှာတိ၊ ဂီဝါ-လည်ပင်းသည်။ သောဘနာ-၏။ ဣတိ ဂဏှာတိ၊ သြဋ္ဌာ-
နှုတ်ခမ်းတို့သည်။ သောဘနာ ဣတိ ဂဏှာတိ၊ ဒန္တာ- သွားတို့သည်။ သောဘနာ
ဣတိ ဂဏှာတိ၊ မုခံ-မျက်နှာသည်။ သောဘနံ ဣတိ ဂဏှာတိ၊ နာသာ-
နှာခေါင်းသည်။ သောဘနာ ဣတိ ဂဏှာတိ၊ အက္ခိနိ-မျက်လုံးတို့သည်။
သောဘနာ ဣတိ ဂဏှာတိ၊ ကဏှာ-နားရွက်တို့သည်။ သောဘနာ ဣတိ
ဂဏှာတိ၊ ဘမုကာ-မျက်ခုံးတို့သည်။ သောဘနာ ဣတိ ဂဏှာတိ၊ နလာဋ္ဌိ-
နဖူးသည်။ သောဘနံ ဣတိ ဂဏှာတိ၊ ကေသာ-ဆံပင်တို့သည်။ သောဘနာ
ဣတိ ဂဏှာတိ၊ ကေသာ-ဆံပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ လောမာ-အမွေးတို့
သည်လည်းကောင်း၊ နခါ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဒန္တာ-တို့သည်လည်းကောင်း၊
တစော-အရေသည်လည်းကောင်း၊ သောဘနာ-ကုန်၏။ ဣတိ ဂဏှာတိ၊
[၃၂ကောဋ္ဌာသမု တစပဉ္စကကို ပေါင်း၍ ပြပြန်သည်။] ဝဏှော-အဆင်းသည်။
သုဘော-တင့်တယ်၏။ သဏှာနံ-ပုံသဏှာန်သည်။ သုဘံ-၏။ ဣတိ ဂဏှာတိ၊
အယံ-ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သုဘာနုပဿီ နာမ-သုဘကို အဖန်ဖန် ရှုတတ်သူ
မည်၏။ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အပြားအားဖြင့်၊ သုဘာနုပဿီ-
သုဘကို အဖန်ဖန်ရှုတတ်သည် ဖြစ်၍၊ ဝိဟရန္တံ-နေသော၊ တံ (ပုဂ္ဂလံ)-ထို
ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ [ပသဟတိ၌ စပ်။] ဣန္ဒြိယေသူတိ-ကား၊ စက္ခာဒီသု-စက္ခုန္ဒြေအစရှိ
ကုန်သော၊ ဆသု- ၆ ပါးကုန်သော၊ ဣန္ဒြိယေသု-ဣန္ဒြေတို့၌၊ အသံဝုတန္တိ-ကား၊
စက္ခုဒြါရာဒီနိ-စက္ခုဒြါရအစရှိသော ဒြါရတို့ကို၊ အရက္ခန္တံ-မစောင့်ရှောက်သော၊

+ဝါဟော အနုဗျူနဂ္ဂါဟော။

ပရိယေသနမတ္တာ-ရှာမှီးခြင်း၌ အတိုင်းအရှည်လည်းကောင်း၊ **ပဋိဂ္ဂဟဏမတ္တာ**-ခံယူခြင်း၌ အတိုင်းအရှည်လည်းကောင်း၊ **ပရိဘောဂမတ္တာ**-သုံးစွဲခြင်း၌ အတိုင်းအရှည်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဣမိဿာ မတ္တာယ-ဤအတိုင်းအရှည်ကို၊ အဇာနနတော-မသိခြင်းကြောင့်၊ ဘောဇနမှိ-ဘောဇဉ်၌၊ ဝါ-ဘောဇဉ်ကိုမှတ်၊ အရပ်ရပ်သော ပစ္စည်း၌၊ အမတ္တညံ့ စ-ရှာမှီး၊ ခံယူ၊ သုံးဆောင်ခြင်းဟူသော အတိုင်းအရှည်ကို မသိသူလည်း ဖြစ်ထသော။ [တံ ဘိက္ခု၌ စပ။] အပိ စ-သည်သာမကသေး၊ **ပစ္စဝေက္ခဏမတ္တာ**-ဆင်ခြင်ခြင်း၏အတိုင်းအရှည်

ပရိယေသနမတ္တာ။ ။ ဝိနည်းတော်နှင့် လျော်ညီစွာ ကုလဒူသန၊ အနေသန၊ မိစ္ဆာဇီဝမဖြစ်အောင် ရှာခြင်းသည် ပရိယေသနမတ္တာမည်၏။ [ပရိယေသနေ+မတ္တာ ပရိယေသနမတ္တာ။]

ပဋိဂ္ဂဟဏမတ္တာ။ ။ ဉာတိပဝါရိတဖြစ်သော ဒါယကာဒါယိကာမတို့၌ ပစ္စည်း ၄ပါးကို အလှူခံကောင်းပါ၏။ သို့သော် (၁) ဒါယကာသည် များစွာ လှူဒါန်းနိုင်သော်လည်း သဒ္ဓါတရားက နည်းနည်း လှူလို၏။ ထိုဒကာကို ငဲ့၍ နည်းနည်း အလှူခံခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ (၂) ဒါယကာသည် များစွာ လှူလိုသော်လည်း ပစ္စည်းက နည်းနေလျှင် နည်းနည်း အလှူခံခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ (၃) ပစ္စည်းလည်း ပေါများ၊ သဒ္ဓါတရားလည်းကောင်း ဖြစ်စေကာမူ မိမိအသုံးလိုသလောက်သာ အလှူခံခြင်းသည်လည်းကောင်း ခံယူခြင်း၌ အတိုင်းအရှည် ပမာဏကို သိခြင်းဟူသော ပဋိဂ္ဂဟဏမတ္တာတည်း။ (အံ. ၄-၁, ၅၈၊ သံ. ၄-၃, ၆၈)

ပရိဘောဂမတ္တာ။ ။ ဆွမ်းကို သုံးဆောင်ရခြင်းကြောင့် ရရှိသော အကျိုးကို ဆင်ခြင်ခြင်းသည် ပရိဘောဂမတ္တာမည်၏။ ထိုအကျိုးသည် ပိဏ္ဏပါတပစ္စဝေက္ခဏာ၌ “ဣမဿ ကာယဿ ဌိတိယာ၊ ယာပနာယ”စသည်ဖြင့် ၈မျိုး ရှိ၏။ သံ. ၄-၃, ၇၁၌ “ဣဒမတ္ထိယံ ဘောဇနံ ဘုဒ္ဓာမိတိ ပန ပစ္စဝေက္ခဏံ ပရိဘောဂဿေဝ ပယောဇနတ္တာ ပရိဘောဂပမာဏံယေဝ နာမ=ဤအကျိုးရှိသော ဆွမ်းကို သုံးဆောင်ပါ၏”ဟု ဆင်ခြင်ခြင်းသည် သုံးဆောင်ခြင်း၏ပင် အကျိုး၏အဖြစ်ကြောင့် ပရိဘောဂပမာဏ မည်သည်သာ”ဟု ဖွင့်၏။ မတ္တာကို “ပမာဏ”ဟု သုံးစွဲ၏။ ပဋိဂ္ဂဟဏမတ္တာအတွက်လည်း အံ. ၄-၁, ၅၈နှင့် သဘောတူ ဖွင့်ထား၏။

ပစ္စဝေက္ခဏမတ္တာ။ ။ “ဘောဇဉ်ကို သုံးဆောင်ရာ၌ ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်၍ သုံးဆောင်ခြင်းသည်ပင် ပစ္စဝေက္ခဏမတ္တာ မည်၏”ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။ ပရိဘောဂ

လည်းကောင်း၊ **ဝိဿဇ္ဇနမတ္တာ**-စွန့်ကြဲပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း၌ အတိုင်းအရှည်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣမိဿာပိ မတ္တာယ-ဤအတိုင်းအရှည်ကိုလည်း၊ အဇာနနတော-မသိခြင်းကြောင့်၊ အမတ္တညံ့-အတိုင်းအရှည်ကို မသိထသော၊ ဣဒံ ဘောဇနံ-ဤဘောဇနံသည်၊ ဓမ္မိကံ-တရားသဖြင့် ရအပ်သော ဘောဇနံတည်း၊ ဣဒံ (ဘောဇနံ)-သည်၊ အဓမ္မိကံ-တရားသဖြင့် ရအပ်သောဘောဇနံ မဟုတ်၊ ဣတိပိ-ဤသို့လည်း၊ အဇာနန္တံ-မသိထသော။ ကာမစ္ဆန္ဒဗျာပါဒဝိဟိ-သာဝိတက္ကဝသိတာယ-ကာမစ္ဆန္ဒဟူသော ကာမဝိတက်၊ ဗျာပါဒဝိတက်၊ ဝိဟိသာဝိတက်တို့၏ အလိုရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-ကာမစ္ဆန္ဒဟူသော ကာမဝိတက်၊ ဗျာပါဒဝိတက်၊ ဝိဟိသာဝိတက်တို့၏ အလိုသို့ လိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ **ကုသိတံ**-စက်ဆုပ်အပ်စွာ အရာရာ၌ ဆုတ်နစ်ထသော၊ ဝါ-ဝီရိယနည်း၍ အဆဲခံရသော၊ ဝါ-ပျင်းရိသော။ ဟိနဝီရိယန္တိ-ကား၊ နိဗ္ဗိရိယံ-ဝီရိယ

မတ္တာတုန်းက ဘောဇနံ၏ အကျိုးရကိုသာ ဆင်ခြင်သည်။ ဤ၌ကား ပစ္စဝေက္ခဏာ ထုံးစံအတိုင်း “ဆွမ်းကိုလည်းကောင်း၊ အခြားပစ္စည်းကိုလည်းကောင်း ဆင်ခြင်ခြင်းတည်း” ဟု ခွဲပါ။

ဝိဿဇ္ဇနမတ္တာ ။ စွန့်ကြဲပေးလှူရာ၌ ထေရနှင့်တန်သောဆွမ်းကို ထေရအား လှူခြင်း၊ မဇ္ဈိမပုဂ္ဂိုလ်နှင့် တန်သောဆွမ်းကို မဇ္ဈိမပုဂ္ဂိုလ်အား လှူခြင်း၊ နဝ (သီတင်းငယ်)နှင့် တန်သောဆွမ်းကို သီတင်းငယ်အား လှူခြင်း၊ ကပ္ပိယ ဒါယကာစသူတို့အား စွန့်ထိုက်သောဆွမ်းကို ကပ္ပိယဒါယကာ စသူတို့အား စွန့်ခြင်း စသည်ကို “ဝိဿဇ္ဇနမတ္တာ” ဟု ဆိုလိုဟန် တူသည်။ ဤမတ္တာ၂မျိုးအတွက် အဖွင့်ကို ရှာ၍ မတွေ့သေးပါ။ ပြုအပ်ပြီးသော မတ္တာတို့ကို မသိသူကို “အမတ္တညူ” ဟု ခေါ်၏။

ကုသိတံ ။ မိစ္ဆာဝိတက္ကဗဟုလတာယ ကာမဗျာပါဒဝိဟိသာဝိတက္ကသင်္ခါ-တေဟိ ကုစ္ဆိတေဟိ ပါပဓမ္မေဟိ သိတော သမ္ပန္နော ယုတ္တောတိ **ကုသိတော**-စက်ဆုပ်ဖွယ်ရာ၊ ကာမဗျာပါ ဒိဟိသာဟု၊ ယုတ်မာသုံးလီ၊ အကြံအစည် အကုသိုလ်တရားတို့နှင့် စပ်ယှဉ်သူ၊ [ကု+သိတံ၊ ကုစ္ဆိတံ ဝါ သီဒတိ သမ္မာပဋိပတ္တိတော အဝသီဒတိတိ **ကုသိတော**-စက်ဆုပ်ဖွယ်ဖြစ်အောင် ကောင်းစွာကျင့်အပ်၊ အကျင့်မြတ်မှ၊ ဆုတ်နစ်သူ၊ [ကု+သဒ+အ၊ သဒကို သီဒပြု၊ ဒကို တ-ပြု-ဣတိ. ၄-၁၀၁။]

ပဋိသံ. ၄-၂,၂။ ။ ဟိနဝီရိယတ္တာ ကုစ္ဆိတေန အာကာရေန သီဒတိတိ ကုသိဒေါ၊ ကုသိဒေါ ဧဝ **ကုသိတော**-စက်ဆုပ်ဖွယ်အခြင်းအရာဖြင့် ဆုတ်နစ်သူ။

မရှိသော၊ စတုသု-၄ပါးကုန်သော၊ ဣရိယာပထေသု-ဣရိယာပုထ်တို့၌၊ ဝီရိယ-ကရဏရဟိတံ-ဝီရိယကို ပြုခြင်းမှ ကင်းသော၊ [တံ ပုဂ္ဂလံ၌စပ်၊] ပသဟတိတိ-ကား၊ အဘိဘဝတိ-လွမ်းမိုး၏၊ အဇ္ဈောတ္ထရတိ-လွမ်းမိုး၏၊ ဝါတော ရုက္ခံဝ ဒုဗ္ဗလန္တိ-ကား၊ ဗလဝဝါတော-အားရှိသောလေသည်၊ ဝါ-အားကြီးသော လေသည်၊ ဒုဗ္ဗလံ-အားမရှိသော၊ ဝါ-အားနည်းသော၊ ဆိန္ဒုပ္ပပါတေ-ပြတ်သော ကမ်းပါး၌၊ ဝါ-ကမ်းပါးပြတ်၌၊ ဇာတံ-ပေါက်သော၊ ဒုဗ္ဗလံ-အားမရှိသော၊ ဝါ-အားနည်းသော၊ ရုက္ခံ-သစ်ပင်ကို၊ (ပသဟတိ) ဝိယ-လွမ်းမိုးသကဲ့သို့။ ဟိ-ချဲ့ ညှေးအံ့၊ သော ဝါတော-ထိုအားကြီးသောလေသည်၊ တဿ ဒုဗ္ဗလရုက္ခဿ-ထိုအားမရှိသော သစ်ပင်၏၊ ပုပ္ဖဖလပလ္လဝါဒီနိပိ-အပွင့်၊ အသီး၊ အညွန့်အစ ရှိသည်တို့ကိုလည်း၊ ပါတေတိ ယထာ-ကျစေသကဲ့သို့။ ခုဒ္ဒကသာခါ-ငယ်သော သစ်ခက်တို့ကိုလည်း၊ ဝါ-သစ်ကိုင်းငယ်တို့ကိုလည်း၊ ဘဇူတိ ယထာ-ချိုးသကဲ့ သို့၊ မဟာသာခါပိ-ကြီးသောသစ်ခက်တို့ကိုလည်း၊ ဝါ-သစ်ကိုင်းကြီးတို့ကိုလည်း၊ ဘဇူတိ ယထာ-သို့၊ သမူလံ-အမြစ်နှင့်တကွ၊ ဝါ-အမြစ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ [ရှေ့ နည်း၊ ဥပ္ပာဋေတွာ၌ ကြိယာဝိသေသနစပ်၊ နောက်နည်း ရုက္ခံ၌ တုလျာဓိကရဏဝိ-သေသနစပ်၊-ဋ္ဌပြု။] တံ ရုက္ခံပိ-ထိုသစ်ပင်ကိုသော်မှလည်း၊ ဥပ္ပာဋေတွာ-အထက် သို့ တက်စေ၍၊ ဝါ-နုတ်၍၊ ဥဒ္ဓံမူလံ-အထက်၌ အမြစ်ရှိသည်ကိုလည်းကောင်း၊ အဓောသာခံ-အောက်၌ အခက်ရှိသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ကတွာ-ပြု၍၊ ဂစ္ဆတိ ယထာ-သွားသကဲ့သို့။ ဧဝမေဝ-ဤ၊ အတူသာလျှင်၊ ဧဝရူပံ-ဤသို့သဘောရှိ သော၊ ပုဂ္ဂလံ-ကို၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ ဥပ္ပန္နော-ဖြစ်သော၊ ကိလေသမာရော- ကိလေသမာရ်သည်၊ ပသဟတိ-လွမ်းမိုးနှိပ်စက်၏၊ ဗလဝဝါတော-အားကြီး

နိတိဓာတု-၉၆။ ။ ဝီရိယေနာဓိဂန္ထဗ္ဗဿ အတ္ထဿ အလာဘတော ကုစ္ဆိတေနာ- ကာရေန သီဒတိတိ ကုသိတော၊ အထ ဝါ သယမ္ဗိ ကုစ္ဆိတေနာကာရေန သီဒတိ အညေပိ သီဒါပေတိ တံ နိဿာယ အညေသံ သီဒနဿ သမ္ပဝတောတိ ကုသိတော- စက်ဆုပ်ဖွယ်အခြင်းအရာဖြင့် ကိုယ်တိုင်လည်း ဆုပ်နှစ်၍ သူတစ်ပါးကိုလည်း ဆုပ်နှစ် စေသူ၊ ထိုနောင် “ကုသိတော စ+ကုသိတော စ ကုသိတော”ဟု ဧကသေသံဆက်ပါ။

မောဂ်-၇၊ ၈၄။ ။ ကုသိယတိ အက္ခောသိယတိတိ ကုသိတော-ဝီရိယနည်း သဖြင့် ဆဲရေးအပ်သူ၊ [ကုသ+တ၊ ဤလာ။]

သော လေသည်၊ ဒုဗ္ဗလရက္ခဿ-အားမရှိသော သစ်ပင်၏၊ ပုပ္ဖဖလပလ္လဝါ-
 ဒိပါတနံ-အပွင့်၊ အသီး၊ အညွန့် အစရှိသည်တို့ကို ကျစေခြင်းကို၊ (ကရောတိ)
 ဝိယ-ပြုသကဲ့သို့၊ (ဧဝံ-တူ)၊ ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကာပတ္တိအာပဇ္ဇနံဝိ-ငယ်ကုန် ထို့အောက်
 ငယ်ကုန်သော အာပတ်တို့သို့ ရောက်ခြင်းကိုလည်း၊ ကရောတိ-ပြု၏။ ခုဒ္ဒက-
 သာခါဘဉ္ဇနံ-ငယ်သောအခက်တို့ကို ချိုးခြင်းကို၊(ကရောတိ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (ဧဝံ)
 နိဿဂ္ဂိယာဒိအာပတ္တိအာပဇ္ဇနမ္ပိ-နိဿဂ္ဂိယပါစိတ်အစရှိသော အာပတ်တို့သို့
 ရောက်ခြင်းကိုလည်း၊ ကရောတိ-ပြု၏။ မဟာသာခါ ဘဉ္ဇနံ-ကြီးသော အခက်
 တို့ကို ချိုးခြင်းကို၊ (ကရောတိ) ဝိယ-သို့၊ (ဧဝံ) တေရသသံဃာဒိသေသာ-
 ပတ္တိအာပဇ္ဇနမ္ပိ-၁၃ပါးသော သံဃာဒိသေသ်အာပတ်တို့သို့ ရောက်ခြင်းကို
 လည်း၊ ကရောတိ-၏၊ ဥပ္ပာဇ္ဇေတွာ-အထက်သို့ တက်စေ၍၊ ဝါ-နုတ်၍၊ ဥဒ္ဓံ-
 မူလကံ-အထက်၌ အမြစ်ရှိသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဟေဋ္ဌာသာခံ-အောက်၌
 အကိုင်းအခက်ရှိသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ကတွာ-၍၊ ပါတနံ-ကျစေခြင်းကို၊
 (ကရောတိ) ဝိယ-သို့၊ (ဧဝံ) ပါရာဇိကာပတ္တိအာပဇ္ဇနမ္ပိ-ပါရာဇိကအာပတ်သို့
 ရောက်ခြင်းကိုလည်း၊ ကရောတိ-၏၊ သွာက္ခာတသာသနာ-ကောင်းစွာ ဟော
 တော်မူအပ်သော သာသနာတော်မှ၊ နီဟရိတွာ-ဖယ်ထုတ်၍၊ ကတိပါ-
 ဟေနေဝ-အနည်းငယ်သော ရက်ဖြင့်သာလျှင်၊ ဝါ- ၂ရက် ၃ရက်ဖြင့်သာလျှင်၊
 ဂိဟိဘာဝံ-လူ့အဖြစ်သို့၊ ပါပေတိ-ရောက်စေ၏၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါ-ဆို
 အပ်ပြီးသည့်အတိုင်း၊ ဧဝုပ္ပံ-သော၊ ပုဂ္ဂလံ-ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ကိလေသမာရော-ကိလေ
 သမာရ်သည်၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဝသေ-အလို၌၊ ဝတ္တေတိ-ဖြစ်စေ၏၊ ဝါ-လိုက်
 စေ၏၊ ဣတိ အယံ-ဤသည်ကား၊ အတ္ထော-အနက်တည်း။

အသုဘာနုပသိန္တိ-ကား၊ ဒသသု-ဆယ်ပါးကုန်သော၊ အသုဘေသု-အ
 သုဘအာရုံတို့တွင်၊ အညတရံ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ အသုဘံ-အသု
 ဘအာရုံကို၊ ပဿန္တံ-ရှုသည်ဖြစ်၍၊ ဝါ-ရှုလျက်၊ [ဝိဟရန္တံ၌စပ်] ပဋိကူလမနသိ-
 ကာရေ-စက်ဆုပ်ဖွယ်ကို နှလုံးသွင်းခြင်း၌၊ ယုတ္တံ-ယှဉ်သော၊ ကေသေ-ဆံပင်
 တို့ကို၊ အသုဘတော-မတင့်တယ်ကုန်သည်၏အဖြစ်အားဖြင့်၊ ပဿန္တံ-ရှုထ
 သော၊ လောမေ-မွေးညှင်းတို့ကို၊ အသုဘတော ပဿန္တံ၊ နခေ-ခြေသည်း လက်

အသုဘတော ပဿန္တံ ။ ။ ဤ၂ပုဒ်ကို အာဒိအန္တဒိပကနည်း၊ မိဂပဒဝလဉ္ဇနည်း

သည်းတို့ကို၊ အသုဘတော ပဿန္တံ၊ ဒန္တေ-သွားတို့ကို၊ အသုဘတော ပဿန္တံ၊ တစ်-အရေကို၊ အသုဘတော ပဿန္တံ၊ ဝဏ္ဏံ-ဆံအစရှိသည်တို့၏ အဆင်းကို၊ အသုဘတော ပဿန္တံ-သော၊ သဏ္ဍာနံ-ဆံအစရှိသည်တို့၏ ပုံသဏ္ဍာန်ကို၊ အသုဘတော ပဿန္တံ-သော။ ကုန္ဒိယေသုတိ-ကား၊ ဆသု-စက္ခုစသား၊ ၆ ပါး ကုန်သော၊ ကုန္ဒိယေသု-ကုန္ဒိယတို့၌။ သုသံဝုတန္တိ-ကား၊ နိမိတ္တာဒိဂါဟရဟိတံ-အပေါင်းဖြစ်သော ပုံသဏ္ဍာန်နိမိတ် အစရှိသည်ကို ယူခြင်းမှ ကင်းသော၊ ပိဟိတဒ္ဓါရံ-ပိတ်အပ်သော စက္ခုစသော ဒ္ဓါရ ၆ ပါး၊ တံခါး ၆ ပေါက်ရှိထသော၊ ဝါ-ဒ္ဓါရ ၆ ပါး၊ တံခါး ၆ ပေါက်ကို ပိတ်ထသော၊ အမတ္တညုတာပဋိက္ခေပေန-အတိုင်းအရှည်မသိသူ၏အဖြစ်ကို ပယ်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဘောဇနမိ-ဘောဇန၌၊ ဝါ-ဘောဇနကိုမှတ်၊ အရပ်ရပ်သော ပစ္စည်း၌၊ မတ္တညံ စ-အတိုင်းအရှည်ကို သိသူလည်းဖြစ်ထသော။ သဒ္ဓန္တိ-ကား၊ ကမ္မဿ စေဝ-ကံကိုလည်းကောင်း၊ ဖလဿစ-ကံ၏အကျိုးကိုလည်းကောင်း၊ သဒ္ဓဟနလက္ခဏာယ-ယုံကြည်ခြင်း အမှတ်အသားရှိသော၊ လောကိကာယ-လောက၌ ထင်ရှားသော၊ သဒ္ဓါယ စေဝ-နှင့်လည်းကောင်း၊ တီသု-ဘုရား တရား၊ အရိယာသံဃာအားဖြင့်၊ ၃ပါး ကုန်သော၊ ဝတ္ထုသု-ဝတ္ထုတို့၌၊ ဝါ-တည်ရာအာရုံတို့၌၊ အဝေစ္စပသာဒသင်္ခါ-တာယ-ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်၍ ကြည်ညိုခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ လောကုတ္တရ-သဒ္ဓါယ စ-လောကုတ္တရသဒ္ဓါနှင့်လည်းကောင်း၊ သမန္နာဂတံ-ပြည့်စုံထသော။ အာရဒ္ဓဝီရိယန္တိ-ကား၊ ပဂ္ဂဟိတဝီရိယံ-ချီးမြှောက်အပ်သော ဝီရိယရှိသော၊ ပရိပုဏ္ဏဝီရိယံ-ပြည့်စုံသော ဝီရိယရှိသော၊ တံ ဝေတိ-ကား၊ ဧဝရူပံ-ဤသို့ သဘောရှိသော၊ တံ ပုဂ္ဂလံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဒုဗ္ဗလဝါတော-အားမရှိသော လေ သည်၊ သဏိကံ-ဖြည်းဖြည်း၊ ပဟရန္တော-တိုက်ခတ်လသော်၊ ဧကဂ္ဂန္တံ-တစ်ခဲ နက်သော၊ သေလံ-ကျောက်အတိပြီးသော၊ (ပဗ္ဗတံ-တောင်ကို) စာလေတုံ- လှုပ်ရှားစေခြင်းငှာ၊ န သက္ကောတိ ယထာ-မစွမ်းနိုင်သကဲ့သို့၊ တထာ-ထို့အတူ၊ အပ္ပန္တရေ-ကိုယ်တွင်း၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဝါ-ဖြစ်သည်လည်း

အရ “ကေသေ အသုဘတော ပဿန္တံ”ဟု အစ၌ ပြထားသဖြင့်လည်းကောင်း၊ “သဏ္ဍာနံ အသုဘတော ပဿန္တံ”ဟု အဆုံး၌ ပြထားသဖြင့်လည်းကောင်း “လောမေ” စသော အလယ်ပုဒ်တို့၌ “အသုဘတော ပဿန္တံ”ဟု လိုက်၍ ပေးရသည်။

ဖြစ်သော၊ ဒုဗ္ဗလကိလေသမာရော-အားမရှိသော ကိလေသမာရ်သည်၊ နပ္ပသဟတိ-မလွမ်းမိုးနိုင်၊ ခေါဘေတုံ ဝါ-ချောက်ချားစေခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ စာလေတုံဝါ-လှုပ်ရှားစေခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ န သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ ဣတိ အတ္ထော-ဤကား အနက်။

တဿ-ထိုမဟာကာဠထေရ်၏။ တာပိ ပုရာဏဒုတိယိကာယော-ထိုရှေး၌ ဖြစ်သော ၂ယောက်မြောက်အဖော်မတို့သည်လည်း၊ ဝါ-ဇနီးဟောင်းတို့သည် လည်း၊ [ပုရာ+ဘဝါ ပုရာဏာ၊ ဒုတိယာ ဧဝ ဒုတိယိကာ၊ ပုရာဏာ စ+သာ+ ဒုတိ-ယိကာ စာတိ ပုရာဏဒုတိယိကာ-ပါရာဘာ-၂, ၂၂၈။] ထေရ်-မဟာကာဠ ထေရ်ကို၊ ပရိဝါရေတွာ-ဝိုင်းရံ၍၊ “ တံ-သည်၊ ကံ-ကို၊ အာပုစ္ဆိတွာ-ပန်ပြော၍၊ ပဗ္ဗဇိတော-ရှင်ရဟန်းပြုခဲ့သနည်း? ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ဂိဟီ-လူဝတ်ကြောင် သည်၊ ဘဝိဿသိ-ဖြစ်မည်လော? န ဘဝိဿသိ-မဖြစ်မည်လော? ဣတိ- အာဒိနိ-ဤသို့အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝတ္တာ-ပြော၍၊ ကာသာဝံ-ဖန်ရည်ဆိုး သက်န်းကို၊ နိဟရိတုကာမာ-ဖယ်ရှားခြင်းငှာ အလိုရှိကုန်သည်၊ အဟေသု- ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ထေရော-မဟာကာဠထေရ်သည်၊ တာသံ-ထိုဇနီးဟောင်းတို့၏။ အာကာရံ-အခြင်းအရာကို၊ သလ္လက္ခေတွာ-ကောင်းစွာ မှတ်သား၍၊ ဝါ-ကြည့် ရှု၍၊ အာသနာ-နေရာမှ၊ ဝဠာယ-ထ၍၊ ဣဒ္ဓိယာ-တန်ခိုးဖြင့်၊ ဥပ္ပတိတွာ-ပုံ တက်၍၊ ကုဠာဂါရကဏ္ဍိကံ-စုလစ်မွန်းချွန် အထွတ်ရှိသောအိမ်၏ အထွတ် ကို၊ ဒွိဓာ-၂ဖြာ၊ ဘိန္နိတွာ-ခွဲ၍၊ အာကာသေန-ကောင်းကင်ဖြင့်၊ အာဂန္ဓာ-ကြ လာ၍၊ သတ္တရိ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဂါထာ-ဂါထာတို့ကို၊ ပရိယောသာပေန္တေ-ယေဝ-ပြီးဆုံးစေတော်မူသော်သာ၊ ဝါ-မူစဉ်ပင်၊ သတ္ထု-မြတ်စွာဘုရား၏၊ သု-ဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ-ရွှေ၏အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိတော်မူသော၊ သရိရံ-ကိုယ် တော်ကို၊ အဘိတ္ထဝန္တော-ချီးမွမ်းလျက်၊ အာကာသတော-ကောင်းကင်မှ၊ ဩ- တရိတွာ-သက်ဆင်း၍၊ တထာဂတဿ-၏။ ပါဒေ-ခြေတော်တို့ကို၊ ဝန္နိ-ဥှားခိုက် ရှိခိုးပြီ။

ဂါထာပရိယောသာနေ-၌၊ သမ္ပတ္တဘိက္ခု-ရောက်လာသော ရဟန်းတို့ သည်၊ သောတာပတ္တိဖလာဒိသု-သောတာပတ္တိဖိုလ် အစရှိသောဖိုလ်တို့၌၊ ပတိဋ္ဌဟိသု-တည်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-မဟာကာဠထေရ်ဝတ္ထု အပြီးတည်း။

မဟာကာဠထေရ်ဝတ္ထုဘာသာဋီကာ ပြီး၏။

၇- ဒေဝဒတ္တဝတ္ထုဘာသာဋီကာ

အနိက္ကသာဝေါတိ-အစရှိသော၊ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္တာ ဇေတဝနေ၊
ဝိဟရန္တော-စဉ်၊ ရာဇဂဟေ-ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌၊ ဒေဝဒတ္တဿ-၏၊ ကာသာဝ-
လာဘံ-ဖန်ရည်ဖြင့် ဆိုးအပ်သောအဝတ်ကို ရခြင်းကို၊ အာရဗ္ဗ ကထေသိ။

ဟိ-ချဲ့ဥးအံ့၊ ဧကသ္မိံ-တစ်ခုသော၊ သမယေ-အခါ၌၊ ဒွေ- ၂ပါးကုန်သော၊
အဂ္ဂသာဝကာ-အဂ္ဂသာဝကတို့သည်၊ (အမြတ်ဆုံးတပည့်တို့သည်) ပဉ္စသတေ
ပဉ္စသတေ-ငါးရာငါးရာကုန်သော၊ အတ္တနေော အတ္တနေော-မိမိ၏ မိမိ၏၊ ပရိဝါရေ-
အခြွေအရံတို့ကို၊ အာဒါယ-ခေါ်၍၊ သတ္တာရံ-ကို၊ အာပုစ္ဆိတွာ-ပန်လျှောက်၍၊
ဝန္တိတွာ-၍၊ ဇေတဝနတော-ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်မှ၊ ရာဇဂဟံ-ရာဇဂြိုဟ်မြို့
သို့၊ အဂမံသု-ကြွကုန်ပြီ။ ရာဇဂဟဝါသိနေော-ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌ နေသူတို့သည်၊
(ရာဇဂြိုဟ်မြို့သူ၊ မြို့သားတို့သည်)၊ ဒွေပိ- ၂ယောက်တို့သည်လည်းကောင်း၊
တယောပိ-၃ယောက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဗဟူပိ-များစွာသော လူတို့သည်
လည်းကောင်း၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ ဟုတွာ၊ အာဂန္တုကဒါနံ-နည်းသည်
ရဟန်းတော်တို့အား ပေးလှူအပ်သော အလှူကို၊ အဒံသု-ကုန်ပြီ။ အထ-၌၊
ဧကဒိဝသံ-တစ်နေ့၌၊ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော-အရှင်သာရိပုတြာသည်၊ အနု-
မောဒနံ-အဖန်ဖန် ဝမ်းမြောက်ကြောင်းစကားကို၊ ဝါ-ဝမ်းမြောက်ဖွယ်တရား
စကားကို၊ ကရောန္တော-ပြုတော်မူလသော်၊ “ဥပါသကာ-ကာတို့၊ ဧကော-တစ်
ယောက်သောသူသည်၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ဒါနံ-အလှူကို၊ ဒေတိ-ပေးလှူ၏၊
ပရံ-သူတပါးကို၊ န သမာဒပေတိ-ကောင်းစွာမယူစေ၊ ဝါ-မဆောက်တည်စေ၊
(မတိုက်တွန်း)၊ သော-ထိုသူသည်၊ နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဌာနေ-ဖြစ်လေရာ ဖြစ်လေရာ
ဘုံဌာန၌၊ ဘောဂသမ္ပဒံ-စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့၏ ပြည့်စုံခြင်းကို၊ (စည်းစိမ်ဥစ္စာနှင့်
ပြည့်စုံခြင်းကို)၊ [ဘောဂါနံ+သမ္ပဒါ ဘောဂသမ္ပဒါ-ဒီ. ဋ-၃, ၂၁။] လဘတိ-
ရ၏၊ ပရိဝါရသမ္ပဒံ-အခြွေရံတို့၏ ပြည့်စုံခြင်းကို၊ (အခြွေရံနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို)၊
နော (လဘတိ)-မရ။ ဧကော-သည်၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ န ဒေတိ-မပေးလှူ
ပရံ-ကို၊ သမာဒပေတိ-ကောင်းစွာ ယူစေ၏၊ ဝါ-ဆောက်တည်စေ၏၊ သော-
သည်၊ နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဌာနေ-၌၊ ပရိဝါရသမ္ပဒံ-ကို၊ လဘတိ-၏၊ ဘောဂသမ္ပဒံ-

ကို၊ နော (လဘတိ)-မရ။ ဧကော-သည်၊ သယမ္ဗိ-ကိုယ်တိုင်လည်း၊ န ဒေတိ-မပေးလျှ။ ပရမ္ဗိ-ကိုလည်း၊ န သမာဒပေတိ-စေ၊ သော-သည်၊ နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဌာနေ-၌၊ ကဋ္ဌိကမတ္တမ္ဗိ-ပအံ့ရည်မျှကိုသော်လည်း၊ ဝါ-ဆန်ပုန်းရည်မျှကိုသော်လည်း၊ ကုစ္ဆိပုရံ-ဗိုက်ပြည့်အောင်၊ န လဘတိ-မရ၊ အနာထော-အားကိုးစရာမရှိသည်၊ နိပ္ပစ္စယော-အထောက်အပံ့မရှိသည်၊ ဟောတိ။ ဧကော-သည်၊ သယမ္ဗိ-လည်း၊ ဒေတိ-၏။ ပရမ္ဗိ-ကိုလည်း၊ သမာဒပေတိ-စေ၏။ သော-သည်၊ နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဌာနေ-၌၊ အတ္တဘာဝသတေပိ-အတ္တဘောအရာ၌သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ရာပေါင်းများစွာသော ဘဝ၌သော်လည်းကောင်း၊ အတ္တဘာဝသဟဿေပိ-အတ္တဘောအထောင်၌သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ထောင်ပေါင်းများစွာသော ဘဝ၌သော်လည်းကောင်း၊ အတ္တဘာဝသတသဟဿေပိ-အတ္တဘောအသိန်း၌သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-သိန်းပေါင်းများစွာသော ဘဝ၌သော်လည်းကောင်း၊ ဘောဂသမ္ပဒံ စေဝ-ကိုလည်းကောင်း၊ ပရိဝါရသမ္ပဒံ စ-ကိုလည်းကောင်း၊ လဘတိ-၏။” ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဓမ္မ-တရားကို၊ ဒေသေသိ-ဟောတော်မူပြီ။

ဧကော-တစ်ယောက်သော၊ ပဏ္ဍိတပုရိသော-ပညာရှိသော ယောက်ျားသည်၊ တံ ဓမ္မ-ထိုတရားကို၊ သုတွာ-ကြားနာရ၍၊ “ဓမ္မဒေသနာ-တရားဒေသနာတော်သည်၊ အစ္စရိယာ ဝတ ဘော-လက်ဖျောက်ခတ်တီး အံ့ချီးထိုက်ပါပေစွတကား၊ (အံ့ဩစရာကောင်းလိုက်တာနော်)၊ ဓမ္မဒေသနာ-သည်၊ အဗျူတာ ဝတ ဘော-မဖြစ်စဖူး ထူးဆန်းပါပေစွတကား၊ (ထူးဆန်းလိုက်တာနော်)၊ သုကာရဏံ-ကောင်းသော အကြောင်းကို၊ ကထိတံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ မယာ-သည်၊ ဒွိန္နံ-၂မျိုးကုန်သော၊ ဣမာသံ သမ္ပတ္တိနံ-ဤပြည့်စုံခြင်းတို့ကို၊ နိပ္ပာဒကံ-

ဘော။ ။ “ဘော”သည် တစ်စုံတစ်ယောက်ကို ခေါ်သော ပုဂ္ဂလာလပနမဟုတ်၊ အံ့ဩထူးဆန်းသော သဘောကို ဖော်ပြသော ဓမ္မာလပနတည်း၊ နီတိသုတ္တနိ-၁၊ ၂၃၉၅ ဓမ္မာလပနကို “ဘော-အို...သဘော! အစ္စရိယာ ဝတ-လက်ဖျောက်ခတ်တီး အံ့ချီးထိုက်ပါပေစွတကား”ဟု ပေး၏။ (နီတိသုတ္တ-၁၀၀၊ နီတိပဒ-၂၂၈၊ ပါရာဘာ-၁၊ ၃၉၁၊ ပါစိတ်ဘာ-၁၊ ၃၅၃)

ပြီးစေတတ်သော၊ ကမ္မ-ကောင်းမှုကို၊ ကာတုံ-ပြုခြင်းငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-သင့်၏။” ဣတိ၊ စိန္တေတွာ-ကြံ၍၊ “ဘန္တေ! သွေ-နက်ဖြန်ခါ၌၊ မယံ-၏၊ ဘိက္ခံ-ဆွမ်းကို၊ ဂဏှထ-ခံယူတော်မူပါကုန်၊” ဣတိ-သို့၊ ထေရံ-အရှင်သာရိပုတြာထေရ်ကို၊ နိမန္တေသိ-ပင့်ပြီ။ “ဥပါသက-ကာ! တေ-သင့်အား၊ ကိတ္တကေဟိ-အဘယ်မျှ အတိုင်း အရှည်ရှိကုန်သော၊ (ဘယ်မျှလောက်ကုန်သော)၊ ဘိက္ခုဟိ-တို့ဖြင့်၊ အတ္ထော-အလိုရှိသနည်း?” ဣတိ-ဤသို့ မေးပြီ။ “ဘန္တေ! ဝေ-အရှင်ဘုရားတို့၏၊ ပရိဝါရာ-အခြွေရံရဟန်းတို့သည်၊ ကိတ္တကာ ပန-အဘယ်မျှအတိုင်းအရှည်ရှိ ပါကုန်သနည်း?” ဣတိ-ဤသို့ မေးလျှောက်ပြီ။ “ဥပါသက-ကာ! သဟဿ-မတ္တာ-တစ်ထောင်အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်၏။” ဣတိ-ဤသို့ မိန့်ပြီ။ “ဘန္တေ! သွေ-နက်ဖြန်၌၊ သဗ္ဗေဟိ-အလုံးစုံကုန်သော ရဟန်းတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိယေဝ-အတူသာလျှင်၊ ဘိက္ခံ-ကို ဂဏှထ-ပါကုန်၊” ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ။ ထေရော-သည်၊ အဓိဝါ-သေသိ-မိမိအထက်၌ ဝင်သက်တည်နေစေပြီ၊ ဝါ-လက်ခံပြီ။ [ပါရာဘာ-၂, ၈၁၅]

ဥပါသကော-သည်၊ နဂရဝီထိယံ-မြို့လမ်းမ၌၊ စရန္တော-လှည့်လည်လျက်၊ “အမ္မာ-အမိတို့! (အမျိုးသမီးများခင်ဗျား!) တာတာ-အမောင်တို့! (အမျိုးသားများခင်ဗျား!) မယာ-ကျွန်တော်သည်၊ ဘိက္ခုသဟဿံ-ရဟန်းတစ်ထောင်ကို၊ နိမန္တိတံ-ပင့်အပ်ပါပြီ၊ တုမေ-တို့သည်၊ ကိတ္တကာနံ-အဘယ်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိ ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ-တို့အား၊ ဘိက္ခံ-ကို၊ ဒါတုံ-ပေးလှူခြင်းငှာ၊ သက္ခိဿထ-စွမ်းနိုင်ကြမည်နည်း? တုမေ-တို့သည်၊ ကိတ္တကာနံ-ကုန်သော၊ (ဘိက္ခုနံ-တို့အား၊ ဘိက္ခံ-ကို၊ ဒါတုံ သက္ခိဿထ?) ဣတိ-သို့၊ သမာဒပေသိ-ကောင်းစွာ ယူစေပြီ၊ ဝါ-တိုက်တွန်းနှိုးဆော်ပြီ။ မနုဿာ-တို့သည်၊ အတ္တနော အတ္တနော-မိမိ၏ မိမိ၏၊ ပဟောနကနိယာမေန-စွမ်းနိုင်လောက် သော အပိုင်းအခြားဖြင့်၊ “မယံ-တို့သည်၊ ဒသန္တံ-ဆယ်ပါးကုန်သော၊ (ဘိက္ခုနံ-တို့ အား၊) ဒဿာမ-ပေးလှူကုန်အံ့၊ မယံ-တို့သည်၊ ဝိသတိယာ-နှစ်ဆယ်သော၊ (ဘိက္ခုနံ-တို့အား၊ ဒဿာမ)၊ မယံ-တို့သည်၊ သတဿ-တစ်ရာသော၊ (ဘိက္ခုနံ ဒဿာမ)” ဣတိ၊ အာဟံသု-ပြောဆိုကုန်ပြီ။ ဥပါသကော-သည်၊ “တေန ဟိ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ ဧကသ္မိံ-တစ်ခုသော၊ ဌာနေ-အရပ်၌၊ သမာဂမံ-စုပေါင်းခြင်းကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ ဧကတောဝ-တစ်ပေါင်းတည်းသာလျှင်၊ ပရိဝိသိဿာမ-ပြုစုလုပ်ကျွေးကြစို့။”

သဗ္ဗေ-အလုံးစုံကုန်သော၊ (တုမေ-တို့သည်၊) တိလတဏှာလသပိမရုဖာဏိ-
တာဒိနိ-နှမ်း၊ ဆန်၊ ထောပတ်၊ ပျားရည်၊ တင်လဲအစရှိသည်တို့ကို သမာဟရ-
ထ-စုပေါင်းကြလော။” က္ကတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ ဧကသ္မိ-သော၊ ဌာနေ-၌၊ သမာ-
ဟရာပေသိ-စုပေါင်းစေပြီ။

အထ-၌၊ အဿ-ထိုဥပါသကာအား၊ ဧကော-သော၊ ကုဋုမ္ပိကော-သူ
ကြွယ်သည်။ သတသဟဿဋ္ဌနိကံ-အဖိုးတစ်သိန်းထိုက်တန်သော၊ ဂန္ဓကာ-
သာဝဝတ္ထံ-နံသာဖြင့် ထုံအပ်သော ဖန်ရည်ဆိုးအဝတ်ကို၊ ဝါ-နံသာဖန်ရည်ဖြင့်
ဆိုးအပ်သော အဝတ်ကို၊ ဒတ္တာ-ပေး၍၊ “တေ-သင်အား၊ ဝါ-၏၊ ဒါနဝတ္ထံ-
အလှူဝတ်သည်။ သစေ နပဟောတိ-အကယ်၍ မလောက်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊
က္ကဒိ-ဤအဝတ်ကို၊ ဝိဿဇေတွာ-စွန့်လွှတ်၍၊ (ရောင်း၍)၊ ယံ-အကြင်အရာ
ဝတ္ထုသည်။ ဥနံ-လျော့၏၊ ဝါ-လို၏၊ တံ-ထို အရာဝတ္ထုကို၊ ပူရေယျာသိ-ပြည့်
စေလော၊ ဝါ-ဖြည့်လော။ (ဒါနဝတ္ထံ-သည်)၊ သစေ ပဟောတိ-အကယ်၍
လောက်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ယဿ-အကြင်ရဟန်းအား၊ (ဒါတံ-ပေးလှူခြင်းငှာ)၊
က္ကစ္ဆတိ-အလိုရှိ၏၊ တဿ ဘိက္ခုနော-အား၊ ဒဒေယျာသိ-ပေးလှူပါလော။”
က္ကတိ အာဟ။ တဒါ-ထိုအခါ၌၊ တဿ-ထိုဥပါသကာ၏၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော၊
ဒါနဝတ္ထံ-သည်။ ပဟောသိ-လောက်ပြီ၊ ကိစ္ဆိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဥနံ နာမ-
လျော့သော အရာဝတ္ထုမည်သည်။ ဝါ-လိုသောအရာဝတ္ထုမည်သည်။ နာ-
ဟောသိ-မရှိပြီ။ သော-ထိုဥပါသကာသည်။ မနုဿေ-လူတို့ကို၊ ပုစ္ဆိ-မေးပြီ၊
(ကိ)၊ “အယျာ-အရှင်တို့! (လူကြီးမင်းများခင်ဗျား!) က္ကဒိ ကာသာဝံ-ဤ
ဖန်ရည်ဖြင့် ဆိုးအပ်သော အဝတ်သည်။ ဝါ-ကို၊ ဧကေန-သော၊ ကုဋုမ္ပိကေန-
သည်။ ဧဝံ နာမ-ဤမည်သော စကားကို၊ ဝတ္တာ-ပြော၍၊ ဒိန္နံ-ပေးလှူအပ်သည်၊
(ဟုတ္တာ)၊ အတိရေကံ-ပိုသည်။ ဇာတံ-ဖြစ်ပြီ၊ ကဿ-အဘယ်ရဟန်းအား၊ နံ-
ထိုဖန်ရည်ဖြင့် ဆိုးအပ်သော အဝတ်ကို၊ ဒေမ-ပေးလှူကြမည်နည်း?” က္ကတိ-

ဒါနဝတ္ထံ။ ။ “ဒါနံ ဝတ္ထေတီတိ ဒါနဝတ္ထံ-အလှူကို ဖြစ်စေသော လှူဖွယ်၊
(တစ်နည်း) ဝတ္ထတိ၊ ဝတ္ထေတဗ္ဗန္တိ ဝါ ဝတ္ထံ၊ ဒါနဉ္စ+တံ+ဝတ္ထဉ္စာတိ ဒါနဝတ္ထံ-ဖြစ်ပေါ်
ရရှိသော လှူဖွယ်၊ ဝါ-ဖြစ်စေအပ်သော လှူဖွယ်“ဟုကြံ။

မေးပြီ။ ဧကစ္စေ-အချို့သော လူတို့သည် “သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ-အား၊ (နံ-ကို ဒေမ-ကုန်စို့)” ဣတိ အာဟံသု။ ဧကစ္စေ-တို့သည် “ထေရော-သာရိပုတြာ ထေရ်သည်။ သဿပါကသမယေ-ကောက်စပါးမှည့်ရာအခါ၌၊ အာဂန္တာ-၍၊ ဂမနသီလော-ကြွသွားလေ့ရှိ၏။ ဒေဝဒတ္တော-အရှင်ဒေဝဒတ်သည်။ အမှာကံ-တို့၏။ မင်္ဂလာမင်္ဂလေသု-မင်္ဂလာကိစ္စ၊ အမင်္ဂလာကိစ္စတို့၌၊ (သာရေး နာရေး ကိစ္စတို့၌)၊ သဟာယော-အတူဖြစ်ဖက်သည်။ (ကူဖော်လောင်ဖက်သည်)၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဥဒကမဏိကော ဝိယ-ရေလျှောင်အိုးကြီးကဲ့သို့၊ နိစ္စံ-အမြ၊ ပတိဋ္ဌိ-တော-တည်၏။ တဿ-ထိုအရှင်ဒေဝဒတ်အား၊ တံ-ထိုဖန်ရည်ဖြင့် ဆိုးအပ်သော အဝတ်ကို၊ ဒေမ-ကြစို့” ဣတိ အာဟံသု။ သမ္ပဟုလိကာယ-များစွာသော၊ ဝါ-အများက အဆိုပြုတင်သွင်းအပ်သော၊ [သမ္ပဟုလာ ဧဝ သမ္ပဟုလိကာ၊ သမ္ပဟုလေဟိ+ကတာ ဘာသိတာ ဝါ သမ္ပဟုလိကာ။] ကထာယပိ-စကားဖြင့်လည်း၊ “ဒေဝဒတ္တဿ-အား၊ ဒါတဗ္ဗံ-ထိုက်၏။” ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာရော-ပြောဆိုသူတို့သည်၊ ဗဟုတရာ-သာ၍ များကုန်သည်။ အဟေသံ-ကုန်ပြီ၊ အထ-၌၊ နံ-ထိုအဝတ်ကို၊ ဒေဝဒတ္တဿ-အား၊ အဒံသု-ကုန်ပြီ။ သော-ထိုဒေဝဒတ်သည်။ တံ-ထိုအဝတ်ကို၊ ဆိန္ဒိတ္တာ-ဖြတ်၍၊ သိဗ္ဗိတ္တာ-ချုပ်၍၊ ရဇိတ္တာ-ဆိုး၍၊ နိဝါသေတွာ-ဝတ်၍၊ ပါရုပိတွာ-ခြုံ၍၊ ဝိစရတိ-လှည့်လည်၏။ တံ-ထိုဒေဝဒတ်ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ မနုဿာ-တို့သည်။ “ဣဒံ-ဤအဝတ်သည်။ ဒေဝဒတ္တဿ-အား၊ န အနုစ္ဆဝိကံ-မလျောက်ပတ်၊ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ-အား၊ အနုစ္ဆဝိကံ-လျောက်ပတ်၏။ ဒေဝဒတ္တော-သည်။ အတ္တနော-အား၊ အနုစ္ဆဝိကံ-မလျောက်ပတ်သော အဝတ်ကို၊ နိဝါသေတွာ-၍၊ ပါရုပိတွာ-၍၊ ဝိစရတိ-လှည့်လည်၏။” ဣတိ၊ ဝဒံသု-ပြောကုန်ပြီ။ အထ-ထိုအခါ၌၊ ဧကော-တစ်ပါးသော၊ ဒိသာဝါသိကော-အရပ်မျက်နှာ၌ နေသော၊ (ထိုထိုအရပ်၌ နေသော)၊ ဘိက္ခု-သည်။ ရာဇဂဟာ-မှ၊ သာဝတ္ထိ-သို့၊ ဂန္တာ သတ္တာရံ-ကို၊ ဝန္တိတွာ-ပြီး၍၊ ကတပဋိသန္တာရော-ပြုအပ်ပြီးသော စကားအဆက်အစပ်ရှိသည်။ ဝါ-နှုတ်ဆက်စကား ပြောကြားမှု ပြုပြီးသည်။ (ဟုတ္တာ)၊ သတ္တာရာ-သည်။ ဒွိန္ဒံ-၂ပါးကုန်သော၊ အဂ္ဂသာဝကာနံ-တို့၏။ ဖာသု-ဝိဟာရံ-ချမ်းသာစွာ နေခြင်းကို၊ ပုစ္ဆိတော-မေးတော်မူအပ်သည်။ (သမာနော)၊ အာဒိတော-အစမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ သဗ္ဗံ-သော၊ တံ ပဝတ္ထိံ-ထိုဖြစ်ပုံကို၊ အာ-

ရောစေသိ-လျှောက်ပြီ။ သတ္တာ-သည်။ “ဘိက္ခု-ရဟန်း! ဣဒါနေဝ-ယခုအခါ
 ဌ်သာ၊ ဧသော-ထိုဒေဝဒတ်သည်။ အတ္တနော-အား၊ အနန္တဝိကံ-မလျောက်
 ပတ်သော၊ ဝတ္ထံ-ကို၊ န ဓာရေတိ-ဆောင်သည်မဟုတ်သေး၊ ပုဗ္ဗပိ-ရှေး၌
 လည်း၊ ဓာရေသိယေဝ-ဆောင်ခဲ့ဖူးသည်သာ။” ဣတိ၊ ဝတ္တာ-ပြီး၍၊ အတီတံ-
 ကို၊ အာဟရိ-ဆောင်တော်မူပြီ၊ (ကိံ-သို့၊ အာဟရိ-နည်း?)။

အတီတေ-၌၊ ဗာရာဏသိယံ-၌၊ ဗြဟ္မဒတ္တေ-သည်။ ရဇ္ဇံ-ကို၊ ကာရေ-
 န္တေ-သော်၊ ဗာရာဏသိဝါသီ-ဗာရာဏသီမြို့၌နေသော၊ ဧကော-သော၊ ဟတ္ထိ-
 မာရကော-ဆင်သတ်မုဆိုးသည်။ ဟတ္ထိ-ဆင်ကို၊ မာရေတ္တာ မာရေတ္တာ-သေ
 စေ၍ သေစေ၍၊ ဝါ-သတ်၍ သတ်၍၊ ဒန္တေ စ-အစွယ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊
 နခေ စ-လက်သည်း၊ ခြေသည်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အန္တနိ စ-အူတို့ကိုလည်း
 ကောင်း၊ ယနမံသဉ္စ-တစ်ခဲနက်သော အသားကိုလည်းကောင်း၊ (အသားတုံး
 ကိုလည်းကောင်း)၊ အာဟရိတ္တာ-ဆောင်ယူ၍၊ ဝိက္ကိဏန္တော-ရောင်းချလျက်၊
 ဇီဝိကံ-အသက်မွေးမှုကို၊ ကပေတိ-ပြု၏။ အထ-၌၊ ဧကသ္မိ-တစ်ခုသော၊ အရ-
 ညေ-တော၌၊ အနေကသဟဿာ-အထောင်မက များစွာကုန်သော၊ ဝါ-
 ထောင်ပေါင်းများစွာကုန်သော၊ ဟတ္ထိနော-တို့သည်။ ဂေါစရံ-စားကျက်ကို၊
 ဂဟေတ္တာ-ယူ၍၊ ဂစ္ဆန္တာ-သွားကုန်လသော်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ-ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ကို၊
 ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ တတော-ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဂစ္ဆမာနာ-သွားကုန်လသော်၊
 ဂမနာဂမနကာလေ-သွားရာ၊ ပြန်လာရာအခါ၌၊ ဇက္ကာကေဟိ-ပုဆစ်ဒူးဝန်း
 တို့ဖြင့်၊ နိပတိတ္တာ-တုပ်ဝပ်၍၊ ဝန္တိတ္တာ-ရိခိုး၍၊ ပက္ကမန္တိ-ဖဲသွားကြကုန်၏။ ဟိ-
 မှန်၏၊ ဧကဒိဝသံ-၌၊ ဟတ္ထိမာရကော-သည်။ တံ ကိရိယံ-ထိုအပြုအမူကို၊
 ဒိသ္မာ၊ “အဟံ-သည်၊ ဣမေ-ဤဆင်တို့ကို၊ ကိစ္ဆေန-ပင်ပန်းသဖြင့်၊ မာရေမိ-
 သေစေရ၏။ ဝါ-သတ်ရ၏၊ ဣမေ စ-ဤဆင်တို့သည်ကား၊ ဂမနာဂမန-
 ကာလေ-၌၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ-တို့ကို၊ ဝန္တန္တိ-ကုန်၏၊ ကိံ-အဘယ်ကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊
 ဝန္တန္တိ န ခေါ-ကုန်သနည်း။” ဣတိ၊ စိန္တေန္တော-လသော်၊ “ကာသာဝံ-ဖန်ရည်
 ဖြင့် ဆိုးအပ်သော သင်္ကန်းကို၊ (ဒိသ္မာ-၍၊ ဝန္တန္တိ-ကုန်၏)။” ဣတိ၊ သလ္လက္ခေ
 တွာ-မှတ်သား၍၊ “မယာပိ-သည်လည်း၊ ဣဒါနိ-၌၊ ကာသာဝံ-ကို၊ လဒ္ဓံ-

ရခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏။” ဣတိ စိန္တေတွာ၊ ဧကဿ-တစ်ပါးသော၊ ပစ္စေက-
 ဗုဒ္ဓဿ-သည်၊ ဇာတဿရံ-ဇာတဿရအိုင်သို့၊ (အလိုလိုဖြစ်သော အိုင်သို့)၊
 ဩရုယု-သက်ဆင်း၍၊ နှာယန္တဿ-ရေချိုးတော်မူနေလသော်၊ ဝါ-စဉ်၊ တီရေ-
 ကမ်း၌၊ ဌပိတေသု-ထားအပ်ကုန်သော၊ ကာသာဝေသု-တို့တွင်၊ စီဝရံ-သင်္ကန်း
 တစ်ထည်ကို၊ ထေနေတွာ-ခိုး၍၊ တေသံ ဟတ္ထိနံ-တို့၏၊ ဂမနာဂမနမဂ္ဂေ-သွား
 ရာ၊ ပြန်လာရာလမ်း၌၊ သတ္တိံ-လုံကို၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ သသီသံ-ဥဒါနိ-
 နှင့်တကွ၊ ပါရုပိတွာ-ခြုံ၍၊ နိသီဒတိ-ထိုင်နေ၏၊ ဟတ္ထိနော-တို့သည်၊ တံ-
 ထိုဆင်သတ်မှုဆိုးကို၊ ဒိသွာ၊ “ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ”တိ-ပစ္စေကဗုဒ္ဓဟူသော၊ သညာယ-
 အမှတ်ဖြင့်၊ (တစ်နည်း) ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ”တိ-ပစ္စေကဗုဒ္ဓဟူ၍၊ သညာယ-
 မှတ်ထင်ခြင်းကြောင့်၊ ဝန္တိတွာ-၍၊ ပက္ကမန္တိ-ကုန်၏၊ သော-ထိုဆင်သတ်မှုဆိုး
 သည်၊ တေသံ-ထိုဆင်တို့တွင်၊ သဗ္ဗပစ္စတော-အလုံးစုံသောဆင်တို့၏ နောက်
 ၌၊ ဝါ-နောက်က၊ ဂစ္ဆန္တိ-သွားသောဆင်ကို၊ သတ္တိယာ-လုံဖြင့်၊ ပဟရိတွာ-ပစ်
 ခတ်၍၊ မာရေတွာ-သေစေ၍၊ ဝါ-သတ်၍၊ ဒန္တာဒီနိ-အစွယ်အစရှိသည်တို့ကို၊
 ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ သေသံ-ကြွင်းသောအရာကို၊ ဘူမိယံ-မြေ၌၊ နိခဏိတွာ-
 တူးမြှုပ်၍၊ ဂစ္ဆတိ-၏။ အပရဘာဂေ-နောက်အဖို့၌၊ ဗောဓိသတ္တော-ဘုရား
 အလောင်းတော်သည်၊ ဟတ္ထိယောနိယံ-ဆင်မျိုး၌၊ ပဋိသန္ဓိံ-ပဋိသန္ဓေကို၊
 ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ဟတ္ထိဇေဋ္ဌကော-ဆင်တို့၏ အကြီးအကဲဖြစ်သော၊ ယူထ-
 ပတိ-ဆင်မင်းသည်၊ အဟောသိ-ပြီ။ တဒါပိ-ထိုအခါ၌လည်း၊ သော-ထိုဆင်
 သတ်မှုဆိုးသည်၊ တထေဝ-ထိုရှေးအတိုင်းသာလျှင်၊ ကရောတိ-၏။ မဟာ-
 ပုရိသော-ဘုရားအလောင်းဆင်မင်းသည်၊ အတ္တနော-၏၊ ပရိသာယ-ပရိသတ်
 ၏၊ ပရိဟာနိံ-ယုတ်လျော့ခြင်းကို၊ ဥတွာ-သိ၍၊ “ဣမေ ဟတ္ထိံ-ဤဆင်တို့
 သည်၊ ကုဟိံ-အဘယ်အရပ်သို့၊ ဂတာ-သွားကုန်သနည်း? မန္တာ-နည်းကုန်
 သည်၊ ဇာတာ-ဖြစ်ကုန်သနည်း?” ဣတိ ပုစ္ဆိတွာ၊ “သာမိ-အရှင်ဆင်မင်း! န
 ဇာနာမ-မသိပါကုန်၊” ဣတိ၊ ဝုတ္တေ-ပြောအပ်သော်၊ “ကုဟိံဗ္ဗိ-အမှတ်မထား၊
 အရပ်တစ်ပါးသို့၊ ဂစ္ဆန္တော-သွားကုန်လသော်၊ မံ-ကို၊ အနာပုစ္ဆိတွာ-မပန်ပြောမူ၍၊
 န ဂမိသန္တိ-သွားကြလိမ့်မည်မဟုတ်၊ ပရိပန္နေန-ဘေးရန်သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်
 ရာ၏။” ဣတိ ဝတွာ၊ “ဧကသ္မိံ-သော၊ ဌာနေ-၌၊ ကာသာဝံ-ကို၊ ပါရုပိတွာ-ခြုံ

၍၊ နိသိန္ဓသ-ထိုင်နေသူ၏။ သန္တိကာ-အထံမှာ ပရိပန္နေန-သည်။ ဘဝိတဗ္ဗ-ရာ၏။” ဣတိ၊ ပရိသင်္ဂဟိတော-ထက်ဝန်းကျင် ယုံမှား၍၊ “တံ-ထိုသူကို၊ ပရိဂ္ဂဏိတုံ-စုံစမ်းခြင်းငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-သင့်၏။” ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ သဗ္ဗေ-ကုန်သော၊ ဟတ္ထိ-တို့ကို၊ ပုရတော-ရှေ့၌၊ ဝါ-က၊ ပေသေတွာ-စေလွှတ်၍၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ပစ္ဆတော-နောက်၌၊ ဝါ-မှ၊ ဝိလမ္ဗမာနော-ချန်ရစ်လျက်၊ အာဂစ္ဆတိ-လာ၏။ သော-ထိုဆင်သတ်မှုဆိုးသည်၊ သေသဟတ္ထိသု-ကြွင်းသောဆင်တို့သည်၊ ဝန္တိတွာ-ပြီး၍၊ ဂတေသု-သွားကုန်လသော်၊ မဟာပုရိသံ-ကို၊ အာဂစ္ဆန္တိ-လာနေသည်ကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ စီဝရံ-ကို၊ သံဟရိတွာ-ဆွဲဖယ်၍၊ သတ္တိ-လုံကို၊ ဝိဿဇ္ဇိ-လွတ်ပြီ၊ မဟာပုရိသော-သည်၊ သတိ-သတိကို၊ ဥပဋ္ဌပေတွာ-ရှေးရှုတည်စေ၍၊ ဝါ-ထား၍၊ အာဂစ္ဆန္တော-လာလသော်၊ ဝါ-လာသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပစ္ဆတော-နောက်သို့၊ ပဋိက္ကမိတွာ-ဆုတ်၍၊ သတ္တိ-လုံကို၊ ဝိဝဇ္ဇေသိ-ရှောင်ပြီ။ အထ-၌၊ နံ-ထိုဆင်သတ်မှုဆိုးကို၊ “ဣမိနာ-ဤသူသည်၊ ဣမေ ဟတ္ထိ-ဤဆင်တို့ကို၊ နာသိတာ-ဖျက်ဆီးသတ်ဖြတ်အပ်ကုန်ပြီ။” ဣတိ-ဤသို့သိ၍၊ ဂဏိတုံ-ဖမ်းယူခြင်းငှာ၊ ပက္ခန္ဓိ-ပြေးလိုက်ပြီ၊ ဣတရော-အခြားသော ဆင်သတ်မှုဆိုးသည်၊ ဧကံ-တစ်ပင်သော၊ ရုက္ခံ-သစ်ပင်ကို၊ ပုရတော-ရှေ့၌၊ ဝါ-က၊ ကတွာ-ပြု၍၊ ဝါ-ထား၍၊ နိလိယိ-ပုန်းနေပြီ၊ အထ-၌၊ “နံ-ထိုဆင်သတ်မှုဆိုးကို၊ ရုက္ခေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိ-အတူ၊ သောဏ္ဍာယ-နှာမောင်းဖြင့်၊ ပရိက္ခိပိတွာ-ထက်ဝန်းကျင် ရစ်ပတ်၍၊ ဂဟေတွာ-ဆွဲကိုင်၍၊ ဘူမိယံ-၌၊ ပေါထေဿာမိ-ထုရိုက်အံ့ (ပေါက်သတ်အံ့)” ဣတိ-ဤသို့ ကြံနေစဉ်၊ တေန-ထိုဆင်သတ်မှုဆိုးသည်၊ နိဟရိတွာ-ထုတ်ဆောင်၍၊ ဒသိတံ-ပြအပ်သော၊ ကာသာဝံ-ကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ “အဟံ-သည်၊ ဣမသ္မိ-ဤဆင်သတ်မှုဆိုး၌၊ သစေ ဒဗ္ဗိဿာမိ-အကယ်၍ဖျက်ဆီးသတ်ဖြတ်အံ့၊ အနေကသဟဿေသု-အထောင်မက များစွာကုန်သော၊ ဝါ-ထောင်ပေါင်းများစွာကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓဒီဏာသဝေသု-ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ ရဟန္တာတို့၌၊ မေ-၏၊ လဇ္ဇာ နာမ-ရှက်ခြင်းမည်သည်၊ ဘိန္နာ-ကွဲသည်၊ ဘဝိဿတိ-လိမ့်မည်။” ဣတိ-ဤသို့ တွေး၍၊ အဓိဝါသေတွာ-မိမိအထက်၌ ဝင်သက်တည်နေစေ၍၊ ဝါ-သည်းခံ၍၊ “တယာ-သည်၊ မေ-၏၊ ဧတ္တကာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဉာတကာ-ဆွေမျိုးတို့ကို၊ နာသိတာ-

ဖျက်ဆီးသတ်ဖြတ်အပ်ကုန်သလော?” ဣတိ ပုစ္ဆိ။ “သာမိ-အရှင်! အာမ-ဟုတ်ကဲ့” ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ “ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဘာရိယကမ္မ-ကြီးလေးသော မကောင်းမှုကို၊ အကာသိ-ပြုခဲ့ရသနည်း? အတ္တနော-အား၊ အနန္တစ္စဝိကံ-မလျောက်ပတ်သော၊ ဝိတရာဂါနံ-ကင်းသော ရာဂရှိသော ရဟန္တာတို့အား၊ အန္တစ္စဝိကံ-လျောက်ပတ်သော၊ ဝတ္ထံ-ကို၊ ပရိဒဟိတွာ-ဝတ်ရုံသုံးစွဲ၍၊ ဧဝရူပံ-သော၊ ကမ္မံ-မကောင်းမှုကို၊ ကရောန္တေန-ပြုသော၊ တယာ-သည်၊ ဘာရိယံ-ကြီးလေးသောအမှုကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီ” ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြီ။ စပန-သည်သာမကသေး၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝတွာ-ပြီး၍၊ ဥတ္တရိပိ-အလွန်လည်း၊ နံ-ထိုဆင်သတ်မှုဆိုးကို၊ နိဂ္ဂဏှန္တော-နှိပ်ကွပ်လိုသည်၊ (ဟုတွာ)။ “အနိက္ကသာဝေါ၊ ပေ၊ မရဟတီ” တိ-ဟူသော၊ ဂါထံ-ကို၊ ဝတွာ-ဆို၍၊ “တေ-သင်သည်၊ အယုတ္တံ-မသင့်လျော်သော အမှုကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီ” ဣတိ ဝတွာ၊ တံ-ထိုဆင်သတ်မှုဆိုးကို၊ ဝိဿဇ္ဇေသိ-လွတ်လိုက်ပြီ။

သတ္တာ-သည်၊ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ-ကို၊ အာဟရိတွာ-ဆောင်တော်မူပြီး၍၊ “တဒါ-၌၊ ဟတ္ထိမာရကော-သည်၊ ဒေဝဒတ္တော-သည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ တဿ-ထိုဆင်သတ်မှုဆိုးကို၊ နိဂ္ဂါဟကော-နှိပ်ကွပ်တတ်သော၊ ဟတ္ထိနာဂေါ-ဆင်ပြောင်သည်၊ အဟမေဝ-ငါဘုရားသည်သာ၊ (အဟောသိ)” ဣတိ-သို့၊ ဇာတကံ-ဇာတ်တော်ကို၊ သမောဓာနေတွာ-ပေါင်းတော်မူ၍၊ “ဘိက္ခဝေ-တို့! ဣဒါနေဝ-၌သာ၊ (ဒေဝဒတ္တော-သည်၊ အတ္တနော-အား၊ အနန္တစ္စဝိကံ-သော၊ ဝတ္ထံ-ကို)၊ န (ဓာရေတိ)-ဆောင်သည်မဟုတ်သေး၊ ပုဗ္ဗေပိ-၌လည်း၊ ဒေဝဒတ္တော-သည်၊ အတ္တနော-အား၊ အနန္တစ္စဝိကံ-သော၊ ဝတ္ထံ-ကို၊ ဓာရေသိယေဝ-ဆောင်ခဲ့ဖူးသည်သာ” ဣတိ ဝတွာ၊ ဣမာ ဂါထာ-တို့ကို၊ အဘာသိ-ဟောတော်မူပြီ (ကိ)။ “အနိက္ကသာဝေါ၊ ပေ၊ မရဟတီ” တိ-ဟူ၍၊ (အဘာသိ)။

**အနိက္ကသာဝေါ ကာသာဝံ၊ ယော ဝတ္ထံ ပရိဒဟိဿတိ၊
အပေတော ဒမသစ္စေ၊ န သော ကာသာဝ မရဟတိ။**

ယော-အကြင်သူသည်၊ အနိက္ကသာဝေါ-ကိလေသာဟူ ဖန်ရည်မရှိသူ မဟုတ်ပါဘဲ၊ ဝါ-ကိလေသာဖန်ရည်ရှိသူဖြစ်ပါလျက်၊ ကာသာဝံ- ဖန်ရည်ဖြင့်

ဆိုးအပ်သော၊ ဝတ္ထိ-အဝတ်ကို၊ ပရိဒဟိဿတိ-ဝတ်ရုံသုံးစွဲ၏။ ဒမသစ္စေန-
ဣန္ဒြေတို့ကို ဆုံးမခြင်း၊ ဝစီသစ္စာမှ၊ (ဣန္ဒြေတို့ကို ဆုံးမမှု၊ မှန်သော စကားကို
ပြောဆိုမှု)၊ အပေတော-ကင်း၏။ သော-ထိုသူသည်။ ကာသာဝံ-ဖန်ရည်တပ်
စွန်း ဝတ်သင်္ကန်းကို၊ (ပရိဒဟိတုံ-ဝတ်ရုံသုံးစွဲခြင်းငှာ) န အရဟတိ-မထိုက်။

**ယော စ ဝန္တကသာဝံ သ၊ သီလေသု သုသမာဟိတော၊
ဥပေတော ဒမသစ္စေန၊ သ ဝေ ကာသာဝမရဟတိ။**

စ-အန္တယကား၊ (တည့်တည့်ပြောရလျှင်) ယော-သည်။ ဝန္တကသာဝေါ-
မဂ်လေးတန်ဖြင့် ထွေးအန်အပ်ပြီးသော ကိလေသာဖန်ရည်ရှိသည်။ သီလေသု-
စတုပါရီ၊ သုဒ္ဓိလေးဖြာ၊ သိက္ခာသီလတို့၌၊ သုသမာဟိတော-ကောင်းစွာ ထား
အပ်သော စိတ်ရှိသည်။ ဝါ-ကောင်းစွာ တည်သည်။ ဒမသစ္စေန- ဣန္ဒြေတို့ကို
ဆုံးမခြင်း၊ ဝစီသစ္စာသည်။ ဥပေတော-ကပ်ရောက်အပ်သည်။ (တစ်နည်း) ဒမ-
သစ္စေန-ဣန္ဒြေတို့ကို ဆုံးမခြင်း၊ ဝစီသစ္စာနှင့်၊ ဥပေတော-ပြည့်စုံသည်။ [ရှေး
နည်း သဒ္ဒတ္ထ၊ နောက်နည်း အဓိပ္ပာယ်ထွာ] အဿ-ဖြစ်၏။ သ (သော) ထိုသူ
သည်။ ဝေ-စင်စစ်၊ ကာသာဝံ-ကို၊ (ပရိဒဟိတုံ- ငှာ) အရဟတိ-ထိုက်၏။

စ-ဆက်ဥဒ္ဓါ၊ ဆဒ္ဒန္တဇာတကေနပိ-ဆဒ္ဒန္တဇာတ်တော်ဖြင့်လည်း၊ အယံ
အတ္ထော-ဤအနက်ကို၊ ဒီပေတဗ္ဗော-ပြုထိုက်၏။ တတ္ထ-ထိုဂါထာတို့၌၊ အနိ-
က္ကသာဝေါတိ-ကား၊ ရာဂါဒီဟိ-ရာဂအစရှိကုန်သော၊ ကသာဝေဟိ-ဖန်ရည်
တို့ဖြင့်၊ သကသာဝေါ-ဖန်ရည်နှင့် တကွဖြစ်သည်။ (သမာနော-ဖြစ်ပါလျက်)

သကသာဝေါ။ ။ “ကံ(ရေကို) သေဝတီတိ(မှီဝဲတတ်သောကြောင့်) ကသာဝေါ။
[က+သိ(သေဝါယံ)+အါ] သဟ+ကသာဝေဟိ ယော ဝတ္ထတီတိ သကသာဝေါ”ဟုပြု။
အနိက္ကသာဝေါ၌ အ-ဟူသော ပဋိသေဓ၊ နိ-ဟူသော ပဋိသေဓအားဖြင့် ပဋိသေဓ
နှစ်ချက်ရှိ၏။ “ပဋိသေဓနှစ်ချက်၊ ဆင့်၍တက်၊ ပကတိအနက် ထွက်အောင် သမ္ပန်ဖြ်”
နှင့်အညီ “ဖန်ရည်မရှိသူ မဟုတ်”ဟု ဆိုလျှင် “ဖန်ရည်ရှိသူ”ဟု အဓိပ္ပာယ် ရ၏။
ထိုကြောင့် အနိက္ကသာဝေါကို “သကသာဝေါ”ဟု ဖွင့်သည်။ အနိက္ကသာဝေါ-ဖန်ရည်
မရှိသူ မဟုတ်၊ ဖန်ရည် ရှိသူ-ဟူလို။ (ဋ-ပြ)

ပရိဒဟိဿတိတိ-ကား၊ နိဝါသနပါရူပနအတ္ထရဏဝသေန-ဝတ်ခြင်း၊ ရုံခြင်း (ရန်းခြင်း၊) ခင်းခြင်းတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ပရိဘူဠိဿတိ-သုံးစွဲ၏။ ပရိ-ဓဿတိတိပိ-ပရိဓဿတိဟူ၍လည်း၊ ပါဠော-ပါဠိတော်ပါဠိသည်၊ (အတ္ထိ-ရုံသေး၏။) [ဗုဿတ္ထေရဂါထာ၌ “ပရိဓဿတိ”ဟုပင် ရှိ၏။] **အပေတော ဒမသစ္စေနာတိ-ကား၊** ဣန္ဒြိယဒမေန စေဝ-ဣန္ဒြေတို့ကို ဆုံးမခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-နှင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ-မှလည်းကောင်း၊ ပရမတ္ထသစ္စပက္ခိကေန-(နိဗ္ဗာန်ဟူသော) ပရမတ္ထသစ္စာ၏ အဖို့၌ဖြစ်သော (ပရမတ္ထသစ္စာအဖို့၌ ပါဝင်သော)၊ [ပရမတ္ထသစ္စဿ+ပက္ခော ပရမတ္ထသစ္စပက္ခော၊ ပရမတ္ထသစ္စပက္ခော+ဘဝံ ပရမတ္ထသစ္စပက္ခိကံ။] ဝစီသစ္စေန စ-ဝစီသစ္စာသည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-နှင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ-မှလည်းကောင်း၊ အပေတော-ကင်းသော၊ ဝိယုတ္တော-မယှဉ်သော၊ ပရိစ္စတ္ထော-စွန့်လွှတ်အပ်သော၊ [“သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်”၌ စပ်၊] ဣတိ အတ္ထော-ဤကား အနက်။ န သောတိ-ကား၊ ဧဝရူပေါ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ သောပုဂ္ဂလော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကာသာဝံ-ဖန်ရည်တပ်စွန်း၊ ဝတ်သင်္ကန်းကို၊ ပရိဒဟိတံ-ဝတ်ရုံသုံးစွဲခြင်းငှာ၊ န+အရဟတိ-မထိုက်။ ဝန္တကာသာဝဿာတိ-ကား၊

ပရိဒဟိဿတိ။ ။ပရိ+ဓာ+ဿတိ၊ ဓာ၏ဒွေဘော် ဓာလာ၊ ရှေ့ဓာ၌ ဓကိုဒပြု၊ ရဿလည်းပြု၊ ကွစိ ဓာတုဖြင့် နောက်ဓကို ဟပြု၊ ဣလာ၊ ဝတ္ထုကြောင်း၌ ပစ္စုပ္ပန်ဝတ်နေသူပင်ဖြစ်ခြင်းနှင့် “နိဝါသေတိ စေဝ ပါရူပတိ စ(ဇာ. ၄-၂, ၁၈၂)၊ ပရိဒဟတိ(ဇာ. ၄- ၅, ၅၀)”ဟု ဖွင့်ခြင်းကို ထောက်လျှင်ကား ပစ္စုပ္ပန်ဝိဘတ်မှ အနာဂတ်ဝိဘတ်သို့ ပြန်နေသော ဝိဘတ္တိဝိပလ္လာသတည်း။ **“ပရိဒဟိဿတိတိ . . .** ပရိဘူဠိဿတိ(ထေရ. ၄-၂, ၃၆၆)”ဟူသော အဖွင့်အလိုကား အနာဂတ်အနက်၌ ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်သာတည်း။

ဒမသစ္စေန။ ။ အပေတော၌ စပ်ခိုက် အပါဒါန်အနက်၊ ဝိယုတ္တော၌ စပ်ခိုက် သဟာဒိယောဂအနက်၊ ပရိစ္စတ္ထော၌ စပ်ခိုက် ကတ္တားအနက်တည်း။ ထိုကြောင့် ဥနက်ပေးထား၏။ ပါဠိတော်၌မူ အပေတော၌ စပ်ရသော အပါဒါန်အနက်ကိုသာ ရ၏(ဋ္ဌ-ပြု)၊ ဇာ. ၄-၂, ၁၈၂၌ကား “ကတ္တားအနက်၊ အပါဒါန်အနက်”ဟု ဆို၏။ ကတ္တားအနက်ယူရာ၌ “ဒမသစ္စေန-သည်၊ အပေတော-ကြ၌အပ်သော”ဟုပေး။ သဟာဒိယောဂအနက်ယူ၍ “ဒမသစ္စေန-နှင့်၊ အပေတော-ကင်း၍ဖြစ်သော၊ (အပ-ကင်း၍+ဣတော-ဖြစ်သော)”ဟု ပေးလျှင်လည်း သင့်သည်သာ။

စတူဟိ-၄ပါးကုန်သော၊ မဂ္ဂေဟိ-မဂ်တို့ဖြင့်၊ ဝန္တကသာဝေါ-ထွေးအန်အပ်
 ပြီးသော ကိလေသာဖန်ရည်ရှိသည်၊ ဝါ-ကိလေသာဖန်ရည်ကို ထွေးအန်ပြီး
 သည်၊ ဆဋ္ဌိတကသာဝေါ-စွန့်အပ်ပြီးသောကိလေသာ ဖန်ရည်ရှိသည်၊ ဝါ-
 ကိလေသာဖန်ရည်ကို စွန့်ပြီးသည်၊ ပဟိနကသာဝေါ-ပယ်အပ်ပြီးသော ကိလေ
 သာဖန်ရည်ရှိသည်၊ ဝါ-ကိလေသာဖန်ရည်ကို ပယ်ပြီးသည်၊ အဿ-ဖြစ်၏။
 သီလေသုတိ-ကား၊ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလေသု-လေးပါးသော ထက်ဝန်းကျင် စင်
 ကြယ်ခြင်းရှိသော သီလတို့၌၊ သုသမာဟိတောတိ-ကား၊ သုဋ္ဌ-ကောင်းစွာ၊

ဒမအရ။ ။ ဒမအရ “မနုဇ္ဈဋ္ဌာနိ ဣန္ဒြိယာနိ ဒမေတိတိ ဒမော”ဟု ပြု၍ ဣန္ဒြိယ
 သံဝရသီလကိုလည်းကောင်း “သံကိလေသံ ဒမေတိ ပဇဟတိတိ ဒမော”ဟု ပြု၍
 ပညာကိုလည်းကောင်း “ဥပဝသနဝသေန ကာယကမ္မာဒိနိ ဒမေတိတိ ဒမော”ဟု
 ပြု၍ ဥပုသ်စောင့်သုံးမှု(ဥပုသ်သီလ)ကိုလည်းကောင်း “ကောဓုပနာဟမက္ခာဒိကေ
 ဒမေတိ ဝိနောဒေတိတိ ဒမော”ဟု ပြု၍ အဓိဝါသနခန္တိကိုလည်းကောင်း “ဒမ္မတိ
 (ဒမတိ, ဒမေတိ) စိတ္တံ ဧတေနာတိ ဒမော”ဟုပြု၍ သမာဓိ၏ ဘက်သားဖြစ်သော
 သတိသမ္ပောဇ္ဈင်စသည်ကိုလည်းကောင်း ယူနိုင်၏ ဤ၌ကား ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ
 (သတိပြုဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ်, မဟာကြိယာ)ကို ယူ။ (မဇ္ဇိ-၃, ၄၂၃၊ သင်္ခါ-၁,
 ၇၀၊ အင်္ဂါ-၃, ၁၈၇)

သစ္စေနအရ။ ။ သစ္စာသည် ဝါစာသစ္စာ(မှန်သောစကားကိုဆိုခြင်း), ဝိရတိသစ္စာ
 (သမ္မာဝါစာ), ဒိဋ္ဌိကိုရသော ဒိဋ္ဌိသစ္စာ, ပြာဟုဏသစ္စာ(ရဟန္တာတို့သစ္စာ), နိဗ္ဗာန်ကို
 ရသော ပရမတ္ထသစ္စာ, သစ္စာ၄ပါးကိုရသော အရိယသစ္စာအားဖြင့် အမျိုးမျိုးရှိ၏။
 ဤ၌ ဓမ္မဋ္ဌနှင့် ထေရ. ၄-၂, ၃၆၆အလို ဝါစာသစ္စာ(ဝစီသစ္စာ)ကိုယူ၊ ဇာ. ၄-၂,
 ၁၈၂အလို ပရမတ္ထသစ္စာ(နိဗ္ဗာန်)ကိုယူ။ (သံ. ၄-၁, ၃၀၀၊ သင်္ခါ-၁, ၃၂၂)

အဿ။ ။ ပရိဒဟိဿတိကို “ပရိဒဟတိ”ဟု ဖွင့်သော ဇာ. ၄-၅, ၅၁နှင့် လျော်
 အောင် ကွစိ ဓာတုသုတ်ကြီးဖြင့် အသဓာတ်နောင် တိဝိဘတ်ကို ဓာတွန်နှင့်တကွ
 သပြု(ပါရာဘာ-၂, ၄၂၄)။ (တစ်နည်း) ပစ္စုပ္ပန်အနက်၌ ဧယုဝိဘတ်သက်၍ ကွစိ
 ဓာတုသုတ်ကြီးဖြင့် ဧယုကို ဓာတွန်နှင့်တကွ သပြု။ မှန်၏-သတ္တမိဝိဘတ်သည် ကာလ
 ၃ပါး၌ သက်နိုင်ကြောင်းကို သဒ္ဓါကျမ်းတို့၌ ဆို၏။ ရူ-၂၆၉-၂၈၅၌ကား ပစ္စုပ္ပန်
 အနက်ဟုပင် ဆို၏(ဝဏ္ဏနာ-၂၈၆၊ ဝိပောဓက-၂၁၂)။ “ဘဝေယျ(ထေရ. ၄-၂,
 ၃၆၆)”ဟူသော အဖွင့်အလိုမူ ပရိကပ္ပအနက်၌ သတ္တမိဧယုဝိဘတ်သာတည်း။

သမာဟိတော-ထားအပ်သောစိတ်ရှိသော၊ သုဋ္ဌိတော-ကောင်းစွာတည်သော၊ ဥပေတောတိ-ကား၊ ဣန္ဒြိယဒမေန စေတ-ဣန္ဒြိယတို့ကို ဆုံးမခြင်းသည်လည်း ကောင်း၊ ဝါ-နှင့်လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တပကာရေန-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ သစ္စေန စ-ဝစီသစ္စာသည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-နှင့်လည်းကောင်း၊ ဥပဂတော- ကပ်ရောက်အပ်သော၊ ဝါ-ပြည့်စုံသော၊ သ ဝေတိ-ကား၊ ဧဝရူပေါ-ဤသို့ သဘောရှိသော၊ သော ပုဂ္ဂလော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တံ ဂန္ဓကသာဝဝတ္ထံ-ထို နံ့သာဖြင့် ထုံအပ်သော ဖန်ရည်ဆိုးအဝတ်ကို၊ ဝါ-ထိုနံ့သာဖန်ရည်ဖြင့် ဖန်ရည် ဆိုးအပ်သော အဝတ်ကို၊ (ပရိဒဟိတံ-ငှာ) အရဟတိ-ထိုက်၏၊ ဣတိ-ဤတွင် ဂါထာအဖွင့် အပြီးတည်း။

ဂါထာပရိယောသာနေ-၌၊ ဒိသာဝါသိကော-အရပ်မျက်နှာ၌ နေသော၊ သော ဘိက္ခု-ထိုရဟန်းသည်၊ သောတာပန္နော-သောတာပန်သည်၊ အဟော- သိ-ဖြစ်ပြီ၊ အညေပိ-အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဗဟူ-များစွာသော ရဟန်းတို့ သည်၊ သောတာပတ္တိဖလဒီရိ-သောတာပတ္တိဖိုလ်အစရှိသော ဖိုလ်တို့သို့၊ ပါပုဏိသု-ရောက်ကြကုန်ပြီ၊ ဒေသနာ-ဒေသနာတော်သည်၊ မဟာဇနဿ သာတ္ထိကာ-သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ ဣတိ-ဤတွင် ဒေဝဒတ္တဝတ္ထုအပြီးတည်း။

ဒေဝဒတ္တဝတ္ထုဘာသာသင်္ဂါယနာပြီးပြီ။

၈- သာရိပုတ္တဝတ္ထုရဝတ္ထုဘာသာသင်္ဂါယနာ

အသာရေ သာရမတိနောတိ-အစရှိသော၊ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ-ဝေဠုဝန်ကျောင်း၌၊ ဝိဟရန္တော-သော်၊ ဝါ-စဉ်၊ အဂ္ဂသာဝကေဟိ- အဂ္ဂသာဝကတို့သည်၊ နိဝေဒိတံ-သိစေအပ်သော၊ ဝါ-လျှောက်ထားအပ်သော၊ သဗ္ဗယဿ-သိဉ္ဇည်းဆရာကြီး၏၊ အနာဂမနံ-မလာခြင်းကို၊ အာရဗ္ဗ-၍၊ ကထေသိ-ပြီ။

တကြ-ထိုဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော စကား၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အနုပုဗ္ဗိကထာ-အစဉ်အတိုင်း ဟောအပ်သော စကားတည်း။ ဟိ-ခဲ့၊ အမှာကံ-

ငါတို့၏။ သတ္တာ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဣတော-ဤကမ္ဘာမှ၊ ကပ္ပသတသဟ-
 သာဓိကာနံ-ကမ္ဘာတစ်သိန်းအလွန်ရှိကုန်သော၊ စတုန္ဒ-၄ခုကုန်သော၊ အ-
 သင်္ချေယျာနံ-အသင်္ချေတို့၏၊ မတ္တကေ-အထက်၌၊ အမရဝတိယာ နာမ-အမရ
 ဝတီမည်သော၊ နဂရေ-မြို့၌၊ သုမေဓော နာမ-သုမေဓမည်သော၊ ဗြာဟ္မဏ-
 ကုမာရော-ပုဏ္ဏားသတိုးသားသည်၊ ဟုတ္တာ-၍၊ သဗ္ဗသိပ္ပေသု-အလုံးစုံသော
 အတတ်ပညာတို့၌၊ နိပ္ပတ္တိံ-ပြီးဆုံးခြင်းသို့၊ ပတ္တာ-ရောက်၍၊ မာတာပိတူနံ-
 မိဘတို့၏၊ အစ္စယေန-ကွယ်လွန်ရာအခါ၌၊ အနေကကောဋီသင်္ချိ-တစ်ပါးမက
 များစွာသော ကုဋေအရေအတွက်ရှိသော၊ (ကုဋေပေါင်းများစွာ အရေအတွက်
 ရှိသော)၊ ဓနံ-ဥစ္စာကို၊ ပရိစ္စဇိတွာ-စွန့်၍၊ ဣသိပဗ္ဗဇံ-ရသေ့တို့၏ ပဗ္ဗဇာသို့၊
 ဝါ-ရသေ့ရဟန်းအဖြစ်သို့၊ (ရသေ့ဘဝသို့)၊ ပဗ္ဗဇိတွာ-ကပ်ရောက်၍၊ ဟိမဝန္တေ-
 ဟိမဝန္တာ၌၊ (ဟိမဝန္တာအနီး ဓမ္မိကတောင်ပေါ်ကျောင်း၌)၊ ဝသန္တော-နေလျက်၊
 ဈာနာဘိညာ-ဈာန်အဘိညာဉ်တို့ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ-ဖြစ်စေပြီး၍၊ အာကာသေ-
 န-ကောင်းကင်ဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တော-ကြွလသော်၊ ဒီပင်္ကီရဒသဗလဿ-ဒီပင်္ကီရာမြတ်
 စွာဘုရား၏၊ သုဒဿနဝိဟာရတော-သုဒဿနကျောင်းတော်မှ၊ ရမ္မဝတီနဂရံ-
 ရမ္မဝတီမြို့သို့၊ ပဝိသနတ္ထာယ-ဝင်တော်မူခြင်းအကျိုးငှာ၊ မဂ္ဂံ-ကို၊ သောဓယ-
 မာနံ-ရှင်းလင်းသုတ်သင်နေသော၊ ဇနံ-လူအပေါင်းကို၊ ဒိသွာ-မြင်၍၊ သယမ္ပိ-
 ကိုယ်တိုင်လည်း၊ ဧကံ-တစ်ခုသော၊ ပဒေသံ-အရပ်ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ မဂ္ဂံ-
 ကို၊ သောဓေတိ-စင်ကြယ်စေ၏၊ ဝါ-ရှင်းလင်းသုတ်သင်၏။ တသ္မိံ-ထိုလမ်းကို၊
 အသောဓိတေယေဝ-မရှင်းလင်း မသုတ်သင်အပ်သေးမီပင်၊ ဝါ-ရှင်းလင်းသုတ်
 သင်၍ မပြီးသေးမီပင်၊ အာဂတဿ-ကြွလာတော်မူသော၊ သတ္တုနော-မြတ်စွာ
 ဘုရားဖို့၊ ဝါ-အတွက်၊ အတ္တာနံ-ကိုယ်ကို၊ သေတုံ-တံတားကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊
 (တစ်နည်း) သေတုံ ကတွာ-တံတားခင်း၍၊ ကလလေ-ရွံ့ညွှန်၌၊ အဇိနစမ္ပံ-
 သစ်နက်ရေကို၊ အတ္ထရိတွာ-ခင်း၍၊ “သသာဝကသံဃော-တပည့်အပေါင်း
 နှင့်တကွ ဖြစ်တော်မူသော၊ သတ္တာ-သည်၊ ကလလံ-ရွံ့ညွှန်ကို၊ အနက္ကမိတွာ-
 မနင်းမှု၍၊ မံ-တပည့်တော်ကို၊ အက္ကမန္တော-နင်းတော်မူလျက်၊ ဂစ္ဆတု-ကြွ
 တော်မူပါ” ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ နိပန္နော-လဲလျောင်းပြီ၊ သတ္တာရာ-သည်၊
 တံ-ထိုသုမေဓာရသေ့ကို၊ ဒိသွာဝ-မြင်တော်မူ၍သာလျှင်၊ “ဧသ (ဧသော)-

ဤရသေ့သည်၊ **ဗုဒ္ဓကုံရော**-ဘုရားအလောင်းတည်း၊ အနာဂတေ-နောင်အခါ၌၊ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနံ-ကမ္ဘာတစ်သိန်းအလွန်ရှိကုန်သော၊ စတုန္ဒ-၄ခု ကုန်သော၊ အသင်္ချေယျာနံ-အသင်္ချေတို့၏၊ ပရိယောသာနေ-အဆုံး၌၊ ဂေါ-တမော နာမ-ဂေါတမမည်သော၊ ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ ဘဝိဿတိ-လိမ့်မည်၊” က္ကတိ-သို့၊ **ဗျာကတော**- မိန့်ကြားတော်မူအပ်ပြီ၊ ဝါ-ဗျာဒိတ်ပေးတော်မူအပ်ပြီ၊ တဿ သတ္တုနော-ထိုဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရား၏၊ အပရဘာဂေ-နောက်အဖို့၌၊ “ကောဏ္ဍညော-ကောဏ္ဍညဘုရားလည်းကောင်း၊ မင်္ဂလော-မင်္ဂလဘုရားလည်းကောင်း၊ သုမနော-သုမနဘုရားလည်းကောင်း၊ ရေဝတော-ရေဝတဘုရားလည်းကောင်း၊ သောဘိတော-သောဘိတဘုရားလည်းကောင်း၊ အနောမဒဿီ-အနောမဒဿီဘုရားလည်းကောင်း၊ ပဒုမော-ပဒုမဘုရားလည်းကောင်း၊ နာရဒေါ-နာရဒဘုရားလည်းကောင်း၊ ပဒုမုတ္တရော-ပဒုမုတ္တရဘုရားလည်းကောင်း၊ သုမေဓော-သုမေဓာဘုရားလည်းကောင်း၊ သုဇာတော-သုဇာတဘုရားလည်းကောင်း၊ ပိယဒဿီ-ပိယဒဿီဘုရားလည်းကောင်း၊ အတ္ထဒဿီ-အတ္ထဒဿီဘုရားလည်းကောင်း၊ ဓမ္မဒဿီ-ဓမ္မဒဿီဘုရားလည်းကောင်း၊ သိဒ္ဓတ္ထော-သိဒ္ဓတ္ထဘုရားလည်းကောင်း၊ တိဿော-တိဿဘုရားလည်းကောင်း၊ ဖုဿော-ဖုဿဘုရားလည်းကောင်း၊ ဝိပဿီ-ဝိပဿီဘုရားလည်းကောင်း၊ သိခီ-သိခီဘုရားလည်းကောင်း၊ ဝေဿဘူ-ဝေဿဘူဘုရားလည်းကောင်း၊ ကကုသန္ဓော-ကကုသန်ဘုရားလည်းကောင်း၊ ကောဏာ-ဂမနော-ကောဏာဂုမ်ဘုရားလည်းကောင်း၊ ကဿပေါ-ကဿပဘုရားလည်းကောင်း၊” က္ကတိ-သို့၊ လောကံ-လောကကို၊ ဩဘာသေတွာ-ထွန်းလင်းစေတော်မူ၍၊ ဥပ္ပန္နာနံ-ပွင့်တော်မူကုန်သော၊ တေဝိသတိယာ- ၂၀ ဆူသော၊

ဗုဒ္ဓကုံရော။ ။ **ဗုဒ္ဓကုံရော**တိ သုတာနုဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓသင်္ခါတာနံ တိဏ္ဏံ ဗုဒ္ဓါနံ အင်္ဂုရော ဓဇော ကေဠု မကုဋေတိ **ဗုဒ္ဓကုံရော**-ဓမ္မဋီ။

ဗျာကတော။ ။ ဝိ+အာ+ကရ+တ၊ ဝိဥပသာရနှင့် အာဥပသာရကြောင့် ကရဓာတ်သည် ကထန(ပြောဆိုခြင်း)အနက်ကို ဟောသည်(နီတိသုတ္တ-၂၁)၊ ဝိကို ဝိသေသအနက်၊ အာကို မရိယာဒအနက်ယူ၍ “ဗျာကတော-အထူး ပိုင်းခြား၍ မိန့်ကြားတော်မူအပ်ပြီ”ဟုလည်း ပေးကြသေး၏(မဟာဗု-၁, ဃံ)။

ဣမေသမ္ပိ ဗုဒ္ဓါနံ-ဤဘုရားရှင်တို့၏လည်း၊ သန္တိကေ-အထံတော်၌၊ လဒ္ဓ-
 ဗျာကရဏော-ရအပ်ပြီးသောဗျာဒိတ်ရှိသည်၊ ဝါ-ဗျာဒိတ်ရပြီးသည်၊ (ဟုတွာ)၊
 “ဒသ-ဆယ်ပါးကုန်သော၊ ပါရမိယော-ပါရမီတော်တို့လည်းကောင်း၊ ဒသ-ကုန်
 သော၊ ဥပပါရမိယော-ဥပပါရမီတော်တို့လည်းကောင်း၊ ဒသ-ကုန်သော၊
 ပရမတ္ထပါရမိယော-ပရမတ္ထပါရမီတော်တို့လည်းကောင်း၊” ဣတိ-သို့၊ သမ-
 တ္တိသ-အညီအမျှသုံးဆယ်သော၊ ဝါ-သုံးဆယ်တိတိဖြစ်သော၊ ပါရမိယော-
 ပါရမီတော်တို့ကို၊ ပူရေတွာ-ဖြည့်ကျင့်တော်မူပြီး၍၊ ဝေဿန္တရတ္တဘာဝေ-
 ဝေဿန္တရာမင်း၏ ဘဝ၌၊ ဌိတော-တည်လျက်၊ ပထဝိကမ္ပနာနိ-မြေကို လှုပ်စေ
 ကုန်သော၊ မဟာဒါနာနိ-ကြီးစွာသော အလှူတို့ကို၊ ဒတွာ-ပေးလှူ၍၊ ပုတ္တဒါရံ-
 သား၊ သမီး၊ မယားကို၊ ပရိစ္ဆေဒိတွာ-စွန့်လှူ၍၊ အာယုပရိယောသာနေ-အသက်
 ၏ အဆုံး၌၊ တုသိတပုရေ-တုသိတာနတ်ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတွာ-ဖြစ်၍၊ တတ္ထ-
 ထိုတုသိတာနတ်ပြည်၌၊ ယာဝတာယုကံ-အသက်ထက်ဆုံး၊ ဌတွာ-တည်၍၊
 ဒသသဟဿစက္ကဝါဠဒေဝတာဟိ-တစ်သောင်းသော စကြဝဠာ၌ နေကုန်သော
 နတ်ဗြဟ္မာတို့သည်၊ သန္နိပတိတွာ-ကောင်းစွာကျရောက်၍၊ ဝါ-စုဝေး၍၊

**ကာလော ဒေဝ မဟာဝီရ ဥပ္ပဇ္ဇ မာတုကုစ္ဆိယံ၊
 သဒေဝကံ တာရယန္တော၊ ဗုဇ္ဈဿု အမတံ ပဒံ။**

မဟာဝီရ-ကြီးသော လုံ့လရှိသော၊ ဒေဝ-အရှင်နတ်မင်း! ကာလော-
 ဘုရားဖြစ်ချိန်တန်ပါပြီ၊ မာတုကုစ္ဆိယံ-မယ်တော်၏ ဝမ်း၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇ-ဖြစ်ပြီး၍၊

ဥပ္ပဇ္ဇ။ ။ မဏိဒီပ၌ အနက်ပေးပုံ ၂မျိုးဖွင့်ရာ ပထမနည်းအလို “ကာလော
 ဒေဝ မဟာဝီရ”ကို ကာရဏဝါကျ၊ ဥပ္ပဇ္ဇကို ပဉ္စမိဟိဝိဘတ်ယူ၍ “မဟာဝီရ-သော၊
 ဒေဝ! ကာလော-ပြီ၊ (တသွာ-ကြောင့်၊) မာတုကုစ္ဆိယံ-၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇ-မူပါ၊ (ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ-၍၊)
 သဒေဝကံ-ကို၊ တာရယန္တော-သံသရာဟူသော သမုဒြာမှ နိဗ္ဗာန်ဟူသော ကြည်း
 ကုန်းသို့ ကူးမြောက်စေလိုသည်ဖြစ်၍၊ အမတံ ပဒံ-ကို၊ ဗုဇ္ဈဿု”ဟု ပေး၏။

ဒုတိယနည်း။ ။ ဤနည်း၌ “တာရယန္တော”ကို ဝိကတိကတ္တားကြံ၍ အကြွင်း
 မှာ ရှေ့နည်းအတိုင်းပင်၊ “မာတုကုစ္ဆိယံ-၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇ-လော၊ (ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ-၍၊) အမတံ
 ပဒံ-ကို၊ ဗုဇ္ဈဿု-လော၊ (ဗုဇ္ဈိတွာ-၍၊) သဒေဝကံ-ကို၊ တာရယန္တော-စေသည်၊ (ဘဝ-

သဒေဝကံ-နတ်နှင့်တကွသော သတ္တဝါအပေါင်းကို၊ တာရယန္တော-ကယ်တင်
တော်မူလျက်၊ [“တာရယန္တော-ကူးစေတော်မူလျက်”ဟု သဒ္ဒတ္ထ ပေးပါ] **အမတံပဒံ-**
မသေရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို၊ ဗုဇ္ဈဿု-သိတော်မူပါ။ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝုတ္တေ-
တောင်းဆိုအပ်သော်၊

**ကာလံ ဒေသဉ္စ ဒီပဉ္စ၊ ကုလံ မာတရမေဝ စ၊
ဣမေ ပဉ္စ ဝိလောကေတွာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ မဟာယသော။**

ကာလံ-ဘုရားဖြစ်ရာအခါလည်းကောင်း၊ ဒေသဉ္စ-ဘုရားဖြစ်ရာအရပ်
ဒေသလည်းကောင်း၊ ဒီပဉ္စ-ဘုရားဖြစ်ရာကျွန်းလည်းကောင်း၊ ကုလံ-ဘုရားဖြစ်
ရာအမျိုးလည်းကောင်း၊ မာတရမေဝ စ-မယ်တော်ရင်းသာလျှင်လည်းကောင်း၊
ဝါ-မယ်တော်ရင်း၏ အသက်အပိုင်းအခြားသာလျှင်လည်းကောင်း၊ (ဣတိ-
ဤသို့) ဣမေ ပဉ္စ-ဤ၅မျိုးသောအရာတို့ကို၊ ဝိလောကေတွာ-ကြည့်ရှုပြီး၍၊
မဟာယသော-များသော အခြွေအရံ၊ အကျော်အစောရှိသော အလောင်း
တော်နတ်မင်းသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-မယ်တော်ဝမ်း၌ ဖြစ်၏။

ဣတိ-ဤသို့၊ ပဉ္စ-၅မျိုးကုန်သော၊ မဟာဝိလောကနာနိ-ကြီးစွာသော
ဖြစ်တော်မူပါလော့)”ဟု ပေး။ (မြို့နီ ဝံသစ်-၄၀၂အကျယ်ရှု)

အမတံ ပဒံ။ ။ ဤပုဒ်ကို သမာသ်၊ ဝါကျအားဖြင့် ၂မျိုးယူကြ၏။ ဝါကျယူလျှင်
“အမတံ-သေခြင်းမရှိရာဖြစ်သော၊ ပဒံ-နိဗ္ဗာန်ကို”ဟု ပေး၊ သမာသ်ယူလျှင် “နတ္ထိ
ဧတဿ မတံ ဘင်္ဂေါ၊ န ဝါ ဧတသ္မိံ အဓိဂတေ မရဏန္တိ အမတံ၊ ပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ ပဒံ၊ အ-
မတဉ္စ+တံ+ပဒဉ္စာတိ အမတံပဒံ(ဝိသုဒ္ဓိဋီ-၂၊ ၁၈၅)”ဟုပြု၊ “အမတပဒံ”ဟု ဆိုလို
လျက် ဆန္ဒာနုရက္ခဏအကျိုးငှာ နိဂ္ဂဟိတံလာ။

တစ်နည်း။ ။ အမတသဒ္ဓါ နိဗ္ဗာန်ပရိယာယ်၊ ပဒသဒ္ဓါ ကာရဏပရိယာယ်ဟု
ယူ၍ “အမတဿ+ပဒံ အမတပဒံ၊ (တစ်နည်း) အမတံ+ပဒံ ဧတဿာတိ အမတ-
ပဒံ”ဟု ပြုကာ “သဒေဝကံ-ကို၊ တာရယန္တော-စေလျက်၊ ဝါ-စေလတ္တံ့ဖြစ်၍၊ (ကြိယာ
ဝိသေသန)၊ ဝါ-စေခြင်းငှာ၊ (သမ္ပဒါန်အနက်)၊ အမတံပဒံ-အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်၏
အကြောင်းဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို၊ ဝါ-နိဗ္ဗာန်ဟူသော
အကြောင်းအာရုံရှိသော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို၊ ဗုဇ္ဈဿု”ဟုလည်း
ပေးကြ၏။ (မြို့နီဝံသစ်-၄၀၂)

ကြည့်ခြင်းတို့ကို၊ ဝါ-ကြည့်ခြင်းကြီးတို့ကို၊ ဝိလောကေတွာ-ကြည့်ရှုပြီး၍၊ တတော-ထိုတုသိတာနတ်ပြည်မှ၊ စုတော-စုတေသည်၊ (သမာနော-သော်) သကျရာဇကုလေ-သာကီဝင်မင်းမျိုး၌၊ ပဋိသန္ဓိ-ပဋိသန္ဓေကို၊ ဂဟေတွာ-ယူတော်မူ၍၊ ဒသမာသစ္စယေန-ဆယ်လလွန်ရာအခါ၌၊ မာတုကုစ္ဆိတော-မယ်တော်၏ ဝမ်းမှ၊ ဝိဇာယိ-ဖွားတော်မူပြီ။ သောဠသဝဿကာလေ-၁၆နှစ် ရှိရာအခါ၌၊ တတ္ထ-ထိုသာကီဝင်မင်းမျိုး၌၊ မဟာသမ္ပတ္တိယာ-ကြီးစွာသော စည်းစိမ်ဖြင့်၊ ပရိဟရိယမာနော-အမြဲသုံးဆောင်ခံစားစေအပ်သည်၊ ဝါ-ကြီးပွားစေအပ်၊ မွေးမြူစောင့်ရှောက်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အနုက္ကမေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ ဘဒြယောဗ္ဗနံ-ကောင်းသော အရွယ်၏ အဖြစ်သို့၊ ဝါ-ကောင်းသော ၁၆နှစ်အရွယ်သို့၊ ပတွာ-ရောက်၍၊ ဝါ-သော်၊ တိဏ္ဍံ-၃မျိုးကုန်သော၊ ဥတူနံ-ဥတုတို့အား၊ အနုတ္ထဝိကေသု-လျောက်ပတ်ကုန်သော၊ တီသု-၃ဆောင်ကုန်သော၊ ပါသာဒေသု-ပြာသာဒ်တို့၌၊ ဒေဝလောကသိရိ ဝိယ-နတ်ပြည်၏ အသရေကို ကဲ့သို့၊ ရဇူသိရိ-မင်းအဖြစ်၏ အသရေကို၊ အနုဘဝန္တော-ခံစားစဉ်၊ ဥယျာန-ကီဠာယ-ဥယျာဉ်၌ ကစားခြင်းငှာ၊ ဂမနသမယေ-သွားရာအခါ၌၊ အနုက္ကမေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ ဇိဏ္ဏဗျာဓိမတသင်္ခါတေ-သူအို၊ သူနာ၊ သူသေဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ တယော-၃ယောက်ကုန်သော၊ ဒေဝဒူတေ-နတ်တမန်တို့ကို၊ ဒိသွာ-မြင်ရ၍၊ သဗ္ဗာတသံဝေဂေါ-လွန်စွာဖြစ်သော ထိတ်လန့်ခြင်းရှိသည်၊ ဝါ-လွန်စွာဖြစ်သော ထိတ်လန့်ကြောင်းသဟောတ္တပ္ပဉာဏ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ နိဝတ္တိတွာ-ပြန်လှည့်၍၊ စတုတ္ထဝါရေ-စတုတ္ထအကြိမ်၌၊ ပဗ္ဗဇိတံ-ရသေ့ရဟန်းကို၊ ဒိသွာ-၍၊ “ပဗ္ဗဇာ-ရသေ့ရဟန်းအဖြစ်သည်၊ သာဓု-ကောင်း၏။” ဣတိ-သို့၊ ပဗ္ဗဇာယ-ရသေ့ရဟန်းအဖြစ်၌၊ ရုစိံ-အလိုဆန္ဒကို၊ ဥပ္ပာဒေတွာ-ဖြစ်စေပြီး၍၊ ဥယျာနံ-ဥယျာဉ်သို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ တတ္ထ-ထိုဥယျာဉ်၌၊ ဒိဝသံ-နေအချိန်ကို၊ ခေပေတွာ-

ပရိဟရိယမာနော။ ။ ပရိ+ဟရ+ယ+မာန၊ ကာရိတ်ကျေ၊ ပရိရှေးရှိသော ဟရဓာတ်သည် နိစ္စဘောဂ(အမြဲသုံးဆောင်ခြင်း)အနက်ကို ဟောသည်(ဝိသုဒ္ဓိဋီ-၁၊ ၉၃၊ ဓာတွတ္ထ)။ “ပရိဟရန္တိ ပေါသန္တိ. . . ပေါသနဉ္စေတ္ထ ဝဗ္ဗနံ(ကြီးပွားစေခြင်း)၊ ဘရဏံ (မွေးမြူခြင်း) ဝါ(သိဋ္ဌိသစ်-၁၁၅)။ **ပရိဟရိယမာနော**တိ ရက္ခိယမာနော(နိယော)” ဟူသော အဖွင့်ကို ကြည့်၍ နောက်နည်းပေးသည်။

ကုန်စေပြီး၍၊ မင်္ဂလပေါက္ခရာဇာတိတီရေ-မင်္ဂလာရေကန်၏ ကမ်းစပ်၍၊ နိသိန္နော-ထိုင်နေသည်။ (သမာနော-ဖြစ်စဉ်)၊ ကပ္ပကဝေသံ-ဆတ္တာသည်၏အသွင်ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ အာဂတေန-လာသော၊ ဝိဿကဓမ္မေန-ဝိသကြိုမည်သော၊ ဒေဝပုတ္တေန-နတ်သားသည်၊ အလင်္ကာတပဋိယတ္ထော-တန်ဆာဆင်ခြင်းဖြင့် ပြင်ဆင်ခြယ်သအပ်သည်။ (အလှပြင်အပ်သည်)၊ (ဟုတွာ)၊ ရာဟုလကုမာရဿ-ရာဟုလာသတို့သား၏၊ ဇာတသာသနံ-ဖွားမြင်၏ဟူသော သတင်းစကားကို၊ ဝါ-ဖွားမြင်ကြောင်း သတင်းစကားကို၊ သုတွာ-ကြားရ၍၊ ပုတ္တသိနေဟဿ-သား၌ဖြစ်သော ချစ်ခြင်း၏၊ ဗလဝဘာဝံ-အားရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ (အားကြီးကြောင်းကို)၊ ဥတွာ-၍၊ “ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ ဣဒံ ဗန္ဓနံ-ဤအနှောင်အဖွဲ့သည်၊ န ဝဗတိ-မတိုးပွားသေး၊ တာဝဒေဝ-ထိုမတိုးပွားသေးမိသာလျှင်၊ နံ-ထိုအနှောင်အဖွဲ့ကို ဆိန္ဒိဿာမိ-ဖြတ်အံ့။” ဣတိ စိန္တေတွာ၊ သာယံ-ညနေချမ်းအခါ၌၊ နဂရံ-မြို့သို့၊ ပဝိသန္တော-ဝင်လသော်။

**နိဗ္ဗုတာ နူန သာ မာတာ, နိဗ္ဗုတော နူန သော ပိတာ၊
 နိဗ္ဗုတာ နူန သာ နာရီ, ယဿာယံ ဤဒိသော ပတိ။**

(ယဿာ မာတုယာ-အကြင်မိခင်၏၊ ဤဒိသော-ဤမောင်တော်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ အယံ ပုတ္တော-ဤသားကောင်းရတနာသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏။) သာ မာတာ-ထိုသားကောင်း မိခင်သည်၊ နိဗ္ဗုတာ နူန-သောကခပ်သိမ်း၊ ပူမလိမ်းသဖြင့်၊ အေးငြိမ်းပေလိမ့်တကား၊ (ယဿ ပိတုနော-အကြင်ဖခင်၏၊ ဤဒိသော-သော၊ အယံ ပုတ္တော-သည်၊ အတ္ထိ-၏။) သော ပိတာ-ထိုသားကောင်းဖခင်သည်၊ နိဗ္ဗုတော နူန-တကား၊ (ယဿာ နာရီယာ-အကြင်အမျိုးသမီး၏၊ ဤဒိသော-သော၊ အယံ ပတိ-ဤကြင်ဘက်လင်သည်၊ အတ္ထိ-၏။) သာ နာရီ-ထိုအမျိုးသမီးသည်၊ နိဗ္ဗုတာ နူန-တကား။

ဝိဿကဓမ္မေန။ ။ ဝိဿံ သဗ္ဗံ+ကမ္မံ ယဿာတိ ဝိဿကဓမ္မာ-အလုံးစုံသော အမှုကိစ္စရှိသော နတ်သား၊ ဝါ-အမှုခပ်သိမ်း ပြုစွမ်းနိုင်သော ဗိသုကာနတ်သား(မောင်နိ-၁, ၃၀၄)။

နိဗ္ဗုတာ ၊ပေ၊ ပတိ။ ။ အထက်ပါ အနက်ကား ပညာရှိအများ နှစ်သက်အပ်သော

အနက်တည်း၊ ဘိန္နသတ္တိသမဝေတနည်းအရ ယဿာကို “ယဿာ မာတုယာ၊ ယဿ ပိတုနော”ဟု ပြင်၍ ပေးရသည်။ “သာ မာတာ၊ သော ပိတာ” တို့၏ သမ္ပန်ကို “ဤ-ဒိသဿ ပုတ္တဿ” သာ နာရီ၏ သမ္ပန်ကို “ဤဒိသ ပတိနော”ဟု ပါဠိလို ထည့်နိုင်သည်။ အထက်၌ ကျက်ရလွယ်ကူစေရန် မြန်မာနက်အားဖြင့်သာ ထည့်ပေးခဲ့သည်။ စတုတ္ထပါဒ၌ “ယဿာယံ ဤဒိသော ပုတ္တော ပတိ”ဟု ဆိုလိုလျက် ဆန်းစောင့်လိုသောကြောင့် ပုတ္တောကို ချေထားသည်။ (မဏိဒီပ၊ ကျော်နိဂံ-၁၇၅)

နိယော။ ။ ထို၌ “(ယာ မာတာ-သည်၊ ဤဒိသံ-သော၊ ပုတ္တံ-ကို၊ လဘမာနာ-ရ၏။) သာ မာတာ-သည်၊ နိဗ္ဗတာ နူန”ဟု တစ်နည်းပေး၏။ ဒုတိယပါဒ၌ “ယော ပိတာ ဤဒိသံ ပုတ္တံ လဘမာနော”ဟု ထည့်၍ နောက်၂ပါဒ၌ကား အထက်နည်းအတိုင်း ပေး၏။

ကျော်နိဂံ-၁၇၄၊ ၁၇၅။ ။ ထို၌ မဏိဒီပကို ကြည့်၍ ၄နည်းပေး၏။ ပထမနည်း ပေးပုံမှာ အထက်အတိုင်းပင်၊ ဒုတိယနည်း၌ အယံကို ပကတိကတ္တား၊ ပုတ္တောကို ပိကတိကတ္တားယူ၍ “(ဘောတိယော-အို...သူငယ်ချင်းမတို့!) ဤဒိသော-သော၊ အယံ-ဤယောကျ်ားသည်၊ ဝါ-ဤသိဒ္ဓတ္ထမင်းသားသည်၊ (ယဿာ မာတုယာ-၏။) ပုတ္တော-သည်၊ (ဟောတိ)၊ (ဤဒိသဿ-သော၊ ဣမဿ-ဤယောကျ်ား၏။ ဝါ-ဤသိဒ္ဓတ္ထမင်းသား၏။) သာ မာတာ နိဗ္ဗတာ နူန”ဟု ပေး၏။

တတိယနည်း။ ။ မာတာကို ဝိသေသန၊ သာကို ဝိသေသယူ၍ “(ဘောတိ-ယော-တို့!) ဤဒိသော-သော၊ အယံ-ဤသိဒ္ဓတ္ထမင်းသားသည်၊ (ယဿာ-အကြင်မိန်းမ၏။ ဝါ-အကြင်မိဖုယား၏။) ပုတ္တော-သည်၊ ဟောတိ၊ (ဤဒိသဿ-သော၊ ဣမဿ-ဤသိဒ္ဓတ္ထ မင်းသား၏။) မာတာ-အမေဖြစ်သော၊ သာ-ထိုမိန်းမသည်၊ ဝါ-ထိုမိဖုယားသည်၊ နိဗ္ဗတာ နူန”ဟု ပေး၏။ ဒုတိယနည်းထက် အယံအစွဲ၊ ယဿာအစွဲသာ ထူး၏။

စတုတ္ထနည်း။ ။ တန္တနည်း၊ အာပုတ္တိနည်းအရ ပတိကို ရှေ့၂ပါဒ၌လည်း ယူ၍ “ဤဒိသော-သော၊ ပတိ-တစ်လောကလုံး၏ အကြီးအမှူးဖြစ်သော၊ အယံ-ဤယောကျ်ားမြတ်သည်၊ ယဿာ-အကြင်မိခင်၏။ ဝါ-အကြင်မိန်းမ၏။ ဝါ-အကြင်မိဖုယား၏။ ပုတ္တော-သည်၊ ဟောတိ၊ (ဤဒိသဿ ပတိနော-တစ်လောကလုံး၏ အကြီးအမှူး ဖြစ်သော၊ ဣမဿ-ဤယောကျ်ားမြတ်၏။ သာ မာတာ-ထိုအမေသည်၊ (တစ်နည်း) မာတာ-သော၊ သာ-ထိုမိန်းမသည်၊ ဝါ-ထိုမိဖုယားသည်၊ နိဗ္ဗတာ နူန”ဟု ပေး၏။

ဣတိ-ဤသို့၊ ကိသာဂေါတမိယာ နာမ-ကိသာဂေါတမိမည်သော၊ ပိတုတ္ထာ-
 ဓိတာယ-အရိုးတော်၏ သမီးတော်သည်၊ ဘာသိတံ-ရွတ်ဆိုအပ်သော၊ ဣမံ
 ဂါထံ-ကိုသုတ္တ-ကြားရ၍၊ “အဟံ-ငါ့ကို၊ ဣမာယ-ဤကိသာဂေါတမိသည်၊
 နိဗ္ဗတပဒံ-နိဗ္ဗတပုဒ်ကို၊ သာဝိတော-ကြားစေအပ်ပြီ။” ဣတိ-ဤသို့ တွေး၍၊
 (ကျေးဇူးတင်၍)၊ မုတ္တာဟာရံ-ပုလဲသွယ်ကို၊ (ပုလဲကုံးကို)၊ သြမုဋ္ဌိတွာ-ချွတ်၍၊
 တဿာ-ထိုကိသာဂေါတမိဖို့၊ ဝါ-အထံသို့၊ ပေသေတွာ-ပို့စေ၍၊ (တစ်နည်း)
 တဿာ-အား၊ ပေသေတွာ-ပေးပို့၍၊ [ရှေ့နည်း ပိသဓာတ် ပေသန(စေခိုင်းခြင်း)
 အနက်၊ နောက်နည်း ဒါန(ပေးခြင်း)အနက်] အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဘဝနံ-နန်းတော်သို့
 ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ သိရိသယနေ-ကျက်သရေရှိသော အိပ်ရာ၌၊ နိသိန္နော-ထိုင်
 လျက်၊ နိဒ္ဒေါပဂတာနံ-အိပ်ပျော်ခြင်းသို့ ရောက်နေကုန်သော၊ နာဠကိတ္တိနံ-
 ကချေသည်မတို့၏၊ ဝိပုကာရံ-ဖောက်ပြန်သော အခြင်းအရာကို၊ ဒိသွာ-မြင်ရ
 ၍၊ နိဗ္ဗန္ဓဟဒယော-ငြီးငွေ့သောစိတ်နှလုံးရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဆန္ဒံ-ဆန္ဒအမတ်
 ကို၊ ဥဋ္ဌာပေတွာ-ထစေ၍၊ ဝါ-နှိုး၍၊ ကဏ္ဍကံ-ကဏ္ဍကမြင်းကို၊ [ကမတိ ယာတိတိ
 ကဏ္ဍော၊ သရော၊ (ကမ+ဥ-မောင်-၇, ၅၈)၊ သီယဇေတ္တာ ကဏ္ဍော ဝိယာတိ ကဏ္ဍ-
 ကော-မြို့နီဝံသစ်-၄၀၂။] အာဟရာပေတွာ-ဆောင်ယူစေ၍၊ တံ-ထိုကဏ္ဍက
 မြင်းတော်သို့၊ အာရုယျ-တက်ရောက်၍၊ ဝါ-စီး၍၊ ဆန္ဒသဟာယော-ဆန္ဒဟူ
 သော အဖော်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ-၍)၊ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠဒေဝတာဟိ-တစ်
 သောင်းသော စကြဝဠာ၌နေကုန်သော နတ်ဗြဟ္မာတို့သည်၊ ပရိဝုတော-ခြံရံ
 အပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ မဟာဘိနိက္ခမနံ-မြတ်သော တောထွက်တော်မူခြင်းကို၊
 ဝါ-ဖြင့်၊ နိက္ခမိတွာ-ထွက်တော်မူ၍၊ အနောမာနဒီတီရေ-အနောမာမြစ်ကမ်း၌၊
 ပဗ္ဗဇိတွာ-ရဟန်းပြုတော်မူ၍၊ အနုက္ကမေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ ရာဇဂဟံ-သို့၊ ဂန္ဓာ-

ပိတုတ္ထာဓိတာယ။ ။ ကိသာဂေါတမိ ဥဠုရိရာ ဤကိသာဂေါတမိကား ဘုရား
 ရှင်နှင့် တစ်ဝမ်းကွဲမောင်နှမတော်စပ်သူတည်း၊ ပိတုတ္ထာသဒ္ဓါ “ဘဒ္ဒေ”ဟူသော အနက်
 ကို မဟောပါ။ “အရိုး”ဟူသောအနက်ကိုသာ ဟော၏။ မြို့နီဝံသစ်-၄၀၆၌လည်း “အရိုး
 တော်၏သမီး”ဟုပင် ပေး၏။ မြတ်စွာဘုရားမှာ “အမိတာမင်းသမီးနှင့် ပါလိတာ
 မင်းသမီး”ဟု အရိုးတော် ၂ယောက် ရှိ၏။ ထိုတွင် အမိတာမင်းသမီးမှာ တိဿထေရ-
 ဝတ္ထု၌ ပါသော “တိဿထေရ်”ဟူသော သားတော်တစ်ပါးသာ ရှိရကား ကိသာဂေါတမိ
 သည် ပါလိတာမင်းသမီး၏ သမီးတော်ဖြစ်ဖွယ်ရှိ၏။ [ပိတုတ္ထာသဒ္ဓါ ဘဒ္ဒေအနက်ဟော
 မဟုတ်ကြောင်းကို နှာ-၁၁၂၌ အကျယ်ရေးခဲ့ပြီ။]

ကြွတော်မူ၍၊ တတ္ထ-ထိုရာဇဂြိုဟ်မြို့၌ ပိဏ္ဏာယ-ငှာ၊ စရိတ္တာ-၍၊ ပဏ္ဏဝပဗ္ဗတ-
 ပဗ္ဗာရေ-ပဏ္ဏဝတောင်ဝှမ်း၌၊ နိသိန္ဓော-ထိုင်နေတော်မူသည်။ (သမာနော-
 သော်၊) မဂဓရညာ-မဂဓပြည်ရှင် ဗိမ္ဗိသာရမင်းသည်၊ ရဇဇေန-တိုင်းနိုင်ငံဖြင့်၊
 နိမန္တိယမာနော-ဖိတ်မန်အပ်သော်၊ တံ-ထို တိုင်းနိုင်ငံကို၊ ပဋိက္ခိပိတ္တာ-ပယ်မြစ်
 ၍၊ သဗ္ဗညုတံ-သဗ္ဗညု၏ အဖြစ်သို့၊ ပတ္တာ-ရောက်တော်မူ၍၊ ဝါ-လသော်၊
 အတ္တနော-၏၊ ဝိဇိတံ-တိုင်းနိုင်ငံသို့၊ အာဂမနတ္ထာယ-ကြွလာခြင်းအကျိုးငှာ၊
 တေန-ထိုမဂဓပြည်ရှင် ဗိမ္ဗိသာရမင်းသည်၊ ဂဟိတပဋိညော-ယူအပ်ပြီးသော
 ပဋိညာဉ်ရှိသည်။ (ဝန်ခံကတိကို ယူထားပြီးသည်)၊ (ဟုတ္တာ)၊ အာဠာရဉ္စ-အာ
 ဠာရရသေ့သို့လည်းကောင်း၊ ဥဒကဉ္စ-ဥဒကရသေ့သို့လည်းကောင်း၊ ဥပသင်္ကမိ-
 တွာ-၍၊ တေသံ-ထိုရသေ့တို့၏၊ သန္တိကေ-အထံ၌၊ အဓိဂတဝိသေသံ-ရအပ်
 သော တရားထူးကို၊ (တတိယာရပုဗ္ဗာန်၊ စတုတ္ထာရပုဗ္ဗာန်ဟူသော တရားထူးကို)၊
အနလင်္ကရိတ္တာ-(တော်ပြီ၊ အကျိုးမရှိဟု) အဖန်ဖန် ပယ်မြစ်ခြင်းကို ပြု၍၊
 ဆဗ္ဗဿာနိ-၆နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ မဟာပဓာနံ-မြတ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှု
 ကို၊ ပဒဟိတ္တာ-အားထုတ်ပြီး၍၊ ဝိသာခပုဏ္ဏမဒိဝသေ-ကဆုန်လပြည့်နေ့၌၊
 ပါတောဝ-နံနက်စောစော၌ပင်၊ သုဇာတာယ-သုဇာတာသည်၊ ဒိန္နုပါယသံ-
 ကပ်လှူအပ်သော နို့ယနာကို၊ ပရိဘုဉ္ဇိတ္တာ-ဘုဉ်းပေးပြီး၍၊ **နေရဉ္စရာယ**-နေ
 ရဉ္စရာမည်သော၊ နဒိယာ-မြစ်၌၊ သုဝဏ္ဏပါတီ-ရွှေခွက်ကို၊ ပဝါဟေတွာ-မျော

အနလင်္ကရိတ္တာ ။ ။ “အနု+အလံ+ကရိတ္တာ” ဟုဖြတ်၊ အနုသည် ပုနပျန်အနက်၊
 အလံသည် ဝါရဏ(ပယ်မြစ်ခြင်း)အနက်ကို ဟော၏။ (တစ်နည်း) “န+အလံ+
 ကရိတ္တာ” ဟုဖြတ်၊ “အလံ+န+ကရိတ္တာ အနလင်္ကရိတ္တာ” ဟု အယုတ္တသမာသံဝိဂြိုဟ်ပြု။
 အလံသဒ္ဓါ ယုတ္တအနက်ကို ဟော၏။ “အနလင်္ကရိတ္တာ-သင့်လျော်၏ဟု စိတ်၌ မပြု
 (နှလုံးမသွင်း)မူ၍၊ ဝါ-နှစ်သက်ဖွယ်ရာ၊ အနှစ်သာရဟု မယူဆမူ၍” ဟုပေး။ [အန-
 လင်္ကရိတ္တာတိ “အလံ ဣမိနာ အလံ ဣမိနာ”တိ ပုနပျန် အလင်္ကရိတ္တာ(မဋ္ဌ-၂၊
 ၇၈)။ **အနလင်္ကရိတ္တာ**တိ အနု အနု အလံကတွာ ပုနပျန် “ဣမာနိ န ကိဉ္စိ ပယောဇန”န္တိ
 ကတွာ(မဋီ-၂၊ ၁၂၉)။ **အနလင်္ကရိတ္တာ**တိ အလန္တိ အကတွာ၊ “ဧတံ တပွက”န္တိ ဝါ
 “သာရဘူတ”န္တိ ဝါ ဧဝံ အဂ္ဂဟေတွာ(သုတ္တနိံ. ၄-၁, ၁၀၀၊ အပ. ၄-၁, ၂၀၈)။]

နေရဉ္စရာယ။ ။ နတ္ထိ+ဧလာ ယတ္ထာတိ နေလံ-ရွံ့ညွှန်မှော်ညှင်းစသော အပြစ်မရှိ

စေ၍၊ ဝါ-မျှော၍၊ နေရူရာယ-သော၊ နဒိယာ-၏၊ တီရေ-ကမ်းနား၌၊ မဟာ-
 ဝနသဏ္ဍေ-ကြီးစွာသောတောအုပ်၌၊ (အင်ကြင်းတောအုပ်ကြီး၌)၊ နာနာ-
 သမာပတ္တိဟိ-အမျိုးမျိုးသော ဈာန်သမာပတ်တို့ဖြင့်၊ ဒိဝသဘာဂံ-နေ့အဖို့ကို၊
 ဝီတိနာမေတွာ-ကုန်လွန်စေပြီး၍၊ သာယန္တသမယေ-ညနေချမ်းအခါ၌၊ **သော-
 တ္တိယေန**-ဝေဒမန္တာန်ကို ရွတ်ဖတ်တတ်သော ပုဏ္ဏားသည်၊ ဒိန္နံ-လှူအပ်သော၊

သောရေ၊ နေလံ+ဇလံ ယတ္ထာတိ နေရူရာ-ရွံ့ညွှန်မှော်ညှင်းစသော အပြစ်မရှိသော
 ရေရှိသောမြစ်၊ “နေလဇလာ”ဟု ဆိုလိုလျက် လကို ရပြု၊ နိဂ္ဂဟိတ်လာ၊ နိဂ္ဂဟိတ်ကို
 ဥပြု၊ (တစ်နည်း) နီလံ+ဇလံ ယတ္ထာတိ နေရူရာ-စိမ်းညိုသော ရေရှိသောမြစ်၊
 “နီလဇလာ”ဟု ဆိုလိုလျက် နီ၏ ဤကို ဧပြု၊ လကို ရပြု၊ နိဂ္ဂဟိတ်လာ၊ နိဂ္ဂဟိတ်ကို
 ဥပြု။ (ဥဒါန. ၄-၂၅၊ သာရတ္ထ-၃၊ ၁၃၂)

သောတ္တိယေန။ ။ **श्रोत्रियं शृणो रूधीते**(ပါ. ၅-၂, ၈၄)သုတ်၏ အဖွင့်ဖြစ်သော
 ကာသိကာဝုတ္တိနှင့် တတွဗောဓိနီ၊ ထောမနိမိတို့အလို သောတ္တိယသည် ဝေဒကျမ်းကို
 သင်အံ့လေ့လာသော ပုဏ္ဏားအနက်ဟော၊ ပုဒ်၊ ဓာတ်၊ ပစ္စည်း စိစစ်ဖွယ်မလိုသည့်
 အနိပ္ပန္နပါဠိပဒိကရူဠိပုဒိတည်း၊ (တစ်နည်း) “ဆန္ဒ+အဇ္ဈယန္တေတိ သောတ္တိယာ”ဟု
 ပြု၊ ဆန္ဒသ်(ဆန္ဒ)+ယဉ်(ဣယ)၊ ဆန္ဒသ် (ဆန္ဒ)ကို သောတ္တပြု။

စိန္တာဋီ၊ နိဝံသစ်။ ။ သုတိ+အဇ္ဈယန္တေတိ သောတ္တိယာ(စိန္တာဋီ၊ ဓာန်နိသစ်-
 ၄၀၈)၊ သုတိသင်္ခါတော ဝေဒေါ ဧတေသံ အတ္တိ၊ တံ ဝါ အဇ္ဈယန္တေ၊ သဇ္ဈာယန္တိ ဝါ
 တန္တိ သောတ္တိယာ (မြို့နိဝံသစ်-၁၄၄၊ ၄၀၇)၊ သုတိ+ဣယ၊ တမာဒိဂိုဏ်းဖြစ်သော
 ကြောင့် သုတိကို သောတ္တပြု။

ဓာန်ဋီ-၄၀၈။ ။ သုတ္တံ+အဇ္ဈယန္တေတိ သောတ္တိယာ၊ [သုတ္တံ+ဏိကာ၊ ကကို ယ
 ပြု]၊ (တစ်နည်း) ဆန္ဒံ+အဇ္ဈယန္တေတိ သောတ္တိယာ၊ [ဆန္ဒံ+ဏာ၊ ယဒနုပပန္နာ နိပါ-
 တနာ သိဇ္ဈန္တိသုတ်ဖြင့် ဆန္ဒကို သောတ္တိယပြု။]

ဝုဒ္ဓိဖြင့် ရှိရပုံ။ ။ “သုတ္တံ+ဏိကာ”ဟု ခွဲလျှင် သံယုတ်နှောင်းရာ၌ ဝုဒ္ဓိဒိသရဿ
 ဝါ သံယောဂန္တဿ သဏေ စ သုတ်က ဝုဒ္ဓိအပြုကို တားမြစ်သောကြောင့် “သုတ္တိယ”
 ဟု ရှိသင့်၏၊ သို့သော် “နေန နိဒ္ဓိဋ္ဌံ အနိစ္စံ (နေန-နပဋိသေဓဖြင့်၊ နိဒ္ဓိဋ္ဌံ-ညွှန်ပြအပ်သော
 အစီအရင်သည်၊ အနိစ္စံ-မမြဲ)”ဟူသော ပရိဘာသာအရ “အသံယောဂန္တဿ”ဟု န-
 မြစ်သော အစီအရင် မမြဲသောကြောင့် သံယုတ်နှောင်းသော်လည်း ဝုဒ္ဓိပြု၍ “သောတ္တိ-
 ယ”ဟု ရှိရသည်။

တိဏံ- သမန်းမြက်ရှစ်ဆုပ်ကို၊ (သမန်းမြက်ထုံး ၈ထုံးကို)၊ ဂဟေတွာ-ယူတော်မူ၍၊ ကာဠေန-ကာဠမည်သော၊ နာဂရာဇေန-နဂါးမင်းသည်၊ အဘိတ္ထုတ-ဂုဏော-ချီးမွမ်းအပ်သော ဂုဏ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ **ဗောဓိမဏ္ဍံ**- ဗောဓိမဏ္ဍိုင်သို့

အနက်အမျိုးမျိုး။ ။ “သောတ္တိယော နာမ တိဏဟာရကော(ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄-၃၃၇၊ အပ. ၄-၁,၈၄)”ကို ကြည့်၍ “သောတ္တိယေန-သောတ္တိယမည်သော မြက်ထမ်း (မြက်ရိတ်)ပုဏ္ဏားသည်၊ ဝါ-သောတ္တိယမည်သော မြက်ထမ်းယောက်ျားသည်”ဟုလည်း ပေးကြ၏။ (မြို့နီဝံသစ်-၄၀၈)

သောတ္တိယ။ ။ ပကိဏ္ဏကဝင်၊ လကုဏ္ဏကဘဒ္ဒိယတ္ထေရဝတ္ထုနှင့် ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၄-၃၃၇၊ အပ. ၄-၁, ၈၄၊ ဇိလင်္ဂီ-၂၇၄တို့၌ “သောတ္တိယ”ဟု ရှိ၏။ ဤပါဠိကို အမှန်ယူလိုမူ “သုန္ဒရော+အတ္ထော ယဿာတိ သောတ္တိ၊ [သုန္ဒရ+အတ္ထ၊အဆုံး၌ ဣလ၊-နိဒီ-၃၆။] သောတ္တိံ(ကောင်းကျိုးရှိသော စကားကို)+ကာယန္တိ ကထယန္တိတိ သောတ္တိယာ၊ [သောတ္တိံ+ကေ+အ၊ က-ကို ယပြု၊-ကပဒ္ဒုမ။]”ဟု ကြံ။

သုဒ္ဓိယ။ ။ ပုဏ္ဏားသည် ပုဏ္ဏားမျိုးဖြစ်သော ဗြာဟ္မဏပုဏ္ဏား၊ မင်းမျိုးဖြစ်သော ခတ္တိယပုဏ္ဏား၊ ကုန်သည်မျိုးဖြစ်သော ဝေဿပုဏ္ဏား၊ သူဆင်းရဲမျိုးဖြစ်သော သုဒ္ဓပုဏ္ဏားဟု ၄မျိုးရှိ၏။ ထိုတွင် သုဒ္ဓပုဏ္ဏားကို ယူ၍ စာသင်သားတို့ ဉာဏ်တိုးပွားခြင်းငှာ “သုဒ္ဓိယေန-မြက်ထမ်းသူဆင်းရဲပုဏ္ဏားသည်၊ ဝါ-သုဒ္ဓိယအနွယ်ဖြစ်သော မြက်ထမ်းပုဏ္ဏားသည်”ဟုလည်း ပေးကြ၏။ (မြို့နီဝံသစ်-၄၀၈)

ပါဠိမှန်။ ။ “သောတ္တိယ၊ သောတ္တိယ(ငချမ်းသာ)၊ သုဒ္ဓိယ(ငစင်)၊ သုဒ္ဓိယ”ဟု ပါဠိ ၄မျိုးရှိ၏။ ပြအပ်ခဲ့သော အဆိုများနှင့် “ပဌမက္ခရာ ဣဒ္ဓေဘော်ဖြင့် လိုသည်”ဟူသော ဓာန်ဋီနီ-၂, ၅၊ နီဝံသစ်-၁၄၄အဆိုများကို ထောက်လျှင် ပဌမက္ခရာဖြင့် “သောတ္တိယ”သာ သင့်သည်။

တိဏံ။ ။ တေဇေတိ ဧတေနာတိ တိဏံ၊ [တိဇ+ဏ၊ ဇကို ချေ၊-မောဂ်-၇, ၆၇၊] တိဏိယတေ ဂေါဏာဒီတိ အဒီယတေ ခါဒီယတေတိ တိဏံ၊ [တိဏု+အ၊-နီတိ ဓာတု-၂၆၃။] တိဏဟု သာမန်ဆိုသော်လည်း သမန်းမြက်ကိုယူ။ [**တိဏမုဋ္ဌိန္တိ** ကုသ-တိဏမုဋ္ဌိ(နီယော)။ သောတ္တိယေန ဒိန္တကုသတိဏမုဋ္ဌိ ဂဟဏံ(ထူပဝံသ၊ မဟာဝံသ)။ သောတ္တိယဒ္ဓိဇောပနီတကုသတိဏမုဋ္ဌိယော(ဗောဓိဝံသ)။]

ဗောဓိမဏ္ဍံ ။ ။ **ဗောဓိ** ဝုစ္စတိ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏံ၊ သဗ္ဗညုတညာဏဉ္စ၊ သာမဏ္ဍတိ ထာမဂတတာယ ပသီဒတိ ဧတ္တာတိ **ဗောဓိမဏ္ဍော**(သီဋီသစ်-၁, ၂၄၀)၊

ဝါ-သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ ကြည်လင်ရာ ဗောဓိပင်သို့ အာရုယျ-ကြွရောက်တော်မူ၍၊ တိဏာနိ-သမန်းမြက်တို့ကို၊ သန္တရိတွာ-ဖြန့်ခင်း၍၊ “ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ မေ-ငါ၏၊ စိတ္တံ-သည်၊ အနုပါဒါယ-တဏှာ ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် တစ်စုံတစ်ခုသော သင်္ခတတရားကို မစွဲယူမူ၍၊ အာသဝေဟိ-အာသဝေါတရားတို့မှ၊ န ဝိမုစ္စိဿတိ-မလွတ်မြောက်နိုင်သေး၊ တာဝ-ထိုအာသဝေါတရားတို့မှ မလွတ်သေးသမျှ၊ ဣမံ ပလ္လင်္ဂ-ဤထက်ဝက်တင်ပလ္လင်ကို၊ န ဘိန္နိဿာမိ-မဖျက်တော့အံ့” ဣတိ-သို့ ပဋိညံ-ပဋိညာဉ်ကို၊ ဝါ-အဓိဋ္ဌာန်မှုကို၊ ကတွာ-ပြုတော်မူ၍၊ ပုရတ္တာဘိမုခေါ-အရှေ့အရပ်သို့ ရှေးရှုမျက်နှာရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ နိသီဒိ-တွာ-ထိုင်၍၊ သူရိယေ-နေသည်၊ အနတ္တင်္ဂမိတေယေဝ-မဝင်သေးမီပင်၊ မာရ-ဗလံ-မာရ်မင်း၏ စစ်တပ်ကို၊ ဝိဓမ္မိတွာ-ဖျက်ဆီး၍၊ ပဌမယာမေ-ပဌမယာမ်၌၊ ပုဗ္ဗနိဝါသဉာဏံ-ပုဗ္ဗနိဝါသဉာဏ်သို့လည်းကောင်း၊ (ရှေး၌ နေခဲ့ဖူးသော

ဗောဓိတိ ဉာဏံ၊ တံ ဧတ္ထ မဏ္ဍံ ပသန္နံ ဇာတန္တိ ဗောဓိမဏ္ဍော(ဝိမတိ-၁, ၄၅)၊ ဗောဓိတိ ပညာ၊ သာ ဧတ္ထ မဏ္ဍာ ပသန္နာ ဇာတာတိ ဗောဓိမဏ္ဍော(သာရတ္ထ-၁, ၂၁၈)။

အာရုယျ။ ။ အာရုယျာတိ ဥပဂမ္မ၊ ရူဟဓာတု ဥပဂမနေ၊ န ဟိ ဘဂဝါ ဗောဓိရုက္ခံ ဥဒ္ဓံ ရူဟတိ၊ တမုပသင်္ဂမနမတ္တမေဝ။-ဓမ္မဋီ။

အာသဝေဟိ။ ။ အာသဝေဟိကို အပါဒါန်၊ ဝိမုစ္စိဿတိကို ကတ္တရုပ်ယူ၍ ပေးခဲ့သည်။ အာသဝေဟိကို အဂုတ္တကတ္တာ၊ ဝိမုစ္စိဿတိကို ကမ္မရုပ်ယူ၍ “အာသဝေဟိ-တို့သည်၊ အနုပါဒါယ-အာရုံပြုသောအားဖြင့် မယူမူ၍၊ စိတ္တံ-ကို၊ န ဝိမုစ္စိဿတိ-မလွတ်အပ်လတ္တံ” ဟုလည်း တစ်နည်းပေးနိုင်သည်။ (သာရတ္ထ-၁, ၄၄၇၊ ဝိမတိ-၁, ၉၄၊ ပါရာဘာ-၂, ၁၃၅)

ပလ္လင်္ဂ။ ။ ပရိ သမန္တတော အင်္ဂနံ အာသနံ ပလ္လင်္ဂော၊ [ပရိ+အင်္ဂ+အ၊ ရကို လပြ၊ လဒွေဘော်လာ(သိဋီသစ်-၁, ၂၄၁)၊ (တစ်နည်း) ရိ၌ ရကို လပြ၊ ဣကို ယပြ၊ လျကို လပြ၊ လဒွေဘော်(ရူ-၂၉)၊ နိဒီ-၂၄၊ ၂၉၌ ဣကို ယပြ၊ ၎င်းယကို ဝဂ္ဂလသေဟိ တေ(မောဂ်-၁, ၄၉)သုတ်ဖြင့် ပုဗ္ဗရုပ်လပြ၏။ (တစ်နည်း) ပလ္လင်္ဂ ရောဂဟိသနံ ပလ္လံ၊ ပလ္လံ ကရောတိ ဧတေနာတိ ပလ္လင်္ဂော၊ [ပလ္လ+ကရ+တိ၊ နိဂ္ဂဟိတ်လာ၊ (တစ်နည်း) အလုတ္တသမာသ်တည်း၊-မဏိဒီပ၊ မြို့နီဂံသစ်-၁၄၆။]

ခန္ဓာအစဉ်ကို သိတတ်သောဉာဏ်သို့လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈိမယာမေ-မဇ္ဈိမယာမိ၌၊ စုတူပပါတဉာဏ်-စုတူပပါတဉာဏ်သို့လည်းကောင်း၊ (သတ္တဝါတို့၏ စုတိပဋိသန္ဓေကို သိတတ်သောဉာဏ်သို့လည်းကောင်း)၊ ပတ္တာ-ရောက်တော်မူ၍၊ ပစ္ဆိမယာမာဝသာနေ-ပစ္ဆိမယာမိ၏ အဆုံးအချိန်၌၊ (အရုဏ်မတက်မီ အချိန်၌)၊ ပစ္စယာကာရေ-ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌၊ [ပစ္စယဿ+အာကာရော ပစ္စယာကာရော-အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းတရား၏ ကျေးဇူးပြုပုံ အခြင်းအရာ၊-သမ္မောဘာ-၂, ၁၆။] ဉာဏ်-ဉာဏ်ကို၊ ဩတာရေတွာ-သက်ဝင်စေ၍၊ အရုဏဂ္ဂုမနေ-အရုဏ်တက်ရာအခါ၌၊ ဒသဗလစတုဝေသာရဇ္ဇာဒိသဗ္ဗဂုဏပဋိမဏ္ဍိတံ-ဒသဗလဉာဏ်တော်၊ စတုဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်တော်အစရှိသော အလုံးစုံသော ဂုဏ်တော်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ သဗ္ဗညုတညာဏ်-သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို၊ ပဋိဝိဇ္ဇိတွာ-ထိုးထွင်းသိတော်မူ၍၊ (ရတော်မူ၍)၊ သတ္တသတ္တာဟံ-ဂုသတ္တာဟပတ်လုံး၊ ဝါ-ဂုရက်ဂုလီပတ်လုံး၊ (၄၉ရက်တို့ပတ်လုံး)၊ ဗောဓိမဏ္ဍေ-ဗောဓိမဏ္ဍိုင်၌၊ ဝီတိနာမေတွာ-ကုန်လွန်စေတော်မူပြီး၍၊ အဋ္ဌမေ-ရှစ်ခုမြောက်ဖြစ်သော၊ သတ္တာဟေ-သတ္တာဟ၌၊ အဇပါလနိဂြောဓမူလေ-အဇပါလညောင်ပင်၏ အနီးအောက်၌၊ နိသိန္နော-ထိုင်နေတော်မူစဉ်၊ ဓမ္မဂမ္ဘီရတာပစ္စဝေက္ခ-ဏေန-သစ္စာ၄ပါးတရားတော်၏ နက်နဲသည်၏အဖြစ်ကို ဆင်ခြင်တော်မူခြင်းကြောင့်၊ အပေါ့သုက္ကတံ-တရားဟောရန် ကြောင့်ကြမရှိသည်၏အဖြစ်သို့ အာပဇ္ဇမာနော-ရောက်တော်မူသည်၊(ဟုတွာ)၊ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠမဟာ-ဗြဟ္မပရိဝါရေန-တစ်သောင်းသောစကြဝဠာ၌ နေကုန်သော မဟာဗြဟ္မာအခြံအရံရှိသော၊ သဟမ္ပတိဗြဟ္မာနာ-သဟမ္ပတိဗြဟ္မာသည်၊ အာယာစိတဓမ္မဒေ-သနော-ရိုသေစွာ တောင်းပန်အပ်သော တရားဒေသနာတော်ရှိသည်၊ (တရားဟောရန် ရိုသေစွာတောင်းပန်အပ်သည်)၊ (ဟုတွာ)၊ [အာယာစိတာ+ဓမ္မဒေသနာဇတေနာတိ အာယာစိဓမ္မဒေသနော-ဝိသုဒ္ဓိ ဋီ-၁, ၃၈၆။] ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ-ဗုဒ္ဓစက္ခုဖြင့်၊ လောကံ-သတ္တလောကကို၊ (သတ္တဝါအပေါင်းကို)၊ ဝေါလောကေတွာ-ကြည့်တော်မူ၍၊ ဗြဟ္မာနော-သဟမ္ပတိဗြဟ္မာ၏၊ အဇ္ဈေသနံ-တိုက်တွန်းခြင်းကို၊ အဓိဝါသေတွာ-လက်ခံတော်မူ၍၊ “အဟံ-သည်၊ ကဿ-အဘယ်သူ့အား၊ ပဌမံ-ရှေးဦးစွာ၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေယံ န ခေါ-ဟောရပါအံ့နည်း၊” ဣတိ-သို့၊

ဩလောကေန္တော-ကြည့်တော်မူလသော်၊ အာဠာရဒကာနံ-အာဠာရရသေ့၊ ဥဒကရသေ့တို့၏၊ ကာလကတဘာဝံ-ပြုအပ်ပြီးသော သေခြင်းရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဥ တွာ-၍၊ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ-ပဉ္စဝဂ္ဂိဖြစ်ကုန်သော၊ (၅ယောက်အုပ်စု ဖြစ်ကုန်သော)၊ ဘိက္ခုနံ-ရသေ့တို့၏၊ ဗဟူပကာရတံ-များသောကျေးဇူးရှိကုန် သည်၏အဖြစ်ကို၊ အနုဿရိတွာ-အမှတ်ရတော်မူ၍၊ အာသနာ-နေရာမှ၊ ဥဋ္ဌာယ-ထတော်မူ၍၊ ကာသိပုရံ-ကာသိတိုင်း၏ မြို့တော် ဗာရဏသီသို့၊ ဂစ္ဆန္တော-ကြွတော်မူစဉ်၊ အန္တရာမဂ္ဂေ-လမ်းခရီး အကြား၌၊ ဥပကေန-ဥပက တက္ကဒွန်းနှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တူ၊ မန္တေတွာ-နီးနှောပြောဆိုပြီး၍၊ အာသာဠိပုဏ္ဏမဒိဝသေ- ဝါဆိုလပြည့်နေ့၌၊ ဣသိပတနေ-ဣသိပတနမည်သော၊ မိဂဒါယေ-မိဂဒါဝန် တော၌၊ (သားကောင်တို့အား ဘေးမဲ့ပေးရာတော၌)၊ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ-ပဉ္စဝဂ္ဂိ ရသေ့တို့၏၊ ဝသနဋ္ဌာနံ-နေရာအရပ်သို့၊ ပတွာ-ရောက်တော်မူ၍၊ တေ-ထိုပဉ္စ ဝဂ္ဂိရသေ့တို့ကို၊ အနန္တဝိကေန-မလျှောက်ပတ်သော၊ သမုဒါစာရေန-ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုခြင်းဖြင့်၊ သမုဒါစရန္တေ-ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုသည်တို့ကို၊ သညာပေတွာ- သိနားလည်စေ၍၊ အညာတကောဏ္ဍညပုမုခေ-အညာတကောဏ္ဍညအမျိုးရှိ ကုန်သော၊ အဋ္ဌာရသဗြဟ္မကောဠိယော-၁၈ကုဋေသော ဗြဟ္မာတို့ကို၊ အမတ- ပါနံ-အမြိုက်ဖျော်ရည်ကို၊ (မဂ်ဖိုလ်တရားကို)၊ ပါယေန္တော-သောက်စေတော် မူလျက်၊ (ရစေတော်မူလျက်)၊ ဓမ္မစက္ကံ-ဓမ္မစကြာတရားတော်ကို၊ ပဝတ္တေတွာ- ဖြစ်စေတော်မူ၍၊ ဝါ-ဟောတော်မူ၍၊ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော-ဖြစ်စေတော်မူ အပ်ပြီးသော မြတ်သော ဓမ္မစကြာရှိသည်၊ ဝါ-မြတ်သော ဓမ္မစကြာကို ဖြစ်စေ တော်မူပြီး(ဟောတော်မူပြီး)သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပက္ခဿ-ဝါဆိုလဆုတ်ပက္ခ၏၊ ပဉ္စမိယံ-ငါးရက်မြောက်နေ့၌၊ သဗ္ဗေပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေ ဘိက္ခု- ထိုပဉ္စဝဂ္ဂိရဟန်းတို့ကို၊ အရဟတ္တေ-အရဟတ္တဖိုလ်၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတွာ-တည်စေ တော်မူပြီး၍၊ တံ ဒိဝသမေဝ-ထိုနေ့၌ပင်၊ ယသကုလပုတ္တဿ-ယသအမျိုး သား၏၊ ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိံ-(တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေစသော မဂ်ဖိုလ်ရခြင်း၏) အားကြီးသော မှီရာအကြောင်း၏ ပြည့်စုံခြင်းကို၊ **ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိန္တိ** တိဟေတု- ကပဋိသန္တိအာဒိကံ မဂ္ဂဖလာဓိဂမဿ ဗလဝကာရဏံ။-သာရတ္ထ-၁, ၂၉၃။ ဒိသွာ- မြင်တော်မူ၍၊ တံ-ထိုယသအမျိုးကောင်းသားကို၊ ရတ္တိဘာဂေ-ညဉ့်အဖို့၌၊

နိဗ္ဗိန္ဒိတွာ-ငြီးငွေ့၍၊ ဂေဟံ-အိမ်ကို၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ နိက္ခန္တံ-ထွက်လာသည်ကို၊ ဒိသ္မာ၊ “ယသ-ယသ! ဧဟိ-လာလော၊” ဣတိ-သို့၊ ပက္ခောသိတွာ-ခေါ်တော်မူ၍၊ တသ္မိယေဝ ရတ္တိဘာဂေ-ထိုညဉ့်အဖို့၌ပင်၊ သောတာပတ္တိဖလံ-သို့၊ ပါပေတွာ-ရောက်စေ၍၊ ပုနဒိဝသေ-နောက်တစ်နေ့၌၊ အရဟတ္တံ-သို့၊ ပါပေတွာ-ရောက်စေတော်မူပြီး၍၊ အပရေပိ-အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တဿ-ထိုယသအမျိုးသား၏၊ သဟာယကေ-သူငယ်ချင်းဖြစ်ကုန်သော၊ စတုပဏ္ဏာသ-၅၄ယောက်သော၊ ဇနေ-လူတို့ကို၊ ဧဟိဘိက္ခုပဗ္ဗဇာယ-ဧဟိဘိက္ခုရဟန်းအဖြစ်ဖြင့်၊ ပဗ္ဗာဇေတွာ-ရဟန်းပြုစေ၍၊ အရဟတ္တံ-သို့ ပါပေသိ-ရောက်စေတော်မူပြီ။

ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ လောကေ-၌၊ ဧကသဗ္ဗိယာ-၆၁ပါးသော၊ အရဟန္တေသု-ရဟန္တာတို့သည်၊ ဇာတေသု-ဖြစ်ကုန်လသော်၊ ဝုဠဝသော-မိုးလပတ်လုံး နေတော်မူပြီးသည်၊ ဝါ-ဝါကျွတ်ပြီးသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပဝါရေတွာ-ပဝါရဏာပြုတော်မူပြီး၍၊ ဝါ-လသော်၊ “ဘိက္ခဝေ! စာရိကံ-ကို၊ ဝါ-အားဖြင့်၊ စရထ-လည့်လည်ကြလော၊” ဣတိ-သို့မိန့်တော်မူ၍၊ သဗ္ဗိ-ခြောက်ဆယ်သော၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ဒိသာသု-အရပ်မျက်နှာတို့သို့၊ ပေသေတွာ-စေလွှတ်တော်မူ၍၊ သယံ-ကိုယ်တော်တိုင်၊ **ဥရုဝေလံ**-ဥရုဝေလတောသို့၊ ဂစ္ဆန္တော-ကြွတော်မူလသော်၊

ဥရုဝေလံ။ ။ ဥရုသဒ္ဓါ မဟန္တ၏ ပရိယာယ်တည်း၊ ဝေလသဒ္ဓါသည် “မြစ်ကမ်း” ဟူသော အနက်ကို ဟော၏။ “ဥရု (မဟတီ)+ဝေလာ ဥရုဝေလာ-ကြီးစွာသောမြစ်ကမ်း (သဲစုသဲပုံကြီးဖြစ်နေကမ်းမျိုး)၊ ဥရုဝေလာတောအရပ်လည်း သဲစုသဲပုံကြီးဖြစ်၍ နေသော ကမ်းနှင့်တူသောကြောင့် “ဥရုဝေလာ”ဟု အမည်ရသည်။ ထိုကြောင့် “ဥရုဝေလာ ဝိယာတိ ဥရုဝေလာ-ကြီးစွာမြစ်ကမ်းနှင့်တူသော များစွာသော သဲအစု”ဟု ဆက်ပြု။

တစ်နည်း။ ။ ဥရုသဒ္ဓါ သဲကိုဟော၏။ ဝေလာကား အပိုင်းအခြားအနက်ကို ဟော၏။ “ဝေလာယ+အတိတ္တမော ဝေလာ၊ (အတိတ္တမကိုချေ)၊ ဝေလာယ+အာဟဋ္ဌာ+ဥရု ဥရုဝေလာ-စည်းကမ်းကို ကျော်လွန်ခြင်းကြောင့် ထမ်းဆောင်အပ်သော သဲအစု”ဟုပြု။ ဝေလာနှင့် ဥရုကို ရှေ့နောက်ပြန်။ (ဝိ. ဋ္ဌ-၃, ၂၃၄၊ သာရဏ္ဍ-၃, ၁၃၂၊ ပါစိယော-၁၈၅၊ မဟာဘာ-၁, ၆)။

တစ်နည်း။ ။ ဥရုကို မဟန္တအနက်၊ ဝေလာကို တိရအနက်ယူ၍ “ဝေလာ ဝိယာတိ

အန္တရာမဂ္ဂေ-၌၊ ကပ္ပါသိကဝနသဏ္ဍေ-ဝါပင်ရှိသော တောအုပ်၌၊ ဝါ-ဝါပင် တောအုပ်၌၊ တိသ-၃ကျိတ်သော၊ ဇနေ-လူဖြစ်ကုန်သော၊ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယကုမာ- ရေ-ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိသတိုးသားတို့ကို၊ ဝိနေသိ-ဆုံးမတော်မူပြီ။ တေသု-ထိုဘဒ္ဒဝဂ္ဂိညီ နောင်၃ကျိတ်တို့တွင်၊ သဗ္ဗပစ္ဆိမကော-အလုံးစုံသောသူတို့၏ နောက်ဆုံးဖြစ် သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သောတာပန္နော-သည်၊ (အဟောသိ)၊ သဗ္ဗတ္ထမော-အလုံးစုံ သောသူတို့ထက် အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနာဂါမိ-အနာဂါမ်သည်၊ အဟောသိ-ပြီ။ [ဂုဏ်အားဖြင့် “ပစ္ဆိမ ဥတ္တမ”ဟု ဆိုသည်၊ အသက်ကြီး ငယ်အားဖြင့် ဆိုသည်မဟုတ်၊-မဟာဘာ- ၂, ၁၆၄။] သဗ္ဗေပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေ- ထိုမင်းသားတို့ကို၊ ဧဟိဘိက္ခူဘာဝေနေဝ-ဧဟိဘိက္ခူရဟန်းအဖြစ်ဖြင့်ပင်၊ ပဗ္ဗာဇေတွာ-စေပြီး၍၊ ဒိသာသု-တို့သို့၊ ပေသေတွာ-၍၊ သယံ-တိုင်၊ ဥရုဝေလံ- သို့၊ ဂန္ဓာ၊ အဗျဗ္ဗာနိ-အခွဲနှင့်တကွ ၄ခုတို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ- ၃ခုခွဲဖြစ်ကုန်သော၊ ပါဠိဟာရိယသဟဿာနိ-တန်ခိုးပြာဠိဟာအထောင်တို့ကို၊ (တစ်နည်း) အဗျဗ္ဗာနိ ပါဠိဟာရိယသဟဿာနိ-၃ထောင့် ၅ရာသော တန်ခိုး ပြာဠိဟာတို့ကို၊ ဒဿေတွာ-ပြတော်မူ၍၊ ဥရုဝေလကဿပါဒယော-ဥရုဝေလ ကဿပအစရှိကုန်သော၊ သဟဿဇဠိလပရိဝါရေ-တစ်ထောင်သော ရသေ့

ဝေလာ၊ “ဥရု (မဟန္တိ)+ဝေလာ ဥရုဝေလာ-သဲသောင်ကမ်းနှင့် တူသော သဲပုံကြီး”ဟု ပြု။ (ဝိမတိ-၂, ၈၃) ။

ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယကုမာရေ။ ။ ဘဒ္ဒါနံ+ဝဂ္ဂေါ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂေါ၊ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂေ+ဘဝါ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိ- ယာ-ရုပ်အဆင်းနှင့် စိတ်အားဖြင့် ကောင်းမြတ်သော မင်းသားတို့၏ အုပ်စု၌ အပါအဝင်ဖြစ်သော မင်းသားတို့(မဟာဘာ-၁, ၇၄)။

တစ်နည်း။ ။ ဘဒ္ဒံ ရူပဉ္စ စိတ္တဉ္စ ဧတေသံ အတ္ထိတိ ဘဒ္ဒကာ-ရုပ်အဆင်း ကောင်း စိတ်ကောင်းရှိကုန်သော မင်းသားများ၊ ဝဂ္ဂဿ+ဗန္ဓနံ ဝဂ္ဂေါ-အုပ်စုဖွဲ့ခြင်း၊ ဗန္ဓနပုဒ်ချေ၊ ဝဂ္ဂေန စရန္တိတိ ဝဂ္ဂိယာ-အုပ်စုဖွဲ့ခြင်းဖြင့် လှည့်လည်ကုန်သော မင်း သားများ၊ ဘဒ္ဒကာ စ+တေ+ဝဂ္ဂိယာ စာတိ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယာ-ရုပ်အဆင်းကောင်း စိတ် ကောင်းရှိ၍ အုပ်စုဖွဲ့လျက် လှည့်လည်နေထိုင်ကုန်သော မင်းသားများ၊ “ဘဒ္ဒက- ဝဂ္ဂိယ”ဟု ဆိုလိုလျက် ကကိုချေ(ပါစိယော-၂၁၀)၊ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယာ စ+တေ+ကုမာရာ စာတိ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယကုမာရာ။

အခြံအရံရှိကုန်သော၊ တေဘာတိကဇဠိလေ-၃ပါးသော ညီနောင်ရသေ့တို့ကို၊
 ဝိနေတွာ- ဆုံးမတော်မူပြီး၍၊ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝေနဝ-ဖြင့်ပင်၊ ပဗ္ဗာဇေတွာ-စေ၍၊
 ဂယာသီသေ-ဂယာသီသကျောက်ဖျာ၌၊ နိသီဒါပေတွာ-ထိုင်စေ၍၊ အာဒိတ္တ-
 ပရိယာယဒေသနာယ-အာဒိတ္တပရိယာယဒေသနာတော်ဖြင့်၊ (ရာဂစသော မီး
 လောင်အပ်သော ခန္ဓာနှင့်စပ်သော တရားဒေသနာတော်ဖြင့်)၊ အရဟတ္ထေ-
 ၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတွာ-တည်စေတော်မူ၍၊ တေန-ထိုဘုရားရှင်သည်၊ အရဟန္တ-
 သဟဿေန-ရဟန္တာတစ်ထောင်သည်၊ ပရိဝုတော-ခြံရံအပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊
 “ဗိမ္ဗိသာရရညော-ဗိမ္ဗိသာရမင်းအား၊ ဒိန္နံ-ပေးအပ်သော၊ ပဋိညံ-ပဋိညာဉ်ကို၊
 ဝါ-ဝန်ခံကတိကို၊ မောစေသာမိ-လွတ်မြောက်စေအံ့၊” ဣတိ-ဤသို့ကြံတော်
 မူ၍၊ ရာဇဂဟနဂရူပစာရေ-ရာဇဂြိုဟ်မြို့၏ ဥပစာ၌၊ ဝါ-ရာဇဂြိုဟ်မြို့၏ အနီး
 ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ လဋ္ဌိဝနုယျာနံ-ထန်းတောဥယျာဉ်သို့၊ ဂန္ဓာ-ကြွတော်မူလသော်၊
 “သတ္တာ-သည်၊ အာဂတော ကိရ-ကြွလာတော်မူသတဲ့၊” ဣတိ-သို့၊ သုတွာ-
 ကြားရ၍၊ ဒွါဒသနဟုတေဟိ-တစ်သိန်းနှစ်သောင်းကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏဂဟ-
 ပတိကေဟိ-ပုဏ္ဏား၊ သူကြွယ်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-အတူ၊ အာဂတဿ-ရောက်လာ
 သော၊ ရညော-ဗိမ္ဗိသာရမင်းအား၊ မဓုရကထံ-ချိုမြိန်သော တရားစကားတော်
 ကို၊ ကထေန္ဓော-ဟောတော်မူလျက်၊ ရာဇာနံ-ဗိမ္ဗိသာရမင်းကို၊ ဧကာဒသဟိ
 နဟုတေဟိ-တစ်သိန်းတစ်သောင်းသော ပုဏ္ဏားသူကြွယ်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊

ဂယာသီသေ။ ။ ဂဇဿ+သီသံ ဂယာသီသံ-ဆင်၏ဥျားကင်း၊ [ဂဇ+သီသ၊ ဇ
 ကို ယပြု၊ ယ၏ အ-ကို အာဒိယပြု] ဂယာသီသံ ဝိယာတိ ဂယာသီသော-ဆင်ဥျား
 ကင်းနှင့်တူသော ကျောက်ဖျာ၊ ဤအလို ကျောက်ဖျာကို ရ၏(သံ၊ ၄-၃၊ ၆၊ သာရတ္ထ-
 ၃၊ ၂၀၈)၊ ဥဒါနံ၊ ၄-၆၇၅၅ကား “ဂဇဿ+သီသံ ဂယာသီသံ၊ ဂယာသီသံ ဝိယာတိ
 ဂယာသီသံ-ဆင်ဥျားကင်းနှင့်တူသော တောင်ထွတ်၊ ဂယာသီသံ ဧတ္ထ အတ္ထိတိ ဂယာ-
 သီသော-ဆင်ဥျားကင်းနှင့်တူသော အထွတ်ရှိသောတောင်”ဟု ပြု၍ ဆင်ဥျားကင်းနှင့်
 တူသော အထွတ်ရှိသောတောင်ကို ဂယာသီသဟု ဆိုသည်၊ ယင်းတောင်တစ်နေရာ၌
 ဆင်းဥျားကင်းနှင့်တူသော ကျောက်ဖျာတစ်ခုဝယ် ဘုရားရှင် တရားဟောတော်မူသည်၊
 ထိုကျောက်ဖျာသည် ရဟန်းတစ်ထောင်ဆန့်သည်။ (သံ၊ ၄-၃၊ ၆၊ ဥဒါနံ၊ ၄-၆၇၊
 သာရတ္ထ-၃၊ ၂၀၈၊ သံဋီ၊ ၂၈၀၊ သီဋီသစ်-၂၊ ၄၁၃)

သောတာပတ္တိဖလေ-၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတွာ-၍၊ ဧကနဟုတံ-တစ်သောင်းသော ပုဏ္ဏားသူကြွယ်ကို၊ သရဏေသု-သရဏဂုံတို့၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတွာ-စေ၍၊ ပုန-ဒိဝသေ-နောက်နေ၌၊ ဒေဝရာဇေန-နတ်တို့၏ မင်းဖြစ်သော၊ သက္ကေန-သိကြားမင်းသည်၊ မာဏဝကဝဏ္ဏံ-လှလင်ပျို၏အသွင်ကို၊ (လူငယ်အသွင်ကို)၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ အဘိတ္ထုတဂုဏော-ချီးမွမ်းအပ်သောဂုဏ်ရှိတော်မူသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ရာဇဂဟနဂရံ-သို့၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်တော်မူ၍၊ ရာဇနိဝေသနေ-မင်းနန်းတော်၌၊ ကတဘတ္တကိစ္စော-ပြုအပ်ပြီးသော ဆွမ်းဘုန်းပေးခြင်းကိစ္စရှိတော်မူသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝေဠုဝနာရာမံ-ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-လက်ခံတော်မူ၍၊ တထေဝ-ထိုဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်၌ပင်၊ ဝါသံ-နေတော်မူခြင်းကို၊ ကပ္ပေသိ-ပြုတော်မူပြီ။ တထေဝ-ထိုဝေဠုဝန် ကျောင်းတိုက်၌၊ နံ-ထိုမြတ်စွာဘုရားသို့၊ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာ-တို့သည်၊ ဥပသင်္ကမိသု-ကုန်ပြီ။

တတြ-“သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာ ဥပသင်္ကမိသု” ဟူသော ထိုစကားရပ်၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အနုပုဗ္ဗိကထာ-အစဉ်အတိုင်းဟောအပ်သော စကားတည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဗုဒ္ဓေ-သည်၊ အနုပုဗ္ဗေယေဝ-ပွင့်တော်မမူသေးမီပင်၊ ရာဇဂဟတော-ရာဇဂြိုဟ်မြို့မှ၊ အဝိဒူရေ-အနီး၌၊ ဥပတိဿဂါမော-ဥပတိဿရွာလည်းကောင်း၊ ကောလိတဂါမော-ကောလိတရွာလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေ-၂ရွာကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏဂါမာ-ပုဏ္ဏားရွာတို့သည်၊ အဟေသံ-ရှိကုန်ပြီ။ တေသု-ထိုပုဏ္ဏားရွာတို့တွင်၊ ဥပတိဿဂါမေ-ဥပတိဿရွာ၌၊ သာရိယာ နာမသာရိမည်သော၊ ဗြာဟ္မဏိယာ-ပုဏ္ဏားမ၌၊ ဂဗ္ဘဿ-ကိုယ်ဝန်၏၊ ပတိဋ္ဌိတဒိဝသေယေဝ-တည်ရာနေ၌ပင်၊ ကောလိတဂါမေ-ကောလိတရွာ၌၊ မောဂ္ဂလိယာ နာမ-မောဂ္ဂလိမည်သော၊ ဗြာဟ္မဏိယာပိ-၌လည်း၊ ဂဗ္ဘော-သည်၊ ပတိဋ္ဌာသိ-တည်ပြီ။ ဒွေပိ-၂မျိုးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တာနိ ကုလာနိ-ထို အမျိုးတို့သည်၊ သတ္တမာ-ဂုဆက်မြောက်သော၊ ယာဝ ကုလပရိဝဠာ-အမျိုးတို့၏ အစဉ်အဆက်တိုင်အောင်၊ (တစ်နည်း) ယာဝ သတ္တမာ ကုလပရိဝဠာ-ဆွေဂုဆက်မျိုးဂုဆက်တိုင်အောင်၊ အာဗဒ္ဓပဋိဗဒ္ဓသဟာယကာနေဝ-စ၍ သံယောဇဉ်ဖွဲ့

အာဗဒ္ဓပဋိဗဒ္ဓသဟာယကာနိ။ ။ အာဗဒ္ဓါတိ အာဒိတော ဗဒ္ဓါ(မဟာနိ. ၄-

တတ်, ပြန်၍ သံယောဇဉ်ဖွဲ့တတ်သော သူငယ်ချင်းတို့၏ အဖြစ်ရှိကုန်သည် သာ၊ ဝါ-အပြန်အလှန် သံယောဇဉ်တွယ်တာတတ်သော သူငယ်ချင်းတို့၏ အဖြစ်ရှိကုန်သည်သာ၊ အဟေသံ ကိရ-ဖြစ်ကုန်ပြီတဲ့၊ ဒွိန္ဒမ္မိ- ၂ယောက်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တာသံ-ထိုပုဏ္ဏားမတို့အား၊ ဧကဒိဝသမေဝ-တစ်နေ့တည်း၌ ပင်၊ ဂတ္တပရိဟာရံ-ကိုယ်ဝန်ကို စောင့်ရှောက်မှုကို၊ ဝါ-ကိုယ်ဝန်၏ အစောင့် အရှောက်ကို၊ အဒိသု-ပေးကုန်ပြီ။ ဥဘောပိ- ၂ယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တာ-ထိုပုဏ္ဏားမတို့သည်၊ ဒသမာသစ္စယေန-ဆယ်လလွန်ရာအခါ၌၊ ပုတ္တေ- သားတို့ကို၊ ဝိဇာယိသု-ဖွားမြင်ကုန်ပြီ။ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ-နာမည်ယူရာနေ့၌၊ (နာမည်မှည့်ရာနေ့၌)၊ သာရိယာ-သာရိမည်သော၊ ဗြာဟ္မဏိယာ-၏၊ ပုတ္တဿ- သား၏၊ ဝါ-သည်၊ ဥပတိဿဂါမကေ-ဥပတိဿရွာ၌၊ ဇေဋ္ဌကုလဿ-အကြီး အကဲဖြစ်သောအမျိုး၏၊ (ဆွေကြီးမျိုးကြီး၏)၊ ပုတ္တတ္တာ-သား၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥပတိဿောတိ-ဥပတိဿဟူသော၊ နာမံ-အမည်ကို၊ ကရိသု-ကုန်ပြီ၊ ဣတရ- သ-အခြားသော မောဂ္ဂလီပုဏ္ဏားမသား၏၊ ဝါ-သည်၊ ကောလိတဂါမေ-

၉၀)”ဟူသော အဖွင့်အရ အာဥသာရသည် အာဒိအနက်, ပဋိပဒ္ဓ၌ ပဋိကား ပုနကြိယာ အနက်တည်း၊ “အာပဒ္ဓါ စ+တေ+ပဋိပဒ္ဓါ စာတိ အာပဒ္ဓပဋိပဒ္ဓါ၊ (ဝိသေသနောဘယ ပဒကမ္မဓာရည်း)၊ အာပဒ္ဓပဋိပဒ္ဓါ+သဟာယကာ ဧတေသန္တိ အာပဒ္ဓပဋိပဒ္ဓသဟာ- ယကာနိ-စ၍ သံယောဇဉ်ဖွဲ့တတ်, ပြန်၍ သံယောဇဉ်ဖွဲ့တတ်သော သူငယ်ချင်းတို့၏ အဖြစ်ရှိသော အမျိုးတို့”ဟုပြု၊ သဟာယက၌ ဘာဝပုဓာန ဘာဝလောပကြံ၊ “အစဉ် အမြဲယှဉ်တွဲဖွဲ့စပ်သော အဆွေခင်ပွန်းတို့သည်သာ”ဟုလည်း ပေးကြ၏၊ သဟာယ- ကသဒ္ဓါ ပုံလိင်ဖြစ်သောကြောင့် ယင်းအနက်သည် သဒ္ဓတ္ထမဟုတ်၊ အဓိပ္ပာယ်နက် တည်း။

ဥပတိဿော။ ။ တုဿန္တိ အသ္မိ အတ္ထသိဒ္ဓိတောတိ တိဿော၊ [တုသ+ဏျ၊ ဥကို ဣပြု၊] ပူဇိတော+တိဿော ဥပတိဿော၊ အထ ဝါ “တိဿော”တိ ဝါ “ဖုဿော” တိ ဝါ “ဥပတိဿော”တိ ဝါ ဒဟရကာလေ မာတာပိတုဟိ ယဒိစ္ဆာယ ဂဟိတံ နာမံ။ နောက်နည်းအလို ဝိပြိဟ်ပြုစရာမလို၊ အကြောင်းတစ်စုံတစ်ရာမရှိဘဲ မိဘများက မှည့်ချင်သလို မှည့်ထားသော ယဒိစ္ဆာနာမ်တည်း၊ အဋ္ဌကထာတို့၌ အဓိစ္စသမုပုန္နနာမ် ဟုလည်း ဆို၏။ (ဝိ. ဋ္ဌ-၁, ၉၅၊ ဓာန်ဋီ-၄၃၄)

ကောလိတရွာ၌၊ ဇေဋ္ဌကုလဿ-၏။ ပုတ္တတ္တာ-ကြောင့်၊ ကောလိတောတိ-
 ကောလိတဟူသော၊ နာမံ-ကို၊ ကရိသု-ကုန်ပြီ။ ဥဘောပိ-နှစ်ယောက်လည်း
 ဖြစ်ကုန်သော၊ တေ-ထိုဥပတိဿ၊ ကောလိတတို့ သည်၊ ဝုဇိ-ကြီးရင့်ခြင်းကို၊
 အန္ဓာယ-စွဲ၍၊ သဗ္ဗသိပ္ပာနံ-အလုံးစုံသော အတတ်ပညာတို့၏။ ပါရိ-တစ်ဖက်
 ကမ်းသို့၊ (အပြီးအဆုံးသို့) အဂမံသု-ရောက်ကုန်ပြီ။ ဥပတိဿမာဏဝဿ-
 ဥပတိဿလုလင်၏။ ကီဠနက္ကာယ-ကစားခြင်းအကျိုးငှာ၊ နဒိ ဝါ-မြစ်သို့သော်
 လည်းကောင်း၊ ဥယျာနံ ဝါ-ဥယျာဉ်သို့သော်လည်းကောင်း၊ ဂမနကာလေ-
 သွားရာအခါ၌၊ ပဉ္စ-ငါးလီကုန်သော၊ သုဝဏ္ဏသိဝိကသတာနိ-ရွှေထမ်းစင်တို့၏
 အရာတို့သည်၊ (တစ်နည်း) ပဉ္စသုဝဏ္ဏသိဝိကသတာနိ-ငါးရာသောရွှေထမ်းစင်
 တို့သည်၊ ပရိဝါရာနိ-အခြံအရံအဖြစ်ရှိကုန်သည်။ ဝါ-ခြံရံခြင်းရှိကုန်သည်။
 ဟောန္တိ-ကုန်၏။ ကောလိတမာဏဝဿ-ကောလိတလုလင်၏။ (ကီဠနက္ကာယ-
 ငှာ၊ နဒိ ဝါ-ကောင်း၊ ဥယျာနံ ဝါ-ကောင်း၊ ဂမနကာလေ-၌)၊ ပဉ္စ-ကုန်သော၊
 အာဇေယျယုတ္တရထသတာနိ-အာဇာနည်မြင်းတို့ဖြင့် ကပ်ယှဉ်အပ်သော ရထား
 အရာတို့သည်၊ (တစ်နည်း) ပဉ္စအာဇေယျယုတ္တရထသတာနိ- အာဇာနည်မြင်း
 ကအပ်သော ရထားငါးရာတို့သည်၊ (ပရိဝါရာနိ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ)။ ဒေဝိ- ၂
 ယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဇနာ-လူတို့သည်၊ ပဉ္စပဉ္စမာဏဝကသတပရိ-
 ဝါရာ-ငါးရာငါးရာသော လုလင်ငယ်အခြံအရံရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ-ကုန်၏။
 စ-ဆက်၊ ရာဇဂဟေ-၌၊ အနုသံဝစ္ဆရံ-နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း၊ ဝိရုဋ္ဌသမဇ္ဇော နာမ-

ကောလိတော။ ။ ကုလေ ဇာယတီတိ ကောလိတော၊ [ကုလ+က္ကက၊ ကကို
 တပြု၊-ဓာန်ဋီ-၄၃၅။] အတ္တနော ဂုဏံ ကုလတိ ပတ္ထရတီတိ ကောလိတော၊ ဒုတိယ-
 သာဝကော ဧဝံနာမကော မရ စ။ [ကုလ+က္ကတ၊-မောဂ်-၇၊ ၇၈။]

ပရိဝါရာနိ။ ။ “ပရိ သမန္တတော ဝါရေတီတိ ပရိဝါရော”ဟု ပြု၍ ဘာဝပွ-
 ဓာန ဘာဝလောပကြိကာ အခြံအရံ၏အဖြစ်ကိုယူ၊ (တစ်နည်း) ပရိဝါရဏံ ပရိ-
 ဝါရော”ဟုပြု၊ ထိုနောက် ရွှေထမ်းစင်ငါးရာရအောင် “ပရိဝါရော+ဧတေသံ အတ္ထိတိ
 ပရိဝါရာနိ”ဟု ဆက်၊ အံ. ၄-၁, ၁၂၂အတိုင်း “ပရိဝါရာ”ဟုရှိလျှင် ပိုကောင်း၏။
 “ပရိဝါရာ-အခြံအရံတို့သည်”ဟု ပေး။

ဝိရုဋ္ဌသမဇ္ဇော။ ။ ဇလံ၊ သာရဘူတာနိ စ ဘေသဇ္ဇာဒိဝတ္ထုနိ ဝိရတိ နိဂ္ဂိရတိ-

တောင်၌ မြတ်သော ပွဲသဘင်မည်သည်၊ ဝါ-တောင်ထိပ်ပွဲသဘင်သည်၊ အဟောသိ-ရိပ္ပါ၊ ဒွိန္ဒမိ-၂ယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေသံ-ထိုဥပတိဿ၊ ကောလိတတို့ဖို့၊ ဝါ-အတွက်၊ ဧကဋ္ဌာနေယေဝ-တစ်နေရာတည်း၌သာလျှင်၊ မဗ္ဗ-ညောင်စောင်းကို၊ (ပွဲကြည့်စင်(ထိုင်ခုံ)ကို)၊ ဗန္ဓန္တိ-ဖွဲ့စပ်ကုန်၏၊ ဝါ-ဆောက်လုပ်ကုန်၏။ ဒွေပိ-၂ယောက်တို့သည်လည်း၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ နိသီဒိတွာ-၍၊ သမဇ္ဇံ-ပွဲသဘင်ကို၊ ပဿန္တာ-ကြည့်ကုန်လသော်၊ ဟသိတဗ္ဗဋ္ဌာနေ-ရယ်ရွှင်ဖွယ်ဌာန၌၊ ဝါ-ဟာသခန်း၌၊ ဟသန္တိ-ရယ်ရွှင်ကုန်၏၊ သံဝေဂဋ္ဌာနေ-ကြောက်လန့်ဖွယ်ဌာန၌၊ ဝါ-သဲထိပ်ရင်ဖိုအခန်း၌၊ သံဝေဇန္တိ-ထိတ်လန့်ကုန်၏၊ ဒါယံ-ဆုကို၊ [ဒီယတီတိ ဒါယော၊ -ဒီဇ္ဇိ-၂,၂၅၂] ဒါတုံ-ပေးခြင်းငှာ၊ ယုတ္တဋ္ဌာနေ-သင့်လျော်ရာဌာန၌၊ ဒါယံ-ကို၊ ဒေန္တိ-ပေးကုန်၏။ တေသံ-ထိုဥပတိဿ၊ကောလိတတို့သည်၊ ဣမိနာဝ နိယာမေန-ဤနည်းဖြင့်ပင်၊ ဧကဒိဝသံ-၌၊ သမဇ္ဇံ-ကို၊ ပဿန္တာနံ-ကြည့်ရှုကုန်လသော်၊ ဝါ-ကုန်စဉ်၊ ဉာဏဿ-ဉာဏ်၏၊ ဝါ-သည်၊ ပရိပါကဂတတ္တာ-ရင့်ကျက်ခြင်းသို့ ရောက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပုရိမဒိဝသေသု ဝိယ-ရှေးနေ့တို့၌ကဲ့သို့၊ ဟသိတဗ္ဗဋ္ဌာနေ-၌၊ ဟာသော ဝါ-ရယ်ရွှင်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ သံဝေဂဋ္ဌာနေ-၌၊ သံဝေဂေါ ဝါ-ထိတ်လန့်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဒါတုံ-ဆုပေးခြင်းငှာ၊ ယုတ္တဋ္ဌာနေ-၌၊ ဒါနံ ဝါ-ဆုပေးခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ န+အဟောသိ-မရှိတော့ပြီ။ ပန-ဆက်၊ ဒွေပိ-၂ယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဇနာ-လူတို့သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ စိန္တယိံသု-ကုန်ပြီ၊ (ကိ)။ “ဧတ္ထ-ဤပွဲသဘင်၌၊ (ဤလူတို့၌)၊ ဩလောကေတဗ္ဗံ-ကြည့်ထိုက်သော

တိ ဂိရိ၊ သမံ (သမာဂမံ) အဇန္တိ ဂစ္ဆန္တိ ဧတ္ထာတိ သမဇ္ဇော-အညီအညွတ် သွားရောက်ကြရာပွဲသဘင်၊ [မောဂ်-၅, ၄၉၅၌ “သမဇနံ၊ သမဇန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝါ သမဇ္ဇော၊ သံ+အဇ+ယ”ဟု ပြု၍ ဣတ္ထိလိင်ဖြင့် ရှိ၏။] အဂ္ဂေါ+သမဇ္ဇော အဂ္ဂသမဇ္ဇော-ကောင်းသော (ကြီးကျယ်စည်ကားသော) ပွဲသဘင်၊ ဂိရိမိ+ပဝတ္ထော+အဂ္ဂသမဇ္ဇော-တောင်၌ ဖြစ်သော ကောင်းသော (ကြီးကျယ်စည်ကားသော) ပွဲသဘင်၊ (တစ်နည်း) ဂိရိဿ+အဂ္ဂေါ ဂိရဂ္ဂေါ-တောင်၏ ကောင်းမြတ်သောအရပ်၊ ဂိရဂ္ဂေ+ပဝတ္ထော+သမဇ္ဇော-တောင်၏ ကောင်းမြတ်သော အရပ်၌ဖြစ်သော ပွဲသဘင်။ (ပါစိယော-၇၇၊ ပါစိတ်ဘာ-၁, ၂၅၆)

အရာသည် (ကြည့်စရာသည်)။ ကိံ အတ္ထိ-အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း၊ သဗ္ဗေပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမေ-ဤသူတို့သည်၊ ဝဿသတေ-အနှစ်တစ်ရာသည်၊ အပ္ပတ္တေ-မရောက်မီ၊ **အပ္ပဏ္ဏတ္ထိကဘာဝံ**-နာမည်ပညတ်မျှမရှိတော့ကုန်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂမိဿန္တိ-ရောက်ကုန်လိမ့်မည်၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ အမေဟိ-ငါတို့သည်၊ ဧကံ-တစ်ခုသော၊ မောက္ခမဗ္ဗံ-လွတ်မြောက်ကြောင်းနိဗ္ဗာန်တရားကို၊ [မုစ္ဆန္တိ ဧတ္ထ၊ ဧတေန ဝါ ရာဂါဒီဟိတိ မောက္ခော(ဓာန်ဋီ-၆)၊ မောက္ခော စ+သော+ဓမ္မောတိ မောက္ခဓမ္မော။] ပရိယေသိတုံ-ရှာခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏။” ဣတိ-ဤသို့ စဉ်းစားကုန်ပြီ၊ (ဣတိ-ဤသို့ စဉ်းစားကုန်ပြီး၍)၊ [ဣတိတစ်လုံးကျေ။] အာရမ္မဏံ-အာရုံကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ နိသီဒိသု-ထိုင်နေကုန်ပြီ။ တတော-ထိုမှ နောက်၌၊ ကောလိတော-သည်၊ ဥပတိသံ-ကို၊ အာဟ-မေးပြီ၊ (ကိံ)။ “သမ္မ ဥပတိသ-မိတ်ဆွေဥပတိသ! တံ-သည်၊ အညေသု-အခြားကုန်သော၊ ဒိဝသေသု ဝိယ-နေတို့၌ကဲ့သို့၊ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော-ရွှင်လန်း၊ အပြားအားဖြင့် ရွှင်လန်းသည်၊ ဝါ-သိပ်ရွှင်လန်းသည်၊ န အသိ-မဖြစ်၊ ဣဒါနိ-၌၊ အနတ္တမန-ဓာတုကော-မိမိစိတ်မရှိသည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသည်၊ ဝါ-ဝမ်းမြောက်ရွှင်ပြသော သဘောမရှိသည်၊ အသိ-၏။ တေ-သင်သည်၊ ကိံ-ဘာကို၊ သလ္လ-ကွဲတံ-မှတ်သားအပ်သနည်း? (မှတ်ချက်ချအပ်သနည်း)?” ဣတိ-ဤသို့မေးပြီ။ “သမ္မ ကောလိတ-မိတ်ဆွေ ကောလိတ! ဧတေသံ-ဤသဘင်သည်တို့ကို၊ ဝေါ-

အပ္ပဏ္ဏတ္ထိကဘာဝံ။ ။ ပညာပီယတီတိ ပဏ္ဏတ္ထိ၊ ပညာပေတီတိ ပဏ္ဏတ္ထိ (အဘိ. ၄-၁, ၄၂၀)။ ပကာရေန ပဘေဒတော ဝါ ဉာပီယန္တိ ဣမိနာ ဧတ္ထ ဝါ အတ္တာတိ ပဏ္ဏတ္ထိ(နေတ္ထိ. ၄-၁၆)။ [ပ+ဉာ+ဏာပေ+တိ၊ ပ+ဉ ပ+တိ၊ ဉကို ဏ္ဍပြု-နိတိသုတ္တ-၂၇။] ပဏ္ဏတ္ထိ+ယေသံ အတ္ထိတိ ပဏ္ဏတ္ထိကာ၊ န+ပဏ္ဏတ္ထိကာ(သီဘာ-၂, ၁၈၅)။ (တစ်နည်း) နတ္ထိ+ပဏ္ဏတ္ထိ ယေသန္တိ အပ္ပဏ္ဏတ္ထိကာ၊ အပ္ပဏ္ဏတ္ထိကာနံ+ဘာဝေါ အပ္ပဏ္ဏတ္ထိကဘာဝေါ-နာမည်ပညတ်မျှ မရှိတော့ကုန်သည်၏အဖြစ်(သီဘာ၃, ၂၁၇)။ ဓမ္မဋီ၌ ဤနည်းအပြင် “ပညတ္တေ+နိယုတ္တော ပဏ္ဏတ္ထိကော-နာမည်ပညတ်၌ ယှဉ်သူ၊ [ပညတ္တ+ဏိကာ] န+ပဏ္ဏတ္ထိကော အပ္ပဏ္ဏတ္ထိကော၊ အပ္ပဏ္ဏတ္ထိကဿ+ဘာဝေါ အပ္ပဏ္ဏတ္ထိကဘာဝေါ-နာမည်ပညတ်၌ မယှဉ်သူ၏အဖြစ်”ဟု ပြုသေး၏။ ပညတ္တသဒ္ဓါ နာမပညတ်ကိုမဟောသဖြင့် ရှေ့နည်းလောက် မကောင်းပါ။

လောကနေ-ကြည့်ခြင်း၌ သာဓော-အနှစ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဧတံ-ဤပွဲကြည့်ခြင်းသည်၊ နိရတ္ထကံ-အကျိုးမရှိ၊ အတ္တနော-မိမိဖို့၊ ဝါ-၏၊ မောက္ခဓမ္မ-လွတ်မြောက်ကြောင်း နိဗ္ဗာန်တရားကို၊ ဂဝေသိတုံ-ရှာမှီးခြင်းငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-သင့်၏။”

ဣတိ-သို့၊ ဣဒံ-ဤအကြောင်းအရာကို၊ စိန္တယန္တော-လျက်၊ နိသိန္နော-ထိုင်နေသည်၊ အမှီ-၏။ တံ ပန-သည်ကား၊ ကသ္မာ-အဘယ်ကြောင့်၊ အနတ္တမနော-မိမိစိတ်မရှိသည်၊ ဝါ-ဝမ်းမြောက်ရွှင်ပြခြင်းမရှိသည်၊ အသိ-နည်း? ဣတိ-ဤသို့မေးပြီ၊ သောပိ-ထိုကောလိတသည်လည်း၊ တထေဝ-ထို့ဥပတိဿပြောသည့်အတိုင်းပင်၊ အာဟ-ပြောပြီ။ အထ-၌၊ အဿ-ထိုကောလိတ၏၊ ဝါ-သည်၊ အတ္တနာ-မိမိနှင့်၊ သဒ္ဓိ-အတူ၊ ဧကဇ္ဈာသယတံ-တူသောအလိုဆန္ဒရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ-စိတ်သဘောထားတူညီပုံကို၊ ဥ တွာ-၍၊ ဥပတိဿော-သည်၊ အာဟ-ပြီ၊ (ကံ)။ “ဥဘိန္နမ္ပိ-၂ယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အမှာကံ-တို့သည်၊ သုစိန္တိတံ-ကောင်းစွာ ကြံစည်အပ်ပြီ၊ (တစ်နည်း) ဥဘိန္နမ္ပိ-သော၊ အမှာကံ-တို့၏၊ သုစိန္တိတံ-ကောင်းသော ကြံစည်ခြင်းတည်း၊ ဝါ-အကြံကောင်းတည်း၊ ပန-သို့သော်လည်း၊ မောက္ခဓမ္မ-ကို၊ ဂဝေသန္တေဟိ-ရှာမှီးသူတို့သည်၊ ဧကာ-တစ်မျိုးသော၊ ပဗ္ဗဇာ-ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ လဒ္ဓါ-ရခြင်းငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-၏၊ ကဿ-၏။ သန္တိကေ-၌၊ ပဗ္ဗဇာမ-ရှင်ရဟန်းပြုကြမည်နည်း?” ဣတိ-ပြီ။

တေန ခေါ ပန သမယေန-ထိုအခါ၌၊ သဗ္ဗယော နာမ-သဗ္ဗယမည်သော၊ ဝါ-သိဉ္စည်းမည်သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကော-ပရိပိုဇ်သည်၊ ရာဇဂဟေ-၌၊ မဟတိယာ-များစွာသော၊ ပရိဗ္ဗာဇကပရိသာယ-ပရိပိုဇ်ပရိသတ်နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ ပဋိဝသတိ-နေ၏။ တေ-ထိုဥပတိဿ၊ ကောလိတတို့သည်၊ “တဿ-ထိုသိဉ္စည်းပရိပိုဇ်၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ပဗ္ဗဇိဿာမ-ကုန်အံ့” ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ပဗ္ဗမာဏဝကသတာနိ-ငါးရာသော လုလင်ငယ်တို့ကို၊ “ သိဝိကာယော စ-ထမ်းစင်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ရထေ စ-ရထားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ဂစ္ဆထ-ပြန်သွားကြလော့” ဣတိ-သို့၊ ဥယျောဇေတွာ-စေလွှတ်၍၊ ဧကာယ-တစ်ခုသော၊ သိဝိကာယ-ထမ်းစင်ဖြင့်၊ ဧကေန-တစ်ခုသော၊ ရထေန-ဖြင့်၊ ဂန္ဒာ-၍၊ သဗ္ဗယဿ-သိဉ္စည်းပရိပိုဇ်၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ပဗ္ဗဇိသု-ကုန်ပြီ။ တေသံ-ထိုဥပတိဿ၊ ကောလိ

တတို့၏။ ပဗ္ဗဇိတကာလတော-ပရိဗိုဇ်အဖြစ်သို့ ရောက်ရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ သဗ္ဗယော-သိဉ္စည်းပရိဗိုဇ်သည်။ အတိရေကလာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တော-အလွန်အကဲ ကောင်းမြတ်သောလာဘ်၊ ကောင်းမြတ်သော အခြွေရံသို့ ရောက်သည်။ ဝါ-လာဘ်လာဘ၊ အခြွေအရံ အလွန်ပေါများသည်။ အဟောသိ-ပြီ။ တေ-ထိုဥပတိဿ၊ကောလိတတို့သည်။ ကတိပါဟေနေဝ-အနည်းငယ်သော ရက်ဖြင့်ပင်၊ သဗ္ဗယဿ-၏။ သဗ္ဗ-သော၊ သမယံ-အယူကို၊ ပရိမဒ္ဓိတ္တာ-ထက် ဝန်းကျင် နင်းချေမွေ့နောက်ပြီး၍။ “အာစရိယ-ဆရာ! တုမှာကံ-သင်တို့၏။ ဇာနသမယော-သိအပ်သော အယူဝါဒသည်။ ဧတ္တကောဝ-ဤမျှသာလော? ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ ဥတ္တရိမ္မိ-ထိုထက်အလွန်လည်း၊ အတ္ထိ-ရုံပါသေးသလော?” က္ကတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိသု-ကုန်ပြီ။ “ဧတ္တကောဝ-ဤမျှသာတည်း၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော အယူဝါဒကို၊ တုမေဟိ-တို့သည်၊ ဉာတံ-သိအပ်ပြီ။” က္ကတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-ပြော အပ်သော်၊ စိန္တယိသု-ကုန်ပြီ (ကိ)။ “ဧဝံ သတိ-ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ က္ကမဿ-ဤသိဉ္စည်းဆရာ၏။ သန္တိကေ-၌၊ ဗြဟ္မစရိယဝါသော-မြတ်သောအကျင့်ကို

လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တော။ ။ အဂ္ဂေါ+လာဘော လာဘဂ္ဂေါ၊ အဂ္ဂေါ+ယသော ယသဂ္ဂေါ၊ လာဘဂ္ဂေါ စ+ယသဂ္ဂေါ စ လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂေါ၊ လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂံ+ပတ္တော လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တော အတိရေကံ+လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တော အတိရေကလာဘဂ္ဂ-ယသဂ္ဂပ္ပတ္တော။ (ဒိ. ဋ္ဌ-၃, ၇၊ သုတ်ပါထေဘာ-၁, ၃၉၉)

တစ်နည်း။ ။ လာဘဿ+အဂ္ဂေါ လာဘဂ္ဂေါ-လာဘ်၏ ကောင်းမြတ်သည်၏ အဖြစ်၊ ဘာဝပ္ပဓာန ဘာဝလောပကြိ၊ ယသဿ+အဂ္ဂေါ ယသဂ္ဂေါ-အခြွေအရံ၏ ကောင်းမြတ်သည်၏အဖြစ်၊ လာဘဂ္ဂေါ စ+ယသဂ္ဂေါ စ လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂေါ၊ လာဘဂ္ဂ-ယသဂ္ဂံ+ပတ္တော လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တော-လာဘ်၏ ကောင်းမြတ်သည်၏အဖြစ်၊ အခြွေရံ၏ ကောင်းမြတ်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သည်။ အတိရေကနှင့် ရှေ့နည်း အတိုင်းတွဲ။(ဝိ. ဋ္ဌ-၁, ၁၆၁-၂)

တစ်နည်း။ ။ လာဘေန+အဂ္ဂေါ လာဘဂ္ဂေါ-လာဘ်အားဖြင့် ကောင်းမြတ် သည်၏အဖြစ်၊ ယသေန+အဂ္ဂေါ ယသဂ္ဂေါ၊ ထိုနောင် ဒုတိယနည်းအတိုင်း ဆက်တွဲ၍ “လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တော-လာဘ်အားဖြင့် ကောင်းမြတ်သည်၏အဖြစ်၊ အခြွေရံအား ဖြင့် ကောင်းမြတ်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သည်”ဟုပေး။ (ဝိ. ဋ္ဌ-၁, ၁၆၁-၂)။

ကျင့်သုံးခြင်းသည်၊ နိရတ္တကော-အကျိုးမရှိ၊ မယံ-တို့သည်၊ ယံ မောက္ခဓမ္မ-
 အကြင်လွတ်မြောက်ကြောင်း နိဗ္ဗာန်တရားကို၊ ဂဝေသိတုံ-ရှာခြင်းငှာ၊ နိက္ခန္ဓာ-
 ထွက်ခဲ့ကုန်ပြီ၊ သော-ထိုလွတ်မြောက်ကြောင်းနိဗ္ဗာန်တရားကို၊ ဣမဿ-ဤ
 သိဉ္စည်းဆရာ၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ဥပ္ပါဒေတုံ-ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ-မစွမ်းနိုင်၊
 ဇမ္ဗုဒီပေါ ခေါ ပန-ဇမ္ဗုဒိပ်သည်ကား၊ မဟာ-ကျယ်ဝန်း၏၊ [ခေါ ပန အနက်မဲ့]
 ဂါမနိဂမရာဇာနိယော-ရွာ၊ နိဂုံး၊ မင်းနေပြည်တော်တို့သို့၊ စရန္တာ-လှည့်လည်
 ကုန်လသော်၊ အဒ္ဓါ-မချွတ်ဧကန်၊ မောက္ခဓမ္မဒေသကံ-လွတ်မြောက်ကြောင်း
 နိဗ္ဗာန်တရားကို ဟောတတ်သော၊ ကဗ္ဗိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ အာစရိယံ-
 ကို၊ လဘိဿာမ-ရနိုင်ကုန်လိမ့်မည်၊” ဣတိ (စိန္တယိံသု)။ တတော-ထိုအခါမှ၊
 ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ “ယတ္ထ ယတ္ထ-အကြင်အကြင်အရပ်၌၊ ပဏ္ဍိတာ-ပညာရှိကုန်
 သော၊ သမဏဗြာဟ္မဏာ-ရဟန်း၊ ပုဏ္ဏားတို့သည်၊ အတ္ထိ-ရှိကုန်၏၊” ဣတိ-
 သို့၊ ဝဒန္တိ-ပြောဆိုကုန်၏၊ တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထိုအရပ်သို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ သာကစ္ဆံ-
 အတူပြောဆိုခြင်းကို၊ ဝါ-ဆွေးနွေးခြင်းကို၊ ကရောန္တိ-ပြုကုန်၏။ တေဟိ-ထိုဥပ
 တိဿ၊ ကောလိတတို့သည်၊ ပုဋ္ဌံ-မေးအပ်သော၊ ပဉ္စံ-ပြဿနာကို၊ (မေးခွန်းကို)၊
 အညေ-အခြားကုန်သော ပညာရှိရဟန်း၊ ပုဏ္ဏားတို့သည်၊ ကထေတုံ-ဖြေဆို
 ခြင်းငှာ၊ န သက္ကောန္တိ-မစွမ်းနိုင်ကုန်၊ ပန-အန္ဓယကား၊ တေ-ထိုဥပတိဿ၊
 ကောလိတတို့သည်၊ တေသံ-ထိုပညာရှိရဟန်း၊ ပုဏ္ဏားတို့၏၊ ပဉ္စံ-ကို၊ ဝိ-
 သဇ္ဇန္တိ-ဖြေဆိုနိုင်ကုန်၏။ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ သကလဇမ္ဗုဒိပ်-အလုံးစုံသော
 ဇမ္ဗုဒိပ်ကို၊ (ဇမ္ဗုဒိပ်တစ်ကျွန်းလုံးကို)၊ ပရိဂ္ဂဏိတွာ-ပိုင်းခြားကာယူပြီး၍၊ ဝါ-
 လေ့လာစုံစမ်းပြီး၍၊ နိဝတ္တိတွာ-ပြန်လှည့်၍၊ သကဋ္ဌာနမေဝ-မိမိတို့၏ အရပ်
 သို့သာ၊ အာဂန္ဓာ-ပြန်လာ၍၊ “သမ္မ ကောလိတ-မိတ်ဆွေကောလိတ! အမှေ-
 သု-ငါတို့တွင်၊ ယော-အကြင်သူသည်၊ ပဋ္ဌမံ-စွာ၊ အမတံ-သေခြင်းမရှိရာနိဗ္ဗာန်
 ကို၊ ဝါ-အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို၊ အဓိဂစ္ဆတိ-သိရ၏၊ သော-ထိုသူသည်၊ ဣတရဿ-
 အခြားသူအား၊ အာရောစေတု-ပြောလော၊ ဝါ-ပြောစတမ်း၊” ဣတိ-သို့၊ ကတိ-
 ကံ-ကတိကဝတ်ကို၊ အကံသု-ကုန်ပြီ။ [ကတေန+နိဗ္ဗတ္တံ ကတိကံ-တမင်လာ
 ပြုခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သောဝတ်၊ ဝါ-အချင်းချင်း သဘောတူညီမှု ပြုခြင်း(သီဘာ-
 ၁, ၇၂)၊ ကရဏံ ကတံ၊ ကတေန+ပဝတ္တံ ကတိကံ(ပါစိယော-၁၄၄)။]

ဧဝံ-ဤသို့၊ တေသု-ထိုဥပတိဿ၊ကောလိတတို့သည်၊ ကတိကံ-ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ဝိဟရန္တေသု-နေကုန်လသော်၊ သတ္တာ-သည်၊ ဝုတ္တာနုက္ကမေန-ဆို အပ်ခဲ့ပြီးသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ ရာဇဂဟံ-သို့၊ ပတ္တာ-ရောက်တော်မူ၍၊ ဝေဠု-ဝနံ-ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေတ္တာ-အလှူခံတော်မူပြီး၍၊ ဝေဠုဝနေ-၌၊ ဝိဟရတိ-သီတင်းသုံးတော်မူ၏။ တဒါ-ထိုအခါ၌၊ “ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဗဟုဇန-ဟိတာယ-များစွာသောလူအပေါင်း၏ စီးပွားအလို့ငှာ၊ စာရိကံ-ခရီးရှည်လှည့် လည်ခြင်းကို၊ ဝါ-အားဖြင့်၊ စရထ-လှည့်လည်ကြလော့။” ဣတိ-ဤသို့မိန့်တော် မူ၍၊ ရတနတ္ထယဂုဏပကာသနတ္ထံ-ရတနာဥပါးအပေါင်း၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ထင်ရှားပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဥယျောဇိတာနံ-စေလွှတ်အပ်ကုန်သော၊ ဧကသဋ္ဌိ-ယာ-၆၀ပါးသော၊ အရဟန္တာနံ-ရဟန္တာတို့ ၏၊ အန္တရေ-အတွင်း၌၊ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ- ပဉ္စဝဂ္ဂိရဟန်းတို့၏၊ အဗ္ဘန္တရေ-အတွင်း၌ဖြစ်သော၊ (တစ်နည်း) ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ- တို့တွင်၊ အဗ္ဘန္တရေ-တစ်ပါးအပါအဝင်ဖြစ်သော၊ အဿဇိတ္ထေရေ-အဿဇိ ထေရ်သည်၊ ပဋိနိဝတ္တိတ္တာ-ပြန်လှည့်၍၊ ရာဇဂဟံ-သို့၊ အာဂတော-ကြွလာပြီ၊ ပုနဒိဝသေ-၌၊ ပါတောဝ-နံနက်စောစော၌ပင်၊ ပတ္တစီဝရံ-သပိတံ၊သင်္ကန်းကို၊ အာဒါယ-ယူ၍၊ ရာဇဂဟံ-သို့၊ ပိဏ္ဍာယ-ငှာ၊ ပါဝိသိ-ဝင်ပြီ။ တသ္မိံ သမယေ- ထိုအခါ၌၊ ဥပတိဿပရိဗ္ဗာဇကောပိ-ဥပတိဿပရိဗ္ဗိသသည်လည်း၊ ပါတောဝ- ပင်၊ ဘတ္တကိစ္စံ-ဆွမ်းဘုန်းပေးခြင်းကိစ္စကို၊ ကတ္တာ-ပြုပြီး၍၊ ပရိဗ္ဗာဇကာရာမံ- ပရိဗ္ဗိဇကျောင်းတိုက်သို့၊ ဂစ္ဆန္တော-သွားလသော်၊ ထေရံ-ကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ စိန္တေသိ- ပြီ၊ (ကိ)။ “မယာ-သည်၊ ဧဝရူပေါ-သော၊ ပဗ္ဗဇိတော နာမ-ရှင်၊ ရဟန်းမည် သည်ကို၊ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗောယေဝ-ရှေး၌မမြင်အပ်သည်သာ၊ ဝါ-မမြင်ဖူးသည်သာ၊ ယေ-အကြင်သူတို့သည်၊ လောကေ-လောက၌၊ အရဟန္တော ဝါ-ရဟန္တာတို့ သည်သော်လည်းကောင်း၊ အရဟတ္တမဂ္ဂံ-အရဟတ္တမဂ်သို့၊ သမာပန္နာ ဝါ- ရောက်သူတို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ (ဟောန္တိ)။ တေသံ ဘိက္ခုနံ-ထိုသူတို့ တွင်၊ အယံ-ဤရဟန်းသည်၊ အညတရော-တစ်ပါးအပါအဝင်တည်း၊ အဟံ- သည်၊ ဣမံ ဘိက္ခု-ကို၊ ဝါ-သို့၊ ဥပသင်္ကမိတ္တာ-၍၊ ‘အာဝုသော-ငါ့ရှင်! တွံ- သည်၊ ကံ-အဘယ်သူ့ကို၊ ဥဒ္ဓိဿ-ရည်မှန်း၍၊ ပဗ္ဗဇိတော-ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့သည်၊ ဝါ-ရဟန်းပြုခဲ့သည်၊ အသိ-ဖြစ်ပါသနည်း? တေ-သင်၏။

သတ္တာ-ဆရာသည်၊ ကော ဝါ-အဘယ်သူပါနည်း? တံ-သည်၊ ကဿ ဝါ-အဘယ်သူ၏လည်း၊ ဓမ္မ-ကို၊ ရောစေသိ-နှစ်သက်ပါသနည်း? ' က္ကတိ-သို့၊ ယန္ဓုန ပုစ္ဆေယျ-အကယ်၍ မေးရပါမူကား ကောင်းလေစွ၊" က္ကတိ-ဤသို့ကြံပြီ။ အထ-၌၊ အဿ-ထို ဥပတိဿပရိဗိုဇ်၏၊ ဧတံ-ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြန်ပြီ၊ (ကံ)၊ " က္ကမံ ဘိက္ခံ-ကို၊ ပဉ္စ-ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆိတုံ-မေးခြင်းငှာ၊ အ-ကာလော-အခါမဟုတ်သေး၊ အန္တရယရံ-ရွာတွင်းသို့၊ ပဝိဋ္ဌော-ဝင်ပြီးသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပိဏ္ဍာယ-ငှာ၊ စရတိ-လှည့်လည်နေသေး၏၊ အဟံ-သည်၊ က္ကမံ ဘိက္ခံ-ကို၊ [အနုဗန္ဓေယျံ၌စပ်၊] ဝါ-၏၊ [ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော၌စပ်၊] ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော-နောက်၌ နောက်၌၊ ဝါ-နောက်က နောက်က၊ ယန္ဓုန အနုဗန္ဓေယျ-အကယ်၍ လိုက်သွားရပါမူကား ကောင်းလေစွ၊ (ကသ္မာ-အဘယ်ကြောင့်နည်း?) (ယသ္မာ-ကြောင့်၊ က္ကဒိ-ဤနောက်က လိုက်ခြင်းသည်)၊ အတ္ထိကေဟိ-တစ်စုံတစ်ခုသော အကျိုးဖြင့် အလိုရှိသူတို့သည်၊ ဥပညာတံ-သိလည်းသိအပ်၊ ကပ်လည်းကပ် ရောက်အပ်သော၊ မဂ္ဂံ-လမ်းကြောင်းတည်း၊ ဝါ-လမ်းရိုးစဉ်လာ ဓမ္မတာတည်း၊ (တသ္မာ-ထိုကြောင့်တည်း၊) (တစ်နည်း)အတ္ထိကေဟိ-အမတဖြင့် အလိုရှိသော ငါတို့သည်၊ ဥပညာတံ-မရဏရှိလျှင် အမတလည်း ရှိထိုက်၏ဟု အနုမာနဉာဏ်ဖြင့်သာ ကပ်၍သိအပ်၊ မှန်းဆအပ်သော နိဗ္ဗာန်ကို၊ မဂ္ဂံ (မဂ္ဂန္တော)-ရှာမှီးလျက်၊ အဟံ-သည်၊ က္ကမံ ဘိက္ခံ-ကို၊ ဝါ-၏၊ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော-၌၊ ဝါ-က၊ ယန္ဓုန အနုဗန္ဓေယျ-စွ၊" က္ကတိ-သို့အကြံဖြစ်ပြီ။ သော-ထို ဥပတိဿပရိဗိုဇ်သည်၊ လဒ္ဓပိဏ္ဍပါတံ-ရအပ်သော ဆွမ်းရှိသော၊ ဝါ-ရှိသည် ဖြစ်၍၊ အညတရံ-တစ်ခုသော၊ ဩကာသံ-အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တံ-ကြွနေသော၊ ထေရံ-အဿဇိထေရ်ကို၊ ဒိသ္မာ-ကြည့်၍၊ ဝါ-သော်၊ အဿ-ထိုအဿဇိထေရ်

ဥပညာတံ မဂ္ဂံ ။ ။ ရှေ့နည်းအလို “ဥပညာတော မဂ္ဂေါ”ဟု ဆိုလိုလျက် ပုံလိင်မှ နပုံလိင်သော ပြန်နေသော လိင်ဝိပလ္လာသ၊ လိင်အနက်၌ ပထမာတည်း၊ နောက်နည်းအလို ဥပညာတံသည် ကံ၊ မဂ္ဂံသည် အန္တပစ္စယန္တတည်း။ ပါစိယော-၂၁၄-၅၅၅ ရှေ့နည်းကို “မဂ္ဂံ-အမြိုက်နိဗ္ဗာန်လမ်းကို၊ ဥပညာတံ-ကပ်၍သိအပ်၏” ဟုလည်းကောင်း နောက်နည်းကို “ဥပညာတံ-မဂ်ဖိုလ်ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်တို့ဖြင့် ကပ်၍ သိအပ်သော နိဗ္ဗာန်ကို၊ မဂ္ဂံ (မဂ္ဂန္တော)”ဟုလည်းကောင်း ပေးစေသည်။

၏။ နိသီဒိတုကာမတံ-ထိုင်ခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဥတော စ-
 သိ၍သာလျှင်၊ (သိလျှင်သိခြင်း)၊ [စသဒ္ဓါ အဝဓာရဏအနက်ကြီး] အတ္တနော-
 ၏။ **ပရိဗ္ဗာဇကပိဋကံ**-ပရိဗိုဇ်တို့၏ ပရိက္ခရာအသုံးအဆောင်ဖြစ်သော အင်း
 ပျဉ်ငယ် (ထိုင်ခုံငယ်)ကို၊ ပညာပေတွာ-ခင်း၍၊ အဒါသိ-ပေးပြီ၊ သော-ထိုဥပ
 တိဿပရိဗိုဇ်သည်၊ အဿ-ထိုအဿဇိထေရ်၏။ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေပိ-
 ဆွမ်းဘုဉ်းပေးခြင်းကိစ္စ၏ အဆုံး၌လည်း၊ အတ္တနော-၏။ ကုဏ္ဍိကာယ-
 ရေကယား၌၊ ဝါ-မှ၊ [ကံ ဥဒကံ ဥဒေတိ ပသဝေတိ၊ ရက္ခတိတိ ဝါ ကုဏ္ဍိကာ၊ က+
 ဥဒိ+ဏ္ဍ၊ -သိဋီသစ်-၁, ၁၉၄။] ဥဒကံ-ရေကို၊ အဒါသိ-လျှူပြီ။

ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ အာစရိယဝတ္ထံ-ဆရာ၌ ပြုထိုက်သော ကျင့်ဝတ်ကို၊
 ကတွာ-ပြုပြီး၍၊ ကတဘတ္တကိစ္စေန-ပြုအပ်ပြီးသော ဆွမ်းဘုဉ်းပေးခြင်းကိစ္စရှိ
 သော၊ ထေရေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တူ၊ မဓုရပဋိသန္တာရံ-ချိုသာသော ကောကွတ်ပျူငှာ
 နှုတ်ဆက်စကားကို၊ ကတွာ-ပြုပြီး၍၊ ဧဝံ-သို့၊ အာဟ၊ (ကိ) “အာဝုသော!
 တေ-သင်၏။ ကုန္တိယာနိ-ကုန္တေတို့သည်၊ ဝိပုသန္တာနိ-အထူးသဖြင့် ကြည်လင်
 ကုန်၏။ ဆဝိဝဏ္ဏော-အရေ၏ အဆင်းသည်၊ ပရိသုဒ္ဓေါ-ထက်ဝန်းကျင် စင်
 ကြယ်၏။ ပရိယောဒါတော-ထက်ဝန်းကျင် ဖြူစင်၏။ (ကုတိ-ဤသို့ ပြောပြီ၊
 ကုတိ-ဤသို့ ပြောပြီး၍) [နောက်မှာ “ပုစ္ဆိ”ဟု ရှိသဖြင့် ဤနေရာ၌ ကုတိအကျေ
 ကြံ၊ သို့မဟုတ် “ရောစေသီတိ”မှ ကုတိကို ဒီပကနည်းဖြင့် ယူပေး၊ ထိုကုတိကို တန္တနည်း
 သိလေသနည်းအရ ၂ခါပေးသည်။] အာဝုသော! တွံ-သည်၊ ကံ-ကို၊ ဥဒ္ဓိဿ-၍။

ပရိဗ္ဗာဇကပိဋကံ။ ။ ပရိဗိုဇ်တို့သည် သွားလေရာအရပ်သို့ ထမ်းပိုး၊ အင်းပျဉ်
 ငယ်၊ သုံးချောင်းထောက်ခွေးချေ၊ ဒေါင်းမြီးစီး၊ မြေသပိတ်၊ အိတ်ငယ်၊ ရေကယား
 စသော ပရိက္ခရာအသုံးအဆောင်များကို ယူသွားလေ့ရှိကြ၏။ ပိဋကသည် ပရိဗိုဇ်တို့၏
 ပရိက္ခရာအသုံးအဆောင်တစ်မျိုး ဖြစ်သည်(ဒီ. ၄-၁, ၄၂)။ “ပိဋတိ ဝိသမဒုက္ခံ
 ဟိသတိတိ ဝိဋံ(ပါစိယော-၂၈)၊ ခုဒ္ဒကံ+ဝိဋံ ပိဋကံ(သိဋီသစ်-၁, ၁၉၅)။ “ပရိဗ္ဗာ-
 ဇကဿ+ပရိက္ခာရော ပရိဗ္ဗာဇကော၊ (ပရိက္ခာရပုဒ်ချေ)၊ ပရိဗ္ဗာဇကော စ+သော+
 ပိဋကံ စာတိ ပရိဗ္ဗာဇကပိဋကံ-ပရိဗိုဇ်တို့၏ ပရိက္ခရာအသုံးအဆောင်ဖြစ်သော
 အင်းပျဉ်ငယ်၊ (တစ်နည်း) ပရိဗ္ဗာဇကနံ+ကုဒံ ပရိဗ္ဗာဇကံ၊ ပရိဗ္ဗာဇကံ စ+တံ+ပိဋကံ
 စာတိ ပရိဗ္ဗာဇကပိဋကံ-ပရိဗိုဇ်တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော ထိုင်ခုံငယ်”ဟု ကြံ။

ပဗ္ဗဇိတော-ခွဲသည်၊ အသိ-နည်း? ကော ဝါ-သည်လည်း၊ တေ-၏၊ သတ္တာ-နည်း? တွံ-သည်၊ ကဿ ဝါ-၏မူလည်း၊ ဓမ္မ-ကို၊ ရောစေသိ-နည်း?” က္ကတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိ-ပြီ။ ထေရော-သည်၊ စိန္တေသိ-ပြီ၊ (ကိ)။ “ဣမေ ပရိဗ္ဗာဇကော နာမ-ဤပရိဗ္ဗိတံ မည်သည်၊ သာသနဿ-သာသနာတော်၏၊ ပဋိပက္ခဘူတာ-ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣမဿ သာသနဿ-ဤသာသနာတော်၏၊ (တစ်နည်း) က္ကမဿ-ဤသူ့ကို၊ သာသနဿ-၏၊ [ဣမဿသည် ကာရိတ်ကံတည်း၊ “ဣမဿ-ဤသူ့အား”ဟုလည်း ပေးကြ၏၊ သမ္ပဒါနိဋံသောပုဒ်မရှိသဖြင့် မကောင်းပါ။] ဂမ္ဘီရတံ-နက်နဲသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒေဿဿာမိ-မြင်စေအံ့၊ ဝါ-ပြအံ့” က္ကတိ-ကြံပြီ။ အတ္တနော-၏၊ နဝကဘာဝံ-ရဟန်းသစ်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ-သီတင်းငယ်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒေဿန္တော-ပြလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အာဟ-မိန့်ပြီ၊ (ကိ)။ “အာဝုသော! အဟံ-သည်၊ နဝေါ-ရဟန်းသစ်ပါတည်း၊ ဝါ-သီတင်းငယ်ပါတည်း၊ အစိရပဗ္ဗဇိတော-ရဟန်းအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ပြီးသော ငါ၏ ကြာမြင့်သော ကာလမရှိသေးပါ၊ ဝါ-ရဟန်းဖြစ်ပြီးသည်မှာ မကြာသေးပါ၊ အဓုနာ-ယခုမှ၊ က္ကမံ ဓမ္မဝိနယံ-ဤတရားသဖြင့် ဆုံးမရာ သာသနာတော်သို့ အာဂတော-ရောက်လာပါ၏၊ အဟံ-ငါသည်၊ ဝိတ္ထာရေန-အကျယ်အားဖြင့်၊ ဓမ္မ-ကို၊ ဒေသေတုံ-ဟောခြင်းငှာ၊ န တာဝ သက္ခိဿာမိ-စွမ်းနိုင်လိမ့်ဥူးမည် မဟုတ်ပါ” က္ကတိ-ပြီ။ ပရိဗ္ဗာဇကော-သည်၊ “အဟံ-တပည့်တော်သည်၊ ဥပ-တိသော နာမ-ဥပတိဿမည်သူပါတည်း၊ တွံ-အရှင်ဘုရားသည်၊ ယထာ-သတ္တိယာ-သတ္တိအား လျော်သဖြင့်၊ ဝါ-အစွမ်းရှိသလောက်၊ အပ္ပံ ဝါ-အနည်းငယ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဗဟံ ဝါ-အများကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝဒ-ဟောတော်မူပါ၊ ဧတံ-ဤတရားကို၊ နယသတေန-နည်းပေါင်းအရာဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ရာပေါင်းများစွာသော နည်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ နယသဟဿေန-နည်းပေါင်းအထောင်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ထောင်ပေါင်းများစွာသော နည်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပဋိဝိဇ္ဇိတုံ-ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှာ၊ မယံ-၏၊ ဘာရော-တာဝန်တည်း” က္ကတိ စိန္တေတွာ-ကြံ၍၊ “အပ္ပံ ဝါ ၊ပေ၊ ဗဟု”န္တိ-ဟူ၍၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ။

**အပွဲ ဝါ ဗဟုံ ဝါ ဘာသဿု၊ အတ္ထိယေဝ မေ ဗြူဟိ၊
အတ္ထေနေဝ မေ အတ္ထော၊ ကိ ကာဟသိ ဗျူနံ ဗဟုံ။**

အပွဲ ဝါ- အနည်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဗဟုံ ဝါ- အများကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဘာသဿု-ဟောပါလော၊ မေ-တပည့်တော်အား၊ အတ္ထိယေဝ-အနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုသာ၊ ဗြူဟိ-ဟောပါလော၊ မေ-အား၊ အတ္ထေနေဝ-အနက်အဓိပ္ပါယ်ဖြင့်သာ၊ အတ္ထော-အလိုရှိပါ၏။ ဗဟုံ-များစွာသော၊ ဗျူနံ-သဒ္ဒါသည်၊ ဝါ-စကားလုံးသည်၊ ကိ-ဘာကို၊ ကာဟသိ-ပြုလိမ့်မည်နည်း၊ (တစ်နည်း) ဗဟုံ-သော၊ ဗျူနံ-ကို၊ (ဝတ္ထာ-ဟောနေ၍) ကိ ကာဟသိ-အဘယ်သို့ ပြုလိမ့်မည်နည်း။

ဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္ထေ-လျှောက်အပ်သော်၊ ထေရော-သည်၊ “ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ”တိ- “ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ” ဟူသော၊ ဝါ- “ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ” အစအပိုင်းအခြားရှိသော၊ ဂါထံ-ကို၊ အာဟ-ပြီ။ ပရိဗ္ဗာဇကော-သည်၊ ပဌမ-ပဒဒွယမေဝ-ပဌမ ပါဒအပေါင်းကိုသာလျှင်၊ သုတ္တာ-ကြားနာရ၍၊ သဟဿ-နယပဋိမက္ခိတေ-နည်းတစ်ထောင်ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ သောတာ-ပတ္တိဖလေ-၌၊ ပတိဋ္ဌဟိ-တည်ပြီ၊ ဣတရံ-အခြားသော၊ ပဒဒွယံ- ပါဒအပေါင်းကို၊ သောတာပန္နကာလေ-သောတာပန်ဖြစ်ရာအခါ၌၊ နိဋ္ဌာပေသိ-ပြီးဆုံးစေပြီ။

ကာဟသိ။ ။ ပထမနည်းအလို ကာဟသိ၏ ကတ္တားမှာ “ဗျူနံ” ဖြစ်သောကြောင့် ကရဓာတ်၊ ဩ ပစ္စည်း၊ ပဌမပုရိသ်သတိဝိဘတ်၊ ကရကို ကာဟပြု၊ ကွစိဓာတုသုတ်ကြီးဖြင့် တိကို သိပြု။ ဒုတိယနည်းအလို ဗျူနံ၏ စပ်ပုဒ်ကို “ဝတ္ထာ” ဟု ထည့်၍ ကာဟသိ၏ ကတ္တားကို “တွံ” ဟု ထည့်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် မဇ္ဈိမပုရိသ် သသိဝိဘတ်တည်း။ [ကိ ကာဟသိတိ ကိ ကာဟတိ၊ ကိ ကရောတိ။ ကိ ကရောသိတိ ဝါ ဗျူနံ ဝတ္ထာတိ အတ္ထော၊-၀၆၇-၄၁၅။]

“ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ”တိ။ ။ အနက်၂မျိုးတွင် ရှေ့နည်းအလို ဣတိသဒ္ဒါ ပဒတ္ထဝိပလ္လာသနိပါတ်တည်း။ ဧကဒေသုပစာရ၊ ဥပလက္ခဏနည်းအရ “ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ”ဟူသော ပဌမပါဒတစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြင့် ထိုဂါထာတစ်ပုဒ်လုံးကို မှတ်၍ ဆိုထားသည်။ နောက်နည်းအလို ဣတိသဒ္ဒါ အာဒိအနက်၊ အာဒိလည်း မရိယာဒ (အပိုင်းအခြား)အနက်တည်း။

သော-ထိုဥပတိဿပရိဗိုဇ်သည်။ သောတာပန္နော-သည်။ ဟုတ္တာ၊ ဥပရိ-
 ဝိသေသေ-အထက်မဂ်ဖိုလ်တရားထူးကို၊ အပ္ပဝတ္တန္တေ-မဖြစ်စေနိုင်လသော်၊
 “ဧတ္ထ-ဤအထက်မဂ်ဖိုလ်တရားထူးကို မဖြစ်စေနိုင်ရာ၌၊ ကာရဏံ-အကြောင်း
 သည်၊ ဘဝိဿတိ-ရှိလိမ့်မည်။” ဣတိ၊ သလ္လက္ခေတ္တာ-မှတ်သား၍၊ ထေရံ-
 ကို၊ အာဟ-မေးလျှောက်ပြီ၊ (ကံ)။ “ဘန္တေ! ဥပရိ-အထက်၌၊ ဓမ္မဒေသနံ-ကို၊
 မာ ဝဗ္ဗယိတ္ထ-မတိုးပွားပါစေကုန်နှင့်၊ ဧတ္တကမေဝ-ဤမျှလောက်သာ၊ ဟောတု-
 ရှိပါစေ၊ အမှာကံ-တပည့်တော်တို့၏၊ သတ္တာ-ဆရာဘုရားသည်၊ ကုဟိ-
 အဘယ်အရပ်၌၊ ဝသတိ-နေတော်မူပါသနည်း?” ဣတိ-ဤသို့ မေးလျှောက်
 ပြီ။ “အာဝုသော! ဝေဠုဝနေ-ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်၌၊ (ဝသတိ-တော်မူ၏။)”
 ဣတိ-ဤသို့ မိန့်ပြီ။ “ဘန္တေ! တေန ဟိ-လျှင်၊ တုမေ-အရှင်ဘုရားတို့သည်၊
 ပုရတော-ရှေ့၌၊ ဝါ-က၊ ယာထ-ကြွတော်မူပါကုန်၊ မယံ-၏၊ ဝါ-မှာ၊ ဧကော-
 တစ်ယောက်သော၊ သဟာယကော-သူငယ်ချင်းသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ အမေဟိ-
 တို့သည်၊ အညမညံ-အချင်းချင်း၊ “အမေသု-ငါတို့တွင်၊ ယော-သည်၊ အမတံ-
 သေခြင်းမရှိရာနိဗ္ဗာန်ကို၊ ဝါ-အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို၊ အဓိဂစ္ဆတိ-သိရ၏၊ သော-ထို
 သူသည်၊ ဣတရဿ-အခြားသူအား၊ အာရောစေတု-ပြောလော၊ ဝါ-ပြော
 စတမ်း၊” ဣတိ-သို့၊ ကတိကာ စ-ကတိကဝတ်ကိုလည်း၊ ကတာ-ပြုအပ်ပါပြီ။
 အဟံ-တပည့်တော်သည်၊ တံ ပဋိညံ-ထိုပဋိညာဉ်ကို၊ ဝါ-ထိုဝန်ခံကတိကို၊
 မောစေတ္တာ-လွတ်စေ၍၊ သဟာယကံ-ကို၊ ဂဟေတ္တာ-ခေါ်၍၊ တုမှာကံ-တို့၏၊
 ဂတမဂ္ဂေနေဝ-ကြွသောလမ်းဖြင့်ပင်၊ သတ္တု-၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ အာဂမိဿာမိ-
 လာခဲ့ပါမည်၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်၍၊ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန-(လက်၊ ခြေ၊ နဖူး၊
 တတောင်၊ ခူးဟူသော) ၅ပါးသော အင်္ဂါတို့ဖြင့် ရှေးရှုတည်ခြင်းဖြင့်၊ ဝါ-တည်
 ခြင်း၅ပါးဖြင့်၊ ထေရဿ-၏၊ ပါဒေသု-ခြေတို့၌၊ နိပတိတ္တာ-ပျပ်ဝပ်၍၊ တိက္ခတ္တံ-

ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန။ ။ အဘိမုခံ+ဋ္ဌိတော ပတိဋ္ဌိတော၊ ပဉ္စဟိ+ပတိဋ္ဌိတော ပဉ္စ-
 ပတိဋ္ဌိတော၊ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတဖြစ်ရန် လက်ဝါးပြင် ၂ဖက်၊ ခြေ ၂ဖက်၊ နဖူး၊ တတောင်
 ၂ဖက်၊ ခူး ၂ဖက်အားဖြင့် ကိုယ်အင်္ဂါ ၅ပါးတို့ကို တည်ရာကြမ်းပြင်စသည်၌ ထိနေ
 အောင် ဝပ်ချရသည်၊ ဤသို့ထိရသောကြောင့် “ထိခြင်းငါးပါး”ဟု ပြောစမှတ် ပြုကြ၏။
 ဆရာတို့ကား ပတိဋ္ဌိတသဒ္ဓါ တည်ခြင်းကိုသာ ဟောသောကြောင့် “တည်ခြင်း၅ပါး”

၃ကြိမ်၊ ပဒက္ခိဏံ-အရိအသေကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ထေရ်-ကို၊ ဥယျောဇေတွာ-စေ
လွတ်၍၊ ပရိဗ္ဗာဇကာရာမာဘိမုခေါ-ပရိပိုင်အာရာမ်သို့ ရှေးရှုလျက်၊ အဂမာ-
သိ-သွားပြီ။

အထ ခေါ-၌၊ ကောလိတပရိဗ္ဗာဇကော-သည်၊ တံ-ထိုဥပတိဿကို၊ ဒုရ-
တောဝ-အဝေး၌ပင်၊ ဝါ-ကပင်၊ အာဂစ္ဆန္တံ-လာနေသည်ကို၊ ဒိသ္မာ၊ “အဇ္ဇ-ယနေ၊
မယံ-၏၊ သဟာယကဿ-၏၊ မုခဝဏ္ဏော-မျက်နှာ၏အဆင်းသည်၊ အည-
ဒိဝသေသု ဝိယ-အခြားသော နေ့တို့၌ကဲ့သို့၊ န-မဟုတ်၊ အဒ္ဓါ-မချွတ်ဧကန်၊
တေန-ထိုဥပတိဿသည်၊ အမတံ-အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို၊ အဓိဂတံ-ရအပ်သည်၊
ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လိမ့်မည်” ဣတိ-ဤသို့မှတ်ထင်၍၊ အမတာဓိဂမံ-အမြိုက်
နိဗ္ဗာန်တရားရခြင်းကို၊ ဝါ-ရအပ်သော အမြိုက်နိဗ္ဗာန်တရားကို၊ ပုစ္ဆိ-မေးပြီ။
သောပိ-ထိုဥပတိဿသည်လည်း၊ အဿ-ထိုကောလိတအား၊ “အာဝုသော!
အာမ-အိမ်း၊ အမတံ-ကို၊ အဓိဂတံ-ရအပ်ပြီ” ဣတိ-သို့၊ ပဋိဇာနိတွာ-ဝန်ခံ၍၊
တမေဝ ဂါထံ-ထိုဂါထာကိုပင်၊ အဘာသိ-ရွတ်ပြုပြီ။ ဂါထာပရိယောသာနေ-
၌၊ ကောလိတော-သည်၊ သောတာပတ္တိဖလေ-၌၊ ပတိဋ္ဌဟိတွာ-၍၊ အာဟ-
မေးပြီ၊ (ကံ)။ “သမ္မ-မိတ်ဆွေ! အမှာကံ-တို့၏၊ သတ္တာ-သည်၊ ကုဟိံ-၌၊ ဝသတိ
ကိရ-နေတော်မူသတဲ့နည်း?” ဣတိ-မေးပြီ ။ “သမ္မ-မိတ်ဆွေ! ဝေဠုဝနေ-၌၊
(ဝသတိ) ကိရ-သတဲ့၊ ဧဝံ-သို့၊ နော-ငါတို့၏၊ အာစရိယေန-ဆရာဖြစ်သော၊
အဿဇိတ္ထေရေန-သည်၊ ကထိတံ-မိန့်အပ်ပြီ” ဣတိ-ပြောပြီ။ “သမ္မ! တေန

ဟူသော အသုံးအနှုန်းကို နှစ်သက်တော်မူ၏။ (သီဇီသစ်-၂၊ ၁၈၊ သီဘာ-၂၊ ၂၅၄)

ဝိလံဋီ-၂၊ ၃၆၈။ ။ ထို၌ “လက်ကန်တော့တင်ခြင်း၊ လက်အုပ်ချီခြင်း၊ လက်၂
ဖက်ဖြင့် ခြေကိုဆုပ်နယ်ခြင်း၊ မေတ္တာစိတ်ကို ဖြစ်စေခြင်း၊ အလေးပြုခြင်း”ဟူသော
၅ပါးကို “ပဉ္စပတိဋ္ဌိတ”ဟု ဆို၏။ ဤနေရာ၌ ထို၅ပါးကို မလိုအပ်ဟု သီဇီသစ်ဆို၏။

ပဋိသံဝံ-၃၄၉။ ။ ထို၌ “ပုဆစ် ၂ဖက်၊ လက်၂ဖက်၊ နဖူး”တို့ကို “ပဉ္စပတိ-
ဋ္ဌိတ”ဟု ဆို၏။

ထောမ။ ။ ထို၌ကား “ခြေ၊ လက်၊ ပုဆစ်၊ ရင်၊ ဥျားခေါင်း၊ မျက်လုံး၊ နှုတ်
(စကား)، စိတ်”ဟု ပဏာမ(ရှိခိုးခြင်း)အင်္ဂါ ၈မျိုးကို ဆို၏။

ဟိ-လျှင်၊ အာယာမ-လာသွားကြစို့၊ သတ္တာရံ-ကို၊ ပသိဿာမ-ဖူးချေကြစို့။”
 က္ကတိ-ပြောပြီ။ စ-ဆက်ဥးအံ၊ [နောက်၌ တသ္မာရိသောကြောင့် စကို ကာရက
 အနက်ယူ၍ “စ (ယသ္မာ)-အကြင်ကြောင့်” ဟု တစ်နည်းကြံ၊ ဧသ(ဧသော) သာရိ-
 ပုတ္တတ္ထေရော နာမ-ဤသာရိပုတ္တထေရ်မည်သည်၊ သဒါပိ-အခါခပ်သိမ်းလည်း၊
 အာစရိယပူဇကောဝ-ဆရာကို ပူဇော်တတ်သည်သာ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သဟာ-
 ယံ-ကို၊ ဧဝံ-သို့ အာဟ-ပြီ၊ (ကိ) “သမ္မ! အမှေဟိ-တို့သည်၊ အဓိဂတံ-သိအပ်၊
 ရအပ်ပြီးသော၊ အမတံ-ကို၊ အမှာကံ-တို့၏၊ အာစရိယဿ-ဆရာဖြစ်သော၊
 သဗ္ဗယပရိဗ္ဗာဇကဿာပိ-သိဉ္စည်းပရိဗ္ဗိဒ်အားလည်း၊ ကထေဿာမ-ပြောကြ
 စို့၊ ဗုဒ္ဓမာနော-သိနိုင်လသော်၊ ဝါ-သိနိုင်လျှင်၊ ပဋိဝိဇ္ဈိဿတိ-ထိုးထွင်း၍ သိ
 လိမ့်မည်၊ အပုဋိဝိဇ္ဈန္တော-ထိုးထွင်း၍ မသိနိုင်လသော်၊ ဝါ-မသိနိုင်လျှင်၊ အမှာ-
 ကံ-ငါတို့ကို၊ သဒ္ဒဟိတွာ-ယုံကြည်၍၊ သတ္တု-မြတ်စွာဘုရား၏၊ သန္တိကံ-အထံ
 သို့၊ ဂမိဿတိ-လိုက်လာလိမ့်မည်၊ ဗုဒ္ဓါနံ-တို့၏၊ ဒေသနံ-ဒေသနာတော်ကို၊
 သုတွာ-၍၊ မဂ္ဂဖလပဋိဝေဓံ-မဂ်ဖိုလ်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းကို၊ ကရိဿတိ-
 ပြုနိုင်လိမ့်မည်။” က္ကတိ-ပြီ။ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ဒေဝိ-၂ယောက်လည်း
 ဖြစ်ကုန်သော၊ ဇနာ-တို့သည်၊ သဗ္ဗယဿ-၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ အဂမံသု-သွား
 ကုန်ပြီ။

သဗ္ဗယော-သည်၊ တေ-ထိုဥပတိဿ၊ကောလိတတို့ကို၊ ဒိသ္မာဝ-မြင်၍
 သာလျှင်၊ (မြင်မြင်ချင်း) “တာတာ-အမောင်တို့! ဝေါ-သင်တို့သည်၊ ကောစိ-
 တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ အမတမဂ္ဂဒေသကော-အမြိုက်နိဗ္ဗာန်သို့ သွားရောက်
 ကြောင်းလမ်းကို ဟောပြုနိုင်သူကို၊ လဒ္ဓေါ ကိ-ရအပ်ပြီလော?” က္ကတိ ပုစ္ဆိ။
 “အာစရိယ-ဆရာ! အာမ-မှန်ပါ၊ လဒ္ဓေါ-ရအပ်ပါပြီ၊ ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ လောကေ-
 ၌၊ ဥပ္ပန္နော-ပွင့်တော်မူပါပြီ၊ ဓမ္မော-တရားတော်သည်၊ လောကေ-၌၊ ဥပ္ပန္နော-
 ပြီ၊ သံယော-အရိယာသံဃာတော်သည်၊ လောကေ-၌၊ ဥပ္ပန္နော-ပြီ၊ တုမှေ-
 သင်တို့သည်၊ တုစ္ဆေ-အချည်းနီးဖြစ်သော၊ အသာရေ-အနှစ်မရှိသောတရား၌၊
 ဝိစရထ-လှည့်လည်နေထိုင်ကုန်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧထ-ကြွပါကုန်လော၊
 သတ္တု-၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ ဂမိဿာမ-သွားကြစို့။” က္ကတိ-ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ။

“တုမေ-တို့သည်၊ ဂစ္ဆထ-သွားကြပါ၊ အဟံ-သည်၊ န သက္ခိဿာမိ-မစွမ်းနိုင်ပါ။ (မလိုက်နိုင်ပါ)” က္ကတိ-ဤသို့ ပြောပြီ။ “ကိံ ကာရဏာ-အဘယ်အကြောင်းကြောင့်ပါနည်း?” က္ကတိ-ဤသို့ မေးကုန်ပြီ။ “အဟံ-သည်၊ မဟာဇနဿ-များစွာသော လူအပေါင်း၏၊ အာစရိယော-သည်၊ ဟုတ္တာ-ဖြစ်၍၊ ဝါ-အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝိစရိံ-လှည့်လည်နေထိုင်ခဲ့ပြီ၊ ဝိစရန္တဿ-ဆရာအဖြစ်ဖြင့် လှည့်လည်နေထိုင်သော၊ မေ-၏၊ အန္တေဝါသိကဝါသော-အနီးနေတပည့်အဖြစ်ဖြင့် နေခြင်းသည်၊ စာဋိယာ-ရေလျှောင်အိုးကြီး၏၊ ဥဒဉ္စနဘာဝပုတ္တိံ ဝိယ-ရေငင်ပုန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းကဲ့သို့၊ [ဥဒကံ အဉ္စန္တိ ဧတေနာတိ ဥဒဉ္စနံ၊ [ဥဒက+အစိ+ယု၊-ဇ၊ ၄-၄၄၁] ဥဒဉ္စနဿ+ဘာဝေါ ဥဒဉ္စနဘာဝေါ၊ ဥဒဉ္စနဘာဝံ+ပုတ္တိံ ဥဒဉ္စနဘာပုတ္တိံ။] ဟောတိ-၏၊ အဟံ-သည်၊ အန္တေဝါသိကဝါသံ-အနီးနေတပည့်၏အဖြစ်ဖြင့် နေခြင်းဖြင့်၊ ဝသိတံ-နေခြင်းငှာ၊ န သက္ခိဿာမိ-မစွမ်းနိုင်ပါ။” က္ကတိ-ဤသို့ ပြောပြီ။ “အာစရိယ! ဧဝံ-သို့၊ မာ ကရိတ္ထ-မပြုပါကုန်နှင့်၊” က္ကတိ-ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ။ “တာတာ-အမောင်တို့! ဟောတု-ရှိပါစေ၊ တုမေ-တို့သည်၊ ဂစ္ဆထ-သွားကြပါ၊ အဟံ-သည်၊ န သက္ခိဿာမိ” က္ကတိ-ဤသို့ ပြောပြီ။ “အာစရိယ! လောကေ-၌၊ ဗုဒ္ဓဿ-၏၊ ဥပန္နကာလတော-ပွင့်တော်မူရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ မဟာဇနော-သည်၊ ဂန္ဓမာလာဒိဟတ္ထော-နံသာ၊ ပန်းစသည်ရှိတို့ လက်၌ ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဂန္ဓာ-၍၊ တမေဝ-ထိုမြတ်စွာဘုရားကိုသာ၊ ပူဇေဿတိ-ပူဇော်လိမ့်မည်၊ မယမ္ပိ-တို့သည်လည်း၊ တတ္ထေဝ-ထိုမြတ်စွာဘုရားထံသို့သာ၊ ဂမိဿာမ-သွားကြတော့မည်၊ တုမေ-တို့သည်၊ ကိံ-အဘယ်သို့၊ ကရိဿထ-ပြုကုန်လိမ့်မည်နည်း?” က္ကတိ-ဤသို့ပြောကုန်ပြီ။ “တာတာ-အမောင်တို့! က္ကမသ္မိံ လောကေ-ဤလောက၌၊ ဒန္ဓာ-လူပြိန်းလူအတို့သည်၊ ဗဟူ ကိံ န ခေါ-များကုန်သလော? ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ ပဏ္ဍိတာ-ပညာရှိသူတို့သည်၊ (ဗဟူ ကိံ န ခေါ-လော?)” က္ကတိ-ဤသို့မေးပြီ။ “အာစရိယ! ဒန္ဓာ-တို့သည်၊ ဗဟူ-များပါကုန်၏၊ ပဏ္ဍိတာ စ နာမ-ပညာရှိသူတို့မည်သည်ကား၊ ကတိပယာ ဧဝ-အနည်းငယ်တို့သည်သာ၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏။” က္ကတိ-ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ။ “တာတာ-တို့! တေန ဟိ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ ပဏ္ဍိတာ-တို့သည်၊ ပဏ္ဍိတဿ-ပညာရှိသော၊ သမဏဿ ဂေါတမဿ-ရဟန်းဂေါတမ၏၊ သန္တိကံ-သို့၊

ဂမိဿန္တိ-သွားကုန်လိမ့်မည်၊ ဒန္တာ-တို့သည်၊ ဒန္တဿ-ပညာနံသော၊ မမ-၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ အာဂမိဿန္တိ-လာကြလိမ့်မည်၊ တုမေ-တို့သည်၊ ဂစ္ဆထ-သွားကြလော၊ အဟံ-သည်၊ န ဂမိဿာမိ-မလိုက်နိုင်၊ ကုတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ တေ-ထိုဥပတိဿ၊ ကောလိတတို့သည်၊ “အာစရိယ! တုမေ-တို့သည်၊ ပညာယိ-ဿထ-ထင်ရှားကုန်လိမ့်မည်၊ (နောင်မှ ရှင်းသွားကုန်လိမ့်မည်)” ကုတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ပက္ကမိသု-ဖဲသွားကုန်ပြီ။ တေသု-ထိုဥပတိဿ၊ ကောလိတတို့သည်၊ ဂစ္ဆန္တေသု-သွားကုန်လသော်၊ သဗ္ဗယဿ-၏၊ ပရိသာ-ပရိသတ်သည်၊ ဘိဒ္ဓိ-ကွဲပြီ၊ တသ္မိံ ခဏေ-ထိုခဏ၌၊ အာရာမော-အာရာမ်သည်၊ တုတ္ထော-အချည်းနီးသည်၊ အဟောသိ-ပြီ။ သော-ထိုသိဉ္စည်းပရိဗိုဇ်သည်၊ တုစ္ဆံ-အချည်းနီးသော၊ အာရာမံ-ကို၊ ဒိသ္မာ၊ ဥဏှံ-ပူသော၊ လောဟိတံ-သွေးကို၊ ဆဉ္ဇေသိ-စွန့်ပြီ၊ ဝါ-အန်ပြီ။ တေဟိ-ထိုဥပတိဿ၊ ကောလိတတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တူ၊ ဂစ္ဆန္တေသု-သွားကုန်သော၊ ပဉ္စသု-ငါးလီကုန်သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကသတေသုပိ-ပရိဗိုဇ်အရာတို့တွင်လည်း၊ (တစ်နည်း) ပဉ္စသု ပရိဗ္ဗာဇကသတေသုပိ-ငါးရာသောပရိဗိုဇ်တို့တွင်လည်း၊ အမတေယျသတာနိ-အခွဲအားဖြင့် သုံးလီကုန်သော ပရိဗိုဇ်အရာတို့သည်၊ ဝါ-၂၅၀ သော ပရိဗိုဇ်တို့သည်၊ သဗ္ဗယဿ-အလို့ငှာ၊ (တစ်နည်း) သဗ္ဗယဿ-၏၊ (သန္တိကံ-အထံသို့)၊ နိဝတ္တိံသု-ပြန်လှည့်ကုန်ပြီ။ အထ ခေါ-၌၊ တေ-ထိုဥပတိဿ၊ ကောလိတတို့သည်၊ အတ္တနော-၏၊ အန္တေဝါသိကေဟိ-အနီးနေတပည့် ဖြစ်ကုန်သော၊ အမတေယျဟိ-အခွဲအားဖြင့် သုံးလီကုန်သော၊ ဝါ-နှစ်ခုခွဲဖြစ်ကုန်သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကသတေဟိ-ပရိဗိုဇ်အရာတို့နှင့်၊ (တစ်နည်း) အမတေယျဟိ ပရိဗ္ဗာဇကသတေဟိ-၂၅၀ သော ပရိဗိုဇ်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တူ၊ ဝေဠုဝနံ-သို့၊ အဂမံသု-သွားကုန်ပြီ။

သတ္တာ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ စတုပရိသမဇ္ဈေ-၄ပါးသော ပရိသတ်၏ အလယ်၌၊ နိသိန္နော-ထိုင်တော်မူလျက်၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေန္တော-နေစဉ်၊ တေ-ထိုဥပတိဿ၊ ကောလိတတို့ကို၊ ဒုရတောဝ-အဝေး၌ပင်၊ ဝါ-ကပင်၊ ဒိသ္မာ၊ ဘိက္ခူ-တို့ကို၊ အာမန္တေသိ-မိန့်တော်မူပြီ၊ (ကို)၊ “ဘိက္ခဝေ! ကောလိတော စ-ကောလိတလည်းကောင်း၊ ဥပတိဿော စ-ဥပတိဿလည်းကောင်း၊ (ကုတိ-သို့)၊ ဒွေ-၂ယောက်ကုန်သော၊ ဧတေ သဟာယကာ-ဤသူငယ်ချင်းတို့သည်၊

အာဂစ္ဆန္တိ-လာနေကုန်၏။ ဧတံ-ဤသူငယ်ချင်းအစုံသည်။ (ဤသူငယ်ချင်း ၂ယောက်သည်)။ မေ-၏။ အဂ္ဂံ-မြတ်သော၊ ဘဒ္ဒယုဂံ-ကောင်းသောအစုံဖြစ်သော၊ သာဝကယုဂံ-သာဝကအစုံသည်။ ဘဝိဿတိ-လိမ့်မည်။ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ တေ-ထိုဥပတိဿ၊ ကောလိတတို့သည်။ သတ္ထာရံ-ကို၊ ဝန္တိတ္တာ-၍၊ ဧကမန္တံ-၌၊ နိသီဒိသု-ထိုင်ကုန်ပြီ။ စ ပန-ဆက်ဥားအံ့၊ နိသီဒိတ္တာ -ထိုင်ပြီး၍၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဧတံ-ဤစကားကို၊ အဝေါစုံ-လျှောက်ကုန်ပြီ။ (ကံ)။ “ဘန္တေ! မယံ-တို့သည်။ ဘဂဝတော-၏။ သန္တိကေ-အထံတော်၌၊ ပဗ္ဗဇံ-ရှင်အဖြစ်ကို၊ လဘေယျာမ-ရလိုပါကုန်၏။ ဥပသမ္ပဒံ-မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ လဘေယျာမ-ကုန်၏။” ဣတိ-ပြီ။ “ဘိက္ခဝေါ-တို့! ဧထ-လာကြလော၊ (သင်တို့အလိုရှိသော ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ကို လက်ခံကြလော)။ ဣတိ-ဤသို့၊ ဘဂဝါ-သည်။ အဝေါစ-မိန့်တော်မူပြီ။ ဓမ္မော-ကို၊ သွာက္ခာတော-ကောင်းစွာ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ သမ္မာ-ကောင်းစွာ၊ ဒုက္ခဿ-တေဘူမကဝဋ်ဒုက္ခ၏။ အန္တကိရိယာယ-အဆုံးကို ပြုခြင်းငှာ၊ ဗြဟ္မစရိယံ-(အထက်မဂ်၃ပါးဟူသော) မြတ်သောအကျင့်ကို။ [စရ ဗြဟ္မ-စရိယန္တိ ဥပရိမဂ္ဂတ္ထယသင်္ခါတံ ဗြဟ္မစရိယံ သမဓိဂစ္ဆ-သာရတ္ထ-၃, ၁၈၂။] စရထ-ကျင့်ကြလော့” ဣတိ-သို့လည်း၊ ဘဂဝါ-သည်။ အဝေါစ-ပြီ။ သဗ္ဗေပိ-အလုံးစုံကုန်သော ပရိပိုင်တို့သည်လည်း၊ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစိဝရဓရာ-တန်ခိုးကြောင့် ဖြစ်သော သပိတ်သင်္ကန်းကို ဆောင်ကုန်သော၊ သဗ္ဗိဝဿိကတ္ထေရာ ဝိယ-ဝါတော်ခြောက်ဆယ်ရှိသော ထေရ်တို့ကဲ့သို့၊ အဟေသံ-ကုန်ပြီ။

အထ-၌၊ နေသံ-ထိုဥပတိဿ၊ ကောလိတတို့၏။ ပရိသာယ-ပရိသတ်၏။

ဧထ ဘိက္ခဝေါတိ။ ။ “ဧထ ဘိက္ခဝေါတိ”၌ ဣတိသဒ္ဓါသည် ဧဟိဘိက္ခုရဟန်းအဖြစ်ကို ရကြောင်းစကား၏ ပြီးဆုံးမှုကို ပြသောသဒ္ဓါတည်း။ “ဧထ ဘိက္ခဝေါ” ဟု မိန့်တော်မူပြီးသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ဧဟိဘိက္ခုရှင်ရဟန်းအဖြစ်ပြီးဆုံးသည်ဟု ဆိုလိုသည်။ “သွာက္ခာတော”စသော စကားများကား “ဧထ”ဟု ခေါ်ခြင်း၏ အကျိုးကိုပြသော စကားတည်း။ “အဝေါစ”ကို “သွာက္ခာတော”စသော နောက်ဝါကျ၌လည်း ယူပေးရသည်(ဝဇီရ-၄၀၅၊ သာရတ္ထ-၃, ၁၈၂)။ ဝိမတိ-၂, ၉၂၅၅ “သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယ”ဟူသော စကားဆုံးမှ ဧဟိ ဘိက္ခုဖြစ်သည်ဟူသော ကေစိဝါဒကို ပြသေး၏။

စရိတဝသေန-စရိုက်၏အစွမ်းဖြင့်၊ သတ္တာ-သည်၊ ဓမ္မဒေသနံ-ကို၊ ဝမေသိ-
 တိုးပွားစေတော်မူပြီ။ (ဖြည့်ဟောတော်မူပြီ)။ ဒွေ-ကုန်သော၊ အဂ္ဂသာဝကေ-
 အဂ္ဂသာဝကတို့ကို၊ ဌပေတွာ-ချန်ထား၍၊ အဝသေသာ-ကြွင်းသော ပရိသတ်
 တို့သည်၊ အရဟတ္တံ-သို့ ပါပုဏိသု-ရောက်ကုန်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ အဂ္ဂသာဝကာနံ-
 တို့၏။ ဥပရိမဂ္ဂတ္ထယကိစ္ဆံ-အထက်မဂ် ၃ပါးအပေါင်း၏ကိစ္စသည်၊ န နိဋ္ဌာသိ-
 မပြီး။ ကိံ ကာရဏာ-အဘယ်အကြောင်းကြောင့်နည်း? သာဝကပါရမီ-
 ဉာဏဿ-သာဝကပါရမီဉာဏ်၏။ ဝါ-သည်၊ မဟန္တတာယ-ကြီးကျယ်သည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ (မရင့်ကျက်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း)။

အထ-ထိုမှနောက်၌၊ အာယသွာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော-အရှင်မဟာ
 မောဂ္ဂလ္လာန်သည်၊ ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော-ရဟန်းဖြစ်ရာနေ့မှ၊ သတ္တမေ-၇ရက်
 မြောက်ဖြစ်သော၊ ဒိဝသေ-နေ့၌၊ မဂဓရဋ္ဌေ-မဂဓတိုင်း၌၊ ကလ္လဝါလဂါမကံ-
 ကလ္လဝါလရွာငယ်ကို၊ ဥပနိဿာယ-မိုး၍၊ ဝိဟရန္တော-နေတော်မူစဉ်၊ ထိနမိဒ္ဓေ-
 ထိန၊ မိဒ္ဓသည်၊ ဩက္ကမန္တေ-သက်ရောက်လသော်၊ သတ္တာရာ-သည်၊ သံဝေဇိ-
 တော-ထိတ်လန့်စေအပ်သည်၊ (ဟုတွာ-၍)၊ ထိနမိဒ္ဓံ-ကို၊ ဝိနောဒေတွာ-ပယ်
 ဖျောက်၍၊ တထာဂတေန-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဒိန္နံ-ပေးတော်မူအပ်သော၊

သာဝကပါရမီဉာဏဿ။ ။ ဒါနစသော ပါရမီတို့၏ ပြည့်စုံခြင်းကြောင့် ဖြစ်
 ပေါ်လာသော ဝိဇ္ဇာ၃ပါး၊ အဘိညာဉ်၆ပါး၊ ပဋိသမ္ဘိဒါ ၄ပါးစသော ဉာဏ်ကို
 “သာဝကပါရမီဉာဏ်”ဟု ခေါ်သည်။ “ပါရံ ပရိယန္တံ (အဆုံးအပိုင်းအခြား၊ အထွတ်
 အထိပ်သို့) မိနောတီတိ(ရောက်တတ်သောကြောင့်) ပါရမီ၊ [ပါရ+မိ+ဏီ] ပါရမီ
 ဧဝ+ဉာဏံ ပါရမီဉာဏံ၊ သာဝကာနံ+ပါရမီဉာဏံ သာဝကပါရမီဉာဏံ-သာဝကတို့၏
 အဆုံးအပိုင်းအခြားအထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်သောဉာဏ်(ဒီဋီ-၃၊ ၆၈၊ သံဋီ-၂၊ ၄၇၆)၊
 (တစ်နည်း) သာဝကာနံ+ပါရမီယော သာဝကပါရမီယော၊ သာဝကပါရမီဟိ+နိပ္ပန္နံ+
 ဉာဏံ သာဝကပါရမီဉာဏံ-သာဝကတို့၏ ပါရမီတို့ကြောင့် ဖြစ်သောဉာဏ်(သီတာ-
 ၂၊ ၁၂)”ဟုပြု။ [သာဝကပါရမီဉာဏန္တိ သာဝကာနံ ဒါနာဒိပါရိပူရိယာ နိပ္ပန္နံ ဝိဇ္ဇာ-
 တ္ထယဆဋ္ဌာဘိညစတုပဋိသမ္ဘိဒါဒိဘေဒံ ဉာဏံ(ဒီဋီ-၁၊ ၁၃၆)၊ သာဝကပါရမီဉာဏန္တိ
 အဂ္ဂသာဝကေဟိ ပဋိလဘိတဗ္ဗံ သဗ္ဗမေဝ လောကီယလောကုတ္တရဉာဏံ(သာရတ္ထ-
 ၁၊ ၃၅၂၊ အံဋီ-၃၊ ၂၁၆)။]

ဓာတုကမ္မဋ္ဌာန်-ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ သုဏန္တောဝ-နာယူစဉ်ပင်၊ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယ-
 ကိစ္စံ-အထက်မဂ် ဥပါးအပေါင်း၏ ကိစ္စကို၊ နိဋ္ဌာပေတွာ-ပြီးစေ၍၊ သာဝက-
 ပါရမိဉာဏဿ-၏။ မတ္ထကံ-အထွတ်အထိပ်သို့၊ ပတ္တော-ရောက်တော်မူပြီ။
 သာရိပုတ္တတ္ထေရောပိ-သည်လည်း၊ ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော-မှ၊ အဒ္ဓမာသံ-တစ်လ
 ထက်ဝက် ၁၅ရက်ကို၊ အတိက္ကမိတွာ-လွန်၍၊ သတ္တာရာ-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ တမေဝ
 ရာဇဂဟံ-ထိုရာဇဂြိုဟ်မြို့ကိုပင်၊ ဥပနိဿာယ-၍၊ သူကရခတလေဏေ-ဝက်
 တူးအပ်သော လိုက်ဂူ၌၊ (ဝက်တူးလိုက်၌)၊ ဝိဟရန္တော-နေတော်မူစဉ်၊ အတ္တ-
 နော-၏။ ဘာဂိနေယျဿ-တူဖြစ်သော၊ ဒီဃနခပရိဗ္ဗာဇကဿ-ဒီဃနခပရိဗ္ဗာဇ
 အား၊ ဝေဒနာပရိဂ္ဂဟသုတ္တန္တေ-ဝေဒနာပရိဂ္ဂဟသုတ္တန်ကို၊ (ဝေဒနာသိမ်းဆည်း
 ကြောင်းသုတ္တန်ကို)၊ ဒေသိယမာနေ-ဟောတော်မူအပ်သော်၊ သုတ္တာနုဿာ-
 ရေန-သုတ်တော်သို့ အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ ဉာဏံ-ဉာဏ်ကို၊ ပေသေတွာ-စေ
 လွှတ်၍၊ ပရဿ-သူတစ်ပါးဖို့၊ ဝါ-အတွက်၊ ဝမိတဘတ္တံ-ခူးထားအပ်သော
 ထမင်းကို၊ ပရိဘူဇန္တော ဝိယ-စားသူကဲ့သို့ သာဝကပါရမိဉာဏဿ-၏။ မတ္ထကံ-
 သို့ ပတ္တော-ပြီ။ စ-စောဒနာဥ္ဗ္ဗာ အံ၊ အာယသ္မာ-အရှင်သာရိပုတ္တရာသည်၊ မဟာ-
 ပညော နနု-ကြီးကျယ်သော ပညာရှိသည်မဟုတ်ပါလော? အထ-ထိုသို့
 ဖြစ်ပါလျက်၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတော-အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်
 အောက်၊ စိရတရေန-လွန်စွာ ကြာမြင့်မှ၊ သာဝကပါရမိဉာဏံ-သို့၊ ပါပုဏိ-
 ရောက်ရသနည်း? ဣတိ-ဤကားအမေးတည်း၊ ပရိကမ္မမဟန္တတာယ-ပရိကံ၏

ဓာတုကမ္မဋ္ဌာန်။ ။ ဓာတုယာ+ပဝတ္တံ+ကမ္မံ ဓာတုကမ္မံ-ဓာတ်၌ အာရုံပြု၍
 ဖြစ်သော ဘာဝနာအလုပ်၊ (တစ်နည်း) ဓာတုတိ+ပဝတ္တံ+ကမ္မံ-ဓာတ်ဟု အာရုံပြု၍
 ဖြစ်သော ဘာဝနာအလုပ်၊ ဓာတုကမ္မမေဝ+ဋ္ဌာန် ဓာတုကမ္မဋ္ဌာန်-နောက်နောက်
 ဘာဝနာ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဓာတ်ဟုအာရုံပြုဖြစ်သော ရှေးရှေးဘာဝနာအလုပ်၊
 (တစ်နည်း) ဓာတုကမ္မဿ+ဋ္ဌာန် ဓာတုကမ္မဋ္ဌာန်-ဓာတ်ဟုအာရုံပြုဖြစ်သော ဘာ
 ဝနာအလုပ်၏ တည်ရာအကြောင်းဖြစ်သော ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ။ (ဝဇီရ-၁၄၉
 အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်အဖွင့်မှီး)။ (တစ်နည်း) ဓာတုသု+ကမ္မဋ္ဌာန် ဓာတုကမ္မဋ္ဌာန်-ဓာတ်
 တို့၌ (အာရုံပြု၍ဖြစ်သော) ယောဂီ၏ သုခဝိသေသတို့၏ အကြောင်း။ (သင်္ခီ-၂၊
 ၅၂၀၊ ဝိသုဒ္ဓိဋီ-၁, ၃၁၂ အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်အဖွင့်မှီး)

ကြီးကျယ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-အဖန်ဖန်ပြုအပ်သော ဉာဏ်ကိစ္စ၏ ကြီးကျယ်သည်(မပြည့်စုံသေးသည်)၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတော-အောက်၊ စိရတရေန-မှ၊ သာဝကပါရမိဉာဏ်-သို့၊ ပါပုဏီ-ရောက်ပြီ၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း။) ဟိ-ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြဉာဉ်အံ့၊ ဒုဂ္ဂတမနုဿာ-ဆင်းရဲသော လူတို့သည်၊ ယတ္ထ ကတ္ထစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော အရပ်သို့၊ (တစ်နေရာရာသို့)၊ ဂန္ထကာမာ-သွားလိုကုန်သည်၊ (သမာနာ-ကုန်လသော်၊) ခိပ္ပမေဝ-လျင်မြန်စွာသာလျှင်၊ နိက္ခမန္တိ ယထာ-ထွက်သွားနိုင်ကုန်သကဲ့သို့၊ ရာဇုနံ ပန-မင်းတို့အားကား၊ ဟတ္ထိဝါဟနကပ္ပနာဒိ-ဆင်ယာဉ်တို့ကို ပြင်ဆင်ခြင်းအစရှိသော၊ မဟန္တံ-များစွာသော၊ ပရိကမ္ပံ-ပရိကံကို၊ (အဖန်ဖန်ပြုအပ်သော ကိစ္စကို) လဒ္ဓံ-ရခြင်းငှာ၊ ဝဇူတိ ယထာ-သင့်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ သမ္ပဒိ-ဤသို့မချွတ်မပွင်း၊ ပြီးစီးခြင်းရှိသော၊ ဝါ-ဤပုံအလား၊ ရှုစားအပ်သော၊ ဣဒိ-ဤဥပမေယျကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-သိထိုက်၏။

ပန-ဆက်ဉာဉ်အံ့၊ တံဒိဝသညေဝ-ထိုနေ့၌သာ၊ သတ္တာ-သည်၊ **ဝမမာနကစ္ဆာယာယ**-အရိပ်၏ တိုးပွားရာအခါ၌၊ ဝါ-တိုးပွားသော အရိပ်ရှိရာအခါ၌၊ (ညနေချမ်းအခါ၌)၊ ဝေဠုဝနေ-၌၊ သာဝကသန္နိပါတံ-သာဝကအစည်းအဝေးပွဲကို၊ ကတ္တာ-ပြုတော်မူ၍၊ ဒိန္နံ-၂ပါးကုန်သော၊ ထေရာနံ-ထေရ်တို့အား၊ အဂ္ဂသာဝကဌာနံ-အဂ္ဂသာဝကရာထူးကို၊ ဒတ္တာ-ပေးတော်မူ၍၊ ပါတိမောက္ခံ-ဩဝါဒပါတိမောက်ကို၊ ဥဒ္ဓိသိ-ရွတ်ပြတော်မူပြီ။ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ဥဇ္ဈာယိသု-ကုန်ပြီ(ကိ)။ “သတ္တာ-သည်၊ မုခေါလောကနေန-မျက်နှာကို ကြည့်ခြင်းဖြင့်၊ ဝါ-မျက်

ဝမမာနကစ္ဆာယ။ ။ ဝမမာနကစ္ဆာယာတိ ပစ္ဆာဘတ္တန္တိ အတ္ထော(သာရတ္ထ-၁, ၁၇၁၊ ဝိမတိ-၁, ၃၄)။ **ဝမမာနကစ္ဆာယာတိ** ဆာယာယ ဝမမာနသမယေ၊ သာယနသမယေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ(သာရတ္ထ-၁, ၁၈၆)။ ဤအဖွင့်အလို “ဆာယာယ+ဝမမာနကော ဝမမာနကစ္ဆာယာ-အရိပ်၏ တိုးပွားရာအခါ”ဟုပြု။ “ဆာယာဝမမာနက”ဟု ဆိုလိုလျက် ရှေ့နောက်ပြန်၊ မအူပါရာနိ-၁, ၄၃၅၊ ပါရာ-ဘာ-၁, ၃၀၂တို့၌ “ဝမမာနကာ+ဆာယာ ဧတ္တာတိ ဝမမာနကစ္ဆာယာ-တိုးပွားသော အရိပ်ရှိရာအခါ”ဟု ပြု၏။

နာလိုက်ခြင်းဖြင့်၊ ဘိက္ခု-တောင်းတအပ်သော ရာထူးကို၊ ဒေတိ-ပေးတော်မူ၏။ အဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနံ-ကို၊ ဒဒန္တေန နာမ-ပေးသူမည်သည်၊ ပဌမံ-စွာ၊ ပဗ္ဗဇိတာနံ-ရဟန်းအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခဲ့ကုန်သော၊ ဝါ-ရဟန်းပြုခဲ့ကုန်သော၊ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ-ပဉ္စဝဂ္ဂိရဟန်းတို့အား၊ ဒါတုံ-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏။ ဧတေ-ဤပဉ္စဝဂ္ဂိရဟန်းတို့ကို၊ အနောလောကေန္တေန-မကြည့်လသော်၊ ဝါ-မကြည့်သူသည်၊ ယသတ္ထေရပု-မုခါနံ-ယသထေရ်အမျိုးရှိကုန်သော၊ ပဉ္စပဏ္ဏာသဘိက္ခုနံ-၅၅ပါးသော ရဟန်းတို့အား၊ ဒါတုံ-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏။ ဧတေ-ဤ၅၅ပါးသော ရဟန်းတို့ကို၊ အနောလောကေန္တေန-သော်၊ ဝါ-သည်၊ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယာနံ-ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိမည်ကုန်သော၊ တိသ-ဇနာနံ-သုံးဆယ်သော ရဟန်းတို့အား၊ (ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ)၊ ဧတေ-ဤဘဒ္ဒဝဂ္ဂိရဟန်းတို့ကို၊ အနောလောကေန္တေန-သော်၊ ဝါ-သည်၊ ဥရုဝေလကဿပါဒီနံ-ဥရုဝေလကဿပအစရှိကုန်သော၊ တေဘာတိကာနံ-၃ပါးသောညီနောင်တို့အား၊ (ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ)၊ ပန-သို့သော်လည်း၊ ဧတ္တကေ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဧတေ မဟာထေရေ-ဤမဟာထေရ်တို့ကို၊ ပဟာယ-ပယ်၍၊ သဗ္ဗပစ္ဆာ-အလုံးစုံသော ထေရ်တို့၏ နောက်၌၊ ပဗ္ဗဇိတာနံ-ရဟန်းအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်သော သာရိပုတြာ၊ မောဂ္ဂလ္လာန်တို့အား၊ အဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနံ-ကို၊ ဒဒန္တေန-ပေးလသော်၊ ဝါ-ပေးတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ မုခံ-မျက်နှာကို၊ သြလောကေတွာ-ကြည့်၍၊ ဒိန္နံ-ပေးအပ်ပြီ။ ဣတိ-ကဲ့ရဲ့ကုန်ပြီ။ သတ္တာ-သည်၊ “ဘိက္ခဝေ-တို့! ကိ-အဘယ်စကားကို၊ ကထေထ-ပြောနေကုန်သနည်း?” ဣတိ ပုစ္ဆိတွာ၊ “ဣဒံ နာမ-ဤမည်သော စကားကို၊ (ကထေမ-ပြောနေကြပါ၏။)” ဣတိ-သို့ ဝုတ္တေ-လျှောက်အပ်သော်၊ “ဘိက္ခဝေ-တို့! အဟံ-သည်၊ မုခံ-ကို၊ သြလောကေတွာ-၍၊ ဘိက္ခု-ကို၊ န ဒေမိ-ပေး သည်မဟုတ်၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ ဧတေသံ-ဤသာရိပုတြာ၊ မောဂ္ဂလ္လာန်တို့အား၊ အတ္တနာ အတ္တနာ-မိမိ မိမိသည်၊ ပတ္တိတပတ္တိတ-မေဝ-တောင့်တအပ်ခဲ့၊ တောင့်တအပ်ခဲ့သော ရာထူးကိုသာ၊ ဒေမိ-ပေး၏။

ဘိက္ခု။ ။ ဘိက္ခုတဗ္ဗာ ယာစိတဗ္ဗာတိ ဘိက္ခာ၊ (တစ်နည်း) ဘိက္ခုနံ+အယံ ဘိက္ခာ-ရဟန်းတို့၏ဥစ္စာဖြစ်သော ဧတဒဂ်ရာထူး၊ [ဘိက္ခု+ဏ+အာ၊-သိဋီသစ်-၂၊ ၂၇၀။]-ဟုကြံ။

ဟိ-မှန်၏။ အညာတကောဏှညော-အညာတကောဏှညသည်။ ဧကသ္မိ-တစ်သီးသော၊ သဿေ-ကောက်၌၊ နဝဝါရေ-ဧကသ္မိတို့တိုင်တိုင်၊ အဂ္ဂသဿဒါနံ-အဥးအဖျားဖြစ်သော ကောက်ကို ပေးလှူခြင်းကို၊ ဝါ-ကောက်ဥးအလှူကို၊ ဒဒန္တော-ပေးလှူလသော်၊ အဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနံ-အဂ္ဂသာဝကအရာကို၊ ပထေတ္တာ-တောင့်တ၍၊ နာဒါသိ(န+အဒါသိ)-ပေးလှူခဲ့သည်မဟုတ်၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ အဂ္ဂဓမ္မံ-အမြတ်ဆုံးတရားဖြစ်သော၊ အရဟတ္တံ-အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ သဗ္ဗပဌမံ-အလုံးစုံသောသူတို့၏ ရှေးဦးစွာ၊ ပဋိဝိဇ္ဇိတံ-ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှာ၊ ပထေတ္တာ-၍၊ အဒါသိ-ပေးလှူခဲ့ပြီ။” ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ “ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရား၊ ကဒါ ပန-အဘယ်အခါ၌နည်း?” ဣတိ-ဤသို့ မေးလျှောက်ကုန်ပြီ။ “ဘိက္ခဝေ-တို့! သုဏိဿထ-နားထောင်ကြမည်လော?” ဣတိ-ဤသို့ မေးတော်မူပြီ။ “ဘန္တေ! အာမ-မှန်ပါ” ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ကုန်ပြီ။ ဘဂဝါ-သည်၊ အတီတံ-ကို၊ အာဟရိ-ဆောင်တော်မူပြီ၊ (ကိ-နည်း?)။

ဘိက္ခဝေ-တို့! ဣတော-ဤကမ္ဘာမှာ၊ ဧကနုပုတိကပေ-ဥာကမ္ဘာအထက်၌၊ ဝိပဿီ နာမ-ဝိပဿီမည်သော၊ ဘဂဝါ-သည်၊ လောကေ-၌၊ ဥဒပါဒိ-ထင်ရှားပွင့်တော်မူပြီ။ တဒါ-ထိုအခါ၌၊ မဟာကာဠော-မဟာကာဠလည်းကောင်း၊ စူဠကာဠော-စူဠကာဠလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒေဘာတိကာ-၂ယောက်သော ညီနောင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ကုဗ္ဗမ္ဘိကာ-သူကြွယ်တို့သည်၊ မဟန္တံ-ကြီးကျယ်သော၊ သာလိက္ခေတ္တံ-သလေးစပါးခင်းကို၊ ဝပါပေသု-စိုက်ပျိုးစေကုန်ပြီ၊ အထထိုအခါ၌၊ ဧကဒိဝံ-၌၊ စူဠကာဠော-သည်၊ သာလိက္ခေတ္တံ-သို့၊ ဂန္ဓာ၊ ဧကံ-တစ်စေ့သော၊ သာလိဂဗ္ဘံ-သလေးစပါး၏ ဝမ်းတိုက်ကို၊ ဝါ-နို့ရည်ရှိသော

သာလိဂဗ္ဘံ။ ။ သာလိနော+ဂဗ္ဘော သာလိဂဗ္ဘော-သလေးစပါးသီး၏ ဝမ်းတိုက်၊ ဤအလို ဂဗ္ဘသဒ္ဒါ ဝမ်းတိုက်အနက်ဟော၊ (တစ်နည်း) ဂဗ္ဘော+ဧတ္ထ အတ္ထိတိ ဂဗ္ဘော၊ သာလိ စ+သော+ဂဗ္ဘော စာတိ သာလိဂဗ္ဘော-သန္ဓေနို့ရည်ရှိသော သလေးစပါး၊ ဖုံးတုန်းလုံးတုန်းဖြစ်သော သလေးစပါး၊ အနံ့ထွက်ခါစသလေးစပါး၊ ဤအလို ဂဗ္ဘသဒ္ဒါ သန္ဓေသားအနက်ဟော၊ သန္ဓေသားဆိုသော်လည်း ဤ၌ သလေးစပါးသီး၏ နို့ရည်ကို သဒိသူပစာရအားဖြင့်ယူ၊ နောက်“သာလိဂဗ္ဘဒါနံ”ဟူသောပုဒ်ကို ထောက်လျှင် နောက်နည်းက ပိုကောင်းသည်။

သလေးစပါးကို၊ (သလေးစပါးဖုံးကို)၊ ဖာလေတွာ-ဖောက်၍၊ (သာလိခီရရသံ-
 သလေးစပါးသီး၏ နို့ရည်ကို) ခါဒိ-ခဲစားပြီ။ [အံဋီ-၁, ၁၄၈၅။] တံ-ထိုသလေး
 စပါးသီး၏ နို့ရည်သည်၊ အတိမရရံ-အလွန်ချိုသည်၊ အဟောသိ။ သော-ထို
 စူဠကာဠသည်၊ ဗုဒ္ဓပုဗ္ဗသေ-ဘုရားအမှူးရှိသော၊ သံဃဿ-အား၊ သာလိ-
 ဂတ္တဒါနံ-နို့ရည်ရှိသော သလေးစပါးအလှူကို၊ (သလေးစပါးဖုံးအလှူကို)၊ ဝါ-
 သလေးစပါးနို့ရည်အလှူကို၊ ဒါတုကာမော-ပေးလှူလိုသည်၊ ဟုတွာ၊ ဇေဋ္ဌ-
 ဘာတိကံ-အစ်ကိုကြီး မဟာကာဠသို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ၊ “ဘာတိက-အစ်ကို!
 သာလိဂတ္တံ-ကို၊ ဖာလေတွာ-၍၊ ဗုဒ္ဓါနံ-တို့အား၊ အန္တုဓိကံ-လျောက်ပတ်သည်
 ကို၊ ကတွာ၊ ပစာပေတွာ-ကျိုချက်စေ၍၊ ဒါနံ-အလှူကို၊ ဒေမ-ပေးလှူကြစို့”
 ဣတိ အာဟ။ “တာတ-ငါ့ညီ! ကိံ-ဘာကို၊ ဝဒေသိ-ပြောဘိသနည်း၊ သာလိ-
 ဂတ္တံ-ကို၊ ဖာလေတွာ-၍၊ ဒါနံ နာမ-ပေးလှူခြင်းမည်သည်၊ အတိတေ-အတိတ်၌၊
 ဝါ-ရှေးတုန်းက၊ နေဝ ဘူတပုဗ္ဗံ-မဖြစ်ခဲ့စဖူး၊ အနာဂတေပိ-နောင်အခါ၌လည်း၊
 န ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လိမ့်မည်မဟုတ်၊ သဿံ-ကောက်ကို၊ မာ နာသယံ-မပျက်စီး
 စေပါနှင့်၊ ဝါ-မဖျက်ဆီးပါနှင့်၊” ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တော-ပြောဆိုအပ်သည်၊ (သမာ-
 နော)ပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ သော-ထိုစူဠ ကာဠသည်၊ ပုနပ္ပုနံ-အဖန်ဖန်၊ ယာစိ-
 ယေဝ-တောင်းပန်သည်သာ။ အထ-ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုစူဠကာဠကို၊ ဘာတာ-
 အစ်ကိုဖြစ်သော မဟာကာဠသည်၊ “တေန ဟိ-လျှင်၊ သာလိက္ခေတ္တံ-သလေး
 ခင်းကို၊ ဒွေ-၂ခုကုန်သော၊ ကောဠာသေ-အဖို့အစုတို့ကို၊ ကတွာ-၍၊ မမ-၏။
 ကောဠာသံ-အဖို့အစုကို၊ အနာမသိတွာ-မသုံးသပ်မူ၍၊ ဝါ-မထိမူ၍၊ အတ္တ-
 နော-၏။ ကောဠာသေ-အဖို့အစုဖြစ်သော၊ ခေတ္တေ-လယ်၌၊ ယံ-အကြင်အမှု
 ကို၊ (ကာတံ-ပြုခြင်းငှာ) ဣစ္ဆသိ-အလိုရှိ၏၊ တံ-ထိုအမှုကို၊ ကရောဟိ-ပြု
 လော” ဣတိ အာဟ။ သော-ထိုစူဠကာဠသည်၊ “သာဓူ”-ကောင်းပါပြီ၊ ဣတိ-
 ဤသို့ပြော၍၊ ခေတ္တံ-ကို၊ ဝိဘဒိတွာ-ခွဲဝေ၍၊ ဗဟူ-များစွာကုန်သော၊ မနုဿေ-
 တို့ကို၊ ဟတ္ထကမ္ပံ-ဟတ္ထကမ်ကို၊ ဝါ-လက်ဖြင့် ပြုဖွယ်ကိစ္စကို [ဟတ္ထဿ+ကမ္ပံ
 ဟတ္ထကမ္ပံ(ပါရာဘာ-၁, ၇၇)၊ (တစ်နည်း) ဟတ္ထေန+ကတ္တဗ္ဗံ+ကမ္ပံ ဟတ္ထကမ္ပံ(ပါရာ-
 ၂, ၄၉၀)] ယာစိတွာ-တောင်း၍၊ သာလိဂတ္တံ-ကို၊ ဖာလေတွာ-၍၊ နိရုဒကေန-
 ရေမရှိသော၊ ဝါ-ရေမပါသော၊ ဒီရေန-နို့ ရည်ဖြင့်၊ ပစာပေတွာ-ကျိုချက်စေ၍၊

သပ္ပိမရသက္ခရာဒီဟိ-ထောပတ်, ပျားရည်, သကြားအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ယောဇေတွာ-ယှဉ်စပ်စေ၍၊ ဝါ-ရော၍၊ ဗုဒ္ဓပုဗ္ဗဓဿ-ဘုရားအမှူးရှိသော၊ ဘိက္ခုသံဃဿ-ရဟန်းအပေါင်းအား၊ ဒါနံ-အလှူကို၊ ဒတွာ-ပြီး၍၊ ဘတ္တကိစ္စ-ပရိယောသာနေ-၌၊ “ဘန္တေ-ရား! မမ-၏။ ဣဒံ အဂ္ဂဒါနံ-ဤအဥျားအဖျားအလှူသည်၊ အဂ္ဂဓမ္မဿ-အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ်တရားကို၊ ရှေ့ “အဂ္ဂဓမ္မပန အရဟတ္တံ” ကိုထောက်။] သဗ္ဗပဌမံ-အလုံးစုံသောသူတို့၏ ရှေးဥျားစွာ၊ ပဋိဝေဓာယ-ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှာ၊ သံဝတ္တတု-ဖြစ်ပါစေ၊” ဣတိ-သို့၊ အာဟလျောက်ပြီ၊ ဝါ-ဆုတောင်းပြီ၊ သတ္တာ-သည်၊ “ဧဝံ-ဤဆုတောင်းသည့်အတိုင်း၊ ဟောတု-ဖြစ်ပါစေ၊” ဣတိ-သို့၊ အနုမောဒနံ-အနုမောဒနာကို၊ အကာသိ-ပြုတော်မူပြီ။

သော-ထိုစူဠကဋ္ဌသည်၊ ခေတ္တံ-လယ်သို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ ဩလောကေန္တော-လသော်၊ သကလခေတ္တံ-အလုံးစုံသောလယ်သည်၊ (လယ်တစ်ကွင်းလုံးသည်)၊ ကဏ္ဍိကဗဒ္ဓေဟိ ဝိယ-ဖွဲ့အပ်သော အထွတ်ရှိကုန်သကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ-အထွတ်တို့ဖြင့် ဖွဲ့စပ်အပ်ကုန်သကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်သော၊ သာလိသီသေဟိ-သလေးနှံတို့ဖြင့်၊ သဉ္စန္ဒ-ကောင်းစွာဖုံးလွှမ်းအပ်သည်ကို၊ ဒိသ္မာ၊ ပဉ္စဝိဓပီတိ-(ခုဒ္ဒိကာ၊ ခဏိကာ၊ ဩက္ကန္တိကာ၊ ဥဗ္ဗေဂါ၊ ဖရဏာဟူသော) ၅ပါးအပြားရှိသော ပီတိကို၊ [ပီတိ၅မျိုးအဓိပ္ပာယ်အကျယ်ကို အဘိ. ၄-၁, ၁၅၈၊ သင်္ဂြိုဟ်ဘာ-၁၁၂၅။] ပဋိလဘိတွာ-ရ၍၊ “မေ-၏။ ဝါ-မှာ၊ လာဘာ-လာဘ်တို့သည်၊ ဝါ-စီးပွားချမ်းသာကို ရခြင်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ) ဝတ-ဖြစ်ကုန်လေစွတကား၊” ဣတိ စိန္တေတွာ၊ ပုထုကကာလေ-မုန့်ဆန်းလုပ်လောက်သော အသီးရှိရာအခါ၌၊ ပုထုကဂ္ဂံ နာမ

ပုထုကကာလေ။ ။ ပုထုဝ+ကာယတီတိ ပုထုကော-လျော်အပ်စဉ် မများသော်လည်း များသကဲ့သို့ အသံမြည်သောအစာ(မုန့်ဆန်း)၊ [ပ-န၊ ပုထု+ကေ+ကါ-ထောမ။] ပုထုကဿ+ယောဂျဖလော+ကာလော ပုထုကကာလော-မုန့်ဆန်းအား လျောက်ပတ်သော အသီးရှိရာအခါ၊ ယောဂျဖလပုဒ်ချေ။ “နို့ရည်တည်စ၊ ခဲပြီးစ၊ ရင့်စသုံးဖြာ၊ မုန့်ဆန်းခါ။ ပြောရေးအပ်ကြ၊ သုံးကာလ၊ ခဲစဉ်မှာ ယူအပ်စွာ”ဟူသော ဆရာတို့၏ လင်္ကာအတိုင်း မုန့်ဆန်းလုပ်နိုင်ရာအခါသည် “(၁) စပါး၌ နို့ရည်တည်ခါစအခါ၊ (၂) နို့ရည်ခဲပြီးခါစအခါ၊ (၃) နို့ရည်ရင့်ခါစအခါ”ဟု ခုမျိုးရှိရာ ဤ၌ နို့ရည်

မုန့်ဆန်း၏ အဥးအဖျားအလှူမည်သည်ကို၊ ဝါ-မုန့်ဆန်းဥးအလှူမည်သည်ကို၊ အဒါသိ-ပြီ၊ ဂါမဝါသီဟိ-ရွာ၌နေလေ့ရှိသော လူတို့နှင့်၊ (ရွာသူရွာသားတို့နှင့်)၊ သဒ္ဓိ၊ အဂ္ဂဿဒါနံ နာမ-အဥးအဖျားဖြစ်သော ကောက်ကို ပေးလှူခြင်း မည်သည်ကို၊ ဝါ-ကောက်ဥးအလှူမည်သည်ကို၊ (ကောက်ရိတ်ခါနီးအလှူကို)၊ အဒါသိ။ လာယနေ-ရိတ်ရာအခါ၌၊ **လာယနဂ္ဂံ**-ရိတ်ရာနေ့တို့တွင် ရိတ်စနေ၌ အလှူကို၊ ဝါ-ရိတ်ဥးအလှူကို၊ (အဒါသိ)၊ ဝေဏိကရဏေ-ကောက်လှိုင်းထုံး မှုပြုရာနေ၌၊ (ကောက်လှိုင်းစည်းရာနေ၌)၊ **ဝေဏဂ္ဂံ**-ကောက်လှိုင်းထုံးရာနေ့တို့ တွင် ထုံးစနေ၌ အလှူကို၊ ဝါ-ထုံးဥးအလှူကို၊ (အဒါသိ)၊ ကလာပါဒိသု- ကောက်လှိုင်းစုပုံရာအခါ အစရှိသည်တို့၌၊ ကလာပဂ္ဂံ-ကောက်လှိုင်းပုံရာ နေ့တို့တွင် ပုံစနေ၌ အလှူကို၊ ဝါ-ပုံဥးအလှူကို၊ (အဒါသိ)၊ **ခလဂ္ဂံ**-တလင်း၌ ကောက်လှိုင်းတို့ကို ထားရာနေ့တို့တွင် အစနေ၌ အလှူကို၊ ဝါ-တလင်းဥး အလှူကို၊ (အဒါသိ)၊ **ခလဘဏ္ဍဂ္ဂံ**-တလင်း၌ နယ်ပြီး၊လှေပြီး၍ စပါးဘဏ္ဍာကို စုပုံရာနေ့တို့တွင် အစနေ၌ အလှူကို၊ ဝါ-နယ်ဥးအလှူကို၊ (အဒါသိ-ပေးလှူပြီ)။

ခဲပြီးစ အခါကို ယူပါ။ [ပုထုကကာလေတိ သဿာနံ နာတိပက္ကေ ပုထုကယောလု- ဖလကာလေ-ဒီဋီ-၂, ၁၈၂။]

လာယနဂ္ဂံ။ ။ လာယနဂ္ဂန္တိ ပက္ကဿ သဿဿ လဝနေ လဝနာရမ္မေ ဒါနံ အဒါသိ-ဒီဋီ-၂, ၁၈၂။

ဝေဏဂ္ဂံ။ ။ လုနဿ သဿဿ ဝေဏိဝသေန ဗန္ဓိတွာ ဌပနံ ဝေဏိကရဏံ။ တဿ အာရမ္မေ ဒါနံ **ဝေဏဂ္ဂံ**-ဒီဋီ-၂, ၁၈၂။

ကလာပဂ္ဂံ။ ။ ဝေဏိယော ပန ဧကတော ကတွာ ရာသိကရဏံ ကလာပေါ။ တတ္ထ အဂ္ဂဒါနံ **ကလာပဂ္ဂံ**-ဒီဋီ-၂, ၁၈၂။

ခလဂ္ဂံ။ ။ ကလာပတော နီဟရိတွာ မဒ္ဒနေ အဂ္ဂဒါနံ ခလဂ္ဂံ(ဒီဋီ-၂, ၁၈၂)။ ခလေ ကလာပါနံ ဌပနဒိဝသေ အဂ္ဂံ ဂဟေတွာ ဒါနံ ခလဂ္ဂံ(မဋီ-၂, ၁၄၀)။

ခလဘဏ္ဍဂ္ဂံ။ ။ မဒ္ဒိတံ ဩဖုဏိတွာ ဓညဿ ရာသိကရဏေ အဂ္ဂဒါနံ **ခလဘဏ္ဍဂ္ဂံ**(ဒီဋီ-၂, ၁၈၂)။ မဒ္ဒိတွာ ဝီဟိနံ ရာသိကရဏဒိဝသေ အဂ္ဂံ ဂဟေတွာ ဒါနံ **ဘဏ္ဍဂ္ဂံ**(မဋီ-၂, ၁၄၀)။

ကောဋ္ဌဂုံ-ကျည်အတွင်း စပါးသွင်းရာနေ့တို့တွင် အစနေ၌ အလှူကို၊ ဝါ-ကျည်
 ညးအလှူကို၊ (အဒါသိ)၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဧကသဿေ-တစ်သီးသော
 ကောက်၌၊ နဝ ဝါရေ-၉ကြိမ်တို့တိုင်တိုင်၊ အဂ္ဂဒါနံ-အဥျားအဖျားအလှူကို၊ (အလှူ
 ညးကို)၊ အဒါသိ-ပေးလှူပြီ။ တဿ-ထိုစဉ်ကဋ္ဌသည်၊ သဗ္ဗဝါရေသု-အလုံးစုံ
 သော အကြိမ်တို့၌၊ ဝါ-လှူသည့်အကြိမ်တိုင်းတို့၌၊ ဂဟိတဂဟိတဋ္ဌာနံ-ယူအပ်
 ယူအပ်သော အရပ်သည်၊ ပရိပူရိ-ပြည့်ပြီ၊ သဿံ-သည်၊ အတိရေကံ-လွန်
 ကဲစွာ၊ ဥဋ္ဌာနသမ္ပန္နံ-စည်ပင်တိုးတက်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသည်၊ ဝါ-အသီးအနှံနှင့်
 ပြည့်စုံသည်။ [ဥဋ္ဌာနန္တိ ခေတ္တာဒိတော ဥပ္ပန္နမာယံ(ဖြစ်သောအသီးအနှံ၊ အခွန်
 အတုပ်)-သီဇီသစ်-၁, ၃၇၅။] အဟောသိ-ပြီ။ ဟိ-မှန်၊ ဧသ(ဧသော) ဓမ္မော
 နာမ-ဤကုသလကမ္မပထတရားမည်သည်၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ ရက္ခန္တိ-စောင့်
 ရှောက်သူကို၊ ရက္ခတိ-ပြန်၍ စောင့်ရှောက်၏။ တေန-ကြောင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊
 “ဓမ္မော ၊ပေ၊ ဓမ္မစာရီ” တိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီ။

**ဓမ္မော ဟဝေ ရက္ခတိ ဓမ္မစာရီ ဓမ္မော သုစိဏ္ဏော သုခမာဝဟာတိ၊
 သောနိသံသော ဓမ္မေ သုစိဏ္ဏော န ဒုဂ္ဂတိ ဂစ္ဆတိ ဓမ္မစာရီ။**

ဓမ္မော-လောကီလောကုတ္တရာသုစရိုက်တရားသည်၊ ဓမ္မစာရီ-တရားကို
 ကျင့်လေ့ရှိသူကို၊ ရက္ခတိ-(အပါယ်ဆင်းရဲ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ) စောင့်ရှောက်
 ၏။ သုစိဏ္ဏော-ကောင်းစွာ ကျင့်အပ်သော၊ ဓမ္မော-လောကီ၊ လောကုတ္တရာ
 သုစရိုက်တရားသည်၊ သုခံ-လောကီ၊ လောကုတ္တရာချမ်းသာကို၊ အာဝဟတိ-
 ဆောင်နိုင်၏။ ဓမ္မစာရီ-တရားကို ကျင့်လေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဓမ္မ-လောကီ

ကောဋ္ဌဂုံ။ ။ ခညဿ ခလတော ကောဋ္ဌေ ပက္ခိပနေ အဂ္ဂဒါနံ ကောဋ္ဌဂုံ(ဒီဇီ-
 ၂, ၁၈၂)။ ကောဋ္ဌာဂါရေ ခညဿ ပက္ခိပနဒိဝသေ ဒါနံ ကောဋ္ဌဂုံ(မဇီ-၂, ၁၄၀)။

ဓမ္မော...သုခမာဝဟာတိ။ ။ ဓမ္မောတိ လောကီယလောကုတ္တရာ သုစရိတ-
 ဓမ္မော၊ ရက္ခတိတိ အပါယဒုက္ခတော ရက္ခတိ၊ သံသာရဒုက္ခတော စ ဝိဝဇ္ဇူပနိဿယ-
 ဘူတော ရက္ခတိယေဝ၊ သုစိဏ္ဏောတိ သုဠု စိဏ္ဏော ကမ္မဖလာနိ သဒ္ဒဟိတွာ သက္ကစံ
 စိတ္တိကတွာ ဥပစိတော၊ သုခန္တိ လောကီယလောကုတ္တရာသုခံ(ထေရ. ၄-၂, ၂၇)။
 ဟဝေတိ နိပါတမတ္တံ(နေတ္ထိ. ၄-၄၄)။

လောကုတ္တရာသုစရိုက်တရားကို၊ သုစိဏ္ဏေ-ကောင်းစွာ ကျင့်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (တစ်နည်း) သုစိဏ္ဏေ-ကောင်းစွာကျင့်အပ်သော၊ ဓမ္မေ-ကြောင့်၊ **ဒုဂ္ဂတိ**-မကောင်းသော ဂတိသို့၊ န ဂစ္ဆတိ-မရောက်နိုင်၊ ဧသ (ဧသော)-ဤ ဒုဂ္ဂတိသို့ မရောက်ရခြင်းသည်၊ သုစိဏ္ဏေ-ကောင်းစွာ ကျင့်အပ်သော၊ ဓမ္မေ-တရား၏၊ အာနိသံသော-အကျိုးတည်း။ [“ဓမ္မေ သုစိဏ္ဏေ”ကို တန္တနည်းစသည် အရ န ဂစ္ဆတိ၌စပ်ခိုက် နိမိတ်အနက်၊ အာနိသံသော၌စပ်ခိုက် ဆဋ္ဌိအနက် ပေးရ သည်-ထရ၊ ၄-၂၊ ၂၇၊ နေတ္ထိဝိ-၆၁။]

ဧဝံ-သို့လျှင်၊ ဧသ (ဧသော)-ဤအညာတကောဏ္ဍညသည်၊ ဝိပဿီ- သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ-ဝိပဿီဘုရားရှင်ပွင့်တော်မူရာအခါ၌၊ (ဝိပဿီဘုရားရှင် လက်ထက်တော်အခါ၌)၊ အဂ္ဂဓမ္မ-ကို၊ ပဌမံ-စွာ၊ ပဋိဝိဇ္ဇိတုံ-ထိုးထွင်း၍ သိ ခြင်းငှာ၊ ပထေန္တော-တောင့်တလျက်၊ နဝ ဝါရေ-ဥကြိမ်တို့တိုင်တိုင်၊ အဂ္ဂ- ဒါနာနိ-အဥးအဖျားအလှူတို့ကို၊ (အလှူဥးတို့ကို)၊ အဒါသိ-ပြီ။ ပန-အဖို့ တစ်ပါးကား၊ ဝါ-သည်သာမကသေး၊ ဣတော-ဤကမ္ဘာမှ၊ သတသဟဿ- ကပ္ပမတ္တကေ-ကမ္ဘာတစ်သိန်း၏ အထက်၌၊ ဟံသဝတီနဂရေ-ဟံသဝတီမြို့၌၊ ပဒုမုတ္တရသမ္ဗုဒ္ဓကာလေပိ-ပဒုမုတ္တိရ်ဘုရားရှင်၏ လက်ထက်တော်အခါ၌ လည်း၊ သတ္တာဟံ-ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊ မဟာဒါနံ-ကြီးစွာသော အလှူကို၊ (အလှူ ကြီးကို)၊ ဒတွာ-၍၊ တဿ ဘဂဝတော-ထိုပဒုမုတ္တိရ်မြတ်စွာဘုရား၏၊ ပါဒ- မူလေ-ခြေတော်ရင်း၌၊ နိပဇ္ဇိတွာ-ဝပ်စင်း၍၊ အဂ္ဂဓမ္မဿ-ကို၊ ပဌမံ-စွာ၊ ပဋိ- ဝိဇ္ဇနတ္ထမေဝ-ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းအကျိုးငှာသာ၊ ပတ္တနံ-ဆုတောင်းမှုကို၊ ဌပေ- သိ-ဖြစ်စေခဲ့ပြီ။ [ဌပေတီတိ . . . ဥပ္ပါဒေတိ၊-အံဇီ-၃၊ ၁၀၃။] ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဣမိနာ-ဤအညာတကောဏ္ဍညသည်၊ ပတ္တိတမေဝ-တောင့်တအပ်သော ဆု ကိုသာ၊ မယာ-ငါဘုရားသည်၊ ဒိန္နံ-ပေးတော်မူအပ်ပြီ၊ ဘိက္ခဝေ-တို့! အဟံ-

ဒုဂ္ဂတိ ။ ဒုက္ခဿ+ဂတိ ဒုဂ္ဂတိ-ဒုက္ခ၏ ဖြစ်တည်ရာဘုံဌာန(အံဇီ-၁၊ ၉၇)၊ ဒုဋ္ဌေန ကမ္မုနာ+နိဗ္ဗတ္တာ+ဂတိ ဒုဂ္ဂတိ-ဒေါသသည် ဖျက်ဆီးအပ်သော ကံကြောင့် ဖြစ်သော ဘုံဌာန(ဝိ. ၄-၁၃၅)၊ ဒုက္ခဋကမ္မကာရီနံ+ဂတိ ဒုဂ္ဂတိ-မကောင်းမှုပြုသူတို့၏ ရောက်ရာဘုံဌာန(နေတ္ထိဝိ-၁၆၆)၊ ဒုက္ခာ ကုစ္ဆိတာ ဝါ ဂတိ ဒုဂ္ဂတိ-ဆင်းရဲသော- စက်ဆုတ်အပ်သော ဘုံဌာန(သာရတ္ထ -၂၊ ၁၄၄)။

သည်။ မုခံ-ကို၊ ဩလောကေတွာ-ကြည့်၍၊ န ဒေမိ-ပေးသည်မဟုတ်၊ ဣတိ-
ဤသို့မိန့်တော်မူပြီ။

ဘန္တေ-ရား! ယသကုလပုတ္တပုမုခါ-ယသအမျိုးကောင်းသားအမျိုးရှိကုန်
သော၊ ပဉ္စပညာသ-၅၅ပါးသော၊ ဇနာ-ရဟန်းတို့သည်၊ ကိံ ကမ္မံ-အဘယ်
ကောင်းမှုကို၊ ကရိံသု-ပြုခဲ့ကုန်သနည်း? ဣတိ-ဤသို့မေးလျှောက်ကုန်ပြီ။
ဧတေပိ-ဤယသအမျိုးရှိသော ၅၅ပါးသော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ ဧကဿ-
တစ်ဆူသော၊ ဗုဒ္ဓဿ-၏၊ သန္တိကေ-၌၊ အရဟတ္တံ-ကို၊ ပထေန္တာ-တောင့်တ
ကုန်လျက်၊ ဗဟံ-များစွာသော၊ ပုညကမ္မံ-ကောင်းမှုကို၊ ကတွာ၊ အပရဘာဂေ-
နောက်အဖို့၌၊ ဗုဒ္ဓေ-ဂေါတမဘုရားရှင်သည်၊ အနုပုန္ဓေ-ပွင့်တော်မမူသေးလ
သော်၊ ဝါ-မိ၊ သဟာယကာ-သူငယ်ချင်းတို့သည်၊ ဟုတွာ၊ ဝဂ္ဂဗန္ဓနေန-အုပ်စုဖွဲ့
ခြင်းဖြင့်၊ (နာမူကူညီရေးအသင်းဖွဲ့ခြင်းဖြင့်)၊ ပုညာနိ-ကောင်းမှုတို့ကို၊
ကရောန္တာ-ပြုကုန်လသော်၊ အနာထမတသရီရာနိ-အားကိုးမှီခိုရာမရှိသော
သူသေတို့၏ အလောင်းတို့ကို၊ ပဋိဇေဂ္ဂန္တာ-ရှင်းလင်းသုတ်သင်ကုန်လျက်၊ ဝိ-
စရိံသု-လှည့်လည်ခဲ့ကုန်ပြီ။ တေ-ထိုသူငယ်ချင်းတို့သည်၊ ဧကဒိဝသံ-၌၊ သ-
ဂဗ္ဘံ-ကိုယ်ဝန်နှင့် တကွဖြစ်သော၊ ဣတ္ထိံ-မိန်းမကို၊ ကာလကတံ-ပြုအပ်ပြီး
သော သေခြင်းရှိသည်ကို၊ ဝါ-သေနေသည်ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ “ဈာပေဿာမ-
မီးလောင်စေကုန်အံ့၊ ဝါ-မီးသဂြိုဟ်ကုန်အံ့” ဣတိ-ဤသို့ တိုင်ပင်၍၊ သုသာနံ-
သုသာန်သို့၊ ဟရိံသု-ဆောင်ကုန်ပြီ။ တေသု-ထိုသူငယ်ချင်းတို့တွင်၊ ပဉ္စ-၅
ယောက်ကုန်သော၊ ဇနေ-လူတို့ကို၊ “တုမေ-တို့သည်၊ ဈာပေထ-မီးလောင်
စေကြလော၊ ဝါ-မီးသဂြိုဟ်ကြလော” ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ သုသာနေ-၌၊
ဌပေတွာ-ထား၍၊ သေသာ-ထိုင်ငါးယောက်တို့မှ ကြွင်းသောလူတို့သည်၊ ဂါမံ-
ရွာသို့၊ ပဝိဋ္ဌာ-ဝင်ကုန်ပြီ။ ယသဒါရကော-ယသသူငယ်သည်၊ (မောင်ယသ
သည်)၊ တံ မတသရီရံ-ထိုသူသေအလောင်းကို၊ သုလေဟိ-တံစူးဝါးတို့ဖြင့်၊
ဝိဇ္ဈိတွာ-ထိုးဖောက်၍၊ ပရိဝတ္တေတွာ ပရိဝတ္တေတွာ-လည်စေ၍ လည်စေ၍၊
ဝါ-လှန်၍ လှန်၍၊ ဈာပေန္တော-လသော်၊ အသုဘသည်-အသုဘဟုဖြစ်သော
အမှတ်သညာကို၊ ပဋိလဘိ-ရပြီ၊ ဣတရေသမ္ပိ-မိမိမှ အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊

စတုန္ဒ-၄ယောက်ကုန်သော၊ ဇနာနံ-လူတို့တို့ကို၊ ဝါ-တို့အား၊ “ဘော-အို ...သူငယ်ချင်းတို့! တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထိုအရပ်၌၊ ဝိဒ္ဓံသိတစမ္ပံ-ဖျက်ဆီးအပ်သော အရေရှိသော၊ ဝါ-ပျက်စီးသော အရေရှိသော၊ ကဗရဂေါရူပံ ဝိယ-ပြောက် ကျားသော နွားနှင့်တူသော၊ အသုစိ-မစင်ကြယ်သော၊ ဒုဂ္ဂန္ဓံ-မကောင်းသော အနံ့ရှိသော၊ ပဋိကူလံ-စက်ဆုပ်ဖွယ်ကောင်းသော၊ ဣမံ သရီရံ-ဤအလောင်း ကောင်ကို၊ ပဿထ-ကြည့်ကြလော၊” ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ ဒသေသိ-မြင်စေ ပြီ၊ ဝါ-ပြုပြီ။ [“အသုစိ” စသော ဒုတိယန္တပုဒ်များ ရှိပုံကို ကြည့်၍ “ဘော”နှင့် “ဝိဒ္ဓံသိတ- စမ္ပံ” တို့နှောင် ပုဒ်ထီးမရှိသင့်။] တေပိ-ထို၄ယောက်သောသူတို့သည်လည်း၊ တတ္ထ-ထိုအလောင်းကောင်၌၊ အသုဘသည်-ကို၊ ပဋိလဘိသု-ရကုန်ပြီ။ ပဉ္စပိ- ၅ယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေ ဇနာ-ထိုလူတို့သည်၊ ဂါမံ-သို့၊ ဂန္ဓာ၊ သေသသဟာယကာနံ-ကြွင်းသော သူငယ်ချင်းတို့အား၊ ကထယိံသု-ပြောပြ ကုန်ပြီ။ ယသော-ယသမည်သော၊ ဒါရကော ပန-သူငယ်သည်ကား၊ ဂေဟံ- အိမ်သို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ မာတာပိတူနဉ္စ-မိဘတို့အားလည်းကောင်း၊ ဘရိယာယ စ- ဇနီးအားလည်းကောင်း၊ ကထေသိ-ပြီ။ သဗ္ဗေပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေ-ထိုသူတို့သည်၊ အသုဘံ-အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ ဘာဝယိံသု-ဖြစ်စေကုန်ပြီ။ ဣဒံ-ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား၊ ဧတေသံ-ဤယသအမျိုးရှိသော ၅၅ပါးသော ရဟန်းတို့၏၊ ပုဗ္ဗကမ္ပံ-ရှေးကောင်းမှုတည်း။ တေနေဝ-ထိုကြောင့်သာလျှင်၊ ယသဿ-၏၊ ဣတ္ထာဂါရေ-မောင်းမဆောင်၌၊ သုသာနသညာ-သုသာန်ဟု ဖြစ်သော အမှတ်သညာသည်၊ ဝါ-သုသာန်ဟူ၍ မှတ်ထင်ခြင်းသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ- ဖြစ်ပြီ၊ စ-သည်သာမကသေး၊ တာယ ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိယာ-ထိုအားကြီးသော မှီရာအကြောင်း၏ ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်၊ သဗ္ဗေသမ္ပိ-အလုံးစုံသော ယသအမျိုး ရှိသော ၅၅ပါးသော ရဟန်းတို့၏လည်း၊ ဝိသေသာဓိဂမော-ရသင့်၊ ရထိုက်သော

ကဗရဂေါရူပံ။ ။ ဂေါရူပံ၌ ရူပသဒ္ဒါ အနက်မဲ့၊ သို့မဟုတ် သမူဟအနက်ဟု ၂မျိုးဖွင့်ဆိုကြရာ ဤ၌ အနက်မဲ့ယူခြင်းက ပိုကောင်း၏။ “ဂေါ ဧဝ ဂေါရူပံ၊ ကဗရံ+ ဂေါရူပံ ကဗရဂေါရူပံ”ဟုပြု။ (သီဋီသစ်-၂၊ ၈၆၊ သံဋီ-၁၊ ၃၁၅)

ဝိသေသာဓိဂမော။ ။ ဝိသေသံ အဓိဂစ္ဆတိ ဧတေနာတိ ဝိသေသာဓိဂမော-

မဂ်ဖိုလ်တရားထူးသည်၊ ဝါ-တရားထူးခြင်းသည်၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ဖြစ်ပြီ။ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဣမေပိ-ဤယသအမျိုးရှိသော ၅၅ပါးသော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ အတ္တနာ-မိမိသည်၊ ပတ္တိတမေဝ-တောင့်တအပ်သောဆုကိုသာ၊ လဘိသု-ရကုန်ပြီ။ အဟံ-သည်၊ မုခံ-ကို၊ ဩလောကေတွာ-၍၊ န ဒမ္မိ-ပေးသည်မဟုတ်၊ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဘန္တေ! ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယသဟာယကာ ပန-ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိဖြစ်ကုန်သောသူငယ်ချင်းတို့သည်ကား၊ ကိံ ကမ္မံ-အဘယ်ကောင်းမှုကံကို၊ ကရိသု-ပြုခဲ့ပါကုန်သနည်း? ဣတိ-ဤသို့မေးလျှောက်ကုန်ပြီ။ ဧတေပိ-ဤဘဒ္ဒဝဂ္ဂိသူငယ်ချင်းတို့သည်လည်း၊ ပုဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ-ရှေးဘုရားရှင်တို့၏၊ သန္တိကေ-၌၊ အရဟတ္တံ-ကို၊ ပတ္ထေတွာ-တောင့်တ၍၊ ပုညာနိ-ကောင်းမှုတို့ကို၊ ကတွာ၊ အပရဘာဂေ-နောက်အဖို့၌၊ ဗုဒ္ဓေ-သည်၊ အနုပ္ပန္နေ-သော်၊ တိသ-သုံးဆယ်သော၊ ဓုတ္တာ-သေသောက်ကြူးတို့သည်၊ ဟုတွာ၊ တုဏ္ဏိလောဝါဒံ-တုဏ္ဏိလဝက်၏၊ ဩဝါဒကို၊ သုတွာ-ကြားနာရ၍၊ သဠိဝဿသဟဿာနိ-အနှစ်ခြောက်သောင်းတို့ပတ်လုံး၊ ပဉ္စ-၅ပါးကုန်သော၊ သီလာနိ-သီလတို့ကို၊ ရက္ခိသု-စောင့်ခဲ့ကုန်ပြီ။ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဣမေပိ-ဤဘဒ္ဒဝဂ္ဂိရဟန်းတို့သည်လည်း၊ အတ္တနာ-သည်၊ ပတ္တိတမေဝ-ကိုသာ၊ လဘိသု-ကုန်ပြီ။ အဟံ-သည်၊ မုခံ-ကို၊ ဩလောကေတွာ-၍၊ န ဒမ္မိ-ပေးသည်မဟုတ်၊ ဣတိ-ဤသို့မိန့်တော်မူပြီ။

ဘန္တေ! ဥရုဝေလကဿပါဒယော ပန-ဥရုဝေလကဿပအစရှိကုန်သော ရဟန်းတို့သည်ကား၊ ကိံ ကမ္မံ-ကို၊ ကရိသု-နည်း? ဣတိ-ကုန်ပြီ။ တေပိ-ထိုဥရုဝေလကဿပအစရှိသော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ အရဟတ္တမေဝ-ကိုသာ၊ ပတ္ထေတွာ၊ ပုညာနိ၊ ကရိသု-ကုန်ပြီ။ ဟိ-ချဲ့ဥားအံ့၊ ဣတော-ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာမှ၊ ဒွေနဝုတိကပ္ပေ-၉၂ကမ္ဘာအထက်၌၊ တိဿော-တိဿဘုရားရှင်လည်းကောင်း၊ ဖုဿော-ဖုဿဘုရားရှင်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေ-၂ဆူ

ထူးခြားသူ၏အဖြစ်ကို ရရှိကြောင်း မဂ်ဖိုလ်တရား-တရားထူး(ဝိသုဒ္ဓိဋီ-၁, ၁၁၄)၊ အဓိဂန္ထဗ္ဗောတိ အဓိဂမော၊ ဝိသေသော ဧဝံ+အဓိဂမော ဝိသေသာဓိဂမော-ရသင့်ရထိုက်သော မဂ်ဖိုလ်တရားထူး(ဝိသုဒ္ဓိဋီ-၁, ၂၁၂)။

ကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓါ-တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိသု-ပွင့်တော်မူခဲ့ကုန်ပြီ။ ဖုဿဗုဒ္ဓဿ-ဖုဿ ဘုရားရှင်၏။ မဟိန္ဒော နာမ-မဟိန္ဒမည်သော၊ ရာဇာ-မင်းသည်၊ ပိတာ-ခမည်းတော်သည်၊ အဟောသိ-ပြီ။ ပန-ဆက်ဥူးအံ့၊ တသ္မိ-ထိုဖုဿဘုရားရှင်သည်၊ သမ္မောဓိ- အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သို့၊ [ပသတ္တာ သုန္နရာ ဗောဓိ သမ္မောဓိ(ဗုဒ္ဓဝံ. ၄-၇၅)၊ သမ္မုဇ္ဈတိ ဧတာယာတိ သမ္မောဓိ(ဒီဇီ-၃, ၅၉၊ သံဇီ-၂, ၄၇၄)။] ပတ္ထေ-ရောက်တော်မူလသော်၊ ရညော-မင်း၏။ ကနိဋ္ဌပုတ္တော-အငယ် ဆုံးဖြစ်သော သားတော်သည်၊ ပဌမအဂ္ဂသာဝကော-ပဌမအဂ္ဂသာဝကသည်၊ (အဟောသိ)၊ ပုရောဟိတပုတ္တော-ပုရောဟိတ်၏ သားသည်၊ ဒုတိယအဂ္ဂသာဝကော-ဒုတိယအဂ္ဂသာဝကသည်၊ အဟောသိ။ ရာဇာ-သည်၊ သတ္တု-၏။ သန္တိကံ-သို့၊ ဂန္တာ-၍။ “မေ-၏။ ဇေဋ္ဌပုတ္တော-အကြီးဆုံးသားသည်၊ ဗုဒ္ဓေါ-တည်း။ ကနိဋ္ဌပုတ္တော-အငယ်ဆုံးဖြစ်သော သားတော်သည်၊ ပဌမအဂ္ဂသာဝကော-တည်း။ ပုရောဟိတပုတ္တော-သည်၊ ဒုတိယအဂ္ဂသာဝကော-တည်း။” ဣတိ-သို့တွေ့၍၊ တေ-ထိုဘုရားရှင်နှင့် ပဌမအဂ္ဂသာဝက၊ ဒုတိယအဂ္ဂသာဝကတို့ကို၊ ဩလောကေတွာ-ကြည့်၍။ “မမေဝ-ငါ၏သာ၊ ဗုဒ္ဓေါ-ဘုရားတည်း။ မမေဝ-၏သာ၊ ဓမ္မော-တည်း။ မမေဝ-၏သာ၊ သံယော-တည်း။ အရဟတော-အလှူတော်မှန်၊ အပူဇော်ကို ခံတော်မူထိုက်သော၊ သမ္မာ-သမ္ဗုဒ္ဓဿ-မဖောက်မပြန်၊ မှန်ကန်စွာ ကိုယ်တော်တိုင် အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူသော၊ တဿ ဘဂဝတော-ထိုမြတ်စွာဘုရားအား၊ **နမော-**

နမော။ ။ နမောနိပါတ်နောင် သိဝိဘတ်၊ အံဝိဘတ် ၂မျိုးကျေနိုင်သည်။ သိဝိဘတ် ကျေလျှင် “နမော-ရှိခိုးခြင်းသည်၊ (အတ္ထု-ဖြစ်ပါစေသတည်း။)” ဟုလည်းကောင်း၊ အံဝိဘတ်ကျေလျှင် “နမော-ရှိခိုးခြင်းကို၊ (ကရောမိ-ပြုပါ၏။)” ဟုလည်းကောင်း ပေးပါ။ (နိတိသုတ္တ-၉၄၊ နိတိဓာတု-၁၃၃)

ကိတ်ပုဒ်။ ။ “နမနံ နမော၊ နမတိ ဧတေနာတိ ဝါ နမော၊ နမာမိတိ နမော၊ [နမု+အါ]” ဟု ပြု၍ ကိတ်ပုဒ်လည်း ယူနိုင်သည်။ ဤသို့ယူရာ၌လည်း သိဝိဘတ်၊ အံဝိဘတ် ၂မျိုးပင် သက်နိုင်သည်။ အံဝိဘတ်ယူလျှင် အထက်ဖော်ပြပါ ၂နည်းထဲမှ နောက်နည်းအတိုင်း ပေးပါ။ သိဝိဘတ်ယူလျှင် “နမော-ရှိခိုးပါ၏” ဟု ပေး၊ အထက်၌ ဤအတိုင်း ပေးထားသည်။ (ဂန္ထာဋီ-၅၂၄၊ ကဒီမဟာဋီ-၁, ၁၅-၁၉)

ရှိခိုးပါ၏။” က္ကတိ-သို့ တိက္ခတ္တံ-၃ကြိမ်၊ ဥဒါနံ-ပီတိအတွက်၊ လေဟုန်တက်၍၊ ပေါ်ထွက်လာသော စကားကို၊ ဝါ-ဥဒါန်းကို၊ ဥဒါနေတွာ-ကျူးရင့်၍၊ သတ္ထု၏။ ပါဒမူလေ-ခြေတော်ရင်း၌၊ နိပဇ္ဇိတွာ-ဝပ်စင်း၍၊ “ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား! က္ကဒါနိ-၌၊ မေ-တပည့်တော်သည်၊ [နိသီဒိတွာ၌ ဆဋ္ဌိကတ္တားစပ်၊] ဝါ-၏။ [နိသီဒိတွာ၌ သမ္ဗန်စပ်၊] နဂုတိဝဿသဟဿပရိမာဏဿ-အနှစ်ဉာဏ်သောင်းအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ အာယုနော-အသက်၏၊ (သက်တမ်း၏)၊ ကောဋိယံ-အစွန်အဖျား၌၊ နိသီဒိတွာ-နေရခြင်းကြောင့်၊ (အာယု-ကြွင်းကျန်သော အသက်သည်)၊ နိဒ္ဒါယနကာလော ဝိယ-အိပ်ရာကာလကဲ့သို့၊ (ဟောတိ-ဖြစ်ပါ၏။

အံဝိဘတ်ဖြင့် ရုပ်ပြီးပုံ။ ။ အံဝိဘတ်ဟု ယူရာ၌ နမနောင် အံဝိဘတ်ကို အံမော နိဂ္ဂဟိတံ ဈလပေဟိသုတ်၌ “အံမော ဈလပေဟိ”ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် မ-ပြု၊ မ-ကို ဩ၊ (တစ်နည်း) နမနောင် အံဝိဘတ်ကို ၎င်းယောဂဝိဘာဂဖြင့် မ-ပြု၊ တေသု ဝုဒ္ဓိသုတ်ကြီးဖြင့် မ၏ အ-ကို ဩပြု။ ရှေ့နည်းသည် စူဠနိရုတ္တိကျမ်းလာ ရုပ်ပြီးပုံတည်း။ အံဝိဘတ်ယူလျှင် ရုပ်ပြီးပုံရှုပ်ထွေးသောကြောင့် ဒုတိယအပုတ္တကံ အနက်၌ ပထမာသိသက်ဟုလည်း ဆိုသေး၏။ (ကင်္ခါမဟာဋီ-၁, ၁၅-၁၉၊ ဝိပော-၄၈)

ဥဒါနံ။ ။ ဥဒါဟရိယတိ ဥဗ္ဘေဂဝသေနာတိ တထာ ဝါ ဥဒါဟရဏံ ဥဒါနံ-အထက်သို့ ရှူထုတ်အပ်သောအရာ၊ ဝါ-အထက်သို့ ရှူထုတ်ခြင်း၊ (သဒ္ဓတ္ထ)၊ ဝါ-ရင်ထဲ မျိုသိပ်မထားနိုင်သဖြင့် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုအပ်သောစကား၊ (အဓိပ္ပာယ်ထွ)၊-မဋီ-၂, ၁၄၆၊ အံဋီ-၃, ၆၀။ [ဥဒ (မောဒအနက်)+ယု၊ ယုကို အနပြု၊ အ-ကို ဒီယပြု(နီတိ ဓာတု-၉၃)၊ (တစ်နည်း) “ဥ+အန+ဏ၊ ဒ်လာ၊ အာဝုဒ္ဓိပြု(နီဘာ-၁, ၆၃၊ ဝိပိဓာန်၊ ဓာပါတိုက်-၅၄)၊] ဥဒါန်းစကားသည် ပီတိအစွမ်းကြောင့်ဖြစ်သော ဥဒါန်းစကား၊ ဓမ္မသံဝေဂအစွမ်းကြောင့်ဖြစ်သော ဥဒါန်းစကား”ဟု ၂မျိုးရှိ၏။ ဤ၌ ပီတိအစွမ်းကြောင့် ဖြစ်သော ဥဒါန်းစကားကို ယူပါ။ (ဥဒါန. ၄-၂၊ သာရတ္ထ-၁, ၉၉)

ဥဒါနေတွာ။ ။ ဥ+အန+ဏေ+တွာ၊ “ဥဒါနေတွာ-အထက်သို့ ရှူထုတ်၍၊ (သဒ္ဓတ္ထ)၊ ဝါ-ရင်ထဲ မျိုသိပ်မထားနိုင်သဖြင့် ထုတ်ဖော်ပြောဆို၍၊ (အဓိပ္ပာယ်ထွ)၊ ဝါ-ကျူးရင့်၍၊ (ဝေါဟာရထွ)”ဟုပေး။ (တစ်နည်း) ဥ+အာ+နီ+တွာ၊ “ဥဒါနေတွာ-အထက်သို့ ထုတ်ဆောင်၍၊ (သဒ္ဓတ္ထ)”ဟုပေး၊ (တစ်နည်း) ဥဒါနနောင် ဓာတွတ္ထေ နာမသို့(မောဂ်-၅, ၁၂)သုတ်ဖြင့် က္ကပစ္စည်းသက်၊ ဧပြု(နီဘာ-၁, ၆၉)။

တသ္မာ-ထိုကြောင့်) အညေသံ-အခြားသူတို့၏၊ ဂေဟဒွါရ်-အိမ်တံခါးသို့၊ အ-
 ဂန္ဓာ-မကြွမှု၍၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်ကာလပတ်လုံး၊ အဟံ-သည်၊ ဇီဝိမိ-
 အသက်ရှင်လတ္တံ့၊ တာဝ-ထိုမျှလောက်ကာလပတ်လုံး၊ မေ-၏၊ စတ္တာရော-
 ကုန်သော၊ ပစ္စယေ-ပစ္စည်းတို့ကို၊ အဓိဝါသေထ-ကိုယ်တော်အထက်၌ ဝင်သက်
 တည်နေစေတော်မူပါကုန်၊ ဝါ-လက်ခံတော်မူပါကုန်၊” ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊
 ပဋိညံ-ပဋိညာဉ်ကို၊ ဝါ-ဝန်ခံကတိကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ နိဗဒ္ဓံ-အမြဲမပြတ်၊
 ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ-ဘုရားရှင်ကို ဆည်းကပ်မှုကို၊ ကရောတိ-၏။ ပန-ဆက်ဥူးအံ့၊
 ရညော-၏၊ အပရေပိ-အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တယော-ကုန်သော၊ ပုတ္တာ-
 သားတော်တို့သည်၊ အဟေသံ-ရှိကုန်ပြီ။ တေသု-ထိုသားတော်တို့တွင်၊
 ဇေဋ္ဌဿ-သားတော်ကြီး၏၊ ပဉ္စ ယောဓေတာနိ-ငါးရာသော စစ်သားတို့သည်၊
 ပရိဝါရာနိ-အခြံအရံအဖြစ်ရှိကုန်၏၊ ဝါ-ခြံရံခြင်းရှိကုန်၏၊ မဇ္ဈိမဿ-သား
 တော်လတ်၏၊ တီဏိ (ယောဓေတာနိ)-သုံးရာသော စစ်သားတို့သည်၊
 (ပရိဝါရာနိ-ကုန်၏) ကနိဋ္ဌဿ-သားတော်ငယ်၏၊ ဒွေ (ယောဓေတာနိ)-
 နှစ်ရာသော စစ်သားတို့သည်၊ (ပရိဝါရာနိ)။ တေ-ထိုသားတော်တို့သည်၊
 “မယမ္ဗိ-ကျွန်တော်မျိုးတို့သည်လည်း၊ ဘာတိကံ-နောင်တော်ဘုရားကို၊ ဘော-
 ဇေဿာမ-ဆွမ်းလုပ်ကျွေးပါကုန်အံ့၊” ဣတိ-ဤသို့သံတော်ဥူးတင်၍၊ ပိတရံ-
 ခမည်းတော်ကို၊ ဩကာသံ-အခွင့်ကို၊ ယာစိတွာ-တောင်း၍၊ အလဘမာနာ-
 မရကုန်လသော်၊ ပုနပ္ပန်-ထပ်၊ ယာစန္ဒာပိ-တောင်းပါကုန်သော်လည်း၊ အလဘိ-
 တွာ-မရမှု၍၊ ပစ္စန္တေ-တိုင်းပြည်၏ အစွန်အဖျားအရပ်သည်၊ ဝါ-နယ်စပ်ဒေသ
 သည်၊ ကုပိတေ-ပျက်စီးလသော်၊ ဝါ-သူပုန်ထလသော်၊ တဿ-ထိုအစွန်
 အဖျားဖြစ်သောအရပ်ကို၊ ဝူပသမနတ္ထာယ-ငြိမ်းအေးစေခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ငြိမ်
 ဝပ်စေခြင်းငှာ)၊ ပေသိတာ-စေလွှတ်အပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပစ္စန္တံ-ကို၊ ဝူပ-
 သမေတွာ-ငြိမ်းအေးစေပြီး၍၊ ပိတု-ခမည်းတော်၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ အာဂမိံ-သူ-
 ပြန်လာကုန်ပြီ။ အထ-၌၊ နေ-ထိုသားတော်တို့ကို၊ ပိတာ-သည်၊ အာလိဂိတွာ-
 ဖက်၍၊ သီသေ-ဥူးခေါင်း၌၊ စုမ္ဗိတွာ- စုတ်၍၊ (နမ်းရှုပ်၍) “တာတာ-ချစ်သား
 တို့! ဝေါ-တို့အား၊ ဝရံ-ဆုကို၊ ဒမ္ဗိ-ပေးအံ့၊” ဣတိ အာဟ။

တေ-ထိုသားတော်တို့သည်၊ “ဒေဝ-ခမည်းတော်မင်းမြတ်! သာဓု-ကောင်း ပါပြီ” က္ကတိ-ဤသို့သံတော်ဥူးတင်၍၊ ဝရံ-ဆုကို၊ ဂဟိတကံ-ယူအပ်သည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ကတိပါဟစ္စယေန-အနည်းငယ်သောရက်ကို လွန် ရာအခါ၌၊ ဝါ-၂ရက် ၃ရက် လွန်ရာအခါ၌၊ ပိတရာ-သည်၊ “တာတာ-တို့! ဝရံ-ကို၊ ဂဏှထ-ယူကြလော၊” က္ကတိ-သို့၊ ဝုတ္တာ-ကုန်သည်၊ (သမာနာ-ကုန်လ သော်)၊ “ဒေဝ-မြတ်! အမှာကံ-ကျွန်တော်မျိုးတို့အား၊ အညေန-အခြားသော၊ ကေနစိ-တစ်စုံတစ်ခုသောဆုဖြင့်၊ အတ္ထော-အလိုသည်၊ နတ္ထိ-မရှိပါ၊ က္ကတော- ဤနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ မယံ-ကျွန်တော်မျိုးတို့သည်၊ ဘာတိကံ-နောင်တော် ဘုရားကို၊ ဘောဇေဿာမ-ဆွမ်းလုပ်ကျွေးပါကုန်အံ့၊ နော-ကျွန်တော်မျိုးတို့ အား၊ က္ကမံ ဝရံ-ဤဆုကို၊ ဒေဟိ-ပေးတော်မူပါ” က္ကတိ-သို့ အာဟံသု-သံတော် ဥူးတင်ကုန်ပြီ။ “တာတာ-တို့! န ဒေမိ-မပေးနိုင်” က္ကတိ-သို့မိန့်ပြီ။ “ဒေဝ- မြတ်! နိစ္စကာလံ-မြဲသောကာလပတ်လုံး၊ အဒေန္နော-မပေးလသော်၊ သတ္တ သံဝစ္ဆရာနိ-၇နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ ဒေထ-ပေးသနားတော်မူပါကုန်၊” က္ကတိ-ပြီ။ “တာတာ-တို့! န ဒေမိ-နိုင်” က္ကတိ-ပြီ။ “ဒေဝ-မြတ်! တေန ဟိ-ထိုသို့ဖြစ် လျှင်၊ ဆ (သံဝစ္ဆရာနိ)-၆နှစ်တို့ပတ်လုံးသော်လည်းကောင်း၊ ပဉ္စ (သံဝစ္ဆရာနိ)- ၅နှစ်တို့ပတ်လုံးသော်လည်းကောင်း၊ စတ္တာရိ (သံဝစ္ဆရာနိ)-၄နှစ်တို့ပတ်လုံး သော်လည်းကောင်း၊ တိဏိ (သံဝစ္ဆရာနိ)-၃နှစ်တို့ပတ်လုံးသော်လည်းကောင်း၊ ဒွေ (သံဝစ္ဆရာနိ)-၂နှစ်တို့ပတ်လုံးသော်လည်းကောင်း၊ ဧကံ သံဝစ္ဆရံ-၁နှစ် ပတ်လုံးသော်လည်းကောင်း၊ ဒေထ-ကုန်၊” က္ကတိ-ဤသို့သံတော်ဥူးတင်ကုန်ပြီ။ “တာတာ-တို့! န ဒေမိ-နိုင်” က္ကတိ-ပြီ။ “ဒေဝ! တေန ဟိ-လျှင်၊ သတ္တ မာသေ- ၇လတို့ပတ်လုံး၊ ဒေထ-ကုန်၊” က္ကတိ-ပြီ။ “ဒေဝ! ဆ မာသေ-၆ လတို့ပတ်လုံး သော်လည်းကောင်း၊ ပဉ္စ မာသေ-၅လတို့ပတ်လုံးသော်လည်းကောင်း၊ စတ္တာ- ရော မာသေ-၄လတို့ပတ်လုံးသော်လည်းကောင်း၊ တယော မာသေ-၃လတို့ ပတ်လုံးသော်လည်းကောင်း၊ ဒေထ-ကုန်၊” က္ကတိ-ဤသို့ သံတော်ဥူးတင်ကုန်ပြီ။ “တာတာ-တို့! န ဒေမိ” က္ကတိ-ပြီ။ “ဒေဝ-မြတ်! ဟောတု-ရှိပါစေ၊ နော-ကျွန် တော်မျိုးတို့တွင်၊ ဧကေကဿ-တစ်ယောက်တစ်ယောက်အား၊ ဧကေကံ မာသံ-တစ်လစီတစ်လစီကို၊ ကတွာ-၍၊ တယော မာသေ-သုံးလတို့ပတ်လုံး၊

ဒေထ-ကုန်” ဣတိ-ပိ။ [ဧကေကဿနှင့် နောကို ဝုဗ်မတူသော ဝိသေသန ဝိသေသျှကြိ၍ “ဧကေကဿ-သော၊ နော-တို့အား” ဟုလည်း ပေးနိုင်သည်။ “တာတာ-တို့၊ သာဓု-ကောင်းပြီ၊ တေန ဟိ-လျှင်၊ တယော မာသေ-တို့ပတ်လုံး၊ ဘောဇေထ-ဆွမ်းလုပ်ကျွေးကြလော၊” ဣတိ အာဟ။ တေ-ထိုသားတော်တို့သည်၊ တုဋ္ဌာ-နှစ်သက်ကျေနပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ရာဇာနံ-ကို၊ ဝန္တိတွာ-၍၊ သကဋ္ဌာနမေဝ-မိမိဥစ္စာဖြစ်သော နေရာသို့သာ၊ ဂတာ-သွားကုန်ပြီ။ ပန-ဆက်၊ တိဏ္ဏမ္ပိ-ဥယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေသံ-ထိုသားတော်တို့၏၊ ဝါ-တို့မှာ၊ ဧကောဝ-တစ်ယောက်တည်းသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ကောဋ္ဌာဂါရိကော-ဘဏ္ဍာတိုက်၌ ယှဉ်သူသည်၊ ဝါ-ဘဏ္ဍာစိုး(ဘဏ္ဍာရေးမှူး)သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဧကောဝ-သော၊ အာယုတ္တကော-စာရင်းအမှု၌ အထူးယှဉ်သူ(အားထုတ်သူ)သည်၊ ဝါ-စာရင်းကိုင်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တဿ-ထိုစာရင်းကိုင်၏၊ ဝါ-မှာ၊ ဒွါဒသနဟုတာ-တစ်သိန်းနှစ်သောင်းကုန်သော၊ ပုရိသပရိဝါရာ-ယောက်ျားအခြံအရံတို့သည်၊ (အဟေသံ-ရိုကုန်ပြီ။) တေ-ထိုသားတော်တို့သည်၊ တေ-ထိုဘဏ္ဍာရေးမှူးနှင့် စာရင်းကိုင်တို့ကို၊ [“တေ တေ-ထိုထိုယောက်ျားတို့ကို” ဟုလည်း ပေးကြသည်။] ပက္ခောသာပေတွာ-ခေါ်စေ၍၊ “မယံ-တို့သည်၊ ဣမံ တေမာသံ-ဤဥလပတ်လုံး၊ ဒသ-ဆယ်ပါးကုန်သော၊ သီလာနိ-တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ဒွေ-၂ထည်ကုန်သော၊ ကာသာဝါနိ-ဖန်ရည်ဖြင့် ဆိုးအပ်သော အဝတ်တို့ကို၊ နိဝါသေတွာ-

ကောဋ္ဌာဂါရိကော။ ■ ကောဋ္ဌံ ဝုစ္စတိ ခညဿ အာဋ္ဌပနဋ္ဌာနံ၊ ကောဋ္ဌဘူတံ အဂါရံ ကောဋ္ဌာဂါရံ(သာရတ္ထ-၃, ၃၄၉)။ ကုသီယတိ အက္ခောသီယတီတိ ကောဋ္ဌော၊ ခညနိလယော(မောင်-၇, ၅၅)။ ဤအဆိုများအလိုမူ ကောဋ္ဌာဂါရအရ စပါးကျီ(ဂိုဒေါင်)”ကိုသာ ရ၏။ သို့သော် ကောဋ္ဌာဂါရသည် (၁) ဥစ္စာသိုလှောင်ရာ ဘဏ္ဍာတိုက် (၂) အဝတ်သိုလှောင်ရာ ဘဏ္ဍာတိုက် (၃) ကောက်ပဲသိုလှောင်ရာကျီ(ဂိုဒေါင်)အားဖြင့် ၃မျိုးရှိ၏။ ထိုကြောင့် “ကောဋ္ဌာဂါရေ+နိယုတ္တော ကောဋ္ဌာဂါရိကော”ဟုပြု၍ ကောဋ္ဌာဂါရိကော-ဘဏ္ဍာတိုက်၌ ယှဉ်သူ(ဘဏ္ဍာစိုး)၊ ဝါ-ကျီတိုက်၌ ယှဉ်သူ(ကျီတိုက်စိုး)”ဟု အနက်၂မျိုး ပေးနိုင်သည်။ (မဟာနိ. ဋ္ဌ-၁၂၊ ဒီ. ဋ္ဌ-၁, ၂၆၄၊ သာရတ္ထ-၃, ၃၅၀)

အာယုတ္တကော။ ။ ဝိသေသေန+ယုတ္တော အာယုတ္တော၊ အာယုတ္တော ဧဝ အာယုတ္တကော။ [အာယုတ္တဿာတိ ဝိသေသေန ယုတ္တဿ၊-မဟာနိ. ဋ္ဌ-၂၂၇။]

ဝတ်၍၊ သတ္တာရာ-နှင့်၊ သဟဝါသံ-အတူနေခြင်းဖြင့်၊ ဝသိဿာမ-နေကုန်အံ့၊ တုမေ-တို့သည်၊ ဧတ္တကံ နာမ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသည်မည်သော၊ ဒါနဝတ္တံ-အလှူဝတ်ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ဒေဝသိကံ-နေ့စဉ်နေ့တိုင်း၊ နဂုတိသဟ-ဿာနံ-၉သောင်းကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ-ရဟန်းတို့ဖို့လည်းကောင်း၊ ဝါ-အတွက်လည်းကောင်း၊ ယောဓေဟဿဿ စ-စစ်သည်တစ်ထောင်ဖို့လည်းကောင်း၊ ဝါ-အတွက်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ခါဒနီယဘောဇနီယံ-ခဲဖွယ်၊ ဘောဇဉ်ကို၊ ပဝတ္ထေယျာထ-ဖြစ်စေကြလော၊ ဟိ-မှန်၏၊ မယံ-တို့သည်၊ ဣတော-ဤနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ကိစ္ဆိ-ဘာကိုမျှ၊ န ဝက္ခာမ-ပြောကြလိမ့်မည်မဟုတ်၊” ဣတိ-သို့၊ ဝဒိသု-ပြောဆိုကုန်ပြီ။ [ဟိကို ကာရဏအနက်ယူ၍ “(ကသွာ-အဘယ်ကြောင့်နည်း?) ဟိ (ယသွာ)-အကြင်ကြောင့်၊ မယံ-တို့သည်၊ ဣတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ကိစ္ဆိ-မျှ၊ န ဝက္ခာမ-မဟုတ်၊ ဣတိ-ထိုကြောင့်တည်း၊ ဣတိ-သို့ [ဣတိတစ်လုံးကျေ၊] ဝဒိသု” ဟုလည်း ပေးနိုင်သည်။]

တယောပိ-၃ယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေ ဇနာ-ထိုမင်းသားတို့သည်၊ ပရိဝါရသဟသံ-အခြံအရံတစ်ထောင်ကို၊ ဂဟေတွာ-ခေါ်ယူ၍၊ ဒသ-ကုန်သော၊ သီလာနိ-တို့ကို၊ သမာဒါယ-ကောင်းစွာယူ၍၊ ဝါ-ဆောက်တည်၍၊ ကာသာယဝတ္ထာနိ-ဖန်ရည်ဆိုးအဝတ်တို့ကို၊ နိဝါသေတွာ-ဝတ်၍၊ ဝိဟာရေ-ယေဝ-ကျောင်း၌သာလျှင်၊ ဝသိသု-နေကုန်ပြီ။ ကောဋ္ဌာဂါရိကော စ-သည်လည်းကောင်း၊ အာယုတ္တကော စ-သည်လည်းကောင်း၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ ဟုတွာ-၍၊ တိဏ္ဍံ-ကုန်သော၊ ဘာတိကာနံ-ညီနောင်တို့၏၊ ကောဋ္ဌာဂါရေဟိ-ဘဏ္ဍာတိုက်တို့မှ၊ ဝါရေန ဝါရေန-အလှည့်အားဖြင့်၊ အလှည့်အားဖြင့်၊ ဒါနဝတ္တံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဒါနံ-ကို၊ ဒေန္တိ-ကုန်၏၊ ပန-ဆက်ဥားအံ့၊ ကမ္မကာရာနံ-အလုပ်သမားတို့၏၊ ပုတ္တာ-သား၊ သမီးတို့သည်၊ ယာဂုဘတ္တာ-ဒီနံ-ယာဂုထမင်းအစရှိသည်တို့၏၊ အတ္ထာယ-အကျိုးငှာ၊ ရောဒန္တိ-ငိုကုန်၏။ တေ-ထိုအလုပ်သမားတို့သည်၊ တေသံ-ထိုသား၊ သမီးတို့အား၊ ဘိက္ခုသံဃေ-

သမာဒါယ။ ။ အာပုဗ္ဗဒါဓာတ်ကို ထုံးစံအတိုင်း ဂဟဏအနက်ယူ၍ ပေးခဲ့သည်အာကို အာဒိအနက်၊ ဒါဓာတ်ကို ရက္ခဏအနက်ယူ၍ “သမာဒါယ-အစမှ စလျက်စောင့် ထိန်းဖြည့်ကျင့်၍”ဟု တစ်နည်းပေးနိုင်သည်။(အံဋီ-၃, ၁၅၈)

ရဟန်းအပေါင်းသည်၊ အနာဂတေယေဝ-မကြွလာသေးမီပင်၊ ယာဂုဘတ္တာ-
 ဒိနိ-တို့ကို၊ ဒေန္တိ-ပေးကုန်၏။ ဘိက္ခုသံဃဿ-၏၊ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ-၌၊
 ကိစ္ဆိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ အတိရေကံ-အပိုအလွန်သည်၊ (အကြွင်းအကျန်
 သည်)၊ န ဘူတပုဗ္ဗံ-မဖြစ်စဖူး၊ တေ-ထိုအလုပ်သမားတို့သည်၊ “အပရဘာဂေ-
 နောက်အဖို့၌၊ ဒါရကာနံ-ကလေးတို့အား၊ ဒေမ-ပေးကုန်အံ့” ဣတိ-ဤသို့
 ပြော၍၊ အတ္တနာပိ-ကိုယ်တိုင်လည်း၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ခါဒိသု-ခဲစားကုန်ပြီ။
မနုည-စိတ်ကို လွန်စွာနှစ်သက်စေနိုင်သော၊ အာဟာရံ-အစာအာဟာရကို၊
 ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ အဓိဝါသေတံ-သည်းခံခြင်းငှာ၊ နာသက္ခိသု-မစွမ်းနိုင်ကုန်။ ပန-
 ဆက်ဥားအံ့၊ တေ-ထိုအလုပ်သမားတို့သည်၊ စတုရာသီတိသဟဿာ-ရှစ်
 သောင်းလေးထောင်တို့သည်၊ အဟေသု-ကုန်ပြီ။ တေ-ထိုအလုပ်သမားတို့
 သည်၊ သံဃဿ-အား၊ ဒိန္နဒါနဝတ္တံ-လှူအပ်သော အလှူဝတ်ကို၊ ခါဒိတွာ-
 စားသုံးခဲ့၍၊ (အလွဲသုံးစားလုပ်ခဲ့၍)၊ ကာယဿ-ဥပါဒိန္နကခန္ဓာကိုယ်၏၊
 ဘေဒါ-ပျက်စီးခြင်းဟူသော၊ မရဏာ-သေခြင်းမှ၊ ဝါ-သေရာအခါမှ၊ ပရံ-
 နောက်၌၊ ဝါ-နောက်ဖြစ်သော အသစ်ခန္ဓာကို ယူခြင်း၌၊ (တစ်နည်း)
 ကာယဿ-၏၊ ဘေဒါ-ပျက်စီးကြောင်းဖြစ်သော ဇီဝိတိန္ဒြေ၏ ပျက်စီးခြင်း

မနုညမေဝ။ ။ မနံ အာ ဘုသော ဥေတိ တောသေတီတိ မနုည(နီတိဓာတု-
 ၅၁)၊ မနံ အာ ဘုသံ ဉပေတိ တောသေတီ တိ မနုည(ဓာန်ဋီ-၁၂၅)။ “အာ ဘုသော
 ဥေတိ တောသေတီတိ အညံ၊ [အာ+ဉာ+ရ၊ ရံအနုဗန်ချေ၊ ဥ ဒွေဘော်လာ၊ အာကို
 ရဿပြု] မနံ+အညံ မနုည”ဟုလည်း ခွဲပြုနိုင်သည်။

သန္နိရုပ်ပြီးပုံ။ ။ “မနု+အညံ”ဟု ဖြစ်သောအခါ ဧတေသမော လောပေ
 သုတ်ဖြင့် န၏ အ-ကို ဩပြု၊ ပုထသု ဗျူနေသုတ်၌ အန္တသဒ္ဒါဖြင့် ဩကို ဥပြု၊
 နောက်အ-ကိုလည်းချေ၊ အချို့ကား “ဝါ ပရော အသရူပါ”သုတ်ဖြင့် နောက်အ-ကို
 ချေ၏။ (ဇရာသ-၈၉၊ နိသာ-၂၄၈၊ သပြေနိ-၁၊ ၁၆၉)

တစ်နည်း။ ။ မနု+အညံ၊ န၏ အ-ကိုချေ၊ လောပဉ္စ တကြာကာရော၌ စ
 သဒ္ဒါဖြင့် ထိုကျေရာ၌ ဥလာ၊ နောက်အ-ကိုချေ။ (ဇာလိနိ-၂၈၉၊ ဝိဗော-၂၂)

တစ်နည်း။ ။ မနု+အာဥ၊ ဥ ဒွေဘော်လာ၊ န၏ အ-ကို ဥပြု၊ နောက်အာ ကို
 ချေ(ဓာန်ဋီ-၁၂၅၊ ၆၉၃)။

ကြောင့်၊ မရဏာ-သေခြင်းဟူသော စုတိစိတ်မှ၊ ပရံ-နောက်ဖြစ်သော ပဋိ-
 သန္ဓေစိတ္တက္ခဏ၌၊ ပေတ္တိဝိသယေ-ပြိတ္တာဘုံ၌၊ နိဗ္ဗတ္တိသု-ဖြစ်ကုန်ပြီ။ တေ-
 ဘာတိကာ ပန-သုံးဥားသော ညီနောင်တို့သည်ကား၊ ပုရိသသဟဿေန-
 ယောက္ခားတစ်ထောင်နှင့်၊ သဒ္ဓိ-အတူ၊ ကာလံ-သေခြင်းကို၊ ကတ္တာ-ပြု၍၊ ဒေဝ-
 လောကေ-နတ်ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတ္တာ-ဖြစ်ပြီး၍၊ ဒေဝလောကာ-မှ၊ မနုဿ-
 လောကံ-လူ့ပြည်သို့လည်းကောင်း၊ မနုဿလောကာ-မှ၊ ဒေဝလောကံ-သို့
 လည်းကောင်း၊ သံသရန္တာ-ကျင်လည်ကုန်လျက်၊ ဒွေနုတိကပ္ပေ-၉၂ကမ္ဘာတို့
 ကို၊ ခေပေသံ-ကုန်စေကုန်ပြီ။ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ တယော-ကုန်သော၊ တေ
 ဘာတရော-ထိုညီနောင်တို့သည်၊ အရဟတ္တိ-ကို၊ ပတ္တန္တာ-ကုန်လျက်၊ တဒါ-
 ထိုအခါ၌၊ ကလျာဏကမ္မံ-ကောင်းမှုကို၊ ကရိသု-ပြုခဲ့ကြကုန်ပြီ။ တေ-ထိုညီ
 နောင်၃ပါးတို့သည်၊ အတ္တနာ-မိမိသည်၊ ပတ္တိတမေဝ-ကိုသာ၊ လဘိသု-ကုန်
 ပြီ။ အဟံ မုခံ ဩလောကေတ္တာ န ဒမ္မိ၊ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ပန-ဆက်၊ ဗိမ္ဗိသာရော-ဗိမ္ဗိသာရမည်သော၊ ရာဇာ-မင်းသည်၊ တဒါ-၌။

ပေတ္တိဝိသယေ။ ။ သုခတော-သုခမှ၊ ပကဋ္ဌေန-ဝေးသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဣတာ-
 ဖြစ်သူတို့တည်း၊ ပေတာ၊ သုခသမုဿယတော ပကဋ္ဌံ ဧန္တိတိ ပေတာ၊ [ပ+ဣ+တ၊]
 ပေတာနံ+သမူဟော ပေတ္တိ၊ (တစ်နည်း) ပေတာ ဧဝ ပေတ္တိ၊ [ပေတ+တိ] ပေတ္တိ-
 ယာ+ဝိသယော ပေတ္တိဝိသယော(သဂြိုဟ်ဘာ-၂၉၂၊ နိ-၃၂၇)။ ဤအလို ပြိတ္တာဘုံဟု
 သီးခြားမရှိရကား ပြိတ္တာတို့၏နေရာဖြစ်သော တော၊တောင်၊မြစ်၊ချောင်း၊သုသာန်
 စသော အရပ်များကိုပင် ပေတ္တိဝိသယ(ပြိတ္တာဘုံ)ဟု ခေါ်ရသည်။ (တစ်နည်း) “ပေတ္တိ-
 ယေဝ ပေတ္တိဝိသယော(အဘိ. ၄-၂, ၄၃၅၊ နေတ္တိ. ၄-၁၂၉)”ဟုတွဲ၊ ဤအလို ပြိတ္တာ
 တို့၏ ခန္ဓာသည်ပင် ပေတ္တိဝိသယမည်၏။

တစ်နည်း။ ။ “ပကဋ္ဌတော သုခတော အယနံ အပေတံ အပဂမော ပေတ-
 ဘာဝေါ၊ တံ ပတ္တာနံ ဝိသယောတိ ပေတ္တိဝိသယော၊ ပေတယောနိ(အံဋီ-၂, ၁၄၇၊
 သာရတ္ထ-၂, ၁၉)”ဟူသော အဖွင့်အလို “ပကဋ္ဌတော သုခတော+အယနံ အပေတံ
 အပဂမော အပေတံ-ကောင်းမြတ်သော ချမ်းသာမှ ကင်းခြင်း၊ ပေတံ+ပတ္တာ ပေတ္တိ-
 ကောင်းမြတ်သော ချမ်းသာမှ ကင်းခြင်းသို့ ရောက်သောပြိတ္တာတို့၊ [ပေတ+တိ၊]
 ပေတ္တိနံ+ဝိသယော ပေတ္တိဝိသယော”ဟု ပြုသင့်သည်။

တေသံ-ထိုညီနောင်၃ဦးတို့၏၊ အာယုတ္တကော-သည်၊ အဟောသိ၊ ဝိသာခေါ-
ဝိသာခမည်သော၊ ဥပါသကော-ဥပါသကာသည်၊ ကောဋ္ဌာဂါရိကော-သည်၊
(အဟောသိ)၊ တယော-ကုန်သော၊ ဇဋိလာ-ရသေ့တို့သည်၊ တယော-ကုန်
သော၊ ရာဇကုမာရာ-မင်းသားတို့သည်၊ အဟေသုံ-ကုန်ပြီ။ တေသံ-ထို ညီ
နောင်၃ဦးတို့၏၊ ကမ္မကာရာ-အလုပ်သမားတို့သည်၊ တဒါ-၌၊ ပေတေသု-
ပြိတ္တာတို့၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတွာ-ဖြစ်ပြီး၍၊ သုဂတိဒုဂ္ဂတိဝသေန-သုဂတိဘဝ၊ ဒုဂ္ဂတိ
ဘဝ၏ အပြားအားဖြင့်၊ သံသရန္တာ-ကျင်လည်ကုန်လျက်၊ ဣမသ္မိံ ကပ္ပေ-ဤ
ဘဒ္ဒကမ္ဘာ၌၊ စတ္တာရိ-၄ခုကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓန္တရာနိ-ဘုရား၄ဆူတို့ ပွင့်တော်မူရာ
ကာလတို့၏ အကြားကာလတို့ပတ်လုံး၊ [ဗုဒ္ဓန္တရေတိ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒန္တရေ ခိန္နံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒါနံ
အန္တရာ(သံဋီ-၁, ၂၈၇)။] ပေတလောကေယေဝ-ပြိတ္တာတို့၌သာ၊ နိဗ္ဗတ္တိသု-ကုန်
ပြီ။ တေ-ထိုပြိတ္တာတို့သည်၊ ဣမသ္မိံ ကပ္ပေ-ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာ၌၊ သဗ္ဗပဌမံ-အလုံးစုံ
သော ဘုရားရှင်တို့၏ ရှေးဦးစွာ၊ ဥပ္ပန္နံ-ပွင့်တော်မူသော၊ စတ္တာလီသဝဿ-
သဟဿာယုကံ-အနှစ်၄သောင်း သက်တော်ရှည်တော်မူသော၊ ကကုသန္ဓံ-
ကကုသန္ဓမည်တော်မူသော၊ [ကကု ဝုစ္စတိ ဝုဇ္ဇရာသိ၊ ကကု သန္ဓေတီတိ ကကု-
သန္ဓော (ကကု+သံ+ဓာ+အ)-နိဒီ-၃၇၃။] ဘဂဝန္တံ-သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-၍၊ “အမှာ-
ကံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့ဖို့၊ အာဟာရံ-အစာအာဟာရကို၊ လဘနကာလံ-ရရာအချိန်
ကို၊ (ရမည့်အချိန်ကို)၊ အာစိက္ခယ-မိန့်တော်မူပါကုန်၊” ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိသု-မေး
လျှောက်ကုန်ပြီ။ သော-ထိုကကုသန္ဓံမြတ်စွာဘုရားသည်၊ “တာဝ-စွာ၊ မမ-
ငါဘုရား၏၊ ကာလေ-လက်ထက်တော်အခါ၌၊ န လဘိဿထ-ရကြလိမ့်မည်
မဟုတ်၊ မမ-၏၊ ပစ္ဆတော-နောက်၌၊ မဟာပထဝိယာ-မြေကြီးသည်၊ ယောဇန-
မတ္တံ-တစ်ယူဇနာမျှ၊ အဘိရုဋ္ဌာယ-တက်လသော်၊ ကောဏာဂမနော နာမ-
ကောဏာဂမနမည်တော်မူသော၊ (ကောဏာဂုံမည်သော)၊ ဗုဒ္ဓေါ-သည်။

ကောဏာဂမနော။ ။ ကနကဿ (ကနကာဒိအာဘရဏဿ)+အာဂမနံ ပ-
ဝဿနံ ယဿ ဘဂဝတော ဥပ္ပန္နကာလေတိ ကောဏာဂမနော၊ [ကနက+အာ-
ဂမန၊ ကကို ကောပြု၊ န-ကို ဣပြု၊ ကကိုချေ၊] ထိုမြတ်စွာဘုရား ဖွားပွင့်တော်မူချိန်၌
ဇမ္ဗူဒိပ်တစ်ကျွန်းလုံး ရွှေမိုးရွာသည်ကို အကြောင်းပြု၍ “ကောဏာဂမန”ဟု အမည်
တွင်သည်။-ဗုဒ္ဓဝံ၊ ဋ-၃၀၁။

ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ-ပွင့်တော်မူလိမ့်မည်၊ တံ-ထိုကောဏာဂုံဘုရားရှင်ကို၊ ပုစ္ဆေယျာထ-မေးလျှောက်ကြလော၊” ဣတိ အာဟ။ တေ-ထိုပြိတ္တာတို့သည်၊ တတ္တကံ-ထိုမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ကာလံ-အချိန်ကို၊ ခေပေတွာ-ကုန်စေ၍၊ တသ္မိံ-ထို ကောဏာဂုံမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဥပ္ပန္နေ-ပွင့်တော်မူလသော်၊ တံ-ထိုဘုရားရှင် ကို၊ ပုစ္ဆိသု-ကုန်ပြီ။ သောပိ-ထိုကောဏာဂုံဘုရားရှင်သည်လည်း၊ “မမ ကာလေ န လဘိဿထ၊ မမ ပစ္ဆတော မဟာပထဝိယာ ယောဇနမတ္တံ အဘိရုဠာယ ကဿပေါ နာမ-သော၊ [ကသံ (ခေတ္တံ) ပါတိ ရက္ခတီတိ ကဿပေါ၊ (ကဿ+ပါ+ အ)-နိဒိ-၇၈၃။] ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ တံ-ထိုကဿပဘုရားရှင်ကို၊ ပုစ္ဆေယျာထ။” ဣတိ အာဟ။ တေ-ထိုပြိတ္တာတို့သည်၊ တတ္တကံ ကာလံ ခေပေတွာ၊ တသ္မိံ- ထိုကဿပဘုရားရှင်သည်၊ ဥပ္ပန္နေ-သော်၊ တံ-ထိုဘုရားရှင်ကို၊ ပုစ္ဆိသု။ သော ပိ-ထိုကဿပဘုရားရှင်သည်လည်း၊ “မမ ကာလေ န လဘိဿထ၊ ပန- အန္တယကား၊ မမ-၏၊ ပစ္ဆတော-၌၊ မဟာပထဝိယာ-သည်၊ ယောဇနမတ္တံ-မျှ၊ အဘိရုဠာယ-သော်၊ ဂေါတမော နာမ-သော၊ ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ တဒါ- ၌၊ တုမှာကံ-တို့၏၊ ဉာတကော-ဆွေမျိုးဖြစ်သော၊ ဗိမ္ဗိသာရော နာမ-ဗိမ္ဗိသာရ မည်သော၊ ရာဇာ-မင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ-လိမ့်မည်၊ သော-ထိုဗိမ္ဗိသာရမင်း သည်၊ သတ္ထု-အား၊ ဒါနံ-ကို၊ ဒတွာ-ပြီး၍၊ တုမှာကံ-တို့ဖို့၊ ဝါ-သင်တို့အထံသို့၊ ပတ္တိံ-ကုသိုလ်အဖို့ကို၊ ပါပေဿတိ- ရောက်စေလိမ့်မည်၊ ဝါ-ပို့သလိမ့်မည်၊ တဒါ-ထိုအခါ၌၊ လဘိဿထ-ရကုန်လိမ့်မည်။” ဣတိ အာဟ။ တေသံ-ထို ပြိတ္တာတို့၏၊ ဝါ-တို့မှာ၊ ဧကံ-တစ်ခုသော၊ ဗုဒ္ဓန္တရံ-ဘုရားနှစ်ဆူတို့ ပွင့်တော်မူရာ ကာလတို့၏ အကြားကာလသည်၊ သွေဒိဝသသဒိသံ-နက်ဖြန်နေ့နှင့် တူသည်၊ အဟောသိ-ပြီ။ တေ-ထိုပြိတ္တာတို့သည်၊ တထာဂတေ-ဂေါတမဘုရားရှင်သည်၊ ဥပ္ပန္နေ-သော်၊ ဗိမ္ဗိသာရရညာ-သည်၊ ပဌမဒိဝသံ-ပဌမနေ့၌၊ ဒါနေ-အလျှူကို၊ ဒိန္နေ-အပ်သော်၊ ပတ္တိံ-ကို၊ အလဘိတွာ-မရမူ၍၊ ရတ္တိဘာဂေ-ညဉ့်အဖို့၌၊ ဘေရဝသဒ္ဓံ-ကြောက်မက်ဖွယ်အသံကို၊ ကတွာ-၍၊ ရညော-မင်းကို၊ အတ္တာနံ- ကိုယ်ကို၊ ဒဿယိသု-မြင်စေကုန်ပြီ၊ ဝါ-ပြကုန်ပြီ၊ သော-ထိုဗိမ္ဗိသာရမင်းသည်၊ ပုနဒိဝသေ-နောက်တစ်နေ့၌၊ ဝေဠုဝနံ-သို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ တထာဂတဿ-အား၊ တံ ပဝတ္တိံ-ထိုဖြစ်ပုံကို၊ အာရောစေသိ-လျှောက်ပြီ။

သတ္တာ-သည်။ “မဟာရာဇ-ကြီး! ကုတော-ဤကမ္ဘာမှ၊ ဒွေနုပုတိကပ္ပမတ္ထကေ-
 ၉၂ကမ္ဘာ၏အထက်၌၊ ဖုဿဗုဒ္ဓကာလေ-ဖုဿဘုရားရှင် ပွင့်တော်မူရာအခါ၌၊
 ဝါ-ဖုဿဘုရားရှင်လက်ထက်တော်အခါ၌၊ ဧတေ-ဤပြိတ္တာတို့သည်၊ တဝ-
 သင်၏။ ဉာတကာ-ဆွေမျိုးတို့တည်း၊ ဘိက္ခုသံဃဿ-အား၊ ဒိန္နဒါနဝတ္တံ-လှူ
 အပ်သော အလှူဝတ်ကို၊ ခါဒိတွာ-စားသုံးခဲ့၍၊ (အလွဲသုံးစားလုပ်ခဲ့၍)၊ ပေတ-
 လောကေ-ပြိတ္တာဘုံ၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတွာ-၍၊ သံသရန္တာ-ကုန်လျက်၊ ကကုသန္ဓာ-
 ဒယော-ကကုသန္ဓအစရှိကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓေ-တို့ကို၊ ပုစ္ဆိတွာ-မေးလျှောက်၍၊
 တေဟိ-ထိုဘုရားရှင်တို့သည်၊ ကုဒဗ္ဗိဒဗ္ဗ-ဤမည်ဤမည်သော စကားကိုလည်း၊
 ဝုတ္တာ-မိန့်တော်မူအပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဧတ္တကံ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊
 ကာလံ-အခါပတ်လုံး၊ တဝ-သင်မင်းကြီး၏၊ ဒါနံ-ကို၊ ပစ္စာသီသမာနာ-တောင့်
 တကုန်လျက်၊ ဟိယျော-မနေ့က၊ တယာ-သည်၊ ဒါနေ-ကို၊ ဒိန္နေ-အပ်သော်၊
 ပတ္တိ-ကုသိုလ်အဖို့ကို၊ အလဘမာနာ-မရကုန်သည်၊(ဟုတွာ)၊ ဧဝံ-ဤသို့၊
 အကံသု-ပြုကုန်ပြီ” ကုတိ အာဟ။ “ဘန္တေ! ကုဒါနိပိ-ယခုအခါ၌လည်း၊ ဒိန္နေ-
 အပ်သော်၊ လဘိဿန္တိ ကံ-ရကြလိမ့်မည်လော?” ကုတိ-ပြီ။ “မဟာရာဇ!
 အာမ-အိမ်း၊” ကုတိ-ပြီ၊ ရာဇာ-သည်၊ ဗုဒ္ဓပုဗ္ဗမုခံ-ဘုရားအမျိုးရှိသော၊ ဘိက္ခု-
 သံဃံ-ကို၊ နိမန္တေတွာ-ပင့်ဖိတ်၍၊ ပုနဒိဝသေ-နောက်တစ်နေ့၌၊ မဟာဒါနံ-
 ကြီးစွာသော အလှူကို၊ ဒတွာ-ပြီး၍၊ “ဘန္တေ-ရား! ကုတော-ဤအခါမှစ၍၊
 တေသံ ပေတာနံ-ထိုပြိတ္တာတို့ဖို့၊ ဝါ-အတွက်၊ ဒိဗ္ဗအန္ဓပါနံ-နတ်၌ဖြစ်သော
 စားဖွယ်၊ သောက်ဖွယ်သည်၊ သမ္ပဇူတု-ပြည့်စုံပါစေသတည်း၊” ကုတိ-သို့ပြော၍၊
 ပတ္တိ-ကို၊ အဒါသိ-ပေးဝေပြီ၊ တေသံ-ထိုပြိတ္တာတို့ဖို့၊ ဝါ- အတွက်၊ တထေဝ-
 ထိုပြောသည့်အတိုင်းသာ၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ပြီ၊ ပုနဒိဝသေ-၌၊ နဂ္ဂါ-အဝတ်မဆီး၊ အချည်း
 နှီးတို့သည်၊ ဝါ-ကိုယ်တုံးလုံးတို့သည်၊ ဟုတွာ၊ အတ္တာနံ-ကိုယ်ကို၊ ဒသေသု-
 မြင်စေကြကုန်ပြီ၊ ဝါ-ပြကြကုန်ပြီ၊ ရာဇာ-သည်၊ “ဘန္တေ! အဇ္ဇ-ယနေ၊ နဂ္ဂါ-
 တို့သည်၊ ဟုတွာ၊ အတ္တာနံ-ကို၊ ဒသေသု-ကုန်ပြီ၊” ကုတိ၊ အာရောစေသိ-
 လျှောက်ပြီ၊ “မဟာရာဇ! တေ-သည်၊ ဝတ္တာနိ-အဝတ်တို့ကို၊ န ဒိန္နာနိ-မလှူ
 အပ်ကုန်သေး၊” ကုတိ-ပြီ၊ ရာဇာပိ-သည်လည်း၊ ပုနဒိဝသေ-၌၊ ဗုဒ္ဓပုဗ္ဗမုခသ-
 ရှိသော၊ ဘိက္ခုသံဃဿ-အား၊ စီဝရဒါနံ-သင်္ကန်းအလှူကို၊ ဒတွာ-ပြီး၍၊

“ဣတော-ဤအခါမှစ၍၊ တေသံ ပေတာနံ-တို့ဖို့၊ ဝါ-တို့အတွက်၊ ဒိဗ္ဗဝတ္ထာနိ-နတ်၌ဖြစ်သော အဝတ်တို့သည်၊ ဟောန္တု-ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း။” ဣတိ-သို့ပြော၍၊ (ပတ္တိ-ကို)၊ ပါပေသိ-ရောက်စေပြီ၊ ဝါ-ပို့သပြီ။ တံခဏညေဝ-ထိုခဏ၌ပင်၊ တေသံ-ထိုပြိတ္တာတို့ဖို့၊ ဝါ-အတွက်၊ ဒိဗ္ဗဝတ္ထာနိ-တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိသု-ဖြစ်ကုန်ပြီ။ တေ-ထိုပြိတ္တာတို့သည်၊ ပေတတ္တဘာဝံ-ပြိတ္တာတို့၏ အတ္တဘောကို (ပြိတ္တာဘဝကို)၊ ဝိဇဟိတွာ-စွန့်၍၊ ဒိဗ္ဗတ္တဘာဝေ-နတ်တို့၏ အတ္တဘော၌(နတ်ဘဝ၌)၊ သဏ္ဍဟိံသု-ကောင်းစွာ တည်ကုန်ပြီ။ သတ္တာ-သည်၊ အနုမောဒနံ-ကို၊ ကရောန္တော-ပြုတော်မူလသော်၊ “တိရောကုဋ္ဌေသု တိဋ္ဌန္တိ”တိ-အာဒိနာ-“တိရောကုဋ္ဌေသု တိဋ္ဌန္တိ”ဟူသော အစရှိသော စကားဖြင့်၊ တိရောကုဋ္ဌာနုမောဒနံ-တိရောကုဋ္ဌအနုမောဒနာကို၊ အကာသိ-ပြုတော်မူပြီ။ အနုမောဒနာဝသာနေ-အနုမောဒနာ၏ အဆုံး၌၊ စတုရာသီတိယာ-သော၊ ပါဏသဟဿာနံ-တို့၏၊ ဓမ္မာဘိသမယော-သည်၊ အဟောသိ-ပြီ။ ဣတိ-သို့၊ သတ္တာ-သည်၊ တေဘာတိကဇဠိလာနံ-၃ပါးသော ညီနောင်ရသေ့တို့၏၊ ဝတ္ထု-ဝတ္ထုကို၊ ကထေတွာ-ဟောတော်မူ၍၊ ဣမမ္ပိ ဓမ္မဒေသနံ-ကိုလည်း၊ အာဟရိ-ဆောင်တော်မူပြီ။

ဘန္တေ! အဂ္ဂသာဝကာ ပန-တို့သည်ကား၊ ကိံ-အဘယ်ကောင်းမှုကို၊ ကရိံသု-နည်း? ဣတိ-ဤသို့ မေးလျှောက်ကုန်ပြီ။ အဂ္ဂသာဝကာဘာဝါယ-အဂ္ဂသာဝကအဖြစ်အကျိုးငှာ၊ ပတ္တနံ-ဆုတောင်းမှုကို၊ ကရိံသု-ကုန်ပြီ။ ဟိ-ချဲ့ဦးအံ့၊ ဣတော-ဤကမ္ဘာမှ၊ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကဿ-ကမ္ဘာတစ်သိန်းအလွန်ရှိသော၊ ကပ္ပာနံ-ကမ္ဘာတို့၏၊ အသင်္ချေယျဿ-အသင်္ချေ၏၊ မတ္ထကေ-အထက်၌၊ သာရိပုတ္တော-သာရိပုတြာသည်၊ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ-များသော ဥစ္စာနှစ်ရှိသော ပုဏ္ဏားမျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ပြီ။ နာမေန-နာမည်အားဖြင့်၊ သရဒမာဏဝေါ နာမ-သရဒလုလင်မည်သည်၊ အဟောသိ-ပြီ။ မောဂ္ဂလ္လာနော-မောဂ္ဂလ္လာန်သည်၊ ဂဟပတိမဟာသာလကုလေ-များသောဥစ္စာနှစ်ရှိသော သူကြွယ်မျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ပြီ။ နာမေန-အားဖြင့်၊ သိရိဝဇနကုဋ္ဌမ္ပိကော နာမ-သိရိဝဇနသူကြွယ်မည်သည်၊ အဟောသိ။ ဥဘောပိ-၂ယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော။

တေ-ထိုသရဒ, သိရိဝဇနတို့သည်။ သဟပံသုကီဠကာ-အတူတကွ မြေမှုန်တို့ဖြင့် ကစားဘက်ဖြစ်ကုန်သော၊ [သဟ ပံသုဟိ ကီဠိသုတိ သဟပံသုကီဠကာ(အဋ္ဌိ-၁, ၁၄၉)။] သဟယကာ-တို့သည်။ အဟေသုံ-ကုန်ပြီ။ တေသု-ထို ၂ယောက်တို့တွင်၊ သရဒမာဏာဝေါ-သည်။ ပိတု-ဖခင်၏။ အစွယေန-ကွယ်လွန်ရာအခါ၌၊ ကုလသန္တကံ-အမျိုး၏ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ မဟာဓနံ-များစွာသော ဥစ္စာကို၊ ပဋိ-ပဇ္ဇိတွာ-ရ၍၊ ဧကဒိဝသံ-၌၊ ရဟောဂတော-ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်သို့ ရောက်သည်။ (သမာနော-သော်) စိန္တေသိ-ပြီ၊ (ကိ)။ “အဟံ-သည်၊ ဣဓလောကတ္တဘာဝမေဝ-ဤလောကအတ္တဘောကိုသာ၊ (မျက်မှောက်ဘဝကိုသာ)၊ ဇာနာမိ-သိ၏။ ပရလောကတ္တဘာဝံ-နောက်လောကအတ္တဘောကို၊ (နောက်ဘဝကို)၊ နော (ဇာနာမိ)-မသိ။ ဇာတသတ္တာနဉ္စ-မွေးဖွားလာသော သတ္တဝါတို့၏လည်း၊ မရဏံ နာမ-သေခြင်းမည်သည်။ ဓုဝံ-မြဲ၏။ မယာ-သည်။ ဧကံ-တစ်ခုသော၊ ပဗ္ဗဇ္ဇိ-ရသေ့ရဟန်းအဖြစ်သို့၊ ပဗ္ဗဇိတွာ-ကပ်ရောက်၍၊ မောက္ခ-ဓမ္မဂဝေသနံ-ထွက်မြောက်ကြောင်း နိဗ္ဗာန်တရားကို ရှာမှီးခြင်းကို၊ ကာတုံ-ငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-သင့်၏။” ဣတိ-ပြီ။ သော-ထိုသရဒလုလင်သည်။ သဟယကံ-သူငယ်ချင်း သိရိဝဇနထံသို့၊ ဥပသကံမိတွာ-၍၊ အာဟ-ပြီ၊ (ကိ)။ “သမ္မ သိရိဝဇန-မိတ်ဆွေသိရိဝဇန! အဟံ-သည်၊ ပဗ္ဗဇိတွာ-ရသေ့အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်၍၊ မောက္ခဓမ္မံ-ကို၊ ဂဝေသိဿာမိ-ရှာမှီးတော့မည်၊ တံ-သည်၊ မယာ-နှင့်၊ သဒ္ဓိ-အတူ၊ ပဗ္ဗဇိတုံ-ငှာ၊ သက္ခိဿသိ-စွမ်းနိုင်မည်လော? န သက္ခိဿသိ-မစွမ်းနိုင်မည်လော?” ဣတိ -မေးပြီ။ “သမ္မ-မိတ်ဆွေ! န သက္ခိဿာမိ-မစွမ်းနိုင်ပါ။ တံယေဝ-သင်သည်သာ၊ ပဗ္ဗဇာဟိ-ရသေ့ရဟန်းပြုလော။” ဣတိ-ပြီ။ သော-ထိုသရဒလုလင်သည်။ စိန္တေသိ-ပြီ၊ (ကိ)။ “ပရလောကံ-နောက်လောကသို့၊ (နောက်ဘဝသို့)၊ ဂစ္ဆန္တော-သွားလသော်၊ ဝါ-သွားသူသည်။ သဟယေ ဝါ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဉာတိမိတ္ထေ ဝါ-ဆွေမျိုး၊ မိတ်ဆွေတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဂဟေတွာ-ခေါ်၍၊ ဂတော နာမ-သွားသူမည်သည်။ နတ္ထိ-မရှိ၊ အတ္တနာ-မိမိသည်။ ဝါ-ကိုယ်တိုင်၊ ကတံ-ပြုအပ်သောကံသည်။ အတ္တနောဝ-မိမိဖို့သာ၊ ဝါ-အတွက်သာ၊ ဟောတိ-၏။” ဣတိ-ပြီ။ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ရတန-ကောဠာဂါရံ-ရတနာထားရာဘဏ္ဍာတိုက်ကို၊ ဝိဝရာပေတွာ-ဖွင့်စေ၍၊ ကပဏ-

ဒွိကဝဏိဗ္ဗကယာစကာနံ- အထီးကျန်မွဲသူဆင်းရဲ၊ ခရီးသွားဧည့်သည်၊ အလှူ
၏ဂုဏ်ကို ပြောဆိုချီးမွမ်းတတ်သောအလှူခံ၊ ဂုဏ်ကိုမပြောဘဲ အနည်းငယ်
သော ဝတ္ထုကို တောင်းရမ်းတတ်သော သူတောင်းစားတို့အား၊ မဟာဒါနံ-
ကြီးစွာသောအလှူကို၊ ဒတွာ-၍၊ ပဗ္ဗတပါဒံ-တောင်ခြေသို့ ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊

ကပဏဒွိကဝဏိဗ္ဗကယာစကာနံ။ ။ ကပဏာ စ+အဒ္ဓိကာ စ+ဝဏိဗ္ဗကာ
စ+ယာစကာ စ ကပဏဒွိကဝဏိဗ္ဗကယာစကာ၊ ထိုတွင် ကပဏဟူသည် ဆင်းရဲသူ
တို့တည်း။ “ကပိယန္တေတိ (သနားအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်) ကပဏာ၊ [ကပ+ယု၊
(သီဘာ-၄, ၂၃)”ဟုပြု။ [ကပဏာတိ ဒုဂ္ဂတာ ဒလိဒ္ဒမနုဿာ-ဒီ. ၄-၁, ၂၆၆။]

အဒ္ဓိကာ။ ။ “အဒ္ဓါနံ ဂစ္ဆန္တိတိ အဒ္ဓိကာ”ဟုပြု။ ယူဇနာဝက်ထက် မနည်းသော
ခရီးရှည်သွားသူတို့ကို “အဒ္ဓိကာ”ဟု ခေါ်သည်(သီဘာ-၄, ၂၃)။ [အဒ္ဓိကာတိ ပထာဝိ-
နော-ဒီ. ၄-၁, ၂၆၆။]

ဝဏိဗ္ဗကာ။ ။ ဒါနနှင့် ဒါနရှင်ကို ချီးမွမ်း၍ တောင်းသူကို “ဝဏိဗ္ဗကာ”ဟု ခေါ်
သည်။ ဒါနဖလံ ဝဏ္ဏေတွာ ဝကန္တိ ယာစန္တိတိ ဝနိဗ္ဗကာ(ဓာန်ဋီ-၇၄၀)၊ ဂုဏဿ စ
ဖလဿ စ ဝဏ္ဏေန ကိတ္တနေန ပသံသာယ ယာစိတွာ ဝကန္တိ အာဒဒန္တိ ဂဏ္ဍန္တိတိ
ဝဏိဗ္ဗကာ၊ [ဝဏ္ဏ+ ဝက+အ၊ ဣတစ်လုံးကိုချေ၊ ဝဒ္ဒေဘော်လာ၊ ဣလာ-ဓာန်နိသစ်-
၇၄၀။] (တစ်နည်း) ဂုဏကိတ္တနေန ဝနန္တိ ယာစန္တိတိ ဝဏိဗ္ဗကာ၊ [ဝန+ဏ္ဍ၊ ဣဗ္ဗလာ၊
နကို ဣပြု။] (တစ်နည်း) ဝနိမိ ယာစနကမ္မေ နိယုတ္တာ ဝနိဗ္ဗကာ၊ [ဝနိ+ဏ၊ ဣဗ္ဗလာ၊
နကို ဣ ပြု-ဓာန်နိ-၇၄၀၊ အနာဂတဝံ. ၄။] (တစ်နည်း) ဝနနံ ယာစနံ ဝနိ၊ ဝနံ
ဣစ္ဆန္တိတိ ဝဏိဗ္ဗကာ၊ [ဝနိနောင် ဣစ္ဆတ္တံ၌ ဤယပစ္စည်း၊ ဝနိယဟူသော နာမဓာတ်
နောင် ဣပစ္စည်းသက်၍ အကပြု။ (ဝနိယက)၊ ယကို ဝပြု၊ ဝဒ္ဒေဘော်၊ နိ၌ ရဿ၊
နကို ဣပြု။] (တစ်နည်း) ဝနိယာ အတ္တာနံ ပန္တိတိ ဝဏိဗ္ဗကာ၊ ဝနိ+ပါ+အ၊ (ဝနိပ)၊
သညာ(သုတ္တ)၌ ကပစ္စည်းသက်၊ (ဝနိပက)၊ ပကိုဝ၊ ဝဒ္ဒေဘော်၊ နကို ဣပြု(ဓာန်နိ
သစ်-၇၄၀၊ အမရ၊ ကပ္ပ၊ ကောတ္တုဘ)။ [ဝဏိဗ္ဗကာတိ ယေ “ဣဌံ ဒိန္နံ၊ ကန္တံ၊ မနာပံ၊
ကာလေန၊ အနဝဇ္ဇံ ဒိန္နံ၊ ဒဒံ စိတ္တံ ပသာဒေယျ၊ ဂစ္ဆတု ဘဝံ ဗြဟ္မလောက”န္တိအာဒိနာ
နယေန ဒါနဿ ဝဏ္ဏံ ထောမယမာနာ ဝိစရန္တိ-ဒီ. ၄-၁, ၂၆၆။]

ယာစကာ။ ။ မချီးမွမ်းဘဲ တောင်းသူကို “ယာစကာ”ဟု ခေါ်သည်။ “ယာစန္တိတိ
ယာစကာ”ဟုပြု။ [ယာစကာတိ ယေ “ပသတမတ္တံ ဒေထ၊ သရာဝမတ္တံ ဒေထာ”တိ-
အာဒိနိ ဝတွာ ယာစမာနာ ဝိစရန္တိ-ဒီ. ၄-၁, ၂၆၆။]

ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇိ-ရသေ့အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းသို့၊ ပဗ္ဗဇိ-ကပ်ရောက်ပြီ။ ဧကော-
 တစ်ယောက်လည်းကောင်း၊ ဒွေ- ၂ယောက်တို့လည်းကောင်း၊ တယော-၃
 ယောက်တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝံ-ဤသို့၊ တဿ-ထိုသရဒရသေ့၏။ အနု-
 ပဗ္ဗဇ္ဇိ-အတုလိုက်၍ ရသေ့အဖြစ်ကပ်ရောက်ခြင်းသို့၊ ပဗ္ဗဇိတာ-ကပ်ရောက်ကုန်
 သော၊ စတုသတ္တတိသဟဿမတ္တာ-၇သောင်း၄ထောင်အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်
 သော၊ ဇဋ္ဌိလာ-ရသေ့တို့သည်၊ အဟေသံ-ကုန်ပြီ။ သော-ထိုသရဒရသေ့သည်၊
 ပဉ္စ-၅ပါးကုန်သော၊ အဘိညာ-အဘိညာဉ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အဋ္ဌ-၈ပါး
 ကုန်သော၊ သမာပတ္တိယော စ-သမာပတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗတ္တေတ္တာ-
 ဖြစ်စေပြီး၍၊ တေသံ ဇဋ္ဌိလာနံ-ထိုရသေ့တို့အား၊ ကသိဏပရိကမ္ပံ-ကသိုဏ်း
 ပရိကံကို၊ ဝါ-ကသိုဏ်းဝန်းတို့၌ “ပထဝီ ပထဝီ”စသည်ဖြင့် စီးဖြန်းပွားများပုံကို၊
 အာစိက္ခံ-ပြောပြပြီ။ သဗ္ဗေ-ကုန်သော၊ တေပိ-ထိုရသေ့တို့သည်လည်း၊ ပဉ္စ-
 ကုန်သော၊ အဘိညာ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အဋ္ဌ-ကုန်သော၊ သမာပတ္တိယော
 စ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗတ္တေသံ-ဖြစ်စေကြကုန်ပြီ။

တေန သမယေန-၌၊ အနောမဒဿီ နာမ-အနောမဒဿီမည်တော်မူ
 သော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ လောကေ-၌၊ ဥဒပါဒိ-ပြီ။ နဂရံ-မြို့တော်သည်၊
 စန္ဒဝတီ နာမ-စန္ဒဝတီမည်သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ ပိတာ-ခမည်းတော်သည်၊
 ယသဝါ နာမ-ယသဝါမည်သော၊ ခတ္တိယော-မင်းသည်၊ (အဟောသိ)၊ မာတာ-
 မယ်တော်သည်၊ ယသောဓရာ နာမ-ယသောဓရာ မည်သော၊ ဒေဝီ-မိဖုရား
 သည်၊ (အဟောသိ)၊ ဗောဓိ-ဗောဓိပင်သည်၊ အဇ္ဈနရုက္ခော-ထောက်ကြံ့ပင်
 သည်၊ (အဟောသိ)၊ နိသဘော စ-နိသဘထေရ်လည်းကောင်း၊ အနောမော
 စ-အနောမထေရ်လည်ကောင်း၊ (ဣတိ-သို့) ဒွေ-ကုန်သော၊ အဂ္ဂသာဝကာ-
 အဂ္ဂသာဝကတို့သည်၊ (အဟေသံ-ကုန်ပြီ) ဥပဋ္ဌာကော-အလုပ်အကျွေးသည်၊
 ဝရုဏော နာမ-ဝရုဏမည်သော ရဟန်းသည်၊ (အဟောသိ)၊ သုန္ဒရာ စ-
 သုန္ဒရာထေရ်လည်ကောင်း၊ သုမနာ စ-သုမနာထေရ်လည်းကောင်း၊ (ဣတိ-
 သို့)၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ အဂ္ဂသာဝိကာ-အဂ္ဂသာဝိကာမတို့သည်၊ အဟေသံ။
 အာယု-သက်တော်သည်၊ ဝဿသတသဟဿံ-အနှစ်တစ်သိန်းသည်။

အဟောသိ၊ သရီရံ-ကိုယ်တော်သည်၊ အဋ္ဌပညာသဟတ္ထုဗ္ဗေခံ-၅၈တောင် အမြင့်ရှိသည်၊ (အဟောသိ)၊ သရီရပ္ပဘာ-ကိုယ်တော်၏ ရောင်ခြည်တော် သည်၊ ဒွါဒသယောဇနံ-၁၂ ယူဇနာတိုင်တိုင်၊ ဖရိ-ပျံ့နှံ့ပြီ၊ ဘိက္ခုသတသဟဿ- ပရိဝါရော-ရဟန်းတစ်သိန်းအခြံအရံရှိသည်၊ အဟောသိ။ သော-ထိုအနောမ ဒသီဘုရားရှင်သည်၊ ဧကဒိဝသံ-၌၊ ပစ္စုသကာလေ-၌၊ မဟာကရုဏာသမာ- ပတ္တိတော-မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ-၍၊ လောကံ-ကို၊ ဝေါလောကေန္တော-သော်၊ သရဒ- တာပသံ-သရဒရသေ့ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ “အဇ္ဇ-ယနေ၊ မယံ-၏၊ သရဒတာပသ- သ-၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ ဂတပစ္စယေန-သွားခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဓမ္မဒေသနာ စ-သည်လည်း၊ မဟတီ-ကြီးကျယ်သည်၊ ဘဝိဿတိ-လိမ့်မည်၊ သော စ-ထိုသရဒရသေ့သည်လည်း၊ အဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနံ-အဂ္ဂသာဝကရာထူးကို၊ ပတ္တေဿတိ-တောင်းလိမ့်မည်၊ တဿ-ထိုသရဒရသေ့၏၊ သဟာယကော- သူငယ်ချင်းဖြစ်သော၊ သိရိဝမ္မနကုဋ္ဌမ္ပိကော-သည်၊ ဒုတိယသာဝကဋ္ဌာနံ-ဒုတိ ယအဂ္ဂသာဝကရာထူးကို၊ (ပတ္တေဿတိ-မည်)၊ ဒေသနာပရိယောသာနေ စ- ၌လည်း၊ အဿ-ထိုသရဒရသေ့၏၊ ပရိဝါရာ-အခြံအရံဖြစ်ကုန်သော၊ စတု သတ္တတိသဟဿမတ္တာ-၇သောင်း၄ထောင်အတိုင်းအရည်ရှိကုန်သော၊ ဇဋ္ဌိလာ-တို့သည်၊ အရဟတ္တံ-သို့၊ ပါပုဏိဿန္တိ-ရောက်ကုန်လိမ့်မည်၊ မယာ- သည်၊ တတ္ထ-ထိုသရဒရသေ့၏ အထံသို့၊ ဂန္တံ-ငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-သင့်၏။” ဣတိ- ဤသို့ကြံတော်မူ၍၊ အတ္တနော-၏၊ ပတ္တစီဝရံ-ကို၊ အာဒါယ-ယူတော်မူ၍၊ အညံ-အခြားသော၊ ကဗ္ဗိ-ရဟန်းတစ်ပါးပါးကို၊ အနာမန္တေတွာ-မခေါ်မူ၍၊ သီဟော ဝိယ-ခြင်္သေ့ကဲ့သို့၊ ဧကစရော-တစ်ပါးတည်းကြွသွားတော်မူသည်၊ ဟုတွာ၊ သရဒတာပသဿ-၏၊ အန္တေဝါသိကေသု-အနီးနေတပည့်တို့သည်၊ ဖလာဖလတ္ထာယ-သစ်သီးငယ်၊ သစ်သီးကြီးအကျိုးငှာ၊ ဂတေသု-သွားကုန် လသော်၊ “မေ-၏၊ ဗုဒ္ဓဘာဝံ-ဘုရား၏အဖြစ်ကို၊ ဇာနာတု-သိစေသတည်း။” ဣတိ-သို့၊ အဓိဋ္ဌဟိတွာ-အဓိဋ္ဌာန်တော်မူ၍၊ သရဒတာပသဿ-သည်၊ ပဿန္တဿေဝ-ကြည့်နေစဉ်ပင်၊ အာကာသတော-ကောင်းကင်မှ၊ ဩတရိတွာ- သက်ဆင်းတော်မူ၍၊ ပထဝိယံ-၌၊ ပတိဋ္ဌာသိ-တည်တော်မူပြီ။ သရဒ- တာပသော-သည်၊ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝဉ္ဇေဝ-ဘုရားရှင်၏ အာနုဘော်တော်ကိုလည်း

ကောင်း၊ အသေ-ထိုဘုရားရှင်၏၊ သရီရနိပ္ပတ္တိံ စ-ကိုယ်တော်၏ ပြီးပြည့်စုံပုံကို လည်းကောင်း၊ ဒိသွာ-ကြည့်၍၊ **လက္ခဏမန္တေ**-လက္ခဏာကျမ်း၊ ဗေဒင်ကျမ်း တို့ကို၊ ဝါ-လက္ခဏာကြီးငယ်တို့ကို ပြတတ်သော ဗေဒင်ကျမ်းတို့ကို၊ သမ္မသိ- တွာ-သုံးသပ်ဆင်ခြင်၍၊ “ဣမေဟိ လက္ခဏေဟိ-ဤလက္ခဏာတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော နာမ-ပြည့်စုံသောသူမည်သည်၊ အဂါရမဇ္ဈေ-အိမ်၏အလယ်၌၊ ဝသန္တော-နေလသော်၊ စက္ကဝတ္တိံ-စကြာရတနာကို လည်စေနိုင်သော၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ ပဗ္ဗဇန္တော-ရှင်၊ ရဟန်းပြုလသော်၊ လောကေ- ၌၊ **ဝိဝဋ္ဌတ္ထဒေါ**-ဖွင့်ခွာအပ်ပြီးသော ရာဂ၊ ဒေါသစသော အမိုးအကာရှိတော်မူ သော၊ ဝါ-ရာဂဒေါသစသော အမိုးအကာကို ဖွင့်ခွါတော်မူပြီးသော၊ သဗ္ဗညု- ဗုဒ္ဓေါ-သဗ္ဗညုဘုရားရှင်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ အယံ ပုရိသော-သည်၊

လက္ခဏမန္တေ။ ။ လက္ခဏာနိ စ မန္တာနိ စ လက္ခဏမန္တာနိ(သုတ္တနိ. ၄-၂, ၂၀၇)။ လက္ခဏဒီပနာနိ မန္တာနိ လက္ခဏမန္တာနိ(ဒီဋီ-၁, ၂၉၁၊ သီဋီသစ်-၂, ၂၂၈)။

ဝိဝဋ္ဌတ္ထဒေါ။ ။ ရာဂဒေါသမောဟမာနဒိဋ္ဌိကိလေသတဏှာသင်္ခါတံ ဆဒနံ အာဝရဏံ ဝိဝဋ္ဌံ ဝိဒ္ဓိသိတံ ဝိဝဋ္ဌကံ ဧတေနာတိ ဝိဝဋ္ဌတ္ထဒေါ(ဒီ. ၄-၂, ၃၆၊ သီဋီသစ်- ၂, ၂၄၃)။ ဤအဖွင့်အရ “ဝိဝဋ္ဌ+ဆဒ”ကို စပ်ထားရကား “ဝိဝဋ္ဌတ္ထဒေါ”ဟုရှိလျှင် ပို ကောင်းသည်၊ ဋ္ဌဒ္ဓေဘော်လာ၍ “ဝိဝဋ္ဌတ္ထဒေါ”ဖြစ်သည်ဟုကြံ၊ ဆရာတို့ကား “ဝိ- ဝဋ္ဌတ္ထဒေါ”ပါဌ်ကို နှစ်သက်တော်မူသည်၊ ထိုကြောင့် “ဝိဝဋ္ဌိယိတ္တာတိ ဝိဝဋ္ဌော၊ ဆဒိ- ယတေ အနေနာတိ ဆဒေါ၊ ဝိဝဋ္ဌော+ဆဒေါ ယေနာတိ ဝိဝဋ္ဌတ္ထဒေါ”ဟု ပြုတော်မူ သည်။ (သီဘာ-၃, ၃၄၂)

တစ်နည်း။ ။ ဝိဝဋ္ဌယိတဗ္ဗော ဝိဂမေတဗ္ဗောတိ ဝိဝဋ္ဌော၊ ဆာဒေတိ ပဋိ- ဣဒေတိတိ ဆဒေါ၊ ဝိဝဋ္ဌော+ဆဒေါ အနေနာတိ ဝိဝဋ္ဌတ္ထဒေါ-ကင်းစေအပ်ပြီးသော ရာဂဒေါသစသော အမိုးအကာအကာရှိသော ဘုရားရှင်၊ ဤပုဒ်သည် ရာဇာဒိဂိုဏ်း “ဝိဝဋ္ဌတ္ထဒေါ”ဟုလည်းကောင်း၊ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း “ဝိဝဋ္ဌတ္ထဒေါ”ဟုလည်းကောင်း ၂မျိုးရှိ၏။ (သီဋီသစ်-၂, ၂၄၃၊ နိတိပဒ-၂၁၉၊ နိတိသုတ္တ-၄၅)။

တစ်နည်း။ ။ ဝဋ္ဌော+ဆဒေါ စ ဝဋ္ဌတ္ထဒေါ-ဝဋ္ဌဂုပါး၊ ရာဂစသော အမိုးအကာ ဂုပါး၊ ဝိဝဋ္ဌတ္ထဒေဟိ ဝိဂတော၊ ဝိဂတာ ဝါ ဝဋ္ဌတ္ထဒေါ ယဿာတိ ဝိဝဋ္ဌတ္ထဒေါ-ဝဋ္ဌဂုပါး ရာဂစသော အမိုးအကာ ဂုပါးတို့မှ ကင်းတော်မူသော ဘုရားရှင်၊ ဝါ-ကင်းသော ဝဋ္ဌဂုပါး၊ ရာဂစသောအမိုးအကာဂုပါးရှိတော်မူသော ဘုရားရှင်၊ ဆဒအရ ဒီ. ၄-

နိဿံသယံ-ယုံမှားသံသယမရှိသောအားဖြင့်၊ (သံသယမဲ့)၊ ဝါ-စင်စစ်ဧကန် အမှန်တကယ်ပင်၊ ဗုဒ္ဓေါ-ဘုရားတည်း။ ကုတိ-သို့၊ ဇာနိတ္တာ-သိ၍၊ ပစ္စုပ္ပန်-ခရီးဥးကြိုဆိုခြင်းကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန-ငါးပါးသောတည်ခြင်းဖြင့်၊ ဝန္တိတ္တာ-ရှိခိုးပြီး၍၊ အဂ္ဂိသနံ-မြတ်သော နေရာကို၊ ပညာပေတ္တာ-ခင်း၍၊ အဒါသိ-ပေးလှူပြီ။ ဘဂဝါ-သည်၊ ပညတ္ထေ-ခင်းထားအပ်သော၊ အဂ္ဂိသနေ-မြတ်သော နေရာ၌၊ နိသီဒိ-ထိုင်တော်မူပြီ။ သရဒတာပသောပိ-သည်လည်း၊ အတ္တနော-မိမိအား၊ အန္တတ္ထဝိကံ-လျှောက်ပတ်သော၊ အာသနံ-ကို၊ ဂဟေတ္တာ-ယူ၍၊ ဧကမန္တံ-၌၊ နိသီဒိ-ပြီ။

တသ္မိံ သမယေ-ထိုအခါ၌၊ စတုသတ္တတိသဟဿဇဋ္ဌိလာ-ဂူသောင်း ၄ထောင်ကုန်သောရသေ့တို့သည်၊ ပဏီတပဏီတာနိ-မွန်မြတ်ကုန် မွန်မြတ်ကုန်သော၊ ဝါ-အလွန်မွန်မြတ်ကုန်သော၊ ဩဇေဝန္တာနိ-အဆီဩဇာရှိကုန်သော၊ ဖလာဖလာနိ-သစ်သီးငယ်၊ သစ်သီးကြီးတို့ကို၊ ဂဟေတ္တာ-ယူ၍၊ အာစရိယ-ဿ-ဆရာ၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ သမ္ပတ္တာ-ရောက်လာကုန်သည်၊ (သမာနာ-ဖြစ်ကုန်လသော်)၊ ဗုဒ္ဓါနဉ္စေဝ-တို့၏လည်းကောင်း၊ အာစရိယဿ စ-၏လည်းကောင်း၊ နိသိန္နာသနံ-ထိုင်နေသောနေရာကို၊ ဩလောကေတ္တာ-ကြည့်၍၊ အာဟံသု-ပြောကုန်ပြီ၊ (ကံ)။ “အာစရိယ-ဆရာ! မယံ-တပည့်တော်တို့သည်၊ ‘ဣမသ္မိံ

၁, ၂၂၃အလို “ရာဂ, ဒေါသ, မောဟ, မာန, ဒိဋ္ဌိ, အဝိဇ္ဇာ, ဒုစ္စရိတ”ဟူသော ၇ပါး, ဒီ. ၄-၂, ၃၆အလို “ရာဂ, ဒေါသ, မောဟ, မာန, ဒိဋ္ဌိ, ကိလေသာ, တဏှာ”ဟူသော ၇ပါးကိုယူ။

တစ်နည်း။ ။ ဝဋ္ဋတော ဝိဂတော ဝိဝဋ္ဋော၊ ဆဒတော+ဝိဂတော ဝိစ္ဆဒေါ၊ ဝိဝဋ္ဋော စ+သော+ဝိစ္ဆဒေါ စာတိ ဝိဝဋ္ဋတ္ထဒေါ-ဝဋ္ဋိမှလည်း ကင်းတော်မူ၊ ရာဂစသော အမိုးအကာမှလည်း ကင်းတော်မူသော ဘုရားရှင်၊ “ဝိဝဋ္ဋဝိစ္ဆဒေါ”ဟု ဆိုလိုလျက် နောက်ပုဒ်၌ ဝိကို ချေ၊(သီဋီသစ်-၂, ၂၄၃)။

နိဿံသယံ ။ ။ တတိယာအနက်၌ ဒုတိယာသက်၊ (တစ်နည်း) ကြိယာဝိသေသနအနက်၌ ဒုတိယာသက်၊ “သမံ, သမန္တာ ဝါ သေတိ ပဝတ္တတီတိ သံသယော၊ နတ္ထေတ္ထ သံသယောတိ နိဿံသယော(ပဋိသံ. ၄-၂, ၁၄၁)”ဟုပြု။ [နိဿံသယန္တိ အသန္ဓေဟေန၊ ဧကန္တေနာတိ အတ္ထော၊-ဥဒါန. ၄-၁၄၄၊ သာရတ္ထ-၃, ၄၁၁။]

လောကေ-ဤလောက၌၊ တုမေဟိ-အသင်ဆရာတို့ထက်၊ မဟန္တတရော-
 သာ၍မြတ်သူသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ က္ကတိ-ဤသို့မှတ်ထင်၍၊ ဝိစရာမ-လှည့်လည်
 နေထိုင်ပါကုန်၏။ အယံ ပုရိသော ပန-သည်ကား၊ တုမေဟိ-တို့ထက်၊ မဟန္တ-
 တရော မညေ-သာ၍မြတ်သည်ဟု ထင်ပါ၏။” က္ကတိ-ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ။
 “တာတာ-ချစ်သားတို့! ကိံ-အဘယ်သို့လျှင်၊ ဝဒေထ-ပြောကုန်သနည်း၊ သာ-
 သပေန-မုန်ညှင်းစေနှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ အဋ္ဌသဋ္ဌိယောဇနသတသဟဿုဗ္ဗေဓံ-
 ယူဇနာတစ်သိန်းခြောက်သောင်းရှစ်ထောင်အမြင့်ရှိသော၊ သိနေရုံ-မြင်းမိုရ်
 တောင်ကို၊ သမံ-တူညီအောင်၊ ကာတုံ-ငှာ၊ ကုစ္ဆထ-လိုလားကုန်ဘိ၏။ ပုတ္တ-
 ကာ-သားငယ်တို့! သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ မမံ-ငါ့ကို၊ ဥပမံ-နှိုင်းယှဉ်
 ကြောင်း(နှိုင်းယှဉ်စရာ)အဖြစ်အားဖြင့်၊ ဝါ-နှိုင်းယှဉ်ခြင်းကို၊ [ရှေ့သမံကဲ့သို့
 ကြိယာဝိသေသနကြိ၍ ရှေ့နည်းပေးသည်၊] မာ ကရိတ္ထ-မပြုကြနှင့်။” က္ကတိ-ဤသို့
 ပြောပြီ။ အထ-ထိုအခါ၌၊ တေ တာပသာ-ထိုရသေ့တို့သည်၊ “အယံ-ဤ
 ယောက်ျား(ပုဂ္ဂိုလ်)သည်၊ ကုတ္တရသတ္တော-ယုတ်ညံ့သော သတ္တဝါ(ပုဂ္ဂိုလ်)
 သည်၊ သစေ အဘဝိသ-အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ-သော်)၊ အမှာကံ-
 တို့၏၊ အာစရိယော-သည်၊ ဧဝရူပံ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဥပမံ-ဥပမာကို၊
 ဝါ-နှိုင်းယှဉ်မှုကို၊ န အာဟရိသ-မဆောင်ရာ၊ အယံ ပုရိသော-သည်၊ ယာဝ-
 အလွန်အကဲသာလျှင်၊ မဟာ ဝတ-ကြီးမြတ်သူပါတကား” က္ကတိ-ဤသို့ စဉ်း
 စား၍၊ သဗ္ဗေဝ-အလုံးစုံသောရသေ့တို့သည်ပင်၊ ပါဒေသု-ခြေတော်တို့၌၊
 နိပတိတွာ-ဝပ်စင်း၍၊ သိရသာ-ဥပဓိမ်းဖြင့်၊ ဝန္တိသု-ရှိခိုးကုန်ပြီ။ အထ-ထိုမှ
 နောက်၌၊ နေ-ထိုရသေ့တို့ကို အာစရိယော-သည်၊ အာဟ-ပြီ (ကိံ) “တာတာ-
 ချစ်သားတို့! အမှာကံ-တို့၏၊ ဝါ-မှာ၊ ဗုဒ္ဓါနံ-တို့အား၊ အနုစ္စဝိကော-လျောက်
 ပတ်သော၊ ဒေယျဓမ္မော-ပေးလှူထိုက်သော သဘောရှိသောပစ္စည်းသည်၊ ဝါ-
 လှူဖွယ်ဝတ္ထုသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ သတ္တာ စ-သည်လည်း၊ ဘိက္ခာစာရဝေလာယံ-
 ဆွမ်းအကျိုးငှာ လှည့်လည်ရာအချိန်၌၊ ဝါ-ဆွမ်းခံကြချိန်၌၊ က္ကဓ-ဤအရပ်သို့
 အာဂတော-ကြွလာတော်မူပြီ၊ မယံ-တို့သည်၊ ယထာသတ္ထိံ-သတ္ထိအား
 လျော်စွာ၊ ဝါ-အစွမ်းရှိသလောက်၊ ယထာဗလံ-အင်အားအား လျော်စွာ၊ ဝါ-
 အင်အားရှိသလောက်၊ ဒေယျဓမ္မံ-ကို၊ ဒဿာမ-ပေးလှူကြစို့၊ တုမေ-တို့သည်။

ပဏီတံ-မွန်မြတ်သော၊ ယံ ယံ ဖလာဖလံ-အကြင်အကြင်သစ်သီးငယ်၊ သစ်သီးကြီးသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ တံ (ဖလာဖလံ)-ကို၊ အာဟရထ-ဆောင်ယူခဲ့ကြလော၊” က္ကတိ-သို့ပြော၍၊ အာဟရာပေတွာ-ဆောင်ယူစေ၍၊ ဟတ္ထေ-လက်တို့ကို၊ ဓောဝိတွာ-ဆေး၍၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ တထာဂတဿ-၏။ ပတ္ထေ-သပိတ်၌၊ ပတိဋ္ဌာပေသိ-တည်စေပြီ၊ ဝါ-လောင်းပြီ။ သတ္တာရာ-သည်၊ ဖလာဖလေ-ကို၊ ပဋိဂ္ဂဟိတမတ္ထေ-ခံယူတော်မူအပ်ကာမျှဖြစ်သော်သာ၊ (ခံယူလျှင်ခံယူချင်း)၊ ဒေဝတာ-နတ်တို့သည်၊ ဒိဗ္ဗောဇံ-နတ်ဩဇာကို၊ [ဒိဝိ+ဇာတာ ဒိဗ္ဗာ၊ ဒိဗ္ဗာ+ဩဇာ ဒိဗ္ဗောဇာ-နတ်၌ဖြစ်သောဩဇာ-မအူပါနိ-၂, ၄၂၇။] ပက္ခိပိသု-ထည့်ကုန်ပြီ။ သောတာပသော-ထိုသရဒရသေသည်၊ ဥဒကမ္ပိ-ရေကိုလည်း၊ သယမေဝ-ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ပရိဿာဝေတွာ-ထက်ဝန်းကျင် ယိုစေ၍၊ ဝါ-စစ်၍၊ အဒါသိ-ကပ်လျှူပြီ။ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ဘတ္တကိစ္စံ-ဆွမ်းဘုဉ်းခြင်းကိစ္စကို၊ ကတွာ-၍၊ သတ္တရိ-သည်၊ နိသိန္ဓေ-ထိုင်တော်မူလသော်၊ သဗ္ဗေ-ကုန်သော၊ အန္တေ-ဝါသိကေ-အနီးနေတပည့်တို့ကို၊ ပက္ခောသိတွာ-ခေါ်၍၊ သတ္ထု-၏။ သန္တိကေ-အထံတော်၌၊ သာရဏီယကထံ- အမြဲမပြတ် အမှတ်ရထိုက်သော စကားကို၊

သာရဏီယကထံ။ ။ ကာလန္တရေ သရိတဗ္ဗယုတ္တာ၊ ဆသာရဏီယပဋိသံယုတ္တာ ဝါ ကထာ သာရဏီယကထာ(မဋီ-၂,၁၈၃)။ “သရိတဗ္ဗယုတ္တာ”ဟူသော အဖွင့်အလို “သရိတဗ္ဗာတိ သာရဏီယာ-အမှတ်ရထိုက်သောစကား”ဟုပြု။ [သရ(စိန္တာအနက်)+အဏီယ၊ “သာရဏီယာ”ဟုဆိုလိုလျက် သ၌ ဒီယပြု။ (တစ်နည်း) “သာရေတဗ္ဗာတိ သာရဏီယာ-အဆက်မပြတ်, ဖြစ်စေထိုက်သောစကား”ဟုပြု။ [သရ(ဂတိအနက်)+ဏော+ယု၊ ထိုနောင် “သာရဏီယာ စ+သာ+ကထာ စာတိ သာရဏီယကထာ”ဟု ဆက်။ (သာရတ္ထ-၁, ၃၃၇၊ သီဋီသစ်-၂, ၃၅၊ ၂၄၈၊ ပါရာဘာ-၁, ၅၀၁)

နောက်နည်းအဖွင့်။ ။ “ဆသာရဏီယပဋိသံယုတ္တာ”ဟူသော အဖွင့်အလို “သာရိယန္တေတိ သာရဏီယာ-ရှည်သောကာလသို့ ရောက်စေအပ် (နှစ်ရှည်ကျင့်ရ) သော အကျင့်များ၊ (တစ်နည်း) သရိတဗ္ဗာတိ သာရဏီယာ-အမြဲမပြတ် အမှတ်ရလျက် ကျင့်အပ်သော အကျင့်များ၊ သာရဏီယေဟိ+ပဋိသံယုတ္တာ+ကထာ သာရဏီယ-ကထာ-သာရဏီယအကျင့်နှင့် စပ်သောစကား”ဟုပြု။ သာရဏီယအကျင့် ၆ပါးကို အံ-၂, ၂၅၅။

ကထေန္တော-ပြောလျက်၊ နိသီဒိ-ထိုင်နေပြီ။ သတ္တာ-သည်။ “ဒွေ-ကုန်သော၊ အဂ္ဂသာဝကာ-တို့သည်၊ ဘိက္ခုသံယေန-ရဟန်းအပေါင်းနှင့်၊ သဒ္ဓိ-အတူ၊ အာဂစ္ဆန္တု-လာစေကုန်သတည်း။” ဣတိ၊ စိန္တေသိ-ပြီ။ တေ-ထိုအဂ္ဂသာဝက ၂ပါးတို့သည်၊ သတ္တု-၏၊ စိတ္တံ-စိတ်တော်ကို၊ ဥတ္တာ-သိ၍၊ သတသဟဿ-ဒီဏာသဝပရိဝါရာ-တစ်သိန်းသော ရဟန္တာအခြံအရံရှိကုန်သည်။ (ဟုတ္တာ) အာဂန္တာ-ကြွလာ၍၊ သတ္တာရံ-ကို၊ ဝန္တိတွာ-၍၊ ဧကမန္တံ-၌၊ အဋ္ဌံသု-တည်ကုန်ပြီ။

တတော-ထိုမှနောက်၌၊ သရဒတာပသော-သည်၊ အန္တေဝါသိကေ-တို့ကို၊ အာမန္တေသိ-ပြောပြီ။ (ကိ)။ “တာတာ-တို့! ဗုဒ္ဓါနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့ဖို့၊ နိသိန္နာသန-မ္ပိ-ထိုင်တော်မူရာနေရာသည်လည်း၊ နိစံ-နိမ့်၏၊ သမဏသတသဟဿာနံ-ရဟန်းတစ်သိန်းတို့၏၊ ဝါ-တို့ဖို့၊ အာသနမ္ပိ-နေရာသည်လည်း၊ နတ္ထိ၊ အဇ္ဇ-ယနေ၊ တုမေဟိ-တို့သည်၊ ဥဋ္ဌာရံ-မွန်မြတ်သော၊ ဗုဒ္ဓသက္ကာရံ-မြတ်စွာဘုရားကို ကောင်းမွန်ရှိသေစွာ ပြုစုပူဇော်ခြင်းကို၊ ဝါ-မြတ်စွာဘုရားဖို့ ရှိသေစွာ ပြုအပ်သော ပစ္စည်းကို၊ [မဟာသက္ကာရံ(နာ-၄)၇။] ကာတုံ-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏၊ ပဗ္ဗတပါဒတော-တောင်ခြေမှ၊ ဝဏ္ဏဂန္ဓသမ္ပန္နာနိ-အဆင်း၊ အနံနှင့် ပြည့်စုံကုန်သော၊ ပုပ္ဖါနိ-ပန်းတို့ကို၊ အာဟရထ-ဆောင်ချေကြလော၊” ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြီ။ ကထနကာလော-ပြောဆိုရာအချိန်သည်၊ ပပဉ္စော ဝိယ-ကြာမြင့်သကဲ့သို့၊ ဟောတိ-၏၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ ဝါ-အကြင့်ကြောင့်၊ ဣဒ္ဓိမတော-တန်ခိုးရှိသူ၏၊ (တန်ခိုးရှင်၏)၊ ဣဒ္ဓိဝိသယော-တန်ခိုးအရာကို၊ အစိန္တေယျော-မကြံစည်အပ်၊ မကြံစည်နိုင်၊ ဣတိ-ထိုကြောင့်၊ မဟုတ္တမတ္တေနေဝ-တစ်မဟုတ်မျှဖြင့်သာလျှင်၊ (တစ်ခဏမျှဖြင့်သာလျှင်)၊ တေ တာပသာ-တို့သည်၊ ဝဏ္ဏဂန္ဓသမ္ပန္နာနိ-ကုန်သော၊ ပုပ္ဖါနိ-တို့ကို၊ အာဟရိတွာ-ဆောင်ယူ၍၊ ဗုဒ္ဓါနံ-တို့ဖို့၊ ဝါ-တို့အတွက်၊ ယောဇနပုမာဏံ-တစ်ယူဇနာအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ပုပ္ဖါသနံ-ပန်းတို့ဖြင့်

ယောဇနပုမာဏံ။ ။ ယုဇ္ဇတေ မနော ယသ္မိန္တိ ယောဇနံ(ကပ္ပဒ္ဒမ)၊ ပရိစ္ဆေဒံ ယုဇ္ဇတိ ဧတ္ထ ဧတေနဝါတိ ယောဇနံ(ကဒီ၊ မဟာဋီ-၃,၁၆၁)၊ ယောဇနံ+ပမာဏံ အသာတိ ယောဇနပုမာဏံ၊ သာသနာကျမ်းအလို တစ်ယူဇနာ၌ ၁၂ မိုင်, ၅ ဖာ

ပြုအပ်(ခင်းအပ်)သော နေရာကို၊ (ပန်းနေရာကို)၊ ပညာပေသုံး-ခင်းကုန်ပြီ။
ဥဘိန္နံ- ၂ပါးကုန်သော၊ အဂ္ဂသာဝကာနံ-တို့ဖို့၊ ဝါ-တို့အတွက်၊ တိဂါဝုတံ-

လုံ၊ အတောင်-၃၆၀(ပေ-၅၄၀)ရှိ၏။ လီလာဝတီကျမ်းအလို တစ်ယူဇနာ၌ ၉ မိုင်၊
အတောင်-၃၂၀ ရှိ၏။ မတန္တရအလို တစ်ယူဇနာ၌ ၁ မိုင်၊ ၁-ဖာလုံ၊ အတောင်-၄၀
ရှိ၏။ ထို၃မျိုးတို့တွင် သာသနာယူဇနာဖြင့် မြင့်မိုရ်တောင်၊ စကြာဝဠာတောင်အမြင့်ကို
ရေတွက်အပ်၏။ မြို့ရွာအကွာ အဝေးစသည်တို့၌ သင့်လျော်ရာ ယူဇနာဖြင့် ရေတွက်
သင့်၏။ တစ်မိုင်မှာ ပေအားဖြင့် ၅၂၈၀ ပေ၊ အတောင်အားဖြင့် ၃၅၂၀ တောင်၊
မိတာအားဖြင့် ၁၆၀၉. ၃၅မိတာ၊ ကီလိုမိတာအားဖြင့် ၁. ၆၀၉ ကီလိုမိတာ ရှိ၏။
(ဓာန်နိသစ်-၇၉၊ မြန်ဓာန်)

အခြားအဆိုများ။ ။ တစ်ယူဇနာသည် “အင်္ဂလိပ်မိုင် ၄ မိုင်၊ သို့မဟုတ် ၅
မိုင်”ဟုလည်းကောင်း “၉ မိုင်ခန့်”ဟုလည်းကောင်း “၂မိုင်ခွဲ (၂မိုင် ၄ဖာလုံ)”
ဟုလည်းကောင်း ဆို၏(ဝီလျံ.S-E-D ဝီလျံ. E-S-D)။ ထို့ပြင် U- B-E-P-D နှင့်
C-P-E-D၌ ၇မိုင်ဟုလည်းကောင်း၊ M-E-Dနှင့် မြန်ဓာန်ချုပ်၌ ၁၂. ၇၂မိုင်
ဟုလည်းကောင်း ဆို၏။ [Yojana, measure of distance, sometime regarded
as equal to 4 or 5 English miles, but more correctly=about 9 miles;
according to other calculations=2 ½ English miles, (ဝီလျံ.S-E-D).
Yojana,measure of distance, equal to 5 miles, or, according to some, to
nine miles(ဝီလျံ. E-S-D). distance of about 7 miles(U-B-E-P-D). measure
of length, which is about, 7miles.(C-P-E-D) measure of distance equal
to 12.72 English miles(M-E-D).]

ဗုသာဝိ-၅၄အဆို။ ။ ဒီ. ဋ-၁, ၃၆၅ နာလန္ဒာနှင့် ရာဇဂြိုဟ်သည် တစ်ယူ
ဇနာဝေးကွာသည်ဟု ဆိုရာ ထိုအကွာအဝေးကို ယခုအခါ မီးရထားလမ်းမိုင်တိုင်
အမှတ်သားမှာ ၈မိုင်အတိအကျအမှတ်အသားရှိကြောင်း ဗုသာဝိ-၅၄၅၅ ဆို၏။ ထို၌
ယူဇနာတွက်နည်း ၄နည်းကိုလည်း ပြထား၏။ အလိုရှိက ရှုပါ။

တိဂါဝုတံ။ ။ ဂဝံ ဂဝေဟိ ဝါ ယုတံ ဂါဝုတံ၊ [ဂေါ+ယုတ၊ သြကို အာပြု၊ ယကို
ဝပြု၊-ဓာန်ဋီ-၁၉၆။] တီဏိ+ဂါဝုတာနိ အဿာတိ တိဂါဝုတံ၊ ဂါဝုတံ၊ ဥသဘစသော
အတိုင်းအတာကို “၇တောင် တစ်တာ၊ တာ၂၀ (အတောင် ၁၄၀) တစ်ဥသဘ၊
ဥသဘ ၈၀ တစ်ဂါဝုတံ၊ ၄ဂါဝုတံ တစ်ယူဇနာ(အဘိ. ဋ-၂, ၃၂၈၊ ဓာန်-၁၉၆)”
ဟူသော အတိုင်းအတာတိုင်း တွက်ယူရာ၏။ သံဋီ-၂, ၂၈၈၅၅ ၂၈တောင် တစ်ဥသဘ
ဟု ဆိုသေး၏။

သုံးဂါဝုတ်ရှိသော၊ (ပုပ္ဖာသနံ ပညာပေသံ)၊ သေသဘိက္ခုနံ-ကြွင်းသော ရဟန်းတော်တို့ဖို့၊ ဝါ-အတွက်၊ အမယောဇနိကာဒိဘေဒံ-ယူဇနာဝက်အစရှိသော အပြားရှိသော၊ (ပုပ္ဖာသနံ ပညာပေသံ)၊ သံဃနဝကဿ-သံဃာငယ်ဖို့၊ ဝါ-အတွက်၊ ဥသဘမတ္တံ-တစ်ဥသဘအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ (ပုပ္ဖာသနံ-သည်)၊ အဟောသိ။ “ကထံ-အဘယ်သို့လျှင်၊ ဧကသ္မိံ-တစ်ခုသော၊ အဿမပဒေ-သင်္ခမ်းကျောင်းအရပ်၌၊ တာဝ မဟန္တာနိ-ထိုမျှလောက် ကျယ်ဝန်းကုန်သော၊ အာသနာနိ-တို့ကို၊ ပညတ္တာနိ-ခင်းအပ်ကုန်သနည်း၊” ဣတိ၊ န စိန္တေတပ္ပံ-မကြံစည်ထိုက်။ ဟိ-မှန်၏။ ဧသ (ဧသော)-ဤသို့နေရာခင်းခြင်းသည်၊ ဣဒ္ဓိ-ဝိသယော-တန်ခိုး၏ အရာတည်း။ ဧဝံ-ဤသို့၊ ပညတ္တေသု-ခင်းအပ်ပြီးကုန်သော၊ အာသနေသု-တို့၌၊ သရဒတာပသော-သည်၊ တထာဂတဿ-၏။ ပုရ-တော-ရှေ့၌၊ ဝါ-က၊ အဉ္စလိ-လက်အုပ်ကို၊ ပဂ္ဂယု-ချီ၍၊ ဌိတော-တည်လျက်၊ “ဘန္တေ! မယံ-၏။ ဒီယရတ္တံ-ရှည်စွာသော နေ့ညဉ့်ပတ်လုံး၊ ဟိတာယ-စီးပွားအလို့ငှာလည်းကောင်း၊ သုခါယ-ချမ်းသာခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ဣမံ ပုပ္ဖာသနံ-သို့၊ အဘိရူပာယ-တက်ရောက်တော်မူပါကုန်၊” ဣတိ အာဟ။ တေန-ကြောင့်၊ “နာနာပုပ္ပဉ္စ ပေ ၊ သဒေဝကေ” တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ။

**နာနာပုပ္ပဉ္စ ဂန္ဓဉ္စ၊ သမ္မာဒေတွာန ဧကတော၊
ပုပ္ဖာသနံ ပညာပေတွာ၊ ဣဒံ ဝစန မဗြဝိ။**

နာနာပုပ္ပဉ္စ- အမျိုးမျိုးသော ပန်းကိုလည်ကောင်း၊ ဂန္ဓဉ္စ-(အမျိုးမျိုးသော) နံ့သာကိုလည်ကောင်း၊ သမ္မာဒေတွာန- ကောင်းစွာပြီးစေ၍၊ ဝါ- ပြည့်စုံစေ၍၊ (စုံအောင်ရှာ၍)၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ ပုပ္ဖာသနံ-ပန်းတို့ဖြင့် ပြုအပ်သော နေရာကို၊ ပညာပေတွာ-ခင်းစေ၍၊ ဣဒံ ဝစနံ- ဤစကားကို၊ အဗြဝိ-လျှောက်ပြီ၊ (ကိ-အဘယ်သို့ လျှောက်သနည်း?)

**ဣဒံ မေ အာသနံ ဝီရ၊ ပညတ္တံ တဝန္တတ္ထိ၊
မမ စိတ္တံ ပဿာဒေတွာ၊ နိသီဒ ပုပ္ဖမာသနေ။**

ဝီရ-ရဲရင့်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား! တဝ-ရှင်တော်ဘုရားအား၊ အန္တတ္ထိ-သင့်လျော်သော၊ ဣဒံ အာသနံ- ဤပန်းတို့ဖြင့် ပြုအပ်သောနေရာကို၊

မေ-သည်၊ ပညတ္တံ-ခင်းအပ်ပါပြီ၊ မမ-တပည့်တော်၏၊ စိတ္တံ-ကို၊ ပသာဒေန္တော-
ကြည်ညိုစေလျက်၊ ပုပ္ဖမာသနေ- ပန်းတို့ဖြင့် ပြုအပ်သော နေရာ၌၊ နိသီဒိ-
ထိုင်တော်မူပါ။ (ဣတိ- ဤသို့ လျှောက်ပြီ။)

သတ္တရတ္တိန္ဒြိယံ ဗုဒ္ဓေါ၊ နိသီဒိ ပုပ္ဖမာသနေ၊

မမ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ၊ ဟာသယိတွာ သဒေဝကေ။

သတ္တရတ္တိန္ဒြိယံ-ဂုဉ် ၇ နေ့ပတ်လုံး၊ မမ-၏၊ စိတ္တံ-ကို၊ ပသာဒေတွာ-ကြည်
ညိုစေတော်မူ၍လည်းကောင်း၊ သဒေဝကေ-နတ်နှင့်တကွသော လူတို့ကို၊
ဟာသယိတွာ- ရွှင်လန်းစေတော်မူ၍လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ ပုပ္ဖမာသနေ-
၌၊ နိသီဒိ- ထိုင်တော်မူပြီ။

ဧဝံ-သို့၊ သတ္တရိ-သည်၊ နိသိန္ဒေ-ထိုင်တော်မူလသော်၊ ဒွေ-ကုန်သော၊
အဂ္ဂသာဝကာ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ သေသဘိက္ခူ၊ စ-ကြွင်းသော ရဟန်း
တို့သည်လည်းကောင်း၊ အတ္တနော အတ္တနော-မိမိ၏ မိမိ၏၊ ပတ္တာသနေ-
ရောက်အပ်သောနေရာ၌၊ (ရောက်ရာနေရာ၌)၊ နိသီဒိ-သု-ကုန်ပြီ။ သရဒ-
တာပသော-သည်၊ မဟန္တံ-ကြီးစွာသော၊ ပုပ္ဖစ္ဆတ္တံ-ပန်းတို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော
ထီးကို၊ ဝါ-ပန်းတို့ဖြင့် ပြုအပ်သော ထီးကို၊ (ပန်းထီးကို)၊ [ပဒုမုပ္ဖလပုပ္ဖာဒီဟိ
ဆာဒိတံ ပုပ္ဖမယံ ဆတ္တံ ပုပ္ဖစ္ဆတ္တံ-အပ. ၄-၂, ၁၁။] ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ တထာ-
ဂတဿ-၏၊ မတ္ထကေ-အထက်၌၊ ဓာရေန္တော-ဆောင်းလျက်၊ အဋ္ဌာသိ-
တည်ပြီ။ သတ္တာ-သည်၊ “ဇဠိလာနံ-ရသေ့တို့၏၊ အယံ သက္ကာရော-ဤကောင်း
မွန် ရိုသေစွာ ပြုစုပူဇော်ခြင်းသည်၊ မဟပ္ဖလော-များသော အကျိုးရှိသည်၊
ဟောတု-ဖြစ်ပါစေ။” ဣတိ-ဤသို့ကြံတော်မူ၍၊ နိရောဓသမာပတ္တိံ-နိရောဓ
သမာပတ်ကို၊ သမာပဇ္ဇိ-ကောင်းစွာ ရောက်တော်မူပြီ၊ ဝါ-ဝင်စားတော်မူပြီ။

နိရောဓသမာပတ္တိံ။ ။ သမာပဇ္ဇနံ သမာပတ္တိံ၊ နိရောဓဿ+သမာပတ္တိံ နိရောဓ-
သမာပတ္တိံ-စိတ်၊ စေတသိက်၊ စိတ္တဇရုပ်တို့၏ ချုပ်ခြင်းသို့ ကောင်းစွာရောက်ခြင်း
(ဝိဘာ-၂၇၇)၊ (တစ်နည်း) သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗာတိ သမာပတ္တိံ၊ နိရောဓော ဧဝ+သမာပတ္တိံ
နိရောဓသမာပတ္တိံ-စိတ်စေတသိက် စိတ္တဇရုပ်တို့၏ ချုပ်ခြင်းဟူသော သမာပတ်(မဏိ-
၁, ၅၀၀)။

သတ္တု-၏။ ဝါ-သည်။ သမာပတ္တိ-သို့ သမာပန္နဘာဝံ-ကောင်းစွာရောက်တော်မူသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ-ဝင်စားတော်မူသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥ တွာ-သိ၍၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ အဂ္ဂသာဝကာပိ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ သေသဘိက္ခုပိ-ကြွင်းသော ရဟန်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ သမာပတ္တိ-ကို၊ သမာပဇ္ဇိသု-ဝင်စားတော်မူကုန်ပြီ။ တထာဂတေ-သည်။ သတ္တာဟံ-၇ ရက်ပတ်လုံး၊ နိရောဓသမာပတ္တိ-ကို၊ သမာပဇ္ဇိတွာ-၍၊ နိသိန္နံ-ထိုင်နေတော်မူလသော်၊ အန္တေဝါသိကာ-တို့သည်၊ ဘိက္ခာစာရကာလေ-ဆွမ်းအကျိုးငှာ လှည့်လည်ရာအချိန်သည်။ ဝါ-ဆွမ်းခံကြွချိန်သည်။ သမ္ပတ္တေ-ရောက်လသော်၊ ဝနမူလဖလာဖလံ-တော၌ ပေါက်ရောက်သော သစ်မြစ်၊ သစ်သီးငယ်၊ သစ်သီးကြီးကို၊ ပရိဘုဒ္ဓိတွာ-သုံးဆောင်၍၊ သေသကာလေ-ကြွင်းသောအခါ၌၊ ဗုဒ္ဓါနံ-တို့အား၊ အဇ္ဇလံ-ကို၊ ပဂ္ဂယု-ချီ၍၊ တိဋ္ဌန္တိ-တည်ကုန်၏။ သရဒတာပသော ပန-သည်ကား၊ ဘိက္ခာစာရမ္ပိ-ဆွမ်းအကျိုးငှာ လှည့်လည်ရာအရပ်သို့လည်း၊ ဝါ-ဆွမ်းခံလှည့်လည်ခြင်းငှာလည်း၊ အဂန္တာ-မကြွမူ၍၊ ပုပုစ္ဆတ္တံ-ကို၊ ဓာရယမာနောဝ-ဆောင်းလျက်သာ၊ သတ္တာဟံ-ပတ်လုံး၊ ပီတိသုခေန-ပီတိသုခဖြင့်၊ ဝီတိနာမေသိ-ကုန်လွန်စေပြီ။ သတ္တာ-သည်။ နိရောဓတော-နိရောဓသမာပတ်မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ-ထတော်မူ၍၊ ဒက္ခိဏပသေ-လက်ယာဘက်ဘေး၌၊ နိသိန္နံ-ထိုင်နေသော၊ ပဌမအဂ္ဂသာဝကံ-ပဌမအဂ္ဂသာဝကဖြစ်သော၊ နိသဘတ္ထေရံ-နိသဘထေရ်ကို၊ အာမန္တေသိ-ပြီ၊ (ကိ)။ “နိသဘ-နိသဘ! သက္ကာရကာရကာနံ-ကောင်းမွန် ရိုသေစွာ ပြုစုပူဇော်မှုကို ပြုကုန်သော၊ တာပသာနံ-တို့ဖို့၊ ဝါ-တို့အတွက်၊ ပုပ္ဖာသနာနုမောဒနံ-ပန်းနေရာနှင့်စပ်သော ဝမ်းမြောက်ကြောင်း (ဝမ်းမြောက်ဖွယ်) တရားစကားကို (ပန်းနေရာအလျှူအနုမောဒနာတရားစကားကို)၊ ကရောဟိ-ပြုလော။” ဣတိ-

ဝနမူလဖလာဖလံ။ ။ မဟန္တံ+ဖလံ အဖလံ၊ နသဒ္ဓါ ဝုဒ္ဓိအနက်ဟော၊ ဖလဉ္စ+အဖလဉ္စ ဖလာဖလံ၊ မူလဉ္စ+ဖလာဖလဉ္စ မူလဖလာဖလံ၊ ဝနေ+ဇာတံ+မူလဖလာဖလံ ဝနမူလဖလာဖလံ၊-မအူပါနိ-၃၊ ၂၉။

ဘိက္ခာစာရံ။ ။ ရှေ့နည်းအလို “ဘိက္ခာယ စရိယတိ (စရန္တိ) ဧတ္တာတိ ဘိက္ခာစာရော(အနုဋီ-၂၊ ၁၈၁၊ ပါစိယော-၅၂၅)” ဟုပြု၊ နောက်နည်းအလို “စရဏံ စာရော၊ ဘိက္ခာယ+စာရော ဘိက္ခာစာရော” ဟုပြု။

ပြီ။ ထေရော-နိသဘထေရ်သည်။ စက္ကဝတ္တိရညော-စကြာဝတေးမင်း၏။ သန္တိကာ-မှ၊ ပဋိလဒ္ဓမဟာလာဘော-ရအပ်သော များသော ဆုလာဘ်ရှိသော၊ မဟာယောဓော ဝိယ-စစ်သူကြီးကဲ့သို့၊ တုဋ္ဌမာနသော-နှစ်သက်သောစိတ်ရှိသည်။ (ဟုတ္တာ)၊ သာဝကပါရမီဉာဏေ-သာဝကပါရမီဉာဏ်၌၊ ဌတ္တာ-တည်၍၊ ပုပ္ဖိသနာနုမောဒနံ-ကို၊ အာရဘိ-အားထုတ်ပြီ။ တဿ-ထိုနိသဘထေရ်၏။ ဒေသနာဝသာနေ-ဒေသနာတော်၏အဆုံး၌၊ ဒုတိယသာဝကံ-ဒုတိယအဂ္ဂသာဝကကို၊ အာမန္တေသိ-ပြီ၊ (ကိ)။ “ဘိက္ခု-ရဟန်း! တွမ္ပိ-သည်လည်း၊ ဓမ္မ-ကို၊ ဒေသေဟိ-ဟောလော၊” ဣတိ-ပြီ။ အနောမတ္ထေရော-အနောမထေရ်သည်။ တေပိဋကံ-ပိဋကသုံးပုံဟူသော၊ ဗုဒ္ဓဝစနံ-ကို၊ သမ္ပသိတ္တာ-သုံးသပ်ဆင်ခြင်၍၊ ဓမ္မ-ကို၊ ကထေသိ-ပြီ၊ ဒွိန္ဒံ-ကုန်သော၊ အဂ္ဂသာဝကာနံ-တို့၏။ ဒေသ-နာယ-ဒေသနာတော်ကြောင့်၊ ဧကဿာပိ-တစ်ပါးသော ရသေ့၏လည်း၊ အဘိသမယော-သစ္စာလေးပါးတရားတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည်၊ န+အဟောသိ-မဖြစ်ခဲ့။ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ သတ္တာ-သည်။ အပရိမာဏေ-အတိုင်းအရှည်မရှိသော၊ ဗုဒ္ဓဝိသယေ-ဘုရားရှင်၏ အရာ၌၊ ဌတ္တာ-တည်တော်မူ၍၊ ဓမ္မဒေသနံ-ကို၊ ဝါ-တရားဟောတော်မူခြင်းငှာ၊ အာရဘိ-ပြီ။ ဒေသ-နာပရိယောသာနေ-၌၊ သရဒတာပသံ-ကို၊ ဌပေတွာ-ချန်ထား၍၊ သဗ္ဗေပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ စတုသတ္တတိသဟဿဇဋိလာ-တို့သည်။ အရဟတ္တံ-သို့၊ ပါပုဏီသု-ကုန်ပြီ၊ သတ္တာ-သည်။ “ဘိက္ခဝေါ-တို့! ဧထ-လာကြကုန်၊” ဣတိ-ဤသို့မိန့်တော်မူ၍၊ ဟတ္ထံ-လက်တော်ကို၊ ပသာရေသိ-ဆန့်တန်းတော်မူပြီ။ တာဝဒေဝ-ထိုခဏ၌ပင်၊ တေသံ-ထိုရသေ့တို့၏။ ကေသမဿုနိ-ဆံ၊ မုတ်ဆိတ်၊ ကျင်စွယ်တို့သည်။ အန္တရဓာယိသု-ကွယ်ပျောက်ကုန်ပြီ၊ အဋ္ဌ-၈ပါးကုန်သော၊ ပရိက္ခာရာ-ပရိက္ခရာတို့သည်။ ဝါ-တို့ကို၊ ကာယေ-ကိုယ်၌၊ ပဋိ-မုက္တာဝ-ဝတ်ဆင်အပ်ကုန်သည်သာ၊ ဝါ-ကုန်လျက်သာ၊ [အာ ပဋိပုဗ္ဗေ မုစဓာတု ပရိဒဟနေ တော၊-ဓာန်ဋီ-၃၇၇။] အဟေသံ-ကုန်ပြီ။

သရဒတာပသော-သည်။ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ အရဟတ္တံ-သို့၊ န ပတ္တော-မရောက်သနည်း? ဣတိ-ဤကားအမေးတည်း၊ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တတ္တာ-အထူးထူး

အပြားပြား ပစ်လွင့်အပ်သော စိတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဝါ-ပျံ့လွင့်သော စိတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ (ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း)၊ ကိရ-ချဲ့ဦးအံ့၊ သော-ထိုသရဒရသေ့သည်၊ ဗုဒ္ဓါနံ-တို့၏၊ ဒုတိယာသနေ-၂ခု မြောက်နေရာ၌၊ နိသီဒိတွာ-၍၊ သာဝကပါရမိဉာဏေ-၌၊ ဌတွာ-၍၊ ဓမ္မ-ကို၊ ဒေသယတော-ဟောတော်မူသော၊ အဂ္ဂသာဝကဿ-ပဌမအဂ္ဂသာဝက၏၊ ဓမ္မဒေသနံ-ကို၊ သောတုံ-ငှာ၊ အာရဒ္ဓကာလတော-အားထုတ်အပ်ရာအခါမှ၊ ပဌာယ-၍၊ “အဟမ္မိ-သည်လည်း၊ အနာဂတေ-နောင်အခါ၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇက-ဗုဒ္ဓဿ-ပွင့်တော်မူမည့် ဘုရားရှင်၏၊ သာသနေ-သာသနာတော်၌၊ ဣမိနာ သာဝကေန-ဤသာဝကသည်၊ ပဋိလဒ္ဓဓုရံ-ရအပ်သောတာဝန်ကို၊ (လက်ယာ ရံရာထူးကို)၊ လဘေယျံ-ရပါမူကား၊ အဟော ဝတ-ဪ၊ . . ကောင်းလေစွ” ဣတိ-သို့၊ စိတ္တံ-ကို၊ ဥပ္ပါဒေသိ-ဖြစ်စေပြီ။ သော-ထိုသရဒရသေ့သည်၊ တေန ပရိဝိတက္ကေန-ထိုသို့ ကြံစည်ခြင်းကြောင့်၊ မဂ္ဂဖလပဋိဝေဓံ-မဂ်ဖိုလ်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းကို၊ ကာတုံ-ငှာ၊ နာသက္ခိ-မစွမ်းနိုင်ခဲ့။ ပန-ဆက်ဦးအံ့၊ တထာ-ဂတံ-ကို၊ ဝန္တိတွာ-၍၊ သမ္မုခေ-မျက်မှောက်တော်၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ “ဘန္တေ! တုမှာကံ-ရှင်တော်မြတ်ဘုရားတို့၏၊ အနန္တရာသနေ-အခြားမဲ့နေရာ၌၊ နိ-သိန္နော-ထိုင်နေသော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ တုမှာကံ-တို့၏၊ သာသနေ-၌၊ ကော နာမ-အဘယ်မည်သူသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်ပါသနည်း?” ဣတိ-သို့၊ အာဟ-မေးလျှောက်ပြီ။ “ဧသော-ဤရဟန်းသည်၊ မယာ-ငါဘုရားသည်၊ ပဝတ္တိတံ-ဖြစ်စေအပ်သော၊ ဓမ္မစက္ကံ-တရားစက်ကို၊ အနုပဝတ္တေန္တော-အတုလိုက်၍ ဖြစ်စေနိုင်သော၊ ဝါ-လည်စေနိုင်သော၊ သာဝကပါရမိဉာဏဿ-၏၊ ကောဋိ-ပုတ္တော-အထွတ်အထိပ်သို့ရောက်သော၊ သောဠသ-၁၆ပါးကုန်သော၊ ပညာ-ပညာတို့ကို၊ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ-ထိုးထွင်းသိ၍၊ ဌိတော-တည်သော၊ မယံ-၏။

သောဠသ ပညာ။ ။ သောဠသ ပညာ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ဌိတောတိ မဇ္ဈိမနိကာယေ အနုပဒသုတ္တန္တဒေသနာယ “မဟာပညော ဘိက္ခဝေ သာရိပုတ္တော၊ ပုထုပညော ဘိက္ခဝေ သာရိပုတ္တော၊ ဟာသပညော ဘိက္ခဝေ သာရိပုတ္တော၊ ဇဝနပညော ဘိက္ခဝေ သာရိပုတ္တော၊ တိက္ခပညော ဘိက္ခဝေ သာရိပုတ္တော၊ နိဗ္ဗေဓိကပညော ဘိက္ခဝေ သာရိပုတ္တော”တိ ဧဝမာဂတာ မဟာပညာဒိကာ ဆ၊ တသ္မိယေဝ သုတ္တေ အာဂတာ

သာသနေ-၌၊ အဂ္ဂသာဝကော-ပဌမအဂ္ဂသာဝကဖြစ်သော၊ နိသဘော နာမ-
 နိသဘာမည်သူတည်း။” ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ “ဘန္တေ! မယာ-သည်၊
 သတ္တာဟံ-ဂုရက်ပတ်လုံး၊ ပုပ္ဖစ္ဆတ္တံ-ကို၊ ဓာရေန္တေန-ဆောင်းလျက်၊ ယွာယံ
 (ယော+အယံ) သတ္တာရော-အကြင်ကောင်းမွန်ရိုသေစွာ ပြုစုပူဇော်ခြင်းကို၊
 ကတော-ပြုအပ်ပြီ၊ အဟံ-သည်၊ ဣမဿ-ဤကောင်းမွန် ရိုသေစွာ ပြုစုပူ
 ဇော်ခြင်း၏။ **ဖလေန-**အကျိုးအားဖြင့်၊ (အကျိုးအနေအားဖြင့်)၊ အညံ-သော၊
 သက္ကတ္တံ ဝါ-သိကြား၏အဖြစ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မတ္တံ ဝါ-ဗြဟ္မာ၏
 အဖြစ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ န ပတ္ထေမိ-မတောင့်တပါ။ ပန-စင်စစ်ကား၊
 ဝါ-တောင့်တမိသည်ကား၊ အနာဂတေ-နောင်အခါ၌၊ အယံ နိသဘတ္ထေရော
 ဝိယ-ဤနိသဘထေရ်ကဲ့သို့၊ ဧကဿ-တစ်ဆူသော၊ ဗုဒ္ဓဿ-၏။ အဂ္ဂသာ-
 ဝကော-ပဌမအဂ္ဂသာဝကသည်၊ ဘဝေယျံ-ဖြစ်ရပါလို၏။” ဣတိ-သို့ ပတ္ထနံ-
 ဆုတောင်းမှုကို၊ အကာသိ-ပြုပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ။ သတ္တာ-သည်၊
 “ဣမဿ ပုရိသဿ-၏။ ပတ္ထနာ-ဆုတောင်းမှုသည်၊ သမိဇ္ဈိဿတိ န ခေါ-
 ပြည့်စုံလိမ့်မည်လော။” ဣတိ-ဤသို့ဆင်ခြင်တော်မူ၍၊ အနာဂတံသဉာဏံ-
 အနာဂတံသဉာဏ်တော်ကို၊ ပေသေတွာ-စေလွှတ်၍၊ ဩလောကေန္တော-လ
 သော်၊ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကံ-ကမ္ဘာတစ်သိန်းအလွန်ရှိသော၊ ဧကံ-တစ်ခု
 သော၊ အသချေယျံ-အသချေကို၊ အတိက္ကမိတွာ-လွန်၍၊ သမိဇ္ဈနဘာဝံ-ပြည့်စုံ
 မည်၏ အဖြစ်ကို၊ အဒ္ဓသ-မြင်တော်မူပြီ။ ဒိသ္မာန-မြင်တော်မူ၍၊ ဝါ-ခြင်း
 ကြောင့်၊ သရဒတာပသံ-ကို၊ အာဟ-ပြီ (ကိ)။ “တေ-သင်၏၊ အယံ ပတ္ထနာ-
 ဤဆုတောင်းမှုသည်၊ မောယာ-အချည်းနှီးသည်၊ န ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လိမ့်မည်

နဝါနုပုဗ္ဗဝိဟာရသမာပတ္တိပညာ၊ အဂ္ဂမဂ္ဂပညာတိ ဣမာ သောဠသဝိဓာ ပညာ
 ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ သစ္စိကတွာ ဌိတော၊-အံဋီ-၁, ၁၅၀။

ဖလေန။ ။ ဣတ္ထမ္မူတလက္ခဏအနက်၌ တတိယာသက်(ဝိမာန. ၄-၁၄၇)၊
 (တစ်နည်း) ဟိတ်အနက်၌ တတိယာသက်(ဝိမာန. ၄-၁၄၊ ပေတ. ၄-၆၆)၊ ဤ၌
 ရှေ့နည်းသာ ကောင်း၏။ “ကေန ကမ္မေန၊ တဿ နိဿန္ဓေန”ဟု အကြောင်းကံကို
 မေးရာ၊ ဖြေရာ၌သာ နောက်နည်း ပေးသင့်သည်။

မဟုတ်၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ အနာဂတေ-၌၊ ကပ္ပသတသဟဿာမိကံ-သော၊
 ဧကံ-သော၊ အသင်္ချေယျံ-ကို၊ အတိတ္ထမိတ္တာ-၍၊ ဝါ-လသော်၊ ဂေါတမော
 နာမ-ဂေါတမမည်တော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ-ပွင့်တော်မူလိမ့်မည်၊
 တဿ-ထိုဂေါတမဘုရားရှင်၏၊ မာတာ-မယ်တော်သည်၊ မဟာမာယာ နာမ-
 မဟာမာယာမည်သော၊ ဒေဝီ-မိဖုရားသည်၊ ဘဝိဿတိ-မည်၊ ပိတာ-ခမည်း
 တော်သည်၊ သုဒ္ဓေါဒနော နာမ-သုဒ္ဓေါဒနမည်သော၊ မဟာရာဇာ-မင်းကြီးသည်၊
 (ဘဝိဿတိ)၊ ပုတ္တော-သားတော်သည်၊ ရာဟုလော နာမ-ရာဟုလာမည်သည်၊
 (ဘဝိဿတိ)၊ ဥပဋ္ဌာကော-အလုပ်အကျွေးသည်၊ အာနန္ဒော နာမ-အာနန္ဒာ
 မည်သည်၊ (ဘဝိဿတိ)၊ ဒုတိယအဂ္ဂသာဝကော-သည်၊ မောဂ္ဂလ္လာနော နာမ-
 မောဂ္ဂလ္လာန်မည်သည်၊ (ဘဝိဿတိ)၊ တံ ပန-သင်သည်ကား၊ အဿ-ထို
 ဂေါတမဘုရားရှင်၏၊ ပဌမအဂ္ဂသာဝကော-သော၊ ဓမ္မသေနာပတိ-တရား
 စစ်သူကြီးဖြစ်သော၊ သာရိပုတ္တော နာမ-သာရိပုတြာမည်သည်၊ ဘဝိဿသိ-

ဓမ္မသေနာပတိ။ ။ ဓမ္မသေနာပတိတိ ဓမ္မေန ပညာယ ဘဂဝတော စတု-
 ပရိသသင်္ခါတာယ ပရိသာယ (သေနာယ) ပတိ ပဓာနောတိ ဓမ္မသေနာပတိ-ပညာ
 ကြောင့် ပရိသတ်၄ပါးဟူသော စစ်သည်၌ အကြီးအမှူးဖြစ်သော အရှင်သာရိပုတြာ
 (အပ. ၄-၁, ၂၆၂)။

တစ်နည်း။ ။ “ပိဋကတ္တယဓမ္မသမူဟဿ ဓာရဏတော ပတိ ပဓာနော ဟုတွာ
 သေနာကိစ္စံ ကရောတိ(အပ. ၄-၁, ၃၂၃)”ဟူသော အဖွင့်အလို “ဓမ္မော ဧဝ+သေနာ
 ဓမ္မသေနာ-ပိဋကတ်တရားတည်းဟူသော စစ်သည်အပေါင်း(စစ်တပ်)၊ ဓမ္မသေနာယ
 +ပတိ ဓမ္မသေနာပတိ-ပိဋကတ်တရားတည်းဟူသော စစ်သည်အပေါင်း (စစ်တပ်)
 ၏ ပဓာနအကြီးအမှူးဖြစ်သော အရှင်သာရိပုတြာ”ဟုပြု။

ဓာန်ဋီ-၄၃၄ ။ ။ ဓမ္မဟိ (ကုသလဓမ္မာပုဓေဟိ)+သေနာ (ကာမာဒိကာ
 အကုသလဓမ္မသေနာ) ဇိတာ ယေသန္တိ ဓမ္မသေနာ-ကုသိုလ်တရားလက်နက်တို့ဖြင့်
 အောင်အပ်ပြီးသော အကုသိုလ်တရားစစ်တပ်ရှိသော ဘုရားသာဝကအပေါင်းတို့၊
 ဓမ္မသေနာနံ+ပတိ ဓမ္မသေနာပတိ-ကုသိုလ်တရားလက်နက်တို့ဖြင့် အောင်အပ်ပြီး
 သော အကုသိုလ်တရားစစ်တပ်ရှိသော ဘုရားသာဝကအပေါင်းတို့၏ အကြီးအမှူး။

မဏိဋီ-၁, ၄၉၆ ။ ။ ထို၌ ၃နည်းဆိုရာ “သေနာနံ+ပတိ သေနာပတိ၊
 (ပကတိစစ်သူကြီး)၊ သေနာပတိ ဝိယာတိ သေနာပတိ၊ (အရှင်သာရိပုတြာ)၊ ဓမ္မေနဝ

လိမ့်မည်။” ဣတိ-မိန့်တော် မူပြီ။ ဧဝံ-ဤသို့၊ တာပသံ-သရဒရသေ့ကို၊ ဗျာ-
ကရိတွာ-မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ဓမ္မကထံ-ကို၊ ကထေတွာ-ပြီး၍၊ ဘိက္ခုသံဃ-
ပရိဝုတော-ရဟန်းအပေါင်း ခြံရံအပ်သည်။ (ဟုတွာ)၊ အာကာသံ-သို့၊ ပက္ခန္ဓိ-
ပျံတက်တော်မူပြီ။

သရဒတာပသောပိ-သည်လည်း၊ အန္တေဝါသိကတ္ထေရာနံ-အနီးနေ တပည့်
ဖြစ်ခဲ့သော ထေရ်တို့၏။ သန္တိကံ-အနီးအပါးသို့၊ ဂန္ဓာ-ပျံတက်လိုက်သွား၍၊
သဟာယကဿ-ဖြစ်သော၊ သိရိဝမနကုဋ္ဌုမ္ဗိကဿ-အား၊ သာသနံ-သတင်း
စကားကို၊ ပေသေသိ-ပို့စေပြီ၊ (ကိံ)၊ “ဘန္တေ-တို့! မမ-၏၊ သဟာယကဿ-
အား၊ ‘တေ-၏၊ သဟာယကေန-ဖြစ်သော၊ သရဒတာပသေန-သည်၊ အနော-
မဒသီဗုဒ္ဓဿ-၏၊ ပါဒမူလေ-၌၊ အနာဂတေ-၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇနကဿ-ပွင့်တော်မူ
မည်ဖြစ်သော၊ ဂေါတမဗုဒ္ဓဿ-၏၊ သာသနေ-၌၊ ပဌမအဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနံ-ကို၊
ပတ္ထိတံ-ဆုတောင်းအပ်ပြီ၊ တံ-သည်၊ ဒုတိယအဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနံ-ကို၊ ပတ္ထေဟိ-
ဆုတောင်းလော၊’ ဣတိ-သို့၊ ဝဒေထ-ပြောပေးပါကုန်၊” ဣတိ-ဤသို့ပို့စေပြီ။
[ဣတိတစ်လုံး အကျေကြီး] စ ပန-ဆက်ဦးအံ့၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝတွာ-လျှောက်ပြီး၍၊

ဉာယေနော+သေနာပတိ-တရားနည်းလမ်းဖြင့်သာ သေနာပတိမည်သော အရှင်
သာရိပုတြာ”ဟု ပထမနည်းကို ဆိုသည်။ ဓမ္မေနော၌ ဧဝံဖြင့် ပကတိစစ်သူကြီးကဲ့သို့
မတရားသဖြင့် သေနာပတိမည်သူမဟုတ်ဟု ကန့်သည်။

တစ်နည်း။ ။ ဓမ္မ အဘိဓမ္မော+သေနာပတိ-အဘိဓမ္မာတရားအရာ၌ စစ်သူ
ကြီးဖြစ်သော အရှင်သာရိပုတြာ၊ စစ်မြေပြင်၌ စစ်သူကြီးသည် စစ်သားများ၏ ရှေ့
ဆောင်ဦးစီးဖြစ်သကဲ့သို့ အရှင်သာရိပုတြာသည် လူသားထဲမှ အဦးဆုံး အဘိဓမ္မာ
တရားတော်ကို နာကြားရသူ၊ သိရသူဖြစ်သောကြောင့် အဘိဓမ္မာတရားအရာ၌ ရဟန်း
တော်များ၏ ရှေ့ဆောင်ဦးစီး စစ်သူကြီး ဖြစ်သည်။

တစ်နည်း။ ။ ဓမ္မော ဧဝ+သေနာ ဓမ္မသေနာ-မဂ်တရား၊ ပရိယတ်တရားတည်း
ဟူသော စစ်တပ်၊ ဓမ္မသေနာဝ+ပတိ သာမီ၊ ဇေဋ္ဌကော ဝါ ဥတ္တမော ဝါ ဧတဿ
အတ္ထိတိ ဓမ္မသေနာပတိ-မဂ်တရား၊ ပရိယတ်တရားစစ်တပ်ဟူသော အရှင်သခင်၊
အကြီးမြတ်ဆုံးရှိသော အရှင်သာရိပုတြာ၊ မဂ်တရား၊ ပရိယတ်တရားသည် ကိလေသာ
ရန်သူကို ညှဉ်းဆဲသတ်ဖြတ်တတ်သောကြောင့် စစ်တပ်မည်၏။

ထေရေဟိ-တို့မှ၊ ပုရေတရမေဝ-သာ၍ ရှေးဥျးစွာသာလျှင်၊ ဧကပဿေန-
 အခြားဖက်လမ်းဖြင့်၊ ဂန္ဓာ-၍၊ သိရိဝမ္မနယ-၏၊ နိဝေသနဒွါရေ-နေအိမ်
 တံခါး၌၊ အဋ္ဌာသိ-တည်ပြီ။ သိရိဝမ္မနော-သည်။ “မေ-ငါ၏၊ အယျော-အရှင်
 သည်၊ စိရသံ-ကြာမြင့်မှ၊ အာဂတော ဝတ-ကြွလာပြီတကား၊” ဣတိ-ဤသို့
 ပြော၍၊ အာသနေ-၌၊ နိသီဒါပေတွာ-ထိုင်စေ၍၊ အတ္တနာ-ကိုယ်တိုင်၊ နိစာ-
 သနေ-နိမ့်သောနေရာ၌၊ နိသိန္နော-ထိုင်လျက်၊ “ဘန္တေ! ဝေါ-အရှင်ဘုရားတို့၏၊
 အန္တေဝါသိကပရိသာ-အနီးနေတပည့် ပရိသတ်သည်၊ န ပညာယတိ ပန-
 မထင်ရှားပါသနည်း?” ဣတိ ပုစ္ဆိ။ “သမ္မ-မိတ်ဆွေ! အာမ-အိမ်၊ အမှာကံ-
 တို့၏၊ အဿမံ-ကျောင်းသင်္ခမ်းသို့၊ အနောမဒသီ-မည်တော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓေါ-
 သည်၊ အာဂတော-ကြွလာတော်မူပြီ၊ မယံ-တို့သည်၊ တဿ-ထိုဘုရားရှင်အား၊
 အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဗလေန-အစွမ်းအားဖြင့်၊ သက္ကာရံ-ကောင်းမွန် ရိုသေစွာ
 ပြုစုပူဇော်မှုကို၊ အကရိမှာ-ပြုခဲ့ကုန်ပြီ၊ သတ္တာ-သည်၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော
 ငါတို့အား၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေသိ-ပြီ၊ ဒေသနာပရိယောသာနေ-၌၊ မံ-ကို ဌပေတွာ-
 ၍၊ သေသာ-ကြွင်းသောရသေ့တို့သည်၊ အရဟတ္တံ-သို့ ပတွာ-ရောက်၍၊ ပဗ္ဗဇိ-
 သု-ရဟန်းပြုကုန်ပြီ။ အဟံ-သည်၊ သတ္ထု-၏၊ ပဌမအဂ္ဂသာဝကံ-ဖြစ်သော၊
 နိသဘတ္ထေရံ-နိသဘထေရ်ကို၊ ဒိသွာ-ဖူးမြင်ရ၍၊ အနာဂတေ-၌၊ ဥပ္ပဇနက-
 သ-ပွင့်တော်မူမည်ဖြစ်သော၊ ဂေါတမဗုဒ္ဓဿ နာမ-ဂေါတမမည်တော်မူသော
 ဘုရားရှင်၏၊ သာသနေ-၌၊ ပဌမအဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနံ-ကို၊ ပတ္ထေသိ-ဆုတောင်း
 ခဲ့ပြီ၊ တွမ္ပိ-သည်လည်း၊ တဿ-ထိုဂေါတမဘုရားရှင်၏၊ သာသနေ-၌၊ ဒုတိယ-
 အဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနံ-ကို၊ ပတ္ထေဟိ-ဆုတောင်းလော၊” ဣတိ-ပြီ။ “ဘန္တေ! မယံ-
 ၏၊ ဝါ-မှာ၊ ဗုဒ္ဓေဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ပရိစယော-ပြောဆိုဆုံတွေ့အလေ့အကျင့်
 သည်၊ ဝါ-အကျွမ်းဝင်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ-မရှိပါ။” ဣတိ-ပြောပြီ။ “ဗုဒ္ဓေဟိ-တို့နှင့်၊
 သဒ္ဓိံ-အတူ၊ ကထနံ-ပြောဆိုခြင်းသည်၊ မယံ-၏၊ ဘာရော-တာဝန်သည်၊
 ဟောတု-ဖြစ်ပါစေ၊ တံ-သည်၊ မဟန္တံ-များစွာသော၊ သက္ကာရံ-ကောင်းမွန် ရို
 သေစွာ ပြုအပ်သော ပစ္စည်းကို၊ သဇ္ဇေဟိ-စီရင်ပါလော၊” ဣတိ-ပြီ။

သိရိဝမ္မနော-သည်၊ တဿ-ထိုသရဒရသေ့၏၊ ဝစနံ-ကို၊ သုတွာ-၍၊

အတ္တနော-၏၊ နိဝေသနဒွါရေ-နေအိမ်တံခါး၌၊ ရာဇမာနေန-မင်း၏ အတိုင်း အတာဖြင့်၊ (မင်း၏ ချင့်တောင်းဖြင့်)၊ **အဋ္ဌကရီသမတ္ထံ**-(၈)ကရီသအတိုင်း အရှည်ရှိသော၊ ဌာနံ-အရပ်ကို၊ သမတလံ-ညီညွတ်သော မြေပြင်ရှိသည်ကို၊ ဝါ-ရှိအောင်၊ ကာရေတွာ-ပြုစေ၍၊ ဝါလုကံ-သဲကို၊ သြကိရာပေတွာ-ဖြန့်ကြဲ စေ၍၊ လာဇပဉ္စမာနိ-ပေါက်ပေါက်လျှင် ငါးခုမြောက်ရှိကုန်သော၊ ပုပ္ဖါနိ-ပန်းတို့ကို၊ ဝိကိရာပေတွာ-ကြဲဖြန့်စေ၍၊ နီလုပ္ပလစ္ဆဒနံ-ကြာညိုပန်းအမိုးအကာ ရှိသော၊ မဏ္ဍပံ-မဏ္ဍပ်ကို၊ ကာရေတွာ-ပြုလုပ်စေ၍၊ ဝါ-ဆောက်စေ၍၊ ဗုဒ္ဓါ-သနံ-ဘုရားရှင်တို့၏ နေရာကို၊ ဝါ-ဘုရားရှင်တို့ဖို့ နေရာကို၊ ပညာပေတွာ-ခင်းစေ၍၊ သေသဘိက္ခန္ဓနမ္ပိ-ကြွင်းသော ရဟန်းတို့၏လည်း၊ ဝါ-တို့ဖို့လည်း၊ အာသနာနိ-တို့ကို၊ ပဋိယာဒေတွာ-စီရင်စေ၍၊ မဟန္တံ-ကြီးကျယ်များပြားသော၊ သက္ကာရသမ္မာနံ-ကောင်းစွာပြုအပ်၊ မြတ်နိုးအပ်သော ပစ္စည်းကို၊ သဇ္ဇေတွာ-ပြင်ဆင်ပြီး၍၊ ဝါ-လသော်၊ ဗုဒ္ဓါနံ-တို့ကို၊ နိမန္တနတ္ထာယ-ပင့်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ သရဒတာပသဿ-အား၊ သညံ-အမှတ်သညာကို၊ (အသိကို) အဒါသိ-ပေးပြီ။

အဋ္ဌကရီသမတ္ထံ။ ။ ကရောန္တိ ဧတ္ထ ကသနရောပနာဒိကန္တိ ကရီသာနိ၊ [ကရ+ ဤသ-ဓာန်ဋီ-၁၉၇။] အဋ္ဌ+ကရီသာနိ အဋ္ဌကရီသံ၊ အဋ္ဌကရီသံ+မတ္တာ အသာတိ အဋ္ဌကရီသမတ္ထံ၊ “ကရီသံ စတုရမ္မဏံ(ဓာန်-၁၉၇)”နှင့်အညီ ငှအမ္မဏမျိုးကြလောက် ရာ အရပ်သည် တစ်ကရီသတည်း၊ “ဧကာဒသ ဒေါဏာ တု အမ္မဏံ(ဓာန်-၄၈၄)” ဟူသော ဂါထာအလို ၁၁စိတ်သည် တစ်အမ္မဏဖြစ်ရကား ငှအမ္မဏမျိုးကြလောက် ရာ အရပ်ဟူသည် ၁၁တင်း(၄၄စိတ်)မျိုးကြလောက်ရာ အရပ်တည်း၊ ၈ ကရီသအရပ် ဟူသည် ၈၈ တင်းမျိုးကြလောက်ရာ အရပ်တည်း။

အဆိုအမျိုးမျိုး။ ။ သံ. ၄-၁, ၂၀၀၊ ဒီ. ၄-၂, ၁၇၈၊ အဘိ. ၄-၂, ၅၀၂၊ ဒီဋီ-၂, ၂၁၈၅ ၁၆စိတ်သည် တစ်အမ္မဏဟုလည်းကောင်း၊ မူလဋီ-၂, ၂၃၂၅ ၄စိတ်သည် တစ်အမ္မဏဟုလည်းကောင်း၊ ၆စိတ်သည် တစ်အမ္မဏဟုလည်းကောင်း၊ ဘာဝပ္ပ ကာသဆေးကျမ်း၌ တစ်စိတ်သည် တစ်အမ္မဏဟုလည်းကောင်း အဆိုအမျိုးမျိုးရှိ၏။ ဆက်ဥဒ္ဒါ-ကရီသကို “တစ်ပယ်”ဟု ဘာသာပြန်ကြ၏။ ထိုပယ်သည် ၇တောင်တာဖြင့် စတုရန်း ၂၅တာကို ဆင်းရဲသားပယ်တစ်ပယ်၊ စတုရန်းတာ ၅၀ကို မင်းပယ်တစ်ပယ် ဟု ပယ်၂မျိုးရှိ၏။ ဤ၌ “ရာဇမာနေန”ဟု ဆိုရကား မင်းပယ်ကိုယူ၊ အကျယ်လိုမူ ဓာန်နိသစ်-၃၃၇၊ ၄၈၄၊ တောင်ပေါက်ဓာန်နိ-၁၉၇၈။

တာပသော-သရဒရသေ့သည်၊ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ-သော၊ ဘိက္ခုသံဃံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-
 ပင့်ခေါ်၍၊ တဿ-ထိုသိရိဝဇနသုက္ကယ်၏၊ နိဝေသနံ-နေအိမ်သို့၊ အဂမာသိ-
 သွားပြီ။ သိရိဝဇနောပိ-သည်လည်း၊ ပစ္စုပ္ပန်-ကို၊ ကတွာ၊ တထာဂတဿ-
 ၏၊ ဟတ္ထတော-မှ၊ ပတ္တံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ မဏ္ဍပံ-သို့၊ ပဝေသေတွာ-ဝင်
 စေ၍၊ ပညတ္တာသနေသု-ခင်းထားအပ်သော နေရာတို့၌၊ နိသိန္နဿ-ထိုင်နေ
 တော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ-သော၊ ဘိက္ခုသံဃဿ-အား၊ ဒက္ခိဏောဒကံ-
 အလှူရေကို၊ ဒတွာ-ပေးလှူ၍၊ ပဏီတေန-မွန်မြတ်သော၊ ဘောဇနေန-ဘော
 ဇဉ်ဖြင့်၊ ပရိဝိသိတွာ-ပြုစုလုပ်ကျွေး၍၊ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ-၌၊ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ-
 သော၊ ဘိက္ခုသံဃံ-ကို၊ မဟာရဟေဟိ-မြတ်သူတို့အား ထိုက်ကုန်သော၊ ဝါ-
 အဖိုးများစွာ ထိုက်တန်ကုန်သော၊ ဝတ္ထေဟိ-အဝတ်တို့ဖြင့်၊ အစ္စာဒေတွာ-
 ဖုံးလွှမ်း၍၊ (လှူဒါန်း၍) “ဘန္တေ! အယံ အာရမ္မော-ဤလွန်စွာ အားထုတ်မှု
 သည်၊ အပ္ပမတ္တကဋ္ဌာနတ္ထာယ-အနည်းငယ်သော အတိုင်းအရှည်ရှိသော
 ရာထူးအကျိုးငှာ၊ (သေးငယ်သော ရာထူးအကျိုးငှာ)၊ န-မဟုတ်၊ ဣမိနာဝ
 နိယာမေန-ဤရှင်ရသေ့ထံ သီတင်းသုံးတော်မူခဲ့ပုံနည်းဖြင့်ပင်၊ သတ္တာဟံ-
 ပတ်လုံး၊ အနုကမ္ပံ-အစဉ်သနား စောက်ရှောက်ချီးမြှောက်ခြင်းကို၊ ကရောထ-
 ပြုတော်မူပါကုန်၊” ဣတိ အာဟ။ သတ္တာ-သည်၊ အဓိဝါသေသိ-ပြီ။ သော-
 ထိုသိရိဝဇနသုက္ကယ်သည်၊ တေနေဝ နိယာမေန-ထိုရှင်ရသေ့ပူဇော်ပုံနည်းဖြင့်
 ပင်၊ သတ္တာဟံ-ပတ်လုံး၊ မဟာဒါနံ-ကြီးစွာသောအလှူကို၊ ပဝတ္ထေတွာ-ဖြစ်စေ
 ၍၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဝန္တံတွာ-၍၊ အဇ္ဇလိ-ကို၊ ပဂ္ဂယ-၍၊ ဌိတော-ရပ်လျက်၊ အာဟ-
 ပြီ (ကို) “ဘန္တေ! မမ-၏၊ သဟာယကော-ဖြစ်သော၊ သရဒတာပသော-သည်၊
 ယဿ သတ္ထုဿ-အကြင်မြတ်စွာဘုရား၏၊ ပဌမအဂ္ဂသာဝကော-သည်။

ဒက္ခိဏောဒကံ။ ။ဒက္ခန္တိ ဝဇန္တိ ဧတာယာတိ ဒက္ခိဏာ-ကြီးပွားကြောင်းစေတနာ၊
 [ဒက္ခ+က္ကဏ+အာ၊ (တစ်နည်း) ဒါ+က္ခိဏ+အာ၊ နိတိသုတ္တ-၃၅၇၊ မောင်-၇၊ ၆၀။]
 ဒက္ခိဏာယ+ပဋိသံယုတ္တံ+ဥဒကံ ဒက္ခိဏောဒကံ-အလှူနှင့် စပ်သောရေ၊ ရှေးခေတ်က
 အလှူလှူရာတွင် ရေအိုး၌ ရေထည့်၍ ထိုရေကိုလည်း ဒက္ခိဏောဒကအဖြစ် လှူကြ
 သည်။ (မဟာဘာ-၂၊ ၆၈၈၊ ဝိ. ဋ္ဌ-၃၊ ၄၁၆၊ သာရတ္ထ-၃၊ ၃၄၃၊ ဝိမတိ-၂၊၂၀၁၊၂၀၂)

ဘဝေယျံ-ဖြစ်ရပါလို့၏။ ဣတိ-သို့၊ ပတ္ထေသိ-ဆုတောင်းခဲ့ပြီ၊ အဟမ္မိ-သည်လည်း၊ တဿေဝ-ထိုမြတ်စွာဘုရား၏ပင်၊ ဒုတိယအဂ္ဂသာဝကော-သည်၊ ဘဝေယျံ-ပါလို့၏။” ဣတိ ပတ္ထေမိ-ဆုတောင်းပါ၏။ ဣတိ-သို့လျှောက်ပြီ။

သတ္တာ-သည်၊ အနာဂတံ-အနာဂတ်ကို၊ ဩလောကေတွာ-၍၊ ဝါ-လသော်၊ တဿ-ထိုသိရိဝဇနသူကြွယ်၏။ ပတ္တနာယ-ဆုတောင်းမှု၏၊ သမိဇ္ဈန-ဘာဝံ-ပြည်စုံမည်၏၊ အဖြစ်ကို၊ ဒိသွာ၊ ဗျာကာသိ-မိန့်တော်မူပြီ၊ (ကို)၊ “တွံ-သည်၊ ဣတော-ဤကမ္ဘာမှ၊ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကံ-ကမ္ဘာတစ်သိန်းအလွန်ရှိသော၊ အသချေယျံ-အသချေကို၊ အတိတ္တမိတွာ-လွန်၍၊ ဝါ-လွန်လသော်၊ ဂေါတမဗုဒ္ဓဿ-၏။ ဒုတိယအဂ္ဂသာဝကော-သည်၊ ဘဝိဿသိ-လိမ့်မည်။” ဣတိ-ပြီ။ ဗုဒ္ဓါနံ-တို့၏၊ ဗျာကရဏံ-မိန့်တော်မူအပ်သော စကားကို၊ သုတွာ-ကြားရ၍၊ သိရိဝဇနော-သည်၊ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော-ရွှင်လန်း၊ အပြားအားဖြင့် ရွှင်လန်းသည်၊ (အလွန်ရွှင်လန်းသည်)၊ အဟောသိ-ပြီ။ သတ္တာပိ-သည်လည်း၊ ဘတ္တာနုမောဒနံ-ဆွမ်းနှင့်စပ်သော ဝမ်းမြောက်ကြောင်း (ဝမ်းမြောက်ဖွယ်) တရားစကားကို၊ ဝါ-ဆွမ်းအနုမောဒနာတရားကို၊ ကတွာ-ပြုတော်မူ၍၊ သ-ပရိဝါရော-အခြံအရံနှင့်တကွ ဖြစ်တော်မူသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝိဟာရမေဝ-ကျောင်းသို့သာ၊ ဂတော-ကြွတော်မူပြီ။ ဘိက္ခဝေ-တို့! အယံ-ဤအဂ္ဂသာဝကဆုသည်၊ မမ-၏။ ပုတ္တေဟိ-သားတော်တို့သည်၊ တဒါ-၌၊ ပတ္ထိတပတ္တနာ-တောင့်တအပ်သောဆုတည်း။ တေ-ထိုသားတော်တို့သည်၊ ယထာပတ္ထိတ-မေဝ-အကြင်အကြင်တောင့်တအပ်သောဆုကိုသာ၊ လဘိသု-ကုန်ပြီ။ အဟံ မုခံ ဩလောကေတွာ န ဒေမိ၊ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တေ-မိန့်တော်မူအပ်သော်၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ အဂ္ဂသာဝကာ-တို့သည်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဝန္တိတွာ-၍၊ “ဘန္တေ! မယံ-တို့သည်၊ **အဂါရိယဘူတာ-**

အဂါရိယဘူတာ။ ။ အဂါရဿ+ဟိတံ အဂါရိယံ-အိမ်၏ အစီးအပွားဖြစ်သော လယ်ထွန်ကုန်ရောင်း နွားကျောင်းမှု၊ [အဂါရ+ဣယ၊] အဂါရိယေ+နိယုတ္တာ အဂါရိယာ-အိမ်၏ အစီးအပွားဖြစ်သော လယ်ထွန်ကုန်ရောင်း၊ နွားကျောင်းမှု၌ ယှဉ်သူတို့၊ [အဂါရိယ+ဏာ၊-မဟာနိ၊ ၄-၁၅၂ အဂါရိကရူ။] (တစ်နည်း) အဂါရေ+နိယုတ္တာ အဂါ-

အိမ်နေသူလူဝတ်ကြောင်ဖြစ်ကုန်သည်။ သမာနာ-ကုန်လသော်၊ ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇိ-
 တောင်၌မြတ်သော ပွဲသဘင်ကို၊ ဝါ-တောင်ထိပ်ပွဲသဘင်ကို၊ ဒဿနာယ-
 ကြည့်ရှုခြင်းငှာ၊ ဂတာ-သွားခဲ့ကုန်ပြီ။” က္ကတိ-ဤသို့၊ အဿဇိတ္ထေရဿ-၏။
 သန္တိကာ-မှ၊ ယာဝ သောတာပတ္တိဖလပဋိဝေဓာ-သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို ထိုး
 ထွင်း၍ သိခြင်းတိုင်အောင်၊ သဗ္ဗ-သော၊ ပစ္စုပ္ပန်ဝတ္ထု-ပစ္စုပ္ပန်ဝတ္ထုကို၊ ကထေ-
 တွာ-လျှောက်၍၊ “ဘန္တေ! တေ မယံ-ထိုတပည့်တော်တို့သည်၊ အာစရိယဿ-
 ဖြစ်သော၊ သဗ္ဗယဿ-၏။ သန္တိကံ-သို့၊ ဂန္တာ-၍၊ တံ-ထိုသိဉ္စည်းဆရာကို၊
 တုမှာကံ-ရှင်တော်မြတ်ဘုရားတို့၏၊ ပါဒမူလေ-ခြေတော်ရင်းသို့၊ အာနေတု-
 ကာမာ-ဆောင်လိုကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ တဿ-ထိုသိဉ္စည်းဆရာ၏၊ လဒ္ဓိယာ-
 အယူ၏၊ နိဿာရဘာဝံ-အနှစ်မရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ကထေတွာ-၍၊ က္ကဓ-
 ဤဘုရားရှင်ထံသို့၊ အာဂမနေ-လာခြင်း၌၊ ဝါ-၏၊ အာနိသံသံ-အကျိုးကို၊
 ကထယိမှာ-ပြောခဲ့ပါကုန်ပြီ။ ဘန္တေ! သော-ထိုသိဉ္စည်းဆရာသည်၊ “က္ကဒါနိ-
 ဌ၊ မယံ-ငါ၏၊ အန္တေဝါသိကဝါသော နာမ-အနီးနေတပည့်အဖြစ်ဖြင့် နေခြင်း
 မည်သည်၊ စာဋိယာ-ရေလျှောင်အိုးကြီး၏၊ ဥဒ္ဓန္ဓနဘာဝပပ္ပတ္တိသဒိသော-ရေ
 ငင်ပုန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းနှင့် တူ၏၊ အန္တေဝါသိကဝါသံ-အနီးနေတပည့်
 အဖြစ်ဖြင့် နေခြင်းဖြင့်၊ ဝသိတံ-ငှာ၊ န သက္ခိဿာမိ-နိုင်၊” က္ကတိ-သို့၊ ဝတွာ-
 ပြောလသော်၊ “အာစရိယ-ဆရာ! က္ကဒါနိ-၌၊ မဟာဇနော-သည်၊ ဂန္ဓမာလာ-
 ဒိဟတ္ထော-လျက်၊ ဂန္တာ-၍၊ သတ္တာရမေဝ-ကိုသာ၊ ပူဇေဿတိ-လိမ့်မည်၊
 တုမေ-တို့သည်၊ ကထံ-အဘယ်သို့လျှင်၊ ဘဝိဿထ-ဖြစ်ကုန်မည်နည်း?”
 က္ကတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-ပြောအပ်သော်၊ “က္ကမသ္မိံ လောကေ-၌၊ ပဏ္ဍိတာ-ပညာရှိ
 သူတို့သည်၊ ဗဟူ ကိံ ပန-များကုန်သလော? ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ ဒန္ဓာ-
 ပညာနံ့သူတို့သည်၊ (ဗဟူ ကိံ ပန-လော?)” က္ကတိ-ဤသို့ မေးပြီ၊ “ဒန္ဓာ-တို့
 သည်၊ (ဗဟူ-များပါကုန်၏။)” က္ကတိ-သို့၊ ကထိတေ-ဖြေဆိုအပ်သော်၊ “တေန

ရိယာ-အိမ်၌ ယှဉ်သူတို့၊ [အဂါရ+က္ကက၊ ကကို ယပြု-သံဋီ-၁, ၂၁၂ အနဂါရိယဂ္ဂ၊
 အဂါရိယာ+ဟုတွာ+ဘူတာ အဂါရိယဘူတာ-အိမ်၏အစီးအပွားဖြစ် လယ်ထွန်ကုန်
 ရောင်း, နွားကျောင်းမှု၌ ယှဉ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော လူဝတ်ကြောင်တို့၊ ဝါ-အိမ်၌
 ယှဉ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော လူဝတ်ကြောင်တို့။

ဟိ-လျှင်၊ ပဏ္ဍိတာ-တို့သည်၊ ပဏ္ဍိတဿ-သော၊ သမဏဿ ဂေါတမဿ-
 ၏။ သန္တိကံ-သို့၊ ဂမိဿန္တိ-သွားကြလိမ့်မည်၊ ဒန္ဓာ-တို့သည်၊ ဒန္ဓဿ-သော၊
 မမ-၏။ သန္တိကံ အာဂမိဿန္တိ-လာကြလိမ့်မည်၊ တုမေ-တို့သည်၊ ဂစ္ဆထ-သွား
 ကြလော၊” ဣတိ၊ ဝတ္တာ-ပြောဆို၍၊ အာဂန္တု-လာခြင်းငှာ၊ န ဣစ္ဆိ-အလိုမရှိ၊
 ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ကုန်ပြီ။ တံ-ထိုစကားကို၊ သုတ္တာ-၍၊ သတ္တာ-သည်၊
 “ဘိက္ခဝေ! သဗ္ဗယော-သိဗ္ဗည်းပရိဗိုဇ်သည်၊ အတ္တနော-၏၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတာယ-
 မှားယွင်းသော အယူရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အသာရံ-အနှစ်မဟုတ်သော
 တရားကို၊ ဝါ-အကာတရားကို၊ သာရောတိ-အနှစ်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သာရ-
 ဝ-အနှစ်ဖြစ်သော တရားကိုလည်း၊ အသာရောတိ-အနှစ်မဟုတ်သောတရား
 ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝါ-အကာတရားဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဂဏှိ-ယူပြီ။ တုမေ
 ပန-တို့သည်ကား၊ အတ္တနော-၏၊ ပဏ္ဍိတတာယ-ပညာရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်
 ကြောင့်၊ သာရံ စ-ကိုလည်း၊ သာရတော-အနှစ်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အသာရံ
 စ-ကိုလည်း၊ အသာရတော-အနှစ်မဟုတ်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဥတ္တာ-သိ၍၊
 အသာရံ-ကို၊ ပဟာယ-စွန့်ပယ်၍၊ သာရမေဝ-ကိုသာ၊ ဂဏှိတ္ထ-ယူခဲ့ကုန်ပြီ”
 ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-၍၊ “အသာရေ ၊ ပေ ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပဂေါစရာ” တိ-ဟူကုန်
 သော၊ ဣမာ ဂါထာ-တို့ကို၊ အဘာသိ-ဟောတော်မူပြီ။

**အသာရေ သာရမတိနော၊ သာရေ စာသာရဒဿိနော၊
 တေ သာရံ နာဓိဂစ္ဆန္တိ၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပဂေါစရာ။**

အသာရေ-အနှစ်မမှီး၊ အချည်းနှီးသော၊ ပစ္စည်းလေးဖြာ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ ထို
 ၏ဖြစ်ကြောင်း၊ မကောင်းသော အကာတရား၌၊ သာရမတိနော-အနှစ်ဟုပင်၊
 မှတ်ထင်ခြင်းရှိကြကုန်သော၊ သာရေ စ-အနှစ်ပြည့်စွာ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ထို၏ဖြစ်
 ကြောင်း၊ ကောင်းသော တရားဒေသနာတော်၌ကား၊ အသာရဒဿိနော-အနှစ်
 မဲ့ပင်၊ ရှုမြင်လေ့ရှိကြကုန်သော၊ တေ- ထိုအမှားကိုပင်၊ အမှန်ထင်၍၊ အမြင်
 လွဲကြ၊ လူ့ဗာလတို့သည်၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပဂေါစရာ-ကာမဗျာပါ၊ ဝိဟိံသာဟု၊ မိစ္ဆာ
 အကြံလျှင်၊ ကျက်စားရာရှိကြသည်၊ ဝါ-မှားယွင်းသော အတွေးအခေါ်ဟူ
 သော ကျက်စားရာရှိကြသည်၊ (ဟုတ္တာ- ၍) သာရံ-သီလ သမာဓိ၊ နိဗ္ဗာန်ထိ

အောင်, ကောင်းဘိကျစ်လစ်, အနှစ်တရားကို၊ နာဓိဂစ္ဆန္တိ- ကောင်းစွာပိုင်ပိုင် မရနိုင်ကုန်။ [“တေ”ဟု အနိယမရှိသဖြင့် “ယေ”ဟု အနိယမထည့်၍ “(က) အသာရေ သာရမတိနော၊ (ခ) သာရေ စာသာရဒသိနော၊ (ဂ) တေ၊ ပေ၊ ဂေါစရာ”ဟု ဂုဏိကျယူကာ “(ယေ-အကြင်သူတို့သည်) အသာရေ-၌၊ သာရမတိနော-ကုန်၏။ သာရေ စ-၌ကား၊ အသာရဒသိနော-ကုန်၏။ တေ-တို့သည်၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပဂေါစရာ- သည်၊ (ဟုတွာ- ၍) သာရံ-ကို၊ နာဓိဂစ္ဆန္တိ-ကုန်”ဟုလည်း ပေးနိုင်သည်။]

**သာရဉ္စ သာရတော ဥ တွာ, အသာရဉ္စ အသာရတော၊
တေ သာရံ အဓိဂစ္ဆန္တိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပဂေါစရာ။**

သာရံ-သီလ သမာဓိ, နိဗ္ဗာန်ထိအောင်, ကောင်းဘိကျစ်လစ်, အနှစ် တရားကို၊ သာရတော-အနှစ်ဟူ၍၊ ဥ တွာ စ-သိ၍လည်းကောင်း၊ အသာရံ- အနှစ်မမှီး, အချည်းနှီးသော, ပစ္စည်းလေးဖြာ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ, ထို၏ဖြစ်ကြောင်း, မကောင်းသော အကာတရားကို၊ အသာရတော-အနှစ်မဟုတ်ဟူ၍၊ ဝါ- အကာဟူ၍၊ ဥ တွာ စ-သိ၍လည်းကောင်း၊ တေ-အမှန်အတိုင်းပင်, ကောင်း စွာမြင်၍, အစဉ်ကြီးကုတ်, အားထုတ်ကြဘိ, ထိုပညာရှိတို့သည်၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ- ဂေါစရာ-နေကွမ္မနှင့်, အဗျပါဒါ, အဝိဟိံသာဟု, သမ္မာအကြံလျှင်, ကျက်စားရာ ရှိကုန်သည်၊ ဝါ-မှန်သောအတွေးအခေါ်ဟူသော ကျက်စားရာရှိကြသည်၊ (ဟုတွာ) သာရံ-ကို၊ အဓိဂစ္ဆန္တိ- ကောင်းစွာပိုင်ပိုင် ရရှိနိုင်ကုန်၏။

သာရဉ္စ၊ ပေ၊ ဂေါစရာ။ ။ ရှေ့ဂါထာကဲ့သို့ ဂုဏိကျယူ၍ “(ယေ-တို့သည်) သာရံ-ကို၊ သာရတော-၍၊ (ဇာနန္တိ-သိကုန်၏)၊ ဥ တွာ စ-သိ၍လည်းကောင်း၊ အသာရံ- ကို၊ အသာရတော-၍၊ (ဇာနန္တိ-ကုန်၏)၊ ဥ တွာ စ-ကောင်း၊ တေ-တို့သည်၊ သမ္မာ- သင်္ကပ္ပဂေါစရာ-ကြသည်၊ (ဟုတွာ) သာရံ-ကို၊ အဓိဂစ္ဆန္တိ-ကုန်၏”ဟုလည်း ပေး နိုင်သည်။

တစ်နည်း။ ။ တွာပစ္စည်းသည် ပစ္စုပ္ပန်အနက်ကိုလည်း ဟောနိုင်ရကား အာဂုတ္တိ နည်း, တန္တနည်းစသည်အရ ဥ တွာကို ဇာနန္တိအနက်, မူရင်းဝိသေသနအနက်အား ဖြင့် ှနက်ယူ၍ “(ယေ-တို့သည်) သာရံ-ကို၊ သာရတော-၍၊ ဥ တွာ (ဇာနန္တိ)-သိ ကုန်၏၊ ဥ တွာ စ-သိ၍လည်းကောင်း၊ အသာရံ-ကို၊ အသာရတော-၍၊ ဥ တွာ (ဇာနန္တိ) -ကုန်၏၊ ဥ တွာ စ-ကောင်း၊ တေ-တို့သည်၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပဂေါစရာ-ကြသည်၊

တတ္ထ-ထိုဂါထာတို့၌၊ အသာရေ သာရမတိနောတိ-ကား၊ စတ္တာရော-၄ ပါးကုန်သော၊ ပစ္စယာ-ပစ္စည်းတို့လည်းကောင်း၊ ဒသဝတ္ထုကာ-၁၀ ပါးသော မှီရာအကြောင်းရှိသော၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-မှားသောအယူလည်းကောင်း၊ တဿာ-ထို မှားသောအယူ၏၊ ဥပနိဿယဘူတာ-အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဓမ္မဒေသနာ-တရားဟောခြင်းလည်းကောင်း၊ ဝါ-ဟောအပ်သော တရားလည်းကောင်း၊ ဣတိ အယံ-ဤအလုံးစုံသည်၊ [“ဣတိ-ဤသို့သော၊ အယံ- ဤအလုံးစုံသည်”ဟုလည်း ခွဲပေးနိုင်၏၊] အသာရော နာမ-အသာရမည်၏၊ ဝါ- အနှစ်မဟုတ်သော အကာမည်၏၊ တသ္မိ-ထိုအနှစ်မဟုတ်သော အကာ၌၊ သာရဒိဋ္ဌိနော-အနှစ်ဟု အယူရှိကုန်၏၊ ဣတိ အတ္ထော-ဤကားအနက်။

(ဟုတွာ) သာရံ-ကို၊ အဓိဂစ္ဆန္တိ-ကုန်၏”ဟု ပေး၊ ဆရာတို့ကား ရှေ့နည်းအတိုင်း သီးခြား ပစ္စုပ္ပန်ကြိယာထည့်ပေးတော်မူသည်။ (မဏိ-၁, ၆-၉၊ သင်္ဂြိုဟ်ဘာ-၄၅)

ဒသဝတ္ထုကာ။ ။ ဒသဝတ္ထုကား “(၁) နတ္ထိ ဒိန္နံ, (၂) နတ္ထိ ယိဋ္ဌံ, (၃) နတ္ထိ ဟုတံ, (၄) နတ္ထိ သုကတဒုက္ကတာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကော, (၅) နတ္ထိ အယံ လောကော, (၆) နတ္ထိ ပရော လောကော, (၇) နတ္ထိ မာတာ, (၈)နတ္ထိ ဝိတာ, (၉) နတ္ထိ သတ္တာ ဩပပါတိကာ,(၁၀) နတ္ထိ လောကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သမဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာ ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရစ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္စိကတွာ ပ-ဝေဒေန္တိ”ဟူသော ၁၀ ပါးတို့တည်း။ “ဒသ+ဝတ္ထုနိ ယဿာတိ ဒသဝတ္ထုကာ”ဟုပြု သမာသန္တကပစ္စည်း၊ ပထမ၌ “လျှာခြင်း၏ အကျိုးသည် ရှိမည်မထင်”ဟု တွေးတော၏။ ထိုတွေးတောချိန်၌ ဒိဋ္ဌိမဖြစ်သေး၊ ဝိစိကိစ္ဆာသာ ဖြစ်သေး၏။ ထိုသို့ တွေးတောရာမှ စ၍ “အလျှာ၏ အကျိုးသည် မရှိ”ဟု ဆုံးဖြတ်သော မိစ္ဆာမိမောက္ခနှင့်တကွ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်၏။ ဤနည်းအားဖြင့် အလျှာ၏ အကျိုးမရှိခြင်းကို မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၏ တည်ရာဝတ္ထုဟု ဆိုရလေသည်။

သာရဒိဋ္ဌိနော။ ။သာရမတိနောကို “သာရဒိဋ္ဌိနော”ဟု ဖွင့်သောကြောင့် “မတိနှင့် ဒိဋ္ဌိသည် အရတူ၏”ဟု ပြ၏။ “မညတိ-မှတ်ထင်တတ်၏၊ ဣတိ မတိ”ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အသာရ၌ သာရဟု မှတ်ထင်တတ်သော မိစ္ဆာအယူကို အရကောက်ပါ။ သာရော ဣတိ+မတိ ယေသန္တိ သာရမတိနော၊ ယောနံ နောသုတ်၏ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် အကတရဿ (ဣ)နောက်၌လည်း ယောကို နောပြု၊ “သာရော ဣတိ+ဒိဋ္ဌိ ယေသန္တိ သာရဒိဋ္ဌိနော”၌လည်း နည်းတူ။

သာရေစာ သာရဒသိနောတိ-ကား၊ ဒသဝတ္ထုကာ-၁၀ ပါးသော တည်ရာ အကြောင်းရှိသော၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-သမ္မာဒိဋ္ဌိလည်းကောင်း၊ ဝါ-မဖောက်မပြန်၊ မှန်ကန်သောအမြင်လည်းကောင်း၊ ဝါ-မဖောက်မပြန်၊ မှန်ကန်သော အယူလည်းကောင်း၊ တဿာ-ထိုသမ္မာဒိဋ္ဌိ၏၊ ဥပနိဿယဘူတာ-အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဓမ္မဒေသနာ-တရားဟောခြင်းလည်းကောင်း၊ ဝါ-ဟောအပ်သောတရားလည်းကောင်း၊ ဣတိ အယံ-ဤအလုံးစုံသည်၊ သာရောနာမ-သာရမည်၏၊ ဝါ-အနှစ်မည်၏၊ တသ္မိံ-ထိုသမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ထို၏ ဖြစ်ကြောင်းကောင်းသောတရားဟူသောအနှစ်၌၊ အယံ-ဤသည်ကား၊ န သာရော-အနှစ်မဟုတ်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အသာရဒသိနော-အနှစ်မဟုတ်ဟု ရှုလေ့ရှိကုန်၏။

တေ သာရန္တိ-ကား၊ တံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဂ္ဂဟဏံ-ထိုမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူကို ယူခြင်းကို၊ ဝါ-ထိုယူအပ်သော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ဌိတာ-တည်ကုန်သော၊ တေ-ထိုလူ့ဗာလတို့သည်၊ [ရှေ့၌ “တေ ပဏ္ဍိတာ”ဟူသော အဖွင့်ကို ထောက်၍ ဤသို့ ပေးသည်၊ “ပန” အနက်မရှိ] ကာမဝိတက္ကာဒိနံ-ကာမဝိတက်အစရှိသော ဝိတက်တို့၏၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပဂေါစရာ-မှားသောအကြံဟူသော ကျက်စားရာရှိကုန်သည်၊ ဟုတွာ၊ သီလသာရံ-သီလအနှစ်ကိုလည်းကောင်း၊ သမာဓိသာရံ-သမာဓိအနှစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပညာသာရံ-ဝိပဿနာပညာ၊ မဂ်ပညာအနှစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိမုတ္တိသာရံ-အရဟတ္တဖိုလ်အနှစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနသာရံ-အရဟတ္တဖိုလ်ကို သိမြင်တတ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ပညာအနှစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပရမတ္ထသာရံ-ပရမတ္ထအနှစ်ဖြစ်သော၊ နိဗ္ဗာနဉ္စ-နိဗ္ဗာန်ကိုလည်းကောင်း၊ နာမိဂ္ဂန္တိ-မသိနိုင်ကုန်၊(မရနိုင်ကုန်)။ သာရဉ္စာတိ-ကား၊ တမေဝ သီလသာရာဒိသာရံ-ထိုသီလအနှစ်အစရှိသော အနှစ်ကိုပင်၊ [ဆရာတို့ကား သီလသာရာဒိ သာရံ”ဟု ဝါကျယူ၍ “သီလသာရာဒိ-

မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပဂေါစရာ။ ။ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပအရ “ကာမဝိတက်၊ ဗျာပါဒဝိတက်၊ ဝိဟိသာဝိတက်”တို့ကို ယူစေလို၍ “ကာမဝိတက္ကာဒိနံ ဝသေန”ဟု သရုပ်ကို ပြသည်။ ဂါဝေါ+စရန္တိ ဧတ္ထာတိ ဂေါစရော-နွားတို့၏ ကျက်စားရာ စားကျက်၊ ဂေါစရော ဝိယာတိ ဂေါစရော-နွားစားကျက်နှင့်တူသော မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပစသည်၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပော+ဂေါစရော ယေသန္တိ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပဂေါစရာ။

သီလအနှစ်အစရှိသော၊ တမေဝ သာရုံ-ထိုအနှစ်ကိုပင်”ဟု ပေးတော်မူ၏။ အယံ-
 ဤသီလစသောတရားသည်၊ သာဓော နာမ-အနှစ်မည်၏။ ဣတိ-ဤသို့၊
 (ဥတွာ စ-သိ၍လည်းကောင်း၊) ဝုတ္တပ္ပကာရံ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊
 အသာရုံ-အနှစ်မမှီး၊ ပစ္စည်းလေးဖြာ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ ထို၏ဖြစ်ကြောင်း၊ မကောင်း
 သော တရားဒေသနာကို၊ အယံ-ဤပစ္စည်းလေးဖြာ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ ထို၏ဖြစ်ကြောင်း
 မကောင်းသော တရားဒေသနာသည်၊ အသာဓော နာမ-အနှစ် မဟုတ်သော
 တရားမည်၏။ ဣတိ-ဤသို့၊ ဥတွာ စ-သိ၍လည်းကောင်း။ [အဓိဂစ္ဆန္တိ၌ စပ်၊]
 တေ သာရန္တိ-ကား၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ သမ္မာဒဿနံ-မဖောက်
 မပြန် မှန်ကန်သောအမြင်ကို၊ ဝါ-မဖောက်မပြန် မှန်ကန်သော အယူကို၊
 ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ဌိတာ-တည်ကုန်သော၊ တေ ပဏ္ဍိတာ-ထိုပညာရှိတို့သည်၊
 နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပာဒီနံ-နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပအစရှိသော အကြံတို့၏။ ဝသေန-အစွမ်း
 ဖြင့်၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပဂေါစရာ-မှန်ကန်သော အကြံဟူသော ကျက်စားရာရှိကုန်
 သည်၊ ဟုတွာ-ဖြစ်၍၊ ဝုတ္တပ္ပကာရံ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ တံ သာရုံ-
 ထိုအနှစ်ကို၊ အဓိဂစ္ဆန္တိ-သိနိုင်ကြကုန်၏။ ဝါ-ရကြကုန်၏။ ဣတိ-ဤတွင်
 ဂါထာဖွင့် အပြီးတည်း။ ဂါထာပရိယောသာနေ-၌၊ ဗဟူ-များစွာကုန်သော
 ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ သောတာပတ္တိဖလဒီနိ-သောတာပတ္တိဖိုလ်အစရှိသော
 အကျိုးထူးတို့သို့၊ ပါပဏီသု-ရောက်ကုန်ပြီ၊ သန္နိပတိတာနံ-စုဝေးရောက်လာ
 ကုန်သော ရဟန်းတို့၏။ ဓမ္မဒေသနာ-တရားဒေသနာတော်သည်၊ သာတ္ထိကာ-
 အကျိုးနှင့်တကွ ဖြစ်သည်၊ ဝါ-အကျိုးရှိသည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ ဣတိ-တည်း။

သာရိပုတ္တတ္ထေရဝတ္ထုဘာသာဋီကာပြီး၏။

၉-နန္ဒတ္ထေရဝတ္ထုဘာသာဋီကာ

ယထာ အဂါရန္တိ-အစရှိသော၊ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္တာ ဇေတဝနေ
 ဝိဟရန္တော၊ အာယသ္မန္တိ နန္ဒံ-အရှင်နန္ဒကို၊ အာရဗ္ဗ ကထေသိ။
 ဟိ-ချဲ့၊ သတ္တာ-သည်၊ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော-ဖြစ်စေတော်မူအပ်ပြီးသော
 မြတ်သောဓမ္မစကြာရှိသည်၊ ဝါ-မြတ်သောဓမ္မစကြာကို ဖြစ်စေတော်မူပြီး

(ဟောတော်မူပြီး)သည် (ဟုတ္တာ)၊ ရာဇဂဟံ-သို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ ဝေဠုဝနေ-ဝေဠု
 ဝန်ကျောင်းတိုက်၌၊ ဝိဟရန္တော-နေတော်မူစဉ်၊ “မေ-ငါ၏၊ ပုတ္တံ-သားတော်
 ကို၊ အာနေတွာ-ပင့်ဆောင်၍၊ ဒဿေထ-ပြကြလော၊” ကူတိ-ဤသို့ မိန့်၍၊
 သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇေန-သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည်၊ ပေသိတာနံ-စေလွှတ်အပ်
 ကုန်သော၊ သဟဿသဟဿပရိဝါရာနံ-တစ်ထောင်တစ်ထောင် အခြံအရံ
 ရှိကုန်သော၊ ဒသန္တံ-ဆယ်ယောက်ကုန်သော၊ ဒူတာနံ-တမန်တို့တွင်၊ သဗ္ဗ-
 ပစ္စတော-အလုံးစုံသော တမန်တို့၏ နောက်၌၊ ဝါ-နောက်က၊ ဂန္ဓာ-၍၊
 အရဟတ္တပ္ပတ္တေန-အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သော၊ ကာဠုဒါယိတ္ထေရေန-
 ကာဠုဒါယိထေရ်သည်၊ ဂမနကာလံ-ကြွတော်မူရာအခါကို၊ ဥ-တွာ-၍၊ မဂ္ဂ-
 ဝဏ္ဏံ-လမ်းခရီး၏ဂုဏ်၊ သာယာပုံကို၊ ဝဏ္ဏေတွာ-ချီးမွမ်းလျှောက်ထား၍၊
 ဝိသတိသဟဿဒီကာသဝပရိဝုတော-နှစ်သောင်းသော ရဟန္တာတို့သည်
 ခြံရံအပ်လျက်၊ ကပိလပုရံ-ကပိလမြို့တော်သို့၊ နီတော-ပင့်ဆောင်အပ်သည်၊
 (ဟုတ္တာ)၊ ဉာတိသမာဂမေ-ဆွေတော်မျိုးတော်တို့၏ စုဝေးမိရာ၌၊ ပေါက္ခရ-
 ဝဿံ-ကြာဖက်မိုးကို၊ ဝါ-ကြာဖက်၌ ကျသော မိုးကဲ့သို့ စွပ်စေသူကိုသာ

ပေါက္ခရဝဿံ။ ။ ပေါက္ခရေ+ဝသော ပေါက္ခရဝသော၊ ပေါက္ခရဝသော
 ဝိယာတိ ပေါက္ခရဝသော၊ ပဒုမ္မာကြာဖက်၌ ရေလျှောသကဲ့သို့ မစွပ်စေလိုသူတို့၏
 ကိုယ်၌ ရေမစွပ်အောင် ရွာသောမိုးကို ပဒုမ္မာကြာဖက်ပေါ်၌ ကျသောမိုးနှင့် တူ
 သောကြောင့် “ပေါက္ခရဝဿံ”ဟု ခေါ်သည်။ (ဝိမတိ-၁, ၃၄၊ ၂, ဝိမတိ-၂, ၁၁၂၊
 မဟာဘာ-၁, ၁၉၂)

တစ်နည်း။ ။ ဂဏ္ဍိပုဒ်အလို ကြာဖက်အဆင်းရှိသောမိုးကို “ပေါက္ခရဝဿံ”ဟု
 လည်းကောင်း၊ ဝဒန္တိ(အာစရိယ)ဝါဒအလို ကြာဖက်ပမာဏရှိလျက် ကောင်းကင်
 အလယ်၌ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပေါ်လာ၍ ရာပေါင်းများစွာ ထောင်ပေါင်းများစွာသော
 တိမ်တောင်တိမ်လိပ်တိမ်လွှာများဖြစ်ကာ ရွာသွန်းသောမိုးကို “ပေါက္ခရဝဿံ”ဟု
 လည်းကောင်း ဖွင့်ဆိုသေး၏။ ဂဏ္ဍိပုဒ်အလို “ပေါက္ခရဝဏ္ဏော+ဝသော ပေါက္ခရ-
 ဝသော-ကြာဖက်အဆင်းရှိသောမိုး၊ (ဝဏ္ဏပုဒ်ချေ)”ဟု ပြု၊ ဝဒန္တိဝါဒအလို “ပေါက္ခရ-
 ပုမာဏော+ဝသော ပေါက္ခရဝသော-ကြာဖက်ပမာဏရှိသောမိုး၊ (ပမာဏပုဒ်ချေ)”
 ဟုပြု။ (သာရတ္ထ-၃, ၂၄၅)

စွပ်သော မိုးကို၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိ-ဝေဿန္တရာဇာတ်တော်တရားဟောခြင်း၏ အကြောင်းဝတ္ထုဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကို၊ ဝါ-ဝေဿန္တရာဇာတ်တော်ကို ဟောတော် မူခြင်းငှာ ဖြစ်ပေါ်လာသော အကြောင်းကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ဝေဿန္တရာဇာတ်ကံ- ဝေဿန္တရာ ဇာတ်တော်ကို၊ ကထေတ္တာ-ပြီး၍၊ ပုနဒိဝသေ-၌၊ ပိဏ္ဍာယ-ငှာ၊ ပဝိဋ္ဌော-ဝင်တော်မူသည်၊ (သမာနော)၊ “ဥတ္တိဋ္ဌေ နပ္ပမဇ္ဇေယျာ”တိ-ဟူသော၊ ဂါထာယ-ဖြင့်၊ ပိတရံ-ကို၊ သောတာပတ္တိဖလေ-၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတ္တာ-တည်စေ တော်မူ၍၊ “ဓမ္မဥရေ”တိ-သော၊ ဂါထာယ-ဖြင့်၊ မဟာပဇာပတိ-မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိဂေါတမီကို၊ သောတာပတ္တိဖလေ-၌လည်းကောင်း၊ ရာဇနံ- သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးကို၊ သကဒါဂါမိဖလေ စ-၌လည်းကောင်း၊ ပတိဋ္ဌာပေသိ- တည်စေတော်မူပြီ။ ပန-ဆက်ဥူးအံ့၊ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ-၌၊ ရာဟုလမာတု- ဂုဏကထံ-ရာဟုလာမယ်တော်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးနှင့် စပ်သောစကားကို၊ နိဿာယ-၍၊ စန္ဒကိန္နရီဇာတ်ကံ-စန္ဒကိန္နရီဇာတ်တော်ကို၊ ကထေတ္တာ-၍၊ တတော-ထိုနေ့မှာ၊ တတိယဒိဝသေ-သုံးရက်မြောက်နေ့၌ နန္ဒကုမာရဿ-နန္ဒ မင်းသား၏၊ အဘိသေကဂေဟပ္ပဝေသနဝိဝါဟမင်္ဂလေသု-အိမ်ရှေ့မင်း အဘိသိက်ခံသောမင်္ဂလာ၊ အိမ်ရှေ့မင်း၏ နန်းသစ်သို့ ဝင်ရောက်ခြင်းမင်္ဂလာ၊ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်းမင်္ဂလာတို့သည်၊ ပဝတ္တမာနေသု-ဖြစ်ကုန်လသော်။

အတ္ထုပ္ပတ္တိ။ ။ အရိယတေ အဝဂမိယတေတိ အတ္ထော-သိအပ်သော အကြောင်းဝတ္ထု၊ အတ္ထဿ+ဥပ္ပတ္တိ အတ္ထုပ္ပတ္တိ-အကြောင်းဝတ္ထု၏ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း၊ ဝါ-အကြောင်းအရာအဖြစ်အပျက်(ဒီဋီ-၁, ၅၇၊ သီဘာ-၁, ၃၁၈)။ (တစ်နည်း) အတ္ထသဒ္ဓါ ဟေတုအနက်ဟော ယူ၍ “ဓမ္မဒေသနာယ အတ္ထော ဟေတု ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဧတ္ထာတိ အတ္ထုပ္ပတ္တိ-တရားဟောခြင်း၏ အကြောင်း၏ ဖြစ်ရာပစ္စုပ္ပန်ဝတ္ထု”ဟုလည်း ကောင်း၊ ပယောဇနအနက်ဟောယူ၍ “ဓမ္မဒေသနာဒိကော အတ္ထော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဧတာယာတိ အတ္ထုပ္ပတ္တိ-တရားဟောခြင်းစသော အကျိုး၏ ဖြစ်ကြောင်း ပစ္စုပ္ပန်ဝတ္ထု” ဟုလည်းကောင်း ပြုပါ။ (ဝိမတိ-၁, ၉၀၊ ပါရာဘာ-၂, ၁၀၆)

အဘိသေက... မင်္ဂလေသု ။ ။ ဤ၌ မင်္ဂလာ ၃မျိုးသာ ဆို၏၊ ဝိ. ၄-၃, ၌ “(၁) ကေသဝိဿဇူနံ-ဆံထုံးဖြည့်ခြင်းမင်္ဂလာ (၂) ပဋူဗန္ဓော-နဖူး၌ သင်းကျစ်ပြားကို ဖွဲ့ခြင်းမင်္ဂလာ (၃) ယရမင်္ဂလံ-အိမ်ရှေ့မင်း၏ နန်းသစ်တက်မင်္ဂလာ (၄) အာဝါဟ-

ပိဏ္ဍာယ-ငှာ၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်တော်မူ၍၊ နန္ဒကုမာရဿ-၏၊ ဟတ္ထေ-၌၊ ပတ္တံ-ကို၊ ဒတွာ-၍၊ မင်္ဂလံ-မင်္ဂလာတရားတော်ကို၊ ဝတွာ-ဟောတော်မူ၍၊ အာ-သနာ-မှ၊ ဥဋ္ဌာယ-၍၊ ပက္ကန္တော-ဖဲကြွတော်မူလသော်၊ နန္ဒကုမာရဿ-၏၊ ဟတ္ထတော-မှ၊ ပတ္တံ-ကို၊ န ဂဏှိ-ယူတော်မမူ။ သောပိ-ထိုနန္ဒမင်းသားသည် လည်း၊ တထာဂတဂါရဝေန-မြတ်စွာဘုရား၌ လေးစားသူ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-မြတ်စွာဘုရား၌ လေးစားခြင်းကြောင့်၊ “ဘန္တေ! ဝေါ-အရှင်ဘုရားတို့၏၊ ပတ္တံ-ကို၊ ဂဏှထ-ယူတော်မူပါကုန်၊” ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တံ-လျှောက်ခြင်းငှာ၊ နာသက္ခိ-နိုင်၊ ဧဝံ ပန-ဤသို့ကား၊ စိန္တေသိ၊ (ကိ)၊ “သောပါနသီသေ-စောင်းတန်းဥှး၌၊ (လှေခါးထိပ်၌)၊ ပတ္တံ-ကို၊ ဂဏှိဿတိ-ယူတော်မူလိမ့်မည်၊” ဣတိ-ပြီ။ သတ္တာ-သည်၊ တသ္မိမ္မိ ဌာနေ-ထိုစောင်းတန်းအရပ်၌လည်း၊ န ဂဏှိ-ယူတော်မမူ။ ဣတရော-အခြားသော နန္ဒမင်းသားသည်၊ “သောပါနပါဒမူလေ-စောင်းတန်းခြေရင်း၌၊ (လှေခါးခြေရင်း၌)၊ ဂဏှိဿတိ-မည်၊” ဣတိ စိန္တေသိ။ သတ္တာ-သည်၊ တတ္ထာပိ-ထိုစောင်းတန်းခြေရင်း၌လည်း၊ န ဂဏှိ။ ဣတရော-သည်၊ “ရာဇင်္ဂဏေ-မင်းရင်ပြင်၌၊ ဂဏှိဿတိ၊” ဣတိ စိန္တေသိ။ သတ္တာ-သည်၊ တတ္ထာပိ-ထိုမင်းရင်ပြင်၌လည်း၊ န ဂဏှိ။ ကုမာရော-မင်းသားသည်၊ နိဝတ္တိတု-ကာမော-ပြန်လှည့်လိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အရုစိယာ-အလိုမရှိသဖြင့်၊ ဝါ-အလိုမရှိဘဲ၊ ဂစ္ဆန္တော-လိုက်သွားရလသော်၊ သတ္ထုဂါရဝေန-မြတ်စွာဘုရား၌ လေးစားသူ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-မြတ်စွာဘုရား၌ လေးစားခြင်းကြောင့်၊ “ပတ္တံ-ကို၊ ဂဏှထ-ကုန်၊” ဣတိ ဝတ္တံ-ငှာ၊ န သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်။ “ဣမ-ဤအရပ်၌၊ ဂဏှိဿတိ၊ ဧတ္ထ-ထိုအရပ်၌၊ ဂဏှိဿတိ၊” ဣတိ-သို့ စိန္တေန္တော-လျက်၊ ဂစ္ဆတိ-လိုက်သွား၏။

တသ္မိံ ခဏေ-၌၊ အညာ-အခြားကုန်သော၊ ဣတ္ထိယော-တို့သည်၊ တံ-

မင်္ဂလံ-ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်းမင်္ဂလာ (၅) ဆတ္တမင်္ဂလံ-အိမ်ရှေ့ထီးဖြူဆောင်းခြင်း မင်္ဂလာ”ဟု မင်္ဂလာ ၅မျိုး ဆို၏။ ထို့ပြင် အံ. ဋ-၁, ၂၄၄၌ “ဝိဝါဟ”အစား “အာဝါဟ” ဟု ရှိ၏။ ဥဒါန. ဋ-၁၅၁၊ အပ. ဋ-၁, ၁၀၇၊ ဇာ. ဋ-၁, ၁၀၆တို့၌ကား ဓမ္မ. ဋအတိုင်း ပင် “ဝိဝါဟ”ဟု ရှိ၏။

ထိုနန္ဒမင်းသားကို ဒိသွာ-၍၊ ဇနပဒကလျာဏီယာ-ဇနပဒကလျာဏီမင်းသမီးအား၊ (ရူပနန္ဒာမင်းသမီးအား)၊ အာစိက္ခိသု-ပြောကုန်ပြီ၊ (ကိ)၊ “အယျေ-အရှင်မ! ဘဂဝါ-သည်၊ နန္ဒကုမာရ်-ကို၊ ဂဟေတွာ-ခေါ်၍၊ ဂတော-ကြွတော်မူပြီ၊ တုမေဟိ-အရှင်မတို့နှင့်၊ တံ-ထိုနန္ဒမင်းသားကို၊ ဝိနာ-ကွဲအောင်၊ ကရိ-သတိ-ပြုတော်မူလိမ့်မည်။” ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ သာ-ထိုဇနပဒကလျာဏီမင်းသမီးသည်၊ ပဋ္ဌရန္တေဟေဝ-ယိုစီးကျနေသည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ-

ဇနပဒကလျာဏီယာ။ ။ ဇနပဒမိ+ကလျာဏီ ဇနပဒကလျာဏီ-ဇနပုဒိနယ်ပယ်တစ်ခုလုံး၌ ကောင်းသောဂုဏ်အင်္ဂါရှိသော မင်းသမီး၊ “မည်း-ဖြူ-ဆူ-ကြုံ၊ နိမ့်-မြင့်တုံ၊ မှတ်ကုန်ပြစ်ပေါ့”ဟူသည်နှင့်အညီ မည်းလွန်းခြင်း၊ ဖြူလွန်းခြင်း၊ ဝလွန်းခြင်း၊ ပိန်လွန်းခြင်း၊ နိမ့်လွန်းခြင်း၊ မြင့်လွန်းခြင်းအားဖြင့် ကိုယ်၏အပြစ်ပေါ့ရှိသည်။ ဇနပဒကလျာဏီသည် ထိုအပြစ်ပေါ့ကင်းလွတ်၍ လူလောက်လည်းမက နတ်လောက်လည်းမကျ (လူမက၊ နတ်မမျှ) အလွန်လှသော မင်းသမီးတည်း။

ကောင်းခြင်း၅ဖြာ။ ။ ကောင်းခြင်း ၅ဖြာကား “ဆဝိကလျာဏ၊ မံသကလျာဏ၊ နဟာရုကလျာဏ၊ အဋ္ဌိကလျာဏ၊ ဝယကလျာဏ”တို့တည်း။ ထိုတွင် ညဉ့်မှောင်မိုက်သောအခါ ၁၂တောင်ရှိသော အခန်း၌ မီးမထွန်းဘဲ ကိုယ်ရောင်ဖြင့် လင်းခြင်းသည် အသားအရေ၏ ကောင်းခြင်းမည်၏။ သန္တာရိုးကဲ့သို့ လက်ဖဝါးခြေဖဝါး နှုတ်ခမ်းဖျားတို့၏ နီမြန်းခြင်းသည် အသားအသွေး၏ ကောင်းခြင်းမည်၏။ လက်သည်းခြေသည်းတို့၏ အသားမှ မလွတ်သောအရပ်၌ ချိပ်ရည်ဖြင့် ဆိုးအပ်သကဲ့သို့ နီ၍ အသားမှ လွတ်သော အရပ်၌ကား နီရည်ကဲ့သို့ ဖြူဖွေးနေခြင်းသည် အကြော၏ ကောင်းခြင်းမည်၏။ ကောင်းစွာဆေးကြောအပ်သော ဝရဇိန်ကဲ့သို့ သွားတို့၏ ညီညာဖြူစင်ခြင်းသည် အရိုး၏ကောင်းခြင်းမည်၏။ အသက်၁၂၀ရှိသော်လည်း ၁၆နှစ်အရွယ်ကဲ့သို့ အရေမတွန့်၊ ဆံမဖြူခြင်းသည် အရွယ်၏ကောင်းခြင်းမည်၏။ ဤသို့ ကောင်းခြင်း ၅ဖြာနှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် ဇနပဒကလျာဏီမည်၏။ (သာရတ္ထ-၃၊ ၃၊ ၂၄၈-၉၊ အံဋီ-၁၊ ၁၈၇၊ ဓမ္မဋီ-၄၉) [ဓမ္မ. ၄-၁၊ ၂၄၄၌ “နဟာရုကလျာဏ”နေရာဝယ် “ကေသကလျာဏ-ဆံပင်၏ ကောင်းခြင်း”ဟုလည်းကောင်း၊ ဥဒါန. ၄-၁၅၂၌ “နခကလျာဏ”ဟုလည်းကောင်း ဆို၏။]

တပေါက်ပေါက်ကျနေသည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဥဒကဗိန္နုဟိ-ရေပေါက်
 တို့ဖြင့်၊ အမုလ္လိခိတေဟိ-တစ်ဝက်တစ်ပျက်သာ ဖြီးအပ်ပြီးကုန်သော၊ (ပြီး၍
 မပြီးသေးကုန်သော)၊ ကေသေဟိ-ဆံပင်တို့ဖြင့်၊ ဝေဂေန-အဟုန်ဖြင့်၊ ဝါ-လျင်
 မြန်စွာ၊ ဂန္ဓာ-၍၊ “အယျပုတ္တ-အရှင့်သား! တုဝဋ္ဋံ ခေါ-မြန်မြန်သာလျှင်၊ အာ-
 ဂစ္ဆေယျာသိ-ပြန်လာခဲ့ပါလော၊” ဣတိ အာဟ။ တဿာ-ထိုနန္ဒမင်းသား၏၊ ဟဒယေ-စိတ်နှလုံး၌၊
 တိရိယံ-ကန်လန်၊ ပတိတွာ ဝိယ-ကျသကဲ့သို့၊ ငွိတံ-တည်ပြီ၊ သတ္တာပိ-သည်
 လည်း၊ အဿ-ထိုနန္ဒမင်းသား၏၊ ဟတ္ထတော-မှ၊ ပတ္တံ-ကို၊ အဂ္ဂဏှိတွာဝ-
 မယူမူ၍ သာလျှင်၊ တံ-ထိုနန္ဒမင်းသားကို၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ နေတွာ-ဆောင်တော်
 မူ၍၊ “နန္ဒ-နန္ဒ! ပဗ္ဗဇိဿသိ-ရဟန်းပြုမည်လော၊” ဣတိ-သို့၊ အာဟ-မေး
 တော်မူပြီ။ သော-ထိုနန္ဒမင်းသားသည်၊ ဗုဒ္ဓဂါရဝေန-ကြောင့်၊ “န ပဗ္ဗဇိဿာမိ-
 ရဟန်းမပြုနိုင်ပါ၊” ဣတိ-သို့၊ အဝတွာ-မလျှောက်မူ၍၊ “အာမ-မှန်ပါ၊ ပဗ္ဗဇိ-
 သာမိ-ပါမည်၊” ဣတိ အာဟ။ သတ္တာ-သည်၊ “တေန ဟိ-လျှင်၊ နန္ဒ-ကို၊
 ပဗ္ဗာဇေထ-ရဟန်းဖြစ်စေကြလော၊” ဣတိ အာဟ။ သတ္တာ-သည်၊ ကပိလပုရ-
 ကပိလမြို့တော်သို့၊ ဂန္ဓာ-ရောက်တော်မူ၍၊ တတိယဒိဝသေ-သုံးရက်မြောက်
 နေ၌၊ နန္ဒ-ကို၊ ပဗ္ဗာဇေသိ-ရဟန်းဖြစ်စေတော်မူပြီ။

ဥပမုလ္လိခိတေဟိ ကေသေဟိ။ ။ “ဥဒကဗိန္နုဟိ”စသည်တို့၌ “သာ ဘိန္နေန
 သီသေန ပုဂ္ဂရန္တေန လောဟိတေန(မ-၁, ၁၇၇)”ကဲ့သို့ ဣတ္ထမ္ဘူလက္ခဏအနက်၌
 တတိယာသက်။ [ဥပမုလ္လိခိတေဟိ ကေသေဟိတိ ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏေ ကရဏဝစနံ၊
 ဝိပွကတုလ္လိခိတေဟိ ကေသေဟိ ဥပလက္ခိတာတိ အတ္ထော၊ “အမုလ္လိခိတေဟိ”တိပိ
 ပဌန္တိ။ ဥလ္လိခနန္တိ စ ဖဏကာဒိဟိ ကေသသဏ္ဍာပနံ၊ အမုကာရဝိဓာနန္တိပိ ဝဒန္တိ-
 ဥဒါန. ဋ- ၁၅၃၊ ဓမ္မဋီ-၄၉။]

တတိယဒိဝသေ။ ။ ဘုရားရှင်သည် ဘုရားဖြစ်တော်မူသည့်နှစ် မဟာသက္က
 ရာဇ် ၁၀၃ခုနှစ် တပေါင်းလပြည့်ကျော် ၁ရက်နေ့၌ ရာဇဂြိုဟ်မြို့မှ စတင်ထွက်ခွာ
 တော်မူခဲ့၏။ ယူဇနာ (၆၀)ခရီးကို တစ်နေ့တစ်ယူဇနာ ကြွတော်မူခဲ့ရာ ၂လပြည့်သော
 အခါ၌ ကပိလဝတ်သို့ ရောက်တော်မူသည်၊ ၂လပြည့်သောအခါဟူသည် နောက်နှစ်

သတ္တမေ-ခုနစ်ရက်မြောက်သော၊ ဒီဝသေ-နေ့၌၊ ရာဟုလမာတာ-သည်၊ ကုမာရ်-ရာဟုလာမင်းသားကို၊ အလင်္ကာရိတ္တာ-တန်ဆာဆင်၍၊ ဘဂဝတော-၏။ သန္တိကံ-သို့၊ ပေသေသိ-စေလွှတ်ပြီ၊ (ကိ-အဘယ်သို့မှာ၍ စေလွှတ်သနည်း?) “တာတ-ချစ်သား! ဝိသတိသဟဿသမဏပရိဝုတံ-နှစ်သောင်းသော ရဟန်းခြံရံအပ်သော၊ ဝါ-ခြံရံအပ်လျက်၊ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ-ရွှေအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိတော်မူသော၊ ဗြဟ္မရူပိဝဏ္ဏံ-ဗြဟ္မာ၏ အဆင်းကဲ့သို့သော အဆင်းရှိတော်မူသော၊ ဧတံ သမဏံ-ဤရဟန်းတော်ကို၊ ပဿ-ကြည့်စမ်း

(၁၀၄-ခုနှစ်) ကဆုန်လပြည့်ကျော် ၁ရက်နေ့တည်း၊ ထိုနေ့တွင် ပေါက္ခရာဝဿမိုးကို ရွာစေ၍ ဝေဿန္တရာဇာတ်တော်ကို ဟောတော်မူသည်။

နောက်နေ့ (ကဆုန်လပြည့်ကျော် ၂ရက်နေ့)တွင် ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးအား “ဥတ္တိဋ္ဌေ နပ္ပမဇ္ဇေယျ”စသော ဂါထာကို ဟောတော်မူ၍ သောတာပန်တည်စေသည်။ “ဓမ္မဝ္ဗရေ”စသော ဂါထာကို ဆက်ဟောတော်မူ၍ မိထွေးတော် ဂေါတမိအား သောတာပန်တည်စေကာ ခမည်းတော်သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးအား သကဒါဂါမ်တည်စေသည်။ ဆက်၍ ယသောဓရာအဆောင်သို့ ကြွတော်မူကာ စန္ဒကိန္နရီဇာတ်တော်ကို ဟောတော်မူသည်။ ဤနေ့(ကဆုန်လပြည့်ကျော် ၂ရက်နေ့)၌ပင် နန္ဒမင်းသားကို ရဟန်းပြုစေသည်ဟု ဝိ. ဋ-၃၊ ၂၉၀၌ ဆို၏။ ထိုဝိ. ဋအဆိုသည် “တတိယဒီဝသေ-၃ရက်မြောက်နေ့ (ကဆုန်လပြည့်ကျော် ၃ရက်နေ့)”ဟူသော ဤဓမ္မ. ဋအဆိုနှင့် ကွဲလွဲနေသည်။ ဤသို့ အဆိုကွဲလွဲခြင်းမှာ ထိုထိုဘာဏကဆောင်တို့ ဆောင်ယူလာသည့် အတိုင်း ဆိုခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ (သာရတ္ထ-၃၊ ၂၅၀)]

ဗြဟ္မရူပိဝဏ္ဏံ။ ။ ဗြဟ္မာနော+ရူပံ ဗြဟ္မရူပံ၊ ဗြဟ္မရူပမေဝ ဗြဟ္မရူပီ၊ ဤပစ္စည်းသကတ္ထ(နိဒီ-၃၃၈)၊ ဗြဟ္မရူပီ ဝိယ+ဝဏ္ဏော ယဿာတိ ဗြဟ္မရူပိဝဏ္ဏော၊ (တစ်နည်း) “ရူပံ+ဧတဿ အတ္ထိတိ ရူပီ၊ ဗြဟ္မာ စ+သော+ရူပီ စာတိ ဗြဟ္မရူပီ-ရုပ်ရှိသောရူပဗြဟ္မာ၊ ဗြဟ္မရူပိနော+ဝဏ္ဏော ဗြဟ္မရူပိဝဏ္ဏော-ရုပ်ရှိသော ရူပဗြဟ္မာ၏ ရုပ်ပုံသဏ္ဍာန်၊ ဗြဟ္မရူပိဝဏ္ဏော ဝိယ+ဝဏ္ဏော ယဿာတိ ဗြဟ္မရူပိဝဏ္ဏော-ရုပ်ရှိသော ရူပဗြဟ္မာ၏ ရုပ်ပုံသဏ္ဍာန်နှင့်တူသော ပုံသဏ္ဍာန်ရှိတော်မူသော ဘုရားရှင်၊ (ရှေ့ဝဏ္ဏပုဒ်ကိုချေ)”ဟုလည်း ကြံကြသေး၏။ ဝိ. ဋ-၃၊ ၂၉၀၌ “ဗြဟ္မရူပဝဏ္ဏံ”ဟု ရှိ၍ “ဗြဟ္မရူပဝဏ္ဏန္တိ ဗြဟ္မရူပသမာနရူပံ-ဗြဟ္မာ၏ ရုပ်ပုံသဏ္ဍာန်နှင့်တူသော ပုံသဏ္ဍာန်ရှိတော်မူသော (သာရတ္ထ-၃၊ ၂၅၀၊ ဝိမတိ-၂၊ ၁၁၄)”ဟု ဖွင့်၏။

လော၊ အယံ-ဤရဟန်းတော်သည်၊ တေ-သင်သားတော်၏၊ ပိတာ-ခမည်းတော်တည်း၊ ဧတဿ-ဤသင့်ခမည်းတော်၏၊ ဝါ-မှာ၊ မဟန္တာ-ကြီးမားကုန်သော၊ နိဓိကုမ္ဘိယော-ရွှေအိုးငှလုံးတို့သည်၊ အဟေသံ-ရှိခွဲကုန်ပြီ။ တာ-ထိုရွှေအိုးကြီးငှလုံးတို့ကို၊ အဿ-ထိုသင့်ခမည်းတော်၏၊ နိက္ခမနတော-တောထွက်တော်မူရာနေ့မှာ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ န ပဿာမ-မမြင်တွေ့ရတော့ကုန်၊ ဂစ္ဆသွားချေ၊ နံ-ထိုသင့်ခမည်းတော်ကို၊ ဒါယဇ္ဇံ-အမွေကို၊ ယာစဿု-တောင်းချေလော၊ (ကိ-အဘယ်သို့ ပြော၍ တောင်းရမည်နည်း?) ‘တာတ-ခမည်းတော်! အဟံ-ကျွန်တော်သည်၊ ကုမာရော-မင်းသားပါတည်း၊ အဘိသေကံ-အဘိသိက်ရေစင်သို့၊ ပတ္တာ-ရောက်၍၊ [တစ်နည်း-အဘိသေကံ ပတ္တာ-အဘိသိက်ခံ၍၊ စက္ကဝတ္တိ-စကြာမင်းသည်၊ ဘဝိဿာမိ-ဖြစ်လိမ့်မည်၊ (ဖြစ်လိုပါ၏)၊ မေ-အား၊ ဓနေန-ဥစ္စာဖြင့်၊ အတ္ထော-အလိုရှိပါ၏၊ မေ-အား၊ ဓနံ-ကို၊ ဒေဟိ-ပေးတော်မူပါ။ ဟိ-တောင်းသင့်၏၊ ပုတ္ထော-သားတော်သည်၊ ပိတု-ခမည်းတော်၏၊ သန္တကဿ-ဥစ္စာ၏၊ သာမိကော-အရှင်ပါတည်း၊’ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ (ယာစဿု-လော) ဣတိ-ဤသို့ မှာ၍ စေလွတ်ပြီ။ [ဣတိတစ်လုံး ကြေ၊ ဝိ. ဋ္ဌ-၃၊ ၂၉၀အလို ကုမာရောနောင် ပုဒ်ထီးမရှိ၊ အဟံမှစ၍ ဘဝိဿာမိအထိ တစ်ဝါကျတည်းဖြစ်၏။ “တာတ၊ အဟံ ကုမာရော-ကျွန်ုပ်မင်းသားသည်။ . . ဘဝိဿာမိ” ဟု ဆရာတို့ ပေးတော်မူ၏။] ကုမာရော-သည်၊ ဘဂဝတော-၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ ဂန္နာဝ-

မဟန္တာ နိဓိကုမ္ဘိယော။ ။ “နိဓိကုမ္ဘိယော” ဟု ရှိပုံကို ထောက်လျှင် ဣဝဏိက စသောသုတ်အရ ဤပစ္စည်းသက်၍ “မဟန္တိ” သို့မဟုတ် “မဟန္တိယော” ဟု ရှိသင့်သည်။ (တစ်နည်း) လိင်္ဂဝိပလ္လာသကြံပါ။ ဝိ. ဋ္ဌ-၃၊ ၂၉၀၊ အပ. ဋ္ဌ-၁၊ ၁၀၇၊ ဇ. ဋ္ဌ-၁၊ ၁၀၇တို့အတိုင်း “မဟန္တာ နိဓယော” ဟု ရှိလျှင် ပိုကောင်းသည်။

ဗျာဿ။ ။ “မဟန္တာ နိဓယော(ဝိ. ဋ္ဌ-၃၊ ၂၉၀)” ကို စွဲရသောကြောင့် သာရတ္ထ-၃၊ ၂၅၀၌ “ဗျာဿ” ကို “တေ+အဿ” ဟု ပုဒ်ဖြတ်ပြသည်။ ဤ၌ “နိဓိ-ကုမ္ဘိယော” ကို စွဲရသောကြောင့် “တာ+အဿ” ဟု ဖြတ်၊ ယလာ။ (တစ်နည်း) တယာ-တယီနံ တကာရော တွတ္တံ ဝါ၌ ဝါသဒ္ဓါဖြင့် တကို တျပြု(ဝိဗော-၈၀)။ သာရတ္ထအတိုင်း “တေ+အဿ” ဟု ဖြတ်လိုမှု တေ၌ လိင်္ဂဝိပလ္လာသကြံ။ (တစ်နည်း) တသဒ္ဓါနှင့် အနက် တူ တျသဗ္ဗနာမ်ပုဒ်တစ်မျိုး ရှိ၏။ ထိုအလို “ဗျာ+အဿ” ဟု ဖြတ်ပါ။ (နိဒိ-၁၂၁၊ ၁၂၂)။

ရောက်၍သာ၊ ဝါ-ရောက်လျှင်ရောက်ချင်းပင်၊ ပိတုသိနေဟံ-ဖခင်၌ ဖြစ်သော ချစ်ခြင်းကို၊ ပဋိလဘိတွာ-ရ၍၊ ဟဋ္ဌစိတ္တော-ရွှင်လန်းသော စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)။ “သမဏ-အို...ရဟန်း! တေ-၏၊ ဆာယာ-အရိပ်တော်သည်၊ သုခါ-အေးချမ်းလှပါ၏။” ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-၍၊ အညမ္ပိ-အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ဗဟုံ-များစွာသော၊ အတ္တနော-အား၊ အနုရူပံ-သင့်လျော်သော စကားကို၊ ဝဒန္တော-ပြောလျက်၊ အဋ္ဌာသိ-တည်ပြီ။ ဘဂဝါ-သည်၊ ကတဘတ္တကိစ္စော-သည်၊ (ဟုတွာ)။ အနုမောဒနံ-ကို၊ ကတွာ-၍၊ အာသနာ-မှ၊ ဥဋ္ဌာယ-၍၊ ပက္ကာမိ-ဖဲကြွတော်မူပြီ။ ကုမာရောပိ-သည်လည်း၊ “သမဏ-အို...ရဟန်း! မေ-သားတော်အား၊ ဒါယဇ္ဇံ-အမွေကို၊ ဒေဟိ-ပေးပါလော၊ သမဏ! မေ-အား၊ ဒါယဇ္ဇံ-ကို၊ ဒေဟိ-လော။” ဣတိ-ဤသို့ တတွတ်တွတ်ပြော၍၊ ဘဂဝန္တံ-သို့၊ အနုဗန္ဓိ-လိုက်ပြီ။ ဘဂဝါပိ-သည် လည်း၊ ကုမာရံ-ကို၊ န နိဝတ္တာပေသိ-မပြန်စေ၊ ပရိ-ဇနောပိ-ပတ်ဝန်းကျင် လူအပေါင်းသည်လည်း၊ (အခြွေအရံလူအပေါင်းသည်လည်း)။ ဘဂဝတာ-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-အတူ၊ ဂစ္ဆန္တံ-လိုက်သွားနေသော မင်းသားကို၊ နိဝတ္ထေတံ-ပြန်စေခြင်းငှာ၊ နာသက္ခိံ-မစွမ်းနိုင်။ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ သော-ထိုရာဟုလာမင်းသားသည်၊ ဘဂဝတာ-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-အတူ၊ အာရာမမေဝ-ကျောင်းတိုက်သို့သာ၊ အဂမာသိ-လိုက်သွားပြီ။

တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ စိန္တေသိ-ပြီ၊ (ကိံ)။ “အယံ-ဤရာဟုလာမင်းသားသည်၊ ပိတု-ခမည်းတော်၏၊ သန္တကံ-ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ယံ ဓနံ-အကြင်ဥစ္စာကို၊ ဣစ္ဆတိ-အလိုရှိ၏၊ တံ-ထိုဥစ္စာသည်၊ ဝဋ္ဋနဂတံ-ဝဋ္ဋဒုက္ခသို့ အစဉ်လိုက်၏၊ ဝါ-ဝဋ္ဋဒုက္ခတွင် ပါဝင်၏။ သဝိယာတံ-နှိပ်စက်တတ်သော ဒုက္ခနှင့် တကွဖြစ်၏၊ ဟန္တ-ယခု၊ အဿ-ဤရာဟုလာမင်းသားအား၊ ဗောဓိ-တလေ-ဗောဓိရင်ပြင်၌၊ ပဋိလဒ္ဓံ-ရအပ်သော၊ သတ္တဝိဓံ-၇ပါးအပြားရှိသော၊

ဝဋ္ဋနဂတံ သဝိယာတံ။ ။ ဝဋ္ဋနဂတန္တိ ဝဋ္ဋပရိယာပန္တံ(ကိလေသဝဋ္ဋိံ ဝိပါကဝဋ္ဋိံ၌ ပါဝင်သည်)။ သဝိယာတကန္တိ ဒုက္ခသဟိတတ္တာ သဝိယာတကံ၊ သဒုက္ခန္တိ အတ္ထော၊-သာရတ္ထ-၃၊ ၂၅၀။

အရိယဓနံ-အရိယာတို့၏ ဥစ္စာကို၊ ဝါ-ဖြူစင်မြင့်မြတ်သော ဥစ္စာကို၊ ဒေမိ-ပေးတော်မူအံ့၊ နံ-ထိုရာဟုလာမင်းသားကို၊ လောကုတ္တရဒါယဇ္ဇဿ-လောကုတ္တရာအမွေ၏၊ (လောကုတ္တရာတရားဟူသောအမွေ၏)၊ သာမိကံ-ပိုင်ရှင်ကို၊ ကရောမိ-ပြုအံ့၊” က္ကတိ-ဤသို့ ကြံတော်မူပြီ။ အထ ခေါ-ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ-ကို၊ အာမန္တေသိ-တော်မူပြီ၊ (ကံ)။ “သာရိပုတ္တံ-သာရိပုတြာ! **တေန** ဟိ-တိုက်တွန်းတော်မူ၏၊ ဝါ-ထိုသို့အမွေကို တောင်းခြင်းကြောင့်၊ တံ-သည်၊ ရာဟုလကုမာရံ-ကို၊ ပဗ္ဗာဇေဟိ-ရှင်ဖြစ်စေလော၊ ဝါ-ရှင်ပြုပေးလော၊” က္ကတိ-ပြီ။ **ထေရော-**သည်၊ **ကုမာရံ-**ကို၊ **ပဗ္ဗာဇေသိ-**ပြီ။ စ ပန-

အရိယဓနံ။ ။ အရိယာနံ+ဓနံ အရိယဓနံ-အရိယာသူတော်ကောင်းတို့၏ ဥစ္စာ၊ (တစ်နည်း) အရိယဉ္စ+တံ+ဓနဉ္စာတိ အရိယဓနံ-ဖြူစင်မြင့်မြတ်သောဥစ္စာ(သံဋီ-၂၊ ၅၃၇)။ အရိယာဥစ္စာ ၇ပါးမှာ “သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ ဟိရီ၊ ဩတ္တပ္ပ၊ သုတ၊ စာဂ၊ ပညာ” တို့တည်း။ (ဒီ-၃၊ ၂၀၇၊ သာရတ္ထ-၃၊ ၂၅၀၊ ဝိမတိ-၂၊ ၁၁၄)

တေန ဟိ။ ။ တေန ဟိသည် ရှေ့နည်းအလို ဥယျောဇန(တိုက်တွန်းခြင်း) အနက်ဟောနိပါတ်ပုဒ်တည်း၊ (သာရတ္ထ-၁၊ ၄၅၈သည်)၊ နောက်နည်းအလို တေန ဟိကို ကာရဏအနက်ဟောနိပါတ်ပုဒ်ဟုလည်းကောင်း၊ တေနကား တသဗ္ဗနာမ်ပုဒ် နောင် ဟိတ်အနက်၌ နာဝိဘတ်ဆုံးသောပုဒ်၊ ဟိကား အနက်မရ နိပါတ်မျှဟုလည်းကောင်း၊ ၂မျိုးယူပါ။ “သာရိပုတ္တံ! (ယေန ကာရဏေန-အကြင်အကြောင်းကြောင့်) ကုမာရောပိ “သမဏ! မေ-အား၊ ဒါယဇ္ဇံ-ကို၊ ဒေဟိ-လော၊ သမဏ မေ ဒါယဇ္ဇံ ဒေဟိ-လော၊” က္ကတိ-၍၊ ဘဂဝန္တံ-သို့၊ အနုဗန္ဓိ-ပြီ၊ တေန ဟိ-ထိုကြောင့် ၊ပေ၊ ပဗ္ဗာဇေဟိ”ဟု အနိယမဝါကျထည့်၍ အကျယ်ပေးနိုင်သည်။ (မ- ၄-၂၊ ၁၇၈၊ သီဋီသစ်-၁၊ ၃၅၁၊ ပါရာဘာ-၁၊ ၅၇)

ထေရော ကုမာရံ ပဗ္ဗာဇေသိ။ ။ ရာဟုလာမင်းသားကို ရှင်ပြုပေးရာ၌ အရှင် မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်က ခေါင်းရိတ်ဆံချခြင်း၊ သင်္ကန်းဝတ်ပေးခြင်း၊ သရဏဂုံပေးခြင်းကို ပြုသည်၊ အရှင်မဟာကဿပက ဩဝါဒပေးသည်၊ အရှင်သာရိပုတြာက ဥပဇ္ဈာယ်ပေးသည်၊ ဤသို့ အရှင်မြတ်၃ပါး ပါဝင်သော်လည်း ရှင်၊ ရဟန်းပြုခြင်းသည် ဥပဇ္ဈာယ်က အရင်းခံ ဖြစ်၏၊ ဥပဇ္ဈာယ်ကသာ ရှင်ရဟန်းပြုခြင်းကိစ္စ၌ အစိုးရ၏၊ သရဏဂုံဆရာ၊ ဩဝါဒဆရာက အစိုးမရ၊ ထိုကြောင့် အရှင်သာရိပုတြာကိုသာ ခေါင်းတပ်၍ “ထေရော ကုမာရံ ပဗ္ဗာဇေသိ”ဟု ဆိုရသည်။(ဝိ- ၄-၃၊ ၂၉၁)

ထပ်၍ဆက်ဥူးအံ့၊ ကုမာရေ-သည်၊ ပဗ္ဗဇိတေ-ရှင်အဖြစ်သို့ ရောက်လသော်၊
 ဝါ-ရှင်ပြုပြီးလသော်၊ ရညော-သုဒ္ဓေါဒနမင်း၏၊ ဝါ-မှာ၊ အဓိမတ္တံ-လွန်ကဲသော
 အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဒုက္ခံ-စိတ်ဆင်းရဲခြင်းသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ-ဖြစ်ပြီ၊ တံ-ထိုစိတ်
 ဆင်းရဲခြင်းကို၊ အဓိဝါသေတုံ-သည်းခံခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော-မစွမ်းနိုင်လ
 သော်၊ ဘဂဝတော-ကို၊ နိဝေဒေတွာ-သိစေ၍၊ ဝါ-လျှောက်၍၊ “ဘန္တေ-ရား!
 သာဓု-တောင်းပန်ပါ၏၊ အယျာ-အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ မာတာပိတူဟိ-မိဘ
 အရင်းတို့သည်၊ [မာတာပိတူဟိတိ ဇနနိဇနကေ(အမေရင်း အဖေရင်းတို့ကို) သန္ဓာယ
 ပုတ္တံ၊ဝိ. ၄-၃, ၂၉၂။] အနနညာတံ-ခွင့်မပြုအပ်သော၊ ပုတ္တံ-ကို၊ န ပဗ္ဗာဇေယျံ-
 ရှင်ရဟန်းဖြစ်စေတော်မမူပါကုန်နှင့်၊ ဝါ-ရှင်ရဟန်းမပြုပေးပါကုန်နှင့်၊” ကူတိ-
 သို့၊ ဝရံ-ဆုကို၊ ယာစိ-တောင်းပြီ။ ဘဂဝါ-သည်၊ တဿ-ထိုသုဒ္ဓေါဒနမင်းအား၊
 တံ ဝရံ-ထိုဆုကို၊ ဒတွာ-ပြီး၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဧကဒိဝသံ-၌၊ ရာဇနိဝေသနေ-
 မင်းနန်းတော်၌၊ ကတပါတရာသော-ပြုတော်မူအပ်ပြီးသော နံနက်ဆွမ်းရှိသည်၊
 (ဟုတွာ)၊ ဧကမန္တံ-စွာ၊ ၌၊ နိသိန္ဓေန-ထိုင်နေသော၊ ရညာ-မင်းသည်၊ “ဘန္တေ-
 ရား! တုမှာကံ-တို့၏၊ ဒုက္ခရကာရိကကာလေ-ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်သော
 တရားကျင့်မှုကို ပြုတော်မူရာအခါ၌၊ ဝါ-ဒုက္ခရစရိယာ ကျင့်တော်မူရာအခါ၌၊
 ဧကာ-တစ်ပါးသော၊ ဒေဝတာ-နတ်သည်၊ မံ-သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-၍၊ ‘တေ-
 သင်၏၊ ပုတ္တော-သည်၊ ကာလကတော-ပြုအပ်ပြီးသော သေခြင်းရှိ၏၊ ဝါ-
 သေသွားပြီ၊’ ကူတိ အာဟ။ အဟံ-သည်၊ တဿာ-ထိုနတ်၏၊ ဝစနံ-ကို၊
 အသဒ္ဓဟန္တော-မယုံလသော်၊ ဝါ-မယုံသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ‘မယံ-ငါ၏၊
 ပုတ္တော-သည်၊ ဗောဓိ-အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်သို့၊ အပုတွာ-
 မရောက်မူ၍၊ ကာလံ-သေခြင်းကို၊ န ကရောတိ-ပြုမည်မဟုတ်၊’ ကူတိ-ဤသို့
 ပြော၍၊ ပဋိက္ခိပိ-ပယ်မြစ်ခဲ့ပြီ၊” ကူတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ “ကုဒါနိ-၌၊ ကိ-
 အဘယ်သို့လျှင်၊ သဒ္ဓဟိဿထ-ယုံကြည်ကုန်လိမ့်မည်နည်း၊ ပုဗ္ဗေပိ-ရှေး၌
 လည်း၊ အဋ္ဌိကာနိ-အရိုးအတုတို့ကို၊ ဒသေတွာ-ပြု၍၊ ‘တေ-၏၊ ပုတ္တော-
 သည်၊ မတော-သေပြီ၊’ ကူတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-ပြောအပ်သော်၊ န သဒ္ဓဟိတ္ထ-မယုံ
 ခဲ့ကုန်၊” ကူတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူ၍၊ ကုမိဿာ အတ္ထုပုတ္တိယာ-ဤအတ္ထုပုတ္တိ

ကြောင့်၊ ဝါ-ဤမဟာဓမ္မပါလဇာတ်တော်တရားဟောခြင်း၏ အကြောင်းဝတ္ထု ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-ဤမဟာဓမ္မပါလဇာတ်တော်ကို ဟောတော်မူ ခြင်းငှာ ဖြစ်ပေါ်လာသော အကြောင်းကြောင့်၊ မဟာဓမ္မပါလဇာတ်ကံ-ကို၊ ကထေသိ-ပြီ။ ဂါထာပရိယောသာနေ-၌၊ ရာဇာ-သုဒ္ဓေါဒနမင်းသည်၊ အနာ- ဂါမိဖလေ-၌၊ ပတိဋ္ဌဟိ-တည်ပြီ။ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပိတရ်- ကို၊ တီသု-၃ပါးကုန်သော၊ ဖလေသု-ဖိုလ်တို့၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတွာ-တည်စေတော် မူ၍၊ ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတော-ရဟန်းအပေါင်း ခြံရံအပ်လျက်၊ ပုနဒေဝ-တစ်ဖန် သာလျှင်၊ ရာဇဂဟံ-သို့၊ ဂန္ဓာ-ကြွတော်မူ၍၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ အနာ- ထပိဏ္ဍိကေန-အနာထပိဏ္ဍိကသုဋ္ဌေးသည်၊ သာဝတ္ထိ-မြို့သို့၊ အာဂမနက္ကာယ- ကြွလာတော်မူခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဂဟိတပဋိညော-ယူတော်မူအပ်ပြီးသော ပဋိ ညာဉ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဇေတဝနေ-ဇေတဝန်မည်သော၊ ဝိဟာရေ-ကျောင်း တိုက်သည်၊ နိဋ္ဌိတေ-ပြီးစီးလသော်၊ တတ္ထ-ထိုဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်သို့၊ ဂန္ဓာ- ၍၊ ဝါသံ-သီတင်း သုံးတော်မူခြင်းကို၊ ကပ္ပေသိ-ပြုတော်မူပြီ။

ဧဝံ-သို့၊ သတ္တရိ-သည်၊ ဇေတဝနေ-၌၊ ဝိဟရန္တေ-နေတော်မူစဉ်၊ အာယ- သွာ နန္ဒော-အရှင်နန္ဒသည်၊ ဥက္ကဏ္ဍိတွာ-ပျင်းရိ၍၊ “အထက်၌ လည်ပင်းရှိ၍” ဟု သဒ္ဓတ္ထပေး၊ ဘိက္ခုနံ-တို့အား၊ ဧတမတ္ထံ-ဤအကြောင်းကို၊ အာရောစေသိ- ပြောပြီ၊ (ကိ)၊ “အာဝုသော-တို့၊ အဟံ-တပည့်တော်သည်၊ အနဘိရတော- မမေ့လျော်သည်၊ ဝါ-မပျော်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဗြဟ္မစရိယံ-(တစ်ပါးတည်း နေထိုင် အိပ်စက်ခြင်း၊ မေထုန်မှ ရှောင်ခြင်းဟူသော) မြတ်သော အကျင့်ကို၊ စရာမိ

ဗြဟ္မစရိယံ။ ။ ဗြဟ္မစရိယသည် ဒါန၊ အပ္ပမညာ၊ သာသနာတော်၊ မေထုန် မှရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ ဝေယျာဝစ္စ၊ မိမိမယားဖြင့်သာ ရောင်ရဲတင်းတိမ်ခြင်း၊ ငါးပါးသီလ၊ အရိယမဂ်၊ ဥပုသ်အင်္ဂါ၊ လုံ့လစသော အနက်တို့ကို ဟော၏။ ဤ၌ “ဗြဟ္မစရိယံ စရာမိ”ဝယ် ဗြဟ္မစရိယံအရ သာသနဗြဟ္မစရိယကို ရ၏။ သာသနဗြဟ္မစရိယအရ သိက္ခာ၃ပါးနှင့် ပရိယတ်တရားတို့ကို ရသော်လည်း ဤ၌ တစ်ပါးတည်းနေထိုင်ရ ခြင်း၊ တစ်ပါးတည်းအိပ်စက်ခြင်း၊ မေထုန်မှရှောင်ကြဉ်ခြင်းကိုသာ ယူရသည်။ နောက် “ဗြဟ္မစရိယံ သန္တာရေတုံ”၌ ဗြဟ္မစရိယံအရကား သာသနဗြဟ္မစရိယသာမက မဂ္ဂင်၈ပါး ဟူသော မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယကိုပါ ယူရသည်။ [ဗြဟ္မစရိယန္တိ ဗြဟ္မံ သေဋ္ဌံ

ကျင့်နေရ၏။ ဗြဟ္မစရိယံ-သာသနဗြဟ္မစရိယ၊ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဟူသော မြတ်
 သော အကျင့်ကို၊ သန္တာရေတုံ-(ရှေးဆုံးစိတ်မှ နောက်ဆုံးစိတ်တိုင်အောင်)
 ကောင်းစွာ ဆောင်ထားခြင်းငှာ၊ န သက္ကောမိ-မစွမ်းနိုင်၊ သိက္ခံ- သိက္ခာဥပါးကို၊
 ပစ္စက္ခာယ-စွန့်၍၊ ဝါ-ချ၍၊ ဟိနာယ-ယုတ်နိမ့်သော လူ့အဖြစ်အကျိုးငှာ၊ ဝါ-
 လူ့အဖြစ်သို့၊ အာဝတ္တိဿာမိ-ပြန်လည်ပါတော့မည်၊ (တစ်နည်း) ဟိနာယာ-
 ဝတ္တိဿာမိ-လူထွက်ပါတော့မည်။” ဣတိ-ပြောပြီ။ ဘဂဝါ-သည်၊ တံ ပဝတ္တိ-
 ထိုဖြစ်ပုံကို၊ သုတွာ-၍၊ အာယသ္မန္တံ နန္ဒ-ကို၊ ပက္ကောသာပေတွာ-ခေါ်စေတော်
 မူ၍၊ ဧတံ-ဤစကားကို၊ အဝေါစ-မိန့်တော်မူပြီ၊ (ကိ)။ “နန္ဒ-နန္ဒ! တွံ-သည်၊
 သမ္ပဟုလာနံ-များစွာကုန်သော၊ ဘိက္ခူနံ-တို့အား၊ ‘အာဂုသော-တို့! အဟံ-
 သည်၊ အနဘိရတော-သည်၊ (ဟုတွာ) ဗြဟ္မစရိယံ-ကို၊ စရာမိ၊ ဗြဟ္မစရိယံ-
 ကို၊ သန္တာရေတုံ-နိုင်၊ န သက္ကောမိ၊ သိက္ခံ-ကို၊ ပစ္စက္ခာယ-၍၊ ဟိနာယ-ငှာ၊
 ဝါ-ကို၊ အာဝတ္တိဿာမိ-အံ့’ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ အာရောစေသိ ကိရ-ပြောသတဲ့ဟု
 ကြားရသည်ကား၊ သစ္စံ-မှန်သလော။” ဣတိ-ဤသို့ မေးတော်မူပြီ။ [ဣတိတစ်လုံး
 အကျေကြီး။] “ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား! ဧဝံ-ဤအတိုင်း မှန်ပါ၏။” ဣတိ-ဤသို့
 လျှောက်ပြီ။ “နန္ဒ! ကိဿ ပန-အဘယ်ကြောင့်၊ တွံ-သည်၊ အနဘိရတော-
 သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဗြဟ္မစရိယံ-ကို၊ စရသိ-ကျင့်ရသနည်း? ဗြဟ္မစရိယံ-ကို၊
 သန္တာရေတုံ-ငှာ၊ န သက္ကောသိ-မစွမ်းနိုင်သနည်း? သိက္ခံ-ကို၊ ပစ္စက္ခာယ-၍၊
 ဟိနာယ-ငှာ၊ အာဝတ္တိဿာမိ-ပြန်လည်မည်နည်း?” ဣတိ-ဤသို့ မေးတော်မူပြီ။
 “ဘန္တေ-ရား? သာကိယာနီ-သာကီဝင်မင်းသမီးဖြစ်သော၊ ဇနပဒကလျာဏီ-

ဥတ္တမံ စရိယံ ဧကာသနံ ဧကသေယျံ မေထုနဝိရတီ။ ဒုတိယပဒေန စေတ္ထ
 မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿာပိ သင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော-ဥဒါနံ. ဋ-၁၅၁။]

သန္တာရေတုံ။ ။ သန္တာရေတုန္တိ ပဌမစိတ္တတော ယာဝစရိမကစိတ္တံ သမ္မာ ပရိပုဏ္ဏံ
 ပရိသုဒ္ဓိံ ဓာရေတုံ ပဝတ္ထေတုံ-ဥဒါနံ. ဋ-၁၅၁။

သိက္ခံ။ ။ ရဟန်းခံစဉ်က ရဟန်းအဖြစ်နှင့်အတူ ဆောက်တည်အပ်သော မိမိ
 သန္တာန်ဖြစ်စေထိုက်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် အစဉ်မပြတ်တည်နေသော သိက္ခာဥပါးကိုယူ-
 ဥဒါနံ. ဋ-၁၅၁။

ဇနပဒကလျာဏီမင်းသမီးသည်၊ မံ-၏။ ဝါ-သည်၊ ယရာ-စံအိမ်မှ၊ နိက္ခမန္တဿ- ထွက်လာစဉ်၊ အဗျုလ္လိခိတေဟိ-တစ်ဝက်တစ်ပျက်သာ ဖြီးအပ်ပြီးကုန်သော၊ ကေသေဟိ-တို့ဖြင့်၊ အပလောကေတွာ-စောင်းငဲ့မျှော်ကြည့်၍၊ မံ-တပည့်တော် ကို၊ ‘အယျုပုတ္တ-အရှင်သား! တုဝဋ် ခေါ-သာလျှင်၊ အာဂစ္ဆေယျာသိ-ပြန်လာခဲ့ ပါလော၊’ ဣတိ-သို့သော၊ ဧတံ-ဤစကားကို၊ အဝေါစ-ပြောပြီ၊ ဘန္တေ-ရား! သော အဟံ-ထိုတပည့်တော်သည်၊ တံ-ထိုဇနပဒကလျာဏီ၏ စကားကို၊ ဝါ- ထိုဇနပဒကလျာဏီ၏ အခြင်းအရာနှင့် တကွဖြစ်သော စကားကို၊ [တမနုဿရ- မာနောတိ တံ တဿာ ဝစနံ၊ တံ ဝါ တဿာ အာကာရသဟိတံ ဝစနံ အနုဿရန္တော-

မံ ဘန္တေ...မံ တေဒဝေါစ။ ။ “မံ ဘန္တေ”မှ မံဝယ် ဆဋ္ဌိအနက်၌ ဒုတိယာ သက်၊ သို့မဟုတ် ဝိဘတ္တိဝိပလ္လလာသကြိ၊ ချဲ့ပါဉျးမည်- “မံ ဘန္တေတိ ပုဗ္ဗေပိ မ”န္တိ ဝတွာ ဥက္ကဏ္ဍာကုလစိတ္တတာယ(ပျင်းရီငြီးငွေ့ခြင်းသည် မွေ့နှောက်အပ်သော စိတ်ရှိ သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ပုန **“မံ တေဝေါစ”**တိ အာဟ(ဥဒါနံ၊ ဋ-၁၅၃)”ဟု မံ ပုဒ် ဆိုရခြင်းအကြောင်းကို ဖွင့်ရကား မံသည် မူရင်းပါဌ်ဟု သိသာ၏။ “မေ ဘန္တေ”ဟု လည်းကောင်း “မမ ဘန္တေ”ဟုလည်းကောင်း မူကွဲရှိ၏။ ထိုမူကွဲပါဌ်များကို ထောက်၍ ဆဋ္ဌိအနက်၊ အနာဒရအနက်ဟု ကြံနိုင်သည်။

တစ်နည်း။ ။ “ဥက္ကဏ္ဍာကုလစိတ္တတာယ”ဟူသော အဖွင့်အရ “ကဟံ ဧက- ပုတ္တက၊ ကဟံ ဧကပုတ္တက”ကဲ့သို့ သောကဖြစ်ရာ၌ ၂ကြိမ်ဆိုသော အာမေဋိတ် စကားဟုကြံ၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်တစ်ခုတည်းကိုပင် ကြောက်ခြင်း၊ စိတ်ဆိုးခြင်းစသည် ဖြစ်ရာ၌ ၂ကြိမ် ၃ကြိမ် ဆိုခြင်းကို အာမေဋိတ်ဟု ခေါ်သည်။ သမ္မမဟုလည်း သုံးနှုန်း ၏။ ဤ၌ အရှင်နန္ဒသည် ဇနပဒကလျာဏီကို လွမ်းဆွတ်သတိရသဖြင့် ရင်ထဲဆိုပြီး မလျှောက်နိုင်ဖြစ်နေရာမှ စကားထွက်လာသောအခါ “မံ မံ-တပည့်တော် တပည့် တော်ကို”ဟု ၂ကြိမ်ထွက်လာသည်ဟု ယူပါ။ ဤသို့ အာမေဋိတ်ယူလျှင် “မံ မံ-တပည့် တော် တပည့်တော်ကို၊ ဧတံ-ကို၊ အဝေါစ”ဟု ပေး။

တစ်နည်းပေးကြပုံ။ ။ “မံ ဘန္တေ”မှ မံကို အပလောကေတွာ၌ စပ်၍ “ဘန္တေ ယရာ-မှ၊ နိက္ခမန္တဿ-စဉ်၊ မံ-ကို၊ အဗျုလ္လိခိတေဟိ ကေသေဟိ-တို့ဖြင့်၊ အပလောကေ- တွာ-၍”ဟုလည်း ပေးကြ၏။ အဓိပ္ပာယ်ရသော်လည်း အဖွင့်အတိုင်းကား မကျပါ။

နိက္ခမန္တဿ။ ။ ယရာ နိက္ခမန္တဿာတိ အနာဒရေ သာမိဝစနံ၊ ယရတော နိက္ခမတောတိ အတ္ထော၊ “ယရာ နိက္ခမန္တ”န္တိပိ ပဋ္ဌန္တိ-ဥဒါနံ၊ ဋ-၁၅၃။

ဥဒါန. ၄-၁၅၃။] အနုဿရမာနော- အဖန်ဖန်အမှတ်ရလသော်၊ ဝါ-လွမ်းဆွတ်
 သတိရသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အနဘိရတော-သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဗြဟ္မစရိယံ-
 ကို၊ စရာမိ-၏၊ ဗြဟ္မစရိယံ-ကို၊ သန္တာရေတုံ-ငှာ၊ န သက္ကောမိ၊ သိက္ခံ-ကို၊
 ပစ္စက္ခာယ-၍၊ ဟီနာယ အာဝတ္တိဿာမိ-မည်၊ ” က္ကတိ-သို့လျှောက်ပြီ။

အထ ခေါ-၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အာယသ္မန္တံ နန္ဒံ-ကို၊ ဗာဟာယံ-လက်မောင်း
 ၌၊ ဂဟေတွာ (ဝိယ)-ကိုင်တော်မူသကဲ့သို့ဖြစ်၍၊ [တစ်နည်း- အာယသ္မန္တံ နန္ဒံ-
 ၏၊ ဗာဟာယံ-ကို၊ ဂဟေတွာ (ဝိယ)-၍၊] က္ကဒ္ဓိဗလေန-တန်ခိုးတော်၏ အစွမ်း
 ဖြင့်၊ တာဝတိံသဒေဝလောကံ-တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့၊ အာနေန္တော-ခေါ်
 ဆောင်တော်မူလသော်၊ အန္တရာမဂ္ဂေ-၌၊ ဧကသ္မိ-တစ်ခုသော၊ ဈာမက္ခေတ္တေ-
 မီးလောင်အပ်သော လယ်၌၊ ဈာမခါဏုကေ-မီးလောင်အပ်သော သစ်ငှက်၌၊
 နိသိန္နံ-ထိုင်နေသော၊ ဆိန္နကဏ္ဍာနာသနဂုံဠ-ပြတ်သော နားရွက်၊ နှာခေါင်း၊
 အမြီးရှိသော၊ ဧကံ-တစ်ကောင်သော၊ ပလုဠမက္ကဠိ- (မီးလောင်ထားသဖြင့်)
 ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက်ဖြစ်နေသော မျောက်မကို၊ ဒေသေတွာ-ပြတော်မူ၍၊
 တာဝတိံသဘဝနေ-ဘုံ၌၊ ဒေဝရညော-နတ်တို့၏မင်းဖြစ်သော၊ သက္ကဿ-
 သိကြားအား၊ ဥပဋ္ဌာနံ-ပြုစုခြင်းငှာ၊ (တစ်နည်း) သက္ကဿ-ကို၊ ဥပဋ္ဌာနံ-
 ဆည်းကပ်ရာအရပ်သို့၊ အာဂတာနိ-လာကုန်သော၊ ကကုဠပါဒါနိ-ခိုခြေနှင့်
 တူသော ခြေရှိကုန်သော၊ ပဉ္စ အစ္စရာသတာနိ-ငါးရာသော နတ်သမီးတို့ကို၊
 ဒေသေသိ-ပြတော်မူပြီ။ ကကုဠပါဒါနိတိ-နိဟူသည်ကား၊ ရတ္တဝဏ္ဏတာယ-
 နိသောအဆင်းရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပါရေဝတပါဒသဒိသပါဒါနိ-ခို၏
 ခြေနှင့်တူသော ခြေရှိကုန်သော၊ (ပဉ္စ အစ္စရာသတာနိ၌စပ်)၊ [ထိုနတ်သမီးတို့သည်
 ကဿပဘုရားရှင်၏ တပည့်သံဃာများအား ခြေနယ်ဆီလှူခဲ့သောကြောင့် ခြေထောက်
 ကလေးများ အလွန်နူးညံ့လှပကြသတဲ့၊-ဥဒါန. ၄-၁၅၄။] စ ပန-ဆက်ဥားအံ့၊
 ဒေသေတွာ-ပြတော်မူပြီး၍၊ အာဟ-မေးတော်မူပြီ၊ (ကိ)၊ “နန္ဒ-နန္ဒ! တံ-ထို

ဂဟေတွာ ဝိယ။ ။ လက်မောင်းကို တကယ်ကိုင်တော်မူသည် မဟုတ်၊ လက်
 မောင်း၌ ကိုင်၍ ခေါ်ဆောင်သလိုမျိုးဖြစ်အောင် တန်ခိုးတော်ဖြင့် ပြုလုပ်ဖန်ဆင်း
 ခြင်း ဖြစ်သည်၊ ထိုကြောင့် “ဝိယ”ထည့်ပေးရသည်။ (ဥဒါန. ၄-၁၅၄)

ငါမိန့်တော်မူအပ်လတုံသော စကားကို၊ ကိံ မညသိ-အဘယ်သို့ မှတ်ထင် သနည်း? သာကိယာနီ-သော၊ ဇနပဒကလျာဏီ ဝါ-သည်လည်းကောင်း၊ ကကုဋုပါဒါနိ-ကုန်သော၊ ဣမာနိ ပဉ္စ အစ္စရာသတာနိ ဝါ-တို့သည်လည်း ကောင်း၊ (သန္တိ-ရှိကုန်၏၊ တာသံ-ထိုဇနပဒကလျာဏီမင်းသမီးနှင့် နတ်သမီး ငါးရာတို့တွင်) ကတမာ-အဘယ်သူမည်၊ အဘိရူပတရာ ဝါ-အထူးအားဖြင့် လွန်ကဲသော အဆင်းရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-အလွန်အလွန် ရုပ်ချောသည် လည်းကောင်း၊ ဒသနီယတရာ ဝါ-အထူးအားဖြင့် ကြည့်ရှုသင့်၊ ကြည့်ရှုထိုက် သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-အလွန်ကြည့်ကောင်းသည်လည်းကောင်း၊ ပါသာဒိက- တရာ ဝါ-အထူးအားဖြင့် စိတ်ကြည်လင်ခြင်းကို ဆောင်သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-အလွန်စိတ်ကြည်လင်အောင် ဆွဲဆောင်နိုင်သည်လည်းကောင်း၊ [ပါသာဒိက- တရာတိ သဗ္ဗာဝယဝသောဘာယ (ကိုယ်အင်္ဂါအစိတ်အားလုံး တင့်တယ်ခြင်းကြောင့်) သမန္တတော ပသာဒါဝဟာ-၃၃၃န. ၄-၁၅၃။] (ဟောတိ) နုခေါ-ဖြစ်သနည်း?” ဣတိ-မေးတော်မူပြီ။ တံ-ထိုစကားတော်ကို၊ သုတ္တာ-၍၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ (ကိံ) “ဘန္တေ! ဆိန္ဒကဏ္ဍနာသနဂုံဋ္ဌာ-သော၊ သာ ပလုဋ္ဌမက္ကဋီ-ထိုရုပ်ပျက် ဆင်းပျက်ဖြစ်နေသော မျောက်မသည်၊ (ဇနပဒကလျာဏီ-ကို၊ ဥပနိဓာယ- အနီး၌ ထား၍၊ ဝါ-နှိုင်းယှဉ်လသော်၊ သချံမ္ပိ-မိန်းမဟု ရေတွက်ခြင်းသို့လည်း၊ [သချံန္တိ ဣတ္ထိတိ ဂဏနံ-၃၃၃န. ၄-၁၅၅] န ဥပေတိ သေယုထာပိ-မရောက် သကဲ့သို့၊ ကလမ္ပိ-၁၆စိတ်တွင် တစ်စိတ်သော အဖို့သို့လည်း၊ န ဥပေတိ သေယုထာပိ-ကဲ့သို့၊ ကလဘာဂံ-၁၆စိတ် ၁၆ပြန်စိတ်၍ တစ်စိတ်သော အဖို့ သို့လည်း၊ န ဥပေတိ သေယုထာပိ-ကဲ့သို့) ဘန္တေ! ဧဝမေဝ-ဤအတူသာလျှင်၊ သာကိယာနီ-သော၊ ဇနပဒကလျာဏီ-သည်၊ ဣမေသံ ပဉ္စန္ဒ အစ္စရာသတာနံ- ဤနတ်သမီးငါးရာတို့ကို၊ ဥပနိဓာယ-အနီး၌ထား၍၊ ဝါ-နှိုင်းယှဉ်လသော်၊

ပဉ္စန္ဒ အစ္စရာသတာနံ ဥပနိဓာယ။ ။ ရှေ့နည်းအလို ဒုတိယာအနက်၌ ဆဋ္ဌိသက်၊ နောက်နည်းအလို အဝယဝသမ္ပန်အနက်၌ ဆဋ္ဌိသက်၊ ဥပနိဓာယ၌ ဥပကား သမိပအနက်ကို ဟော၍ ဓာဓာတ်ကား “နိ တု နျာသေ(ဓာတွတ္ထ)”နှင့်အညီ နိရူးရှိသဖြင့် နျာသ(အပ်နှံသွင်းထားခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ ထိုကြောင့် “ဥပ နိဓာယ-အနီး၌ ထား၍” သဒ္ဒတ္ထပေးရသည်၊ အနီး၌ ထားခြင်းဟူသည် နှိုင်းယှဉ်ခြင်း

(တစ်နည်း) ပဉ္စန္ဒ အတ္တရာသတာနံ-ဤ နတ်သမီးငါးရာတို့၏၊ (ရူပသမ္ပတ္တိ-
 ရုပ်အဆင်း၏ ပြည့်စုံခြင်းကို) ဥပနိဓာယ-အနီး၌ထား၍၊ ဝါ-နှိုင်းယှဉ်လသော်၊
 သင်္ချိမ္မိ-သို့လည်း၊ န ဥပေမိ-မကပ်ရောက်၊ ကလမ္မိ-သို့လည်း၊ န ဥပေတိ၊ ကလ-
 ဘာဂမ္မိ-သို့လည်း၊ န ဥပေတိ၊ အထ ခေါ-စင်စစ်ကား၊ ဣမာနေဝ ပဉ္စ အတ္တရာ-
 သတာနိ-တို့သည်သာ၊ အဘိရူပတရာနိ စေဝ-အထူးအားဖြင့် လွန်ကဲသော
 အဆင်းရှိကုန်သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-အလွန်အလွန်ရုပ်ချောကုန်သည်လည်း
 ကောင်း၊ ဒဿနိယတရာနိ စ-အထူးအားဖြင့် ကြည့်ရှုသင့်၊ ကြည့်ရှုထိုက်ကုန်
 သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-အလွန်ကြည့်ကောင်းကုန်သည်လည်းကောင်း၊ ပါသာ-
 ဒိကတရာနိ စ-အထူးအားဖြင့် စိတ်ကြည်လင်ခြင်းကို ဆောင်ကုန်သည်လည်း
 ကောင်း၊ ဝါ-အလွန်စိတ်ကြည်လင်အောင် ဆွဲဆောင်နိုင်ကုန်သည်လည်း
 ကောင်း၊ (ဟောန္တိ-ဖြစ်ပါကုန်၏)။ က္ကတိ-လျှောက်ပြီ။ “နန္ဒု! အဘိရမ-ဓမ္မ
 လျော်လော၊ နန္ဒု! အဘိရမ-လော၊ အဟံ-ငါသည်၊ တေ-သင့်ဖို့၊ ဝါ-သင့်
 အတွက်၊ ကကုဋ္ဌပါဒါနံ-ကုန်သော၊ ပဉ္စန္ဒ အတ္တရာသတာနံ-တို့ကို၊ ပဋိလာဘာ-
 ယ-ရခြင်းငှာ၊ ပါဋိဘောဂေါ-အာမခံတော်မူ၏၊ ဝါ-တာဝန်ယူတော်မူ၏။ က္ကတိ-
 မိန့်တော်မူပြီ။ “ဘန္တေ-ရား! ဘဂဝါ-သည်၊ မေ-ဖို့၊ ဝါ-အတွက်၊ ကကုဋ္ဌပါဒါနံ-

ပင်တည်း၊ မှန်၏-နှိုင်းယှဉ်မှုကို ပြုရာ၌ နှိုင်းယှဉ်စရာပုဂ္ဂိုလ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း
 အရာဝတ္ထုများသည် တစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက်၊ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု “ဤသူနှင့် ဤသူ
 သည် တူသည်၊ ဤအရာဝတ္ထုနှင့် ဤအရာဝတ္ထုသည် တူသည်”ဟု နှိုင်းယှဉ်စရာ
 အဖြစ်ဖြင့် နီးကပ်အောင်ထားကာ နှိုင်းယှဉ်ရ၏၊ နီးပါးမျှ ထားနိုင်လောက်အောင်
 တူမှ နှိုင်းယှဉ်ဘက် ဖြစ်၏။ (ဥဒါန. ၄-၁၅၅။

ပုဒ်ထီးမရှိသင့်။ ။ ဓမ္မ. ၄၅၅ ဇနပဒကလျာဏီပုဒ်နောင် ပုဒ်ထီးရှိနေသဖြင့်
 “ဘန္တေ! ဆိန္ဒကဏ္ဍနာသနဂုံဋ္ဌာ-သော၊ သာ ပလုဋ္ဌမက္ကဋီ-သည်၊ (ဟောတိ) သေယျ-
 ထာပိ-သကဲ့သို့၊ ဘန္တေ ဧဝမေဝ သာ ဇနပဒကလျာဏီ-သည်၊ ဟောတိ-၏”ဟု ပေး
 ကြ၏၊ ဥပမာန ဥပမေယျ မပေါ်သဖြင့် မကောင်းပါ။ “ဇနပဒကလျာဏီ”နောင်
 ပုဒ်ထီးမပါသော ၃-၁, ၁၀၂ အတိုင်း ကောင်း၏၊ အထက်၌ ပုဒ်ထီးမပါသော ၃-၁,
 ၁၀၂အတိုင်း ဥဒါန. ၄-၁၅၅ကို ကြည့်၍ ပေးသည်။

ပါဋိဘောဂေါ။ ။ “ဘုဉ္ဇနံ ဘောဂေါ-အသုံးပြုခြင်း၊ ပဋိနိမိဘူတော+ဘောဂေါ

ကုန်သော၊ ပဉ္စန္ဒ အစ္ဆရာသတာနံ-တို့ကို၊ ပဋိလာဘာယ-ငှာ၊ ပါဠိဘောဂေါ-
အာမခံသည်၊ ဝါ-တာဝန်ယူသည်။ သစေ (ဟောတိ)-အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ ဘန္တေ!
အဟံ-သည်၊ ဘဂဝတိ-မြတ်စွာဘုရားအထံတော်၌၊ ဗြဟ္မစရိယေ-၌၊ အဘိ-
ရမိဿာမိ-မွေ့လျော်ပါမည်။” ဣတိ-လျှောက်ပြီ။

အထ ခေါ-၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အာယသ္မန္တံ နန္ဒ-ကို၊ ဂဟေတွာ-ခေါ်
တော်မူ၍၊ တတ္ထ-ထိုတာဝတိံသာနတ်ပြည်၌၊ ဝါ-မှ၊ အန္တရဟိတော-ကွယ်
ပျောက်လျက်၊ ဇေတဝနေယေဝ-၌သာ၊ ပါတုရဟောသိ-ထင်ရှားဖြစ်တော်မူပြီ။
ဘိက္ခု-တို့သည်၊ အသောသုံ-ကြားသိကုန်ပြီ၊ [ခေါ-ပဒပူရဏ] (တစ်နည်း)
အသောသုံ ခေါ-ကြားသိကုန်သည်သာ၊ [ခေါ-အဝဓာရဏ] (ကို)။ “ဘဂဝတော-
ဇာ၊ ဘာတာ-ညီတော်ဖြစ်သော၊ မာတုတ္ထပုတ္တော-မိထွေးတော်ဂေါတမီ၏ သား
တော်ဖြစ်သော၊ အာယသ္မာ နန္ဒော-သည်၊ အစ္ဆရာနံ-နတ်သမီးတို့၏၊ ဟေတု-
အကြောင်းကြောင့်၊ ဗြဟ္မစရိယံ-ကို၊ စရတိ ကိရ-ကျင့်သတဲ့၊ ဘဂဝါ-သည်၊
အဿ-ထို အရှင်နန္ဒဖို့၊ ဝါ-အတွက်၊ ကကုဋုပါဒါနံ-ကုန်သော၊ ပဉ္စန္ဒ အစ္ဆရာ-
သတာနံ-တို့ကို၊ ပဋိလာဘာယ-ငှာ၊ ပါဠိဘောဂေါ ကိရ-အာမခံသတဲ့၊ ဝါ-
တာဝန်ယူသတဲ့” ဣတိ-ကုန်ပြီ။ အထ ခေါ-ထိုအခါ၌၊ အာယသ္မတော နန္ဒဿ-

ဧတဿာတိ ပဋိဘောဂေါ-အတူဖြစ်သော အသုံးပြုခြင်းရှိသူ၊ (ကိုယ်စားပြုသူ၊ ကိုယ်
စားလှယ်၊ အာမခံ)၊ ပဋိဘောဂေါ ဧဝ ပါဠိဘောဂေါ၊ [ပဋိဘောဂ+ဏာ] ပါဠိဘောဂေါ
ဝိယာတိ ပါဠိဘောဂေါ”ဟုပြု၊ (တစ်နည်း) သဒိသုပစာရကြိ(ဣတိ. ၄-၃၆)။ ဓာန်ဋီ-
၅၃၂၅ “ပဋိဘူတံ ပါလယတိတိ ပါဠိဘောဂေါ၊[ဘုဇ ပါလနအနက်+ဏာ]”ဟု ဆို၏။

ချဲ့ဥးအံ့-ငွေခြေးငှားရာတွင် ငွေခြေးငှားသူက သူ့စီးပွားရေးအာမခံအောင်
ငွေရှင်ကို အသုံးချ၏၊ ငွေရှင်ကလည်း ငွေခြေးငှားသူကို သူ့စီးပွားရေးအာမခံအောင်
အသုံးချ၏၊ ငွေခြေးငှားသူနှင့် ငွေရှင်၂ဥးသည် အပြန်အလှန်အားဖြင့် တစ်ဥးကို
တစ်ဥး အသုံးချတာခြင်း တူ၏၊ ဤသို့ အပြန်အလှန် အာမခံအနေဖြင့် အသုံးချတာ
ခြင်းတူသော ငွေခြေးငှားသူနှင့် ငွေရှင်ကို “ ပါဠိဘောဂေါ-အတူဖြစ်သော အသုံးပြုခြင်း
ရှိသူ(ကိုယ်စားပြုသူ၊ ကိုယ်စားလှယ်၊ အာမခံ)”ဟု ဆိုရသည်၊ မြတ်စွာဘုရားသည်
လည်း အရှင်နန္ဒအတွက် နတ်သမီးငါးရာရရန် အာမခံတော်မူသောကြောင့် သဒိသု-
ပစာရ၊ ဥပမာတဒ္ဓိတ်အားဖြင့် ပါဠိဘောဂမည်တော်မူ၏။ (ဣတိ၄-၃၆)

၏။ သဟာယကာ-သူငယ်ချင်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-ရဟန်းတို့သည်၊ အာ-ယသ္မန္တံ နန္ဒိ-ကို၊ ဘတကဝါဒေန စ-စာရင်းငှားဟု ပြောဆိုခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဥပက္ကိတကဝါဒေန စ-ဈေးဝယ်သူဟု ပြောဆိုခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ သမုဒါစရန္တိ-ပြောဆိုကုန်၏။ (ကိ)။ “အာယသ္မာ နန္ဒော-သည်၊ ဘတကော

ဘတကဝါဒေန။ ။ အဖိုးအခဖြင့် အလုပ်လုပ်သူကို “ဘတက-စာရင်းငှား (အခစား)”ဟု ခေါ်၏။ အရှင်နန္ဒသည်လည်း နတ်သမီးဟူသော အဖိုးအခဖြင့် ဗြဟ္မစရိယကို ကျင့်ရကား စာရင်းငှားနှင့် တူသည်။ “(ဘတေန) ဝေတနေန+ကိတော ဘတော၊ ဘတော ဧဝ ဘတကော၊ သညာယံ ဝါ ကော၊ [ဘတ+က၊] ဘတိ ဝေတနံ ဘုဉ္ဇတိတိ ဝါ ဘတကော၊ [ဘတိ+က၊ ဣကို အ-ပြု-၊-ဓာန်ဋီ-၅၁၄။] ဘတကော ဝိယာတိ ဘတကော၊ (တစ်နည်း) သဒိသူပစာရကြိ၊ ဘတကောတိ+ဝါဒေါ ဘတက-ဝါဒေါ”ဟု ပြု။

တစ်နည်း။ ။ အရှင်နန္ဒသည် မြတ်စွာဘုရား၏ တိုက်တွန်းတော်မူချက်ကြောင့် နတ်သမီးနှင့် ပေါင်းဖော်ခံစားမှုဟူသော အဖိုးအခဖြင့် ဗြဟ္မစရိယကျင့်သုံးမှုဟူသော အသက်ကို ဆက်လက်ဖြစ်စေသူဖြစ်ရကား ထိုသို့ဗြဟ္မစရိယအသက်ကို ဖြစ်စေမှု၌ မြတ်စွာဘုရားက နတ်သမီးနှင့် ပေါင်းဖော်ခံစားမှုဟူသော အဖိုးအခဖြင့် တာဝန်ယူစောင့်ရှောက်အပ်သူ (မြတ်စွာဘုရား၏ တာဝန်ယူစောင့်ရှောက်ခံရသူ)ကဲ့သို့ ဖြစ်သောကြောင့် အရှင်နန္ဒကို “ဘတက-နတ်သမီးနှင့် ပေါင်းဖော်ခံစားမှုဟူသော အဖိုးအခဖြင့် တာဝန်ယူစောင့်ရှောက်အပ်သူ”ဟု ဆိုရသည်။ ဤအလို “ဘရိယတေတိ ဘတော၊ ဘတောယေဝ ဘတကော”ဟုပြု။ ထိုနောင် ဥပမာတဒ္ဓိတ်၊ သဒိသူပစာရကြိ၍ “ဘတကဝါဒေန-နတ်သမီးနှင့် ပေါင်းဖော်ခံစားမှုဟူသော အဖိုးအခဖြင့် တာဝန်ယူစောင့်ရှောက်အပ်သူဟု ပြောဆိုခြင်းဖြင့်”ဟုပေး။ (ဥဒါန. ၄-၁၅၅၊ ဓမ္မဋီ)

ဥပက္ကိတကဝါဒေန။ ။ ငွေစသည်ဖြင့် ပစ္စည်းတစ်စုံတစ်ခုဝယ်သူကို ဥပက္ကိတက-ဈေးဝယ်သူ(အဝယ်တော်)ဟု ခေါ်၏။ အရှင်နန္ဒသည်လည်း နတ်သမီးကြောင့် ဗြဟ္မစရိယကို ကျင့်ရကား မိမိဗြဟ္မစရိယကို ဝယ်ရာရောက်သောကြောင့် အရှင်နန္ဒကို “ဥပက္ကိတက-ဈေးဝယ်သူ(အဝယ်တော်)”ဟု ဆိုရသည်။ “ဥပက္ကိဏာတိတိ ဥပက္ကိတော၊ ဥပက္ကိတောယေဝ ဥပက္ကိတကော”ဟုပြု။ ထိုနောက် ဥပမာတဒ္ဓိတ်၊ သို့မဟုတ် သဒိသူပစာရကြိ။

တစ်နည်း။ ။ အရှင်နန္ဒသည် “နတ်သမီးနှင့် ပေါင်းဖော်ခံစားမှု”ဟူသော

ကိရ-စာရင်းငှားတဲ့ အာယသ္မာ နန္ဒော-သည်၊ ဥပက္ကိတကော ကိရ-ဈေးဝယ်သူ
 တဲ့၊ အစ္ဆရာနံ-တို့၏။ ဟေတု-ကြောင့်၊ ဗြဟ္မစရိယံ-ကို၊ စရတိ ကိရ-ကျင့်သတဲ့။
 ဘဂဝါ-သည်၊ အဿ-ထိုအရှင်နန္ဒဖို့၊ ဝါ-အတွက်၊ ကကုဋုပါဒါနံ ပဉ္စန္ဒ-ကုန်
 သော၊ အစ္ဆရာသတာနံ-တို့ကို၊ ပဋိလာဘာယ-ငှာ၊ ပါဠိဘောဂေါ ကိရ-တဲ့။”
 ဣတိ-ပြောကုန်ပြီ။ အထ ခေါ-ထိုအခါ၌၊ အာယသ္မာ နန္ဒော-သည်၊ သဟာ-
 ယကာနံ-ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ဘတကဝါဒေန စ-သည်လည်း
 ကောင်း၊ ဥပက္ကိတကဝါဒေန စ-သည်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌိယမာနော-နှိပ်စက်
 အပ်သူကိုကဲ့သို့ ပြုကျင့်သည်၊ ဝါ-နှိပ်စက်အပ်သူ၏အဖြစ်ကို ပြုအပ်သည်၊
 ဘတကဝါဒေန စ-ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဥပက္ကိတကဝါဒေန စ-ဖြင့်လည်းကောင်း၊
 ဟရာယမာနော-ရှက်သည်၊ ဘတကဝါဒေန စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပက္ကိတက-
 ဝါဒေန စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဇိဂုစ္ဆမာနော-စက်ဆုပ်သည်၊ (ဟုတွာ)။ ဧကော-
 တစ်ပါးတည်းသည်၊ ဝူပကဋ္ဌော-အပေါင်းအဖော်တို့မှ ကင်း၍ ဆိတ်ငြိမ်ရာသို့
 ကပ်ရောက်သည်၊ [ဝိ+ဥပ+ကသ (ဝတိအနက်)+တ၊ “ဝိ-ဝတ္ထုကိလေသာ ၂၂၂
 ကာမတို့မှ ကိုယ်စိတ်အားဖြင့် ကင်း၍+ဥပကဋ္ဌ-ဆိတ်ငြိမ်ရာသို့ ရောက်သည်”ဟု
 သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏။-သီဘာ-၄၊ ၁၅၅။] အပ္ပမတ္တော-မမေ့မလျော့သည်၊ အာတာပိ-
 ကိလေသာတို့ကို လွန်စွာလောင်မြိုက်တတ်သော သမ္ပပ္ပဓာန်လုံ့လဝီရိယရှိ
 သည်၊ ပဟိတတ္ထော-ကိုယ်နှင့်အသက်၊ မငဲ့ကွက်ဘဲ နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်အပ်
 သော စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)။ ဝိဟရန္တော-နေလသော်၊ န စိရဿေဝ-မကြာ
 မြင့်မီပင်၊ ယဿ-အကြင်အရဟတ္တဖိုလ်၏၊ အတ္ထာယ-အကျိုးငှာ၊ ကုလပုတ္တာ-
 အမျိုးကောင်းသားတို့သည်၊ သမ္ပဒေဝ-ကောင်းစွာသာလျှင်၊ အဂါရသ္မာ-အိမ်မှ၊

ရောင်းကုန်ကို ဝယ်ယူစရာဟု သဘောထား၍ မြတ်စွာဘုရား၏ တိုက်တွန်းချက်၌
 တည်လျက် ဗြဟ္မစရိယကို ကျင့်ရကား နတ်သမီးနှင့် ပေါင်းဖော်ခံစားမှုဟူသော
 ရောင်းကုန်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားက ဝယ်အပ်သူ (မြတ်စွာဘုရား၏ အဝယ်ခံရသူ) ကဲ့သို့
 ဖြစ်သောကြောင့် အရှင်နန္ဒကို ဥပက္ကိတက-ဝယ်အပ်သူ(အဝယ်ခံရသူ၊ ရောင်းစား
 ခံရသူ)ဟု ဆိုသည်။ “ဥပက္ကိယတေတိ ဥပက္ကိတော”ဟုပြု၍ ရှေ့နည်းအတိုင်း ဆက်ကာ
 “ဥပက္ကိတကဝါဒေန-ဝယ်အပ်သူ(အဝယ်ခံရသူ)ဟု ပြောဆိုခြင်းဖြင့်”ဟုပေးပါ။
 (ဥဒါန. ၄-၁၅၅၊ ဓမ္မဋီ)

(နိက္ခမိတွာ-ထွက်၍) အနဂါရိယံ-အိမ်၏ အစီးအပွားဖြစ်သော လယ်ထွန် ကုန်ပေး နွားမွေးမှုမရှိရာ ရဟန်းဘောင်သို့ ပဗ္ဗဇန္တိ-ကပ်ရောက်ကုန်၏။ အနုတ္တရံ-အတူမရှိမြတ်သော၊ ဝါ-အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော၊ ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာနံ-မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ၏ အဆုံးဖြစ်သော၊ တံ-ထိုအရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ ဝါ-သို့၊ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ-မျက်မှောက်ထင်ထင်၊ တွေ့မြင်အပ်သော သဘောဟူသော ပစ္စက္ခအတ္တဘော၌ပင်၊ ဝါ-မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင်၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ အဘိညာ-ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိ၍၊ သစ္စိကတွာ-မျက်မှောက်ပြု၍၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-ရောက်၍၊ ဝါ-ပြီးစေ၍၊ ဝိဟာသိ-နေပြီ၊ “ဇာတိ-ပဋိသန္ဓေနေခြင်းသည်၊ ဒီဏာ-ကုန်ပြီ၊ ဗြဟ္မစရိယံ-မြတ်သောအကျင့်ဟူသော မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယကို၊ ဝုသိတံ-ကျင့်သုံးအပ်ပြီ၊ ကရဏီယံ-ပြုသင့်ပြုထိုက်သော တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော မဂ်ကိစ္စကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီ၊ ကုတ္တတ္ထာယ-တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါး၊ ဤသို့ပြားသော

အဘိညာ။ ။ အဘိညာကို တတိယန္တယူ၍ “အဘိညာ-ထူးသော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကြောင့်၊ ဝါ-ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့်၊ သစ္စိကတွာ-မျက်မှောက်ပြု၍၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-၍၊ ဝိဟာသိ-ပြီ”ဟုလည်း တစ်နည်းပေးနိုင်သည်။(ဒီ. ဋ္ဌ-၁၊ ၂၇၉၊ အံ. ဋ္ဌ-၂၊ ၆၊ သီဘာ-၂၊ ၇-၄၁၅။)

ကုတ္တတ္ထာယ။ ။ ရှေ့နည်းအလို “ကုမေ+ပကာရာ ကုတ္တံ-ဤသို့ပြားသော ၁၆ပါးသော မဂ်ကိစ္စတို့၊ ကုတ္တံ+ဘာဝေါ-ကုတ္တတ္တံ-၁၆ပါးသော မဂ်ကိစ္စတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ နောက်ထပ်မဂ်ကိစ္စ၊ ဝါ-မဂ်ကိစ္စတွင် ပဓာနဖြစ်သော ကိလေသက္ခယပဟာနကိစ္စ”ဟုပြု၊ ထိုနောင် တဒတ္ထသမ္ပဒါန်အနက်၌ စတုတ္ထိသက်၊ နောက်နည်းအလို “အယံ+ပကာရာ ကုတ္တံ-ဤသို့ပြားသော လူ့ဘဝ၊ ကုတ္တံ+ဘာဝေါ ကုတ္တတ္တံ-ဤသို့ပြားသော လူ့ဘဝ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာအစဉ်”ဟုပြု၊ ထိုနောင် အပါဒါန်အနက်၌ စတုတ္ထိသက်၊ “အယံ+ပကာရာ အဿာတိ ကုတ္တံ၊ ကုတ္တံ+ဘာဝေါ ကုတ္တတ္တံ-ဤသို့ အပြားရှိသော ၁၆ပါးသောမဂ်ကိစ္စ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ နောက်ထပ်မဂ်ကိစ္စ၊ ဝါ-ဤသို့အပြားရှိသောလူ့ဘဝ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာအစဉ်”ဟုလည်း သဒ္ဒဝိဒ္ဓတို့ ဆိုကြသေး၏။ (ဒီ. ဋ္ဌ-၁၊ ၂၀၂၊ ဥဒါနံ. ဋ္ဌ-၁၅၇၊ သီဋီသစ်-၂၊ ၁၆၀၊ သီဘာ-၃၊ ၂၁၅)

မဂ်ကိစ္စအပေါင်း၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ နောက်ထပ်မဂ်ကိစ္စအလို့ငှာ၊ ဝါ-ကိ
 လေသက္ခယပဟာနကိစ္စအကျိုးငှာ၊ အပရံ-တစ်ပါးသောမဂ်ကို ဖြစ်ပွားစေ
 ဖွယ်ကိစ္စသည်၊ န-မရှိတော့၊ (တစ်နည်း) ဣတ္ထတ္တယ-ဤသို့ပြားသော လူ့
 ဘဝ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာအစဉ်မှ၊ အပရံ-တစ်ပါးသော အနာ
 ဂတ်ခန္ဓာအစဉ်သည်၊ န-မရှိတော့၊ ကုတိ-သို့၊ အဗ္ဘညာသိ-သိပြီ။ စ-ဆက်ဥား
 အံ့၊ အာယသ္မာ နန္ဒော-သည်၊ အရဟတံ-ရဟန္တာတို့တွင်၊ အညတရော-တစ်ပါး
 အပါအဝင်သည်၊ အဟောသိ-ပြီ။ [ခေါ ပန-အနက်မဲ့။]

အထ-ထိုအခါ၌၊ **ဧကာ**-တစ်ပါးသော၊ **ဒေဝတာ**-ဗြဟ္မာသည်၊ ရတ္ထိ-
 ဘာဂေ-ညဉ့်အဖို့၌၊ (ညဘက်၌) သကလံ-အလုံးစုံသော၊ ဇေတဝနံ-ဇေတဝန်
 ကျောင်းတိုက်ကို၊ ဩဘာသေတွာ-(မိမိ၏ ကိုယ်အရောင်ဖြင့်) ထွန်းပြောင်
 ထိန်လင်းစေ၍၊ သတ္တာရံ-သို့ ဥပသင်္ကမိတွာ-၍၊ ဝန္တိတွာ-၍၊ အာရောစေသိ-
 လျှောက်ပြီ၊ (ကိ)။ “ဘန္တေ-ရား! ဘဂဝတော-၏၊ ဘာတာ-ညီတော်ဖြစ်သော၊
 မာတုစ္ဆာပုတ္တော-မိထွေးတော်ဂေါတမီ၏ သားဖြစ်သော၊ အာယသ္မာ နန္ဒော-
 သည်၊ **အာသဝါနံ**-အာသဝေါတရားတို့၏၊ **ခယာ**-ကုန်ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-ကုန်
 ကြောင်း အရဟတ္တမဂ်ကြောင့်၊ [“အာသဝါနံ-တို့ကို၊ ခယာ-ကုန်စေတတ်သော အရ-
 ဟတ္တမဂ်ကြောင့်”ဟုလည်း ပေး။] အနာသဝံ-အာသဝေါမရှိသော၊ **စေတော-**
ဝိမုတ္တိ-ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်သော အရဟတ္တဖိုလ်သမာဓိကိုလည်း

အညတရာ ဒေဝတာ။ ။ အညတရာ ဒေဝတာတိ အဓိဂတမဂ္ဂါ ဧကာ ဗြဟ္မ-
 ဒေဝတာ၊ သာ ဟိ သယံ အသေက္ခတ္တာ အသေက္ခဝိသယံ အဗ္ဘညာသိ၊ သေက္ခာ ဟိ
 တံ တံ သေက္ခဝိသယံ၊ ပုထုဇ္ဇနာ စ အတ္တနော ပုထုဇ္ဇနဝိသယမေဝ ဇာနန္တိ-ဥဒါန. ဋ-
 ၁၅၇။

အာသဝါနံ ခယာ။ ။ ဣဓ ပန အာသဝါနံ အစ္စန္ဒာယော အနုပ္ပာဒေါ ဝါ
 မဂ္ဂေါ ဝါ “အာသဝါနံ ခယော”တိ ဝုတ္တော၊-ဥဒါန. ဋ-၁၅၉၊ သီဋီသစ်-၂, ၁၅၅၊ သီ
 ဘာ-၃, ၂၀၃။

စေတောဝိမုတ္တိ။ ။ သဗ္ဗသံကိလေသေဟိ ပဋိပဿဒ္ဓိပ္ပဟာနဝသေန စေတ-
 သော ဝိမုတ္တိ စေတောဝိမုတ္တိ-ကိလေသာတို့မှ စိတ်၏ လွတ်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော
 (လွတ်မြောက်ခြင်းဟူသော) အရဟတ္တဖိုလ်သမာဓိ။ (မဋီ-၂, ၁၇၈၊ ၂၆၈)

ကောင်း၊ ပညာဝိမုတ္တိ-ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်သော အရဟတ္တဖိုလ်ပညာ ကိုလည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌဝ ဓမ္မေ-၌ပင်၊ သယံ-တိုင်၊ အဘိညာ-၍၊ သစ္စိကတွာ-၍၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-၍၊ ဝိဟရတိ-နေပါ၏။” ဣတိ-လျှောက်ပြီ။ ဘဂဝတောပိ-၏

နေတ္ထိ . ၄-၅၂။ ။ စေတောတိ စိတ္တံ၊ တဒပဒေသေန စေတ္ထ သမာဓိ ပဂုစ္စတိ၊ ပဋိပဿဒ္ဓိဝသေန ပဋိပက္ခတော ဝိမုစ္စတီတိ ဝိမုတ္တိ(ဆန့်ကျင်ဘက်ကိလေသာမှ လွတ်မြောက်သော သမာဓိ)၊ တေန ဝါ ဝိမုတ္တော၊ တတော ဝိမုစ္စနန္တိ ဝါ ဝိမုတ္တိ (ဆန့်ကျင်ဘက်ကိလေသာသည် စွန့်လွှတ်အပ်သော သမာဓိ၊ ဝါ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်ခြင်းဟူသော သမာဓိ)၊ စေတော စ တံ ဝိမုတ္တိ စာတိ စေတောဝိမုတ္တိ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကိလေသာမှ လွတ်မြောက်သော သမာဓိ၊ ဝါ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကိလေသာသည် စွန့်လွှတ်အပ်သော သမာဓိ၊ ဝါ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကိလေသာမှ လွတ်မြောက်ခြင်းဟူသောသမာဓိ။

နေတ္ထိ . ၄-၅၂ နောက်နည်းများ။ ။ အထ ဝါ စေတသော ပဋိပက္ခတော ဝိမုတ္တိ ဝိမောက္ခောတိ စေတောဝိမုတ္တိ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကိလေသာတို့မှ စိတ်၏ လွတ်မြောက်ခြင်းဟူသော အရဟတ္တဖိုလ်သမာဓိ၊ စေတသိ ဝါ ဖလဝိညာဏေ ဝိမုတ္တိ စေတောဝိမုတ္တိ-အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်၌ ဆန့်ကျင်ဘက် ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်ခြင်းဟူသော အရဟတ္တဖိုလ်သမာဓိ၊ စေတသော ဝါ ဖလဝိညာဏဿ ပဋိပက္ခတော ဝိမုတ္တိ ဝိမောက္ခော ဧတသ္မိန္တိ စေတောဝိမုတ္တိ-ဖိုလ်စိတ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ကိလေသာမှ လွတ်မြောက်ခြင်းရှိသော အရဟတ္တဖိုလ်သမာဓိ။

နေတ္ထိဝိ-၇၀။ ။ စေတသာ စိတ္တေန သမာဓိနာ ဝိမုစ္စတီတိ စေတောဝိမုတ္တိ-ရှေးရှေးသမာဓိကြောင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ကိလေသာမှ လွတ်မြောက်သော နောက်သမာဓိ။

ဓမ္မဋီ။ ။ ကိလေသေဟိ ဝိမုစ္စတိ ဝိမုစ္စိတ္ထ ဝိမုစ္စိဿတီတိ ဝိမုတ္တိ၊ (အရဟတ္တဖိုလ်)၊ ဝိမုတ္တိယာ သမ္ပယုတ္တော စေတော စိတ္တံ သမာဓိတိ စေတောဝိမုတ္တိ-အရဟတ္တဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သော သမာဓိ။

အရကောကံ။ ။ ဤသို့ ဝိပြိုဟ်အမျိုးမျိုးပြု၍ အရကောကံအမျိုးမျိုး ရှိသော်လည်း ဤ၌ စေတောဝိမုတ္တိအရ အရဟတ္တဖိုလ်သမာဓိ၊ ပညာဝိမုတ္တိအရ အရဟတ္တဖိုလ်ပညာကို ယူပါ။ ပညာဝိမုတ္တိ၌လည်း နည်းတူပြုပါ။ (ဥဒါန. ၄-၁၅၉) [ဓမ္မဋီ၌ အခြားနည်းများ ရှိသေး၏၊ အလိုရှိက ရှုလေတော့။]

၏လည်း၊ ဉာဏ်-သဗ္ဗညုတဉာဏ်သည်၊ [ဉာဏန္တိ သဗ္ဗညုတညာဏံ-ဥဒါနံ. ၄-၁၅၉။] ဥဒါဒိ-ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ (ကိ)။ “နန္ဒော-သည်၊ အာသဝါနံ-တို့၏၊ ခယာ-ကြောင့်၊ အနာသဝံ-သော၊ စေတောဝိမုတ္တိံ -ကောင်း၊ ပညာဝိမုတ္တိံ-ကောင်း၊ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ-၌ပင်၊ သယံ-တိုင်၊ အဘိညာ-၍၊ သစ္စိကတ္တာ-၍၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-၍၊ ဝိဟရတိ။” ဣတိ-ပြီ။ သောပိ အာယသ္မာ နန္ဒော-သည်လည်း၊ တဿာ ရတ္တိယာ-ထိုည၌၏၊ အစ္စယေန-လွန်ရာအခါ၌၊ ဘဂဝန္တံ-သို့၊ ဥပသင်္ကမိတ္တာ-ပြီး၍၊ ဝန္တိတွာ-ပြီး၍၊ ဧတံ-ဤစကားကို၊ အဝေါစ-လျှောက်ပြီ၊ (ကိ)။ “ဘန္တေ! ဘဂဝါ-သည်၊ မေ-ဖို့ ဝါ-အတွက်၊ ကကုဋ္ဌပါဒါနံ-ကုန်သော၊ ပဉ္စန္ဒ-ကုန်သော၊ အစ္စရာသတာနံ-တို့ကို၊ ပဋိလာဘာယ-ငှာ၊ ပါဠိဘောဂေါ-ငါအာမခံ၏ဟူ၍၊ ယံ (ပဋိဿုဏိ)-အကြင်ဝန်ခံတော်မူခဲ့ပြီ၊ ဘန္တေ-ရား၊ အဟံ-သည်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဧတသ္မာ ပဋိဿဝါ- (“နတ်သမီးရဖို့ အာမခံ၏”ဟူသော) ဝန်ခံတော်မူခြင်းမှ၊ (ကတိပေးတော်မူခြင်းမှ)၊ မုဉ္ဇာမိ-လွတ်ပါ၏။” ဣတိ-ပြီ။ “နန္ဒ-နန္ဒ၊ မယာပိ-သည်လည်း၊ စေတသာ-ငါဘုရား၏ စိတ်တော်ဖြင့်၊ (စေတောပရိယအဘိ-

ပဋိဿဝါ။ ။ “ပဋိဿဝါတိ ပါဠိဘောဂပဋိဿဝါ၊ “အစ္စရာနံ ပဋိလာဘာယ အဟံ ပဋိဘူတော”တိ ပဋိညာယ(ဥဒါနံ. ၄-၁၅၉)”ဟူသော အဖွင့်ကို ကြည့်၍ ပါဠိ-ဘောဂေါနေောင် ဣတိအကျေကြိ၊ ယံကား ကြိယာပရာမသနတည်း၊ ကြိယာနှင့် တွဲပေးရသည်၊ ဤသို့ကြိယာနှင့် တွဲပေးရသော ယံဟူသောပုဒ်ကို ဘာဝနပုံသက (ကြိယာဝိသေသန)ဟုလည်း ပဋိသံ. ၄-၂, ၂၂၉၌ ဆို၏။

တစ်နည်း။ ။ ယံကို ဒုတိယန္တုကြိ၍ “ပါဠိဘောဂေါ-ဟူ၍၊ ယံ (ပဋိဿဝံ)-အကြင်ဝန်ခံခြင်း(ကတိပေးခြင်း)ကို၊ (အကာသိ-ပြုခဲ့ပြီ)၊ ဧတသ္မာ ပဋိဿဝါ-မှ၊ မုဉ္ဇာမိ”ဟုလည်း ပေးနိုင်၏။ ဤသို့ပေးလျှင် “ယောဟံ. . . သတ္တာရံ ပါဠိဘောဂံ အကာသိ(ဥဒါနံ. ၄-၁၅၉)”၌ “အကာသိ” ဟူသော ကြိယာရိပုံနှင့် ညီ၏။ “ယံ ပါဠိဘောဂေါ-အကြင်ဝန်ခံခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)”ဟုလည်း ပေးကြ၏။ သို့သော် ပါဠိ-ဘောဂေါနှင့် အရတူ “ဘဂဝါ”ဟု ပဌမန္တဖြင့် ရှိသောကြောင့် ပါဠိဘောဂေါသည် ဘာဝသာဓန မဖြစ်နိုင်သဖြင့် မကောင်းပါ။

စေတသာ စေတော ပရိစ္စာ။ ။ စေတသာ စေတော ပရိစ္စာတိ အတ္တနော စိတ္တေန တဿ စိတ္တံ ပရိစ္စိန္တိတွာ(အံ. ၄-၁, ၄၃)။ အတ္တနော စိတ္တေနာတိ အတ္တနော

ညာဉ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်နှင့် တကွဖြစ်သောစိတ်ဖြင့်) တေ-သင်၏။ စေတော-
 စိတ်ကို၊ ပရိစ္ဆ-ပိုင်းခြား၍၊ ဝိဒိတော-သိတော်မူအပ်ပြီ၊ (ကိ)။ “နန္ဒော-သည်၊
 အာသဝါနံ-တို့၏။ ခယာ-ကြောင့်၊ အနာသဝံ-သော၊ စေတောဝိမုတ္တိ-ကောင်း၊
 ပညာဝိမုတ္တိ-ကောင်း၊ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ-၌ပင်၊ သယံ-တိုင်၊ အဘိညာ-၍၊ သစ္စိကတွာ-
 ၍၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-၍၊ ဝိဟရတိ” ဣတိ-သိတော်မူအပ်ပြီ။ ဒေဝတာပိ-သည်လည်း၊
 မေ-အား၊ ဧတမတ္ထံ-ဤ အကြောင်းကို၊ အာရောစေသိ-ပြီ၊ (ကိ)။ “နန္ဒော-
 သည်၊ အာသဝါနံ-တို့၏။ ခယာ-ကြောင့်၊ အနာသဝံ-သော၊ စေတောဝိမုတ္တိ-
 ကောင်း၊ ပညာဝိမုတ္တိ-ကောင်း၊ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ-၌ပင်၊ သယံ-တိုင်၊ အဘိညာ-၍၊
 သစ္စိကတွာ-၍၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-၍၊ ဝိဟရတိ” ဣတိ-ပြီ။ နန္ဒု! ခေါ-စင်စစ်၊ ယဒါ+
 ဧဝ-အကြင်အခါ၌သာလျှင်၊ တေ-၏။ စိတ္တံ-သည်၊ အနုပါဒါယ-တစ်စုံတစ်ခု
 သော သင်္ခတတရားကို တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် ငါ၊ ငါ့ဥစ္စာဟု မစွဲယူမူ၍၊
 အာသဝေဟိ-အာသဝေါတရားတို့မှ၊ ဝိမုတ္တံ-လွတ်ပြီ၊ |ဧတေတိ တဝ၊ . . . ယဒ္ဓိ-
 ယေဝ ကာလေ အာသဝေဟိ တဝ စိတ္တံ ဝိမုတ္တံ၊-ဥဒါန. ၄-၁၆၀။| အထ-ထိုအခါ၌၊
 အဟံ-ငါဘုရားသည်၊ ဧတသ္မာ ပဋိဿဝါ-ထိုဝန်ခံတော်မူခြင်းမှ၊ မုတ္တော-
 လွတ်ပြီ။ ” ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ အထ ခေါ-ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊
 ဧတမတ္ထံ-ဤအကြောင်းကို ဝိဒိတွာ-သိတော်မူ၍၊ တာယံ ဝေလာယံ-ထိုအချိန်
 ၌၊ ဣမံ ဥဒါနံ-ဤဥဒါန်းကို၊ ဥဒါနေသိ-ကျူးရင့်တော်မူပြီ၊ (ကိ)။ “ယဿ ၊ပေ
 ဘိက္ခု”တိ-ဟူ၍၊ (ဥဒါနေသိ)။

ယဿ နိတ္တိဏ္ဏော ပဏော၊ မဒ္ဓိတော ကာမကဏှကော၊

မောဟက္ခယံ အနုပ္ပတ္တော၊ သုခဒုက္ခေသု န ဝေဝေတိ သ ဘိက္ခု။

ယဿ-အကြင်သူတော်စင်ရဟန်းသည်၊ ပဏော- ဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော

စေတောပရိယာယဉာဏေန သဗ္ဗညုတညာဏေန ဝါ သဟိတေန စိတ္တေန(အံဋီ-၁၊
 ၉၇)။

ယဒေဝ။ ။ “ယဒါ+ဧဝ”ဟုဖြတ်၊ “ယံ+ဧဝ”ဟု ဖြတ်၍ “နန္ဒော-သည် ၊ပ၊ စိတ္တံ-
 သည်၊ ယံ-အကြင်ကြောင့်၊ ဝိမုတ္တံ ဧဝ-လွတ်သည်သာလျှင်တည်း”ဟုလည်း ပေးကြ
 ၍၊ “ယဒေဝါတိ ယဒါ ဧဝ(ဥဒါန. ၄-၁၆၀)”ဟူသော အဖွင့်နှင့် မညီပါ။

ယဿ . . . အနုပ္ပတ္တော။ ။ ယဿ နိတ္တိဏ္ဏော ပဏောတိ ယေန အရိယပုဂ္ဂလေန

ညွှန်ဗွက်ကို၊ ဝါ-သံသရာတည်းဟူသော ညွှန်ဗွက်ကို၊ နိတ္တိန္ဒော-အရိယာမဂ် တံတားဖြင့် ကူးသွားအပ်ပြီ၊ ကာမကဏ္ဍကော-ကိလေသာကာမဟူသော ဆူး ငြောင့်ကို၊ မဒ္ဒိတော-အရတ္တမဂ်၊ ဉာဏ်လက်နက်ဖြင့်၊ မုန့်မုန့်ညက်ညက်၊ ချေ ဖျက်အပ်ပြီ၊ (ယော-အကြင်သူတော်စင်ရဟန်းသည်၊) မောဟက္ခယံ-မောဟ၏ ကုန်ကြောင်းဖြစ်သော အရတ္တဖိုလ် နိဗ္ဗာန်သို့ အနုပုတ္တော-ရောက်ပြီ၊ သ(သော) ဘိက္ခု-ထိုရဟန်းသည်၊ သုခဒုက္ခေသု- သုခဒုက္ခတို့ကြောင့်၊ ဝါ-သုခဒုက္ခ၊ အစ လာသည့်၊ ရှစ်ဖြာသော လောကဓံတို့ကြောင့်၊ န ဝေဓတိ-မတုန်လှုပ်တော့။ [“ဥပ္ပန္နေသု သုခေသု... ဥပ္ပန္နေသု ဒုက္ခေသု(ဥဒါန. ၄-၁၆၀)”ကို ကြည့်၍ “သုခ- ဒုက္ခေသု-တို့သည်၊ (ဥပ္ပန္နေသု-ဖြစ်ပေါ်လာကုန်လသော်)”ဟု လက္ခဏာအနက်လည်း ပေးနိုင်သည်။]

အထ-ထိုအခါ၌၊ ဧကဒိဝသံ-၌၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ တံ အာယသ္မန္တံ နန္ဒ- ကို၊ ပုစ္ဆိသု-ကုန်ပြီ၊ (ကို)၊ “အာဂုသော နန္ဒ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ တံ-သည်၊ ‘ဥက္ကဏ္ဍိ- တော-ဆင်းရဲစွာ အသက်ရှင်ခြင်းသို့ ရောက်သည်၊ ဝါ-ပျင်းရိငြီးငွေ့သည်၊

အရိယမဂ္ဂသေတုနာ သဗ္ဗော ဒိဋ္ဌိပဏော သံသာရပဏော ဧဝ ဝါ နိဗ္ဗာနပါရဂမနေန တိန္ဒော။ မဒ္ဒိတော ကာမကဏ္ဍကောတိ ယေန သတ္တာနံ ဝိဇ္ဇနတော ‘ကာမ- ကဏ္ဍကော’တိ လဒ္ဒနာမော သဗ္ဗော ကိလေသကာမော သဗ္ဗော ကာမဝိညူကော အဂ္ဂဉာဏဒဏ္ဍေန မဒ္ဒိတော။ မောဟက္ခယံ အနုပုတ္တောတိ ဧဝ ဘူတော စ ဒုက္ခဒိ- ဝိသယဿ သဗ္ဗဿ သမ္မောဟဿ ခေပနေန မောဟက္ခယံ ပတ္တော၊ အရဟတ္တ- ဖလံ နိဗ္ဗာနဉ္စ အနုပုတ္တော၊-ဥဒါန. ၄-၁၆၁။

ဥက္ကဏ္ဍိတော။ ။ “ဥက္ကဏ္ဍိနံ ဥက္ကဏ္ဍာ-ဆင်းရဲစွာ အသက်ရှင်ခြင်း၊ [ဥ+ကဋ္ဌ ကိစ္ဆဇီဝနေ+အ၊ (တစ်နည်း) ဥဋ္ဌိ+ဂတော+ကဏ္ဍော ဧတိဿာတိ ဥက္ကဏ္ဍာ-အထက်၌ ဖြစ်သော (အထက်သို့ မော့နေသော) လည်ပင်းရှိသော ပျင်းရိခြင်း၊ ဥက္ကဏ္ဍိ+က္ကတော ဂတော ပတ္တောတိ ဥက္ကဏ္ဍိတော-ဆင်းရဲစွာ အသက်ရှင်ခြင်းသို့ ရောက်သူ၊ ဝါ-အထက် ၌ ဖြစ်သော (အထက်သို့ မော့နေသော) လည်ပင်းရှိသော ပျင်းရိခြင်းသို့ ရောက်သူ (ဝိမတိ-၁,၁၃၃)”ဟုပြု။

သီဋိသစ်-၁၇၇။ ။ ထို၌ “ဥဋ္ဌိ ကဏ္ဍံ ကတ္တာ ကုတော စိတော စ ဩလောကေတွာ အာဟိန္ဒာတိ ဝိဟရတိ စာတိ ဥက္ကဏ္ဍိတော နိရုတ္တိနယေန”ဟု ဆို၏။ သီဋိသစ်နိ-၁, ၅၇၀၌ “ဥက္ကဏ္ဍိတအာဟိန္ဒာ”ဟူ၍လည်းကောင်း “ဥက္ကဏ္ဍိတဝိဟရ”ဟူ၍လည်း

အမှီ-၏၊ ကူတိ-သို့ ဝဒေသိ-ပြောခဲ့ပြီ။ [ဝဒ+ဤ၊ သ-လာ။] ကူဒါနိ-၌၊ တေ-
 သင်၏။ (စိတ္တသန္တာနေ-စိတ်အစဉ်၌) ကထံ-အဘယ်သို့လျှင်၊ ဟောတိ-ဖြစ်
 နေသေးသနည်း? (တစ်နည်း) ကထံ ဟောတိ-ဘယ်လိုနေသေးသနည်း?
 ကူတိ-မေးကုန်ပြီ။ “အာဝုသော-ငါ့ရှင်တို့! မေ-၏၊ ဝါ-မှာ၊ ဂိဟိဘာဝါယ-
 လူ့အဖြစ်အကျိုးငှာ၊ အာလယော-တွယ်တာမှုသည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့” ကူတိ-
 ဤသို့ ပြောပြီ။ တံ-ထိုစကားကို၊ သုတ္တာ၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ “အာယသ္မာ နန္ဒော-
 သည်၊ အဘူတံ-မဟုတ်မမှန်သော စကားကို၊ ကထေတိ-ပြောဆို၏။ အညံ-
 အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ ဗျာကရောတိ-ပြောဆို၏။ အတိတဒိဝသေသု-ရှေးလွန်ခဲ့ပြီး
 သောနေတို့၌ ‘ဥက္ကဏ္ဍိတော-သည်၊ အမှီ-၏၊ ကူတိ-သို့၊ ဝတွာ-ပြောခဲ့ပြီး၍၊
 ကူဒါနိ-၌၊ ‘မေ -၏၊ ဂိဟိဘာဝါယ-ငှာ၊ အာလယော-သည်၊ နတ္ထိ’ ကူတိ-သို့၊
 ကထေတိ။” ကူတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ဂန္ဓာ-၍၊ ဘဂဝတော-အား၊ ဧတမတ္ထံ-ကို၊
 အာရောစေသံ-ကုန်ပြီ။ ဘဂဝါ-သည်၊ “ဘိက္ခဝေ! အတိတဒိဝသေသု-တို့၌၊
 နန္ဒဿ-၏။ အတ္တဘာဝေါ-အတ္တဘောသည်၊ ဒုဗ္ဘန္တဂေဟသဒိသော-မကောင်း
 သဖြင့် မိုးအပ်သောအိမ်နှင့် တူသည်။ အဟောသိ-ပြီ၊ ကူဒါနိ-၌၊ သုဗ္ဘန္တဂေဟ-

ကောင်း ဆိုလိုလျက် အာဟိဏ္ဏ၊ ဝိဟရတို့ကို ချေဟု ဆို၏။

ပါရာဘာ-၂၊ ၃၇၇။ ။ ထို၌ “ဥဒ္ဓံ+ကဏ္ဍော ဥက္ကဏ္ဍော၊ ဥက္ကဏ္ဍော+သဗ္ဗာ-
 တော အဿာတိ ဥက္ကဏ္ဍိတော-အထက်၌ လည်ပင်းရှိသူ၊ ဝါ-ပျင်းရိသည်အတွက်
 လည်တမော့မော့ဖြစ်နေသူ”ဟု ဆို၏။

မအူပါရာ နိ-၃၊ ၁၇၆။ ။ ထို၌ ဥကို ဥဒ္ဓံအနက်၊ ကဏ္ဍကို ဂိဝါအနက်၊ ကူ
 တောကို ကူမနောင် တောပစ္စယန္တ၊ ကူတောနှင့် ပဉ္စမိတပျူရိသ်တွဲဟု ဆို၏။ “ဥဒ္ဓံ+
 ကဏ္ဍော ဧတဿာတိ ဥက္ကဏ္ဍော၊ ကူတော+ဥက္ကဏ္ဍော ဥက္ကဏ္ဍိတော-ထိုမှဤမှ လည်
 ပင်းရှိသူ”ဟု ပြု၊ ကူတောနှင့် ဥက္ကဏ္ဍိတကို ရှေ့နောက်ပြန်၊ အလုတ္တသမာသ်တည်း။

ကူဒါနိ တေ ကထံ။ ။ ကထံနောင် ဝိဘတ်အားလုံး ကျေနိုင်သောကြောင့်
 ပထမာဝိဘတ် အကျေကြံ၍ “တေ-၏၊ ဝါ-မှာ၊ ကထံ-အဘယ်သို့သော အခြင်းအရာ
 သည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်နေသေးသနည်း)”ဟုလည်း ပေးနိုင်သည်။ ဆရာတို့ကား “တေ-
 ၏၊ (စိတ္တပဝတ္ထိ-စိတ်၏ ဖြစ်ပုံသည်) ကထံ-အဘယ်သို့နည်း၊ ဝါ-ဘယ်လိုနေသေး
 သနည်း?ဟု ပေးတော်မူ၏။

သဒိသော-ကောင်းစွာ မိုးအပ်သောအိမ်နှင့် တူသည်။ ဇာတော-ဖြစ်ပြီ။ ဟိ-
 မှန်၏။ အယံ-ဤနန္ဒသည်။ ဒိဗ္ဗတ္ထရာနံ-နတ်သမီးတို့ကို၊ ဒိဗ္ဗကာလတော-မြင်
 အပ်သောအခါမှာ ဝါ-မြင်ပြီးချိန်မှာ ပဋာယ-၍၊ ပဗ္ဗဇိတကိစ္စဿ-ရဟန်းကိစ္စ၏။
 ဝါ-ကို၊ [ရှေ့နည်း မထွက်ကံ၌စပ်၊ နောက်နည်း ပါပေတုံ၌ ကာရိတ်ကံစပ်၊] မထွက်ကံ-
 အပြီးအဆုံးသို့ (အထွတ်အထိပ်သို့)၊ ပါပေတုံ-ရောက်စေခြင်းငှာ၊ ဝါယမန္တော-
 အားထုတ်လသော်၊ ဝါ-လျက်၊ တံ ကိစ္စံ-ထိုရဟန်းကိစ္စကို၊ (မထွက်ကံ-သို့)
 ပတ္တော-ရောက်စေပြီ။” ဣတိ၊ ဝတ္တာ-ပြီး၍၊ “ယထာ အဂါရံ၊ ပေ ၊ န သမတိ
 ဝိဇ္ဇတိ”တိ-ဟူကုန်သော၊ ဣမာ ဂါထာ-တို့ကို၊ အဘာသိ-ဟောတော်မူပြီ။

**ယထာ အဂါရံ ဒုဗ္ဘန္တံ၊ ဝုဋ္ဌိံ သမတိဝိဇ္ဇတိ၊
 ဧဝံ အဘာဝိတံ စိတ္တံ၊ ရာဂေါ သမတိဝိဇ္ဇတိ။**

ဒုဗ္ဘန္တံ-မကောင်းသဖြင့် မိုးအပ်သော၊ ဝါ-ကျိုးတိုးကျဲတဲ့ မိုးအပ်သော၊
 အဂါရံ-အိမ်ကို၊ ဝုဋ္ဌိံ-မိုးရေမိုးပေါက်သည်၊ [ဂါထာ၌ ဆန်းကြောင့် ဒီယပြု၍
 “ဝုဋ္ဌိ”ဟုရှိသည်။] သမတိဝိဇ္ဇတိ ယထာ-လွန်စွာ ထိုးဖောက်နိုင်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-
 ဤအတူ၊ အဘာဝိတံ-သမထ၊ ဝိပဿနာ ဘာဝနာတို့ဖြင့် မတိုးပွားစေအပ်
 သော၊ ဝါ-သမထ၊ ဝိပဿနာ ဘာဝနာတို့ဖြင့် မထုံမွမ်းအပ်သော၊ စိတ္တံ-စိတ်
 ကို၊ ရာဂေါ-ရာဂသည်၊ ဝါ-ရာဂကိုမှတ် အရပ်ရပ်သော ကိလေသာသည်၊
 သမတိဝိဇ္ဇတိ-လွန်စွာ ထိုးဖောက်နိုင်၏။

**ယထာ အဂါရံ သုဗ္ဘန္တံ၊ ဝုဋ္ဌိံ န သမတိဝိဇ္ဇတိ၊
 ဧဝံ သုဘာဝိတံ စိတ္တံ၊ ရာဂေါ န သမတိဝိဇ္ဇတိ။**

ကိစ္စံ ။ ။ ရှေ့ “မထွက်ကံ ပါပေတုံ”ကို ထောက်၍ ပတ္တော၌ ကာရိတ်ပစ္စည်း
 အကျေကြိုကာ မထွက်ကံကို ကာရိတ်ကံအဖြစ် လိုက်ပေးသည်။ (တစ်နည်း) “ကိစ္စ-
 မထွက်ကံ”ဟု ဆိုလိုလျက် မထွက်ကံပုဒ်အကျေကြို၊ သို့မဟုတ် ကိစ္စံအရ ဌာနပစာရအားဖြင့်
 ကိစ္စ၏ အပြီးအဆုံးကို ယူ၊ ဤသို့ယူလျှင် “တံ ကိစ္စံ-ထိုရဟန်းကိစ္စ၏ အပြီးအဆုံးသို့၊
 ပတ္တော-ရောက်ပြီ”ဟု ပေး၊ ကိစ္စံကို ပထမန္တကြိမ်၍ “တံ ကိစ္စံ-သည်၊ (မထွက်ကံ-သို့)၊
 ပတ္တော-ရောက်ပြီ”ဟုလည်း ပေးကြ၏။ ပတ္တော၏ ကတ္တားသည် “အယံ”ဟု ရှိခြင်း၊
 ကိစ္စံနှင့် ပတ္တောသည် လိင်မတူခြင်းကြောင့် မသင့်ပါ။

သုတ္တန္တ-ကောင်းစွာမိုးအပ်သော၊ ဝါ-ပိတ်ပိတ်သဲသဲ မိုးအပ်သော၊ အဂါရံ-ကို၊ ဝုဠိ-သည်၊ န သမတိဝိဇ္ဇတိ ယထာ-လွန်စွာ မထိုးဖောက်နိုင်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ သုဘာဝိတံ-သမထ၊ ဝိပဿနာ ဘာဝနာတို့ဖြင့် ကောင်းစွာ တိုးပွားစေအပ်ပြီးသော၊ ဝါ-သမထ၊ ဝိပဿနာ ဘာဝနာတို့ဖြင့် ကောင်းစွာထုံမွမ်းအပ်ပြီးသော၊ စိတ္တံ-ကို၊ ရာဂေါ-သည်၊ န သမတိဝိဇ္ဇတိ-လွန်စွာ မထိုးဖောက်နိုင်။

တတ္ထ-ထိုဂါထာတို့၌၊ အဂါရန္တိ-ကား၊ ယံ ကိဉ္စိ-အမှတ်အထား၊ တစ်ပါးပါးသော၊ ဂေဟံ-အိမ်ကို၊ [သမတိ ဝိဇ္ဇတိ၌ စပ်၊] ဒုတ္တန္တန္တိ-ကား၊ ဝိရလုတ္တန္တိ-ကျိုးတိုးကျဲတဲ မိုးအပ်သော၊ ဆိဒ္ဓါဝဆိဒ္ဓံ-အပေါက်ကြီး အပေါက်ငယ် အမိုးရှိသော၊ [အဂါရံ၌ စပ်ပါ၊] သမတိဝိဇ္ဇတိတိ-ကား၊ ဝဿဝုဠိ-ရွာသော မိုးရေသည်၊ ဝိနိ-ဝိဇ္ဇတိ-ထိုးဖောက်၏၊ အဘာဝိတန္တိ-ကား၊ တံ အဂါရံ-ထိုအိမ်ကို၊ ဝုဠိ-မိုးရေ မိုးပေါက်သည်၊ သမတိဝိဇ္ဇတိ ဝိယ-အလွန်ထိုးဖောက်သကဲ့သို့၊ ဘာဝနာယ-ဘာဝနာမှ၊ ရဟိတတ္တာ-ကင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဘာဝိတံ-သမထ၊ ဝိပဿနာ ဘာဝနာတို့ဖြင့် မတိုးပွားစေအပ်သော၊ စိတ္တံ-စိတ်ကို၊ ရာဂေါ-ရာဂသည်၊ သမတိဝိဇ္ဇတိ- အလွန်ထိုးဖောက်နိုင်၏၊ ကေဝလံ-ဒေါသစသည်မဖက်၊ သက်သက်၊ ရာဂေါ-ရာဂသည်သာ၊ န ဝိဇ္ဇတိ-ထိုးဖောက်သည် မဟုတ်သေး၊ ဒေါသမောဟမာနာဒယော-ဒေါသ၊ မောဟ၊ မာန အစရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗ-ကိလေသာ-အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့သည်၊ တထာရူပံ-ထိုသို့သဘောရှိသော၊ စိတ္တံ-စိတ်ကို၊ အတိဝိယ-အလွန်အကဲသာလျှင်၊ ဝိဇ္ဇန္တိယေဝ-ထိုးဖောက်ကုန်သည်သာ။ သုဘာဝိတန္တိ-ကား၊ သမထဝိပဿနာဘာဝနာဟိ-သမထဘာဝနာ၊ ဝိပဿနာဘာဝနာတို့ဖြင့်၊ သုဘာဝိတံ-ကောင်းစွာ တိုးပွားစေအပ်ပြီးသော၊ [စိတ္တံ၌စပ်၊] ဧဝံရူပံ-ဤသို့ သဘောရှိသော၊ [သုဘာဝိတံကို “ဧဝံရူပံ” ဟု ပြန်ညွှန်းသည်၊] စိတ္တံ-စိတ်ကို၊ [အတိဝိဇ္ဇိတုံ န သက္ကောန္တိ၌စပ်၊] သုတ္တန္တ-ကောင်းစွာ မိုးအပ်သော၊ ဂေဟံ-အိမ်ကို၊ ဝုဠိ-မိုးရေမိုးပေါက်သည်၊ အတိဝိဇ္ဇိတုံ-အလွန်ထိုးဖောက်ခြင်းငှာ၊ န သက္ကောတိ ဝိယ-မစွမ်းနိုင်သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ-တူ) ရာဂါ-ဒယော-ရာဂအစရှိကုန်သော၊ ကိလေသာ-ကိလေသာတို့သည်၊ အတိဝိဇ္ဇိတုံ-အလွန် ထိုးဖောက်ခြင်းငှာ၊ န သက္ကောန္တိ-မစွမ်းနိုင်ကုန်၊ ဣတိ-ဤတွင် ဂါထာ

အဖွင့် အပြီးတည်း။ ဂါထာပရိယောသာနေ-၌၊ ဗဟူ-တို့သည်၊ သောတာ-
ပတ္တိဖလာဒီနိ-သောတာပတ္တိဖိုလ်အစရှိသောဖိုလ်တို့သို့၊ ပါပုဏိသု-ကုန်ပြီ၊
ဒေသနာ မဟာဇနဿ သာတ္ထိကာ အဟောသိ။

အထ ခေါ-၌၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ဓမ္မသဘာယံ-တရားသဘင်၌၊ ကထံ-
ကို၊ သမုဋ္ဌာပေသုံ-ဖြစ်စေကုန်ပြီ၊ (ကိံ)၊ “အာဝုသော-တို့၊ ဗုဒ္ဓါ နာမ-တို့မည်
သည်၊ အစ္ဆရိယာ-လက်ဖျောက်ခတ်တီး၊ အံ့ချီးထိုက်ပါပေကုန်စွ၊ ဇနပဒ-
ကလျာဏိ-ကို၊ နိဿာယ-၍၊ ဥက္ကဏ္ဍိတော-သော၊ အာယသ္မာ နန္ဒော နာမ-
အရှင်နန္ဒမည်သူကို၊ သတ္ထာရာ-သည်၊ ဒေဝစ္ဆရာ-နတ်သမီးတို့ကို၊ အာမိသံ-
အာမိသကို၊ (အစာကို)၊ ကတွာ၊ ဝိနိတော-ဆုံးမတော်မူအပ်ပြီ၊” က္ကတိ-ဤသို့
ဖြစ်စေကုန်ပြီ။ သတ္ထာ-သည်၊ အာဂန္နာ-၍၊ “ဘိက္ခဝေ! (တုမေ-တို့သည်၊)
ဧတရဟိ-ယခုအခါ၌၊ ကာယ ကထာယ-အဘယ်စကားဖြင့်၊ သန္နိသိန္နာ-
ကောင်းစွာ ထိုင်နေကြကုန်သည်၊ အတ္ထ န-ဖြစ်ကုန်သနည်း?” က္ကတိ ပုစ္ဆိတွာ-
၍၊ “က္ကမာယ နာမ-ဤမည်သော စကားဖြင့်၊ (သန္နိသိန္နာ-ကုန်သည်၊ အမှ-
ဖြစ်ပါကုန်၏)” က္ကတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-အပ်သော်၊ “ဘိက္ခဝေ! က္ကဒါနေဝ-၌သာလျှင်၊
န-မဟုတ်သေး၊ ပုဗ္ဗေပိ-ရှေး၌လည်း၊ ဝါ-ရှေးတုန်းကလည်း၊ ဧသ(ဧသော)-
ဤနန္ဒကို၊ မယာ-သည်၊ မာတုဂါမေန-မာတုဂါမဖြင့်၊ ပလောဘေတွာ-
အပြားအားဖြင့် အလိုရှိစေ၍၊ ဝါ-ဖျားယောင်း၍၊ (မျှား၍)၊ ရှေ့သဒ္ဒတ္ထ၊ နောက်
ဝေါဟာရတ္ထ-ပါရာဘာ-၂, ၂၂၈။] ဝိနိတောယေဝ-ဆုံးမအပ်ဖူးသည်သာ” က္ကတိ၊
ဝတွာ-ပြီး၍၊ အတီတံ အာဟရိ၊ (ကိံ-သို့၊ အာဟရိ-နည်း?)

အတီတေ-၌၊ ဗာရာဏသီယံ-ဗာရာဏသီပြည်၌၊ ဗြဟ္မဒတ္တေ-ဗြဟ္မ
ဒတ်မင်းသည်၊ ရဇ္ဇိ-ကို၊ ကာရေန္တေ-လသော်၊ ဗာရာဏသီဝါသီ-၌နေသော၊
ကပ္ပဇ္ဇော နာမ-ကပ္ပဇ္ဇမည်သော၊ ဝါဏီဇော-ကုန်သည်သည်၊ အဟောသိ-ရှိခဲ့
ပြီ။ တဿ-ထိုကပ္ပဇ္ဇ၏၊ ဧကော-တစ်ကောင်သော၊ ဂဒြဘော-မြည်းသည်၊
က္ကမ္ဘာရံ-တစ်ကမ္ဘာအတိုင်းအရှည်ရှိသောဝန်ကို(၂၇ တင်းခွဲဝန်ကို)၊ ဝဟတိ-
ဆောင်နိုင်၏၊ ဧကဒိဝသေန-တစ်နေ့တည်းဖြင့်၊ သတ္ထယောဇနာနိ-ဂုယူဇနာ
တို့တိုင်တိုင်၊ ဝစ္ဆတိ-သွားနိုင်၏၊ သော-ထိုကပ္ပဇ္ဇသည်၊ ဧကသ္မိံ -တစ်ပါးသော၊

သမယေ-အခါ၌၊ ဂဒြဘဘာရကေဟိ-မြည်းဖြင့် ဆောင်အပ်သော ဝန်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-အတူ၊ တက္ကသိလံ-တက္ကသိုလ်မြို့သို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက် ကာလပတ်လုံး၊ ဘဏ္ဍာဿ-ဘဏ္ဍာကို၊ ဝိဿဇေနံ-စွန့်ပြီးခြင်းသည်၊ (ရောင်းပြီး ခြင်းသည်)၊ (ဟောတိ)၊ တာဝ-ထိုမျှလောက်ကာလပတ်လုံး၊ ဂဒြဘံ-မြည်းကို၊ စရိတုံ-လှည့်လည်ကျက်စားခြင်းငှာ၊ ဝိဿဇေသိ-လွတ်ထားပြီ။ အထ-၌၊ အဿ-ထိုကပုဋ္ဌ၏၊ သော ဂဒြဘော-သည်၊ ပရိခါပိဋေ-ကျုံးအနီးမြေပြင်၌၊ စရမာနော-လှည့်လည်ကျက်စားလသော်၊ ဧကံ-တစ်ကောင်သော၊ ဂဒြဘိံ-မြည်းမကို၊ ဒိသ္မာ၊ ဥပသင်္ကမိ-ပြီ၊ သာ-ထိုမြည်းမသည်၊ တေန-ထိုမြည်းနှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ ပဋိသန္တာရံ-ကို၊ ကရောန္တိ-ပြုလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အာဟ-ပြောပြီ၊ (ကိ)၊ “ကုတော-အဘယ်အရပ်မှ၊ အာဂတော-လာခဲ့သည်၊ အသိ-ဖြစ်သနည်း?” ကူတိ-မေးပြီ၊ “ဗာရာဏသိတော-မှ၊ (အာဂတော အမှိ)” ကူတိ-ဤသို့ဖြေပြီ၊ “ကေန ကမ္မေန-အဘယ်အလုပ်ကိစ္စကြောင့်၊ (အာဂတော အသိ)” ကူတိ-ဤသို့ မေးပြီ၊ “ဝါဏိဇကမ္မေန-ကုန်ရောင်းခြင်းအလုပ်ကိစ္စကြောင့်၊ (အာဂတော အမှိ)” ကူတိ-ဤသို့ဖြေပြီ၊ “ကိတ္တကံ-အဘယ်မျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဘာရံ-ဝန်ကို၊ ဝဟသိ-ရွက်ဆောင်ရသနည်း?” ကူတိ-ဤသို့မေးပြီ၊ “ကုမ္ဘဘာရံ-ကို၊ (ဝဟာမိ-ရ၏)” ကူတိ-ဤသို့ပြောပြီ၊ “ဧတ္တကံ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဘာရံ-ကို၊ ဝဟန္တော-လျက်၊ ကတိ-အဘယ်မျှအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ယောဇနာနိ-တို့တိုင်တိုင်၊ ဂစ္ဆသိ-သွားရသနည်း?” ကူတိ-ဤသို့မေးပြီ၊ “သတ္တယောဇနာနိ-ခုနစ်ယူဇနာတို့တိုင်တိုင်၊ (ဂစ္ဆာမိ-ရ၏)” ကူတိ-ဤသို့ဖြေပြီ၊ “ဂတဂတဋ္ဌာနေ-ရောက်အပ်ရောက်အပ်သောအရပ်၌၊ (ရောက်ရာရောက်ရာ အရပ်၌)၊ တေ-၏၊ ကာစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ ပါဒပရိကမ္မပိဋိပရိကမ္မ-ကရာ-ခြေတို့၌ အဖန်ဖန်ပြုထိုက်သော နင်းနှိပ်မှု၊ ကျော၌ အဖန်ဖန်ပြုထိုက်သော နင်းနှိပ်မှုတို့ကို ပြုမည့်ဇနီးသည်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိသလော?” ကူတိ-ဤသို့မေးပြီ၊ “နတ္ထိ-မရှိ” ကူတိ-ဤသို့ပြောပြီ၊ “ဧဝံ သန္တေ-ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ မဟာဒုက္ခံ နာမ-ကြီးစွာသော ဒုက္ခမည်သည်ကို၊ အနုဘောသိ-ခံစားရ၏၊ (ခံစားရမှာဘဲနော်)” ကူတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ ဟိ-ဆက်ဥးအံ့၊ တိရစ္ဆာနဂတာနံ-တိရစ္ဆာန်တို့၏၊ ဝါ-တို့မှာ၊ ပါဒပရိကမ္မာဒိကာရကာ နာမ-ခြေတို့၌ အဖန်ဖန်ပြု

ထိုက်သော နင်းနှိပ်မှုအစရှိသည်ကို ပြုသူတို့မည်သည်၊ ကိစ္စာပိ နတ္ထိ-အကယ်၍ ကားမရှိပါကုန်၊ ပန-သို့သော်လည်း၊ ကာမသံယောဇနယဇ္ဇနတ္ထာယ-ကာမရာဂ သံယောဇနဖြင့် စေ့ဆော်ခြင်းငှာ၊ ဝါ-ကာမအနှောင်အဖွဲ့ဖြင့် တွေ့ထိဆက်စပ် ခြင်းငှာ၊ ဧဝရူပံ-သော၊ ကထံ-ကို၊ ကထေသိ-ပြီ၊ သော-ထိုမြည်းသည်၊ တဿာ- ထိုမြည်းမ၏။ ကထာယ-စကားကြောင့်၊ ဥက္ကဏ္ဍိ-ပျင်းရိပြီ။ ကပ္ပဇ္ဇောပိ-ကပ္ပဇ္ဇ သည်လည်း၊ ဘဏ္ဍံ-ကုန်ပစ္စည်း ကို၊ ဝိဿဇေတွာ-စွန့်ပြီး၍၊ (ရောင်းပြီး၍)၊ တဿ-ထိုမြည်း၏။ သန္တိကံ-သို့၊ အာဂန္တာ-၍၊ “တာတ-အမောင်မြည်း! ဧဟိ- လာလော၊ ဂမိဿာမ-သွားကြစို့” ဣတိ အာဟ။ “တုမေ-တို့သည်၊ ဂစ္ဆထ- သွားပါကုန်၊ အဟံ-သည်၊ န ဂမိဿာမိ-မလိုက်တော့” ဣတိ -ပြောပြီ။ အထ- ချွံ၊ နံ-ထိုမြည်းကို၊ ပုနပျုနံ-ဖန်၊ ယာစိတွာ-တောင်းဆိုပြီး၍၊ “အနိစ္ဆန္တံ-လိုက်ဖို့ အလိုမရှိသော၊ (မလိုက်လိုသော)၊ နံ-ထိုမြည်းကို၊ ပရိဘာသေတွာ-ကျိမ်းမောင်း ၍၊ နေဿာမိ-ဆောင်အံ့” ဣတိ စိန္တေတွာ၊ “ပတောဒံ တေ၊ ပေ၊ ဂဒြဘာ”တိ- ဟူသော၊ ဣမံ ဂါထံ-ကို၊ အာဟ-ဆိုပြီ။

**ပတောဒံ တေ ကရိဿာမိ၊ သောဠသင်္ဂုလိကဏှကံ၊
သဒ္ဓိန္ဒိဿာမိ တေ ကာယံ၊ ဧဝံ ဇာနာဟိ ဂဒြဘာ။**

ဂဒြဘာ-ဟဲ့မြည်း! သောဠသင်္ဂုလိကဏှကံ-တစ်ဆယ့်ခြောက်လက်သစ်ရှိ သော သံချွန်ရှိသော၊ ပတောဒံ-နှင်တံကို၊ တေ-သင်၏ (ကိုယ်၌)၊ ကရိဿာမိ- ပြုလိုက်အံ့၊ တေ-သင်၏၊ ကာယံ-ကိုယ်ကို၊ သဒ္ဓိန္ဒိဿာမိ-ကောင်းစွာ ဖြတ် လိုက်အံ့၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဇာနာဟိ-သိစမ်းလော။

တံ-ထိုစကားကို၊ သုတွာ-၍၊ ဂဒြဘော-မြည်းသည်၊ “ဧဝံ သန္တေ-ဤသို့ ဖြစ်လသော်၊ အဟမ္ဘိ-သည်လည်း၊ တေ-သင်၏ (အပေါ်၌)၊ ကတ္တဗ္ဗံ-ပြုထိုက် သော ကိစ္စကို၊ ဇာနိဿာမိ-သိရအံ့” ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-၍၊ “ပတောဒံ မေ၊ ပေ၊ ကပ္ပဇ္ဇာ”တိ-ဟူသော၊ ဣမံ ဂါထံ-ကို၊ အာဟ-ဆိုပြီ။

**ပတောဒံ မေ ကရိဿသိ၊ သောဠသင်္ဂုလိကဏှကံ၊
ပုရတော ပတိဋ္ဌဟိတွာန၊ ဥဒ္ဓရိတွာန ပစ္ဆတော၊
ဒန္တံ တေ ပါတယိဿာမိ၊ ဧဝံ ဇာနာဟိ ကပ္ပဇ္ဇ။**

ကပ္ပဋ-ကပ္ပဋ! သောဠသင်္ဂုလိကဏှကံ-သော၊ ပတောဒံ-ကို၊ မေ-ငါ၏ (ကိုယ်၌)၊ ကရိဿသိ-ပြုလိုက်အံ့၊ ပုရတော-ရှေ့ခြေနှစ်ဖက်ဖြင့်၊ ပတိဋ္ဌဟိတ္တာ-န-မြေ၌ ရပ်၍၊ ပစ္ဆတော-နောက်ခြေနှစ်ဖက်ကို၊ ဥဒ္ဓရိတ္တာန-အထက်သို့ ဆောင်၍၊ ဝါ-မြှောက်၍၊ တေ-၏၊ ဒန္တံ-သွားကို၊ ပါတယိဿာမိ-ကျိုး၍ ကျစေအံ့၊ ဝါ-ကန်ချိုးလိုက်အံ့၊ ဧဝံ-သို့၊ ဇာနာဟိ-လော။

တံ-ထိုစကားကို၊ သုတ္တာ-၍၊ ဝါဏိဇော-ကုန်သည်သည်၊ “ကေန ကာရဏေန-အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ ဧသ(ဧသော)-ဤမြည်းသည်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝဒတိ န ခေါ-ပြောလေသနည်း၊” ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-၍၊ ဣတော စိတော စ-ဤမှဤမှလည်း၊ ဩလောကေန္တော-ကြည့်လသော်၊ တံ ဂဒြဘိ-ထိုမြည်းမ ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ “ဣမာယ-ဤမြည်းမသည်၊ ဧသ (ဧသော)-ဤမြည်းကို၊ ဧဝံ-သို့၊ သိက္ခာပိတော-သင်ယူစေအပ်သည်၊ ဝါ-သင်ပေးအပ်သည်၊ ဘဝိဿတိ-မည်၊ တေ-သင့်ဖို့၊ ‘ဧဝရူပိ နာမ-ဤသို့သဘောရှိသည်မည်သော၊ ဂဒြဘိ-ကို၊ အာနေဿာမိ-ဆောင်ပေးအံ့၊’ ဣတိ-သို့ပြော၍၊ မာတုဂါမေန-မာတုဂါမဖြင့်၊ နံ-ထိုမြည်းကို၊ ပလောဘေတွာ-အပြားအားဖြင့် အလိုရှိစေ၍၊ ဝါ-ဖြားယောင်း ၍၊ (များ၍) နေဿာမိ-ဆောင်အံ့၊” ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ “စတုပ္ပဒိံ ၊ ပေ၊ ဂဒြဘာ”တိ-ဟူသော၊ ဣမံ ဂါထံ-ကို၊ အာဟ-ဆိုပြီ။

**စတုပ္ပဒိံ သင်္ခမုဒိံ၊ နာရိံ သဗ္ဗင်္ဂသောဘိနိံ၊
ဘရိယံ တေ အာနယိဿာမိ၊ ဧဝံ ဇာနာဟိ ဂဒြဘာ။**

ဂဒြဘ-မြည်းကလေး! စတုပ္ပဒိံ-လေးချောင်းသော ခြေရှိသော၊ သင်္ခမုဒိံ-ပွတ်သစ်စ ခရုသင်းအတူ ဖွေးဖြူသော မျက်နှာရှိသော၊ သဗ္ဗင်္ဂသောဘိနိံ-တင့် တယ်လှပသော အလုံးစုံသော ကိုယ်အင်္ဂါရှိသော၊ ဘရိယံ-ဇနီးလောင်းဖြစ် သော၊ နာရိံ-မြည်းမကို၊ တေ-သင့်ဖို့၊ အာနယိဿာမိ-ဆောင်ပေးအံ့၊ ဧဝံ-သို့၊ ဇာနာဟိ-လော။

တံ-ထိုစကားကို၊ သုတ္တာ-၍၊ တုဋ္ဌစိတ္တော-နှစ်သက်သော စိတ်ရှိသော၊ ဂဒြဘော-သည်၊ “စတုပ္ပဒိံ ၊ ပေ၊ စတုဒ္ဒသာ”တိ-ဟူသော၊ ဣမံ ဂါထံ အာဟ။

စတုပ္ပဒိ သင်္ခမုဒိ၊ နာရိံ သဗ္ဗင်္ဂသောဘိနိံ၊
 ဘရိယံ မေ အာနယိဿသိ၊ ဧဝံ ဇာနာဟိ ကပ္ပဋု၊
 ကပ္ပဋု ဘိယျော ဂမိဿာမိ၊ ယောဇနာနိ စတုဒ္ဒသ။

ကပ္ပဋု-ကပ္ပဋု! စတုပ္ပဒိ-သော၊ သင်္ခမုဒိ-သော၊ သဗ္ဗင်္ဂသောဘိနိံ-သော၊
 ဘရိယံ-သော၊ နာရိံ-ကို၊ မေ-ငါ့ဖို့၊ အာနယိဿသိ-ဆောင်ပေးအံ့၊ ဧဝံ-ဤ
 သို့ ဆောင်ပေးလသော်၊ (ဧတံ-ဤ)‘ဆောင်ပေးအံ့’ဟူသော ပဋိညာဉ်ကို၊
 ဇာနာဟိ-သတိမြဲစွာ သိထားပါလော၊ ကပ္ပဋု-ကပ္ပဋု၊ ဘိယျော-လွန်စွာ၊ စတု-
 ဒ္ဒသ ယောဇနာနိ-တစ်ဆယ့်လေးယူဇနာတို့တိုင်တိုင်၊ ဂမိဿာမိ-သွားပါအံ့။

အထ-၌၊ နံ-ထိုမြည်းကို၊ ကပ္ပဋော-သည်၊ “တေန ဟိ-ထိုသို့ ဖြစ်လျှင်
 ဧဟိ-လာလော၊” ဣတိ-သို့၊ ဂဟေတွာ-ခေါ်ယူ၍၊ သကဋ္ဌာနံ-မိမိအရပ်သို့၊
 အဂမာသိ-သွားပြီ။ သော-ထိုမြည်းသည်၊ ကတိပါဟစ္စယေန-အနည်းငယ်
 သောရက် လွန်ရာအခါ၌၊ ဝါ-၂ရက်၃ရက်လွန်ရာအခါ၌၊ နံ-ထိုကပ္ပဋုကို၊
 အာဟ-ပြီ၊ (ကိ)၊ “တုမေ-တို့သည်၊ မံ-ကို၊ ‘တေ-သင့်ဖို့၊ ဘရိယံ-မယားကို၊
 အာနယိဿာမိ-ဆောင်ပေးအံ့’ ဣတိ-သို့၊ အဝေါစုတ္တ နန-ပြောခဲ့ကုန်သည်
 မဟုတ်လော?” ဣတိ-ပြောပြီ။ “အာမ-အိမ်း၊ ဝုတ္တံ-ပြောအပ်ခဲ့ပြီ၊ အဟံ-သည်၊
 အတ္တနော-၏၊ ကထံ-ကို၊ န ဘိန္နိဿာမိ-မဖျက်အံ့၊ တေ-သင့်ဖို့၊ ဘရိယံ-ကို၊
 အာနေဿာမိ-ဆောင်ပေးမည်၊ ပန-သို့သော်လည်း၊ ဝေတနံ-ရိက္ခာကို၊ ဧက-
 ကဿ-တစ်ကောင်တည်းသော၊ တုယံ ဧဝ-သင့်အားသာ၊ ဒဿာမိ-ပေးအံ့၊
 (ပေးမှာနော်)၊ တုယံ-၏၊ ဝေတနံ-သည်၊ ဒုတိယဿ-ဒုတိယမြည်းအား၊ ပဟော-
 တု ဝါ-လောက်မူလည်းလောက်ပါစေ၊ မာ (ပဟောတု) ဝါ-မလောက်မူလည်း
 မလောက်ပါစေ၊ တွမေဝ-သည်သာ၊ ဇာနောယျာသိ-သိရာ၏၊ (သိရမှာပဲ)၊ ပန-
 သည်သာမကသေး၊ ဥဘိန္နံ-၂ကောင်ကုန်သော၊ ဝေါ-သင်တို့၏၊ သံဝါသံ-အတူ
 နေမှုကို၊ ဝါ-ပေါင်းသင်းမှုကို၊ အန္ဓာယ-စွဲ၍၊ ပုတ္တာ-သား၊သမီးတို့သည်၊ ဝိဇာ-
 ယိဿန္တိ-မွေးဖွားလာကုန်လိမ့်မည်၊ ဗဟူဟိ-များစွာကုန်သော၊ တေဟိပိ-ထို
 သားသမီးတို့နှင့်လည်း၊ သဒ္ဓိံ-တူ၊ တုယံ-၏၊ တံ-ထိုရိက္ခာသည်၊ ပဟောတု
 ဝါ-စေ၊ မာ (ပဟောတု) ဝါ-စေ၊ တွမေဝ ဇာနောယျာသိ၊” ဣတိ-သို့ပြောပြီ။

ဂဗြဘော-သည်၊ တသ္မိံ-ထိုကပွဋ္ဌသည်၊ ကထေန္တေယေဝ-ပြောနေသော်သာ၊ ဝါ-စဉ်ပင်၊ အနပေက္ခော-မြည်းမကို ငဲ့ကွက်ခြင်းမရှိသည်၊ (မြည်းမကို မလိုချင်သည်)၊ အဟောသိ-ပြီ၊ (ဣတိ-သို့၊ အတီတံ-ကို၊ အာဟရိ-ပြီ။)

သတ္တာ-သည်၊ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ၊ အာဟရိတွာ-ဆောင်တော်မူပြီး၍၊ “ဘိက္ခဝေ တဒါ-၌၊ ဂဗြဘိ-မြည်းမသည်၊ ဇနပဒကလျာဏီ-သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ ဂဗြဘော-သည်၊ နန္ဒော-သည်၊ (အဟောသိ)၊ ဝါဏိဇော-သည်၊ အဟမေဝ-ငါဘုရားသည်သာ၊ (အဟောသိ)။ ဧဝံ-ဤသို့၊ ပုဗ္ဗေပိ-၌လည်း၊ ဧသ (ဧသော)-ဤနန္ဒကို၊ မယာ-သည်၊ မာတုဂါမေန-မာတုဂါမဖြင့်၊ ပလောဘောတွာ-၍၊ ဝိနိတော-ဆုံးမအပ်ခဲ့ဖူးပြီ။” ဣတိ-သို့၊ ဇာတကံ-ဇာတ်တော်ကို၊ နိဋ္ဌာပေသိ-ပြီးဆုံးစေတော်မူပြီ၊ ဣတိ- နန္ဒထွေရဝတ္ထုအပြီးတည်း။

နန္ဒထွေရဝတ္ထုဘာသာဋီကာပြီးပြီ။

၁၀-စုန္ဒသူကရိကဝတ္ထုဘာသာဋီကာ

ဣမ သောစတီတိ-အစရှိသော၊ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္တာ၊ ဝေဠုဝနေ-ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်၌၊ ဝိဟရန္တော-စဉ်၊ စုန္ဒသူကရိကံ နာမ-စုန္ဒဝက်သတ် သမားမည်သော၊ ပုရိသံ-ကို၊ အာရဗ္ဗ ကထေသိ။

ကိရ-ချဲ့၊ သော-ထိုစုန္ဒသည်၊ ပဗ္ဗပဏ္ဏာသဝဿာနိ-၅၅ နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ သူကရေ-ဝက်တို့ကို၊ ဝဓိတွာ-သတ်၍၊ ခါဒန္တော စ-စားလျက်လည်းကောင်း၊ ဝိက္ကိဏန္တော စ-ရောင်းလျက်လည်းကောင်း၊ ဇီဝိကံ-အသက်မွေးမှုကို၊ ကပေသိ-ပြုပြီ။ ဆာတကာလေ-ငတ်မွတ်ခေါင်းပါး၊ အစာရှားရာအခါ၌၊ သကဋေန-လှည်းဖြင့်၊ ဝီဟိံ-ကောက်စပါးကို၊ အာဒါယ-တင်ယူ၍၊ ဇနပဒံ-ဇနပဒ်သို့၊ ဂန္တာ-၍၊ ဧကနာဠိဒွေနာဠိမထွေရ-တစ်ကွမ်းစား၊ နှစ်ကွမ်းစားမျှဖြင့်၊ (တစ်စလယ်၊ နှစ်စလယ်မျှဖြင့်)၊ ဂါမသူကရပေါတကေ-ရွာဝက်ငယ်တို့ကို၊ ကိဏိတွာ-ဝယ်၍၊ သကဋံ-လှည်းကို၊ ပူရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ အာဂန္တာ-ပြန်လာ၍၊ ပတ္တာနိဝေသနေ-အိမ်နောက်ဖေး၌၊ ဝဇံ ဝိယ-နွားခြံကိုကဲ့သို့၊ ဧကံ-တစ်ခုသော၊ ဌာနံ-အရပ်ကို၊

ပရိက္ခိပိတ္တာ-ကာရံ၍၊ တတ္ထေဝ-ထိုအရပ်၌သာလျှင်၊ တေသံ-ထိုဝက်ငယ်တို့
 ဖြူ နိဝါပံ-အစာကို၊ ရောပေတွာ-ပေါက်စေ၍၊ ဝါ-စိုက်၍၊ တေသု-ထိုဝက်ငယ်
 တို့သည်၊ နာနာဂစ္ဆေ စ-အမျိုးမျိုးသော ခြုံမြက်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သရီရ-
 မလဉ္ဇ-ကိုယ်၌ဖြစ်သော အညစ်အကြေးကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ- မစင်ကိုလည်း
 ကောင်း၊ [သရီရေ+နိဗ္ဗတ္တံ+မလံ သရီရမလံ-ဣတိ. ၄-၂၆၁။] ခါဒိတွာ-ခဲစား၍၊
 ဝမိတေသု-ကြီးထွားကုန်လသော်၊ ယံ ယံ-အကြင်အကြင်ဝက်ကို၊ မာရေတု-
 ကာမော-သေစေခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ ဝါ-သတ်လိုသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တံ
 တံ-ထိုထိုဝက်ကို၊ အာဠာနေ-ငုတ်တိုင်၌၊ နိစ္စလံ-လှုပ်ရှားခြင်းမရှိအောင်၊ ဗန္ဓိ-
 တွာ-ချည်နှောင်၍၊ သရီရမံသဿ-ကိုယ်မှ အသား၏၊ [သရီရတော+မံသံ သရီရ-
 မံသံ. ၈. ၄-၇, ၂၄၇။] ဥဒ္ဓါမာယိတွာ-ဖူးဖူးရောင်၍၊ ဗဟလဘာဝတ္ထံ-ထူထဲ
 သည်၏ အဖြစ်အကျိုးငှာ၊ စတုရဿမုဂ္ဂရေန-လေးထောင့်ရှိသော တင်းပုတ်
 ဖြင့်၊ ပေါထေတွာ-ထုရိုက်၍၊ “ဗဟလမံသော-ထူထဲသော အသားရှိသည်၊
 ဇာတော-ဖြစ်ပြီ” ဣတိ-သို့၊ ဥတွာ-၍၊ မုခံ-ပါးစပ်ကို၊ ဝိဝရိတွာ-ဖွင့်၍၊ အန္တ-
 ရေ-အကြား၌၊ ဒဏ္ဍကံ-တုတ်ငယ်ကို၊ ဒတွာ-ပေး၍၊ ဝါ-ထိုးလျှို၍၊ လောဟ-
 ထာလိယာ-သံအိုးဖြင့်၊ ပတ္တုထိတံ-ကျိုက်ကျိုက်ဆူသော၊ ဥဏှောဒကံ-ရေနွေး
 ကို၊ မုခေ-ပါးစပ်၌၊ အာသိဉ္ဇတိ-လောင်းထည့်၏၊ တံ-ထိုရေနွေးသည်၊ ကုစ္ဆိ-
 ဝမ်းဗိုက်ထဲသို့၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ ပတ္တုထိတံ-သော၊ ကရိသံ-အညစ်အကြေး
 ကို၊ ဝါ-မစင်ကို၊ အာဒါယ-ယူ၍၊ အဓောဘာဂေန-အောက်အဖို့ဖြင့်၊ နိက္ခမ-
 တိ-ထွက်၏၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်ကာလပတ်လုံး၊ ထောကမ္ပိ-အနည်းငယ်
 လည်းဖြစ်သော၊ ကရိသံ-သည်၊ ဝါ-သည်၊ အတ္ထိ-ရှိသေး၏၊ တာဝ-ထိုမျှ
 လောက် ကာလပတ်လုံး၊ အာဝိလံ-နောက်ကျသည်၊ ဟုတွာ-၍၊ နိက္ခမတိ-
 ၏၊ ဥဒရေ-ဝမ်းသည်၊ သုဒ္ဓေ-သန့်ရှင်းလသော်၊ အစ္ဆံ-ကြည်လင်သည်၊ အနာ-
 ဝိလံ-မနောက်ကျသည်၊ ဟုတွာ-၍၊ နိက္ခမတိ-၏။ အထ-၌၊ အဝသေသံ-
 ကြွင်းသော၊ ဥဒကံ-ရေနွေးကို၊ အဿ-ထိုဝက်၏၊ ပိဋိယံ-ကျောကုန်း၌၊ အာ-
 သိဉ္ဇတိ-လောင်း၏။ တံ-ထိုရေပူသည်၊ ကာဠစမ္ပံ-မည်းနက်သော အရေကို၊
 ဥပ္ပာဋေတွာ-အထက်သို့ တက်စေ၍၊ ဝါ-ခွာ၍၊ ဂစ္ဆတိ-သွား၏။ တတော-
 ထိုမှနောက်၌ တိဏုက္ကာယ-မြက်မီးရှူးဖြင့်၊ လောမာနိ-အမွေးတို့ကို၊ ဈာပေ-

တွာ-လောင်စေ၍၊ ဝါ-မြိုက်၍၊ တိခိဏေန-ထက်သော၊ အသိနာ-ဓားဖြင့်၊ သီသံ-ဥဒါရိယ-ကို၊ ဆိန္ဒတိ-ဖြတ်၏။ ပုပ္ဖရဏကံ-စီးကျလာသော၊ လောဟိတံ-သွေးကို၊ ဘာဇနေန-ခွက်ဖြင့်၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ-ခံယူ၍၊ မံသံ-အသားကို၊ လောဟိတေန-သွေးဖြင့်၊ မဒ္ဒိတွာ-နယ်၍၊ ပစိတွာ-ချက်၍၊ ပုတ္တဒါရမဇ္ဈေ-သား၊ သမီး၊ မယားတို့၏ အလယ်၌၊ နိသိန္ဒော-ထိုင်လျက်၊ ခါဒိတွာ-ခဲစား၍၊ သေသံ-ကြွင်းသော အရာကို၊ ဝိက္ကိဏာတိ-ရောင်းချ၏။ တဿ-ထိုစဉ်သည်၊ ဣမိနာဝနိယာမေန-ဤနည်းဖြင့်ပင်၊ ဇီဝိကံ-အသက်မွေးမှုကို၊ ကပ္ပေန္တဿ-ပြုလသော်၊ ပဉ္စပဏ္ဏာသ ဝဿာနိ-၅၅နှစ်တို့သည်၊ အတိက္ကန္တာနိ-လွန်ကုန်ပြီ။ တထာဂတေ-သည်၊ ဓုရဝိဟာရေ-မြို့ဥျးကျောင်း၌၊ ဝသန္တေ-နေတော်မူလသော်၊ ဧကဒိဝသမ္ပိ-တစ်ရက်၌သော်မှလည်း၊ ဝါ-တစ်ရက်ကလေးမျှလည်း၊ ပုပ္ဖမုဋ္ဌိမတ္တေန-ပန်းလက်တစ်ဆုပ်မျှဖြင့်၊ ပူဇာ ဝါ-ပူဇော်ခြင်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ ကဋ္ဌမ္မမတ္တံ-တစ်ဖွန်း(တစ်ယောက်မ)မျှသော၊ ဘိက္ခဒါနံ ဝါ-ဆွမ်းကို လှူခြင်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဆွမ်းလောင်းခြင်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ အညံ-အခြားသော၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ပုညံ ဝါ နာမ-ကောင်းမှုမည်သည်သော်လည်းကောင်း၊ န အဟောသိ-မရှိခဲ့။ အထ-ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထိုစဉ်၏၊ သရီရေ-ကိုယ်၌၊ ရောဂေါ-ရောဂါသည်၊ ဥပ္ပဇိ-ဖြစ်ပြီ (အဿ-ထိုစဉ်သည်) ဇိန္တဿေဝ-အသက်ရှင်စဉ်ပင်၊ [ဇိန္တဿာတိ အနာဒရတ္ထေ သာမိဝစနံ-ဓမ္မဋီ။] **အဝိစိမဟာနိရယသန္တာပေါ-**အဝိစိဝရဲကြီး၏ အပူရှိန်သည်၊ ဥပဋ္ဌဟိ-ကပ်၍ တည်ပြီ၊ ဝါ-ထင်ပြီ။ **အဝိစိသန္တာပေါ** နာမ-အဝိစိဝရဲအပူရှိန်မည်သည်၊ ယောဇနသတေ-ယူဇနာတစ်ရာရှိသော အရပ်၌၊ ဌတွာ-ရပ်၍၊ ဩလောကေန္တဿ-ကြည့်သူ၏။

အဝိစိမဟာနိရယသန္တာပေါ။ ။ဓမ္မဋီ၌ အဝိစိမဟာနိရယသန္တာပေါအရ အဝိစိ ဝရဲကြီးမီးပူကို ယူ၍ “ကာယဒွါရေ”ဟု အာဓာရထည့်ကာ “အဝိစိမဟာနိရယသန္တာပေါ-အဝိစိဝရဲကြီး၏ အပူရှိန်သည်၊ (ကာယဒွါရေ-ကာယဒွါရ၌)၊ ဥပဋ္ဌဟိ-ရှေးရှု ထင်ပြီ၊ (ဟပ်ပြီ)”ဟုလည်းကောင်း၊ အဝိစိမဟာနိရယသန္တာပေါအရ အဝိစိ ဝရဲမီးအလျှံကို ယူ၍ “စက္ခုဒွါရေ”ဟု အာဓာရထည့်ကာ “အဝိစိမဟာနိရယသန္တာပေါ-အဝိစိဝရဲကြီး၏ မီးပူအလျှံသည်၊ (စက္ခုဒွါရေ-စက္ခုဒွါရ၌)၊ ဥပဋ္ဌဟိ-ပြီ”ဟုလည်းကောင်း ။ နည်းပေး၏။]

အက္ခိန်-မျက်လုံးတို့ကို၊ ဘိဇ္ဇနသမတ္ထော-ဖောက်ခွဲခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော၊ ပရိ-
ဠာဟော-အပူသည်၊ ဟောတိ-၏။ စ-သာဓကကား၊ “တဿ |ပေ၊ သဗ္ဗဒါ”တိ-
ဟူသော၊ ဧတံ-ဤဂါထာစကားကို၊ (ဘဂဝတာ)ပိ-သည်လည်း၊ ဝုတ္တံ-ဟော
တော်မူအပ်ပြီ။

**တဿ အယောမယာ ဘူမိ၊ ဇလိတာ တေဇသာ ယုတာ၊
သမန္တာ ယောဇနသတံ၊ ဖရိတွာ တိဋ္ဌတိ သဗ္ဗဒါ။**

တဿ-ထိုအဝီစိင်ရဲကြီး၏၊ ဘူမိ-မြေပြင်သည်၊ အယောမယာ-သံဖြင့်ပြီး
၏၊ တေဇသာ-မီးတောက်မီးလျှံနှင့်၊ ယုတာ-ယှဉ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဇလိတာ-
တောက်ပလျက်၊ သဗ္ဗဒါ-အခါခပ်သိမ်း၊ သမန္တာ-ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ ယောဇန
သတံ-ယူဇနာတစ်ရာတိုင်အောင်၊ ဖရိတွာ-ပြန်၍၊ တိဋ္ဌတိ-တည်၏။

နာဂသေနတ္ထေရေန ပန- အရှင်နာဂသိန်ထေရ်သည်လည်း၊ အဿ-ထို
အဝီစိင်ရဲအပူ၏၊ ပါကတိကဂ္ဂိသန္တာပတော-ပင်ကိုယ်သဘောရှိသောမီးပူထက်၊
ဝါ-ရိုးရာမီးပူထက်၊ အဓိမတ္တတာယ-လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၏
အဖြစ်ကြောင့်၊ အယံ ဥပမာ-ဤဥပမာကို၊ ဝုတ္တာ-မိန့်ဆိုအပ်ပြီ၊ (ကိ-နည်း?)၊
“မဟာရာဇ-မင်းကြီး! ကုဋ္ဌာဂါရမတ္ထော-အထွတ်ရှိသောအိမ်ပမာဏရှိသော၊
ဝါ-အထွတ်ရှိသော အိမ်လောက်ရှိသော၊ ပါသာဏောပိ-ကျောက်တုံးသည်
လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ နေရယ်ကဝိမ္ပိ-အဝီစိင်ရဲ၌ဖြစ်သောမီး၌၊ ပက္ခိတ္ထော-ပစ်
ထည့်အပ်သည်၊ (သမာနော-လသော်၊) ခဏေန-တစ်ခဏချင်းဖြင့်၊ ဝိလယံ-
ကြေမွခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆတိ ယထာ-ရောက်သကဲ့သို့။ (တထာ-ထို့ အတူ၊) ဧတ္ထ-ဤ
အဝီစိင်ရဲမီး၌၊ နိဗ္ဗတ္တသတ္တာ ပန-ဖြစ်သော သတ္တဝါတို့သည်ကား၊ ဝါ-ငရဲသား
တို့သည်ကား၊ ကမ္မဗလေန-ကံ၏အစွမ်းကြောင့်၊ မာတုကုဋ္ဌိဂတာ ဝိယ-မိခင်
ဝမ်း၌ ရောက်သော သတ္တဝါတို့သည်ကဲ့သို့၊ ဝါ-ကိုယ်ဝန်သူငယ်တို့ကဲ့သို့၊ န

နာဂသေနတ္ထေရေန ပန။ ။ “ပနသဒ္ဓေါပိ အပိသဒ္ဓတ္ထော၊ ဝိဘဏေပီတိ အတ္ထော
(သာရတ္ထ-၁,၃၆၆)”ကဲ့သို့ ပနသဒ္ဓါ အပိသဒ္ဓါအနက်(သမုစ္စည်းအနက်)ဟောဟုယူ၊
မြတ်စွာဘုရားသာ မိန့်တော်မူခဲ့သည်မဟုတ်၊ အရှင်နာဂသိန်ထေရ်လည်း မိန့်တော်
မူသည်-ဟူလို၊ မဏိ-၁, ၂၈၂လည်းရှု။]

ဝိလီယန္တိ-မကြေမ့ကုန်။” ဣတိ-မိန့်တော်မူပြီ။ တဿ-ထိုစုန္ဒအား၊ တသ္မိံ သန္တာပေ-ထိုအဝိစိဝရံဓိးပူရိန်သည်။ ဥပဋ္ဌိတေ-ကပ်၍ တည်လသော်၊ ဝါ-ထင် လာလသော်၊ ကမ္မသရိက္ခကော-ကံနှင့်တူသော၊ ဝါ-သတ်အပ်သောဝက် တို့၏ အပြုအမူနှင့် တူသော၊ အာကာရော-(ဝက်အော်သံကဲ့သို့ အော်ခြင်းစသော) အခြင်းအရာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ-ဖြစ်ပြီ ဂေဟမဇ္ဈေယေဝ-အိမ်၏အလယ်၌ပင်၊ သူကရ- ရဝံ-ဝက်အော်သံကို၊ ဝါ-ဝက်အော်သံကဲ့သို့သော အော်သံကို၊ ရဝိတ္တာ-အော် မြည်၍၊ ဇဏ္ဍကေဟိ-ပုဆစ်ဒူးဝန်းတို့ဖြင့်၊ ဝိစရန္တော-လှည့်လည်လျက်၊ (တစ် နည်း) ဇဏ္ဍကေဟိ ဝိစရန္တော-လေးဘက်ထောက်သွားလျက်၊ ပုရတ္ထိမဝတ္ထုမ္ပိ- အိမ်၏အရှေ့ဘက်၌ဖြစ်သော တည်ရာမြေအရပ်သို့လည်းကောင်း၊ ဝါ-အိမ်ရှေ့ ဥပစာမြေအရပ်သို့လည်းကောင်း၊ (အိမ်မျက်နှာစာဘက်သို့လည်းကောင်း)၊ ပစ္ဆိမဝတ္ထုမ္ပိ-အိမ်၏ အနောက်ဘက်၌ဖြစ်သော တည်ရာမြေအရပ်သို့လည်း ကောင်း၊ ဝါ-အိမ်နောက်ဥပစာမြေအရပ်သို့လည်းကောင်း၊ (အိမ် နောက်ဖေး ဘက်သို့လည်းကောင်း)၊ ဂစ္ဆတိ-သွား၏၊ အထ-၌၊ အဿ-ထိုစုန္ဒ၏၊ ဂေဟ- မာနုသကာ-အိမ်၌နေသော လူတို့သည်၊ ဝါ-အိမ်သူအိမ်သားတို့သည်၊ [ဂေဟ +ဝသန္တာ+မာနုသကာ ဂေဟမာနုသကာ။] တံ-ထိုစုန္ဒကို၊ ဒဠိ-ခိုင်မြဲစွာ၊ ဂဟေတ္တာ- ချုပ်ကိုင်၍၊ မုခံ-ပါးစပ်ကို၊ ပိဒဟန္တိ-ပိတ်ကုန်၏၊ ကမ္မဝိပါကော နာမ-ကံ၏ အကျိုးမည်သည်ကို၊ ကေနစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ ပဋိဗာဟိတံ-တား မြစ်ခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ-မစွမ်းနိုင်။ သော-ထိုစုန္ဒသည်၊ ဝိရဝန္တောဝ-အော်လျက် သာလျှင်၊ ဣတော စိတော စ-ဤမှဤမှလည်း၊ ဝိစရတိ-လှည့်လည်သွားလာ ၏။ သမန္တာ-ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ သတ္တသု-ခုနစ်လုံးကုန်သော၊ ယရေသု-အိမ်တို့၌၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ နိဒ္ဒ-အိပ်ပျော်ခြင်းကို၊ န လဘန္တိ-မရကုန်။ ပန-ဆက်ဥူးအံ့။

ပုရတ္ထိမဝတ္ထု။ ။ “ပုရတ္ထိမဝတ္ထု-အရှေ့အရပ်၌ ဖြစ်သောအကျည်၊ ပစ္ဆိမဝတ္ထု- အနောက်အရပ်၌ဖြစ်သောအကျည်”ဟုလည်း ပေးကြ၏။ “အကျည်”ဟူသည် ပေါရာ ဣစကားတည်း။ (၁)တံခါးကျင် (တံခါးကို မြဲမြံအောင် ပိတ်ရသော တုတ်ချောင်း) (၂) အဆောက်အဦး၏ အောက်ခံ (၃) ခုံ”တို့ကို “အကျည်”ဟု ခေါ်သည် (မြန်မာန်၊ မြန်မာန်ချုပ်-၁)။ ဤ၌ အဆောက်အဦး၏ အောက်ခံကို ယူသင့်သည်။ အထက်၌ မဟာနိ-၈၊ ၁၉၁၊ မဟာနိ. ၄- ၄၆အတိုင်း ပေးသည်။

မရဏဘယေန-သေခြင်းဘေးသည်၊ တဇ္ဇိတဿ-ခြိမ်းခြောက်အပ်သော စုန္ဒ၏၊
 ဗဟိ-အပြင်သို့၊ နိက္ခမနံ-ထွက်ခြင်းကို၊ နိဝါရေတုံ-တားမြစ်ခြင်းငှာ၊ အ-
 သက္ကောန္တော-မစွမ်းနိုင်လသော်၊ သဗ္ဗော-သော၊ ဂေဟဇနော-အိမ်နေသူ လူ
 အပေါင်းသည်၊ ဝါ-အိမ်သူအိမ်သားအပေါင်းသည်၊ [ဂေဟေ+ဝသန္တော+ဇနော
 ဂေဟဇနော-မအူပါရာနိ-၁, ၂၅၇။] ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် ပိတ်
 လသော်၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ ဌိတော-တည်သူသည်၊ ဗဟိ-အပြင်ပသို့၊ ဝိ-
 စရိတုံ-လှည့်လည်ထွက်သွားခြင်းငှာ၊ န သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ တထာ-ထို
 အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဂေဟဒ္ဓါရာနိ-အိမ်တံခါးတို့ကို၊ ထကေတွာ-ပိတ်၍၊
 ဗဟိဂေဟံ-အိမ်၏အပြင်ဘက်၌၊ ဝါ-ကို၊ ပရိဝါရေတွာ-ဝိုင်းရံ၍၊ ရက္ခန္တော-
 စောင့်ရှောက်လျက်၊ အစ္ဆတိ-နေရ၏။ ဣတရော-အခြားသော စုန္ဒသည်၊
 အန္တောဂေဟေယေဝ-အိမ်၏အတွင်း၌သာလျှင်၊ နိရယသန္တာပေန-အဝီစိ
 ငရဲမီးပူကြောင့်၊ ဝိရဝန္တော-အော်မြည်လျက်၊ ဣတော စိတော စ-လည်း၊ ဝိ-
 စရတိ-၏။ ဧဝံ-ဤသို့၊ သတ္တဒိဝသာနိ-၇ရက်တို့ပတ်လုံး၊ ဝိစရိတွာ-၍၊ အဋ္ဌမေ-
 စရက်မြောက်ဖြစ်သော၊ ဒိဝသေ-နေ၌၊ ကာလံ-သေခြင်းကို၊ ကတွာ-ပြုပြီး၍၊
 အဝီစိမဟာနိရယေ-၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ဖြစ်ပြီ။ အဝီစိမဟာနိရယော-ကို၊ ဒေဝဒူတ-
 သုတ္တေန-ဒေဝဒူတသုတ်ဖြင့်၊ ဝဏ္ဏေတဗ္ဗော-အကျယ်ချဲ့ထိုက်၏၊ ဣတိ-ဤ
 ကား အဝီစိငရဲမီးပူထင်ပုံ စကားရပ် အပြီးသတ်တည်း။

ဘိက္ခု-တို့သည်၊ တဿ-ထိုစုန္ဒ၏၊ ယရဒ္ဓါရေန-အိမ်တံခါးဖြင့်၊ (အိမ်တံခါး
 အနီးဖြင့်)၊ ဂစ္ဆန္တာ-သွားကုန်လသော်၊ တံ သဒ္ဓံ-ထိုအော်သံကို၊ သုတွာ-၍၊
 “သူကရသဒ္ဓေါ”တိ-ဝက်အော်သံဟူ၍၊ သညိနော-မှတ်ထင်ခြင်းရှိကုန်သည်၊
 ဟုတွာ-၍၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ ဂန္ဓာ-ရောက်၍၊ သတ္ထု-၏၊ သန္တိကေ-၌၊ နိသိန္နာ-
 ထိုင်ကုန်လျက်၊ ဧဝံ-သို့၊ အာဟံသု-လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ (ကို)၊ “ဘန္တေ-ရား!
 စုန္ဒသူကရိကဿ-စုန္ဒဝက်သတ်သမား၏၊ ဝါ-သည်၊ ဂေဟဒ္ဓါရံ-အိမ်တံခါးကို၊
 ပိဒဟိတွာ-ပိတ်၍၊ သူကရာနံ-တို့ကို၊ မာရိယမာနာနံ-သေစေအပ်ကုန်စဉ်၊ ဝါ-
 သတ်အပ်ကုန်စဉ်၊ အဇ္ဇ-ယနေ့၊ သတ္တမော-(၇)ရက်မြောက်ဖြစ်သော၊ ဒိဝသော-
 နေ့တည်း၊ ဂေဟေ-၌၊ ကာစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ မင်္ဂလကိရိယာ-မင်္ဂလာကို

ပြုခြင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ မညေ-ဖြစ်လိမ့်မည် ထင်ပါ၏။ ဘန္တေ! ဧတ္တကေ နာမ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ သူကရေး-တို့ကို၊ မာရေန္တဿ-သေစေ သောစုန္ဒ၏၊ ဝါ-သတ်သောစုန္ဒ၏၊ ဧကမ္ပိ-တစ်ခုမျှလည်းဖြစ်သော၊ မေတ္တစိတ္တံ ဝါ-မေတ္တာနှင့်ယှဉ်သော စိတ်သည်လည်းကောင်း၊ ကာရုညံ ဝါ-သနားခြင်း သည်လည်းကောင်း၊ နုတ္ထိ-မရှိ၊ ဝတ-စင်စစ်၊ နော-တပည့်တော်တို့သည်၊ ဧဝ- ရူပေါ-သော၊ ကက္ခဠော-ခက်ထန်သော၊ ဖရုသော-ရက်စက် ကြမ်းကြုတ်သော၊ သတ္တော-သတ္တဝါကို၊ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော-ရှေး၌ မတွေ့မြင်အပ်ပါ၊ ဝါ-မတွေ့ဖူးပါ။”

ဣတိ-လျှောက်ကုန်ပြီ။ သတ္တာ-သည်၊ “ဘိက္ခဝေ-တို့! သော-ထိုစုန္ဒသည်၊ ဣမေ သတ္တဒိဝသေ-ဤဂုရက်တို့ပတ်လုံး၊ သူကရေး-ဝက်တို့ကို၊ န မာရေတိ-သေစေ နေသည်မဟုတ်၊ ဝါ-သတ်နေသည်မဟုတ်၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ အဿ-ထိုစုန္ဒ၏၊ ဝါ-မှာ၊ ကမ္မသရိက္ခကံ-ကံနှင့်တူသော၊ ဝါ-သတ်အပ်သော ဝက်တို့၏ အပြု အမှုနှင့် တူသော၊ ဝိပါကံ-အကျိုးသည်၊ ဥဒပါဒိ-ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ ဇီဝန္တဿေဝ- အသက်ရှင်ဆဲသာဖြစ်သော စုန္ဒအား၊ ဝါ-အသက်ရှင်စဉ်ပင်၊ အဝီစိမဟာ- နိရယသန္တာပေါ-အဝီစိင်ရဲကြီး၏ အပူသည်၊ ဥပဋ္ဌာသိ-ကပ်၍ တည်ပြီ၊ ဝါ- ထင်ပြီ။ သော-ထိုစုန္ဒသည်၊ တေန သန္တာပေန-ထိုအဝီစိင်ရဲအပူကြောင့်၊ သတ္တဒိဝသာနိ-ဂုရက်တို့ပတ်လုံး၊ သူကရရဝံ-ကို၊ ရဝန္တော-လျက်၊ အန္တော- နိဝေသနေ-နေအိမ်အတွင်း၌၊ ဝိစရိတ္တာ-၍၊ အဇ္ဇ-ယနေ၊ ကာလံ-ကို၊ ကတ္တာ- ၍၊ အဝီစိမ္ပိ-အဝီစိင်ရဲ၌၊ နိဗ္ဗတ္တော-ဖြစ်ပြီ။” ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-၍၊ “ဘန္တေ-ရား! ဣမ လောကေ-ဤပစ္စုပ္ပန်လောက၌၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ သောစိတ္တာ-ဝမ်းနည်းရ၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဂန္ဓာ-၍၊ သောစနဋ္ဌာနေယေဝ-ဝမ်းနည်းရရာအရပ်၌သာလျှင်၊ နိဗ္ဗတ္တော-ဖြစ်ရပြီ။” ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-လျှောက်အပ်သော်၊ “ဘိက္ခဝေ-တို့! အာမ- အိမ်း၊ ပမတ္တာ နာမ-မေ့လျော့သူတို့ မည်သည်၊ ဂဟဋ္ဌာ ဝါ-အိမ်၌တည်သူ လူ ဝတ်ကြောင်တို့သည်သော်လည်း၊ ဟောန္တု-ဖြစ်ပါစေကုန်၊ ပဗ္ဗဇိတာ ဝါ-ရှင် ရဟန်းတို့သည်သော်လည်း၊ (ဟောန္တု-ကုန်၊) ဥဘယတ္ထ-ပစ္စုပ္ပန်၊ တမလွန် ၂ တန်သောဘဝ၌၊ သောစန္တိ ယေဝ-ဝမ်းနည်းရကုန်သည်သာ။” ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ- ပြီး၍၊ “ဣမ သောစတိ ၊ ပေ ၊ ကမ္မကိလိဋ္ဌမတ္တနော”တိ-ဟူသော၊ ဣမံ ဂါထံ- ကို၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီ။

**ဣဓ သောစတိ ပေစ္စ သောစတိ၊ ပါပကာရီ ဥဘယတ္ထ သောစတိ၊
သော သောစတိ သော ဝိဟညတိ၊ ဒိသ္မာ ကမ္မကိလိဋ္ဌ မတ္တနော။**

ပါပကာရီ-မကောင်းမှုကို ပြုသူသည်။ ဣဓ-ဤပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌၊ သောစတိ-
၏။ ပေစ္စ-တမလွန်ဘဝ၌၊ သောစတိ-၏။ ဥဘယတ္ထ-ပစ္စုပ္ပန် တမလွန် ၂တန်
သော ဘဝ၌၊ သောစတိ-၏။ အတ္တနော-မိမိ၏။ ကမ္မကိလိဋ္ဌ-ညစ်ပေသော
အကုသိုလ်ကံကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်ရ၍၊ ဝါ-မြင်ရခြင်းကြောင့်၊ သော-ထိုမကောင်းမှု
ကို ပြုပြီးသူသည်။ သောစတိ-၏။ သော-ထိုမကောင်းမှုကို ပြုပြီးသူသည်။
ဝိဟညတိ-ပင်ပန်းရ၏။

တတ္ထ-ထိုဂါထာ၌၊ ပါပကာရီတိ-ကား၊ နာနပ္ပကာရဿ-အထူးထူးသော
အပြားရှိသော၊ ပါပကမ္မဿ-မကောင်းမှုကံကို၊ (မိမိကိန်းရာ သတ္တဝါကို အပါယ်
လေးရွာသို့ ကျရောက်စေတတ်သောကံကို)၊ ကာရကော-ပြုတတ်သော၊
ပုဂ္ဂလော-ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ “မေ-ငါသည်၊ ကလျာဏံ-ကောင်းမှုကို၊ အကတံ ဝတ-
မပြုအပ်မိလေစွတကား၊ ပါပံ-မကောင်းမှုကို၊ ကတံ ဝတ-ပြုအပ်မိလေစွ
တကား” ဣတိ-ဤသို့တွေး၍၊ ဧကံသေနေဝ-တစ်ခုသော အဖို့အားဖြင့်သာ
လျှင်၊ ဝါ-စင်စစ်ဧကန်အားဖြင့်သာလျှင်၊ မရဏသမယေ-သေခါနီးအခါ၌၊ ဣဓ-
ဤဘဝ၌၊ သောစတိ-ဝမ်းနည်းရ၏။ ဣဒံ-ဤဝမ်းနည်းခြင်းသည်၊ အဿ-ထို
မကောင်းမှုကို ပြုခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ကမ္မသောစနံ-ကံကြောင့် ဝမ်းနည်းရခြင်း
တည်း၊ ဝါ-ကံကို စွဲ၍ ဝမ်းနည်းရခြင်းတည်း၊ ဝိပါကံ-အကျိုးကို၊ အနုဘဝန္တော
ပန-ခံစားရသော်ကား၊ ပေစ္စ-တမလွန်ဘဝ၌၊ သောစတိ-ဝမ်းနည်းရ၏။ ဣဒံ-
ဤဝမ်းနည်းရခြင်းသည်၊ အဿ-ထိုမကောင်းမှုပြုခဲ့သူ၏၊ ဝိပါကသောစနံ-
အကျိုးကြောင့် ဝမ်းနည်းရခြင်းတည်း၊ (အကျိုးကိုစွဲ၍ ဝမ်းနည်းရခြင်းတည်း)၊
ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ သော-ထိုမကောင်းမှုကို ပြုခဲ့သူ
သည်၊ ဥဘယတ္ထ-ပစ္စုပ္ပန် တမလွန် ၂တန်သောဘဝ၌၊ သောစတိယေဝ-ဝမ်း
နည်းရသည်သာ၊ ဝါ-ဧကန်မုချ ဝမ်းနည်းရ၏။ တေနေဝ ကာရဏေန-ထို
အကြောင်းကြောင့်ပင်၊ ဇီဝမာနောယေဝ-အသက်ရှင်ဆဲသာလျှင်ဖြစ်သော၊
သော စုန္ဒသုကရိကောပိ-ထိုစုန္ဒဝက်သတ်သမားသည်လည်း၊ **သောစတိ-ဝမ်း**

နည်းရ၏။ ဒိသွာ ကမ္မကိလိဋ္ဌန္တိ-ကား၊ အတ္တနော-မိမိ၏။ ကိလိဋ္ဌကမ္မံ-ညစ်ပေ
 သော အကုသိုလ်ကံကို၊ ပဿိတွာ-မြင်၍၊ နာနပ္ပကာရကံ-အထူးထူးသော
 အပြားရှိအောင်၊ ဝိလပန္နော-အော်မြည်တမ်းလျက်၊ ဝိဟညတိ-ပင်ပန်းရ၏။
 ဣတိ-ဤတွင် ဂါထာအဖွင့် အပြီးတည်း။ ဂါထာပရိယောသာနေ-၌၊ ဗဟူ-
 များစွာကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ သောပန္နာဒယော-သောတာပန်အစရှိသည်
 တို့သည်၊ အဟေသံ-ကုန်ပြီ၊ မဟာဇနဿ ဓမ္မဒေသနာ သာတ္ထိကာ ဇာတာ။
 ဣတိ-ဤတွင် စုန္ဒသူကရိကဝတ္ထု အပြီးတည်း။

စုန္ဒသူကရိကဝတ္ထုဘာသာသင်္ဂါတ ပြီး၏။

၁၁-ဓမ္မိကဥပါသကဝတ္ထုဘာသာသင်္ဂါတ

ဣဓ မောဒတိတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္တာ ဇေတဝနေ၊ ဝိဟရန္တော-စဉ်၊
 ဓမ္မိကဥပါသကံ-ဓမ္မိကဥပါသကာကို၊ (တရားရှိသော ဥပါသကာကို)၊ အာရဗ္ဗ
 ကထေသိ။

ကိရ-ချဲ့ဦးအံ့၊ သာဝတ္ထိယံ-၌၊ ပဉ္စသတာ-ငါးရာအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်
 သော၊ ဓမ္မိကဥပါသကာ နာမ-ဓမ္မိကဥပါသကာတို့မည်သည်၊ (တရားရှိသော
 ဥပါသကာတို့ မည်သည်)၊ အဟေသံ-ရှိကုန်ပြီ။ တေသု-ထိုဓမ္မိကဥပါသကာ
 တို့တွင်၊ ဧကေကဿ-တစ်ယောက်တစ်ယောက်၏၊ ဝါ-မှာ၊ ပဉ္စ ပဉ္စ ဥပါသက-
 သတာနိ-ငါးရာငါးရာကုန်သော ဥပါသကာတို့သည်၊ ဝါ-ဟူကုန်သော၊ ပရိ-
 ဝါရာ-အခြေအရံတို့သည်၊ (အဟေသံ)။ တေသံ-ထိုအလုံးစုံသော ဥပါသကာ

သောစတိ။ ။ သောစတိ၌ သုစဓာတ်သည် သောကအနက်ကို ဟော၏။ ထို
 သောကကို “စိုးရိမ်ခြင်း”ဟု ရှေးက အနက်ပေးရိုး ရှိ၏။ စိုးရိမ်ဟူသည် မိမိအတွက်ဖြစ်
 စေ၊ မိမိနှင့်စပ်သူအတွက်ဖြစ်စေ တစ်စုံတစ်ခု ဖြစ်မည့်ဘေးကို (ဖြစ်စရာဘေးကို)
 ကြံစည်တွေးတော၍ဖြစ်သော သဘောတည်း၊ ဤသောကကား ပြုအပ်ပြီးသော
 မကောင်းမှုကို တွေး၍ “ပြုခဲ့တာ မှားပေါ့”ဟု ဝမ်းနည်းခြင်းတည်း၊ ကောင်းမှုကို
 မပြုခဲ့လျှင်လည်း “မပြုမိခဲ့တာ မှားတာပဲ”ဟု တွေး၍ ဝမ်းနည်းတတ်သည်၊ ထိုကြောင့်
 “စိုးရိမ်”ဟု မပေးဘဲ “ဝမ်းနည်း”ဟု အနက်ပေးသည်။(၄ပြု)

တို့တွင်၊ ယော-အကြင်ဓမ္မိကဥပါသကာသည်၊ ဇေဋ္ဌကော-အကြီးဆုံးသည်၊
 (ဟောတိ)၊ တဿ-ထိုအကြီးဆုံးဥပါသကာ၏၊ သတ္တ-ဂုယောက်ကုန်သော၊
 ပုတ္တာ-သားတို့သည်လည်းကောင်း၊ သတ္တ-ကုန်သော၊ မိတရော-သမီးတို့သည်
 လည်းကောင်း၊ (အဟေသံ)၊ တေသု-ထိုသား၊ သမီးတို့တွင်၊ ဧကေကဿ-
 တစ်ယောက် တစ်ယောက်၏၊ ဝါ-မှာ၊ ဧကေကာ-တစ်မျိုး တစ်မျိုးသော၊
 သလာကယာဂု-စာရေးတံမဲချ၍ လှူထိုက်သော ယာဂုသည်လည်းကောင်း၊
 သလာကဘတ္တံ-စာရေးတံမဲချ၍ လှူထိုက်သော ဆွမ်းသည်လည်းကောင်း၊
 [“သလာကံ ပါတေတွာ ဒါတဗ္ဗံ ဘတ္တံ သလာကဘတ္တံ(ဝိလင်္ဂီ-၃၆)”အတိုင်း ပေးသည်၊
 အခြားနည်းများကို ကာဠယက္ခိနိဝတ္ထု၌ ရေးခဲ့ပြီ။] **ပက္ခိကဘတ္တံ**-လဆန်းပက္ခ၊
 လဆုတ်ပက္ခတို့၌ လှူထိုက်သော ဆွမ်းသည်လည်းကောင်း၊ **နိမန္တနဘတ္တံ**-
 ပင့်ဖိတ်၍ လှူအပ်သော ဆွမ်းသည်လည်းကောင်း၊ **ဥပေါသထိကဘတ္တံ**-
 ဥပုသ်နေ့၌ လှူအပ်သော ဆွမ်းသည်လည်းကောင်း၊ **အာဂန္တုကဘတ္တံ**-အာဂန္တု
 တို့ဖို့ ဆွမ်းသည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-အာဂန္တုတို့အား ပေးလှူထိုက်သော ဆွမ်း
 သည်လည်းကောင်း၊ **သံဃဘတ္တံ**-သံဃာဖို့ ဆွမ်းသည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-သံဃာ

ပက္ခိကဘတ္တံစသည်။ ။ ပက္ခေသု+ဒါတဗ္ဗံ ပက္ခိကံ၊ ပက္ခိကဉ္စ+တံ+ဘတ္တဉ္စာတိ
 ပက္ခိကဘတ္တံ(အံဇီ-၁, ၂၀၀၊ စူဘာ-၃၅၈)။ နိမန္တေတွာ+ဒါတဗ္ဗံ+ဘတ္တံ နိမန္တနဘတ္တံ
 (ဝိလင်္ဂီ-၁, ၃၆)။ နိမန္တေတွာ+လဒ္ဓတိက္ခူနံ ကာတဗ္ဗံ+ဘတ္တံ နိမန္တနဘတ္တံ(ပါစိယော-
 ၅၀၁)။ နိမန္တိတေ အနေနာတိ နိမန္တနံ၊ နိမန္တနဉ္စ+တံ+ဘတ္တဉ္စာတိ နိမန္တနဘတ္တံ-ရဟန်း
 တို့ကို ပင့်ဖိတ်ကြောင်းဆွမ်း(စူဘာ-၃၅၈)။ ဥပေါသထေ+ဒါတဗ္ဗံ (ကာတဗ္ဗံ) ဥပေါ-
 သထိကံ၊ ဥပေါသထိကဉ္စ+တံ+ဘတ္တဉ္စာတိ ဥပေါသထိကဘတ္တံ။

အာဂန္တုကဘတ္တံ။ ။ အာဂန္တုကာနံ+ဒိန္နံ+ဘတ္တံ အာဂန္တုကဘတ္တံ(ဝိ. ၄-၄-၁၀၄)။
 အာဂန္တုကာနံ+ဘတ္တံ အာဂန္တုကဘတ္တံ-အာဂန္တုတို့ဖို့ဆွမ်း၊ (စတုတ္ထိတပုရိသံ)။
 အာဂန္တုကာနံ+အတ္ထာယ+ဘတ္တံ အာဂန္တုကဘတ္တံ-အာဂန္တုတို့၏ အကျိုးငှာ ဆွမ်း
 (ဆဋ္ဌိတပုရိသံ)-နီတိသုတ္တ-၁၉၆-၇။

သံဃဘတ္တံ။ ။ သံဃဿ+ဘတ္တံ သံဃဘတ္တံ(ဝိ. ၄-၄-၈၈)။ သံဃဿ+အာ-
 ဘဋံ+ဘတ္တံ သံဃဘတ္တံ-သံဃာဖို့ ဆောင်ယူအပ်သောဆွမ်း၊ သံဃတ္ထာယ+ပဋိယတ္တံ+
 ဘတ္တံ သံဃဘတ္တံ-သံဃာ၏ အကျိုးငှာ စီမံအပ်သောဆွမ်း(နိဒ္ဒိ-၂၂၆)။ အာဂန္တုက-

ကုန် လှူအပ်သော ဆွမ်းသည်လည်းကောင်း၊ **ဝဿာဝါသိကံ**-မိုးလပတ်လုံး နေခြင်းရှိသော ရဟန်းတို့အား လှူထိုက်သော ပစ္စည်းသည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဝါဆိုရဟန်းတို့အား လှူဖွယ်ပစ္စည်းသည်လည်းကောင်း၊ အဟောသိ-ရှိပြီ။ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ တေပိ-ထိုသား၊ သမီးတို့သည်လည်း၊ **အနုဇာတပုတ္တာ** နာမ-မိဘတို့အား လျော်သော သား၊ သမီးတို့ မည်သည်၊ ဝါ-မိဘတို့နှင့် ဂုဏ်ရည်တူသော သား၊ သမီးတို့ မည်သည်၊ အဟောသု-ဖြစ်ကုန်ပြီ။ ဣတိ- ဤသို့လျှင်၊ စုဒ္ဒသန္ဓိ-၁၄ယောက်ကုန်သော၊ ပုတ္တာနံ-သား၊ သမီးတို့ လည်းကောင်း၊ ဘရိယာယ-မယားလည်းကောင်း၊ ဥပါသကဿ-ဓမ္မိကဥပါ သကာလည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ (သောဠသန္ဓိ ဇနာနံ-၁၆ယောက်သော လူတို့၏၊) သောဠသ-၁၆မျိုးကုန်သော၊ သလာကယာဂုအာဒိနိ-စာရေးတံ မဲချ၍ လှူထိုက်သော ယာဂုအစရှိသည်တို့သည်၊ ပဝတ္တန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ- ဤသို့လျှင်၊ သပုတ္တဒါရော-သား၊ သမီး၊ မယားနှင့် တကွဖြစ်သော၊ သော-
 ဘတ္တံ ကဲ့သို့လည်း ဆိုနိုင်၏။

ဝဿာဝါသိကံ ။ ။ ဝဿံ+အာဝါသော ယဿာတိ ဝဿာဝါသော-ဝါလ ပတ်လုံး နေခြင်းရှိသောရဟန်း၊ ဝဿဝါသဿ+ဒါတဗ္ဗံ (ဒိန္နံ) ဝဿာဝါသိကံ (မဟာ ဘာ-၂, ၁၈၊ ၂၆၈)။ ဝဿံ အာဝသတိ သီလေနာတိ ဝဿာဝါသိ၊ ဝဿာဝါသိနော+ ဒိန္နံ ဝဿာဝါသိကံ-ဝါလပတ်လုံးနေလေ့ရှိသောရဟန်းအား လှူအပ်သောပစ္စည်း (မအူပါရာ-၃, ၄၆၇)။ ဝဿာဝါသိကအရ သင်္ကန်းနှင့် ဆွမ်း၂မျိုးကို ယူလေ့ရှိသော် လည်း ဤ၌ ဘတ္တစသော ပုဒ်မပါဘဲ သာမန်ဆိုထားသောကြောင့် လှူဖွယ်ပစ္စည်း မှန်သမျှကို ယူပေးသည်။

အနုဇာတပုတ္တာ ။ ။ (၁) အတိဇာတသားသမီး (၂) အနုဇာတသားသမီး (၃) အဝဇာတသားသမီးဟု သားသမီး၃မျိုး ရှိ၏။ မိဘတို့ထက် ဂုဏ်ရည်မြင့်သော သားသမီးသည် အတိဇာတသားသမီး မည်၏။ မိဘတို့နှင့် ဂုဏ်ရည်တူသော သားသမီး သည် အနုဇာတသားသမီး မည်၏။ မိဘတို့အောက် ဂုဏ်ရည်နိမ့်သော သားသမီးသည် အဝဇာတသားသမီး မည်၏။ ဓမ္မိကဥပါသကာ၏ သားသမီးများကား အနုဇာတ သားသမီးများတည်း။ [အနုဇာတောတိ မာတာပိတူနံ အနုရူပေါ ဟုတ္တာ ဇာတော၊ တေဟိ သမာနဂုဏောတိ အတ္ထော-ဣတိ-၂၃၈၊ ဣတိ. ၄-၂၁၁။]

ထိုဓမ္မကဥပါသကာသည်၊ သီလဝါ-သီလရှိသည်၊ ကလျာဏဓမ္မော-ကောင်းသော ကိုယ်ကျင့်တရားရှိသည်၊ ဒါနသံဝိဘာဂရတော-ပေးလှူခြင်း၊ ခွဲခြမ်းဝေဖန်ခြင်း၌ မွေ့လျော်သည်၊ ဝါ-ပေးလှူအပ်သောပစ္စည်းမှ ခွဲခြမ်းဝေဖန်ခြင်း၌ မွေ့လျော်သည်၊ အဟောသိ-ပြီ။ အထ-ထိုမှ၊ အပရဘာဂေ-နောက်အဖို့၌၊ အဿ-ထိုဓမ္မကဥပါသကာကြီး၏၊ ဝါ-မှာ၊ ရောဂေါ-ရောဂါသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ-ဖြစ်ပြီ၊ အာယုသင်္ခါရော-အတူဖြစ်ဖက်တရားတို့ကို ပြုစီမံတတ်သော ဇီဝိတိန္ဒြေဟူသော အသက်သည်၊ ဝါ-ကံသည် ပြုစီရင်အပ်သော ဇီဝိတိန္ဒြေဟု ဆိုအပ်သော အသက်သည်၊ ပရိဟာယိ-ယုတ်လျော့ပြီ။ သော-ထိုဓမ္မကဥပါသကာသည်၊ ဓမ္မံ-ကို၊ သောတုကာမော-နာခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ “မေ-တပည့်တော်ဖို့၊ ဝါ-အတွက်၊ အဋ္ဌ-စပါးကုန်သော၊ ဘိက္ခု၊ ဝါ-ရဟန်းတို့ကို သော်လည်းကောင်း၊ သောဠသ-၁၆ခြောက်ပါးကုန်သော၊ ဘိက္ခု၊ ဝါ-တို့ကို သော်လည်းကောင်း၊ ပေသေထ-စေလွှတ်တော်မူပါကုန်၊” ဣတိ-သို့ပြော၍၊ သတ္ထု-၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ ပဟိဏိ-စေလွှတ်ပြီ။ သတ္ထာ-သည်၊ ပေသေသိ-စေလွှတ်တော်မူပြီ။ တေ-ထိုရဟန်းတို့သည်၊ ဂန္ဓာ-၍၊ တဿ-ထိုဓမ္မကဥပါသကာ၏၊ မဗ္ဗံ-ညောင်စောင်းကို၊ (ခုတင်ကို)၊ ပရိဝါရေတွာ-ဝိုင်းရံ၍၊ ပညတ္ထေသု-ခင်းထားအပ်ကုန်သော၊ အာသနေသု-တို့၌၊ နိသိန္နာ-ထိုင်ကုန်ပြီ။ “ဘန္တေ-တို့၊ မေ-၏၊ အယျာနံ-အရှင်တို့ကို၊ ဒဿနံ-ဖူးမြင်ရခြင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒုလ္လဘံ-ခဲယဉ်းသဖြင့်ရအပ်သည်၊ ဝါ-ရနိုင်ခဲ့သည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လိမ့်မည်၊ (အဟံ-သည်)၊ ဒုဗ္ဗလော-အားမရှိသည်၊ အမှိ-ဖြစ်၏၊ မေ-တပည့်တော်ဖို့၊ ဧကံ-တစ်မျိုးသော၊ သုတ္တံ-သုတ်တော်ကို၊ သဇ္ဈာယထ-သရဇ္ဈာယ်ပေးတော်မူပါကုန်။

ဒါနသံဝိဘာဂရတော။ ။ ဒါနသံဝိဘာဂရတောတိ ဒါနေ စ သံဝိဘာဂေ စ ရတော(သံ. ဋ္ဌ-၁, ၃၁၇)။ ဒါနသံဝိဘာဂရတောတိ ဧတေန အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ကိစ္ဆိ လဘိတွာ တတောပိ သံဝိဘာဂေ ရတော(နေတ္ထိ. ဋ္ဌ-၂၃၀)။

အာယုသင်္ခါရော။ ။ သဟဇာတဓမ္မေ သင်္ခါရောတီတိ သင်္ခါရော၊ အာယုဧဝ+သင်္ခါရော အာယုသင်္ခါရော(မဋီ-၂, ၂၇၃)၊ (တစ်နည်း) သင်္ခရိယတေတိ သင်္ခါရော၊ အာယု စ+တံ+သင်္ခါရော စာတိ အာယုသင်္ခါရော(နိဘာ-၂, ၃၇)။]

ဝါ-ရွတ်ဖတ်ပေးတော်မူပါကုန်” ကူတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-အပ်သော်၊ “ဥပါသက-ဥပါသကာ! ကတရံ သုတ္တံ-အဘယ်သုတ်တော်ကို၊ သောတုကာမော-နာခြင်းငှာ အလိုရှိသနည်း?” ကူတိ-ဤသို့မေးကုန်ပြီ။ “သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ-အလုံးစုံသော ဘုရားရှင် တို့သည်၊ အဝိဇယိတံ-စွန့်တော်မမူအပ်သော၊ သတိပဋ္ဌာနသုတ္တံ-သတိပဋ္ဌာန သုတ်တော်ကို၊ (သောတုကာမော-နာခြင်းငှာ အလိုရှိပါ၏)။” ကူတိ ဝုတ္တေ-သော်၊ “ဧကာယနော ၊ ပေ ၊ ဝိသုဒ္ဓိယာ”တိ- “ဧကာယနော ၊ ပေ၊ ဝိသုဒ္ဓိယာ” အစရှိသော၊ သုတ္တန္တံ-သုတ္တန်ကို၊ ပဋ္ဌပေသံ-အပြားအားဖြင့် ဉာဏ်၌ တည်စေ၊ ဖြစ်စေကုန်ပြီ။ ဝါ-ရွတ်ဆိုကုန်ပြီ။

[ဘိက္ခဝေ-တို့! သတ္တာနံ-တို့၏၊ ဝိသုဒ္ဓိယာ-စင်ကြယ်ခြင်းငှာ၊ အယံ မဂ္ဂေါ-နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဤသတိပဋ္ဌာန်လေးပါး၊ မြတ်တရားသည်၊ ဝါ-နိဗ္ဗာန် လိုလား၊ ပုဂ္ဂိုလ်များတို့၊ ရှာမှီးထိုက်သော ဤသတိပဋ္ဌာန်လေးပါး၊ မြတ်တရားသည်၊ သတ္တာနံ-တို့၏၊ ဝိသုဒ္ဓိယာ-ရာဂဒေါသ၊ မောဟမြူမှူး၊ အညစ်အကြေးမှ ကင်းဝေး စင်ကြယ်ခြင်းငှာ၊ ဧကာယနော-မမှားမစောင်း၊ တစ်ကြောင်းတည်းသော လမ်းတည်း။ အနက်ပေးပုံအမျိုးမျိုးကို ဒီ. ဋ-၂, ၃၃၅၊ သုတ်မဟာဘာ-၃, ၅၂၇စသည်ရှိ။]

တသ္မိံ ခဏေ-ထိုခဏ၌၊ ဆဟိ-ခြောက်ထပ်ကုန်သော၊ ဒေဝလောကေ-ဟိ-နတ်ပြည်တို့မှာ၊ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတာ-အလုံးစုံသော တန်ဆာတို့ဖြင့် ဆင်ယင်အပ်ကုန်သော၊ သဟဿသိန္ဓဝယုတ္တာ-သိန္ဓောမြင်းတစ်ထောင် ကပ် ယှဉ်အပ်ကုန်သော၊ ဒိယဗျေယောဇနသတိကာ-အခွဲအားဖြင့် ယူဇနာနှစ်ရာရှိ ကုန်သော၊ ဝါ-ယူဇနာ တစ်ရာ့ငါးဆယ်ရှိကုန်သော၊ ဆ-ဖ်စင်းကုန်သော၊ ရထာ-ရထားတို့သည်၊ အာဂမိံသု-ဆိုက်ရောက်လာကုန်ပြီ၊ တေသု-ထိုရထား တို့၌၊ ဌိတာ-တည်ကုန်သော၊ ဒေဝတာ-နတ်တို့သည်၊ “အမှာကံ-ငါတို့၏၊ ဒေဝ-လောကံ-နတ်ပြည်သို့၊ နေဿာမ-ဆောင်ကုန်အံ့၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ဒေဝ-လောကံ-သို့၊ နေဿာမ-ကုန်အံ့၊ အမ္ဘော-အို...အမောင်ယောက်ျား! (အို... သူတော်ကောင်း!) မတ္တိကဘာဇနံ-မြေခွက်ကို၊ ဘိန္ဒိတ္တာ-ခွဲ၍၊ သုဝဏ္ဏဘာဇနံ-ရွှေခွက်ကို၊ ဂဏ္ဍန္တော ဝိယ-ယူသူသည်ကဲ့သို့၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ဒေဝလောကေ-၌၊ အဘိရမိတုံ-မွေ့ လျော်ခြင်းငှာ၊ ဣမ-ဤရထား၌၊ နိဗ္ဗတ္တာဟိ-ဖြစ်ပါလော၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ဒေဝလောကေ-၌၊ အဘိရမိတုံ-ငှာ၊ ဣမ-၌၊ နိဗ္ဗတ္တာဟိ-လော။”

ဣတိ-သို့၊ ဝဒီသု-ပြောကုန်ပြီ။ ဥပါသကော-သည်၊ ဓမ္မဿဝနန္တရာယံ-တရား
 နာခြင်း၏ အန္တရာယ်ကို၊ အနိစ္စန္တော-အလိုမရှိသည်၊ (ဟုတွာ) “အာဂမေထ-
 ဆိုင်းငံ့ကြပါဦး၊ အာဂမေထ-ဥ၊” ဣတိ-သို့၊ အာဟ-ပြောပြီ။ ဘိက္ခု-တို့သည်၊
 “အမှေ-ငါတို့ကို၊ ဝါရေတိ-တားမြစ်၏။” ဣတိ-ဤသို့၊ သညာယ-မှတ်ထင်ခြင်း
 ကြောင့်၊ တုဏှိ-ဆိတ်ဆိတ်၊ အဟေသံ-ကုန်ပြီ။

အထ-၌၊ အဿ-ထိုဓမ္မကဥပါသက၏၊ ပုတ္တမိတရော-သား၊ သမီးတို့
 သည်၊ “အမှာကံ-တို့၏၊ ပိတာ-အဖသည်၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ ဓမ္မဿဝနေန-တရား
 နာခြင်းဖြင့်၊ အတိတ္ထော-မတင်းတိမ်သည်၊ (အားမရသည်)၊ အဟောသိ-ပြီ၊
 ဣဒါနိ ပန-၌ကား၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ပက္ခောသာပေတွာ-ပင့်ခေါ်စေပြီး၍၊ သဇ္ဈာ-
 ယံ-သရဇ္ဈာယ်မှုကို၊ ကာရေတွာ-ပြုစေပြီး၍၊ သယမေဝ-ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊
 ဝါရေတိ-တားမြစ်၏၊ မရဏဿ-သေခြင်းမှ၊ အဘာယနကသတ္တော နာမ-
 မကြောက်သော သတ္တဝါမည်သည်၊ နတ္ထိ” ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ဝိရဝံသု-
 မြည်တမ်းငိုကြွေးကုန်ပြီ။ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ “ဣဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ အနော-
 ကာသော-ဆက်လက်နေရန် အခွင့်မဟုတ်၊ ဝါ-အခွင့်မသာ၊” ဣတိ-ဤသို့
 တွေး၍၊ အာသနာ-မှ၊ ဥဋ္ဌာယ-၍၊ ပက္ကမိသု-ဖဲသွားကြပြီ။ ဥပါသကော-သည်၊
 ထောကံ-အနည်းငယ်၊ ဝီတိနာမေတွာ-ကုန်လွန်စေပြီး၍၊ ဝါ-သတိလစ်ပြီး၍၊
 သတိ-သတိကို၊ ပဋိလဘိတွာ-ရ၍၊ ဝါ-ရလသော်၊ ပုတ္တေ-သား၊ သမီးတို့ကို၊
 “ကသွာ-ကြောင့်၊ ကန္တထ-ဟစ်အော် ငိုကြွေးကြသနည်း?” ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိ။
 “တာတ-အဖေ! တုမှေ-သင်တို့သည်၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ပက္ခောသာပေတွာ-၍၊
 ဓမ္မ-ကို၊ သုဏန္တာ-နာကုန်လျက်၊ သယမေဝ-သာလျှင်၊ ဝါရယိတ္ထ-တားမြစ်ခဲ့
 ကုန်ပြီ၊ အထ-တားမြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ မယံ-ကျွန်တော်၊ ကျွန်မတို့သည်၊ ‘မရဏ-
 သ-မှ၊ အဘာယနကသတ္တော နာမ-သည်၊ နတ္ထိ’ ဣတိ-ဤသို့၊ ကန္တိမှာ-
 မြည်တမ်းငိုကြွေးခဲ့ကုန်ပြီ။” ဣတိ-ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ။ “အယျာ-အရှင်တို့သည်၊
 ကုဟိ ပန-အဘယ်မှာနည်း?” ဣတိ-ဤသို့မေးပြီ။ “တာတ-အဖေ! ‘အနော-
 ကာသော-ဆက်လက်နေရန် အခွင့်မဟုတ်၊’ ဣတိ-ဤသို့တွေး၍၊ အာသနာ-
 မှ၊ ဥဋ္ဌာယ-၍၊ ပက္ကန္တာ-ဖဲသွားကြပြီ။” ဣတိ-ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ။ “အဟံ-သည်၊

အယျေဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တူ၊ န ကထေမိ-ပြောသည်မဟုတ်။” ဣတိ ဝုတ္တေ၊ “အထ-ထို့သို့ဖြစ်လျှင်၊ ကေန-အဘယ်သူနှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ ကထေထ-ပြောဆိုပါကုန်သနည်း?” ဣတိ-ဤသို့ မေးကုန်ပြီ။ “ဆဟိ-ငြိထပ်ကုန်သော၊ ဒေဝ-လောကေဟိ-တို့မှ၊ ဒေဝတာ-တို့သည်၊ ဆ-ငြစင်းကုန်သော၊ ရထေ-တို့ကို၊ အလင်္ဂရိတွာ-တန်ဆာဆင်၍၊ အာဒါယ-ယူ၍၊ အာကာသေ-ကောင်းကင်၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ ‘အမှာကံ-တို့၏၊ ဒေဝလောကေ-၌၊ အဘိရမ-မွေ့လျော်ပါလော၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ဒေဝလောကေ-၌၊ အဘိရမ’ ဣတိ-သို့ သဒ္ဓိ-အသံကို၊ ကရောန္တိ-ပြုကုန်၏။ တာဟိ-ထို့နတ်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ ကထေမိ-ပြောဆို၏။” ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ “တာတ-အဖေ! ရထာ-တို့သည်၊ ကုဟိ-အဘယ်မှာပါနည်း? မယံ-ကျွန်တော်၊ ကျွန်မတို့သည်၊ န ပဿာမ-မမြင်ပါကုန်။” ဣတိ-ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ။ “မယံ-ငါ့ဖို့၊ ဝါ-အတွက်၊ ဂန္ဓိတာနိ-သီကုံးအပ်ကုန်သော၊ ပုပ္ဖါနိ-ပန်းတို့သည်၊ အတ္ထိ ပန-ရှိကုန်သလော။” ဣတိ-ဤသို့မေးပြီ။ “တာတ-အဖေ! အတ္ထိ-ရှိပါကုန်၏။” ဣတိ-ဤသို့ပြောကုန်ပြီ။ “ကတရော ဒေဝလောကော-အဘယ်နတ်ပြည်သည်၊ ရမဏီယော-မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းသနည်း၊ (တစ်နည်း) ကတရော ဒေဝလောကော-ကို၊ ရမဏီယော-မွေ့လျော်ထိုက်ပါသနည်း။” ဣတိ-ဤသို့ မေးပြီ။ “တာတ-အဖေ! သဗ္ဗဗောဓိသတ္တာနံ-အလုံးစုံသော ဘုရားအလောင်းတော်တို့၏လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓမာတာပိတူနဉ္စ-ဘုရားရှင်တို့၏ မယ်တော်၊ ခမည်းတော်တို့၏လည်းကောင်း၊ ဝသိတဋ္ဌာနံ-နေအပ်သော အရပ်ဖြစ်သော၊ တုသိတဘဝနံ-တုသိတာနတ်ဘုံသည်၊ ရမဏီယံ-မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းပါ၏။ (တစ်နည်း) တုသိတဘဝနံ-ကို၊ ရမဏီယံ-ထိုက်ပါ၏။” ဣတိ-ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ။ “တေန ဟိ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ ‘တုသိတဘဝနတော-မှ၊ အာဂတရထေ-လာသော ရထား၌၊ လဂ္ဂတု-ချိတ်စေသတည်း၊’ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ ပုပ္ဖဒါမံ-ပန်းကုံးကို၊ ခိပထ-ပစ်ကြလော။” ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ တေ-ထိုသား၊ သမိ-တို့သည်၊ ခိပိသု-ပစ်ကုန်ပြီ။ တံ-ထိုပန်းကုံးသည်၊ ရထဓုရေ-ရထားဥး၌၊ လဂ္ဂိတွာ-ချိတ်၍၊ အာကာသေ-၌၊ သြလမ္ပိ-တွဲလျားကျပြီ။ မဟာ-ဇနော-များစွာသော လူအပေါင်းသည်၊ တဒေဝ-ထိုပန်းကုံးကိုသာ၊ ပဿတိ-မြင်ရ၏။ ရထံ-ကို၊ န ပဿတိ-မမြင်ရ။ ဥပါသကော-သည်။ “ဧတံ ပုပ္ဖဒါမံ-

ဤပန်းကုံးကို၊ ပဿထ-မြင်ကြသလော့?” ဣတိ၊ ဝတ္တာ-မေး၍၊ “အာမ-ဟုတ်ကဲ့၊ ပဿာမ-မြင်ပါကုန်၏။” ဣတိ ဝုတ္တေ၊ “ဧတံ-ဤပန်းကုံးသည်၊ တုသိ-တဘဝနတော-မှ၊ အာဂတရထေ-၌၊ ဩလမ္ပတိ-တွဲလျားကျနေ၏။ အဟံ-သည်၊ တုသိတဘဝနံ-သို့ ဂစ္ဆာမိ-သွားတော့မည်၊ တုမေ-တို့သည်၊ မာ စိန္တယိတ္ထ-ထိုထိုဤဤ၊ မကြံစည်ကြနှင့်၊ ဝါ-ဝမ်းမနည်းကြနှင့်၊ မမ-၏။ သန္တိကေ-၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတုကာမာ-ဖြစ်ခြင်းငှာ အလိုရှိကုန်သည်၊ ဟုတ္တာ-၍၊ ဝါ-လသော်၊ မယာ-သည်၊ ကတနိယာမေနေဝ-ပြုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ပုညာနိ-တို့ကို၊ ကရောထ-ပြုရစ်ကြလော့” ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-၍၊ ကာလံ-ကို၊ ကတ္တာ-ပြီး၍၊ ရထေ-၌၊ ပတိဋ္ဌာသိ-တည်ပြီ။

တာဝဒေဝ-ထိုခဏ၌ပင်၊ အဿ-ထိုနတ်သား၏၊ တိဂါဝုတပုမာဏော- ဂုဂါဝုတ်အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ သဠိသကဋ္ဌဘာရာလင်္ကာရပဋိမက္ခိတော- လှည်းအစီးခြောက်ဆယ်တိုက်ဝန်ရှိသော တန်ဆာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ အတ္တဘာဝေါ-အတ္တဘောသည်၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ပြီ၊ အစ္ဆရာသဟသံ-နတ်သမီးတစ်ထောင်သည်၊ ပရိဝါရေသိ-ခြံရံပြီ၊ ပဉ္စဝိသတိယောဇနိကံ- ၂၅ ယူဇနာရှိသော၊ ကနကဝိမာနံ-ရွှေဗိမာန်သည်၊ ပါတုရဟောသိ-ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ ဝိဟာရံ-ကျောင်းတိုက်သို့၊ အနုပုတ္တေ-အစဉ်ရောက်ကုန်သော၊ တေပိ ဘိက္ခု-တို့ကိုလည်း၊ သတ္တာ-သည်၊ “ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဥပါသကေန-သည်၊ ဓမ္မဒေသနာ-ကို၊ သုတာ-ကြားနာအပ်သလော့?” ဣတိ ပုစ္ဆိ။ “ဘန္တေ! အာမ-မှန်ပါ၊ ပန-သို့သော်လည်း၊ အန္တရာယေဝ-(ရွတ်မပြီးမီ) အတွင်း၌သာလျှင်၊ ‘အာဂမေထ-ဆိုင်းငံ့တော်မူကြပါဦး၊ ဝါ-ရပ်တော်မူကြပါဦး၊’ ဣတိ-သို့၊ ဝါရေသိ-တားမြစ်ပါပြီ။ အထ-၌၊ အဿ-ထိုဓမ္မိကဥပါသကာ၏၊ ပုတ္တဓိတရော-တို့သည်၊ ကန္တိသု-ကုန်ပြီ။ မယံ-တပည့်တော်တို့သည်၊ ‘ဣဒါနိ-၌၊ အနောကာသော-မဟုတ်၊’ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ အာသနာ-မှ၊ ဥဋ္ဌာယ-၍၊ နိက္ခန္တာ-ထွက်ခဲ့ပါကုန်ပြီ။” ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ကုန်ပြီ။ “ဘိက္ခဝေ! သော-ထိုဓမ္မိကဥပါသကာသည်၊ တုမေဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ န ကထေသိ-ပြောသည်မဟုတ်၊ ဆဟိ-ကုန်သော၊ ဒေဝလော-ကေဟိ-တို့မှ၊ ဒေဝတာ-တို့သည်၊ ဆ-ကုန်သော၊ ရထေ-တို့ကို၊ အလင်္ကရိတ္တာ-

တန်ဆာဆင်ပြီး၍၊ အာဟရိတွာ-ဆောင်၍၊ တံ ဥပါသကံ-ကို၊ ပက္ခောသိသု-
 ဖိတ်ခေါ်ကုန်ပြီ။ သော-ထိုဓမ္မိကဥပါသကာသည်၊ ဓမ္မဒေသနာယ-တရား
 ဒေသနာတော်၏။ အန္တရာယံ-အန္တရာယ်ကို၊ အနိစ္စန္တော-အလိုမရှိသည်၊
 (ဟုတွာ)၊ တာဟိ-ထိုနတ်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ကထေသိ-ပြောဆိုပြီ။” ကုတိ-ဤသို့
 မိန့်တော်မူပြီ။ “ဘန္တေ! ဧဝံ-ဤသို့ပါလော၊” ကုတိ-ဤသို့လျှောက်ကုန်ပြီ။
 “ဘိက္ခဝေ! ဧဝံ-ဤသို့တည်း၊” ကုတိ-ဤသို့မိန့်တော်မူပြီ။ “ကုဒါနိ-၌၊ ကုဟိ-
 အဘယ်ဘုံ၌၊ နိဗ္ဗတ္တော-ဖြစ်ပါသနည်း၊” ကုတိ-ဤသို့ မေးလျှောက်ကုန်ပြီ။
 “ဘိက္ခဝေ! တုသိတဘဝနေ-ဘုံ၌၊ (နိဗ္ဗတ္တော-ဖြစ်ပြီ)။” ကုတိ-ဤသို့မိန့်တော်မူ
 ပြီ။ “ဘန္တေ! ကုဒါနိ-၌၊ ကုမ-ဤဘဝ၌၊ ဉာတိမဇ္ဈေ-ဆွေမျိုးတို့၏အလယ်၌၊
 မောဒမာနော-ဝမ်းမြောက်လျက်၊ ဝိစရိတွာ-လှည့်လည်၍၊ ကုဒါနေဝ-၌ပင်၊
 ဂန္ဓာ-၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ မောဒနဋ္ဌာနေယေဝ-ဝမ်းမြောက်ရာ အရပ်၌သာလျှင်၊
 နိဗ္ဗတ္တော-ဖြစ်ရပြီ။” ကုတိ-ဤသို့လျှောက်ကုန်ပြီ။ “ဘိက္ခဝေ! အာမ-အိမ်း၊ ဟိ-
 မှန်၏။ အပ္ပမတ္တာ-မမေ့မလျော့ကုန်သော၊ ဂဟဋ္ဌာ ဝါ-အိမ်၌တည်သူ လူဝတ်
 ကြောင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗဇိတာ ဝါ-ရှင်ရဟန်းတို့သည်လည်းကောင်း၊
 သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ပစ္စုပ္ပန်၊ တမလွန် နှစ်တန်သောဘဝ၌၊ မောဒန္တိယေဝ-
 ဝမ်းမြောက်ရကုန်သည်သာ၊” ကုတိ-သို့၊ ဝတွာ-ပြီး၍၊ “ကုမ မောဒတိ၊ ပေ ၊
 ကမ္မဝိသုဒ္ဓိမတ္တနော”တိ-ဟူသော၊ ကုမံ ဂါထံ-ကို၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီ။

**ကုမ မောဒတိ ပေစ္စ မောဒတိ၊ ကတပုညော ဥဘယတ္ထ မောဒတိ၊
 သော မောဒတိ သော ပမောဒတိ၊ ဒိသွာ ကမ္မဝိသုဒ္ဓိမတ္တနော။**

ကတပုညော-ပြုအပ်ပြီးသော ကောင်းမှုရှိသူသည်၊ ဝါ-ကောင်းမှုကို ပြုပြီး
 သူသည်၊ ကုမ-ဤပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌၊ မောဒတိ-ဝမ်းမြောက်ရ၏။ ပေစ္စ-တမလွန်
 ဘဝ၌၊ မောဒတိ-ဝမ်းမြောက်ရ၏။ ဥဘယတ္ထ-ပစ္စုပ္ပန် တမလွန် နှစ်တန်သော
 ဘဝ၌၊ မောဒတိ-ဝမ်းမြောက်ရ၏။ အတ္တနော-မိမိ၏။ ကမ္မဝိသုဒ္ဓိ-ကံ၏ စင်ကြယ်
 ခြင်းကို၊ ဒိသွာ-မြင်ရ၍၊ ဝါ-မြင်ရခြင်းကြောင့်၊ သော-ထိုကောင်းမှုကို ပြုပြီး
 သူသည်၊ မောဒတိ-ဝမ်းမြောက်ရ၏။ သော-ထို ကောင်းမှုကို ပြုပြီးသူသည်၊
 ပမောဒတိ-လွန်စွာ ဝမ်းမြောက်ရ၏။

တတ္ထ-ထိုဂါထာ၌၊ ကတပုညောတိ-ကား၊ နာနပုဂ္ဂတာရဿ-သော၊ ကုသလဿ-ကုသိုလ်ကို၊ ကာရကော-သော၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ [မောဒတိ၌ စပ်] မေ-ငါသည်၊ ပါပံ-မကောင်းမှုကို၊ အကတံ ဝတ-မပြုအပ်မိလေစွတကား၊ မေ-ငါသည်၊ ကလျာဏံ-ကောင်းသောအမှုကို၊ ကတံ (ဝတ)-ပြုအပ်ပြီးပေစွတကား၊ ဣတိ-ဤသို့ တွေး၍၊ ဣဓ-ဤဘဝ၌၊ ကမ္မမောဒနေန-ကံကြောင့် ဝမ်းမြောက် ရခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ကံကို ထောက်၍ ဝမ်းမြောက်ရခြင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပေစ္စ-၌၊ ဝိပါကမောဒနေန-အကျိုးကြောင့် ဝမ်းမြောက်ရခြင်း အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ-အကျိုးကို ထောက်၍ ဝမ်းမြောက်ရခြင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ မောဒတိ-ဝမ်းမြောက်ရ၏။ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါ-ဤနည်းအားဖြင့်၊ ဥဘယတ္ထ-ပစ္စုပ္ပန် တမလွန် နှစ်တန်သော ဘဝ၌၊ မောဒတိ နာမ-ဝမ်းမြောက် ရသည် မည်၏။ ကမ္မဝိသုဒ္ဓိန္တိ-ကား၊ ဓမ္မိကဥပါသကောပိ-ဓမ္မိကဥပါသကာ သည်လည်း၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ကမ္မဝိသုဒ္ဓိ-ကံ၏စင်ကြယ်ခြင်းကို၊ ပုညကမ္မ-သမ္ပတ္တိ-ကောင်းမှုကံ၏ ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်ရ၍၊ ဝါ-မြင်ရခြင်းကြောင့်၊ ကာလံ ကိရိယတော-သေခြင်းကို ပြုရာအခါမှ၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ ဝါ-ရှေးဖြစ်သော၊ ဣဓ လောကေပိ-ဤလောက၌လည်း၊ မောဒတိ-ဝမ်းမြောက်ရ၏။ ကာလံ- သေခြင်းကို၊ ဝါ-သေချိန်ကို၊ ကတွာ-ပြုပြီး၊ (တစ်နည်း) ကာလံ ကတွာ-သေပြီး ၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ ပရလောကေပိ-နောက်လောက၌လည်း၊ အတိမောဒတိယေဝ- အလွန် ဝမ်းမြောက်ရသည်သာ၊ ဣတိ-ဤတွင် ဂါထာအဖွင့်အပြီးတည်း။

ဂါထာပရိယောသာနေ-၌၊ ဗဟူ-တို့သည်၊ သောတာပန္နာဒယော-တို့ သည်၊ အဟေသု-ကုန်ပြီ၊ မဟာဇနဿ ဓမ္မဒေသနာ သာတ္ထိကာ အဟောသိ၊ ဣတိ-ဤတွင် ဓမ္မိကဥပါသကဝတ္ထု အပြီးတည်း။

ဓမ္မိကဥပါသကဝတ္ထုဘာသာဋီကာ ပြီး၏။

၁၂-ဒေဝေတ္တဝတ္ထုဘာသာဋီကာ

ဣဓ တပုတိတိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္တာ ဇေတဝနေ၊ ဝိဟရန္တော-စဉ်၊ ဒေဝေတ္တံ-အရှင်ဒေဝဒတ်ကို၊ အာရဗ္ဗ ကထေသိ။

ဒေဝဒတ္တဿ-ဒေဝဒတ်၏။ ဝတ္ထု-ဝတ္ထုကို၊ ပဗ္ဗဇိတကာလတော-ရဟန်းပြု
 ရာအခါမှာ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ယာဝ ပထဝိပွဝေသနာ-မြေသို့ဝင်ရာ အခါတိုင်အောင်၊
 ဝါ-မြေမျိုချိန်တိုင်အောင်၊ ဒေဝဒတ္တံ-အရှင်ဒေဝဒတ်ကို၊ အာရဗ္ဗ-၍၊ ဘာသိ-
 တာနိ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော၊ သဗ္ဗာနိ-အလုံးစုံကုန်သော၊ ဇာတကာနိ-
 ဇာတ်တော်တို့ကို၊ ဝိတ္ထာရေတွာ-ချဲ့၍၊ ကထိတံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ပန-
 ဆက်ဥားအံ့၊ ဧတ္ထ-ဤဓမ္မပဒဋ္ဌကထာ၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သည်၊ သင်္ခေ-
 ပေါ-အကျဉ်းတည်း။ သတ္တရိ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ [ဝိဟရန္တေယေဝ၌စပ်၊] **အနု-**
ပိယံ နာမ- အနုပိယာမည်သော၊ မလ္လာနံ-မလ္လာမင်းတို့၏၊ နိဂမော-နိဂုံးသည်၊
 အတ္ထိ-၏။ တံ-ထိုအနုပိယာနိဂုံးကို၊ နိဿာယ-မို့၍၊ အနုပိယဓမ္မဝနေ-အနုပိ
 ယာ သရက်ဥယျာဉ်၌၊ ဝိဟရန္တေယေဝ-နေတော်မူစဉ်ပင်၊ တထာဂတဿ-
 ၏။ လက္ခဏပဋိဂ္ဂဟဏဒိဝသေယေဝ-(ပြာဟ္မဏတို့ ဖတ်ကြားအပ်သော)
 လက္ခဏာတို့ကို ခံယူရာနေ၌ပင်၊ ဝါ-လက္ခဏာဖတ်ကြားရာနေ၌ပင်၊ အသီတိ-
 သဟဿေဟိ-ရှစ်သောင်းကုန်သော၊ ဉာတိကုလေဟိ-ဆွေတော်မျိုးတော်တို့
 သည်၊ “ရာဇာ ဝါ-မင်းသည်သော်လည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်ပါစေ၊ ဗုဒ္ဓေါ ဝါ-ဘုရား
 သည်သော်လည်း၊ (ဟောတု-စေ) ခတ္တိယပရိဝါရောဝ-မင်းမျိုးအခြံအရံရှိ
 သည်သာ၊ (ဟုတွာ)၊ ဝိစရိဿတိ-လှည့်လည်ရလိမ့်မည်၊” ဣတိ-ဤသို့ ယုံ
 ကြည်၍၊ အသီတိသဟဿပုတ္တာ-ရှစ်သောင်းသော ဆွေတော်မျိုးတော်
 မင်းသားတို့ကို၊ ပဋိညာတာ-(အခြွေအရံဖြစ်စေပါမည်ဟု) ဝန်ခံအပ်ကုန်ပြီ။
 တေသု-ထိုမင်းသားတို့သည်၊ ယေဘုယျေန-များသောအားဖြင့်၊ ပဗ္ဗဇိတေသု-
 ရှင်၊ ရဟန်းပြုကုန်လသော်၊ ဘဒ္ဒိယံ နာမ-ဘဒ္ဒိယမည်သော၊ ရာဇာနံ-မင်းလည်း
 ကောင်း၊ အနုရုဒ္ဓံ-အနုရုဒ္ဓါမင်းသားလည်းကောင်း၊ အာနန္ဒံ-အာနန္ဒာမင်းသား
 လည်းကောင်း၊ ဘဂုံ-ဘဂုမင်းသားလည်းကောင်း၊ ကိမိလံ-ကိမိလမင်းသား
 လည်းကောင်း၊ ဒေဝဒတ္တံ-ဒေဝဒတ်မင်းသားလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဆ-

အနုပိယံ။ ။ “အနုပိယာ”ဟု ဆိုလိုလျက် အာကို ရသပြု၊ နိဂ္ဂဟိတိလော။
 [“အနုပိယာ နာမာ”တိ ဝတ္ထုဗ္ဗေ အာကာရဿ ရဿတ္တံ အနုနာသိကဿ စ အာဂမံ
 ကတွာ “အနုပိယံ နာမာ”တိ ဝတ္ထု-သာရတ္ထ-၄၁၀။]

၆ယောက်ကုန်သော၊ ဣမေ သကျေ-ဤသာကီဝင်မင်းသားတို့ကို၊ အပဗ္ဗဇန္တေ-ရှင်၊ ရဟန်းမပြုသည်တို့ကို၊ ဒိသွာ၊ “မယံ-တို့သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ပုတ္တေ-သားတို့ကို၊ ပဗ္ဗာဇေမ-ရှင်၊ ရဟန်းပြုစေကုန်၏၊ ဆ-ကုန်သော၊ ဣမေ သကျေ-တို့သည်၊ န ဉာတကာ မညေ-ဆွေမျိုးများ မဟုတ်ကြဟု ထင်၏၊ (ဆွေမျိုးတွေ မဟုတ်ကြသလိုဘဲ)၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ န ပဗ္ဗဇန္တိ-ရှင်၊ ရဟန်း မပြုကုန်သနည်း၊” ဣတိ-သို့၊ ကထံ-စကားကို၊ သမုဋ္ဌာပေသုံ-ဖြစ်စေကုန်ပြီ။ အထခေါ-ထိုအခါ၌၊ မဟာနာမော-မဟာနာမ်မည်သော၊ သကျေ-သာကီဝင်မင်းသားသည်၊ အနုရုဒ္ဓိ-အနုရုဒ္ဓါမင်းသားသို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ၊ “တာတ-ညီတော်! အမှာကံ-တို့၏၊ ကုလာ-အမျိုးမှ၊ ပဗ္ဗဇိတော-ရှင်၊ ရဟန်း ပြုသူသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ တံ ဝါ-သင်သည်သော်လည်း၊ ပဗ္ဗဇ-ရှင်၊ ရဟန်းပြုပါလော၊ အဟံ ဝါ-ငါသည်သော်လည်း၊ ပဗ္ဗဇိဿာမိ-ရှင်၊ ရဟန်းပြုအံ့၊” ဣတိ သို့၊ အာဟ-ပြီ။ ပန-ဆက်ဥားအံ့၊ သော-ထိုအနုရုဒ္ဓါမင်းသားသည်၊ သုခုမာလော-သိမ်မွေ့ နှုနယ်သည်၊ သမ္ပန္နဘောဂေါ-ပြည့်စုံသော စည်းစိမ်ဥစ္စာရှိသည်၊ ဟောတိ-၏။ “နတ္ထိ” တိ ဝစနမိ-မရှိဟူသော စကားကိုလည်း၊ တေန-ထိုအနုရုဒ္ဓါမင်းသားသည်၊ န သုတပုဗ္ဗ-ရှေး၌ မကြားအပ်၊ ဝါ-မကြားအပ်ဖူး။ ဟိ-ချဲ့ဥားအံ့၊ ဧက-ဒိဝသံ-၌၊ ဆသု-၆ပါးကုန်သော၊ တေသု ခတ္ထိယေသု-ထိုမင်းသားတို့သည်၊ ဂုဠကီဠ-ဂုံညင်းကစားခြင်းကို၊ ဝါ-ဂေါလီလုံးကစားခြင်းကို၊ ကီဠန္တေသု-ကစားကုန်လသော်၊ အနုရုဒ္ဓေါ-အနုရုဒ္ဓါမင်းသားသည်၊ ပူဝေန-မုန့်ဖြင့်၊ ပရာဇိတော-ရှုံးသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပူဝတ္ထာယ-မုန့်အကျိုးငှာ၊ ပဟိဏိ-စေလွှတ်ပြီ၊ အထ-၌။

ဂုဠကီဠာ ။ ။ ဂုဠကီဠာတိ ဂုဠဖလကီဠာ-ဂုံညင်းသီးဖြင့် ကစားခြင်း၊ ယေန ကေနစိ ဝါ ကတဂုလကီဠာ-မည်သည့်ဝတ္ထုဖြင့်မဆို အလုံးပြုထားအပ်သောအလုံး၊ ဂေါလီ၊ ကျောက်ခိုးကစားခြင်း၊-သီဇီသစ်-၁၊ ၃၆၁။

ပူဝေန။ ။ ပဝိယတိ မရိစဇိရကာဒိဟိ ပဝိတ္ထံ ကရိယတိတိ ပူပေါ၊ [ပူ ပဝေန +ပက်၊-မောဂ်-၇၊ ၁၁၇။] ပူရေတိတိ ပူပေါ၊ [ပူရ+ပ၊-ဓာန်ဇီ-၄၆၃၊] ဤအဆိုများကို ထောက်၍ “ပူပေန” သာ ပါဠိမှန်ဟု ဆရာမြတ်တို့ ယူတော်မူ၏(ပါတိဘာ-၂၇၃)၊ P-T-S ၌ ပူအပြင် ပူဝကိုလည်း ပြ၍ ပူမှ ပ-ကို ဝ-ပြု၍ “ပူဝ” ဖြစ်ကြောင်းကို ဆို၏။

အဿ-ထိုအနုရုဒ္ဓါမင်းသား၏၊ မာတာ-မယ်တော်သည်၊ ပူဝေ-တို့ကို၊ သဇ္ဇေ-
 တွာ-စီရင်၍၊ ပဟိဏိ-ပို့ပြီ။ တေ-ထို မင်းသားတို့သည်၊ ခါဒိတွာ-ခဲစား ပြီး၍၊
 ပုန-တစ်ဖန်၊ ကီဠိသု-ကစားကုန်ပြီ။ ပုနပုနံ-အဖန်ဖန်အထပ်ထပ်၊ တဿေဝ-
 ထိုအနုရုဒ္ဓါမင်းသား၏သာ၊ ပရာဇယော-ရှုံးခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏။ အဿ-
 ထိုအနုရုဒ္ဓါမင်းသားသည်၊ ဝါ-၏၊ [ရှေ့နည်း ပဟိတေ၌စပ်၊ နောက်နည်း မာတာ၌
 စပ်။] မာတာ-သည်၊ အဿ-ထိုအနုရုဒ္ဓါမင်းသားသည်၊ ပဟိတေ ပဟိတေ-
 စေလွှတ်အပ်သူ စေလွှတ်အပ်သူတို့ကို၊ ဝါ-စေလွှတ်အပ်တိုင်း စေလွှတ်အပ်
 တိုင်း၊ တိက္ခတ္ထိ-၃ကြိမ်၊ ပူဝေ-တို့ကို၊ ပဟိဏိတွာ-ပို့စေ၍၊ စတုတ္ထဝါရေ ပန-
 ၄ခါမြောက်အကြိမ်၌ကား၊ “ပူဝါ-တို့သည်၊ နတ္ထိ-မရှိကုန်၊” က္ကတိ-ဤသို့ ပြော
 ၍၊ ပဟိဏိ-စေလွှတ်ပြီ။ သော-ထိုအနုရုဒ္ဓါမင်းသားသည်၊ “နတ္ထိ”တိ ဝစနဿ-
 မရှိဟူသော စကား၏၊ ဝါ-ကို၊ အသုတပုဗ္ဗတ္တာ-ရှေး၌ မကြားအပ်သည်၏အဖြစ်
 ကြောင့်၊ ဝါ-မကြားအပ်ဖူးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ “ဧသာပိ-ဤနတ္ထိဟူသည်
 လည်း၊ ဧကာ-တစ်မျိုးသော၊ ပူဝိကတိ-မုန့်အထူးသည်၊ ဘဝိဿတိ-လိမ့်မည်၊”
 က္ကတိ-သို့၊ မညမာနော-မှတ်ထင်လသော်၊ ဝါ-ကြောင့်၊ “မေ-ကျွန်တော့်ဖွဲ့၊ နတ္ထိ-
 ပူဝံ-နတ္ထိမုန့်ကို၊ (မရှိမုန့်ကို)၊ အာဟရထ-ယူဆောင်ခဲ့ကြလော့၊” က္ကတိ-ဤသို့
 ပြော၍၊ ပေသေသိ-စေလွှတ်ပြီ။ အဿ-ထိုအနုရုဒ္ဓါ မင်းသား၏၊ မာတာ ပန-
 သည်ကား၊ “အယျေ-သခင်မ! နတ္ထိပူဝံ-ကို၊ ဒေထ ကိရ-ပေးလိုက်ပါကုန်တဲ့”
 က္ကတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ “မမ-၏၊ ပုတ္တေန-သည်၊ ‘နတ္ထိ’တိ-နတ္ထိဟူသော(မရှိ
 ဟူသော) ပဒံ-ပုဒ်ကို၊ န သုတပုဗ္ဗံ-ရှေး၌ မကြားအပ်၊ ဝါ-မကြားအပ်ဖူးခဲ့၊ က္ကမိ-
 နာ ပန ဥပါယေန-ဤနည်းလမ်းဖြင့်၊ [ပနအနက် မှဲ့] နံ-ထိုအနုရုဒ္ဓါကို၊ ဧတ-

နတ္ထိပူဝံ။ ။ နတ္ထိသည် အာချာတ်ပုဒ်ဖြစ်သော်လည်း “အညာသိကောဏ္ဍညော၊
 မက္ခလိဂေါသာလော”တို့ကဲ့သို့ နာမည်ကို ဆိုလိုသောကြောင့် နာမ်ပုဒ် ဖြစ်ရသည်။
 ထိုကြောင့် ပူဝံနှင့် သမာသ်စပ်နိုင်သည်။ “နတ္ထိ စ+တံ+ပူဝဂ္ဂာတိ (ပူဝေါ စာတိ)
 နတ္ထိပူဝံ (နတ္ထိပူဝေါ)”ဟုပြု။ (တစ်နည်း) “နာမာနံ သမာသော ယုတ္တတ္ထော”သုတ်၌
 “နာမာနံ”ဟူသော ဗဟုဝုဋ်သဒ္ဓါပိုဖြင့်သော်လည်းကောင်း “သမာသော”ဟူသော
 ယောဂဝိဘာဂဖြင့်သော်လည်းကောင်း နတ္ထိဟူသော အာချာတ်ပုဒ်နှင့် သမာသ်စပ်
 ထားသည်။ (တစ်နည်း) နတ္ထိကို နိပါတ်ပုဒ်ယူ၍ ပူဝံနှင့် သမာသ်စပ်ထားသည်။(ဓမ္မဋီ)

မတ္တံ-ဤနတ္ထိဟူသောပုဒ်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဇာနာပေသာမိ-သိစေအံ့”
 က္ကတိ-ဤသို့ကြိ၍၊ တုတ္ထံ-အချည်းနှီးသော၊ သုဝဏ္ဏပါတီ-ရွှေခွက်ကို၊ အညာယ-
 အခြားသော၊ သုဝဏ္ဏပါတီယာ-ရွှေခွက်ဖြင့်၊ ပဋိကုဇိတွာ-မှောက်၍၊ ဝါ-ဖုံး
 အုပ်၍၊ ပေသေသိ-ပို့စေပြီ။ နဂရပရိဂ္ဂါဟိကာ-မြို့ကို ထက်ဝန်းကျင် သိမ်းယူ
 ထားကုန်သော၊ ဝါ-မြို့ကိုစောင့်ကုန်သော၊ ဒေဝတာ-နတ်တို့သည်၊ စိန္တေသု-
 ကုန်ပြီ (ကိ)။ “အနုရုဒ္ဓသကျေန-အနုရုဒ္ဓါသာကီဝင် မင်းသားသည်၊ အန္ဓဘာရ-
 ကာလေ-အန္ဓဘာရမည်သော ကျွန်ဖြစ်ရာအခါ၌၊ အတ္တနော-၏၊ ဘာဂဘတ္တံ-
 အဖို့ဖြစ်သောထမင်းကို၊ ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ-ဥပရိဋ္ဌပစ္စေကဗုဒ္ဓအား၊ ဒတွာ-
 ပေးလျှ၍၊ ‘မေ-တပည့်တော်၏၊ ဝါ-မှာ၊ နတ္ထိတိ-မရှိဟူသော၊ ဝစနဿ-စကား
 ကို၊ သဝနံ-ကြားရခြင်းသည်၊ မာ ဟောတု-မဖြစ်ရပါစေသတည်း၊ ဘောဇနပုတ္တိ-
 ဌာနဇာနနံ-ဘောဇင်၏ဖြစ်ပေါ်ရာဌာနကို သိရခြင်းသည်၊ မာ ဟောတု-စေ
 သတည်း၊’ က္ကတိ-သို့၊ ပတ္တနာ-ဆုတောင်းမှုကို၊ ကတာ-ပြုအပ်ခဲ့ပြီ၊ အယံ-ဤ
 အနုရုဒ္ဓါမင်းသားသည်၊ တုတ္ထပါတီ-အချည်းနှီးသော ခွက်ကို၊ သစေ ပဿိဿ-
 တိ-အကယ်၍ မြင်ရအံ့၊ (ဧဝံ သတိ-သော်၊) ဒေဝသမာဂမံ-နတ်တို့၏ အစည်း
 အဝေးသို့၊ ပဝိသိတံ-ဝင်ခြင်းငှာ၊ ဝါ-ဝင်ခွင့်ကို၊ န လဘိဿာမ-ရကြလိမ့်မည်
 မဟုတ်၊ နော-ငါတို့၏၊ သီသမ္ပိ-ဥျးခေါင်းသည်လည်း၊ သတ္တဓာ-ဂုစိတ် ဂုဖြာ၊
 ဖလေယျ-ကွဲရာ၏။” က္ကတိ-ကုန်ပြီ။ အထ-ထိုအခါ၌၊ နံ ပါတိ-ထိုရွှေခွက်ကို၊
 ဒိဗ္ဗပူဝေဟိ-နတ်၌ဖြစ်သော မုန့်တို့ ဖြင့်၊ ပုဏ္ဏံ-ပြည့်သည်ကို၊ ဝါ-ပြည့်အောင်၊
 အကံသု-ပြုကုန်ပြီ။ တဿာ-ထို ရွှေခွက်ကို၊ ဂုဠမဏ္ဍလေ-ဂုံညင်းကစားရာဝိုင်း
 ၌၊ ဝါ-ဂေါ်လီလုံးကစားဝိုင်း၌၊ ဌပေတွာ-ထား၍၊ ဥညါဋိတမတ္တာယ-ဖွင့်အပ်
 ကာမျှဖြစ်သော်၊ ဝါ-ဖွင့်ဖွင့်ချင်း၊ ပူဝဂဇ္ဇော-မုန့်၏အနံ့သည်၊ သကလနဂရေ-
 အလုံးစုံသောမြို့၌၊ (တစ်မြို့လုံး၌) ဆာဒေတွာ-ဖုံးလွှမ်း၍၊ ဌိတော-တည်ပြီ။
 ပူဝခဏ္ဏံ-မုန့်၏အပိုင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ မုခေ-ခံတွင်း၌၊ ဌပိတမတ္တမေဝ-တည်စေ
 အပ်ကာမျှဖြစ်သော်သာ၊ ဝါ-ထည့်လျှင် ထည့်ချင်း၊ သတ္တရသဟရဏီသဟ-
 သာနိ-အရသာကိုဆောင်ကုန်သော အကြောဂုထောင်တို့သို့၊ အနုဖရိ-အစဉ်
 လျှောက်၍ ပျံ့နှံ့ပြီ။

သော-ထိုအနုရုဒ္ဓါမင်းသားသည်၊ စိန္တေသိ-တွေးပြီ၊ (ကိ)။ “အဟံ-သည်၊ မာတု-မယ်တော်၏၊ ပိယော-ချစ်အပ်သူသည်၊ န-မဟုတ်၊ (တစ်နည်း) အဟံ-ကို၊ မာတု-သည်၊ န ပိယော-မချစ်အပ်၊ ဧတ္တကံ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ကာလံ-အခါပတ်လုံး၊ မေ-ငါ့ဖို့၊ ဣမံ နတ္ထိပူဝံ နာမ-ဤနတ္ထိမုန့်မည်သည်ကို၊ (မရှိမုန့်မည်သည်ကို)၊ န ပစိ-မကြော်ပေးခဲ့ဖူး၊ ဣတော-ဤအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ အညံ-မရှိမုန့်မှ အခြားသော၊ ပူဝံ နာမ-မုန့်မည်သည်ကို၊ န ခါဒိဿာမိ-မခဲစားတော့အံ့” ဣတိ-ပြီ။ သော-ထိုအနုရုဒ္ဓါမင်းသားသည်၊ ဂေဟံ-သို့၊ ဂန္ဒာ-ဝ-၍သာ၊ မာတရံ-ကို၊ ပုစ္ဆိ-ပြီ၊ (ကိ)။ “အဓမ္မ-မယ်တော်! တုမှာကံ-သင်တို့သည်၊ အဟံ-ကျွန်တော့်ကို၊ ပိယော-ချစ်အပ်သလော? အပိယော-မချစ်အပ်သလော?” ဣတိ-ပြီ။ “တာတ-ချစ်သား! ဧကက္ခိနော-တစ်ဖက်သော မျက်စိရှိသူသည်၊ အက္ခိ-မျက်စိကို၊ (ပိယံ) ပိယ စ-ချစ်အပ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဟဒယံ-နှလုံးသားကို၊ (ပိယံ) ပိယ စ-ချစ်အပ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အတိ-ပိယ-အလွန်အကဲသာလျှင်၊ မေ-သည်၊ ပိယော-ချစ်အပ်သည်၊ အဟောသိ-ပြီ” ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ “အဓမ္မ-မယ်တော်! အထ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧတ္တကံ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ကာလံ-လုံး၊ မယံ-ကျွန်တော့်ဖို့၊ နတ္ထိပူဝံ-နတ္ထိမုန့်ကို(မရှိမုန့်ကို) န ပစိတ္ထ-မကြော်ပေးခဲ့ကုန်သနည်း?” ဣတိ-ပြီ။ သာ-ထိုမယ်တော်သည်၊ စူဠပဋ္ဌာကံ-အလုပ်အကျွေးငယ်ကို၊ ပုစ္ဆိ၊ (ကိ)။ “တာတ-ချစ်သား! ပါတိယံ-ရွှေခွက်၌၊ ကိစ္ဆိ-တစ်စုံတစ်ခုသည်၊ အတ္ထိ-ရှိသလော?” ဣတိ-ပြီ။ “အယျေ-သခင်မ! ပါတိ-ရွှေခွက်သည်၊ ပူဝေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ပရိပုဏ္ဏာ-ပြည့်နေပါ၏၊ ဧဝရူပါ-ဤသို့သဘောရှိကုန်သော၊ ပူဝါ နာမ-မုန့်မည်သည်တို့ကို၊ မေ-ကျွန်တော်သည်၊ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ-ရှေး၌ မမြင်အပ်ပါကုန်၊ ဝါ-မမြင်အပ်ဖူးပါကုန်” ဣတိ-သို့ အာရောစေသိ-ပြောပြီ။ သာ-ထိုမယ်တော်သည်၊ စိန္တေသိ၊ (ကိ)။ “မယံ-၏၊ ပုတ္တော-သည်၊ ပုညဝါ-ဘုန်းကံရှိသည်၊ ကတာဘိနိဟာရော-ပြုအပ်ပြီးသော ရှေးဆုတောင်းကောင်းမှုအထူးရှိသည်။

ကတာဘိနိဟာရော။ ။ အဘိနိဟရတိ ဧတေနာတိ အဘိနိဟာရော-မိမိစိတ်ကို သာဝကပါရမီဉာဏ်သို့ ရှေးရှုလျက် ပြင်းထန်စွာ ဆောင်ကြောင်း ဆုတောင်းမှု(ပါ

ဘဝိဿတိ-လိမ္မိမည်၊ ဒေဝတာဟိ-တို့သည်၊ ပါတိ-ကို၊ ပူရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ ပူဝါ-တို့ကို၊ ပဟိတာ-ပို့အပ်ကုန်သည်၊ ဘဝိဿန္တိ-ကုန်လိမ္မိမည်။” က္ကတိ-ပြီ။ အထ-၌၊ နံ-ထိုမယ်တော်ကို၊ ပုတ္တော-သည်။ “အမ္မ-မယ်တော်! က္ကတော-ဤအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ အဟံ-ကျွန်တော်သည်၊ အညံ-အခြားသော၊ ပူဝံ နာမ-မုန့်မည်သည်ကို၊ န ခါဒိဿာမိ-မခဲစားတော့အံ့၊ နတ္ထိပူဝမေဝ-ကိုသာ၊ ပစေ-ယျာသိ-ကြော်ပေးလော။” က္ကတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ သာပိ-ထိုမယ်တော်သည် လည်း၊ အဿ-ထိုအနုရုဒ္ဓါမင်းသားဖို့၊ တတော-ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ “ပူဝံ-ကို၊ ခါဒိတုကာမော-ခဲစားခြင်းငှာအလိုရှိသည်၊ အမှိ-ဖြစ်၏။” က္ကတိ ဝုတ္တေ-သော်၊ တုစ္ဆပါတိမေဝ-အချည်းနီးသော ခွက်ကိုသာ၊ အညာယ-အခြားသော၊ ပါတိယာ-ဖြင့်၊ ပဋိကုဇိတွာ-မှောက်၍၊ ဝါ-အုပ်၍၊ ပေသေသိ-ပို့စေပြီ။ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်ကာလပတ်လုံး၊ အဂါရမဇ္ဈေ-အိမ်၏ အလယ်၌၊ ဝသိ-နေပြီ၊ တာဝ-ထိုမျှလောက်ကာလပတ်လုံး၊ အဿ-ထိုအနုရုဒ္ဓါ မင်းသားဖို့၊ ဒေဝတာ-ဝ-တို့သည်သာ၊ ပူဝေ-တို့ကို၊ ပဟိဏိသု-ပို့ကုန်ပြီ။

သော-ထိုအနုရုဒ္ဓါမင်းသားသည်၊ ဧတ္တကမ္ပိ-ဤမျှလောက်ကိုလည်း၊ အ-ဇာနန္တော-မသိလသော်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ နာမ-ရှင်၊ ရဟန်းအဖြစ်မည်သည်ကို၊ ကိ-အဘယ်သို့လျှင်၊ ဇာနိဿတိ-သိလိမ္မိမည်နည်း။ တသ္မာ-ကြောင့်၊ “သော ပဗ္ဗဇ္ဇာ နာမ-ဤရဟန်းအဖြစ်မည်သည်၊ ကာ-အဘယ်နည်း?” က္ကတိ-သို့၊ ဘာတရံ-နောင်တော်ကို၊ ပုစ္ဆိတွာ-၍၊ “ဩဟာရိတကေသမဿုနာ-ရိတ်ပယ် စေအပ်ပြီးသော ဆံမုတ်ဆိတ်ကျင်စွယ်ရှိသည်၊ (ဆံမုတ်ဆိတ်ကျင်စွယ်ကို ရိပ်ပယ်စေပြီးသည်)၊ ကာသာယနိဝတ္ထေန-ဖန်ရည်ဆိုးအဝတ်ကို ဝတ်သည်၊ (ဟုတွာ-ဖြစ်၍)၊ ကဋ္ဌတ္ထရကေ ဝါ-သစ်သားအခင်း၌သော်လည်းကောင်း၊

ရာဘာ-၂၊ ၄၅၃)။ (တစ်နည်း) အဘိမုခံ ကတွာ ဘုသံ ဟရဏံ အဘိနိဟာရော-မိမိစိတ်ကို သာဝကပါရမီဉာဏ်သို့ ရှေးရှုလျက် ပြင်းထန်စွာ ဆောင်ခြင်း ဆုတောင်းမှု၊ အဘိသဒ္ဓါ အဘိမုခအနက်၊ နိသဒ္ဓါ ဘုသအနက်။(ပဋိသံ. ၄-၁၊ ၂၄၅) ဤကား သဒ္ဓါနက်တည်း၊ တရားကိုယ်အားဖြင့် တောင့်တသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ကုသိုလ်အထူးကို ရ၏(သီဋီသစ်-၁၊ ၂၅၃)။

ဗိဒလမဉ္ဇကေ ဝါ-ကြိမ်(ဝါး)ဖြင့် ရက်အပ်သော ညောင်စောင်း၌သော်လည်းကောင်း၊ နိပဇ္ဇိတွာ-အိပ်၍၊ ပိဏ္ဍာယ-ငှာ၊ စရန္နေန-လှည့်လည်လျက်၊ ဝိဟရိ-တဗ္ဗ- နေရာ၏။ (နေရမည်)။ [ဩဟာရိတကေသမဿနာ-ရိတ်ပယ်စေအပ်ပြီးသော ဆံမုတ်ဆိတ် ကျင့်စွယ်ရှိသဖြင့်၊ ဝါ-ရှိလျက်၊ ကာသာယနိဝတ္တေန-ဖန်ရည်ဆိုးအဝတ်ကို ဝတ်သဖြင့်၊ ဝါ-လျက်။ . . စရန္နေန-လှည့်လည်သဖြင့်၊ ဝါ-လျက်၊ ဝိဟရိတဗ္ဗ”ဟု လည်းပေး။] ဧသာ-ဤဆိုအပ်ခဲ့သည်ကား၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ နာမ-ရဟန်းအဖြစ် မည်၏။” က္ကတိ-သို့၊ ပုတ္တေ-သော်၊ “ဘာတိက-နောင်တော်! အဟံ-ကျွန်တော်သည်၊ သုခုမာလော-သိမ်မွေ့နယ်၏။ အဟံ-သည်၊ ပဗ္ဗဇိတုံ-ငှာ၊ န သက္ခိဿာမိ-စွမ်းနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်။” က္ကတိ-သို့၊ အာဟ။ “တာတ-ညီတော်! တေန ဟိ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ ကမ္မန္တိ-လုပ်ငန်းကို၊ ဥဂ္ဂဟေတွာ-သင်ယူ၍၊ ယရာဝါသံ-အိမ်ဟူသော နေရာ၌၊ ဝါ-အိမ်ရာတည်ထောင် လှူဘောင်၌၊ ဝသ-နေရစ်လော။ ဟိ-မှန်၏။ အမေသု-ငါတို့၊ ယောကံတို့တွင်၊ ဧကေန-တစ်ယောက်သည်၊ အ-ပဗ္ဗဇိတုံ-ရဟန်း မပြုခြင်းငှာ၊ ဝါ-သည်၊ န သက္ကာ-မတပ်ကောင်း။” က္ကတိ-ဤ သို့ပြောပြီ။ အထ-ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုမဟာနာမ်မင်းသားကို၊ “ဧသ(ဧသော) ကမ္မန္တော နာမ-ဤလုပ်ငန်းမည်သည်၊ ကော-အဘယ်နည်း?” က္ကတိ ပုစ္ဆိ။ (ကဿာ-ကြောင့်၊ ပုစ္ဆိ-မေးသနည်း?) (ယသ္မာ-အကြင်ကြောင့်၊) ဘတ္တုဋ္ဌာန-ဋ္ဌာနမ္ပိ-ထမင်းထွက်ပေါ်ရာဋ္ဌာနကိုသော်လည်း၊ အဇနန္တော-မသိသော၊ ကုလ-ပုတ္တော-အမျိုးကောင်းသားသည်၊ ကမ္မန္တိ နာမ-လုပ်ငန်းမည်သည်ကို၊ ကိ-အဘယ်သို့လျှင်၊ ဇနိဿတိ-သိလိမ့်မည်နည်း၊ က္ကတိ-ထိုကြောင့်၊ (ပုစ္ဆိ-မေးပြီ) ဟိ-ချဲ့၊ ဧကဒိဝသံ-၌၊ တိဏ္ဏံ-ကုန်သော၊ ခတ္တိယာနံ-မင်းသားတို့၏။ ကထာ-

ဗိဒလမဉ္ဇကေ။ ။ ဝိသေသေန+ဒလျတေတိ(ခွဲအပ်သောကြောင့်) ဝိဒလော၊ [ဝိ+ဒလ+က၊ ဝကို ဗပြု၊-ထောမ၊ စူဘာ-၁၉၁၊] ဝိဝိဓံ ဒလတိ ဝိသရတီတိ (ရွှေ့ရှား တတ်သောကြောင့်) ဝိဒလံ၊ (တစ်နည်း) ဝိဒလတိ ဝါတေန ဝိသရတီတိ ဝိဒလံ၊ [အပိ+ဒလ+အ၊ အပိ၌ အ-ကို ချေ၊ ပ-ကို ဗပြု။] ဝိဒလေန+ဝိတံ+မဉ္ဇံ ဝိဒလမဉ္ဇံ-ကြိမ်ဖြင့် ရက်အပ်သော ညောင်စောင်း၊ ဝိဒလေဟိ ဝါ+ဝိတံ+မဉ္ဇံ ဝိဒလမဉ္ဇံ-ဝါးနှိုး တို့ဖြင့် ရက်အပ်သော ညောင်စောင်း(စလင်းဂံ-၃, ၁၀၆၊ ၁၄၈)။ [ဗိဒလမဉ္ဇကန္တိ ဝေတ္တမဉ္ဇံ၊ ဝေဠုဝိလီဝေဟိ ဝါ ဝိတံ၊-ဝိ. ၄-၄, ၅၉။]

စကားသည်၊ ဥဒပါဒိ-ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ (ကိ-အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း?) “ဘတ္တံ နာမ-ထမင်းမည်သည်၊ ကုဟိ-အဘယ်အရပ်၌၊ ဥဋ္ဌဟတိ-ထွက်ပေါ်သနည်း၊ ဝါ-ဖြစ်ပေါ်သနည်း၊” ဣတိ-ဤသို့ဖြစ်ပြီ။ ကိမိလော-ကိမိလမင်းသားသည်၊ “ကောဋ္ဌေ-စပါးကျီ၌၊ ဥဋ္ဌဟတိ-ထွက်ပေါ်၏။” ဣတိ အာဟ။ အထ-၌၊ နံ-ထိုကိမိလကို၊ ဘဒ္ဒိယော-ဘဒ္ဒိယမင်းသားသည်၊ “တွံ-သည်၊ ဘတ္တဿ-၏။ ဥဋ္ဌာနဋ္ဌာနံ-ထွက်ပေါ်ရာ ဋ္ဌာနကို၊ န ဇာနာသိ-မသိ၊ ဘတ္တံ နာမ-မည်သည်၊ ဥက္ခလိယံ-ထမင်းအိုး၌၊ ဥဋ္ဌဟတိ-၏။” ဣတိ အာဟ။ အနုရုဒ္ဓေါ-အနုရုဒ္ဓါ မင်းသားသည်၊ “ဒွေပိ-၂ယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တုမေ-တို့သည်၊ န ဇာနာထ-မသိကုန်၊ ဘတ္တံ နာမ-မည်သည်၊ ရတနမကုဋ္ဌာယ-ရတနာတို့ဖြင့် စီခြယ်အပ်သော အဖူးအင်္ဂုနှင့်တူသော အဖူးရှိသော၊ ဝါ-ရတနာတို့ဖြင့် စီခြယ် အပ်သော အဖူးအင်္ဂုသဏ္ဍာန်အဖုံးရှိသော၊ သုဝဏ္ဏပါတိယံ-ရွှေခွက်၌၊ ဥဋ္ဌဟတိ-၏။” ဣတိ အာဟ။

တေသု-ထိုမင်းသား၃ပါးတို့တွင်၊ ဧကဒိဝသံ-၌၊ ကိမိလော-သည်၊ ကောဋ္ဌတော-စပါးကျီမှ၊ ဝိဟိ-စပါးတို့ကို၊ ဩတာရိယမာနေ-သက်လျှောကျ စေအပ်သည်တို့ကို၊ (ချအပ် ထုတ်ယူအပ်သည်တို့ကို)၊ ဝါ-အပ်ကုန်လသော်၊ ဒိသွာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊ “ဧတေ-ဤစပါးတို့သည်၊ ကောဋ္ဌေယေဝ-၌သာလျှင်၊ ဇာတာ-ဖြစ်ကုန်ပြီ။” ဣတိ-သို့၊ သညိ-မှတ်ထင်ခြင်းရှိသည်၊ အဟောသိ ကိရ-ဖြစ်သတဲ့။ ဘဒ္ဒိယော-သည်၊ ဧကဒိဝသံ-၌၊ ဥက္ခလိတော-ထမင်းအိုးမှ၊ ဘတ္တံ-ကို၊ ဝဇီယမာနံ-(ယောက်မဖြင့် ကော်ခါဆွခါ) ပွားစေအပ်၊ ခူးအပ်သည်ကို၊ ဝါ-ခူးအပ်လသော်၊ ဒိသွာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊ “ဥက္ခလိယဉေဝ-၌သာ၊ ဥပ္ပန္နံ-

ရတနမကုဋ္ဌာယ။ ။ မကေတိ ဝနံ မဏ္ဍေတိတိ မကုဋ္ဌံ၊ မကုဋ္ဌော ဝါ၊ မကုဋ္ဌံ ဝိယာတိ မကုဋ္ဌံ၊ မကိ+ဥလ၊ လကို ဋ္ဌပြု(ထောမ၊ သူစိ)၊ ရတနေဟိ+စိတံ+မကုဋ္ဌံ ရတနမကုဋ္ဌံ။

ဝဇီယမာနံ။ ။ ဝဇီဓာတ် ဝဇီနအနက်ယူ၍ ပေးခဲ့သည်၊ ဝဇီဓာတ် အာကိရ အနက်ဟော ယူ၍ “ဥက္ခလိတော-မှ၊ ဘတ္တံ-ကို၊ (နိဟရိတွာ-ထုတ်ဆောင်၍၊ ပါတိယံ-ရွှေခွက်၌) ဝဇီယမာနံ-လောင်းထည့်အပ်သည်ကို၊ ဝါ-အပ်လသော်”ဟု တစ်နည်းပေး၊ (ဓာတွတ္ထ)။

ဖြစ်ပြီ” က္ကတိ-သို့ သညိ-သည်၊ အဟောသိ ကိရ-တဲ့။ အနုရုဒ္ဓေန ပန-သည် ကား၊ ဝိဟီ-တို့ကို၊ ကောဇ္ဇေန္တာ-ထောင်းနေသည်တို့ကို၊ ဝါ-ကုန်လသော်၊ နေဝ (ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ)-ရှေး၌ မမြင်အပ်ကုန်၊ ဝါ-မမြင်အပ်ဖူးကုန်၊ ဘတ္တိ-ကို၊ ပစ္စန္ဒာ-ချက် နေသည်တို့ကို၊ ဝါ-ကုန်လသော်၊ န (ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ)-ကုန်၊ ဝဇ္ဇေန္တာ-ခူးနေ၊ ထည့်နေ သည်တို့ကို၊ ဝါ-ကုန်လသော်၊ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ-ကုန်၊ ပန-အန္ဓယကား၊ ဝဇ္ဇေတွာ- ခူးပြီး၍၊ ဝါ-ထည့်ပြီး၍၊ ပုရတော-ရှေး၌၊ ဌပိတမေဝ-ထားအပ်သော ထမင်း ကိုသာ၊ ပဿတိ-မြင်ရ၏။ သော-ထိုအနုရုဒ္ဓါမင်းသားသည်၊ ဘုဒ္ဓိတုကာမ- ကာလေ-စားခြင်းငှာ အလိုရှိသူ၏ အခါ၌၊ ဝါ-စာခြင်းငှာ အလိုရှိရာအခါ၌၊ “ဘတ္တိ-သည်၊ ပါတိယံ-ရွှေခွက်၌၊ ဥဌဟတိ-၏။” က္ကတိ-သို့ သညိ-မှတ်ထင် ခြင်းကို၊ အကာသိ ကိရ-ပြုခဲ့သတဲ့။ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ တယောပိ-၃ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တေ-ထိုမင်းသားတို့သည်၊ ဘတ္တိဋ္ဌာနဋ္ဌာနံ-ထမင်း၏ ထွက်ပေါ် ရာ အရပ်ကို၊ ဝါ-ထမင်းဖြစ်ရာအရပ်ကို၊ န ဇာနန္တိ-မသိကုန်။ တေန-ကြောင့်၊ အယံ-ဤအနုရုဒ္ဓါမင်းသားသည်၊ “ဧသ(ဧသော) ကမ္မန္တော နာမ-ဤအမှုလုပ် ငန်းမည်သည်၊ ကော-အဘယ်နည်း!” က္ကတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိတွာ-၍၊ ဝါ-လသော်၊ “ပဌမံ-ရှေးဦးစွာ၊ ခေတ္တံ-လယ်ကို၊ ကသာပေတဗ္ဗံ-ထွန်စေထိုက်၏။” က္ကတိ- အာဒိကံ-ဤသို့အစရှိသော၊ သံဝစ္ဆရေ သံဝစ္ဆရေ-နှစ်တိုင်းနှစ်တိုင်း၌၊ ကတ္တဗ္ဗံ- ပြုထိုက်သော၊ ကိစ္စံ-ပြုဖွယ်ကိစ္စကို၊ သုတွာ-ကြားရ၍၊ “ကဒါ-အဘယ်အခါ၌၊ ကမ္မန္တာနံ-အမှုလုပ်ငန်းတို့၏၊ အန္တော-အဆုံးသည်၊ ပညာယိဿတိ-ထင်ရှား လိမ့်မည်နည်း၊ ကဒါ-၌၊ မယံ-ကျွန်တော်တို့သည်၊ အပ္ပေါဿုက္ကာ-အားထုတ် သူ၏အဖြစ် မရှိကုန်သည်၊ ဝါ-ကြောင့်ကြမရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဘောဂေ- စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့ကို၊ ဘုဒ္ဓိဿာမ-သုံးဆောင်ရကုန်လိမ့်မည်နည်း၊” က္ကတိ-သို့၊ ဝတွာ-ပြောပြီး၍၊ ကမ္မန္တာနံ-တို့၏၊ အပရိယန္တတယ-အဆုံးမရှိကုန်သည်၏

အပ္ပေါဿုက္ကာ။ ။ ဥဋ္ဌာနံ သုဠု ကာယတီတိ ဥဿုကော၊ [ဥ+သု+ကာ+အ- ဓာန်ဋီ-၇၂၇၊] ဥဿဝတီတိ(အားထုတ်တတ်သောကြောင့်) ဥဿုကော၊ [ဥ+သု+ကိ၊ သူ၌ ရဿပြု၊ သုတ္တံ၌ ကသက်၊-ထောမ၊ ဝိဝိဓာန်။] ဥဿုကဿ+ဘာဝေါ ဥဿုက္ကံ- အားထုတ်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အားထုတ်ခြင်းလို့လ၊ နတ္ထိ+ဥဿုက္ကံ ယေသန္တိ အပ္ပေါဿုက္ကာ၊ အပ္ပဟရိတေကဲ့သို့ အပ္ပသဒ္ဓါ အဘာဝအနက်(မဟာဘာ-၁၊ ၄၃)။

အဖြစ်ကို၊ အက္ခာတာယ-ပြောပြအပ်သော်၊ “တေန ဟိ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ တွ-
ညေဝ-သင်နောင်တော်သည်သာ၊ ယရာဝါသံ-၌၊ ဝသ-နေလော၊ မယံ-ကျွန်
တော့်အား၊ ဧတေန-ဤအိမ်ဟူသောနေရာဖြင့်၊ န အတ္ထော-အလိုမရှိပါ။ [မယံ-
သည်၊ ဧတေန-ကို၊ န အတ္ထော-အလိုမရှိအပ်ပါ”ဟုလည်း ပေးနိုင်သည်။]” ဣတိ-
ဤသို့ ပြော၍၊ မာတရံ-မယ်တော်သို့၊ ဥပသင်္ကမိတ္တာ-ပြီး၍၊ “အမ္မ-မယ်တော်!
မံ-ကျွန်တော့်ကို၊ အနုဇာနာဟိ-ခွင့်ပြုပါလော၊ ပဗ္ဗဇိဿာမိ-ရှင်၊ ရဟန်းပြုတော့
မည်” ဣတိ-၍၊ ဝတ္တာ-၍၊ တာယ-ထိုမယ်တော်သည်၊ နာနပ္ပကာရေဟိ-
အမျိုးမျိုးအပြားပြားတို့ဖြင့်၊ တိက္ခတ္တံ-၃ကြိမ်၊ ပဋိက္ခိပိတ္တာ-ပယ်မြစ်ပြီး၍၊ “တေ-
သင်၏၊ သဟာယကော-သူငယ်ချင်းဖြစ်သော၊ ဘဒ္ဒိယရာဇာ-ဘဒ္ဒိယမင်းသည်၊
သစေ ပဗ္ဗဇိဿတိ-အကယ်၍ ရှင်၊ ရဟန်းပြုအံ့၊ (ဧဝံ သတိ-သော်၊) တေန-
ထိုဘဒ္ဒိယမင်းနှင့်၊ သဒ္ဓိ-တူ၊ ပဗ္ဗဇာဟိ-ရှင်၊ ရဟန်းပြုလော၊” ဣတိ ဝုတ္တေ၊ တံ-
ထိုဘဒ္ဒိယမင်းသို့၊ ဥပသင်္ကမိတ္တာ-၍၊ “သမ္မ-မိတ်ဆွေ! မမ-၏၊ ပဗ္ဗဇာ-ရှင်၊
ရဟန်းအဖြစ်သည်၊ တဝ-သင်၏၊ ဝါ-နှင့်၊ ဝါ-၌၊ ပဋိပဒ္ဓါ-စပ်နေ၏၊” ဣတိ
ဝတ္တာ၊ တံ-ထိုဘဒ္ဒိယမင်းကို၊ နာနပ္ပကာရေဟိ-တို့ဖြင့်၊ သညာပေတ္တာ-ကောင်း
စွာသိစေ၍၊ ဝါ-နားလည်စေ၍၊ သတ္တမေ-ခုနစ်ရက်မြောက်သော၊ ဒိဝသေ-
နေ့၌၊ အတ္တနာ-မိမိနှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ပဗ္ဗဇနတ္ထာယ-ရဟန်းပြုခြင်းငှာ၊ ပဋိညံ-ပဋိညာဉ်
ကို၊ ဝါ-ဝန်ခံကတိကို၊ ဂဏှိ-ယူပြီ။

တတော-ထိုမှနောက်၌၊ သကျရာဇာ-သာကီဝင်မင်းဖြစ်သော၊ ဘဒ္ဒိယော-
ဘဒ္ဒိယလည်းကောင်း၊ အနုရုဒ္ဓေါ-အနုရုဒ္ဓါမင်းသားလည်းကောင်း၊ အာနန္ဒော-
အာနန္ဒာမင်းသားလည်းကောင်း၊ ဘဂ္ဂ-ဘဂ္ဂမင်းသားလည်းကောင်း၊ ကိမိလော-
ကိမိလမင်းသားလည်းကောင်း၊ ဒေဝဒတ္တော-ဒေဝဒတ္တမင်းသားလည်းကောင်း၊

တဝ ပဋိပဒ္ဓါ။ ။ ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဋီကာများ၌ ပဋိပဒ္ဓါ၏ ရှေ့တွင် ဒုတိယန္တ၊
တတိယန္တ၊ ဆဋ္ဌန္တ၊ သတ္တမုန္တပုဒ်များကို တွေ့ရ၏။ ထိုတွင် တတိယန္တနှင့် သတ္တမုန္တကို
ပိုတွေ့ရ၏။ ထို၂မျိုးရှိခြင်းက အနက်အဓိပ္ပာယ် ပိုရှင်း၏။ ထိုကြောင့် တတိယာအနက်၊
သတ္တမိအနက် ပေးသည်။ တတိယန္တနှင့် သတ္တမုန္တတွင်လည်း သတ္တ မုန္တက ပိုများ၏။
စူဘာ-၆၁၇၅။

ဣတိ-သို့၊ ဆ-ကုန်သော၊ ဣမေ ခတ္တိယာ-ဤမင်းသားတို့သည်၊ ဥပါလိ-
ကပ္ပကသတ္တမာ-ဥပါလိဆတ္တာသည်လျှင် ဂုယောက်မြောက်ရှိကုန်သည်၊
(ဟုတ္တာ)၊ ဒေဝါ-နတ်တို့သည်၊ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိ-နတ်၌ဖြစ်သော စည်းစိမ်ကို၊ (အနု-
ဘဝန္တိ) ဝိယ-ခံစားကုန်သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ-ဤအတူ) သတ္တာဟံ-ဂုရက်ပတ်လုံး၊
သမ္ပတ္တိ-စည်းစိမ်ကို၊ အနုဘဝိတ္တာ-ခံစား၍၊ ဥယျာနံ-ဥယျာဉ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တာ ဝိယ-
သွားကုန်သကဲ့သို့၊ စတုရဂီနိယာ-ဆင် မြင်း ရထား၊ ခြေလျင်အားဖြင့်၊ ငှပါး
သော အင်္ဂါရှိသော၊ သေနာယ-စစ်တပ်ဖြင့်၊ နိက္ခမိတ္တာ-ထွက်၍၊ ပရဝိသယံ-
တစ်ပါးသောမင်း၏ နိုင်ငံသို့၊ ပတ္တာ-ရောက်၍၊ ရာဇာဏာယ-မင်း၏ အာဏာ
ဖြင့်၊ သေနံ-စစ်တပ်ကို၊ နိဝတ္တာပေတ္တာ-ပြန်လှည့်စေပြီး၍၊ ပရဝိသယံ-သို့၊ ဩ-
က္ကမိသု-သက်ဝင်ကုန်ပြီ၊ တတ္ထ-ထို တစ်ပါးသောမင်း၏ နိုင်ငံ၌၊ ဆ-ကုန်သော၊
ခတ္တိယာ-တို့သည်၊ အတ္တနော အတ္တနော-မိမိ မိမိ၏၊ အာဘရဏာနိ-တန်ဆာ
တို့ကို၊ ဩမုဉ္ဇိတ္တာ-ချွတ်၍၊ ဘဏ္ဍိကံ-ဘဏ္ဍာထုပ်ကို၊ ကတ္တာ-ပြီး၍၊ “ဘဏေ
ဥပါလိ-အမောင်ဥပါလိ! ဟန္တု-ရော၊ နိဝတ္တသု-ပြန်လော၊ တေ-သင်အား၊
ဧတ္တကံ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသောပစ္စည်းသည်၊ ဒီဝိကာယ-အသက်မွေး
ခြင်းငှာ၊ အလံ-စွမ်းနိုင်၏။” ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ တဿ-ထိုဥပါလိဆတ္တာ
သည်အား၊ အဒံသု-ပေးကုန်ပြီ။ သော-ထိုဥပါလိဆတ္တာသည်သည်၊ တေသံ-
ထိုမင်းသားတို့၏၊ ပါဒမူလေ-ခြေရင်း၌၊ ပရိဝတ္တိတ္တာ-လူးလှိမ့်၍၊ ပရိဒေဝိတ္တာ-
ငိုကြွေး၍၊ တေသံ-ထိုမင်းသားတို့၏၊ အာဏံ-အာဏာကို၊ အတိက္ကမိတု-လွန်
ဆန်ခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော-မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဥဋ္ဌာယ-ထ၍၊ တံ-
ထိုဘဏ္ဍာထုပ်ကို၊ ဂဟေတ္တာ-ယူ၍၊ နိဝတ္တိ-ပြန်ပြီ။ တေသံ-ထိုမင်းသားတို့နှင့်
ဥပါလိတို့၏၊ ဒွိဓာ-၂ဖြာ၊ ဇာတကာလေ-ဖြစ်သူတို့၏အခါ၌၊ ဝါ-ဖြစ်ရာအခါ
၌၊ ဝနံ-တောသည်၊ အာရောဒနပ္ပတ္တိ ဝိယ-လွန်စွာ ငိုကြွေးခြင်းသို့ ရောက်သကဲ့
သို့လည်းကောင်း၊ ပထဝီကမ္မမာနာကာရပ္ပတ္တာ ဝိယ-တုန်လှုပ်သောမြေ၏
အခြင်းအရာသို့ ရောက်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဝါ-မြေတုန်လှုပ်သောအခြင်း
အရာသို့ ရောက်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အဟောသိ-ပြီ။ ဥပါလိ-ဥပါလိမည်
သော၊ ကပ္ပကောပိ-ဆတ္တာသည်သည်လည်း၊ ထောက်-အနည်းငယ်၊ ဂန္ဓာ-

ကပ္ပကောပိ။ ။ ကပ္ပတိ ကေသေ ဆိန္ဒူတီတိ ကပ္ပကော-ဆံပင်ညှပ်သမား၊ [ကပ္ပ

ပြီး၍၊ နိဝတ္တိတွာ-ပြန်လှည့်၍၊ “သာကိယာ-သာကီဝင်မင်းတို့သည်၊ စက္ကာ ခေါ-
 ကြမ်းတမ်းကုန်၏။ ‘ဣမိနာ-ဤဥပါလိသည်၊ ကုမာရာ-မင်းသားတို့ကို၊
 နိပ္ပာတိတာ-ထွက်သွားစေအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ မံ-ကို၊ ယာတေ-
 ယျမ္ဗိ-သတ်မူလည်း သတ်ကုန်ရာ၏။ ဣမေ သကျကုမာရာ-ဤသာကီဝင်
 မင်းသားတို့သည်၊ ဧဝရူပံ-သော၊ သမ္ပတ္တိ-စည်းစိမ်ကို၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊
အနတ္တိနိ-ပိုင်းဖြတ်အပ်သော တန်ဖိုးမရှိကုန်သော၊ ဝါ-အတိုင်းမသိ တန်ဖိုး
 ရှိကုန်သော၊ ဣမာနိ အာဘရဏာနိ-ဤအဆင်တန်ဆာတို့ကို၊ ခေဠပိဏ္ဍံ ဝိယ-
 တံတွေးပေါက်ကိုကဲ့သို့၊ ဆဋ္ဌေတွာ-စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇိဿန္တိ နာမ-ရဟန်းပြုနိုင်ခဲ့
 ကြသေး၏။ ကိမဂီ (ကိ+အဂီ)-အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ အဟံ-သည်၊ (န
 ပဗ္ဗဇိဿာမိ-ရဟန်းမပြုနိုင်အံ့နည်း၊)” [ဟိ ပန အနက်မဲ့] ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊
 ဘဏ္ဍိကံ-ဘဏ္ဍာထုပ်ကို၊ ဩမုဉ္ဇိတွာ-ဖြေ၍၊ တာနိ အာဘရဏာနိ-တို့ကို၊
 ရုက္ခေ-သစ်ပင်၌၊ လဂ္ဂေတွာ-ချိတ်ဆွဲ၍၊ “အတ္တိကာ-အလိုရှိသူတို့သည်၊ ဂဏန္တု-
 ယူကြလော့” ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-ပြော၍၊ တေသံ-ထိုမင်းသားတို့၏၊ သန္တိကံ-
 သို့၊ ဂန္တာ-၍၊ တေဟိ-ထိုမင်းသားတို့သည်၊ “ကသွာ-ကြောင့်၊ နိဝတ္တော-ပြန်
 လှည့်ခဲ့သည်၊ အသိ-ဖြစ်သနည်း” ဣတိ-သို့ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သည်၊ (သမာနော-
 သော်၊) တမတ္ထံ-ထိုအကြောင်းကို၊ အာရောစေသိ-ပြောကြားပြီ။ အထ-ထို
 အခါ၌၊ နံ-ထိုဥပါလိဆတ္တာသည်ကို၊ တေ-ထိုမင်းသားတို့သည်၊ အာဒါယ-

+ဏ္ဍု-သူစီ၊ ကေသနခလိခနာဒိဝသေန မနုဿာနံ အလင်္ကာရဝိဓိံ ကပေတိ သံဝိ-
 ဒဟတီတိ ကပ္ပကော-အလှပြင်ဆရာ-အလှဖန်တီးရှင်(ဒီဇို-၁, ၂၁၉)၊ မယဒေဝ၌
 “ဆံပင်မုစ္ဆိတံ၊ ပယ်ရိတ်ဥးပြီး၊ ခြေလက်သည်းကို၊ ဖြင်ပည်းများစွာ၊ မျိုးစဉ်လာတိုင်း၊
 အာဇီဝရေး၊ သက်မွေးကိစ္စ၊ ယေဘုယျဖြင့်၊ စိတ်ကမငြီး၊ ဖြတ်လှီးသုတ်သင်၊ ပြုပြင်
 တတ်စွာ၊ နက်အတ္ထကြောင့်၊ ကပ္ပကမည်၊ ဆတ္တာသည်လည်း(ပိုဒ်-၉၆)”ဟု ဆို၏။
 နောက်နည်းအလို ယနေခေတ် ဒီဇိုင်းနာ(designer)ဆိုသူများနှင့် တူသလိုရှိ၏။

နိပ္ပာတိတာ။ ။ နိပ္ပာတိတာတိ ဧတ္ထ နိက္ခမိတွာ ဂမာပိတာတိ ဒေသေန္တော
 အာဟ “နိက္ခမိတာ(ဝိ. ၄-၄, ၁၁၀)”တိ(ပါစိယော-၅၁၆)။

အနတ္တိနိ။ ။ နတ္ထိ အဂ္ဂမေတေသန္တိ အနတ္တိနိ၊ အပရိမာဏတ္တိနိ အတ္တိတု-
 မသက္ကုဏေယျာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊-သီဇီသစ်-၁, ၇၄။

ခေါ်၍၊ သတ္တု-၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ “ဘန္တေ! မယံ သာကိယာ နာမ-
 တပည့်တော်တို့ သာကီဝင်မင်းမျိုးတို့မည်သည်၊ မာနနိဿိတာ-မာနကို မှီ
 ပါကုန်၏၊ ဝါ-မာနကြီးပါကုန်၏၊ အယံ-ဤဥပါလိသည်၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ဝါ-
 တို့ကို၊ ဒီယရတ္တံ-ရှည်စွာသော နေ့ညဉ့်ပတ်လုံး၊ ပရိစာရကော-လုပ်ကျွေးသူ
 ပါတည်း၊ ဣမံ-ဤဥပါလိကို၊ ပဌမတရံ-သာ၍ရှေးဦးစွာ၊ (အရင်ဆုံး) ပဗ္ဗာဇေ-
 ထ-ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေတော်မူပါကုန်၊ ဝါ-ရဟန်းပြုပေးတော်မူပါကုန်၊
 မယံ-တို့သည်၊ အဿ-ဤဥပါလိကို၊ အဘိဝါဒနာဒီနိ-ရိုခိုးခြင်းအစရှိသည်တို့
 ကို၊ ကရိဿာမ-ပြုရပါကုန်အံ့၊ ဧဝံ-ဤသို့ပြုရကုန်လသော်၊ နော-တပည့်တော်
 တို့၏၊ မာနော-မာန်မာနသည်၊ နိမ္မာနာယိဿတိ-မာနမဟုတ်သည် ဖြစ်ပါ
 လိမ့်မည်၊ ဝါ-မာနကင်းပါလိမ့်မည်၊” ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-လျှောက်၍၊ တံ-
 ထိုဥပါလိကို၊ ပဌမတရံ-စွာ၊ ပဗ္ဗာဇေတွာ-ရဟန်းပြုစေပြီး၍၊ ပစ္ဆာ-နောက်၌၊
 ဝါ-မှ၊ သယံ-မိမိတို့ကိုယ်တိုင်၊ ပဗ္ဗဇိသု-ကုန်ပြီ။ တေသု-ထိုင်ပါးတို့တွင်၊ အာ-
 ယသ္မာ ဘဒ္ဒိယော-အရှင်ဘဒ္ဒိယသည်၊ တေနေဝ အန္တရဝသေေန-ထိုဝါတွင်း
 ၌ပင်၊ တေဝိဇ္ဇော-၃ပါးသောဝိဇ္ဇာရှိသည်၊ ဝါ-ဝိဇ္ဇာသုံးပါးရသည်၊ အဟောသိ။
 အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ-သည်၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုကော-ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ရှိသည်၊ ဝါ-
 ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ရသည်၊ ဟုတွာ၊ ပစ္ဆာ-၌၊ မဟာဝိတက္ကသုတ္တံ-မဟာဝိတက္က
 သုတ်တော်ကို၊ သုတွာ-ကြားနာရ၍၊ အရဟတ္တံ-သို့၊ ပါပုဏိ-ရောက်ပြီ။ အာ-
 ယသ္မာ အာနန္ဒော-သည်၊ သောတာပတ္တိဖလေ-၌၊ ပတိဋ္ဌဟိ-တည်ပြီ။ ဘဂု-
 ထေရော စ-သည်လည်းကောင်း၊ ကိမိလထေရော စ-သည်လည်းကောင်း၊
 အပရဘာဂေ-နောက်အဖို့၌၊ ဝိပဿနံ-ဝိပဿနာကို၊ ဝမေတွာ-တိုးပွားစေ၍၊
 အရဟတ္တံ-သို့၊ ပါပုဏိသု-ကုန်ပြီ။ ဒေဝဒတ္တော-သည်၊ ပေါထုဇနိကံ-ပုထုဇဉ်

နိမ္မာနာယိဿတိ။ ။ ဓာတွတ္ထေ နာမသို့(မောဂ်-၅, ၁၂)သုတ်ဖြင့် “နိမ္မာန”
 ဟူသော နာမ်ပုဒ်နောင် ဣပစ္စည်းသက်၊ ဣကို ဧပြု၊ “တေ အာဝါယာ”ဟူသော
 ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဧကို အာယပြု၊ သတိဝိဘတ်သက်၊ ဣလာ၍ ပြီးသည်ဟုကြံ၊
 (တစ်နည်း) နိ+မန(ဂဗ္ဗ-မာန်မူထောင်လွှားခြင်းအနက်)+ဏယ+ဿတိ၊ မဒ္ဒေဘော်
 လာ၊ ကွစိ ဓာတုဖြင့် နောက်အ-ကို အာဒီယပြု၍ ပြီးသည်ဟုကြံ၊ နောက်နည်းအလို
 “နိမ္မာနာယိဿတိ-မထောင်လွှားတော့လတ္တံ့”ဟုပေး။

တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ဣဒ္ဓိ-တန်ခိုးသို့ ပတ္တော-ရောက်ပြီ။

အပရဘာဂေ-၌၊ သတ္တရိ-သည်၊ ကောသမ္ဗိယံ-ကောသမ္ဗိမြို့၌၊ ဝိဟရန္တေ-
လသော်၊ သသာဝကသံဃဿ-တပည့်သံဃာနှင့် တကွဖြစ်သော၊ တထာ-
ဂတဿ-၏။ မဟန္တော-များစွာသော၊ လာဘသက္ကာရော-လာဘ်၊ ပူဇော်
သက္ကာရသည်၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ဖြစ်ပြီ။ မနုဿာ-တို့သည်၊ ဝတ္ထဘေသဇ္ဇာဒိဟတ္တာ-
အဝတ်၊ဆေးစသော လျှို့ဝှက်ပစ္စည်းတို့ လက်၌ရှိကုန်လျက်၊ ဝါ-အဝတ်၊ ဆေး
စသော ပစ္စည်းတို့ကို လက်စွဲကုန်လျက်၊ ဝိဟာရံ-သို့ ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ “သတ္တာ-
သည်၊ ကုဟိ-အဘယ်မှာနည်း?၊ သာရိပုတ္တတ္ထေရော-သည်၊ ကုဟိ-နည်း?၊
မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော-သည်၊ ကုဟိ-နည်း? မဟာကဿပတ္ထေရော-
သည်၊ ကုဟိ-နည်း?၊ ဘဒ္ဒိယတ္ထေရော-သည်၊ ကုဟိ-နည်း?၊ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရော-
သည်၊ ကုဟိ-နည်း?၊ အာနန္ဒတ္ထေရော-သည်၊ ကုဟိ-နည်း?၊ ဘဂုတ္ထေရော-
သည်၊ ကုဟိ-နည်း?၊ ကိမိလတ္ထေရော-သည်၊ ကုဟိ-နည်း?” ဣတိ-ဤသို့
မေး၍၊ အသီတိမဟာသာဝကနံ-၈ကျိပ်သော မဟာသာဝကတို့၏၊ နိသိန္န-
ဋ္ဌာနံ-ထိုင်နေရာအရပ်ကို၊ ဩလောကေန္တာ-ကြည့်ရှုကုန်လျက်၊ ဝိစရန္တိ-လှည့်
လည်ကုန်၏။ “ဒေဝဒတ္တတ္ထေရော-သည်၊ ကုဟိ-အဘယ်အရပ်၌၊ နိသိန္နော-
ထိုင်နေသနည်း? (ဣတိ) ဝါ-ဤသို့လည်းကောင်း၊ (ကုဟိ-၌) ငြိတော-ရပ်တည်
နေပါသနည်း? ဣတိ ဝါ-ဤသို့လည်းကောင်း၊” ပုစ္ဆန္တော နာမ-မေးသူမည်
သည်၊ နတ္ထိ။ သော-ထိုဒေဝဒတ်သည်၊ စိန္တေသိ-ပြီ၊ (ကိ)။ “အဟမ္မိ-သည်လည်း၊
ဧတေဟိ-ဤဘဒ္ဒိယစသူတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိညေဝ-အတူသာလျှင်၊ ပဗ္ဗဇိတော-ခဲ့ပြီ၊
ဧတေပိ-ဤဘဒ္ဒိယစသူတို့သည်လည်း၊ ခတ္တိယပဗ္ဗဇိတော-မင်းမျိုးရဟန်းတို့
တည်း၊ အဟမ္မိ-သည်လည်း၊ ခတ္တိယပဗ္ဗဇိတော-မင်းမျိုးရဟန်းတည်း၊ မနုဿာ-
တို့သည်၊ လာဘသက္ကာရဟတ္တာ-လာဘ်၊ပူဇော် သက္ကာရ လက်၌ ရှိကုန်လျက်၊
ဝါ-လာဘ်၊ပူဇော်သက္ကာရကို လက်စွဲကုန်လျက်၊ ဧတေယေဝ-ဤဘဒ္ဒိယစသူ
တို့ကိုသာ၊ ပရိယေသန္တိ-ရှာကုန်၏။ မမ-၏။ နာမံ-အမည်ကို၊ ဂဟေတာပိ-
ခေါ်ယူသူသည်သော်လည်း၊ နတ္ထိ၊ ကေန-အဘယ်သူနှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ ဧကတော-
တစ်ပေါင်းတည်း၊ ဟုတွာ၊ ကံ-အဘယ်သူကို၊ ပသာဒေတွာ-ကြည်ညိုစေ၍၊

မမ-ဖို့ ဝါ-အတွက်၊ လာဘသက္ကာရံ-ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေယျံ နု ခေါ-ဖြစ်စေရာပါအံ့
 နည်း။” က္ကတိ-ကြံပြီ။ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ အဿ-ထိုအရှင်ဒေဝဒတ်၏၊ ဧတံ-
 ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ (ကိ)။ “ဗိမ္ဗိသာရော-ဗိမ္ဗိသာရမည်သော၊ အယံ
 ရာဇာ-ဤမင်းသည်၊ ပဌမဒဿနေနေဝ-ရှေးဦးစွာ ဖူးမြင်ခြင်းဖြင့်ပင်၊ ဧကာ-
 ဒသဟိ နဟုတေဟိ-တစ်သိန်းတစ်သောင်းကုန်သော ပုဏ္ဏား၊ သူကြွယ်တို့နှင့်၊
 သဒ္ဓိ-အတူ၊ သောတာပတ္တိဖလေ-၌၊ ပတိဌိတော-တည်ပြီ၊ ဧတေန-ဤဗိမ္ဗိ-
 သာရမင်းနှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ ဧကတော-တည်း၊ ဘဝိတုံ-ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ-မစွမ်းနိုင်၊
 ကောသလရညာပိ-ကောသလမင်းနှင့်လည်း၊ သဒ္ဓိ၊ (ဧကတော-တည်း၊) ဘဝိ-
 တုံ-ငှာ၊ န သက္ကာ-နိုင်၊ ရညော-ဗိမ္ဗိသာရမင်း၏၊ ပုတ္တော-သားဖြစ်သော၊ အဇာ-
 တသတ္တု-အဇာတသတ်မည်သော၊ အယံ ကုမာရော ပန-ဤမင်းသားသည်
 ကား၊ ကဿစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်၏၊ ဂုဏဒေါသေ-ဂုဏ်၊ အပြစ်တို့ကို၊ ဝါ-
 အကောင်းအဆိုးတို့ကို၊ န ဇာနာတိ-မသိ၊ ဧတေန-ဤအဇာတသတ်မင်းသား
 နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ ဧကတော၊ ဘဝိဿာမိ-အံ့။” က္ကတိ-ကြံပြီ။ [ပနကား ဝစနာလင်္ကာရ
 အနက်မဲ့ (တစ်နည်း) ပက္ခန္ဓရအနက်၊ (တစ်နည်း) ကာရဏအနက်ဟော ယူ၍ “ပန
 (ယသ္မာ)-အကြင်ကြောင့်၊ ရညော ပုတ္တော အယံ ကုမာရော န ဇာနာတိ-မသိ၊ (တသ္မာ-
 ကြောင့်၊) ဧတေန သဒ္ဓိ၊ ဧကတော ဘဝိဿာမိ”ဟုလည်း ပေး။] သော-ထိုအရှင်
 ဒေဝဒတ်သည်၊ ကောသမ္ဗိတော-မှ၊ ရာဇဂဟံ-သို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ ကုမာရကဝဏ္ဏံ-
 မင်းသားငယ်အသွင်ကို၊ အဘိနိမ္မိနိတွာ-ဖန်ဆင်း၍၊ စတ္တာရော-၄ ကောင်ကုန်
 သော၊ အာသီဝိသေ-လျင်သော အဆိပ်ရှိသော မြွေတို့ကို၊ စတူသု-၄ချောင်း

အာသီဝိသေ။ ။ အာသု သီယံ ဧတေသံ ဝိသံ အာဂစ္ဆတိတိ အာသီဝိသာ(ဝိ. ၄-
 ၁, ၁၈၄)၊ [အာသု+ဝိသ၊ ဥဿိ ဗျဉ္ဇနေ(နိတိ-၁၇၇)သုတ်၊ လောပဉ္စ တတြာကာရော
 သုတ်၌ စသဒ္ဓါတို့ဖြင့် ဥကိုဤပြု။] (တစ်နည်း) အာသိတ္ထံ+ဝိသံ ဧတေသန္တိ အာသီ-
 ဝိသာ-သွန်းလောင်းအပ်သော အဆိပ်ရှိသော မြွေတို့၊ [အာသိတ္ထံ+ဝိသ၊ တ္တကိုချေ၊
 က္ကကို ဒီယပြု။] (တစ်နည်း) အသိတံ+ဝိသံ ဧတေသန္တိ အာသီဝိသာ-စားမျိုအပ်သော
 အဆိပ်ရှိသော မြွေတို့၊ [အသိတံ+ဝိသ၊ တကိုချေ၊ အ-က္ကတို့ကို ဒီယပြု။] (တစ်နည်း)
 အသိသဒိသံ+ဝိသံ ဧတေသန္တိ အာသီဝိသာ-သန်လျက်စားနှင့် တူသော အဆိပ်ရှိသော
 မြွေတို့၊ [အသိသဒိသံ+ဝိသ၊ သဒိသကိုချေ၊ အ-က္ကတို့ကို ဒီယပြု။] အာသိယံ ဒါဌာယံ+

ကုန်သော၊ ဟတ္ထပါဒေသု-လက်၊ ခြေတို့၌လည်းကောင်း၊ ဧကံ-တစ်ကောင်
 သော၊ (အာသီဝိသံ-ကို) ဂီဝါယ-လည်ပင်း၌လည်းကောင်း၊ ပိလန္နိတွာ-တန်ဆာ
 ဆင်၍၊ ဧကံ-တစ်ကောင်သော၊ (အာသီဝိသံ-ကို) သီသေ-ဥဒါနိ၌၊ စုပ္ပဋ္ဌကံ-
 ပန်းကုံးနှင့် တူသည်ကို၊ ဝါ-တူအောင်၊ ကတွာ-၍၊ ဧကံ-သော၊ (အာသီဝိသံ-
 ကို) ဧကံသံ-လက်ဝဲတစ်ဖက် ပခုံးထက်၌၊ ကရိတွာ-၍၊ [ဧကံသံ ကရိတွာ-
 လက်ကန်တော့တင်၍၊] ဣမာယ အဟိမေခလာယ-ဤမြွေတည်းဟူသော ခါး
 စည်းကြိုးဖြင့်၊ အာကာသတော-ကောင်းကင်မှ၊ ဩရုယု-သက်ဆင်း၍၊ အ-
 ဇာတသတ္တုဿ-အဇာတသတ်မင်းသား၏၊ ဥစ္ဆင်္ဂေ-ရင်ခွင်၌၊ နိသီဒိတွာ-၍၊ ဝါ-
 သော်၊ တေန-ထိုအဇာတသတ်မင်းသားသည်၊ ဘီတေန-ကြောက်သည်၊
 (ဟုတွာ)၊ “တုံ-သည်၊ ကော-အဘယ်သူသည်၊ အသိ-ဖြစ်သနည်း?” ဣတိ၊
 ဝုတ္တေ-မေးအပ်သော်၊ “အဟိ-သည်၊ ဒေဝဒတ္တော-ဒေဝဒတ်တည်း၊” ဣတိ
 ဝတွာ၊ တဿ-ထိုအဇာတသတ်မင်းသား၏၊ ဘယဝိနောဒနတ္ထံ-ကြောက်ခြင်းကို

ဝိသံ ဧတေသန္တိ အာသီဝိသာ-အစွယ်၌ အဆိပ်ရှိသော မြွေတို့၊ [အာသီ+ဝိသာ-သံ. ၄-
 ၃, ၅၅၊ သာရတ္ထ-၂, ၂၂၊ ဓာန်ဋီ-၃, ၆၅၃။]

အဟိမေခလာယ။ ။ ဣတ္ထန္တုတလက္ခဏအနက်၌ တတိယာသက်(စလင်းဂံ-၃,
 ၂၈၅)၊ မေခနံ မေခေါ-ခါးကို ဆန်းကြယ်အောင် ပြုခြင်း၊ မေခေ+အလံ မေခလာ၊
 [မေခဟူသော ပါဠိပဒိကနောင်+အလပစ္စည်းသက်လျှင် တဒ္ဓိတ်ပုဒ်၊ မေခပုဒ်နှင့် အလံ
 ပုဒ်ကို သမာသ်စပ်သည်ဟုယူလျှင် သမာသ်ပုဒ်-ဝိဗော-၂၈၇-၈။] (တစ်နည်း) မေခတိ
 ကဋီဝိစိတ္တံ ကရောတီတိ မေခလာ၊ [မေခဓာတ်နောင် အလပစ္စည်း၊] (တစ်နည်း)
 မေဟနဿ-လျှို့ဝှက်အပ်သော၊ ခဿ-အရပ်၏+မာလာ(ပန်း) မေခလာ၊ [မေဟန+
 ခ+မာလာ၊ ဟန-မာတို့ကိုချေ၊] အဟိ ဧဝ+မေခလာ အဟိမေခလာ-မြွေတည်းဟူ
 သော ခါးစည်းကြိုး-ခါးတန်ဆာ-ခါးပတ်။ (ဝိ. ၄-၁, ၉၇၊ နီတိသုတ္တ-၃၅၆၊ စူဘာ-
 ၃၈၂၊ စလင်းဂံ-၃, ၂၈၅၊ ရူဘာ-၂, ၅၈၀၊ ကစ်ဘာ-၂, ၂၅၄)။

တေန ဘီတေန။ ။ “ဘီတေန-ကြောက်သော၊ တေန-သည်”ဟုလည်း ပေး
 နိုင်သည်၊ (တစ်နည်း) တေန၌ ဆဋ္ဌိအနက်၊ ဘီတေန၌ ဘာဝပုဓာန ဘာဝလောပကြိ၍
 “တေန-၏၊ ဝါ-သည်၊ ဘီတေန-ကြောက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-ကြောက်ခြင်း
 ကြောင့်”ဟု ပေး။

ပယ်ဖျောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ တံ အတ္တဘာဝံ-ထိုအတ္တဘောကို၊ ပဋိသံဟရိတ္တာ-
 ရုပ်သိမ်း၍၊ သံဃာဋီပတ္တစီဝရဓရော-သင်္ကန်းကြီး၊ သပိတ်၊ သင်္ကန်းကို ဆောင်
 သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပုရတော-ရှေ့၌၊ ဌတ္တာ-ရပ်၍၊ တံ-ထိုမင်းသားကို၊ ပသာ-
 ဒေတ္တာ-ကြည်ညိုစေ၍၊ လာဘသက္ကာရံ-ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေသိ-ဖြစ်စေပြီ။ သော-
 ထိုဒေဝဒတ်သည်၊ လာဘသက္ကာရာဘိဘူတော-ရအပ်သော သာမညလာဘ်၊
 ကောင်းစွာပြုအပ်သော ဝိသေသလာဘ်သည် လွှမ်းမိုးအပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊
 “အဟံ-သည်၊ ဘိက္ခုသံဃံ-ရဟန်းအပေါင်းကို၊ ပရိဟရိဿာမိ-(ကိုယ့်တပည့်
 အဖြစ်ဖြင့်) သိမ်းပိုက်၍ ဆောင်အံ့။” ဣတိ-သို့၊ ပါပကံ-ယုတ်မာသော၊ စိတ္တံ-
 ကို၊ ဥပ္ပာဒေတ္တာ-ဖြစ်စေ၍၊ စိတ္တုပ္ပာဒေန-စိတ်ဖြစ်ခြင်းနှင့်၊ သဟ-တကွ၊ ဝါ-
 တပြိုင်နက်၊ ဣဒ္ဓိတော-တန်ခိုးမှ၊ ပရိဟာယိတ္တာ-ဆုတ်ယုတ်၍၊ ဝေဠုဝန-
 ဝိဟာရေ-ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်၌၊ သရာဇိကာယ-မင်းနှင့်တကွဖြစ်သော၊ ပရိ-
 သာယ-ပရိသတ်အား၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေန္တံ-ဟောတော်မူနေသော၊ သတ္တာရံ-
 ကို၊ ဝန္တိတ္တာ-၍၊ အာသနာ-မှ၊ ဥဌာယ-ထ၍၊ အဇ္ဇလိံ-လက်အုပ်ကို၊ ပဂ္ဂယု-
 မြှောက်ချီ၍၊ “ဘန္တေ-ရား! ဘဂဝါ-သည်၊ ဧတရဟိံ-ယခုအခါ၌၊ ဇိဏ္ဏော-အို
 မင်းတော်မူပါပြီ၊ ဝုဇော-ကြီးရင့်တော်မူပါပြီ၊ မဟလ္လကော-ကြီးသည်၏အဖြစ်ကို
 ယူနေပါပြီ၊ (ကြီးပါပြီ)၊ အပေါ့သုက္ကော-အားထုတ်သူ၏အဖြစ်မရှိသည်၊ ဝါ-
 ကြောင့်ကြမရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရံ-မျက်မှောက်ဘဝ၌ ချမ်း
 သာစွာ နေကြောင်း ဖလသမာပတ်ကို၊ အနုယုဉ္စတု-အဖန်ဖန်အားထုတ်တော်
 မူပါ၊ အဟံ-သည်၊ ဘိက္ခုသံဃံ-ကို၊ ပရိဟရိဿာမိ-ရွက်ဆောင်ပါမည်၊ မေ-
 အား၊ ဘိက္ခုသံဃံ-ကို၊ နိယျာဒေထ-လွှဲအပ်တော်မူပါကုန်၊” ဣတိ၊ ဝတ္တာ-
 လျှောက်၍၊ ဝါ-သော်၊ သတ္တာရာ-သည်၊ ခေဠာသကဝါဒေန-တံတွေးအလား
 စွန့်ပစ်အပ်သော ပစ္စည်း၎င်းကို စားနေသူဟု ပြောဆိုကြောင်းစကားဖြင့်။

ခေဠာသကဝါဒေန။ ။ ခေဠာ ဝိယာတိ ခေဠာ၊ (တံထွေးပမာ မအပ်မရာ
 ပစ္စည်း၎င်း)၊ အသတိ ဘက္ခတီတိ အသကော၊ [အသ+ဏ္ဍု]၊ ခေဠေ+အသကော
 ခေဠာသကော-(အရိယာတို့ ထွေးအန်စွန့်ပစ်အပ်သော) တံထွေးပမာ မအပ်မရာ
 ပစ္စည်း၎င်းတို့ကို စားသုံးနေသူ၊ ခေဠာသကောတိ ဝါဒေါ ခေဠာသကဝါဒေါ။ (ဝိ. ဋ္ဌ-
 ၄, ၁၁၁၊ စူဘာ-၃၈၃)

အပသာဒေတွာ-ကြိမ်းမောင်း၍၊ ပဋိက္ခိတ္တော-ပယ်မြစ်တော်မူအပ်သည်၊ (သမာနော-သော်) အနတ္တမနော-မိမိစိတ်မရှိသည်၊ ဝါ-မနှစ်သက်သည်၊ (ဟုတွာ) တထာဂတေ-၌၊ ပဌမံ-ရှေးဦးစွာသော၊ ဣမံ အာယာတံ-ဤရန်ငြိုးကို၊ ဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့၍၊ ပက္ကာမိ-ဖဲသွားပြီ။

အထ-ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထိုဒေဝဒတ်ကို၊ ဝါ-၏အပေါ်၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ရာဇဂဟေ-၌၊ ပကာသနီယကမ္ပံ-ပကာသနီယကံကို၊ (သူ၏အလုပ်ကို ထင်ရှားပြကြောင်းကံကို) ကာရေသိ-ပြုစေတော်မူပြီ။ သော-ထိုဒေဝဒတ်သည်၊ “ဒါနိ-၌၊ အဟံ-ကို၊ သမဏေန ဂေါတမေန-ရဟန်းဂေါတမသည်၊ ပရိစ္စတ္တော-စွန့်အပ်ပြီ၊ ဣဒါနိ-၌၊ အဿ-ထိုရဟန်းဂေါတမ၏၊ အနတ္တံ-အကျိုးမဲ့ကို၊ ကရိ-သာမိ-ပြုတော့မည်” ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ အဇာတသတ္တံ-အဇာတသတ်မင်းသားသို့ ဥပသင်္ကမိတွာ-၍၊ “ကုမာရ-မင်းသား! ခေါ-စင်စစ်၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ ဒီဃာယုကာ-ရှည်သောအသက်ရှိကုန်၏၊ ဧတရဟိ-ယခုအခါ၌၊ အပ္ပာယုကာ-နည်းသောသက်တမ်းရှိကုန်၏၊ ဝါ-သက်တမ်းတိုကုန်၏။ ယံ-အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊ တံ-သည်၊ ကုမာရော-သည်၊ သမာနော-ဖြစ်စဉ်ပင်၊ ကာလံ-သေခြင်းကို၊ ဝါ-သေချိန်ကို၊ ကရေယျာသိ-ပြုရာ၏၊ ဧတံ ဌာနံ-ဤအကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိ ခေါ-ရှိနိုင်သည်သာ၊ ကုမာရ-မင်းသား! တေန-ထိုကြောင့်၊ [ဟိအနက်မဲ့] တံ-သည်၊ ပိတရံ-ခမည်းတော်ကို၊ ဟန္တာ-လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်၍၊ ရာဇာ-သည်၊ ဟောဟိ-ဖြစ်လော၊ အဟံ-သည်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဟန္တာ-၍၊ ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ ဘဝိဿာမိ-အံ့” ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-၍၊ တသ္မိ-ထိုအဇာတသတ်မင်းသားသည်၊ ရဇဇေ-မင်းအဖြစ်၌၊ ပတိဋ္ဌိတေ-တည်လသော်၊ တထာဂတဿ-ကို၊ ဝဓာယ-လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ခြင်းငှာ၊ ပုရိသေ-လေးသမားယောက်ျားတို့ကို၊ ပယောဇေတွာ-အားထုတ်စေ၍၊ ဝါ-ခိုင်း၍၊ တေသု-ထိုလေးသမား ယောက်ျားတို့သည်၊ သောတာပတ္တိဖလံ-သို့၊ ပတွာ-ရောက်ပြီး၍၊ နိ-ဝတ္တေသု-ပြန်နစ်ကုန်လသော်၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ဂိဇ္ဈကုဋုပဗ္ဗတံ-ဂိဇ္ဈကုဋုတောင်သို့၊ အဘိရဟိတွာ-တက်၍၊ “အဟမေဝ-သည်သာ၊ သမဏံ ဂေါတမံ-ကို၊ ဇိဝိတာ-ဇိဝိတိန္ဒြေမ္၊ ဝါ-အသက်မှ၊ ဝေါရောပေဿာမိ-ကျစေအံ့၊ ဝါ-ခွင်းအံ့”

ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ သိလံ-ကျောက်တုံးကို၊ ပဝိဇ္ဇိတွာ-လိုမ့်ချ၍၊ ရဟိရုပ္ပာဒက-
ကမ္မံ-သွေးကို ဖြစ်စေတတ်သော ကံကို၊ ဝါ-သွေးစိမ်းတည်အောင် ပြုမှုကို၊
ကတွာ-ပြီး၍၊ ဣမိနာပိ ဥပါယေန-ဤနည်းဖြင့်လည်း၊ မာရေတုံ-သေစေခြင်း
ငှာ၊ အသက္ကောန္တော-မစွမ်းနိုင်လသော်၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ နာဠာဂိရိ- နာဠာဂိရိဆင်
ကို၊ ဝိဿဇ္ဇာပေသိ-လွတ်စေပြီ။ တသ္မိ-ထိုနာဠာဂိရိဆင်သည်၊ အာဂစ္ဆန္တေ-
လာလသော်၊ အာနန္ဒတ္ထေရော-သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ဇီဝိတံ-ကို၊ သတ္ထု-အား၊
ပရိစ္စဇိတွာ-စွန့်၍၊ ပုရတော-ရှေ့တော်၌၊ ဝါ-ရှေ့တော်က၊ အဋ္ဌာသိ-ရပ်ပြီ။
သတ္ထာ-သည်၊ နာဂံ-နာဠာဂိရိဆင်ကို၊ ဒမေတွာ-ယဉ်ကျေးစေတော်မူပြီး၍၊ ဝါ-
ဆုံးမတော်မူပြီး၍၊ နဂရာ-မြို့မှ၊ နိက္ခမိတွာ-ထွက်တော်မူ၍၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ ဂန္ဓာ-
ကြွတော်မူ၍၊ အနေကသဟဿေဟိ-အထောင်မကများစွာကုန်သော၊ ဝါ-
ထောင်ပေါင်း များစွာကုန်သော၊ ဥပါသကေဟိ-ဥပါသကာတို့သည်၊ အဘိ-
ဟဋ္ဌံ-ရှေးရှုဆောင်အပ်သော၊ မဟာဒါနံ-များစွာသော လှူဖွယ်ဝတ္ထုကို၊ ပရိ-
ဘုဒ္ဓိတွာ-သုံးဆောင်တော်မူ၍၊ တသ္မိ ဒိဝသေ-ထိုနေ့၌၊ သန္နိပတိတာနံ-စု
ဝေးရောက်လာကုန်သော၊ အဋ္ဌာရသကောဋီသဒီတာနံ-၁၈ကုဋေဟု ဆိုအပ်
ကုန်သော၊ ဝါ-၁၈ကုဋေအရေအတွက်ရှိကုန်သော၊ ရာဇဂဟဝါသီနံ-ရာဇဂြိုဟ်
မြို့၌ နေသူတို့အား၊ အနုပုဗ္ဗိ-သော၊ ကထံ-တရားစကားတော်ကို၊ ကထေတွာ-
ပြီး၍၊ စတုရာသီတိယာ ပါဏသဟဿာနံ-၈သောင်း၄ထောင်သော သတ္တ
ဝါတို့၏၊ ဓမ္မာဘိသမယေ-သစ္စာလေးပါးတရားတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည်၊
ဇာတေ-ဖြစ်လသော်၊ “အာယသ္မာ အာနန္ဒော-သည်၊ အဟော မဟာဂုဏော-
ဪ... ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်သော ဂုဏ်ကျေးဇူးရှိပါပေစွ၊ တထာရူပေ နာမ-
ထိုသို့သဘောရှိသည် မည်သော၊ ဟတ္ထိနာဂေ-နာဠာဂိရိ ဆင်ကြီးသည်၊ အာ-
ဂစ္ဆန္တေ-လာလသော်၊ အတ္တနော-၏၊ ဇီဝိတံ-ကို၊ ပရိစ္စဇိတွာ-စွန့်၍၊ သတ္ထု-
၏၊ ပုရတော-ရှေ့တော်၌သာ၊ ဝါ-ရှေ့တော်ကသာ၊ အဋ္ဌာသိ-ရပ်ပြီ။” ဣတိ-
သို့၊ ထေရဿ-၏၊ ဂုဏကထံ-ဂုဏ်ကျေးဇူးနှင့် စပ်သော စကားကို၊ သုတွာ-
ကြားတော်မူရ၍၊ “ဘိက္ခဝေ! ဣဒါနေဝ-၌ပင်၊ န-မဟုတ်သေး၊ ပုဗ္ဗေပိ-၌လည်း၊
ဧသ (ဧသော)-သည်၊ မမ-၏၊ အတ္ထာယ-ငှာ၊ ဇီဝိတံ-ကို၊ ပရိစ္စဇိယေဝ-
စွန့်ခဲ့ဖူးသည်သာ။” ဣတိ၊ ဝတွာ-၍၊ ဘိက္ခုဟိ-တို့သည်၊ ယာစိတော-တောင်း

ပန်အပ်သည်။ (သမာနော)။ စူဠဟံသမဟာဟံသကတ္တဋကဇာတကာနိ-
 စူဠဟံသဇာတ်၊ မဟာဟံသဇာတ်၊ ကတ္တဋကဇာတ်တော်တို့ကို၊ ကထေသိ-
 ပြီ။ ဒေဝဒတ္တဿ-၏။ ကမ္မံ အပိ (ကမ္မံ ဧဝ)-ယုတ်မာမှုသည်သာ၊ နေဝ ပါကဋ်-
 မထင်ရှားခဲ့။ (မပေါ်ခဲ့)။ [ဒေဝဒတ္တဿာပိဋ္ဌိ အပိကို အဝဓာရဏအနက်ကြံ၊ အရှင်
 အာနန္ဒာ၏ လုပ်ဆောင်ချက်ကား ပေါ်လွင်ထင်ရှား လူသိများ၏။ အရှင်ဒေဝဝတ်၏
 ယုတ်မာမှုသာ မပေါ်ခဲ့-ဟူလို။] နာဠာဂိရိဟတ္ထိနော-၏။ ဝါ-ကို၊ ဝိဿဇ္ဇိတတ္တာ-
 လွတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဒေဝဒတ္တဿ-၏။ ကမ္မံ-သည်၊ ပါကဋ်-
 ထင်ရှားသည်၊ ဟောတိ) ယထာ-ဖြစ်သကဲ့သို့၊ တထာ-ထို့အတူ၊ ရညော-
 ဗိမ္ဗိသာရမင်း၏။ ဝါ-ကို၊ မာရာပိတတ္တာ-သေစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊
 (ဒေဝဒတ္တဿ ကမ္မံ ပါကဋ်-သည်၊ န အဟောသိ-မဖြစ်ခဲ့) ဝကောနံ-သူသတ်
 ယောက်ျားတို့၏။ ဝါ-တို့ကို၊ ပယောဇိတတ္တာ-သတ်ဖို့ရန် အားထုတ်စေအပ်
 ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-အသတ်ခိုင်းအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊
 (ဒေဝဒတ္တဿ ကမ္မံ ပါကဋ်) န (အဟောသိ)-မဖြစ်ခဲ့၊ သိလာယ-ကျောက်တုံး
 ၏။ ဝါ-ကို၊ ပဝိဒ္ဓတ္တာ-လှိမ့်ချအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဒေဝဒတ္တဿ ကမ္မံ)။

တထာ ရညော...ဝိဿဇ္ဇိတတ္တာ။ ။ ရှေ့“ဒေဝဒတ္တဿာပိ”စသော စကား
 လာ အရှင်ဒေဝဝတ်၏ ယုတ်မာမှုမထင်ရှားပုံကို ဥပမာန ဥပမေယျဖြင့် ထင်ရှားပြ
 လိုသောကြောင့် “တထာ ရညော ၊ပေ၊ ဝိဿဇ္ဇိတတ္တာ” ဟူသော ဝါကျကို မိန့်သည်။
 “တထာ ရညော”စသော ဝါကျတွင်လည်း “တထာ ရညော ၊ပေ၊ ပါကဋ် အဟောသိ”
 သည် ဥပမေယျဝါကျ၊ “တထာ နာဠာဂိရိဟတ္ထိနော ဝိဿဇ္ဇိတတ္တာ”ကား ဥပမာနဝါကျ
 တည်း။ နာဠာဂိရိဆင်ကို လွတ်ခြင်းကြောင့် အရှင်ဒေဝဝတ်၏ ယုတ်မာမှု ထင်ရှား
 သလောက် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကို လုပ်ကြံခိုင်းမှု၊ လူသတ်သမားစေလွှတ်မှု၊ ကျောက်တုံး
 လှိမ့်ချမှုကြောင့် အရှင်ဒေဝဝတ်၏ ယုတ်မာမှု မထင်ရှားခဲ့ဟု ဆိုလိုသည်။ “တဒါ
 ဟိ”စသည်ကား နာဠာဂိရိဆင်ကို လွတ်ခြင်းကြောင့် အရှင်ဒေဝဝတ်၏ ယုတ်မာမှု
 ထင်ရှားသလောက် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကို လုပ်ကြံခိုင်းမှုစသည်ကြောင့် အရှင်ဒေဝဝတ်၏
 ယုတ်မာမှု မထင်ရှားခဲ့သည်မှာ မှန်ကန်ကြောင်းကိုပြသော ဒဠီကရဏဝါကျတည်း။

တစ်နည်း။ ။ ကာကောလောကနနည်း မိဂပဒဝလဉ္စနနည်း ဒီပကနည်း စသော
 နည်းများအရ “ယထာ”စသော ဝါကျကို ဥပမာနဝါကျယူ၍လည်းကောင်း၊ နောက်
 “တဒါ ဟိ”စသော ဝါကျ၏ အနိယမဝါကျယူ၍လည်းကောင်း “နာဠာဂိရိဟတ္ထိနော

ပါကဋ်-သည်။ န အဟောသိ။ ဟိ-မှန်၏။ တဒါ-နာဠာဂိရိဆင်ကို လွတ်ပေးအပ်ရာ ထိုအခါ၌၊ ဝါ-ထိုအခါကျမှ၊ မဟာဇနော-များစွာသော လူအပေါင်းသည်။ “ရာဇာပိ-ဗိမ္ဗိသာရမင်းကိုလည်း၊ ဒေဝဒတ္တေနဝ-သည်ပင်၊ မာရာပိ-တော-သေစေအပ်ခဲ့ပြီ၊ ဝဓကောပိ-သူသတ်ယောက်ျားကိုလည်း၊ ပယောဇိ-တော-သတ်ဖို့ အားထုတ်စေအပ်ခဲ့ပြီ၊ ဝါ-အသတ်ခိုင်းအပ်ခဲ့ပြီ၊ သိလာပိ-ကိုလည်း၊ အပဝိဒ္ဓါ-လှိမ့်ချအပ်ခဲ့ပြီ။ ဣဒါနိ ပန-ယခု၌ကား၊ [ပနကို သမုစ္ဆည်း အနက်ကြံ၍ “ဣဒါနိ ပန-၌လည်း” ဟုလည်း ပေးနိုင်သည်။] တေန-ထိုဒေဝဒတ်သည်၊ နာဠာဂိရိ-နာဠာဂိရိ ဆင်ကို၊ ဝိဿဇ္ဇာပိတော-လွတ်စေအပ်၏။ ဧဝရူပ-သော၊ ပါပကံ-ယုတ်မာသောဒေဝဒတ်ကို၊ ဂဟေတွာ-ခေါ်ယူ၍၊ ရာဇာ-အဇာတသတ်မင်းသည်၊ ဝိစရတိ-လှည့်လည်နေထိုင်၏။” ဣတိ-သို့ ကောလာဟလံ-အုတ်အုတ်ကျက်ကျက်သံကို၊ အကာသိ-ပြုပြီ။

ရာဇာ-အဇာတသတ်မင်းသည်၊ မဟာဇနဿ-၏။ ကထံ-ကို၊ သုတွာ၊ ပဉ္စထာလိပါကသတာနိ-ငါးရာသော ဆွမ်းချက်အိုးတို့ကို၊ နီဟရာပေတွာ-ဖယ်ရှားစေ၍၊ ဝါ-ရုပ်သိမ်းစေ၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ တဿ-ထိုဒေဝဒတ်ကို၊ ဥပဋ္ဌာနံ-ဆည်းကပ်ခြင်းငှာ၊ (တစ်နည်း) တဿ-အား၊ ဥပဋ္ဌာနံ-ဆည်းကပ် ပြုစုရာအရပ်သို့၊ န အဂမာသိ-မသွားတော့၊ နာဂရာပိ-မြို့သူမြို့သားတို့သည်လည်း၊ ကုလံ-အိမ်သို့၊ ဥပဂတဿ-ကပ်ရောက်လာသော၊ အဿ-ထိုဒေဝဒတ်အား၊ ဘိက္ခာမတ္တမ္ပိ-ဆွမ်းမျှကိုလည်း၊ န အဒံသု-မပေးလှူတော့ကုန်။ သော-ထိုဒေဝဒတ်သည်၊ ပရိဟီနလာဘသက္ကာရော-ယုတ်လျော့သော လာဘ်၊ ပူဇော်သက္ကာရရှိသည်၊ (ဟုတွာ)။ **ကောဟညေန-အံ့ဩစေခြင်းဖြင့်၊ ဝါ-ဟန်ဆောင်**

ဝိဿဇ္ဇိတတ္တာ-ကြောင့်၊ (ဒေဝဒတ္တဿ ကမ္မံ ပါကဋ် ဟောတိ) ယထာ-ကဲ့သို့၊ တထာ-တူ၊ ရညော ၊ ပေ ၊ န အဟောသိ။ ယထာ-အကြင်အခါ၌၊ [ယထာသဒ္ဓါ ကာလအနက်၊] နာဠာဂိရိဟတ္ထိနော ဝိဿဇ္ဇိတတ္တာ-ကြောင့်၊ (ဒေဝဒတ္တဿ-၏၊ ကမ္မံ-သည်၊ ပါကဋ်-သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။ တဒါ ဟိ (တဒါ ဧဝ)-ထိုအခါ၌သာ၊ ဝါ-ထို အခါကျမှသာ၊ [ဟိသဒ္ဓါ အဝဓာရဏအနက်၊]”စသည်ဖြင့် ပေးနိုင်သည်။

ကောဟညေန။ ။ ကုဟိယတေ ဝိမှာပိယတေ ကုဟနံ-အံ့ဩစေခြင်း၊ ကုဟန-

ဝါကြွားခြင်းဖြင့် ဇီဝိတုကာမော-အသက်မွေးခြင်းငှာ အလိုရှိသည်။ (သမာနော)၊ သတ္ထာရံ-သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-၍၊ ပဉ္စ-၅မျိုးကုန်သော၊ ဝတ္ထုနိ-ဝတ္ထုတို့ကို၊ (အချက်အလက်တို့ကို)၊ ယာစိတွာ-တောင်း၍၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ “ဒေဝဒတ္တ-ဒေဝဒတ်! အလံ-မသင့်၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ (အာရညကော-တော၌ နေခြင်းအလေ့ရှိသူသည်၊ ဝါ-အာရညကင်စုတင်ဆောင်သူသည်၊ ဟောတု-ဖြစ်ခြင်းငှာ)၊ ဣစ္ဆတိ-အလိုရှိ၏၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ အာရညကော-သည်၊ ဟောတု-ဖြစ်ပါစေ” ဣတိ-ဤသို့၊ ပဋိက္ခိတ္တော-ပယ်မြစ်တော်မူအပ်သည်၊ (သမာနော-သော်)၊ “အာဝုသော-တို့! ကဿ-အဘယ်သူ၏၊ ဝစနံ-သည်၊ သောဘနံ-တင့်တယ်(ကောင်းမွန်)သနည်း? တထာဂတဿ-၏၊ (ဝစနံ-သည်၊ သောဘနံ) ကိံ-တင့်တယ်ကောင်းမွန်သလော? ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ မမ-တပည့်တော်၏၊ (ဝစနံ-သည်၊ သောဘနံ ကိံ-လော?) ဟိ-မေးသင့်၏၊ အဟံ-သည်၊ ဥက္ကဋ္ဌဝသေန-အမြတ်ဆုံးဝတ္ထုတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ (အမြတ်ဆုံးအကျင့်၏ အစွမ်းအားဖြင့်)၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝဒါမိ-လျှောက်၏၊ (ကိံ)၊ ‘ဘန္တေ-ရား၊ သာဓု-တောင်းပန်ပါ၏၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ယာဝဇီဝံ-အသက်၏ အပိုင်းအခြားအတိုင်း၊ ဝါ-အသက်ထက်ဆုံး၊ အာရညကာ-တော၌နေခြင်းအလေ့ရှိကုန်သည်၊ အဿု-ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊ ဝါ-ဖြစ်ပါစေကုန်၊ ပိဏ္ဍပါတိကာ-အပေါင်းအာမိသ၏ သပိတ်၌ ကျခြင်းကို ရှာခြင်းအလေ့ရှိကုန်သည်၊ ဝါ-ဆွမ်းခံလှည့်လည်လေ့ရှိကုန်သည်၊ (ပိဏ္ဍပါတ်စုတင်ဆောင်ကုန်သည်)၊ (အဿု)၊ ပံသုကူလိကာ-ပံသုကူစုတင်ဆောင်ကုန်သည်၊ (အဿု)၊ [“ပံသုကူလိကာ-မြေပုံမှာလွှား၊ မြေမှုန်အားနယ်၊ စက်ဆုတ်ဖွယ်သို့ရောက်သော သင်္ကန်းကို ဆောင်ခြင်းအလေ့ရှိကုန်သည်၊ ဝါ- မြေပုံအထက်၊ ကမ်းကဲ့သို့ တက်နေသောသင်္ကန်းကို ဆောင်ခြင်းအလေ့ရှိကုန်သည်”ဟု သဒ္ဒတ္ထပေး။] ရုက္ခမူလိကာ-သစ်ပင်၏ အနီးအောက်၌ နေခြင်းအလေ့ရှိကုန်သည်၊ ဝါ-ရုက္ခမူစုတင် ဆောင်ကုန်သည်၊ (အဿု)၊ မစ္ဆမံသံ-ငါး၊ အသားကို၊ န ခါဒေယျံ-မခဲစားကုန်ရာ၊ ဣတိ သို့လျှောက်ပြီ။ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဒုက္ခာ-ဝဋ်ဆင်းရဲမှာ၊ မုစ္စိတုကာမော-လွတ်ခြင်းငှာ အလိုရှိ၏၊ သော-ထိုရဟန်း

မေဝ ကောဟညံ၊ (တစ်နည်း) ကုဟယတိ ဝိမှာပယတိတိ ကုဟနော၊ ကုဟနဿ+ဘာဝေါ ကောဟညံ-အံ့ဩစေသူ၏အဖြစ်။

သည်။ မယာ-တပည့်တော်နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တူ၊ အာဂစ္ဆတု-လိုက်ခဲ့လော့” ကူတိ
 ဝတွာ၊ ပက္ကာမိ-ဖဲသွားပြီ။ တဿ-ထိုဒေဝဒတ်၏။ ဝစနံ-ကို၊ သုတွာ-ကြား၍၊
 ဧကစ္စေ-အချို့ကုန်သော၊ မန္တုဗ္ဗိန္ဒနော-နံ့သောအသိဉာဏ်ရှိကုန်သော၊ (အသိ
 ဉာဏ်နည်းကုန်သော)၊ နဝကပဗ္ဗဇိတာ-အသစ်ဖြစ်သော ရဟန်းတို့သည်၊ ဝါ-
 ရဟန်းသစ်တို့သည်၊ “ဒေဝဒတ္တော-သည်၊ ကလျာဏံ-ကောင်းသောစကားကို၊
 အာဟ-ပြောဆိုပြီ၊ ဧတေန-ဤဒေဝဒတ်နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ ဝိစရိဿာမ-လှည့်လည်
 ကြစို့” ကူတိ-ဤသို့တိုင်ပင်၍၊ တေန-ထိုဒေဝဒတ်နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ ဧကတော-တည်း၊
 အဟေသံ။ ကူတိ-ဤသို့လျှင်၊ သော-ထိုဒေဝဒတ်သည်၊ ပဉ္စသတေဟိ-ငါးရာ
 ကုန်သော၊ ဘိက္ခုဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ ပဉ္စဟိ-၅မျိုးကုန်သော၊ တေဟိ ဝတ္ထုဟိ-
 ထိုဝတ္ထုတို့ဖြင့်၊ လူခပွသန္တံ-ခေါင်းပါးသော အကျင့်၌ ကြည်ညိုသော၊ ဇနံ-လူ
 အပေါင်းကို၊ သညာပေန္တော-သိစေလျက်၊ ကုလေသု-အမျိုးတို့၌၊ ဝါ-အိမ်တို့၌၊
 ဝိညာပေတွာ ဝိညာပေတွာ-မိမိအလိုရှိကြောင်းကို သိစေ၍ သိစေ၍၊ ဝါ-
 တောင်း၍ တောင်း၍၊ ဘုဉ္ဇန္တော-စားသောက်လျက်၊ သံဃဘေဒါယ-သံဃာ၏
 ကွဲပြားခြင်းငှာ၊ ပရက္ကမိ-အားထုတ်ပြီ။ ဘဂဝတာ-သည်၊ သော-ထိုဒေဝဒတ်ကို
 “ဒေဝဒတ္တ-ဒေဝဒတ်! တွံ-သည်၊ သံဃဘေဒါယ-ငှာ၊ စက္ကဘေဒါယ-အာဏာ
 စက်၏ ပျက်စီးခြင်းငှာ၊ ပရက္ကမသိ ကိရ-အားထုတ်သတဲ့ဟု ကြားရသည်ကား၊
 သစ္စံ-မှန်သလော့?” ကူတိ-သို့၊ ပုဠော-မေးအပ်သည်၊ (သမာနော-သော်၊)
 “ဘဂဝါ-ရား! သစ္စံ-မှန်ပါ၏။” ကူတိ၊ ဝတွာ-လျှောက်၍၊ “ဒေဝဒတ္တ-ဒတ်!
 သံဃဘေဒေါ-သံဃာကို ခွဲခြင်းသည်၊ ဂရုကော-အပြစ်ကြီးလေး၏။” ကူတိ
 အာဒိတိ-ဤသို့အစရှိသော စကားတို့ဖြင့်၊ ဩဝဒိတော-ဆုံးမအပ်သည်၊ (သ-
 မာနော)ပိ-ပါသော်လည်း၊ သတ္ထု-၏။ ဝစနံ-ကို၊ အနာဒိယိတွာ-မနာယူမှု၍၊
 ပက္ကန္တော-ဖဲသွားလသော်၊ အာယသ္မန္တံ အာနန္တံ-ကို၊ ရာဇဂဟေ-၌၊ ပိဏ္ဍာယ၊
 စရန္တံ-လှည့်လည်နေသည်ကို၊ ဒိသွာ၊ “အာဂုသော အာနန္တံ-ငါ့ရှင် အာနန္ဒာ!
 အဟံ-သည်၊ ဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ အဇ္ဇတဂေ-ယနေ့ကို အစပြု၍၊ ဘဂဝတာ-
 ကို၊ အညတြေဝ-ကြင်၍ သာလျှင်၊ ဘိက္ခုသံဃာ-ကို၊ အညတြ ဧဝ-သာလျှင်၊

အညတြေဝ ဘဂဝတာ။ ။ သဒ္ဓါကျမ်းများ၌ အညတြ၏ယှဉ်ရာ ပဉ္စမုန္တုပုဒ်

ဥပေါသထံ-ဥပုသ်ကို ကရိသာမိ-ပြုတော့မည်၊ သံဃကမ္မံ-ဥပုသ်မှ ကြွင်းသော သံဃကံကို ကရိသာမိ-မည်။” ဣတိ အာဟ။ ထေရော-အရှင်အာနန္ဒာထေရ် သည်၊ တမတ္ထံ-ထိုအကြောင်းကို၊ ဘဂဝတော-အား၊ အာရောစေသိ-လျှောက် ပြီ။ တံ-ထိုအကြောင်းကို၊ ဝိဒိတွာ-သိတော်မူ၍၊ သတ္တာ-သည်၊ ဥပ္ပန္နဓမ္မသံ-ဝေဂေါ-ဖြစ်သော တရားသဘောအားဖြင့် ဖြစ်သော ထိန်လန်ကြောင်း သဟောတ္ထပ္ပဉာဏ်ရှိတော်မူသည်။ ဝါ-ဖြစ်သော တရားသံဝေဂရှိတော်မူ သည်၊ ဟုတွာ၊ “ဒေဝဒတ္တော-သည်၊ သဒေဝကဿ-နတ်နှင့် တကွဖြစ်သော၊ လောကဿ-လူအပေါင်း၏၊ အနတ္တနိဿိတံ-စီးပွားမဲ့ကို မှီသော၊ အတ္တနော-၏၊ အဝိစိမ္မိ-အဝိစိငရဲ၌၊ ပစ္စနကကမ္မံ-ကျက်ကြောင်းကံကို၊ ကရောတိ-ပြုနေ၏။” ဣတိ၊ ဝိတက္ကေတွာ-တွေးတော်မူ၍၊ “သုကရာနိ၊ ပေ၊ ပရမဒုက္ကရန္တိ-သုကရာနိ၊ ပေ၊ ပရမဒုက္ကရံ” ဟူသော၊ ဣမံ ဂါထံ-ကို၊ ဝတွာ-ဟောတော်မူပြီး၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဣမံ ဥဒါနံ-ဤဥဒါန်းကို၊ ဥဒါနေသိ-ကျူးရင့်တော်မူပြီ (ကံ ?)။ “သုကရံ သာဓုနာ၊ ပေ၊ ပါပမရိယေဟိ ဒုက္ကရန္တိ-ဟူ၍၊ (ဥဒါနေသိ)။

သုကရာနိ အသာဓုနိ၊ အတ္တနော အဟိတာနိ စ၊

ကို ဒုတိယာအနက်၊ ပဉ္စမိအနက်အားဖြင့် ၂မျိုးပေးကြသည်။ အထက်၌ သာရတ္ထ- ၃, ၄၁၅၊ သီဇီသစ်-၂, ၂၅၁အဖွင့်အတိုင်း ပေးခဲ့သည်။ “ဘဂဝတာ-မှ၊ အညတြေဝ- ကင်း၍သာ” ဟုလည်း ပေးနိုင်သည်။ (အကျယ်ကို ကစ်ဘာ-၁, ၃၀၃၊ ကာပို့-၁၂၁ စသည်၍)။

ဥပ္ပန္နဓမ္မသံဝေဂေါ။ ။ သံဝိဇ္ဇတီတိ သံဝေဂေါ၊ သံဝိဇ္ဇန္တိ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာ ဧတေ- နာတိ သံဝေဂေါ၊ သံဝိဇ္ဇနံ သံဝေဂေါ(သံဒီ-၁၀)၊ ဓမ္မေန+ဥပ္ပန္နော+သံဝေဂေါ ဓမ္မ- သံဝေဂေါ-တရားသဘောအားဖြင့်ဖြစ်သော သဟောတ္ထပ္ပဉာဏ်၊ (တစ်နည်း) ဓမ္မံ+ ဂါရဝနိဿိတော+သံဝေဂေါ ဓမ္မသံဝေဂေါ-တရားကို ရိုသေခြင်း၌ မှီသော ထိန်လန် ကြောင်း သဟောတ္ထပ္ပဉာဏ်၊ (ဂါရဝနိဿိတပုဒ်ချေ)၊ ဥပ္ပန္နော+ဓမ္မသံဝေဂေါ ယဿာ- တိ ဥပ္ပန္နဓမ္မသံဝေဂေါ” ဟုပြု။ [ဓမ္မသံဝေဂေါတိ စ တာဒိသေ အတ္ထေ ဓမ္မတာဝသေန ဥပ္ပဇနကံ သဟောတ္ထပ္ပဉာဏံ-ဩတ္တပ္ပစေတသိက်နှင့် တကွဖြစ်သောဉာဏ်(အံဇီ-၁, ၁၀၆)၊ ဓမ္မဂါရဝနိဿိတော သံဝေဂေါ ဓမ္မသံဝေဂေါ-တရားကို ရိုသေခြင်း၌ မှီသော ထိန်လန်ကြောင်း သဟောတ္ထပ္ပဉာဏ်(ဒီဇီ-၂, ၁၂)။]

ယံ ဝေ ဟိတဉ္စ သာဓုဉ္စ၊ တံ ဝေ ပရမဒုက္ကရံ။

(လောကေန-အများသောင်းပြောင်း၊ လူအပေါင်းသည်။) အသာဓုနိ-တရားလမ်းကြောင်း၊ လွန်တိမ်းစောင်းသဖြင့်၊ မကောင်းစင်စစ်၊ ဖြစ်ကြကုန်သော၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ အဟိတာနိ ၁-အကျိုးမကောင်း၊ ဖြစ်ကြောင်းစင်စစ်၊ စီးပွားမဲ့လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ (ကမ္မာနိ-ကိုယ်မှုနှုတ်မှု၊ စိတ်မှုတန်တန်၊ အကုသိုလ်ကံတို့ကို) သုကရာနိ-လွယ်ကူစွာ ပြုအပ်ကုန်၏။ ဝါ-ပြုလွယ်ကုန်၏။ ယံ (ကမ္မံ)-ကိုယ်မှုနှုတ်မှု၊ စိတ်မှုတန်တန်၊ အကြင်ကုသိုလ်ကံသည်။ ဝေ-စင်စစ်ဧကန်၊ အမှန်အားဖြင့်၊ ဟိတဉ္စ-အကျိုးကောင်းကောင်း၊ ဖြစ်ကြောင်းစင်စစ်၊ စီးပွားလည်းဖြစ်၏။ သာဓု ၁-တရားလမ်းကြောင်း၊ မတိမ်းစောင်းသဖြင့်၊ အကောင်းလည်း ဖြစ်၏။ တံ (ကမ္မံ)-ဟိတသာဓု၊ ထိုကောင်းမှုကို၊ ဝေ-အားဖြင့်၊ ပရမဒုက္ကရံ-အလွန်အမင်း ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်၏။ ဝါ-အလွန်ပြုနိုင်ခဲ၏။

**သုကရံ သာဓုနာ သာဓု၊ သာဓု ပါပေန ဒုက္ကရံ၊
ပါပံ ပါပေန သုကရံ၊ ပါပမရိယေဟိ ဒုက္ကရံ။**

သာဓုနာ-သူတော်ကောင်းသည်။ သာဓု-ကောင်းသောအမှုကို၊ သုကရံ

သာဓု။ ။ ဂါထာ၌ ဆန်းကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ်လာ၍ “သာဓုဉ္စ”ဟု ဖြစ်ရသည်။ အနက်ပေးရာ၌ကား “ဆန်းကြောင့်ပိုလျှံ၊ ယင်းပဒံ၊ ချန်၍နက်ပေးပါ”နှင့်အညီ ဆန်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့်နိဂ္ဂဟိတ်ကို ချန်၍ မူလပုဒ်ရင်းအတိုင်း ပေးရသည်။

ဓမ္မ. ၄-၂, ၉၉။ ။ ထို၌ ပထမပါဒ ဒုတိယပါဒကိုလည်း နောက်၂ပါဒကဲ့သို့ နိယမ၊ အနိယမထည့်၍ “(ယာနိ ကမ္မာနိ-အကြင်အကုသိုလ်ကံတို့သည်။) အသာဓုနိ-မကောင်းကုန်သည်လည်းကောင်း၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ အဟိတာနိ ၁-စီးပွားမဟုတ်ကုန်သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောန္တိ၊ တာနိ ကမ္မာနိ-ထိုအကုသိုလ်ကံတို့ကို) သုကရာနိ-လွယ်ကူစွာ ပြုအပ်ကုန်၏”ဟု ပေးစေ၏။

သုကရံ သာဓုနာ သာဓု။ ။ သုကရံ သာဓုနာ သာဓုတိ အတ္တနော ပရေသဉ္စ ဟိတံ သာဓေတိတိ သာဓု၊ သမ္မာပဋိပန္နော။ တေန သာဓုနာ သာရိပုတ္တာဒိနာ သာဝကေန ပစ္စေကဗုဒ္ဓေန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန အညေန ဝါ လောကီယသာဓုနာ သာဓု သုန္ဒရံ ဘဒ္ဒကံ အတ္တနော ပရေသဉ္စ ဟိတာဝဟံ သုကရံ သုဓေန ကာတုံ သက္ကာ-ဥဒါနဌ-၂၈၉၊ သာရတ္ထ-၃, ၄၁၅။

လွယ်ကူစွာ ပြုအပ်၏။ ဝါ-ပြုလွယ်၏။ ပါပေန-သူယုတ်မာသည်။ သာဓု-ကို၊ ဒုက္ကရံ-ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်၏။ ဝါ-ပြုနိုင်ခဲ၏။ ပါပေန-သည်။ ပါပံ-မကောင်းမှုကို၊ သုကရံ-၏။ ဝါ-၏။ အရိယေဟိ-အရိယာသူတော်ကောင်းတို့သည်။ ပါပံ-ကို၊ ဒုက္ကရံ-မပြုအပ်၊ မပြုနိုင်။

အထ-ထိုမှနောက်၌၊ ဒေဝဒတ္တော-သည်။ ဥပေါသထဒိဝသေ-ဥပုသ်နေ၌၊ အတ္တနော-၏။ ပရိသာယ-ပရိသတ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ဧကမန္တံ-တစ်ခုသော အရပ်အဖို့၌၊ နိသီဒိတွာ-၍။ “ယဿ-အကြင်အရှင်အား၊ ပဉ္စ-၅မျိုးကုန်သော၊ ဣမာနိ ဝတ္ထုနိ-ဤဝတ္ထုတို့သည်။ ခမန္တိ-နှစ်သက်ကုန်၏။ [မောင်-၂၊ ၂၅သုတ်အလို “ယဿ-အကြင်အရှင်၏ စိတ်၌။ . . ခမန္တိ-အလိုရှိကုန်၏။ ဝါ-နှစ်သက်ခြင်းကို ဖြစ်စေကုန်၏”ဟု ပေး-မောင်နိ-၁၊ ၂၀၈။] သော-ထိုအရှင်သည်။ သလာကံ-ဝါးခြမ်းကို၊ ဝါ-စာရေးတံကို၊ (မဲလိပ်ကို)၊ ဂဏှတု-ယူလော။” ဣတိ ဝတ္တာ၊ ပဉ္စသတေဟိ-ငါးရာကုန်သော၊ ဝဇ္ဇိပုတ္တကေဟိ-ဝဇ္ဇိမင်းတို့၏ သားဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ-ဝဇ္ဇိတိုင်း သားဖြစ်ကုန်သော၊ နဝကေဟိ-ငယ်ကုန်သော၊ အပ္ပကတညူဟိ-ပညတ်တော် မူအပ်ပြီးသော သိက္ခာပုဒ်ကို မသိနားမလည်ကုန်သော ရဟန်းတို့သည်။ သလာကာယ-ကို၊ ဝါ-ကို၊ ဂဟိတာယ-ယူအပ်သော်၊ သံဃံ-ကို၊ ဘိန္ဒိတွာ-ခွဲ၍၊ တေ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ အာဒါယ-ခေါ်ယူ၍၊ ဂယာသီသံ-ဂယာသီသကျောက် ဖျာသို့၊ အဂမာသိ-သွားပြီ။ တဿ-ထိုဒေဝဒတ်၏။ တတ္ထ-ထိုဂယာသီသကျောက်ဖျာသို့၊ ဂတဘာဝံ-သွားသည်၏အဖြစ်ကို၊ သုတွာ-ကြားတော်မူ၍၊ သတ္တာ-သည်။ တေသံ ဘိက္ခုနံ-တို့ကို၊ အာနယနတ္ထာယ-ခေါ်ဆောင်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဒွေ-၂ပါးကုန်သော၊ အဂ္ဂသာဝကေ-တို့ကို၊ ပေသေသိ-စေလွှတ်တော်မူပြီ။ တေ-ထိုအဂ္ဂသာဝကတို့သည်။ တတ္ထ-ထိုဂယာသီသကျောက်ဖျာသို့၊ ဂန္ဒာ-ပြီး၍၊ အာဒေသနာပါဠိဟာရိယာနုသာသနိယာ စေဝ-အာဒေသနာ ပြာဠိဟာနှင့် တကွဖြစ်သော အနုသာသနီဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဆန့်ကျင်ဘက်

အာဒေသနာပါဠိဟာရိယာနုသာသနိယာ။ ။ အာဒေသနာပါဠိဟာရိယ၊ အနုသာသနိပါဠိဟာရိယ၊ ဣဒ္ဓိပါဠိဟာရိယအားဖြင့် ပါဠိဟာရိယ၃မျိုး ရှိ၏။ ထိုတွင် သူတစ်ပါးစိတ်ကို သိ၍ ဟောပြောညွှန်ပြကြောင်းတန်ခိုးသည် အာဒေသနာပါဠိဟာ

ကို ပယ်ရှားနိုင်သော ညွှန်ပြဟောပြောခြင်းနှင့် တကွဖြစ်သော သွန်သင်ဟောပြော ဆုံးမခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဣဒ္ဓိပါဠိဟာရိယာနုသာသနိယာ စ-တန်ခိုးပြာဠိ ဟာနှင့်တကွဖြစ်သော အနုသာသနီဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ပယ်ရှားနိုင်သော တန်ခိုးနှင့်တကွဖြစ်သော သွန်သင်ဟောပြောဆုံးမခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ အနုသာသန္တာ-သွန်သင်ဟောပြော ဆုံးမကုန်လျက်၊ တေ-ထို

ရိယမည်၏။ ရိုးရာတရားဟော၍ ဆုံးမခြင်းသည် အနုသာသနီပါဠိဟာရိယမည်၏။ တန်ခိုးအမျိုးမျိုးပြခြင်းသည် ဣဒ္ဓိပါဠိဟာရိယမည်၏။ ထိုတွင် အရှင်သာရိပုတြာ၏ ပါဠိဟာရိယသည် အာဒေသနာပါဠိဟာရိယနှင့် အနုသာသနီပါဠိဟာရိယတည်း။ အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်၏ ပါဠိဟာရိယကား ဣဒ္ဓိပါဠိဟာရိယနှင့် အနုသာသနီပါဠိဟာရိ ယတည်း။

ဆက်ဥးအံ့- ထိုရဟန်းငါးရာတို့သည် အဂ္ဂသာဝကအရှင်မြတ်၂ပါးတို့၏ တရား ကြောင့် သောတာပန်ဖြစ်ကြောင်းကို ဝိ-၄, ၃၆၃၌ ဆို၏။ ဒီ. ၄-၁, ၃၂၃၌ကား အရှင်သာရိပုတြာ၏ တရားနာရသဖြင့် သောတာပန်တည်၍ အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်၏ တရားနာရသဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်၌ တည်သည်ဟု ဆို၏။ ဒီဃဘာဏကနှင့် ခန္ဓက ဘာဏကတို့၏ အလိုကြောင့် ထိုသို့ အဆိုကွဲပြားရသည်ဟု မှတ်ရာ၏။ (သာရတ္ထ- ၃, ၄၁၆၊ သီဇီသစ်-၂, ၄၁၃)

ဝိဂ္ဂဟ။ ။ တဿ တဿ စိတ္တာစာရံ အာဒိဿ အာဒိဿ+ဒေသနာ အာဒေ- သနာ(ဝဇီရ-၅၃၃)။ အာဒိဿတိ ဧတာယာတိ အာဒေသနာ-သူတစ်ပါးစိတ်ဖြစ်ပုံကို ညွှန်ပြကြောင်းတန်ခိုး၊ ပဋိပက္ခ-ဆန့်ကျင်ဘက်တို့ကို၊ ဟရတီတိ-ပယ်ရှားတတ်သော ကြောင့်၊ ပဋိဟာရိယံ (တစ်နည်း) ပစ္ဆာ ဟရိတဗ္ဗံ ပဝတ္ထေတဗ္ဗန္တိ ပဋိဟာရိယံ-နောက်၌ ဖြစ်စေအပ်သော တန်ခိုး၊ ပဋိဟာရိယမေဝ ပါဠိဟာရိယံ (တစ်နည်း) ပဋိဟာရိယေ+ ဘဝံ ပါဠိဟာရိယံ-ဣဒ္ဓိ, အာဒေသနာ, အနုသာသနီဟူသော ပဋိဟာရိယ၃ပါး အပေါင်း၌ ဖြစ်သော(ပါဝင်သော) တစ်ပါးပါးသောတန်ခိုး၊ (တစ်နည်း) ပဋိဟာရိ- ယေ+ဇာတံ ပါဠိဟာရိယံ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ပယ်ရှားတတ်သော စတုတ္ထဈာန်နှင့် အရဟတ္တမဂ်၌ (စတုတ္ထဈာန်နှင့် အရဟတ္တမဂ်ကြောင့်) ဖြစ်သောတန်ခိုး၊ (တစ်နည်း) ပဋိဟာရိယတော+အာဂတံ ပါဠိဟာရိယံ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ပယ်ရှားတတ်သော စတုတ္ထဈာန်နှင့် အရဟတ္တမဂ်မှ လာသောတန်ခိုး(မူလဋီ-၁, ၈၊ နိဘာ-၁, ၄၁၉ စ သည်)။

အာဒေသနာ စ+သာ+ပါဠိဟာရိယံ စာတိ အာဒေသနာပါဠိဟာရိယံ၊ အနု-

ရဟန်းတို့ကို၊ အမတ်-အမြိုက်ရေအေး၊ မသေဆေးကို၊ ပါယေတွာ-သောက်
 စေ၍၊ ဝါ-တိုက်ကျွေး၍၊ အာဒါယ-ခေါ်ယူ၍၊ အာကာသေန-ကောင်းကင်
 ခရီးဖြင့်၊ အာဂမိသု-ကြွလာတော်မူကြကုန်ပြီ။ ကောကာလိကောပိ-ကော-
 ကာလိကသည်လည်း၊ “အာဝုသော ဒေဝဒတ္တ-ငါ့ရှင်ဒေဝဒတ်၊ ဥဋ္ဌေဟိ-
 ထလော၊ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေဟိ-တို့သည်၊ တေ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ နိတာ-
 ခေါ်ဆောင်သွားအပ်ကုန်ပြီ၊ “တေ- သင်၏၊ ဘိက္ခု-တို့ကို” ဟုလည်း ပေးကြသေး၏။
 ရှေ့နား၌ “တေ ဘိက္ခု အာဒါယ” ဟုရှိသဖြင့် စဉ်းစားပါ။ မယာ-သည်၊ တံ-သင့်
 ကို၊ ‘အာဝုသော-ငါ့ရှင်၊ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေ-တို့ကို၊ မာ ဝိဿာသိ-
 အကျွမ်းမဝင်နှင့်၊ ကုတိ-သို့၊ ဝုတ္တော နနု-ပြောဆိုအပ်ခဲ့သည်မဟုတ်လော?
 သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာ-တို့သည်၊ ပါပိစ္ဆာ-ယုတ်မာသော အလိုရှိကုန်၏၊
 ပါပိကာနံ-ယုတ်မာကုန်သော၊ ကုစ္ဆာနံ-အလိုတို့၏၊ ဝသံ-အလိုသို့၊ ဂတာ-
 လိုက်ကုန်၏။” ကုတိ ဝတ္တာ၊ ဇဏ္ဍုကေန-ဒူးဖြင့်၊ ဟဒယမဇ္ဈေ-နှလုံးသား၏

သာသတိ ဧတာယာတိ အနုသာသနီ-ဆုံးမကြောင်းတရား(ပါစိယော-၅၁၄၊ စူဘာ-
 ၃၈၅)။ အာဒေသနာပါဠိဟာရိယေန+သဟိတာ+အနုသာသနီ အာဒေသနာပါဠိ-
 ဟာရိယာနုသာသနီ-သူတစ်ပါးစိတ်ဖြစ်ပုံကို ညွှန်ပြကြောင်း တန်ခိုးပြာဠိဟာနှင့် တကွ
 ဖြစ်သော သွန်သင်ဆုံးမခြင်း-ဆုံးမကြောင်းတရား(ဝိမတိ-၂၊ ၂၅၄)။ (တစ်နည်း)
 အာဒေသနာပါဠိဟာရိယေန+သံယုတ္တာ+အနုသာသနီ အာဒေသနာပါဠိဟာရိယာနု-
 သာသနီ-သူတစ်ပါးစိတ်ဖြစ်ပုံကို ညွှန်ပြကြောင်း တန်ခိုးပြာဠိဟာနှင့် ယှဉ်သော
 သွန်သင်ဆုံးမခြင်း-ဆုံးမကြောင်းတရား(ဝဇီရ-၅၃၃)။

ဒွန်လည်းပြုသင့်။ ။ ပရဿ စိတ္တံ ဥ တွာ ကထနံ အာဒေသနာပါဠိဟာရိယံ၊
 ကေဝလံ ဓမ္မဒေသနာ အနုသာသနီပါဠိဟာရိယံ၊ တဒုဘယံ ဓမ္မိ ကထာ နာမ၊ တာယ
 ထေရော ဩဝဒိ(ဝိမတိ-၂၊ ၂၅၄)”ဟူသော အဖွင့်၌ တဒုဘယံကို ကြည့်၍ အနု-
 သာသနီနောင် ပါဠိဟာရိယပုဒ်အကျေကြိကာ “အာဒေသနာပါဠိဟာရိယံ စ+အနု-
 သာသနီ စ အာဒေသနာပါဠိဟာရိယာနုသာသနီ-သူတစ်ပါးစိတ်ဖြစ်ပုံကို ညွှန်ပြ
 ကြောင်း တန်ခိုးပြာဠိဟာ၊ သွန်သင်ဆုံးမကြောင်းတန်ခိုးပြာဠိဟာ”ဟု ဒွန်သမာသ်
 ပြုသင့်သည်။ ကုဒ္ဓိပါဠိဟာရိယာနုသာသနီယာကိုလည်း “ကုဒ္ဓိ ဧဝ+ပါဠိဟာရိယံ
 ကုဒ္ဓိပါဠိဟာရိယံ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ပယ်ရှားတတ်သောတန်ခိုး-တန်ခိုးပြာဠိဟာ(ဝဇီ
 ရ-၅၃၃)”ဟု ပြုပြီးနောက် အာဒေသနာပါဠိဟာရိယာနုသာသနီအတိုင်း ဆက်ပါ။

တည်ရာ ရင်အလယ်၌၊ ပဟရိ-တိုက်ပြီ၊ တဿ-ထိုဒေဝဒတ်၏၊ တတ္ထေဝ-ထို အရပ်၌ပင်၊ ဥဏှိ-ပူသော၊ လောဟိတံ-သွေးသည်၊ မုခတော-ခံတွင်းမှ၊ ဥက္ကိ- အန်ထွက်ပြီ။ ပန-ဆက်ဥးအံ့၊ ဘိက္ခုသံဃပရိဝုတံ-ရဟန်းအပေါင်း ခြံရံအပ် သော၊ ဝါ-အပ်လျက်၊ အာကာသေန-ကောင်းကင်ခရီးဖြင့်၊ အာဂစ္ဆန္တံ-ကြွလာ သော၊ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ-အရှင်သာရိပုတ္တရာကို၊ ဒိသွာ-၍၊ ဘိက္ခု-တို့ သည်၊ အာဟံသု-လျှောက်ကုန်ပြီ၊ (ကိ)၊ “ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား! အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော-သည်၊ ဂမနကာလေ-ကြွသွားရာအခါ၌၊ အတ္တဒုတိယော-မိမိ ဟူသော ပါးမြောက်အဖော်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဂတော-ကြွသွားပါပြီ၊ ဣဒါနိ- ၌၊ မဟာပရိဝါရော-များသောအခြံအရံရှိသည်၊ (ဟုတွာ-၍) အာဂစ္ဆန္တော- ကြွလာလသော်၊ ဝါ-ကြောင့်၊ သောဘတိ-တင့်တယ်ပါ၏။” ဣတိ-ပြီ၊ သတ္ထာ- သည်၊ “ဘိက္ခဝေ-တို့! ဣဒါနေဝ-၌ပင်၊ သာရိပုတ္တော-သည်၊ န သောဘတိ- တင့်တယ်သည်မဟုတ်သေး၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ တိရစ္ဆာနယောနိယံ-တိရစ္ဆာန်မျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တကာလေပိ-ဖြစ်ရာအခါ၌လည်း၊ မယံ-၏၊ ပုတ္တော-သားဖြစ်သော သာရိ ပုတြာသည်၊ မမ-၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ အာဂစ္ဆန္တော-လာလသော်၊ သောဘိယေဝ- တင့်တယ်ခဲ့သည်သာ။” ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-ပြီး၍၊ “ဟောတိ |ပေ၊ ဉာတိဘိ” တိ- ဟူသော၊ ဣဒံ ဇာတကံ-ကို၊ ကထေသိ။

**ဟောတိ သီလဝတံ အတ္ထော၊ ပဋိသန္တာရပုတ္တိနံ၊
 လက္ခဏံ ပဿ အာယန္တံ၊ ဉာတိသံဃပုရက္ခတံ၊
 အထ ပဿသိမံ ကာဠု၊ သုဝိဟီနံ ဉာတိဘိ။**

သီလဝတံ-ချမ်းသာကြောင်း ကောင်းသောအကျင့်ရှိကုန်သော၊ ပဋိ- သန္တာရပုတ္တိနံ-ဓမ္မပဋိသန္တာရ အာမိသပဋိသန္တာရဟူသော အသက်မွေးမှုရှိ ကုန်သော၊ (ပဏ္ဍိတာနံ-စဉ်းစားမြော်မြင်၊ ပညာရှင်တို့၏)၊ အတ္ထော-အရှိန်မြင့် လျက်၊ တိုးတက်ကြီးပွားခြင်းသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်ရရိုးသာ၊ ဓမ္မတာတည်း၊ (ဘဒ္ဒေ-သားကြီးရွှေသွေး၊ လူကလေး၏၊ မွေးသည့်မိခင်၊ အို...ရှင်မ! ဉာတိ- သံဃပုရက္ခတံ- ငါးရာရံခြေ ဆွေတော်မျိုးတော်တို့သည် ယုံကြည်ကိုးစား ရှေ့ ကထားအပ်သည်ဖြစ်၍၊ အာယန္တံ-မိဘဌာနီ၊ ငါတို့ဆီကို လာနေသော၊

လက္ခဏံ-ခေါင်ဆောင်ကောင်းပီလှသည့်၊ သားကြီးလက္ခဏကို၊ ပဿ- ဆီးကြို
 ဂုဏ်ပြု၊ ကြည့်ရှုစမ်းပါလော၊ (ဘဒ္ဒေ-သားဆိုးသမီးဆိုး၊ မပြစ်ရိုးမို့၊ တိုး၍
 အားသစ်၊ အောင့်ကာချစ်ရ၊ အို...န့မ!) အထ-သားကြီးဂုဏ်ပြု၊ ကြည့်ရှုပြီး
 ရာ၊ ထိုအခါမှနောက်၌၊ ဉာတိဘိ-ငါးရာရံခြွေ၊ ဆွေတော်မျိုးတော်တို့သည်၊
 သုဝိဟီနံ- မပြန်တမ်း သေခြင်းဖြင့် အကြွင်းမဲ့ စွန့်ပစ်အပ်ခဲ့သည်သာဖြစ်သော၊
 (တစ်နည်း) ဉာတိဘိ-တို့မှ၊ သုဝိဟီနံ-ကောင်းစွာ ယုတ်လျော့ခဲ့သည်သာ
 ဖြစ်သော၊ ဣမံ ကာဠိ-ခေါင်းဆောင်လက္ခဏာ၊ အရှင်းကွာသည့်၊ ဤသမင်အ၊
 သားဖျင်းမောင်ကာဠကို၊ ပဿသိ-သားဖျင်းနောင်ရေး၊ အားကုန်တွေးကာ၊
 ရှုစမ်းပါဥပလော။

ပုန-တစ်ဖန်၊ ဘိက္ခုဟိ-တို့သည်၊ “ဘန္တေ! ဒေဝဒတ္တော-သည်၊ ဒွေ-
 ကုန်သော၊ အဂ္ဂသာဝကေ-တို့ကို၊ ဥဘောသု-၂ဖက်ကုန်သော၊ ပဿေသု-
 နံပါးတို့၌၊ နိသီဒါပေတွာ-ထိုင်စေ၍၊ ‘ဗုဒ္ဓလိဋ္ဌာယ-မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ စမ္ပယံ
 ခြင်းဖြင့်၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေဿာမိ-ဟောအံ့၊’ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ တုမှာကံ-
 ရှင်တော်ဘုရားတို့၏၊ အနုကိရိယံ-အတုလိုက်၍ ပြုအပ်သော အမူအရာကို၊
 ကရောတိ ကိရ-ပြုသတဲ့” ဣတိ ဝုတ္တေ၊ “ဘိက္ခုဝေ! ဣဒါနေဝ-၌သာ၊ န
 မဟုတ်သေး၊ ပုဗ္ဗေဝိ-၌လည်း၊ ဧသ(ဧသော)-ဤဒေဝဒတ်သည်၊ မမ-၏၊
 အနုကိရိယံ-ကို၊ ကာတံ-ငှာ၊ ဝါယမိ-အားထုတ်ခဲ့ဖူးပြီ၊ ပန-သို့သော်လည်း၊ န
 သက္ခိ-မစွမ်းနိုင်ခဲ့” ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-ပြီး၍၊ အပိ ဝီရက၊ ပေ၊ မတောတိ အာဒိ-
 နာ-အပိဝီရ၊ ပေ၊ မတောအစရှိသည်ဖြင့်၊ ဇာတကံ-ကို၊ ဝတ္တာ-၍၊

**အပိ ဝီရက ပဿေသိ၊ သကုဏံ မဇ္ဈဘာဏကံ၊
 မယူရဂီဝသင်္ကာသံ၊ ပတိ မယံ သဝိဋ္ဌကံ။**

ဝီရက-အရှင်ဝီရက၊ မဇ္ဈဘာဏကံ-သာယာအေးချို၊ ပြောဆိုလေ့ရှိသော၊
 မယူရဂီဝသင်္ကာသံ-ဥဒေါင်းငှက်မင်း၊ လည်ပင်းအဆင်းလို၊ စိမ်းညိုသော
 အဆင်းရှိသော၊ မယံ-ကျွန်မ၏၊ ပတိ-လင်ဖြစ်သော၊ သဝိဋ္ဌကံ-သဝိဋ္ဌကမည်
 သော၊ သကုဏံ-ငှက်ကို၊ အပိ ပဿေသိ-မြင်မိပါသလော။ [လောပစ္စေတ္ထ
 မကာရောဖြင့် အပစ္စည်းကို ဧပြု-ဇာ ၄-၂၊ ၁၃၇။]

**ဥဒကထလစရဿ ပက္ခိနော၊ နိစ္စံ အာမကမစ္ဆဘောဇိနော၊
တဿာနုကရံ သဝိဋ္ဌကော၊ သေဝါလေ ပလိဂုဏ္ဍိတော မတော။**

သဝိဋ္ဌကော-သဝိဋ္ဌကသည်။ ဥဒကထလစရဿ-ရေရောကုန်းပါ၊ သွား
လာလှည့်လည်နိုင်သော၊ နိစ္စံ-အမြဲ၊ အာမကမစ္ဆဘောဇိနော-ငါးစိမ်းကို စား
လေ့ရှိသော၊ တဿ ပက္ခိနော-ငါ့ကဲ့သို့သော ထိုငှက်မျိုး၏၊ အနုကရံ (အနု-
ကရောန္တော)-အတုလိုက်၍ ပြုလသော်၊ ဝါ-အတုလိုက်၍ ပြုခြင်းကြောင့်၊
သေဝါလေ-မှော်ထံ၌၊ ပလိဂုဏ္ဍိတော-ထက်ဝန်းကျင် ရစ်ပတ်အပ်သည်။
(ဟုတ္တာ)၊ မတော-သေလေပြီ။

အပရာပရေသုပိ-အခြား၊အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဒိဝသေသု-နေ့တို့
၌၊ တထာနုဂ္ဂပမေဝ-ထိုအကြောင်းအရာအား လျော်သည်သာဖြစ်သော၊ ကထံ-
ကို၊ အာရဗ္ဗ- အကြောင်းပြု၍၊ အစာရိ၊ပေ၊ ဝိရောစသီတိ ဧဝမာဒီနိ-အစာရိ
၊ပေ၊ ဝိရောစသီ ဤသို့အစရှိသော၊ ဇာတကာနိ-တို့ကို၊ ကထေသိ-ပြီ။

**အစာရိ ဝတာယံ ဝိတုဒံ ဝနာနိ၊ ကဋ္ဌင်္ဂရုက္ခေသု အသာရကေသု၊
အထာ'သဒါ ခဒိရံ ဇာတသာရံ၊ ယတ္ထ'ဗ္ဗိဒါ ဂရုဠော ဥတ္တမဂီ။**

ဝနာနိ-အကာသက်သက်၊ နှစ်မဖက်သည့်၊ လက်ပံပင်လို၊ တောသစ်ပင်
မျိုးတို့ကို၊ ဝိတုဒံ-(ဝိတုဒန္တော)-ခေါက်လျက်၊ ဝါ-ထိုးဖောက်လျက်၊ အသာရ-
ကေသု-အကာချည်းပြည့်၊ အနှစ်မရှိကုန်သော၊ ကဋ္ဌင်္ဂရုက္ခေသု-ထင်း၏ အဖို့
ဖြစ်သော သစ်ပင်တို့၌၊ ဝါ- ထင်းဆိုက်ဖို့သစ်ပင်တို့၌၊ အယံ (တံ)- ခုခါအော်
မြည် ဤသင်သည်။ အစရိ ဝတ-သင်တို့မျိုးရိုး၊ ဘိုးဘေးဟိုဘက်၊ အဆက်ဆက်
က၊ စ၍မှန်စွာ၊ ဝမ်းစာရှာလျက်၊ လှည့်လည်ကျက်စားခဲ့လေပြီ။ အထ-အနှစ်
မယှဉ်၊ သစ်ပင်တို့မှာ၊ ရှာဖွေခဲ့ရာ၊ ထိုအခါမှနောက်၌၊ (ယော) ဂရုဠော-
ကျွန်ုပ်ရောင်းရင်း၊ အကြင်အဆွေတော်ငှက်မင်းသည်။ ဥတ္တမဂီ-အမြတ်အင်္ဂါ၊
ဥဒါဝါ-ရတနာကို၊ ယတ္ထ-အကြင်ရှားပင်၌၊ အဗ္ဗိဒါ- ရိုက်ခွဲခဲ့လေပြီ။ [ဘိဒဓာတ်၊

အစရိ။ ။ အဇူတနိ ဩဝိဘတ်ကို ဣပြု။ ဆန်းကြောင့် ကွစိ ဓာတုဖြင့် စ၌ ဒီယ
ပြု၍ ဂါထာတွင် “အစာရိ”ဟု ရှိသည်။ [အစာရိ ဝတာယန္တိ အစရိ ဝတ အယံ-ဇာ
ဋ္ဌာ ၂၊ ၁၄၉။]

အဇ္ဇတနီအာဝိဘတ်၊ (သော ဂရုဋ္ဌော-ကျွန်ုပ်ရောင်းရင်း၊ ထိုအဆွေတော် ငှက် မင်းသည်) ဇာတသာရံ- အခေါက်ပင်ပွ၊ မာလှကျစ်လစ်၊ ဖြစ်သောအနှစ် ရှိသော၊ (တံ) ခဒိရံ-ထိုရှားပင်သို့၊ အာသဒါ- အမှတ်မထား၊ မသိငြားလည်း၊ ငယ်စဉ်တည်းက၊ စ၍မှန်စွာ လာရောက်ခဲ့ပေပြီ။ [အာ+သဒ+အဇ္ဇတနီ အာ]

လသီ စ တေ နိပ္ပလိတာ၊ မတ္တကော စ ပဒါလိတော၊

သဗ္ဗာ တေ ဖာသုကာ ဘဂ္ဂါ၊ အဇ္ဇ ခေါ တံ ဝိရောစသိ။

တေ-သင်၏။ လသီ စ-ဥးနှောက်သည်လည်း၊ နိပ္ပလိတာ-ကွဲထွက်ပြီ။ မတ္တကော စ-ဥးထိပ်ကိုလည်း၊ ပဒါလိတော-နင်းခွဲအပ်ပြီ၊ တေ-သင်၏။ သဗ္ဗာ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ဖာသုကာ-နံရိုးတို့ကိုလည်း၊ ဘဂ္ဂါ-မှန်မှန်ညက်ညက်၊ ချိုး ဖျက်နင်းချေအပ်ကုန်ပြီ၊ အဇ္ဇ ခေါ-ယနေ့တော့၊ တံ-သင်သည်၊ ဝိရောစသိ- စံပယ်ပါပေ၏။ ဝါ-လှပါပေ၏။

ပုန-ဖန်၊ “ဒေဝဒတ္တော-သည်၊ အကတညူ-သူတစ်ပါးတို့ ပြုထားအပ်ဖူး သော ကျေးဇူးကို မသိတတ်” က္ကတိ-ဤသို့သော၊ ကထံ-ကို၊ အာရဗ္ဗ-၍၊ “အကရမ္မသ ပေ၊ ဇီဝသီ” တိအာဒိနိ-အကရမ္မသ ပေ၊ ဇီဝသီအစရှိကုန်သော၊ ဇာတကာနိ ကထေသိ။

အကရမ္မသ တေ ကိစ္စံ၊ ယံ ဗလံ အဟုဝမ္မသေ၊

မိဂရာဇ နမော တုတ္ထု၊ အပိ ကိစ္စိ လဘာမသေ။

ယံ ဗလံ-အကြင်စွမ်းအားသည်၊ အဟုဝါ-ရှိပါပြီ၊ (တေန ဗလေန-ထို

အဟုဝမ္မသေ။ ။ “အဟုဝါ+မ္မသေ”ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ “အဟုဝါ”သာ လိုရင်းတည်း၊ “မ္မ”ကား အတိတတ္ထဇောတကနိပါတ်ပုဒ်၊ သေကား ဂါထာပူဇဏနိပါတ်ပုဒ်တည်း၊ အဟုဝါ၌ အဇ္ဇတနီအာဝိဘတ်(ဇာ. ၄-၃, ၂၅၊ မောဂ်. နိ-၂, ၃၅၀)၊ (တစ်နည်း) ဟိယုတ္တနီအာဝိဘတ်တည်း။ (ရူ-၂၉၅၊ မောဂ်နိ-၂, ၃၅၀၊ ရူဘာ-၂, ၃၂၂)

နိတိဓာတု-၃၉၂။ ။ ထို၌ “(က) အဟုဝါ+အမ္ပံ+သေ၊ (ခ) အဟု+အမ္ပံ+သေ”ဟု ပုဒ်ဖြတ်ပုံ ၂မျိုးပြ၏။ (ခ)အလို ဝ-လာ၍ ရုပ်ပြီးစေရမည်။ ဇာ. ၄-၃, ၂၅ကို မှီ၍ ကြံဟန်တူသည်၊ ထိုအလို “အမ္ပံ (အမှာကံ)-ငါတို့၏၊ ယံ ဗလံ-သည်၊ အဟုဝါ၊ အဟု- ရှိခဲ့ပါပြီ၊ (တေန ဗလေန-ဖြင့်) တေ ကိစ္စံ အကရမ္မ”ဟု ပေးပါ။

စွမ်းအားဖြင့်) တေ-၏။ ကိစ္စံ-ကိစ္စကို အကရမ္မ- ပြုခဲ့ပါကုန်ပြီ၊ မိဂရာဇ-သား တို့သနင်း ခြင်္သေ့မင်း၊ တေ-သင့်အား၊ နမော-ရိုခိုးခြင်းသည်၊ အတ္ထု-ဖြစ်ပါစေ သတည်း၊ ကိစ္စိ အပိ-တစ်စုံတစ်ခုကိုလည်း၊ လဘာမသေ-ရလိုပါကုန်၏။

မမ လောဟိတဘက္ခဿ၊ နိစ္စံ လုဒ္ဓါနိ ကုဗ္ဗတော၊

ဒန္တန္တရဂတော သန္တော၊ တံ ဗဟံ ယမ္ပိ ဇီဝသိ။

လောဟိတဘက္ခဿ-အသွေးကို သောက်စားလေ့ရှိသော၊ နိစ္စံ-အမြဲ၊ လုဒ္ဓါနိ-ကြမ်းကြုတ်သော အမှုတို့ကို၊ ကုဗ္ဗတော-ပြုလုပ်နေသော၊ မမ-ငါ၏၊ ဒန္တန္တရဂတော-သွားအကြား၌ ရောက်ပြီးသည်၊ သန္တော-ဖြစ်ပါလျက်၊ ယံ ဇီဝသိ-အကြင်အသက်ရှင်၏၊ တံပိ-ထိုအသက်ရှင်ခြင်းသည်သော်မှလည်း၊ (အသက် ရှင်တာတောင်မှလည်း)၊ ဗဟံ-များလှပြီ။

ပုန-တစ်ဖန်၊ အဿ-ထိုဒေဝဒတ်၏၊ ဝဓာယ-သတ်ခြင်းငှာ၊ ပရိ-သက္ကနံ- အားထုတ်ခြင်းကို၊ အာရပ္ပ-၍၊ “ဉာတမေတံ၊ ပေ၊ ဖလ”န္တိအာဒီနိ-ကုန်သော၊ ဇာတကာနိ ကထေသိ။

အကရမ္မသ တေ ။ ။ “အကရမ္မသေ+တေ”ဟု တည်၍ သုတ်ကြီးဖြင့် ဧကို အ-ပြု(ရူဘာ-၂၊ ၂၉၇)၊ အကရမ္မသေ၌ “အကရမ္မ+သေ”ဟု ပုဒ်ခွဲ၍ ဟိယုတ္တနိမှာ ဝိဘတ်၊ သေကာရာဂမော အာချာတနာမေဟိ(နီတိ-၁၁၀၂)သုတ်ဖြင့် သေလာဟု လည်းကောင်း “အကရ+မ္မသေ”ဟု ခွဲ၍ ဟိယုတ္တနိ “မ္မသေ”ဝိဘတ်ဟုလည်းကောင်း နီတိဓာတု-၂၇၂၌ ဆို၏။

သေ (၅) မျိုး ။ ။ သေ ၅မျိုးကို ပုံစံနှင့်တကွ အကျဉ်းချုပ်၍ ပြပါဦးမည်။ ထို ၅မျိုးမှာ-

- (၁) ပဒါဝယဝသေ= တွံ ကမ္မံ ကုရုသေ ။ [ကုရုသေ၌ သေဝိဘတ်၊]
- (၂) အပဒါဝယဝသေ= ဝဒေမသေ။ [မဝိဘတ် သေအာဂုံ၊]
- (၃) အနေကန္တ ပဒါဝယဝသေ= ဘဝါမသေ။ [မဝိဘတ် သေအာဂုံဟုလည်းကောင်း၊ အာမသေဝိဘတ်ဟုလည်းကောင်း နှစ်မျိုးယူနိုင်သည်၊]
- (၄) သောသဒ္ဓတ္ထသေ= ဧသေသေ။ [ဧသော၊ သောနှင့် အနက်တူ၊]
- (၅) အာဒေသသေ= အကရမ္မသ၊ ဩက္ကန္တာမသိ။ [သေ၌ ဧကို အစဉ်အတိုင်း အ-ပြုပုံနှင့် ကု-ပြုပုံ၊] အကျယ်ကို နီတိဓာတု-၁၇၁၊ ၁၇၂၌ ရှု။

ဉာတမေတ် ကုရုဂံဿ၊ ယံ တံ သေပဏ္ဍိ သိယျသိ၊
အညံ သေပဏ္ဍိ ဂစ္ဆာမိ၊ န မေ တေ ရုစ္စတေ ဖလံ။

သေပဏ္ဍိ-ယမနေပင်! [သိရိမန္တာနိ ပဏ္ဏာနိ ယဿာတိ သေပဏ္ဍိ၊ သိရိ+ပဏ္ဏ+ဤ၊ သိရိကို သေပြု၊ အာလုပ်သိကြောင့် ဣ၌ ရသပြု။] တံ-သင်သည်။ ယံ သိယျသိ-အကြင်ကိုယ်တိုင် ခြွေချ၏။ တံ-ဤကိုယ်တိုင် ခြွေချပုံကို၊ ကုရုဂံဿ-ဒရယ်သည်။ [ကုယံ ရံတိတိ ကုရုဂေ၊ ကု+ရဂိ+ဏ၊ ရ၏ အ-ကို ဥပြု(ဓာန်ဋီ-၆၁၉)၊ ဓမ္မဂါနိ-၁၊ ၄၅၌ အကျယ်ရေးခဲ့ပြီ။] ဉာတံ-(ဘေးသို့မရောက်၊ ပင်အောက် တည့်တည့်၊ ချတတ်၏ဟု) သိအပ်ပြီ၊ ဝါ-နားလည်အပ်ပြီ၊ (တစ်နည်း) ဧတံ-ဤကိုယ်တိုင်ခြွေချပုံသည်။ ကရုဂံဿ-ဒရယ်၏(စိတ်၌)၊ ဉာတံ-ထင်ရှားပါပြီ၊ ဝါ-ရှင်းပါပြီ၊ မေ-ငါ့အား၊ တေ-သင်၏၊ ဖလံ-အသီးသည်၊ န ရုစ္စတေ-မနှစ်သက်တော့၊ သေပဏ္ဍိ-ယမနေပင်! အညံ-အခြားသစ်ပင်သို့၊ ဂစ္ဆာမိ-သွားတော့အံ့။

ပုနဒိဝသေ-နောက်တစ်နေ့၌ “ဒေဝဒတ္တော-သည်၊ လာဘသက္ကာရတော စ-လာဘ်၊ ပူဇော်သက္ကာရလည်းကောင်း၊ သာမညတော စ-ရဟန်း၏ ဖြစ်ကြောင်း ဈာန် မဂ် ဖိုလ်တရားလည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့) ဥဘတော-၂ မျိုးတို့ မှ၊ ပရိဟိနော-ယုတ်လျော့ပြီ။” ဣတိ-ဤသို့၊ ကထာသု-စကားတို့သည်၊ ပဝတ္တမာနာသု-ဖြစ်ကုန်လသော်၊ “ဘိက္ခဝေ-တို့! ဣဒါနေဝ-ပင်၊ ဒေဝဒတ္တော-

သိယျသိ။ ။ ဤပုဒ်သည် “သိ+ယ+သေ၊ (တစ်နည်း) သာ+ယ+သေ၊ (တစ်နည်း) သိရ+ယ+သိ၊ (တစ်နည်း) သော (အန္တကမ္မ-အဆုံးပြုခြင်းအနက်)+ယ+သေ၊ [ကွစိ ဓာတုဖြင့် ဩကို ဣပြု။]”ဟု ၄မျိုး ဖြစ်နိုင်၏။ သောဓာတ်ဟူသော အဆိုကား ရှေးဟောင်းသဒ္ဒါကျမ်းများ၊ ဓာတ်ကျမ်းများ၏ အဆိုမဟုတ်၊ ဝီလုံ၏ အဆိုတည်း။ သိယျသိကို “ဝိသိက္ခမလော ဟောသိ(ဇေ. ၄-၁, ၁၉၀)”ဟုဖွင့်ရာ ဝိသိက္ခမလော၌ ဝိသိက္ခကို “ဝိ+သရ+တ၊ (တစ်နည်း) ဝိ+သိ+တ”ဟု ၂မျိုးယူကြပုံကို ထောက်လျှင် သရဓာတ်၊ အက္ခေပ(ပစ်ပယ်ခြင်းအနက်)၊ ယပစ္စည်း၊ သိဝိဘတ်၊ ဓာတွန်ရ်ကို ချေ၊ ယဒွေဘော်လာဟု ကြံသင့်သည်။ သရဓာတ်သည် သဒ္ဒါကျမ်း၊ ဓာတ်ကျမ်း၌ အထင်အရှားရှိသဖြင့် သဒ္ဒါကျမ်း၊ ဓာတ်ကျမ်း၌ မလာသော သိရဓာတ်ကြံခြင်းထက် သရဓာတ်ကြံခြင်းက ပိုကောင်းသည်။ အကြွင်းကို ဓမ္မဂါနိ-၁၊ ၄၅၌ ရေးခဲ့ပြီ။

သည်။ ပရိဟိနော-ဆုတ်ယုတ်သည်။ န-မဟုတ်သေး၊ ပုဗ္ဗေပိ-၌လည်း၊ ဧသ (ဧသော)-ဤဒေဝဒတ်သည်။ ပရိဟိနောယေဝ-ဆုတ်ယုတ်ခဲ့ဖူးသည်သာ။” က္ကတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-ပြီး၍၊ “အက္ခိ၊ပေ၊ ထလမိ စာ”တိက္ကတိ အာဒိနိ -ကုန်သော၊ ဇာတကာနိ-တို့ကို၊ ကထေသိ။

**အက္ခိ ဘိန္နာ ပဋေဋ နဋ္ဌော၊ သခိဂေဟေ စ ဘဏ္ဍနံ၊
ဥဘတော ပဒုဋ္ဌာ ကမ္မန္တာ၊ ဥဒကမိ ထလမိ စ။**

အက္ခိ-မျက်စိတို့သည်။ ဘိန္နာ-ကွဲကုန်ပြီ။ ပဋေဋ-အပေါ်၍အဝတ်သည်။ နဋ္ဌော-ပျောက်ပြီ (တဝ-သင်၏။ ဘရိယာယ) စ-ဇနီးသည်လည်း၊ သခိဂေဟေ-သူငယ်ချင်းမ တစ်ယောက်၏ အိမ်၌၊ ဘဏ္ဍနံ-ခိုက်ရန်ကို၊ (ကတံ-ပြုအပ်ပြီ၊ ဝါ-ခိုက်ရန်ပြုသဖြင့် ကြိမ်ဒဏ်၊ငွေဒဏ် အပေးခံရပြီ)။ ဥဒကမိ-ရေ၌လည်း ကောင်း၊ ထလမိ စ-ကုန်း၌လည်းကောင်း၊ ဥဘတော-၂ဌာနတို့၌၊ (တဝ-သင်၏။) ကမ္မန္တာ-အမှုတို့သည်၊ ပဒုဋ္ဌာ-ပျက်စီးကုန်ပြီ။

ဧဝံ-ဤသို့၊ ရာဇဂဟေ-၌၊ ဝိဟရန္တောဝ-နေတော်မူစဉ်ပင်၊ ဒေဝဒတ္တံ အာရဗ္ဗ၊ ဗဟူနိ-များစွာကုန်သော၊ ဇာတကာနိ-တို့ကို၊ ကထေတွာ-၍၊ ရာဇဂဟတော-မြို့၊ သာဝတ္ထိ-မြို့သို့၊ ဂန္တာ-၍၊ ဇေတဝနေ-မည်သော၊ ဝိဟာရေ-၌၊ ဝါသံ-နေတော်မူခြင်းကို၊ ကပ္ပေသိ-ပြုတော်မူပြီ။ ဒေဝဒတ္တောပိ-သည်လည်း၊ နဝ မာသေ-၉ လတို့ပတ်လုံး၊ ဂိလာနော-မကျန်းမာသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပစ္ဆိမေ-နောက်ဆုံးဖြစ်သော၊ ကာလေ-အခါ၌၊ သတ္တာရံ-ကို၊ ဒဠကာမော-ဖူးမြင်ခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ ဟုတွာ၊ အတ္တနော-၏၊ သာဝကေ-တပည့်တို့ကို၊ “အဟံ-သည်၊ သတ္တာရံ-ကို၊ ဒဠကာမော-၏၊ တံ-ထိုမြတ်စွာဘုရားကို၊ မေ-ကို၊ ဒသေထ-ဖူးမြင်စေကြလော၊ ဝါ-ပြုကြလော၊” က္ကတိ အာဟ။ “တွံ-သည်၊ သမတ္ထကာလေ-စွမ်းနိုင်သူ၏အခါ၌၊ ဝါ-စွမ်းနိုင်ရာအခါ၌၊ သတ္တာရာ-နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ ဝေရီ-ရန်သူ သည်၊ ဟုတွာ၊ အစရိ-လှည့်လည်နေထိုင်ခဲ့ပြီ၊ မယံ-တို့သည်၊ တတ္ထ-ထို မြတ် စွာဘုရားဆီသို့၊ န နေသာမ-မပို့ဆောင်ပေးနိုင်ပါကုန်။” က္ကတိ ဝုတ္တေ၊ “မံ-ကို၊ မာ နာသေထ-မဖျက်ဆီးပါကုန်နှင့်၊ မယာ-သည်၊ သတ္ထရိ-မြတ်စွာဘုရား ၌၊ အာယာတော-ရန်ငြိုးကို၊ ကတော-ပြုအပ်ပြီ၊ ပန-သို့သော်လည်း၊ သတ္ထု-

၏။ မယိ-ငါ၌၊ ကေသဂ္ဂမတ္ထောပိ-ဆံဖျားမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ အာယာတော-သည်၊ နတ္ထိ။ ဟိ-မှန်၊ သော ဘဂဝါ-သည်။

ဝဓကေ ဒေဝဒတ္တမိ၊ စောရေ အင်္ဂုလိမာလကေ။

ဓနပါလေ ရာဟုလေ စ၊ သဗ္ဗတ္ထ သမမာနသောတိ

ဝဓကေ-မိမိကိုလုပ်ကြံသတ်ဖြတ်သော၊ ဒေဝဒတ္တမိ-ဒေဝဒတ်၌လည်းကောင်း၊ စောရေ-တောပုန်းလှဆိုးကြီးဖြစ်သော၊ အင်္ဂုလိမာလကေ-အင်္ဂုလိမာလ၌လည်းကောင်း၊ ဓနပါလေ-ဓနပါလမည်သော နာဠာဂိရိဆင်၌လည်းကောင်း၊ ရာဟုလေ စ-သားတော်ရာဟုလာ၌လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၌၊ သမမာနသော-တူမျှသော စိတ်ရှိတော်မူ၏။ ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီး၍၊ [ဣတိတစ်ပုဒ်အကျေကြံ၊] “မေ-ကို၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဒဿေထ-ပြပေးကြပါလော့” ဣတိ-သို့ ပုနပျုန်-အဖန်ဖန်အထပ်ထပ်၊ ယာစိ-တောင်းပန်ပြီ။

အထ-ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုဒေဝဒတ်ကို၊ တေ-ထိုတပည့်တို့သည်၊ မဗ္ဗကေန-ညောင်စောင်းငယ်ဖြင့်၊ အာဒါယ-ဆောင်ယူ၍၊ နိက္ခမိသု-ထွက်ခဲ့ကုန်ပြီ။ တဿ-ထိုအရှင်ဒေဝဒတ်၏၊ အာဂမနံ-လာခြင်းကို၊ သုတ္တာ၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ သတ္ထု-အား၊ အာရောစေသု-လျှောက်ကုန်ပြီ၊ (ကိ?)၊ “ဘန္တေ! ဒေဝဒတ္ထော-

သော ဟိ ဘဂဝါ ။ ။ ဟိကို ဒဠိကရဏ၊ ဣတိကို ဟေတုအနက်ကြံ၍ ပေးခဲ့သည်။ ဟိကို ကာရဏအနက်ဟောယူ၍ “(ကသွာ-အဘယ်ကြောင့်၊ သတ္ထု-၏၊ မယိ-၌၊ ကေသဂ္ဂမတ္ထောပိ-သော၊ အာယာတော-သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိညာယတိ-သိအပ်သနည်း?) ဟိ (ယသွာ)-အကြင်ကြောင့်၊ သော ဘဂဝါ-သည်၊ ဝဓကေ၊ ပေ ၊ သမမာနသော-၏၊ ဣတိ (တသွာ)-ထိုကြောင့်၊ (ထိုသို့ သတ္တဝါအားလုံးတို့၌ တူမျှသော စိတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သတ္ထု-၏၊ မယိ-၌၊ ကေသဂ္ဂမတ္ထောပိ-သော၊ အာယာတော-သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိညာယတိ-သိအပ်၏၊ ဣတိ-ထိုကြောင့်၊ (ထိုသို့ မြတ်စွာဘုရား၏ ရန်ငြိုးမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ ‘မေ-ကို၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဒဿေထ-ကုန်၊’ ဣတိ-သို့၊ ပုနပျုန်-ထပ်၊ ယာစိ-ပြီ” ဟုလည်း ပေးနိုင်သည်။ ၂၃၂-လုံးတွင် “သမမာနသောတိ”၌ ဣတိကို သိလေသနည်းစသည်အရ ၂၃၂ပေး၊ သို့မဟုတ် ဣတိတစ်လုံးအကျေကြံ။

သည်။ တုမှာကံ-ရှင်တော်ဘုရားတို့ကို၊ ဒဿနတ္ထာယ-ဖူးမြင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ အာဂစ္ဆတိ ကိရ-လာသတဲ့။” က္ကတိ (အာရောစေသံ)။ “ဘိက္ခဝေ! သော-ထို ဒေဝဒတ်သည်။ တေန အတ္တဘာဝေန-ထိုအတ္တဘောဖြင့်၊ မံ-ကို၊ ပဿိတုံ-ဖူး မြင်ခြင်းငှာ၊ ဝါ-ဖူးမြင်ခွင့်ကို၊ န လဘိဿတိ-ရလိမ့်မည်မဟုတ်။” က္ကတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ ဒေဝဒတ္တော-သည်။ ပဉ္စန္ဒ-ကုန်သော၊ ဝတ္ထုနံ-တို့ကို၊ အာယာစိ- တကာလတော-တောင်းသူ၏အခါမှ၊ ဝါ-တောင်းရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ပုန- ဖန်၊ ဗုဒ္ဓံ-ကို၊ ဒဠု-ဖူးမြင်ခြင်းငှာ၊ ဝါ-ခွင့်ကို၊ န လဘတိ ကိရ-မရတော့ဘူးတဲ့၊ အယံ-ဤသို့ဖူးခွင့်မရနိုင်ခြင်းသည်။ ဓမ္မတာ-ထုံးစံတည်း။ “ဘန္တေ! အသုက- ဌာနံ အသုကဌာနဉ္စ-ဤမည်ဤမည်သော အရပ်သို့လည်း၊ အာဂတော- ရောက်လာပြီ။” က္ကတိ-လျှောက်ကုန်ပြီ။ “ယံ-အကြင်အမှုကို၊ (ကာတံ)၊ က္ကစ္ဆတိ- အလိုရှိ၏။ တံ-ထိုအမှုကို၊ ကရောတု-ပြုပါစေ၊ သော-ထိုဒေဝဒတ်သည်။ မံ- ကို၊ ပဿိတုံ-ငှာ၊ ဝါ-ကို၊ န လဘိဿတိ-ရလိမ့်မည် မဟုတ်။” က္ကတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ “ဘန္တေ! က္ကတော-ဤဇေတဝန်ကျောင်းမှ၊ ယောဇနမတ္တံ-တစ်ယူ ဇနာအတိုင်းအရှည်ရှိသောအရပ်သို့၊ အာဂတော-ရောက်လာပါပြီ၊ အမ- ယောဇနံ-ယူဇနာဝက်ရှိသောအရပ်သို့၊ (အာဂတော)၊ ဂါဝုတံ-တစ်ဂါဝုတ်ရှိ သော အရပ်သို့၊ (အာဂတော)၊ ဘန္တေ! ဇေတဝနပေါက္ခရဏီသမိပံ-ဇေတဝန် ရေကန်အနီးသို့၊ အာဂတော-ပါပြီ။” က္ကတိ-ပြီ။ “အန္တောဇေတဝန်-ဇေတဝန် ကျောင်းတွင်းသို့၊ သစေပိ ပဝိသတိ-အကယ်ပင်ဝင်ဥူးတော့၊ (ဧဝံ သတိပိ- သော်လည်း)၊ မံ-ကို၊ ပဿိတုံ-ငှာ၊ ဝါ-ကို၊ နေဝ လဘိဿတိ-မဟုတ်။” က္ကတိ- ဤသို့မိန့်တော်မူပြီ။ ဒေဝဒတ္တံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-ခေါ်ယူ၍၊ အာဂတာ-လာကုန် သော တပည့်တို့သည်။ ဇေတဝနပေါက္ခရဏီတီရေ-ဇေတဝန်ရေကန်၏ ကမ်း နား၌၊ မဉ္ဇံ-ညောင်စောင်းကို၊ ဩတာရေတွာ-အောက်သို့ ရောက်စေ၍၊ ဝါ- ချ၍၊ ပေါက္ခရဏီ-ရေကန်သို့၊ နှာယိတုံ-ရေချိုးခြင်းငှာ၊ ဩတရိသု-သက်ဆင်း ကုန်ပြီ၊ ဒေဝဒတ္တောပိ-သည်လည်း၊ မဉ္ဇတော-မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ-ထ၍၊ ဥဘော-၂ဖက် ကုန်သော၊ ပါဒေ-ခြေတို့ကို၊ ဘူမိယံ-မြေ၌၊ ဌပေတွာ-ထား၍၊ နိသီဒိ-ထိုင်ပြီ။ ပါဒါ-တို့သည်၊ ပထဝီ-သို့ ပဝိသိသု-ဝင်ကုန်ပြီ။ သော-ထိုဒေဝဒတ်သည်၊ အနု- က္ကမေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ ယာဝ ဂေါပ္ပကာ-မျက်စိတိုင်အောင်၊ ယာဝ ဇဏ္ဍကာ-

ဒူးဆစ်တိုင်အောင်၊ ယာဝ ကဋီတော-ခါးတိုင်အောင်၊ ယာဝ ထနတော-နို့တိုင် အောင်၊ ယာဝ ဂီဝတော-လည်ပင်းတိုင်အောင်၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ ဟနုကဋီက- သာ-မေးရိုး၏၊ ဘူမိယံ-မြေ၌၊ ပဝိဋ္ဌကာလေ-ဝင်ရာအခါ၌၊ “ဣမေဟိ ၊ ပေ ၊ ဥပေမိ”တိ-ဣမေဟိ ၊ပေ၊ ဥပေမိဟူသော၊ ဣမံ ဂါထံ-ကို၊ အာဟ-ရွတ်ဆိုပြီ။

**ဣမေဟိ အဋ္ဌိဟိ တမဂ္ဂပုဂ္ဂလံ၊ ဒေဝါတိဒေဝံ နရဒမ္မသာရထိံ
သမန္တစက္ခု သတပုညလက္ခဏံ၊ ပါဏေဟိ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဥပေမိ။**

အဂ္ဂပုဂ္ဂလံ-ကမ္ဘာအလုံးတွင်၊ အသာဆုံးပုဂ္ဂိုလ်လည်း ဖြစ်တော်မူပေ ထသော၊ ဒေဝါတိဒေဝံ- နတ်အပေါင်းတို့၏၊ ဥးခေါင်းညွတ်လျှိုး၊ ခိုကိုးရာအစစ်၊ နတ်မင်းလည်းဖြစ်တော်မူပေထသော၊ နရဒမ္မသာရထိံ- ဆုံးမရန်ကြံ၊ များဗိုလ် ပုံကို၊ စုံလင်စွာသင်ပေးလျက်၊ ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမတော်မူပေထသော၊ သမန္တစက္ခု-ကြွင်းမဲ့ဥသံ့၊ အလုံးစုံကို၊ အကုန်သိမြင်၊ သဗ္ဗညုဉာဏ်ရှင်လည်း ဖြစ်တော်မူပေထသော၊ သတပုညလက္ခဏံ-ရာပေါင်းများစွာ၊ ဘုန်းသမ္ဘာ ကြောင့်၊ ကောင်းစွာမြင့်ကြွယ်၊ တင့်တယ်သော လက္ခဏာလည်းရှိတော်မူပေ ထသော၊ တံ ဗုဒ္ဓံ- တု၍မနိုင်၊ ပြိုင်၍မရ၊ ကမ္ဘာထိပ်ခေါင်၊ ထိုနောင်တော်မြတ် ဘုရားကို၊ ဣမေဟိ အဋ္ဌိဟိ-အသားတွေပျောက်၊ အရေခြောက်သဖြင့်၊ မျက် မှောက်ထင်စွာ၊ ဤဥရာသော အရိုးတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဣမေဟိ ပါဏေဟိ- မငြိမ်လှုပ်လှက်၊ ချုပ်ပျက်ခါနီးဖြစ်သော ဤအသက်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သရဏံ-ဥးတင်ကျန၊ ဖူးချင်လှလည်းမရတော့ပါ၊ ကိုးကွယ်ရာ ဟူ၍သာလျှင်၊ ဥပေမိ-အပြစ်ရှိသမျှ၊ သတိရသဖြင့်၊ အာမဝန္တံ၊ အကုန်ခံ၍၊ အတန်တန်ဆည်း ကပ်ခဲ့ပါသည်ဘုရား။

ဣဒံ ဌာနံ-ဤအကြောင်းအရာကို၊ ဒိသွာ-မြင်တော်မူ၍၊ တထာဂတော- သည်၊ ဒေဝဒတ္တံ-ကို၊ ပဗ္ဗာဇေသိ ကိရ-ရဟန်းပြုပေးတော်မူခဲ့သတဲ့။ ဟိ-ချဲ့ဥး အံ့၊ သော-ထိုဒေဝဒတ်သည်၊ သစေ န ပဗ္ဗဇိဿ-အကယ်၍ ရဟန်းမပြုခဲ့အံ့၊ ဂိဟိ-လူဝတ်ကြောင်သည်၊ ဟုတွာ၊ ဘာရိယံ-ဝန်လေးသော၊ (ကြီးလေးသော)၊ ကမ္မဗ္ဗ-ကံကိုလည်း၊ အကရိဿ-ပြုရာ၏၊ အာယတိံ-နောင်အခါ၌၊ ဘဝနိဿရ- ဏပစ္စယံ-ဘဝမှ ထွက်မြောက်ခြင်း၏ အကြောင်းကို၊ (ဘဝမှ ထွက်မြောက်

ကြောင်းနိဗ္ဗာန်၏ အကြောင်းကို) ကာတုံ-ငှာ၊ န သက္ခိဿ-မစွမ်းနိုင်ရာ၊ စ ပန-ဆက်ဥးအံ့၊ ဝါ-အန္ဓယကား၊ ပဗ္ဗဇိတွာ-ရဟန်းပြုပြီး၍၊ ဘာရိယံ-သော၊ ကမ္မံ-ကို၊ ကိဉ္ဇာပိ ကရိဿတိ-အကယ်၍ကား ပြုလတ္တံ့၊ (တထာပိ-ထိုသို့ပင် ပြုပါသော်လည်း) အာယတိံ-၌၊ ဘဝနိဿရဏပစ္စယံ-ကို၊ ကာတုံ-ငှာ၊ သက္ခိဿတိ-စွမ်းနိုင်လတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ မြင်တော်မူခြင်းကြောင့်၊ တံ-ထိုဒေဝဒတ်ကို၊ သတ္တာ-သည်၊ ပဗ္ဗာဇေသိ-ရဟန်းပြုစေတော်မူပြီ။ ဟိ-မှန်၏၊ သော-ထို ဒေဝဒတ်သည်၊ ဣတော-ဤကမ္ဘာမှ၊ သတသဟဿကပ္ပမတ္တကေ-ကမ္ဘာ တစ်သိန်းအထက်၌၊ အဋ္ဌိဿရော နာမ-အဋ္ဌိဿရမည်သော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသည်၊ ဘဝိဿတိ-လိမ့်မည်၊ သော-ထိုဒေဝဒတ်သည်၊ ပထဝီ-သို့ ပဝိသိတွာ-ပြီး၍၊ အဝီစိမိ-အဝီစိငရဲ၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ဖြစ်ပြီ။ ပန-ဆက်ဥးအံ့၊ နိစ္စလေ- လောကဓံကြောင့်၊ တုန်လှုပ်ခြင်းရှိတော်မမူသော၊ ဗုဒ္ဓေ-၌၊ အပရဇ္ဈဘာဝေန- ပြစ်မှားခဲ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နိစ္စလောဝ-လှုပ်ရှားခြင်းမရှိသည်သာ၊ ဟုတွာ၊ ပစ္စတူတိ-ကျက်ပါစေဟူ၍၊ ဝါ-ကျက်ပါစေဟူသော အနေဖြင့်၊ [“ပစ္စတိ”ဟု မူကွဲ ရှိ၏၊ “ပစ္စတိ-ကျက်ရ၏”ဟုပေး။] ယောဇနသတိကေ-ယူဇနာတစ်ရာရှိသော၊ အန္တောအဝီစိမိ-အဝီစိငရဲအတွင်း၌၊ အဿ-ထိုဒေဝဒတ်၏၊ ယောဇနသတု- ဗေဓမေဝ-ယူဇနာတစ်ရာအမြင့်ရှိသည်သာဖြစ်သော၊ သရိရံ-ကိုယ်သည်၊ နိ- ဗ္ဗတ္တိ-ပြီ။ သီသံ-ဥး ခေါင်းသည်၊ ယာဝ ကဏ္ဍသက္ခလိတော-နားအခေါင်းတိုင် အောင်၊ ဝါ-နားတွင်းတိုင်အောင်၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ အယကပလ္လံ-သံအိုးကင်းသို့ ပါဝိသိ-ဝင်ပြီ၊ ပါဒါ-ခြေတို့သည်၊ ယာဝ ဂေါပူကာ-ဖမျက်တိုင်အောင်၊ ဝါ-ခြေ မျက်စိတိုင်အောင်၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်ဖြစ်သော၊ အယပထဝိယံ-သံမြေကြီး၌၊ ပဝိဋ္ဌာ-ဝင်ကုန်ပြီ၊ မဟာတာလက္ခန္ဓပရိမာဏံ-ကြီးစွာသော ထန်းပင်လုံးအတိုင်း အရှည်ရှိသော၊ (ထန်းပင်လုံးကြီးလောက်ရှိသော)၊ အယသူလံ-သံတံကျင်သည်၊ (သံတံစို့သည်)၊ ပစ္စိမဘိတ္တိတော-အနောက်ဘက်နံရံမှ၊ နိက္ခမိတွာ-ထွက်၍၊ ပိဋ္ဌိမဇ္ဈံ-ကျောအလယ်ကို၊ ဘိန္ဒိတွာ-ဖောက်ခဲ့၍၊ ဥရေန-ရင်ဖြင့်၊ နိက္ခမိတွာ- ၍၊ ပုရိမဘိတ္တိံ-အရှေ့ဘက်နံရံသို့၊ ပါဝိသိ-ဝင်သွားပြီ၊ အပရံ-အခြားသော သံတံကျင်သည်၊ ဒက္ခိဏဘိတ္တိတော-လက်ျာဘက်နံရံမှ၊ နိက္ခမိတွာ၊ ဒက္ခိဏ- ပဿံ-လက်ျာနံပါးကို၊ ဘိန္ဒိတွာ-၍၊ ဝါမပဿေန-လက်ဝဲနံပါးဖြင့်၊ နိက္ခမိတွာ၊

ဥတ္တရဘိတ္တိ-မြောက်ဘက်နံရံသို့၊ ပါဝိသိ-ပြီ၊ အပရံ-အခြားသော သံတံကျင်သည်၊ ဥပရိ-အထက်ဖြစ်သော၊ ကပလ္လတော-သံဒယ်အိုးမှ၊ နိက္ခမိတွာ၊ မတ္တကံ-ဥဒ္ဓိယံကို၊ ဘိန္ဒိတွာ-ဖောက်ခွဲ၍၊ အဓောဘာဂေန-အောက်အဖို့ဖြင့်၊ နိက္ခမိတွာ၊ အယပထဝိ-သံမြေကြီးထဲသို့၊ ပါဝိသိ။ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ သော-ထိုဒေဝဒတ်သည်၊ တတ္ထ-ထိုအဝီစိငရဲ၌၊ နိစ္စလောဝ-လှုပ်ရှားခြင်းမရှိသည်သာ၊ (ဟုတွာ)၊ ပစ္စိ-ကျက်ရပြီ။ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ “ဧတ္တကံ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဌာနံ-အရပ်သို့၊ အာဂစ္ဆန္တော-လာသော၊ ဒေဝဒတ္တော-သည်၊ သတ္တာရံ-ကို၊ ဒဋ္ဌါ-ငှာ၊ ဝါ-ကို၊ အလဘိတွာဝ-မရမူ၍သာလျှင်၊ ပထဝိ-သို့၊ ပဝိဋ္ဌော-ဝင်ပြီ၊ ပထဝိ ပဝိဋ္ဌော-မြေမျိုးပြီ။” ဣတိ-သို့၊ ကထံ-ကို၊ သမုဋ္ဌာပေသံ-ဖြစ်စေကုန်ပြီ။ သတ္တာ-သည်၊ “ဘိက္ခဝေ! ဒေဝဒတ္တော-သည်၊ ဣဒါနေဝ၊ မယိ-ငါဘုရား၌၊ အပရမ္ပိတွာ-ပြစ်မှား၍၊ ပထဝိ-သို့ န ပါဝိသိ-ဝင်သည်မဟုတ်သေး၊ ပုဗ္ဗပိ-၌လည်း၊ ပဝိဋ္ဌော-ယေဝ-ဝင်ခဲ့ဖူးသည်သာ။” ဣတိ-သို့၊ ဝတွာ-၍၊ ဟတ္ထိရာဇကာလေ-ဆင်မင်းဖြစ်ရာအခါ၌၊ မဂ္ဂမုဋ္ဌ-လမ်းခရီး၌ တွေဝေနေသော၊ ဝါ-မျက်စိလည် လမ်းမှားနေသော၊ ပုရိသံ-ကို၊ သမဿာသေတွာ-သက်သာရာ ရစေ၍၊ အတ္တနော-၏၊ ပိဋ္ဌိ-ကျောကုန်းသို့ အာရောပေတွာ-တက်ရောက်စေ၍၊ ဝါ-တင်၍၊ ခေမန္တံ-ဘေးတို့၏ကုန်ရာ အရပ်သို့၊ ဝါ-ဘေးကင်းရာ အရပ်သို့၊ ပါပိတဿ-ရောက်စေသော ဆင်မင်း၏၊ ပုန-ဖန်၊ တိက္ခတ္ထံ-၃ကြိမ်၊ အာဂန္တာ-လာ၍၊ အဂ္ဂဌာနေ-အစွယ်၏ အဖျားအရပ်လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈိမဌာနေ-အစွယ်၏ အလယ်အရပ်လည်းကောင်း၊ မူလေ-အစွယ်၏ အရင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဒန္တေ-အစွယ်တို့ကို၊ ဆိန္ဒိတွာ-ဖြတ်ပြီး၍၊ တတိယဝါရေ-၃ခါမြောက်အကြိမ်၌၊ မဟာ-ပုရိသဿ-ယောက်ျားမြတ်ဖြစ်သော ဘုရားအလောင်းဆင်မင်း၏၊ စက္ခုပထံ-မျက်စိ၏ လမ်းကြောင်းကို၊ ဝါ-မျက်စိမြင်လောက်ရာအရပ်ကို၊ အတိက္ကမန္တဿ-ကျော်လွန်သော၊ တဿ-ထိုယောက်ျား၏၊ ပထဝိ-သို့၊ ပဝိဋ္ဌဘာဝံ-ဝင်သည်၏

ခေမန္တံ။ ။ ဒီယန္တိ ဧတ္ထ ဥပဒ္ဒူပသဂ္ဂါဒယောတိ ခေမော(နီတိသုတ္တ-၃၃၄)၊ ခေမော ဧဝ ခေမန္တံ၊ (တစ်နည်း) ဘယဿ ဒီယနံ ခေမော၊ ခေမော+အန္တော ပရိ-စ္ဆေဒေါ ယဿာတိ ခေမန္တံ-ဘေးကုန်ခြင်းအပိုင်းအခြားရှိသောအရပ်၊-သီဇီသစ်-၂၊ ၁၃၀။

အဖြစ်ကို ဒီပေတုံ-ပြတော်မူခြင်းငှာ၊

အကတညူဿ ပေါသဿ၊ နိစ္စံ ဝိဝရဒဿိနော၊

သဗ္ဗံ စေ ပထဝီ ဒဇ္ဇာ၊ နေဝ နံ အဘိရာဓယေ။

အကတညူဿ-သူတစ်ပါးတို့ ပြုအပ်ဖူးသော ကျေးဇူးကို မသိတတ်သော၊ နိစ္စံ-အမြဲ၊ ဝိဝရဒဿိနော-ရပေါက်ရလမ်းကိုသာ ကြည့်တတ်သော၊ ပေါသဿ-ယောက်ျားအား၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော၊ ပထဝီ-မြေကို၊ စေ(ဝိ) ဒဇ္ဇာ-အကယ်၍ မူလည်း ပေးဥူးတော့၊ (ဧဝံ ဒေန္တောပိ-ဤသို့ပေးပါသော်လည်း၊) နံ-ထို ယောက်ျားကို၊ နေဝ အဘိရာဓယေ-မနှစ်သက်စေနိုင်ရာ၊ ဝါ-မကြည်လင် မရွှင် ပျစေနိုင်ရာ။ **“သဗ္ဗံ စေ ပထဝီ ဒဇ္ဇာတိ သစေဝိ... သကလံ စက္ကဝတ္ထိရန္တံ၊ ဣမံ ဝါ ပန မဟာပထဝီ ပရိဝတ္ထေတွာ ပထဝေါဇံ ဒေဒေယျ(ဇာ. ဋ္ဌ-၁, ၃၄၀)”**ဟူသော အဖွင့်ကို ကြည့်၍ ပထဝီအရ ဌာနျူပစာရအားဖြင့် စကြာမင်းအဖြစ်နှင့် မြေဆီမြေလွှာ မြေဩဇာကိုယူ။]

ဣတိ-ဤသို့သော၊ ဣဒံ ဇာတကံ-ကို၊ ကထေတွာ-ပြီး၍၊ ပုနပိ-တစ်ဖန် လည်း၊ တထေဝ-ထို့အတူပင်၊ ကထာယ-စကားသည်၊ သမုဋ္ဌိတာယ-ဖြစ်လ သော်၊ ခန္တိဝါဒိဘူတေ-ခန္တိဝါဒီရသေ့ဖြစ်၍ဖြစ်ခဲ့သော၊ အတ္တနိ-မိမိ၌၊ အပရရွဏိ- တွာ-ပြစ်မှားခဲ့၍၊ ကလာဗုရာဇဘူတဿ-ကလာဗုမင်းဖြစ်၍ ဖြစ်ခဲ့သော၊ တဿ-ထိုဒေဝဒတ်၏၊ ပထဝီ-သို့၊ ပဝိဋ္ဌဘာဝံ-ကို၊ ဒီပေတုံ-ပြတော်မူခြင်းငှာ၊ ခန္တိဝါဒိဇာတကဉ္စ-ဇာတ်ကိုလည်းကောင်း၊ စူဠဓမ္မပါလဘူတေ-စူဠဓမ္မပါလဖြစ် ၍ ဖြစ်ခဲ့သော၊ အတ္တနိ-၌၊ အပရရွဏိတွာ၊ မဟာပတာပရာဇဘူတဿ-မဟာ- ပတာပမင်းဖြစ်၍ဖြစ်ခဲ့သော၊ တဿ-ထိုဒေဝဒတ်၏၊ ပထဝီ -သို့၊ ပဝိဋ္ဌဘာဝံ- ကို၊ ဒီပေတုံ-ငှာ၊ စူဠဓမ္မပါလဇာတကဉ္စ-ဇာတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ကထေသိ။

ပန-ဆက်၊ ဒေဝဒတ္တေ-သည်၊ ပထဝီ-သို့၊ ပဝိဋ္ဌေ-ဝင်လသော်၊ မဟာ- ဇနော-သည်၊ ပာဋတုဋ္ဌော-ရွှင်လန်းနှစ်သက်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဓဇပဋ္ဌာကက- ဒလိယော-တံခွန်၊ ကုက္ကား၊ ငှက်ပျောပင်တို့ကို၊ ဥဿာပေတွာ-စိုက်ထူစေ၍၊ ပုဏ္ဏယဋ္ဌေ-ရေဖြင့်ပြည့်သော အိုးတို့ကို၊ ဌပေတွာ-တည်ထား၍၊ “နော-ငါတို့ ၏၊ ဝါ-တို့မှာ၊ လာဘာ-လာဘ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ) ဝတ-ဖြစ်လေကုန်စွတကား။”

ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ မဟန္တံ-ကြီးစွာသော၊ ဆဏံ-ပွဲသဘင်ကို၊ အနုဘောတိ-
 ခံစား၏။ တမတ္တံ-ထိုအကြောင်းကို၊ ဘဂဝတော-အား၊ အာရောစေသုံ-ကုန်ပြီ။
 ဘဂဝါ-သည်၊ “ဘိက္ခုဝေ! ဣဒါနေဝ၊ ဒေဝဒတ္တေ-သည်၊ မတေ-သေလသော်၊
 မဟာဇနော-သည်၊ န တုဿတိ-နှစ်သက်သည် မဟုတ်သေး၊ ပုဗ္ဗေပိ-၌လည်း၊
 တုဿိယေဝ-နှစ်သက်ခဲ့ဖူးသည်သာ” ဣတိ ဝတ္တာ၊ သဗ္ဗဇနဿ-အလုံးစုံသော
 လူအပေါင်းသည်၊ ဝါ-၏၊ အပ္ပိယေ-မချစ်အပ်သော၊ စက္ကေ-ကြမ်းတမ်းသော၊
 ဖရုသေ-ရုန်ရင်းသော၊ ဗာရာဏသိယံ-မြို့၌၊ ပိင်္ဂလရညေ နာမ-ပိင်္ဂလမည်သော
 မင်းသည်၊ မတေ-သေလသော်၊ မဟာဇနဿ-၏၊ တုဗ္ဗဘာဝံ-နှစ်သက်သည်၏
 အဖြစ်ကို၊ ဒီပေတုံ-ငှာ၊

သဗ္ဗော ဇနော ဟိသိတော ပိင်္ဂလေန၊ တသ္မိံ မတေ ပစ္စယာ ဝေဒယန္တိ။

ပိယော န တေ အာသိ အကဏှနေတ္ထော၊ ကသ္မာ တုဝံ ရောဒသိ ဒွါရပါလ။

သဗ္ဗော-အလုံးစုံသော၊ ဇနော-လူအပေါင်းကို၊ ပိင်္ဂလေန-မနက်မမှောင်
 ကြောင်သောမျက်လုံးရှိသော ပိင်္ဂလမင်းသည်၊ ဟိသိတော-နှိပ်စက်အပ်ပါပြီ၊
 တသ္မိံ-ထိုပိင်္ဂလမင်းသည်၊ မတေ-သေလသော်၊ ပစ္စယာ-ဝမ်းတွင်းမှာပြည့်၊
 ဝမ်းမြောက်မှုပီတိတို့သည်၊ ဝေဒယန္တိ-အမျိုးအဖုံဖုံ၊ ရင်ဖွင့်၍ ပြောနေပါကုန်၏။
 [စုရာဒိဝိဒဓာတ် အာချာန(ပြောခြင်း)အနက်ဟော(ဓာတွတ္ထ)၊ ပစ္စယာ ဝေဒယန္တိတိ
 ပီတိယော ပဝေဒယန္တိ(ဇ၊ ၄-၂၊ ၂၂၁) ။] တေ-သင်သည်၊ အကဏှနေတ္ထော-
 မနက်မမှောင် ကြောင်သောမျက်လုံးရှိသော ပိင်္ဂလမင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ပိယော-
 ချစ်အပ်သည်၊ အာသိ န-ဖြစ်သလော၊ ဒွါရပါလ-တံခါးစောင့်! ကသ္မာ-
 အဘယ့်ကြောင့်၊ တုဝံ-သင်သည်၊ ရောဒသိ-ငိုနေရသနည်း။

န မေ ပိယော အာသိ အကဏှနေတ္ထော၊ ဘာယာမိ ပစ္စာဂမနာယ တဿ၊

ဣတော ဂတော ဟိသေယျ မစ္စရာဇံ၊ သောဟိသိတော အာနေယျ ပုန ဣဓ။

မေ-ကျွန်တော်မျိုးသည်၊ အကဏှနေတ္ထော-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ပိယော-ချစ်
 အပ်သည်၊ န အာသိ-မဖြစ်ပါ၊ တဿ-ထိုပိင်္ဂလမင်း၏၊ ပစ္စာဂမနာယ-ပြန်လာ
 ခြင်းမှာ၊ ဘာယာမိ-ကြောက်နေပါ၏၊ ဣတော-ဤလူ့ပြည်မှာ၊ ဂတော-သွားလေ
 သူ ပိင်္ဂလမင်းသည်၊ မစ္စရာဇံ-သေမင်းအမည်ရကြသည့် ယမမင်းနှင့် ငရဲထိန်း

အပေါင်းကို၊ ဟိံသေယျ-နှိပ်စက်ရာ၏။ ဟိံသိတော-နှိပ်စက်အပ်သော၊ ဝါ-အနှိပ်စက်ခံရသော၊ သော-ထိုသေမင်းအမည်ရကြသည့် ယမမင်းနှင့် ငရဲထိန်းအပေါင်းသည်၊ (တစ်နည်း) သော-ကို၊ ဟိံသိတော-အပ်သည်၊ (သမာနော-သော်) ပုန-ဖန်၊ ဣဓ-ဤလှူပြည်သို့၊ အာနေယျ-ဆောင်ပို့လိုက်ရာ၏။

ဣတိ-သို့သော၊ ဣဒံ ပိင်္ဂလဇာတကံ-ကို၊ ကထေသိ-ပြီ။ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ သတ္ထာရံ-ကို၊ “ဘန္တေ-ရား၊ ဣဒါနိ-၌၊ ဒေဝဒတ္တော-သည်၊ ကုဟိံ-အဘယ်အရပ်၌၊ နိဗ္ဗတ္တော-ဖြစ်ပါသနည်း” ဣတိ ပုစ္ဆိသု။ “ဘိက္ခဝေ-တို့၊ အဝိစိမဟာနိရယေ-အဝိစိငရဲကြီး၌၊ (နိဗ္ဗတ္တော-ဖြစ်ပြီ)” ဣတိ-ဤသို့မိန့်တော်မူပြီ။ “ဘန္တေ၊ ဣဓ-ဤပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌၊ တပုန္နော-ပူပန်လျက်၊ ဝိစရိတ္တာ-လှည့်လည်၍၊ ပုန-ဖန်၊ ဂန္ဓာ-သွား၍၊ တပုနဋ္ဌာနေယေဝ-ပူပန်သောအရပ်၌သာလျှင်၊ နိဗ္ဗတ္တော-ဖြစ်ရပြီ” ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ကုန်ပြီ။ “ဘိက္ခဝေ၊ အာမ-အိမ်း၊ ပဗ္ဗဇိတာ ဝါ-ရှင်ရဟန်းတို့သည်သော်လည်း၊ ဟောန္တု-ဖြစ်ကြပါစေ၊ ဂဟဋ္ဌာ ဝါ-အိမ်၌တည်သူ လူဝတ်ကြောင်တို့သည်သော်လည်း၊ (ဟောန္တု)၊ ပမာဒ-ဝိဟာရိနော-မေ့လျော့သဖြင့် နေလေ့ရှိသူတို့သည်၊ ဥဘယတ္ထ-ပစ္စုပ္ပန် တမလွန် ၂တန်သော ဘဝ၌၊ တပုန္နိယေဝ-ပူပန်ရကုန်သည်သာ” ဣတိ ဝတ္တာ-၍၊ “ဣဓ တပုတိ ၊ ပေ ၊ ဒုဂ္ဂတိံ ဂတော”တိ-ဟူသော၊ ဣမံ ဂါထံ အာဟ။

**ဣဓ တပုတိ ပေစ္စ တပုတိ၊ ပါပကာရီ ဥဘယတ္ထ တပုတိ၊
ပါပံ မေ ကတန္တိ တပုတိ၊ ဘိယျော တပုတိ ဒုဂ္ဂတိံ ဂတော။**

ပါပကာရီ-မကောင်းမှုကို ပြုသူသည်၊ ဣဓ-ဤပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌၊ တပုတိ- ပူပန်ရ၏။ ပေစ္စ-တမလွန်ဘဝ၌၊ တပုတိ-၏။ ဥဘယတ္ထ-ပစ္စုပ္ပန် တမလွန် ၂တန်သော ဘဝ၌၊ တပုတိ-၏။ မေ-ငါသည်၊ ပါပံ-မကောင်းမှုကို၊ ကတံ-ပြုအပ်မိလေစွ၊ ဣတိ-ဤသို့ တွေး၍၊ တပုတိ-၏။ ဒုဂ္ဂတိံ-ဒုဂ္ဂတိံသို့၊ ဂတော-ရောက်သည်၊ (သမာနော-သော်) ဘိယျော-လွန်စွာ၊ တပုတိ-၏။

တတ္ထ-ထိုဂါထာ၌၊ ဣဓ တပုတိတိ-ကား၊ ဣဓ-ဤလောက၌၊ ကမ္မတပုနေန-ကံကြောင့် ပူပန်ခြင်းဟူသော၊ (ကံကို အကြောင်းပြု၍ ပူပန်ခြင်းဟူသော)။

ဒေါမနဿမတ္တေန-ဒေါမနဿမျှဖြင့်၊ (စိတ်ဆင်းရဲခြင်းမျှဖြင့်)၊ တပွတိ-ပူပန်ရ၏။ ပေစ္စာတိ-ကား၊ ပရလောကေ ပန-နောက်လောက၌ကား၊ ဝါ-တမလွန်လောက၌ကား၊ ဝိပါကတပွနေန-အကျိုးကြောင့် ပူပန်ရခြင်းဟူသော၊ (အကျိုးကို အကြောင်းပြု၍ ပူပန်ရခြင်းဟူသော)၊ အတိဒါရုဏေန-အလွန် ကြမ်းတမ်းသော၊ အပါယဒုက္ခေန-အပါယ်၌ ဆင်းရဲခြင်းအားဖြင့်၊ (အပါယ်၌ ဖြစ်သော ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း၊ စိတ်ဆင်းရဲခြင်းအားဖြင့်)၊ တပွတိ-၏။ ပါပကာရိတိ-ကား၊ နာနပုကာရဿ-သော၊ ပါပဿ-ကို၊ ကတ္တာ-ပြုတတ်သူသည်၊ [တပွတိ၌ စပ်၊] ဥဘယတ္တာတိ-ကား၊ ဝုတ္တပုကာရေန-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ ဣမိနာ တပွနေန-ဤပူပန်ရခြင်းအားဖြင့်၊ ဥဘယတ္ထ-ပစ္စုပ္ပန် တမလွန် ၂တန်သော ဘဝ၌၊ တပွတိ နာမ-ပူပန်ရသည် မည်၏၊ ပါပံ မေတိ-ကား၊ ဟိ-မှန် ၏၊ သော-ထိုမကောင်းမှုကို ပြုအပ်ခဲ့ပြီးသူသည်၊ ကမ္မတပွနေန-ကံကြောင့် ပူပန်ရခြင်းအားဖြင့်၊ (ကံကို အကြောင်းပြု၍ ပူပန်ရခြင်းအားဖြင့်)၊ တပွန္တော-ပူပန်လသော်၊ [တပွတိ ၌စပ်၊] မေ-ငါသည်၊ ပါပံ-မကောင်းမှုကို၊ ကတံ-ပြုအပ်မိလေစွ၊ ဣတိ-ဤသို့ တွေး၍၊ တပွတိ-၏၊ တံ-ထိုကံကို အကြောင်းပြု၍ ပူပန်ရခြင်းသည်၊ အပုမတ္တကံ-နည်းသောအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ တပွနံ-ပူပန်ရခြင်းတည်း၊ ပန-အဖို့တစ်ပါးကား၊ ဝိပါကတပွနေန-အကျိုးကြောင့် ပူပန်ရခြင်းအားဖြင့်၊ (အကျိုးကို အကြောင်းပြု၍ ပူပန်ရခြင်းအားဖြင့်)၊ တပွန္တော-ပူပန်လသော်၊ ဘိယျောလွန်စွာ၊ တပွတိ-၏၊ ဒုဂ္ဂတိံ-ဒုဂ္ဂတိသို့၊ ဂတော-ရောက်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အတိ-ဖရသေန-အလွန်ကြမ်းတမ်းသော၊ တပွနေန-ပူပန်ရခြင်းအားဖြင့်၊ အတိဝိယ-အလွန်အကဲသာလျှင်၊ တပွတိ-၏၊ ဣတိ-ဤတွင် ဂါဏာအဖွင့် အပြီးတည်း။

ဂါဏာပရိယောသာနေ-၌၊ ဗဟူ-တို့သည်၊ သောတာပန္နာဒယော-တို့သည်၊ အဟေသံ-ကုန်ပြီ၊ ဒေသနာ မဟာဇနဿ သာတ္ထိကာ ဇာတာ-ပြီ၊ ဣတိ-ဤတွင် ဒေဝဒတ္တဝတ္ထုအပြီးတည်း။

ဒေဝဒတ္တဝတ္ထုဘာသာဋီကာ ပြီး၏။

၁၃-သုမနာဒေဝိဝတ္ထုဘာသာဇီကာ

ဣဝ နန္ဒတိ ကုမံ ဓမ္မဒေသနံ သတ္တာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော၊ သုမနဒေဝိ-
သုမနဒေဝိကို၊ အာရဗ္ဗ ကထေသိ။

ဟိ-ချဲ့ဦးအံ့၊ သာဝတ္ထိယံ-၌၊ ဒေဝသိကံ-နေ့စဉ်နေ့တိုင်း၊ အနာထပိဏ္ဍိ-
ကဿ-၏။ ဂေဟေ-အိမ်၌၊ ဒွေ ဘိက္ခုသဟဿာနိ-ရဟန်း ၂ထောင်တို့သည်၊
ဘုဉ္ဇန္တိ-ဆွမ်းဘုဉ်းပေးကုန်၏။ တထာ-ထို့အတူ၊ မဟာဥပါသိကာယ-မြတ်သော
ဥပါသိကာမဖြစ်သော၊ ဝိသာခါယ-၏။ (ဂေဟေ-၌၊ ဒွေ ဘိက္ခုသဟဿာနိ-
တို့သည်၊ ဘုဉ္ဇန္တိ-ကုန်၏။) သာဝတ္ထိယံ-၌၊ ယော ယော-အကြင်အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်
သည်၊ ဒါနံ-အလှူကို၊ ဒါတုကာမော-ပေးလှူခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ ဟောတိ-
၏။ သော သော-ထိုထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဥဘိန္နံ-၂ယောက်ကုန်သော၊ တေသံ-ထို
အနာထပိဏ်၊ ဝိသာခါတို့၏။ ဩကာသံ-အခွင့်ကို၊ လဘိတွာဝ-ရ၍သာ၊ ဝါ-
ရမ္မသာ၊ ကရောတိ-၏။ ကိ ကာရဏာ-အဘယ်အကြောင်းကြောင့်နည်း၊
“တုမှာကံ-တို့၏၊ ဒါနဂုံ-လှူဖွယ်ဝတ္ထုကို စွန့်ကြပေးကမ်းရာ ဌာနသို့၊ ဝါ-အလှူ
မဏ္ဍပ်သို့၊ အနာထပိဏ္ဍိကော ဝါ-သည်လည်းကောင်း၊ ဝိသာခါ ဝါ-
သည်လည်းကောင်း၊ အာဂတာ-လာကုန်သလော?” ဣတိ ပုစ္ဆိတွာ-၍၊ “န
အာဂတာ-မလာကုန်၊” ဣတိ-ဤသို့၊ ဝုတ္တေ-ပြောအပ်သော်၊ သတသဟသံ-

ဒါနဂုံ။ ။ ဒီယတီတိ ဒါနံ၊ (လှူဖွယ်ဝတ္ထု)၊ ဒါနံ အဂ္ဂိယတိ ဝိသာဇီယတိ ဧတ္ထာတိ
ဒါနဂုံ၊ [ဒါန+အဂ္ဂ+ဏာ] (တစ်နည်း) ဒါနံ ဝဏ္ဏန္တိ ဧတ္ထာတိ ဒါနဂုံ-အလှူကို ခံယူရာဌာန၊
[ဒါန+ဝဟ+ကွိ+အံဇီ-၃, ၂၈၈။] ဒါနံ အဇေတိ ဝစ္ဆတိ ဧတ္ထာတိ ဒါနဂုံ-အလှူ၏ တည်
ရာဌာန၊ [ဒါန+အဇ+ဏာ၊ အဂ္ဂသဒ္ဓါ၊ ပတိဌာနအနက်၊-ဇာဇီ-၁, ၇၈။]

အနာထပိဏ္ဍိကော ဝါ ဝိသာခါ ဝါ။ ။ “အနာထပိဏ္ဍိကော ဝါ ဝိသာခါ ဝါ”
သည် ဝါကျဒွန်တည်း၊ ဝါကျဒွန်၏ ကြိယာ၌ ဧကဝုဇ်၊ ဗဟုဝုဇ် ဖျါးလုံး ရှိနိုင်သည်၊
ကတ္တား၊ ကံက ဧကဝုဇ်ရှိပါလျက် ကြိယာက အစိတ်ကို ငဲ့၍ ဗဟုဝုဇ်ဖြစ်နေလျှင်
“အင်္ဂါသိတသင်္ချာ”တည်း၊ ကတ္တားကံလည်း ဧကဝုဇ်ဖြစ်၍ ကြိယာလည်း ကတ္တား
ကံ၏ဝုဇ်အတိုင်း အပေါင်းကိုငဲ့၍ ဧကဝုဇ်ဖြစ်လျှင် “စယာသိတသင်္ချာ”တည်း၊ ဤ၌
“အနာထပိဏ္ဍိကော ဝါ ဝိသာခါ ဝါ”ဟု ကတ္တားက ဧကဝုဇ်ရှိသော်လည်း “အနာထပိဏ်
၏ လာခြင်း၊ ဝိသာခါ၏ လာခြင်း”ဟူသော အစိတ်ကြိယာ ဖျါးကိုငဲ့သော အင်္ဂါသိတ

တစ်သိန်းကို ဝိဿဇေတွာ-စွန့်လျှ၍၊ ကတဒါနမ္ပိ-ပြုအပ်သော အလျှူကိုသော်လည်း၊ “ဧတံ ဒါနံ နာမ-ဤအလျှူမည်သည်။ ကိံ -ဘယ်လိုအလျှူတဲ့နည်း။” ဣတိ၊ ဂရဟန္တိ-ကဲ့ရဲ့ကုန်၏။ ဟိ-မှန်၏။ ဥဘောပိ-၂ယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေ-ထိုအနာထပိဏ်၊ ဝိသာခါတို့သည်။ ဘိက္ခုသံဃဿ-ရဟန်းအပေါင်း၏။ ရုစိဉ္စ-အကြိုက်ကိုလည်းကောင်း၊ အန္တုစိကကိစ္စာနိ စ-လျောက်ပတ်သော ပြုဖွယ်ကိစ္စတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အတိဝိယ-အလွန်အကဲသာလျှင်၊ ဇာနန္တိ-သိကုန်၏။ တေသု-ထိုအနာထပိဏ်၊ ဝိသာခါတို့သည်။ ဝိစာရေန္တေသု-စီမံကုန်လသော်၊ ဘိက္ခု-တို့သည်။ စိတ္တရူပံ-စိတ်အားလျော်စွာ၊ ဝါ-စိတ်ကြိုက်၊ ဘုဉ္စန္တိ-ဘုဉ်းပေးရကုန်၏။ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသောလူတို့သည်၊ ဒါနံ-ကို၊ ဒါတုကာမာ-ပေးလျှခြင်းငှာ အလိုရှိကုန်သည်။ (သမာနာ-ကုန်လသော်၊) တေ-ထိုအနာထပိဏ်၊ ဝိသာခါတို့ကို၊ ဂဟေတွာဝ-ဖိတ်ခေါ်၍သာ၊ ဂစ္ဆန္တိ-ကုန်၏။ [ဟိကို ကာရဏအနက်ယူ၍ “(ကသ္မာ-အဘယ်ကြောင့်၊ ဂရဟန္တိ-ကုန်သနည်း?) ဟိ (ယသ္မာ)-အကြင်ကြောင့်၊ ဥဘောပိ-ကုန်သော၊ ပေ ၊ ဘုဉ္စန္တိ-ကုန်၏။ (တသ္မာ-ထိုကြောင့်၊ ဂရဟန္တိ-ကဲ့ရဲ့ကုန်၏။) တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ကဲ့ရဲ့ကြသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ သဗ္ဗေ-ကုန်သော၊ ပေ ၊ဂစ္ဆန္တိ”ဟုလည်း ပေးကြသေး၏။]

သင်္ချာအားဖြင့် “အာဂတာ”ဟု ဗဟုဝစ်ဖြင့် ရှိရသည်။ [ကတ္တားကံပုဒ်၊ ဧကဝစ်နှင့်၊ ထုတ်၍များစွာ၊ ရှိလျက်ပါကို၊ ကြိယာဗဟုဝစ်၊ ထုတ်လတ်သောခါ၊ အင်္ဂါပေက္ခ၊ ဆိုစကြ၏။ ဧကဝစ်ဟု၊ ထုတ်သည်အများ၊ ကံကတ္တားနှင့်၊ အလားတူစွာ၊ ကြိယာဧကဝစ်၊ ထုတ်လတ်သောခါ၊ စယာပေက္ခ၊ ဆိုစကြ၏။ (ဘုရားကြီး-၂၁၂၊ ၂၁၃၊ ကစ္စာ-ကစ္စာဘာ-၅)။]

တစ်နည်း ။ ။ ကတ္တားကံ ၂ပုဒ် ၃ပုဒ် ၄ပုဒ်စသည်ရှိလျှင် ကြိယာသည် နောက်ဆုံးကံကတ္တား၏ လိင်ဝစ်အတိုင်း ရှိရ၏။ ထိုကြောင့် အာဂတာသည် နောက်ဆုံးကတ္တားဖြစ်သော “ဝိသာခါ ဝါ”၏ လိင်ဝစ်အတိုင်း ဣတ္ထိလိင်၊ ဧကဝစ်တည်း။ “အနာထပိဏ္ဍိကော ဝါ-ကောင်း၊ ဝိသာခါ ဝါ-ကောင်း၊ အာဂတာ-လာသလော?”ဟု ပေး၊ အာဂတာကို “အာဂတော”ဟု လိင်ပြင်၍ “အနာထပိဏ္ဍိကော ဝါ-သည်သော်လည်း၊ (အာဂတော-လော?) ဝိသာခါ ဝါ-သည်သော်လည်း၊ အာဂတာ-လော?”ဟုလည်း ပေးနိုင်သည်။ [နစ်သုံးလေးပါး၊ ကံကတ္တားနှင့်၊ ထားသည့်အရာ၊ ကြိယာမှာ၊ မှန်စွာ နောက်ဖျား၊ ကံကတ္တားနှင့်၊ တူငြားလိင်ဝစ် အညီတည်း။ (ဘုရား-၇၉)]

ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဝါ-ထိုကြောင့်၊ တေ-ထိုအနာထပိဏ်၊ ဝိသာခါတို့သည်၊ အတ္တနော အတ္တနော-မိမိ မိမိ၏၊ ယရေ-အိမ်၌၊ ဘိက္ခု-တို့ကို၊ ပရိဝိသိတုံ-ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်းငှာ၊ န လဘန္တိ-မရကုန်။ တတော-ထိုကြောင့်၊ ဝိသာခါ-သည်။ “ကော-အဘယ်သူသည်၊ မမ-၏၊ ဌာနေ-အရာ၌၊ ဌာတွာ-တည်၍၊ ဘိက္ခုသံပံ-ကို၊ ပရိဝိသိသတိ န ခေါ-ပြုစုလုပ်ကျွေးနိုင်လိမ့်မည်နည်း။” ဣတိ-သို့၊ ဥပဓာရေန္တိ-စဉ်းစားဆင်ခြင်လသော်၊ ပုတ္တဿ-သား၏၊ ဝိတရံ-သမီးကို၊ ဒိသွာ-၍၊ တံ-ထိုသား၏သမီးကို၊ ဝါ-မြေးမကို၊ အတ္တနော-၏၊ ဌာနေ-၌၊ ဌာပေသိ-ထားပြီ။ သာ-ထိုသား၏သမီးသည်၊ ဝါ-မြေးမသည်၊ တဿာ-ထိုဝိသာခါ၏၊ နိဝေသနေ-နေအိမ်၌၊ ဘိက္ခုသံပံ-ကို၊ ပရိဝိသတိ-၏။ အနာထ-ပိဏ္ဍိကောပိ-သည်လည်း၊ မဟာသုဘဒ္ဒံ နာမ-မဟာသုဘဒ္ဒါမည်သော၊ ဇေဋ္ဌ-မိတရံ-အကြီးဆုံး သမီးကို၊ (အတ္တနော-၏၊ ဌာနေ-၌)၊ ဌာပေသိ-ထားပြီ။ သာ-ထိုမဟာသုဘဒ္ဒါသည်၊ ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ဝေယျာဝစ္စံ-ဝေယျာဝစ္စကို၊ (ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ကို)၊ ကရောန္တိ-ပြုလျက်၊ ဓမ္မံ-ကို၊ သုဏန္တိ-နာလျက်၊ သောတာပန္နာ-သောတာပန်သည်၊ ဟုတွာ၊ ပတိကုလံ-လင်၏ အိမ်သို့၊ အဂမာသိ-လိုက်သွားပြီ။ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ စူဠသုဘဒ္ဒံ-စူဠသုဘဒ္ဒါကို၊ (အတ္တနော-၏၊ ဌာနေ-၌)၊ ဌာပေသိ-ပြီ။ သာပိ-ထိုစူဠသုဘဒ္ဒါသည်လည်း၊ တထေဝ-ထိုမဟာသုဘဒ္ဒါအတူပင်၊ ကရောန္တိ-ပြုလျက်၊ သောတာပန္နာ-သည်၊ ဟုတွာ-၍၊ ပတိကုလံ-သို့၊ ဂတာ-လိုက်သွားပြီ။ အထ-ထိုမှ နောက်၌၊ သုမနဒေဝီ နာမ-သုမနဒေဝီမည်သော၊ ကနိဋ္ဌမိတရံ-အငယ်ဆုံးသမီးကို၊ (အတ္တနော-၏၊ ဌာနေ-၌)၊ ဌာပေသိ-ပြီ။ သာ ပန-ထိုသုမနဒေဝီသည်ကား၊ ဓမ္မံ-ကို၊ သုတွာ-၍၊ သကဒါဂါမိဖလံ-သကဒါဂါမိပိုလ်သို့၊ ပတွာ-ရောက်၍၊ ကုမာရိကာဝ-အပျိုစင်သည်သာ၊ ဟုတွာ၊ တထာရူပေန-ထိုအပျိုစင်တို့အားလျော်သော၊ ဝါ-အပျိုစင်တို့မှာ ဖြစ်တတ်သော၊ အဖာသုကေန-မကျန်းမာခြင်းသည်၊ (အမျိုးသမီးရောဂါသည်)၊ အာ-တုရာ-လွန်စွာနှိပ်စက်အပ်သည်၊ (တစ်နည်း) အဖာသုကေန-မကျန်းမာခြင်းကြောင့်၊ အာတုရာ-နာကျင်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အာဟာရပစ္စေဒံ-အာဟာရ၏ ပြတ်ခြင်းကို၊ ကတွာ၊ ပိတရံ-အဖေကို၊ ဒဠုကာမာ-တွေ့လိုသည်၊ ဟုတွာ၊ ပက္ကောသာပေသိ-ခေါ်စေပြီ။ သော-ထိုအနာထပိဏ်သူဌေးသည်၊ ဧကသ္မိံ-တစ်ခုသော၊ ဒါနဂ္ဂေ-လျှာဖွယ်ဝတ္ထုကို စွန့်ကြဲပေးကမ်းရာငှာန၌၊ ဝါ-အလျှာမဏ္ဍပ်

၌၊ တဿာ-ထိုသုမနဒေဝီ၏။ သာသနံ-သတင်းကို၊ သုတ္တာဝ-ကြား၍သာလျှင်၊
 ဝါ-ကြားလျှင်ကြားချင်း၊ အာဂန္တာ-လာ၍၊ “အဗ္ဗ သုမနေ-ချစ်သမီး သုမနာ!
 ကိံ-ဘာလဲ?” ဣတိ-သို့၊ အာဟ-မေးပြီ။ သာပိ-ထိုသုမနဒေဝီသည်လည်း၊ နံ-
 ထိုအဖေကို၊ “တတ ကနိဋ္ဌဘာတိက-ချစ်မောင်လေး! ကိံ-ဘာနည်း?” ဣတိ-
 သို့၊ အာဟ-ပြီ။ “အဗ္ဗ-ချစ်သမီး! ဝိလပသိ-ယောင်ယမ်းပြောဆိုသလော?”
 ဣတိ-ပြောပြီ။ “ကနိဋ္ဌဘာတိက-မောင်လေး! န ဝိလပါမိ-ယောင်ယမ်းပြော
 ဆိုသည်မဟုတ်ပါ။” ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြီ။ “အဗ္ဗ-ချစ်သမီး! ဘာယသိ-ကြောက်
 သလော?” ဣတိ-ဤသို့မေးပြီ။ “ကနိဋ္ဌဘာတိက-လေး! န ဘာယာမိ-
 မကြောက်ပါ။” ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ။ ပန-ဆက်ဦးအံ့၊ ဧတ္တကံ-ဤမျှလောက်
 သော စကားကို၊ ဝတ္တာယေဝ-ပြောဆိုပြီး၍သာလျှင်၊ သာ-ထိုသုမနဒေဝီသည်၊
 ကာလံ-သေခြင်းကို၊ ဝါ-သေချိန်ကို၊ အကာသိ-ပြုပြီ။ သော-ထိုအနာထဝိဇ္ဇာ
 သူဌေးသည်၊ သောတာပန္နော-သည်၊ သမာနောပိ-သော်လည်း၊ သေဋ္ဌိဓိတရိ-
 သူဌေးသမီး၌၊ ဥပ္ပန္နသောကံ-ဖြစ်သောသောကကို၊ ဝါ-ဝမ်းနည်းခြင်းကို၊ အမိ-
 ဝါသေတုံ-သည်းခံခြင်းငှာ၊ အသက္ခောန္တော-မစွမ်းနိုင်လသော်၊ ဓိတု-သမီး၏။
 သရီရကိစ္စံ-ကိုယ်၌ ပြုထိုက်သောကိစ္စကို၊ ဝါ-မီးသဂြိုဟ်မှုကို၊ ကာရေတွာ-ပြု
 စေ၍၊ ရောဒန္တော-ငိုလျက်၊ သတ္တု-၏။ သန္တိကံ-သို့၊ ဂန္တာ-၍၊ “ဂဟပတိ-အိမ်
 ရှင် သူဌေးကြီး! ကိံ-အဘယ်ကြောင့်၊ ဒုက္ခိ-စိတ်ဆင်းရဲခြင်းရှိသည်၊ ဒုမ္မနော-
 မကောင်းသောစိတ်ရှိသည်၊ (ဝမ်းနည်းသည်)၊ [ဒေါမနဿယောဂတော ဒုဠု မနော
 အဿာတိ၊ ဟိနဝေဒနတ္တာ ဝါ ကုစ္ဆိတံ မနော အဿာတိ ဒုမ္မနော(ပဋိသံ၊ ၄-၁၊
 ၈၀)] အသုမုခေါ-မျက်နှာ၌မျက်ရည်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ရောဒမာနော-ငိုလျက်၊
 အာဂတော-လာသည်၊ အသိ-ဖြစ်သနည်း?” ဣတိ၊ ဝုတ္တေ-မေးတော်မူ
 အပ်သော်၊ “ဘန္တေ-ရား! မေ-၏။ ဓိတာ-သမီးဖြစ်သော၊ သုမနဒေဝီ-သည်၊
 ကာလကတာ-ပြုအပ်ပြီးသော သေခြင်းရှိပါပြီ၊ ဝါ-သေသွားပါပြီ။” ဣတိ
 အာဟ။ “အထ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ ကသွာ-ကြောင့်၊ သောစသိ-ဝမ်းနည်းရ
 သနည်း? သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသောသူတို့၏။ ဧကံသိကံ-တစ်ခုသောအဖို့ရှိသည်၊
 (ဟုတ္တာ)၊ (တစ်နည်း) ဧကံသိကံ-တစ်ထစ်ချ၊ ဝါ-ဧကန်၊ မရဏံ-သေရခြင်းသည်၊
 [ဧကော+ အံသော ဧကံသော၊ ဧကံသော+အဿ အတ္ထိတိ ဧကံသိကံ၊ ဧကံသောယေဝ

ဝါ ဧကံသိကံ၊ (ဟောတိ) နန-ဖြစ်သည်မဟုတ်လော?” က္ကတိ-ပြီ။ “ဘန္တေ-
 ရား! ဧတံ-ဤသို့ဧကန်သေရမည်ကို၊ ဇာနာမိ-သိပါ၏။ မေ-၏။ ဧဝရူပါ နာမ-
 ဤသို့ သဘောရှိသည်မည်သော၊ ဓိတာ-သည်၊ ဟိရိဩတ္တပ္ပသမ္ပန္နာ-အရှက်
 အကြောက်နှင့် ပြည့်စုံ၏။ သာ-ထိုသမီးသည်၊ မရဏကာလေ-သေခါနီးအခါ၌၊
 သတိ-သတိကို၊ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတုံ-ရှေးရှုတည်စေခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တိ-မစွမ်း
 နိုင်ဘဲ၊ ဝိလပမာနာ-ယောင်ယမ်းပြောဆိုလျက်၊ မတာ-သေသွားပါပြီ၊ တေန-
 ထိုကြောင့်၊ မေ-၏။ ဝါ-မှာ၊ အနပ္ပကံ-အနည်းငယ် မဟုတ်သော၊ ဝါ-များစွာ
 သော၊ ဒေါမနသံ-စိတ်ဆင်းရဲခြင်းသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်ရပါ၏။” က္ကတိ-လျှောက်
 ပြီ။ “မဟာသေဋ္ဌိ-သူဌေးကြီး! တာယ-ထိုသမီးသည်၊ ကိ-အဘယ်စကားကို၊
 ကထိတံ ပန-ပြောဆိုအပ်ပါသနည်း?” က္ကတိ-မေးပြီ။ “ဘန္တေ! အဟံ-သည်၊
 တံ-ထိုသမီးကို၊ ‘အမ္မ သုမနေ’တိ-ချစ်သမီးသုမနာဟူ၍၊ အာမန္တေသိ-
 ခေါ်လိုက်ပါပြီ။ အထ-ထိုသို့ခေါ်ရာ အခါ၌၊ မံ-ကို၊ ‘တာတ ကနိဋ္ဌဘာတိက-
 ချစ်မောင်လေး! ကိ-ဘာလဲ၊’ က္ကတိ-သို့ အာဟ-ပြောဆိုပါပြီ။ “အမ္မ-ချစ်သမီး!
 ဝိလပသိ-လော?” က္ကတိ-မေးလိုက်ပြီ။ “ကနိဋ္ဌဘာတိက-မောင်လေး! န
 ဝိလပါမိ-ယောင်ယမ်းပြောဆိုသည် မဟုတ်ပါ။” က္ကတိ ဤသို့ ပြန်ပြောပါပြီ။
 “အမ္မ-ချစ်သမီး! ဘာယသိ-ကြောက်သလော?” က္ကတိ-မေးပါပြီ။ “ကနိဋ္ဌ-
 ဘာတိက-လေး! န ဘာယာမိ-မကြောက်ပါ။” က္ကတိ-ဤသို့ ပြန်ပြောပြီ။ ဧတ္တကံ-
 ဤမျှလောက်သော စကားကို၊ ဝတ္တာ-ပြီး၍၊ ကာလံ-ကို၊ အကာသိ-ပြုပါပြီ။”
 က္ကတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ။ အထ-ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုအနာထပိဏ်သူဌေးကို၊
 ဘဂဝါ-သည်၊ “မဟာသေဋ္ဌိ-သူဌေးကြီး! တေ-၏။ ဓိတာ-သည်၊ န ဝိလပတိ-
 ယောင်ယမ်းပြောဆိုသည်မဟုတ်။” က္ကတိ အာဟ။ “ဘန္တေ-ရား! အထ-ထို
 သို့ဖြစ်လျှင်၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧဝံ-သို့၊ အာဟ-ပြောဆိုပါသနည်း?” က္ကတိ-
 ဤသို့မေးလျှောက်ပြီ။ “ကနိဋ္ဌတ္ထာယေဝ-ငယ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်သာ၊ (ဧဝံ-
 သို့ အာဟ-ပြီ)။ [ကနိဋ္ဌတ္ထာယေဝါတိ တဿ တတော သီလာဒိဂုဏေဟိ အပ္ပကတ္ထာ-
 ယေဝ ဒုဒ္ဒကတ္ထာယေဝါ-ဓမ္မဋီ။] ဟိ-မှန်၏။ ဂဟပတိ-အိမ်ရှင်သူကြွယ်! တေ-
 ၏။ ဓိတာ-သည်၊ မဂ္ဂဖလေဟိ-တို့ဖြင့်၊ တယာ-သင့်ထက်၊ မဟလ္လိကာ-ကြီး၏။
 ဟိ-ချဲ့ဥားအံ့၊ တံ-သည်၊ သောတာပန္နော-တည်း၊ တေ-၏။ ဓိတာ ပန-သည်

ကား၊ သကဒါဂါမိနီ-သကဒါဂါမ်တည်း။ သာ-ထိုသမီးသည်၊ မဂ္ဂဖလေဟိ-
 တို့ဖြင့်၊ တယာ-ထက်၊ မဟလ္လိကတ္တာ-ကြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ-သင့်ကို၊
 ဧဝံ-ဤသို့၊ အာဟ-ပြီ။” က္ကတိ-မိန့်တော်မူပြီ။ “ဘန္တေ! ဧဝံ-ဤအတိုင်း မှန်
 ပါသလော? [ဧဝံ ဘန္တေ-ဒီလိုလားဘုရား?]” က္ကတိ-ဤသို့ မေးလျှောက်ပြီ။
 “ဂဟပတိ-ကြွယ်! ဧဝံ-ဤအတိုင်းမှန်၏။ [ဧဝံ ဂဟပတိ-ဟုတ်တယ် သူကြွယ်။]”
 က္ကတိ-ပြီ။ “ဘန္တေ! က္ကဒါနိ-၌၊ ကုဟိ-အဘယ်ဘုံ၌၊ နိဗ္ဗတ္တာ-ဖြစ်ပါသနည်း?”
 က္ကတိ-ဤသို့မေးလျှောက်ပြီ။ “ဂဟပတိ! တုသိတဘဝနေ-တုသိတာဘုံ၌၊
 (နိဗ္ဗတ္တာ-ဖြစ်ပြီ)” က္ကတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ “ဘန္တေ! မမ-၏၊ ဝိတာ-သည်၊
 က္ကမ-ဤဘဝ၌၊ ဉာတကာနံ-ဆွေမျိုးတို့၏၊ အန္တရေ-အလယ်၌၊ နန္ဒမာနာ-နှစ်
 သက်ဝမ်းမြောက်လျက်၊ ဝိစရိတွာ-လှည့်လည်၍၊ က္ကတော-ဤဘဝမှ၊ ဂန္နာပိ-
 ဖဲသွား၍လည်း၊ ဝါ-ပြောင်းသွား၍လည်း၊ နန္ဒနဋ္ဌာနေယေဝ-နှစ်သက်ဝမ်း
 မြောက်ရာ ဘုံဋ္ဌာန၌သာလျှင်၊ နိဗ္ဗတ္တာ-ဖြစ်ပါပြီ။” က္ကတိ-ပြီ။ အထ-၌၊ နံ-ထို
 သူဌေးကို၊ သတ္တာ-သည်။ “ဂဟပတိ! အာမ-အိမ်း၊ ဂဟဋ္ဌာ ဝါ-အိမ်၌တည်သူ
 လူဝတ်ကြောင်တို့သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပဗ္ဗဇိတာ ဝါ-ရှင်ရဟန်းတို့သော်
 လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အပ္ပမတ္တာ နာမ-မမေ့ မလျော့သူတို့မည်သည်၊ က္ကမ
 လောကေ စ-ဤဘဝ၌လည်းကောင်း၊ ပရလောကေ စ-တမလွန်ဘဝ၌ လည်း
 ကောင်း၊ နန္ဒန္တိယေဝ-နှစ်သက်ဝမ်းမြောက် ရကုန်သည်သာ။” က္ကတိ-သို့ ဝတွာ-
 ၍။ “က္ကမ နန္ဒတိ ၊ပေ၊ သုဂတိံ ဂတော”တိ-ဟူသော၊ က္ကမံ ဂါထံ အာဟ။

**က္ကမ နန္ဒတိ ပေစ္စ နန္ဒတိ၊ ကတပုညော ဥဘယတ္ထ နန္ဒတိ၊
 ပုညံ မေ ကတန္တိ နန္ဒတိ၊ ဘိယျော နန္ဒတိ သုဂတိံ ဂတော။**

ကတပုညော-ပြုအပ်ပြီးသော ကောင်းမှုရှိသူသည်၊ က္ကမ-ဤပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌၊
 နန္ဒတိ-နှစ်သက်ရ၏။ ပေစ္စ-တမလွန်ဘဝ၌၊ နန္ဒတိ-၏၊ ဥဘယတ္ထ-ပစ္စုပ္ပန်
 တမလွန် ၂တန်သော ဘဝ၌၊ နန္ဒတိ-၏၊ မေ-ငါသည်၊ ပုညံ-ကောင်းမှုကို၊ ကတံ-
 ပြုအပ်ပြီ၊ က္ကတိ-ဤသို့ တွေး၍၊ နန္ဒတိ-၏၊ သုဂတိံ-ကောင်းသော ဂတိသို့၊
 ဂတော-ရောက်သည်။ (သမာနော-လသော်၊) ဘိယျော-လွန်စွာ၊ နန္ဒတိ-၏။

တတ္ထ-ထိုဂါထာ၌၊ က္ကမာတိ-ကား၊ က္ကမ လောကေ-ဤလောက၌၊ ကမ္မ-

နန္ဒနေန-ကံကြောင့် နှစ်သက်ခြင်းအားဖြင့်၊ (ကံကို အကြောင်းပြု၍ နှစ်သက်ခြင်းအားဖြင့်)၊ နန္ဒတိ-နှစ်သက်ရ၏။ ပေစွာတိ-ကား၊ ပရလောကေ-နောက်လောက၌၊ ဝါ-တမလွန်ဘဝ၌၊ ဝိပါကနန္ဒနေန-အကျိုးကြောင့် နှစ်သက်ခြင်းအားဖြင့်၊ (အကျိုးကိုအကြောင်းပြု၍ နှစ်သက်ခြင်းအားဖြင့်)၊ နန္ဒတိ-၏။ ကတပုညောတိ-ကား၊ နာနပ္ပကာရဿ-အထူးထူးသော အပြားရှိသော၊ ပုညဿ-ကောင်းမှုကို၊ ကတ္တာ-ပြုပြီးသူသည်၊ [နန္ဒတိ၌စပ်] ဥဘယတ္တာတိ-ကား၊ ဣမ-ဤဘဝ၌၊ [နန္ဒတိ၌စပ်] မေ-ငါသည်၊ ကုသလံ-ကုသိုလ်ကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီတကား၊ မေ-သည်၊ ပါပံ-မကောင်းမှုကို၊ အကတံ-မပြုအပ်ခဲ့တကား၊ ဣတိ-ဤသို့ တွေး၍၊ နန္ဒတိ-၏။ ပရတ္ထ-နောက်လောက၌၊ ဝိပါကံ-အကျိုးကို၊ အနုဘဝန္တော-ခံစားရလသော်၊ နန္ဒတိ-၏။ ပုညံ မေတိ-ကား၊ ဣမ-ဤဘဝ၌ နန္ဒန္တော-နှစ်သက်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ [“ပန”သည် ပက္ခန္ဓရဇောတကတည်း၊ မေ-သည်၊ ပုညံ-ကောင်းမှုကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီတကား၊ ဣတိ-ဤသို့ တွေး၍၊ သောမနဿမတ္ထေနေဝ-ဝမ်းမြောက်ခြင်းမျှဖြင့်သာလျှင်၊ ကမ္မနန္ဒနံ-ကံကြောင့် နှစ်သက်ခြင်းကို၊ (ကံကို အကြောင်းပြု၍ နှစ်သက်ခြင်းကို)၊ ဥပါဒါယ-စွဲ၍၊ နန္ဒတိ။ ဘိယျောတိ-ကား၊ ဝိပါကနန္ဒနေန ပန-အကျိုးကြောင့် နှစ်သက်ခြင်းအားဖြင့်ကား၊ (အကျိုးကို အကြောင်းပြု၍ နှစ်သက်ခြင်းအားဖြင့်ကား)၊ [ပနသည် ပက္ခန္ဓရပင်တည်း၊] သုဂတိံ-ကောင်းသော ဂတိသို့၊ ဂတော-ရောက်သည်၊ (သမာနော)၊ သတ္တပညာသဝဿကောဋီယော-နှစ်ပေါင်း ၅၇ကုဋေတို့ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ သဋ္ဌိဝဿသတသဟဿာနိ-အနှစ် ၆ သန်းတို့ပတ်လုံးလည်း

ကမ္မနန္ဒနေန။ ။ “ကံကို+နှစ်သက်ခြင်းအားဖြင့်”ဟု မပေးရ၊ ကံကို အကြောင်းပြု၍ တစ်သက်လုံး ဝမ်းမြောက်နှစ်သက်ခြင်းဖြစ်သောကြောင့် “ကံကြောင့်+နှစ်သက်ခြင်းအားဖြင့်”ဟုသာ ပေးရသည်။ ကံသည် ပကတူပနိဿယပစ္စည်း၊ နှစ်သက်ခြင်းကား ပစ္စယုပ္ပန်တည်း။

သတ္တံ၊ ပေ၊ သဟဿာနိ။ ။ ဤနတ်သက်သည် တုသိတာနတ်ပြည်၏ အသက်တည်း။ သုမနာဒေဝီသည် တုသိတာနတ်ပြည်၌ ဖြစ်သောကြောင့် ဝတ္ထုကြောင်းအလိုက် တုသိတာနတ်သက်ကို ပြထားသည်။ “အနုဘဝန္တော”ဟု ပုလ္လိန်ထားခြင်းကား အများအတွက် ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

ကောင်း၊ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိ-နတ်စည်းစိမ်ကို၊ အနုဘဝန္တော-ခံစားရသည်၊ (ဟုတ္တာ-
၍)၊ တုသိတပုရေ-တုသိတာနတ်ပြည်၌၊ အတိ ဝိယ-အလွန်အကဲသာလျှင်၊
နန္ဒတိ-၏၊ ဣတိ-ဤတွင် ဂါထာအဖွင့်အပြီးတည်း။ ဂါထာပရိယောသာနေ-
၌၊ ဗဟူ သောတာပန္နာဒယော အဟေသုံ၊ ဓမ္မဒေသနာ မဟာဇနဿ
သာတ္ထိကာ ဇာတာ၊ ဣတိ-ဤတွင် သုမနာဒေဝိဝတ္ထုအပြီးတည်း။

သုမနာဒေဝိဝတ္ထုဘာသာဋီကာ ပြီး၏။

၁၄- ဒွေသဟာယကတိက္ခဝတ္ထုဘာသာဋီကာ

ဗဟုမ္ပိ စေတိ-ဗဟုမ္ပိ စေ အစရှိသော၊ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ-ကို၊ သတ္တာ-သည်၊
ဇေတဝနေ-၌၊ ဝိဟရန္တော-စဉ်၊ ဒွေ-၂ပါးကုန်သော၊ သဟာယကေ-
သုဇယံချင်းဖြစ်ကုန်သော ရဟန်းတို့ကို၊ အာရဗ္ဗ-၍၊ ကထေသိ-ပြီ။

ဟိ-ချဲ့ဦးအံ့၊ သာဝတ္ထိဝါသိနော-သာဝတ္ထိမြို့၌ နေကုန်သော၊ ဝါ-သာဝတ္ထိ
မြို့သားဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွေ-၂ယောက်ကုန်သော၊ ကုလပုတ္တာ-အမျိုးကောင်း
သားဖြစ်ကုန်သော၊ သဟာယကာ-သုဇယံချင်းတို့သည်၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊
သတ္တု-၏၊ ဓမ္မဒေသနံ-ကို၊ သုတ္တာ-နာရ၍၊ ကာမေ-ဝတ္ထုအာရုံ၊ ကာမဂုဏ်
တို့ကို၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ သာသနေ-သာသနာတော်၌၊ ဝါ-အား၊ ဥရံ-ရင်ကို၊
ဒတ္တာ-ပေး၍၊ ဝါ-အပ်နှံ၍၊ [သာသနေ သာသနဿ ဥရံ ဒတ္တာ နိယျာတေတွာ-
ဓမ္မဋီ။] ပဗ္ဗဇိတွာ-ရဟန်းပြု၍၊ ပဉ္စ ဝဿာနိ-ငါးဝါတို့ပတ်လုံး၊ အာစရိယုပဇ္ဇာ-
ယာနံ-ဆရာ၊ ဥပဇ္ဈာယ်တို့၏၊ သန္တိကေ-အထံ၌၊ ဝသိတွာ-နေ၍၊ သတ္တာရံ-
မြတ်စွာဘုရားကို၊ ဝါ-သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-၍၊ သာသနေ-၌၊ ဓုရံ-တာဝန်ကို၊
ပုစ္ဆိတွာ-မေးလျှောက်၍၊ ဝိပဿနာဓုရဉ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဂန္ထဓုရဉ္စ-ကိုလည်း
ကောင်း၊ ဝိတ္ထာရတော-အကျယ်အားဖြင့်၊ သုတ္တာ-နာကြားရ၍၊ တာဝ-ရှေးဦး
စွာ၊ ဧကော-ရဟန်းတစ်ပါးသည်၊ “ဘန္တေ! အဟံ-သည်၊ မဟလ္လကကာလေ-
၌၊ ပဗ္ဗဇိတော-ရဟန်းပြုခဲ့သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဂန္ထဓုရံ-ကို၊ ပူရေတံ-ဖြည့်ကျင့်ခြင်း
ငှာ၊ န သက္ခိဿာမိ-မစွမ်းနိုင်တော့ပါ။ ဝိပဿနာဓုရံ ပန-ကိုကား၊ ပူရေဿာမိ-
ပါမည်။” ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ ယာဝ အရဟတ္တာ-အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်

အောင်၊ ဝိပဿနာစုရုံ-ကို၊ ကထာပေတွာ-ဟောစေ၍၊ ယဋ္ဌေန္တော-အဆက်
မပြတ်အားထုတ်လသော်၊ ဝါယမန္တော-လုံ့လစိုက်ထုတ် ပြုလုပ်လသော်၊ ပဋိ-
သမ္ဘိဒါဟိ-ပဋိသမ္ဘိဒါလေးပါးတို့နှင့်၊ သဟ-တကွ၊ အရဟတ္တံ-သို့၊ ပါပုဏိ-ပြီ။
ဣတရော ပန-အခြားရဟန်းသည်ကား၊ “အဟံ-တပည့်တော်သည်၊ ဂန္ထစုရုံ-
ကို၊ ပူရေဿာမိ-ပါမည်” ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ အနုက္ကမေန-အစဉ်အား
ဖြင့်၊ တေပိဋကံ-ပိဋကဥပုံဟူသော၊ ဗုဒ္ဓဝစနံ-ကို၊ ဥဂ္ဂဏိတွာ-သင်ယူ၍၊ ဂတ-
ဂတဌာနေ-ရောက်ရာ ရောက်ရာ အရပ်၌၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ကထေတိ-ဟော၏။ သရ-
ဘညံ-အသံဖြင့် သုတ္တန်စသည်ကို ရွတ်ခြင်းကို၊ ဝါ-အသံဖြင့် ရွတ်ဆိုအပ်သော
ပါဠိကို၊ (အသံနေအသံထားဖြင့် ရွတ်ခြင်းကို)၊ ဘဏတိ-ရွတ်ဆို၏။ ပဉ္စန္ဒံ-၅
လီကုန်သော၊ ဘိက္ခုသတာနံ-ရဟန်းအရာတို့အား၊ (တစ်နည်း) ပဉ္စန္ဒံ ဘိက္ခု-
သတာနံ-ရဟန်းငါးရာတို့အား၊ ဓမ္မံ-ပါဠိ၊ အဌကထာဓမ္မကို၊ ဝါစေန္တော-ဆိုစေ
လျက်၊ ဝါ-ပို့ချလျက်၊ ဝိစရတိ-လှည့်လည်နေထိုင်၏။ အဌာရသန္တံ-၁၈ ခုကုန်
သော၊ မဟာဂဏာနံ-ဂိုဏ်းကြီးတို့၏၊ အာစရိယော-ဆရာသည်၊ အဟောသိ-
ပြီ။ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ သတ္တု-၏၊ သန္တိကေ-အထံတော်၌၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကို၊ ဂဟေ-
တွာ-ယူ၍၊ ဣတရဿ-အခြားသော၊ ထေရဿ-ဝိပဿနာကို ကျင့်ဆောင်
သော ထေရ်၏၊ ဝသနဌာနံ-နေရာအရပ်သို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ တဿ-ထိုထေရ်၏၊
ဩဝါဒေ-ဩဝါဒ၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ အရဟတ္တံ-သို့၊ ပတွာ-ရောက်၍၊ ထေရံ-
ကို၊ ဝန္တိတွာ-၍၊ “သတ္တာရံ-ကို၊ ဒဌကာမာ-ဖူးမြင်ခြင်းငှာ အလိုရှိကုန်သည်၊
အမှ-ဖြစ်ပါကုန်၏” ဣတိ-ဤသို့၊ ဝဒန္တိ-လျှောက်ကုန်၏။ ထေရော-သည်။

သရဘညံ။ ။ ဘဏနံ ဘညံ၊ ဘဏိတဗ္ဗန္တိ ဝါ ဘညံ၊ ဘဏ+ဏျ၊ သရေန+
ဘညံ သရဘညံ(မဋီ-၁၈၃၊ ပါစိယော-၄၅၂၊ စူဘာ-၁၃၁)၊ ရှေ့နည်းအလို အဘေဒူ
ပစာရအားဖြင့် ကံနှင့် ကြိယာကို အရမပြားဘဲ ပြားသကဲ့သို့ ခွဲဆိုထားသည်။ (တစ်နည်း)
ကြိယာဝိသေသနကြီး၍ “သရဘညံ-အသံဖြင့် ရွတ်ဆိုခြင်းအားဖြင့်”ဟု ပေး။ [သရ-
ဘညန္တိ သရေန ဘဏနံ၊ သရဘညေ ကိရ တရင်္ဂဝတ္ထဓောတဝတ္ထဂလိတဝတ္တာဒိနိ
ဒ္ဒတ္တိသဝတ္တာနိ အတ္တိ၊ တေသု ယံ ဣစ္ဆတိ၊ တံ ကာတုံ လဘတိ၊ သဗ္ဗေသံ ပဒဗျဉ္ဇနာနိ
အဝိနာသေတွာ ဝိကာရံ အကတွာ သမဏသာရုပ္ပေန စတုရဿေန နယေန ပဝတ္တနံ-
ယေဝ လက္ခဏာနိ ဝိဝရတိ၊-သဒ္ဒသင်္ဂဟ-၁၄။]

“အာဝုသော-တို့၊ ဂစ္ဆထ-သွားကြ၊ မမ-၏။ ဝစနေန-ဖြင့်၊ သတ္တာရံ-ကို၊ ဝန္တိတ္တာ-
 ပြီး၍၊ အသီတိ-ရှစ်ကျိပ်သော၊ မဟာထေရေ-မဟာထေရ်တို့ကို၊ ဝန္တထ-ရှိခိုး
 ကြလော၊ မေ-၏။ သဟာယကတ္ထေရမ္ပိ-သုဇယံချင်းဖြစ်သော ထေရ်ကိုလည်း၊
 ‘အမှာကံ-တပည့်တော်တို့၏၊ အာစရိယော-သည်၊ တုမေ-အရှင်ဘုရားတို့ကို၊
 ဝန္တတိ-ရှိခိုးလိုက်ပါ၏၊’ ဣတိ-သို့၊ ဝဒထ-လျှောက်ကြလော၊” ဣတိ-ဤသို့
 မှာကြား၍၊ ပေသေတိ-စေလွှတ်၏။ တေ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ ဂန္ဓာ-
 ရောက်၍၊ ဝါ-လသော်၊ သတ္တာရဉ္စေဝ-ကိုလည်းကောင်း၊ အသီတိ-သော၊
 မဟာထေရေ စ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝန္တိတ္တာ-၍၊ ဂန္တိကတ္ထေရဿ-ကျမ်းစာကို
 ပို့ချသောထေရ်၏၊ ဝါ-စာချဆရာတော်၏၊ [ဂန္တိ သုတ္တန္တပိဋကဒိပကရဏံ ဝါစေတိ
 ဓာရေတိတိ ဂန္တိကော၊ ဂန္တိကော စ+သော+ထေရော စာတိ ဂန္တိကတ္ထေရော-ဓမ္မဋီ။]
 သန္တိကံ-သို့၊ ဂန္ဓာ-၍၊ “ဘန္တေ! အမှာကံ-တို့၏၊ အာစရိယော-သည်၊ တုမေ-
 အရှင်ဘုရားတို့ကို၊ ဝန္တတိ-ရှိခိုးလိုက်ပါ၏၊” ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ-လျှောက်ကုန်၏။
 ဣတရေန စ-အခြားသော ကျမ်းစာကို ပို့ချသော ထေရ်သည်လည်း၊ ဝါ-စာချ
 ဆရာတော်သည်လည်း၊ “သော-ထိုသင်တို့၏ ဆရာသည်၊ ကော နာမ-အဘယ်
 မည်သနည်း?” ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-မေးအပ်သော်၊ “ဘန္တေ! တုမှာကံ-တို့၏၊
 သဟာယကဘိက္ခု-သုဇယံချင်းဖြစ်သော ရဟန်းပါတည်း၊” ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ-
 ကုန်၏။ ဧဝံ-သို့၊ ထေရေ-ဝိပဿနာကို ကျင့်ဆောင်သောထေရ်သည်၊ ပုနပ္ပုနံ-
 ထပ်၊ သာသနံ-သတင်းကို၊ ပဟိဏန္တေ-ပို့လသော်၊ သော ဘိက္ခု-ထိုကျမ်းဂန်
 ကို ပို့ချသော ရဟန်းသည်၊ ထောက်-အနည်းငယ်သော၊ ကာလံ-ကာလပတ်လုံး၊
 ဝါ-ကာလမျှ၊ သဟိတ္တာ-သည်းခံ၍၊ အပရဘာဂေ-နောက်အဖို့၌၊ သဟိတံ-
 သည်းခံခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော-မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ “အမှာကံ-တို့၏၊
 အာစရိယော-သည်၊ တုမေ-တို့ကို၊ ဝန္တတိ-၏၊” ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-လျှောက်
 အပ်သော်၊ “ဧသော-သင်တို့၏ ဆရာသည်၊ ကော-အဘယ်သူနည်း?” ဣတိ-
 သို့၊ ဝတ္တာ-မေး၍၊ “တုမှာကံ-တို့၏၊ သဟာယကဘိက္ခု-ပါတည်း၊” ဣတိ-
 သို့၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ “တုမေဟိ-သင်တို့သည်၊ တဿ-ထိုဆရာ၏၊ သန္တိကေ-၌၊
 ကိ-အဘယ်ကျမ်းစာကို၊ ဥဂ္ဂဟိတံ-သင်ယူအပ်သနည်း? ဒီဃနိကာယာဒိသု-
 ဒီဃနိကာယ်အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရော-တစ်မျိုးသော၊ နိကာယော-

နိကာယ်ကို၊ (ဥဂ္ဂဟိတော) ကိ-သင်ယူအပ်သလော? တီသု-၃ပုံကုန်သော၊ ပိဋကေသု-ပိဋကတို့တွင်၊ ဧကံ-တစ်ပုံသော၊ ပိဋကံ-ပိဋကကို၊ (ဥဂ္ဂဟိတံ) ကိ-လော?” ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထာ-မေး၍၊ ဝါ-လသော်၊ “စတုပုဒိကံ-၄ပါဒရှိသော၊ ဂါထမ္ပိ-ဂါထာကိုသော်လည်း၊ န ဇာနာတိ-မသိ၊ ပံသုကူလံ-ပံသုကူသင်္ကန်းကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ပဗ္ဗဇိတကာလေယေဝ-ရဟန်းပြုပြီးရာအခါ၌ပင်၊ အရညံ-တောသို့၊ ပဝိဋ္ဌော-ဝင်ပြီ၊ ဗဟူ-များစွာကုန်သော၊ အန္တေဝါသိကေ-အနီးနေ တပည့်တို့ကို၊ လဘိ ဝတ-ရလေပြီတကား၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ အာဂတ-ကာလေ-လာရာအခါ၌၊ မယာ-သည်၊ ပဉ္စ-ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆိတံ-မေးခြင်းငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-သင့်၏။” ဣတိ-ဤသို့၊ စိန္တေသိ-ကြံပြီ။

အထ-ထိုမှ၊ အပရဘာဂေ-နောက်အဖို့၌၊ ထေရော-ဝိပဿနာကျင့် ဆောင်သော ထေရ်သည်၊ သတ္တာရံ-ကို၊ ဒဋ္ဌါ-ဖူးမြင်ခြင်းငှာ၊ အာဂတော-ကြွ လာပြီ။ သဟာယကဿ-သူငယ်ချင်းဖြစ်သော၊ ထေရဿ-ထေရ်၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ပတ္တစီဝရံ-ကို၊ ဌပေတွာ-ထား၍၊ ဂန္နာ-၍၊ သတ္တာရဓ္မေဝ-ကိုလည်းကောင်း၊ အသီတိ-သော၊ မဟာထေရေ စ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝန္ဒိတွာ-ရိုခိုးပြီး၍၊ သဟာယကဿ-သူငယ်ချင်းဖြစ်သောထေရ်၏၊ ဝသနဋ္ဌာနံ-နေရာအရပ်သို့၊ ပစ္စာဂမိ-ပြန်လာပြီ။ အထ-ထိုအခါ၌၊ သော-ထိုကျမ်းစာပို့ချသော ထေရ်သည်၊ အဿ-ထိုဝိပဿနာကျင့်ဆောင်သော ထေရ်၏ (အပေါ်၌)၊ ဝါ-အတွက်၊ ဝတ္တံ-ဝတ်ကို၊ ကာရေတွာ-ပြုစေ၍၊ သမပ္ပမာဏံ-တူမျှသော ပမာဏရှိသော၊ အာသနံ-နေရာကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ “ပဉ္စ-ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆိဿာမိ-မေးအံ့။” ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ နိသီဒိ-ထိုင်ပြီ။ တသ္မိံ ခဏေ-ထိုခဏ၌၊ သတ္တာ-သည်၊ “ဧသ (ဧသော)-ဤရဟန်းသည်၊ ဧဝရူပံ-သော၊ မမ-၏၊ ပုတ္တံ-သားတော်ကို၊ ဝိဟေဋ္ဌေတွာ-ညှဉ်းဆဲ၍၊ နိရယေ-ငရဲ၌၊ နိဗ္ဗတ္တေယျ-ဖြစ်ရာ၏။” ဣတိ-ဤသို့ မြင်တော်မူ၍၊ တသ္မိံ-ထိုရဟန်း၌၊ အနုကမ္မာယ-အစဉ်သနားခြင်းကြောင့်၊ ဝိဟာရစာရိကံ-ကျောင်းစဉ်လှည့်လည်ခြင်းကို၊ ဝါ-အားဖြင့်၊ စရန္တော ဝိယ-လှည့်လည်တော်မူသကဲ့သို့၊ တေသံ-ထိုထေရ်တို့၏၊ နိသိန္နဋ္ဌာနံ-ထိုင်နေရာ အရပ်သို့၊ ဂန္နာ-ကြွတော်မူ၍၊ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနေ-ခင်းထားအပ်သော မြတ်

သော ဘုရားရှင်တို့ဖို့ နေရာ၌၊ နိသီဒိ-ထိုင်တော်မူပြီ။ ဟိ-မှန်၏။ တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထိုအရပ်၌၊ နိသီဒန္တာ-ထိုင်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ဗုဒ္ဓါသနံ-ဘုရားရှင်တို့ဖို့ နေရာကို၊ ပညာပေတွာဝ-ခင်း၍သာ၊ နိသီဒန္တိ-ထိုင်ကုန်၏။ တေန-ထိုကြောင့်၊ သတ္တာ-သည်၊ ပကတိပညတ္တေယေဝ-ပင်ကိုယ်အားဖြင့် ခင်းထားအပ်ပြီးသည်သာဖြစ်သော၊ ဝါ-နဂိုက ခင်းထားအပ်ပြီးသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ အာသနေ-နေရာ၌၊ နိသီဒိ-ထိုင်တော်မူပြီ။ နိသဇ္ဇ ခေါ် ပန-ထိုင်တော်မူပြီး၍ ကား၊ ဂန္ဓိကဘိက္ခု-ကျမ်းဂန်ကို ပို့ချသော ရဟန်းကို၊ ပဌမဇ္ဈာနေ-ပဌမဈာန်၌၊ ပဉ္စ-ကို၊ ပုစ္ဆိတွာ-မေးတော်မူ၍၊ တသ္မိ-ထိုပုစ္ဆာကို၊ အကထိတေ-မဖြေဆိုအပ်၊ မဖြေဆိုနိုင်သော်၊ ဒုတိယဇ္ဈာန်-ဒုတိယဈာန်ကို၊ အာဒိ-ကတွာ-အစပြု၍၊ အဌ-သုပိ-စပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သမာပတ္တိသု-သမာပတ်တို့၌လည်းကောင်း၊ ရူပါရူပေသု စ-ရူပဈာန်၊ အရူပဈာန်တို့၌လည်းကောင်း၊ ပဉ္စ-ကို၊ ပုစ္ဆိ-ပြီ။ ဂန္ဓိ-ကတ္ထေရော-ကျမ်းစာကို ပို့ချသောထေရ်သည်၊ ဧကမ္ပိ-တစ်ခုသော ပုစ္ဆာကိုလည်း၊ ကထေတုံ-ဖြေဆိုခြင်းငှာ၊ နာသက္ခိ-မစွမ်းနိုင်ပြီ။ ဣတရော-အခြားသော ဝိပဿနာကျင့်ဆောင်သောထေရ်သည်၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော၊ တံ-ထိုအမေးပုစ္ဆာကို၊ ကထေသိ-ဖြေဆိုပြီ။ အထ-ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုကျမ်းစာကို ပို့ချသောထေရ်ကို၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေ-၌၊ ပဉ္စ-ကို၊ ပုစ္ဆိ-ပြီ။ ဂန္ဓိကတ္ထေရော-သည်၊ ကထေတုံ-ဖြေဆိုခြင်းငှာ၊ နာသက္ခိ-ပြီ။ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ဒီဏာသဝတ္ထရံ-ကုန်ပြီးသော အာသဝေါရိသောထေရ်ကို၊ ဝါ-ရဟန္တာထေရ်ကို၊ ပုစ္ဆိ-ပြီ။ ထေရော-ရဟန္တာထေရ်သည်၊ ကထေသိ-ဖြေဆိုပြီ။ သတ္တာ-သည်၊ “ဘိက္ခု-ရဟန်း! သာဓု သာဓု-ကောင်းပေစွ ကောင်းပေစွ။” ဣတိ-သို့၊ အဘိနန္ဒိတွာ-အလွန်နှစ်သက်တော်မူ၍၊ သေသမဂ္ဂေသုပိ-ကြွင်းသော မဂ်တို့၌လည်း၊ ပဋိ-ပါဠိယာ-အစဉ်အားဖြင့်၊ ပဉ္စ-ကို၊ ပုစ္ဆိ-ပြီ။ ဂန္ဓိကော-ကျမ်းဂန်ပို့ချသော ထေရ်သည်၊ ဝါ-စာချဆရာတော်သည်၊ ဧကမ္ပိ-တစ်ခုသော ပုစ္ဆာကိုလည်း၊ ကထေတုံ-ဖြေဆိုခြင်းငှာ၊ နာသက္ခိ-ပြီ။ ဒီဏာသဝေါ-ကုန်ပြီးသော အာသဝေါရိသောထေရ်သည်၊ ဝါ-ရဟန္တာထေရ်သည်၊ ပုစ္ဆိတံ ပုစ္ဆိတံ-မေးအပ်တိုင်း၊ မေးအပ်တိုင်းသော ပုစ္ဆာကို၊ ကထေသိ-ဖြေဆိုပြီ။ သတ္တာ-သည်၊ စတုသု-၄ပါးကုန်သော၊ ဌာနေသုပိ-အရာဌာနတို့၌လည်း၊ တဿ-ထိုရဟန္တာထေရ်အား၊ သာဓု-

ကာရံ-သာဓုဟု ပြုအပ်သော အသံကို၊ ဝါ-သာဓုသံကို၊ အဒါသိ-ပေးတော်
မူပြီ။ တံ-ထိုသာဓုခေါ်သံကို၊ သုတ္တာ-ကြားရ၍၊ ဘုမ္မဒေဝေ-မြေ၌ တည်နေ
သော နတ်တို့ကို၊ ဝါ-ဘုမ္မစိုးနတ်တို့ကို၊ အာဒိ ကတ္တာ-အစပြု၍၊ ယာဝ ဗြဟ္မ-
လောကာ-ဗြဟ္မာ့ပြည်တိုင်အောင်၊ သဗ္ဗာ-ကုန်သော၊ ဒေဝတာ စေဝ-နတ်
ဗြဟ္မာတို့သည်လည်းကောင်း၊ နာဂသုပဏ္ဏာ စ-နဂါး၊ ဂဠုန်တို့သည်လည်း
ကောင်း၊ သာဓုကာရံ-သာဓုဟု ပြုအပ်သောအသံကို၊ ဝါ-သာဓုသံကို၊ အဒိသု-
ပေးကုန်ပြီ။ တံ သာဓုကာရံ-ထိုသာဓုဟု ပြုအပ်သောအသံကို၊ ဝါ-ထိုသာဓု
သံကို၊ သုတ္တာ-၍၊ တဿ-ထိုကျမ်းစာပို့ချသော ထေရ်၏၊ အန္တေဝါသိကာ
စေဝ-အနီးနေတပည့်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိနော စ-အတူနေ
တပည့်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သတ္တာရံ-ကို၊ ဥဇ္ဈာယိသု-ကဲ့ရဲ့ကုန်ပြီ၊ (ကိ)။
“သတ္တာရာ-သည်၊ ကိ နာမ-အဘယ်မည်သော၊ ဧတံ-ဤအမှုကို၊ ကတံ-ပြု
တော်မူအပ်သနည်း၊ ကိဗ္ဗိ-ဘာကိုမျှ၊ အဇာနန္တဿ-မသိသော၊ မဟလ္လက-
တ္ထေရဿ-မထေရ်ကြီးအား၊ စတုသု-ကုန်သော၊ ဌာနေသု-အရာဌာနတို့၌၊
သာဓုကာရံ-ကို၊ အဒါသိ-ပြီ၊ သဗ္ဗပရိယတ္တိဓရဿ-အလုံးစုံသော ပရိယတ်ကို
ဆောင်သော၊ ပဉ္စန္ဒံ ဘိက္ခုသတာနံ-ရဟန်းငါးရာတို့၏၊ ပါမောက္ခဿ-အကြီး
အမှူးဖြစ်သော၊ အမှာကံ-တို့၏၊ အာစရိယဿ ပန-ဆရာကိုကား၊ ပသံသာ-
မတ္တမ္ပိ-ချီးမွမ်းခြင်းမျှကိုလည်း၊ န ကရိ-ပြုတော်မမူ၊ ” ဣတိ-ကဲ့ရဲ့ကုန်ပြီ။ အထ-
ထိုအခါ၌၊ နေ-ထိုကျမ်းစာပို့ချသောထေရ်၏ တပည့်တို့ကို၊ သတ္တာ-သည်၊
“ဘိက္ခဝေ! ကိ နာမ-အဘယ်မည်သော၊ ဧတံ-ဤစကားကို၊ ကထေထ-ပြော
ဆိုကုန်သနည်း? ” ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိတွာ-၍၊ တသ္မိံ အတ္ထေ-ထိုအကြောင်းကို၊
အာရောစိတေ-လျှောက်အပ်သော်၊ “ဘိက္ခဝေ! တုမှာကံ-တို့၏၊ အာစရိယော-
သည်၊ မမ-၏၊ သာသနေ-၌၊ ဘတိယာ-အခဖြင့်၊ ဂါဝေါ-နွားတို့ကို၊ ရက္ခဏာ-
သဒိသော-စောင့်ရှောက်သူနှင့် တူ၏၊ ဝါ-ကျောင်းသူနှင့် တူ၏၊ မယံ-၏၊ ပုတ္တော
ပန-သားတော်သည်ကား၊ ယထာရုစိယာ-အလိုအားလျော်သဖြင့်၊ ဝါ-အလိုရှိ
တိုင်း၊ ပဉ္စ-ငါးမျိုးကုန်သော၊ ဂေါရသေ-နွားမှဖြစ်သော အရသာတို့ကို၊ ပရိ-
ဘုဉ္ဇနကသာမိသဒိသော-သုံးဆောင်ရသော နွားပိုင်ရှင်နှင့် တူ၏။” ဣတိ
ဝတွာ-၍၊ “ဗဟုမ္ပိ စေ |ပေ၊ သာမညဿ ဟောတီ”တိ-ဟူကုန်သော၊ ဣမာ

ဂါထာ-တို့ကို အဘာသိ-ဟောတော်မူပြီ။

**ဗဟုမ္ဘိ စေ သံဟိတ ဘာသမာနော၊ န တက္ကရော ဟောတိ နရော ပမတ္ထော၊
ဂေါပေါ ဂါဝေါ ဂဏယံ ပရေသံ၊ န ဘာဂဝါ သာမညဿ ဟောတိ။**

သံဟိတံ-ကောင်းသောစီးပွားရှိရာ၊ သုံးဖြာပိဋကတ်၊ တရားတော်မြတ်ကို ဗဟု-များစွာ၊ ဝါ-များစွာကို၊ ဘာသမာနောပိ-သင်ယူပို့ချ ဟောပြောပါသော် လည်း၊ နရော-စာတတ်ပေတော်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်သည်၊ ပမတ္ထော-ဘာဝနာမှု၊ မပြုလွှင်းပေါ့၊ မေ့လျော့သည်၊ (ဟုတ္တာ-ဖြစ်၍၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်) တက္ကရော- ထိုတရားကို ပြုကျင့်တတ်သူသည်၊ ဝါ-ထိုအနိစ္စဒိမနသိကာရကို ပြုကျင့်တတ် သူသည်၊ စေ န ဟောတိ-အကယ်၍ မဖြစ်အံ့၊ ပရေသံ-တစ်ပါးသော နွားရှင် တို့၏၊ ဂါဝေါ-နွားတို့ကို၊ ဂဏယံ (ဂဏယန္တော)-ရေတွက်ထိန်းကျောင်းသော၊ ဂေါပေါ-အစားနွားကျောင်းသားသည်၊ (ဂေါရသဿ-နွားမှဖြစ်သော ၅ မျိုး သော အရသာ၏)၊ ဘာဂဝါ-အဖို့ရှိသည်၊ န ဟောတိ ဣဝ-မဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ-ဤအတူ) သာမညဿ-သမဏ၏ ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းသော ဈာန် မဂ် ဖိုလ်တရား၏၊ ဘာဂဝါ-အဖို့ရှိသည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်။

**အပ္ပမ္ဘိ စေ သံဟိတ ဘာသမာနော၊ ဓမ္မဿ ဟောတိ အနုဓမ္မစာရီ၊
ရာဂဉ္စ ဒေါသဉ္စ ပဟာယ မောဟံ၊ သမ္ပပ္ပဇာနော သုဝိမုတ္တစိတ္တော။
အနုပါဒိယာနော ဣဝ ဝါ ဟုရံ ဝါ၊ သ ဘာဂဝါ သာမညဿ ဟောတိ။**

သံဟိတံ-ကောင်းသောစီးပွားရှိရာ၊ သုံးဖြာပိဋကတ်၊ တရားတော်မြတ်ကို အပ္ပံ-အနည်းငယ်၊ ဝါ-ကို၊ ဘာသမာနောပိ-သင်ယူပို့ချ ဟောပြောပါသော် လည်း၊ ဓမ္မဿ-လောကုတ္တရာတရားကိုးပါးအား၊ အနုဓမ္မစာရီ-လျော်သော ပုဗ္ဗဘာဂအကျင့်ကို ကျင့်လေ့ရှိသည်၊ ဝါ-လျော်သော သီလဖြူစင်၊ ဓုတင် တစ်ခန်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ကျင့်လေ့ရှိသည်၊ စေ ဟောတိ-အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-ဤသို့ ဖြစ်လသော်)၊ ရာဂဉ္စ-ရာဂကိုလည်းကောင်း၊ ဒေါသဉ္စ-ဒေါသ ကိုလည်းကောင်း၊ မောဟဉ္စ-မောဟကိုလည်းကောင်း၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ သမ္ပပ္ပဇာနော-သိထိုက်သော ဒုက္ခသစ္စာတရားတို့ကို ကောင်းစွာ အပြားအား ဖြင့် သိသည်၊ သုဝိမုတ္တစိတ္တော-ကိလေသာတို့မှ ကောင်းစွာ လွတ်သောစိတ်

ရှိသည်။ (ဟုတ္တာ-ဖြစ်၍) ဣဓ ဝါ-ဤပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ်၌လည်း
 ကောင်း၊ ဟုရံ ဝါ-ဟိုတမလွန် ခန္ဓာ အာယတနဓာတ်၌လည်းကောင်း၊
 (တစ်နည်း) ဣဓ ဝါ-အဇ္ဈတ္တခန္ဓာ အာယတန ဓာတ်၌လည်းကောင်း၊ ဟုရံ
 ဝါ-ဗာဟိရခန္ဓာ အာယတန ဓာတ်၌လည်းကောင်း၊ အနုပါဒိယာနော-တဏှာ
 ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မစွဲလမ်းသော၊ သ (သော)-ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သာမညဿ-
 သမဏ၏ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းသော မဂ်မှ ဖြစ်လာရသည့် လေးဝသော ဖိုလ်၊
 ငါးပါးသော ဓမ္မက္ခန္ဓာ၏၊ ဘာဂဝါ-အဖို့ရှိသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။

တတ္ထ-ထိုဂါထာတို့၌၊ သံဟိတန္တိ-သံဟိတံဟူသော၊ ဧတံ-ဤအမည်သည်၊
 တေပိဋကဿ-ခုပုံသော ပိဋကဟူသော၊ ဝါ-ပိဋကခုပုံဟူသော၊ ဗုဒ္ဓဝစနဿ-
 ဘုရားစကားတော်၏၊ နာမံ-အမည်တည်း၊ တံ-ထိုပိဋကခုပုံကို၊ အာစရိယေ-
 ဆရာတို့သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-ချဉ်းကပ်ပြီး၍၊ ဥဂ္ဂဏိတွာ-သင်ယူပြီး၍၊ ဗဟုမ္ပိ-
 များစွာကိုလည်း၊ ပရေသံ-သူတစ်ပါးတို့အား၊ ဘာသမာနော-(ဓမ္မကထိက
 အဖြစ်ဖြင့်) ဟောပြောသော်လည်းကောင်း၊ ဝါစေန္ဒော-(ဓမ္မာစရိယအဖြစ်ဖြင့်)
 ပို့ချသော်လည်းကောင်း၊ တံ ဓမ္မံ-ထိုပိဋကခုပုံ၊ တရားမြတ်ကို၊ သုတ္တာ-နာ
 ယူလေ့ကျက် ဆောင်ရွက်ပြီး၍၊ ကာရကေန-ပြုကျင့်တတ်သော၊ ပုဂ္ဂလေန-
 ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ယံ-အကြင်အကျင့်ကို၊ ကတ္တဗ္ဗံ-ပြုသင့်ပြုထိုက်၏၊ တက္ကရော-
 ထိုအကျင့်ကို ပြုကျင့်တတ်သူသည်၊ စေ န ဟောတိ-မဖြစ်အံ့၊ [ဂါထာ၌ “စေ”ကို
 ဖြစ်သင့်၍ ယူပေးသည်၊] ကုက္ကုဋဿ-ကြက်၏၊ ပက္ခပဟရဏမတ္တမ္ပိ-အတောင်
 ခတ်ရာ ကာလမျှလည်း၊ အနိစ္စာဒိဝသေန-အနိစ္စသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊
 ယောနိသော-သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်၊ မနသိကာရံ- စိတ်၌ ထားမှုကို၊

သံဟိတံ။ ။ “သမ္မာ+ဟိတံ ပတိပါဒုံ ယဿာတိ သံဟိတံ-ကောင်းစွာ သိစေအပ်
 သော စီးပွားရှိသော ပိဋကခုပုံ(ထောမ၊ ဋ္ဌပြု)၊ ဟိတေန+သဟ သံဝတ္တတိ၊ သံဝိဇ္ဇတိ
 +ဟိတံ ဧတဿာတိ ဝါ သံဟိတံ-စီးပွားနှင့်တကွဖြစ်သော ပိဋကခုပုံ၊ ဝါ-စီးပွားရှိသော
 ပိဋကခုပုံ(ဓမ္မဋီ)၊ ပထမပါဒသည် “ဇ-တ-ဇ-ဂ-ဂ”ဟု ဥပေန္တဝဇိရာပါဒဖြစ်သော
 ကြောင့် နိဂ္ဂဟိတံချေ၍ “သံဟိတံ”ဟု ရှိသော်လည်း ပုဒ်ရင်းမှာ “သံဟိတံ”ဟု ဒုတိ
 ယန္တပုဒ်တည်း။

ဝါ-နှလုံးသွင်းမှုကို၊ စေ နပွဝတ္တေတိ-မဖြစ်စေအံ့၊ ဧသော-ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ [ဘာဂီ
 ဟောတိ၊ န ဟောတိတိဉ္စိ စပ်] ယထာ နာမ-ဥပမာမည်သည်ကား၊ ဒိဝသံ-
 တစ်နေ့ပတ်လုံး၊ ဘတိယာ-အခဖြင့်၊ [ဘရတိ ကမ္မကာရေ ဧတာယာတိ ဘတိ-
 အလုပ်သမားတို့ကို မွေးမြူကြောင်း ဖြစ်သောအခါ] ဂါဝေါ-နွားတို့ကို၊ ရက္ခန္ဓော-
 စောင့်ရှောက်သော၊ ဝါ-ကျောင်းသော၊ ဂေါပေါ-နွားကျောင်းသားသည်၊ [ဂါဝေါ
 +ပါတိ ရက္ခတိတိ ဂေါပေါ၊ ဂေါ+ပါ+အ] ပါတောဝ-နံနက်စောစော၌ပင်၊ (နံနက်
 စောစောကပင်)၊ နိရဝသေသံ-အကြွင်းအကျန်မရှိအောင်၊ (နွားတွေ မကျန်
 ရအောင်)၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတ္တာ-လက်ခံပြီး၍၊ သာယံ-ညနေချမ်းအခါ၌၊ ဂဟေတွာ-
 ယူပြီး၍၊ (တောထဲမှ ယူလာပြီး၍)၊ သာမိကာနံ-နွားရှင်တို့အား၊ **နိယျာတေတွာ**
(နိယျာဒေတွာ)-အပ်နှင်းပြီး၍၊ ဒိဝသဘတိမတ္တံ-တစ်နေ့အတွက် နွားကျောင်း
 ခမျှကို၊ ဂဏှာတိ ယထာ-ယူရသကဲ့သို့၊ ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ ယထာရုစိယာ-
 အကြင်အကြင်အလိုအားဖြင့်၊ ဝါ-အလိုရှိတိုင်း၊ ပဉ္စ-၅ပါးကုန်သော၊ **ဂေါရသေ-**
နွားမှဖြစ်သော အရသာတို့ကို၊ ပရိဘုဉ္စိတံ-သုံးစွဲခြင်းငှာ၊ ဝါ- သုံးစွဲခွင့်ကို၊ န
လဘတိ ယထာ-မရသကဲ့သို့။ ဧဝမေဝ-ဤအတူသာလျှင်၊ ကေဝလံ-သာမည
မဖက် သက်သက်၊ အန္ဓေဝါသိကာနံ-အနီးနေတပည့်တို့၏၊ သန္တိကာ-
အထံမှ၊ ဝတ္တပဋိဝတ္တကရဏမတ္တဿ-ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ်ကို ပြုခြင်းမျှ၏၊ ဘာဂီ-
အဖို့ရှိသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ သာမညဿ-သမဏ၏
ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းသော ဈာန်တရား မဂ်ဖိုလ်တရား၏၊ ဘာဂီ-အဖို့ရှိသည်၊
န ဟောတိ-မဖြစ်။ ပန-အဖို့တစ်ပါးကား၊ ဂေါပါလကေန-နွားကျောင်းသား

နိယျာတေတွာ, နိယျာဒေတွာ။ ။နိ+ယတ+ဏေ+တွာ၊ နိရှေးရှိသော ယတ
 ဓာတ်သည် ပဋိဒါန (အပ်နှံခြင်း)အနက်ကို ဟော၏။ တကို ဒပြုလျှင် “နိယျာဒေတွာ” ဟု
 ဖြစ်၏။ ထိုကြောင့် “နိယျာတေတွာ, နိယျာဒေတွာ” ၂ပါဌ်လုံး သင့်သည်(နိတိဓာတု-
 ၃၀၉)။

ဂေါရသေ။ ။ ဂေါတော+သဇ္ဇတာ+ရသာ ဂေါရသာ-နွားမမှ ကောင်းစွာ
 ဖြစ်သော အရသာတို့၊ ဂေါရသဟူသည် “ဒီရံ ဒဓိ ယတံ တတ္ထံ, နောနီတံ ပဉ္စ ဂေါ-
 ရသာ(ဓာန်-၅၀၀)” နှင့်အညီ (၁) နို့ရည် (၂) နို့ဓိမ်း (ဒိန်ချဉ်, နို့ချဉ်) (၃) ထောပတ်
 (၄) ရက်တက် (ဒိန်ချဉ်ရည်) (၅) ဆီဥး (ထောပတ်စိမ်း, ထောပေး)တို့တည်း။

သည်။ နိယျာတိတာနံ(နိယျာဒိတာနံ)-အပ်နှင်းအပ်ပြီးကုန်သော၊ ဂုန္နံ-နွားမတို့၏။ ဂေါရသံ-နွားမှဖြစ်သော အရသာကို၊ သာမိကာဝ-နွားရှင်တို့သည်သာ၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ ယထာ-သုံးဆောင် ကြရကုန်သကဲ့သို့၊ တထာ-ထိုအတူ၊ တေန-ထိုဓမ္မကထိကပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝါ-ထိုဓမ္မာစရိယပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကထိတံ-ဟောပြောပို့ချအပ်သော၊ တံ ဓမ္မံ-ထိုတရားတော်ကို၊ သုတ္တာ-နာယူလေ့ကျက် ဆောင်ရွက်ပြီး၍၊ ကာရကပုဂ္ဂလာ-ပြုကျင့်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ယထာနုသိဋ္ဌိ-အကြင်အကြင်သွန်သင်သည့်အတိုင်း၊ ဝါ-အကြင်အကြင်သွန်သင်သည် အားလျော်စွာ၊ ပဋိပဋိတွာ-ကျင့်ပြီး၍၊ ကေစိ-အချို့သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ပဌမဇ္ဈာနာဒီနိ-ပဌမဈာန်အစရှိသော အကျိုးတို့သို့၊ ပါပုဏန္တိ-ရောက်ရကုန်၏။ ကေစိ-တို့သည်၊ ဝိပဿနံ-ဝိပဿနာကို၊ ဝဇေတွာ-တိုးပွားစေပြီး၍၊ မဂ္ဂဖလာနိ-မဂ်ဖိုလ်တို့သို့၊ ပါပုဏန္တိ-ရောက်ရကုန်၏။ ဂေါဏသာမိကာ-နွားရှင်တို့သည်၊ ဂေါရသဿ-နွားမှဖြစ်သော အရသာ၏။ ဘာဂိနော-အဖို့ရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ ဣဝ-ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ သာမညဿ-သမဏ၏ ဖြစ်ကြောင်း၊ ကောင်းသော ဈာန်မဂ်ဖိုလ်တရား၏။ ဘာဂိနော-အဖို့ရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏။

ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ သတ္တာ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ [ကထေသိ၌စပ်] သီလ-သမ္မန္တဿ-သီလနှင့် ပြည့်စုံသော၊ ဗဟုသုတဿ-များသော သုတရှိသော၊ ပမာဒဝိဟာရိနော-မေ့မေ့လျော့လျော့နေလေ့ရှိသော၊ အနိစ္စာဒိဝသေန-အနိစ္စစသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ ယောနိသော-သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်၊ မနသိ-ကာရေ-စိတ်ဝယ်ထားခြင်း၌၊ ဝါ-နှလုံးသွင်းခြင်း၌၊ ပမတ္တဿ-မေ့လျော့သော၊ ဘိက္ခုနော-ရဟန်း၏။ ဝါ-ရဟန်းနှင့်၊ ဝသေန-စပ်သဖြင့်၊ ပဌမံ ဂါထံ-ပဌမ

သာမညဿ။ ။ “သမေတိတိ သမဏော”အရ ကိလေသာတို့ကို ငြိမ်းအေးစေနိုင်သူကို သမဏအစစ်ဟု ခေါ်၏။ “သမဏဿ+ဘာဝေါ သာမညံ”အရ ထို သမဏ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာဟူသည် အရိယာမဂ်၄ပါးတည်း၊ ဤနေရာ၌ကား ထိုမဂ်၄ပါး၏ အခြေခံဖြစ်သော သီလ သမာဓိ ဝိပဿနာပညာတို့ကိုပါ ယူပါ။

ဘိက္ခုနော ဝသေန။ ။ ဝသသဒ္ဓါသည် “အာယတ္တတာ-စပ်သည်၏အဖြစ်”ဟူသော အနက်ကို ဟော၏။ ထိုအာယတ္တတာအနက်ကို ဟောရာ၌ သမ္မန်ကို ငဲ့၏။ “ရဟန်း၏+စပ်သော”ဟုလျှ်၊ မြန်မာတို့ကား သဟာဒိယောဂအနက်ကို သုံးစွဲလေ့ရှိ၏။ ထိုကြောင့် “ရဟန်းနှင့်+စပ်”ဟု ဝေါဟာရတ္ထ ပေးရသည်။ (၄၅)

ဂါထာကို၊ ကထေသိ-ဟောတော်မူပြီ၊ ဒုဿီလဿ-သီလမရှိသောရဟန်း၏၊ ဝါ-နှင့်၊ ဝသေန-စပ်သဖြင့်၊ ပဌမံ ဂါထံ-ကို၊ န ကထေသိ-ဟောတော်မူသည် မဟုတ်။ [ရှေ့ဝါကျမှ ပုဒ်များကို လိုက်စေ၍ “ဒုဿီလဿ-သော၊ ဗဟုဿုတဿ-သော၊ ပမာဒဝိဟာရိနော-သော၊ အနိစ္စာဒိဝသေန-ဖြင့်၊ ယောနိသော-ဖြင့်၊ မနသိ-ကာရေ-၌၊ ပမတ္တဿ-သော၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ပဌမံ ဂါထံ-ကို၊ န ကထေသိ-မဟုတ်”ဟုလည်း ပေးနိုင်သည်။] ပန-အဖို့တစ်ပါးကား၊ ဒုတိယဂါထာ-ဒုတိယ ဂါထာကို၊ [ကထိတာ၌ စပ်၊] အပ္ပဿုတဿ-နည်းသောသုတရှိသည်ဖြစ်၍၊ (သမာနဿ)ပိ-ဖြစ်သော်လည်း၊ ယောနိသော-သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်၊ မနသိကာရေ-စိတ်ဝယ်ထားခြင်း၌၊ ဝါ-နှလုံးသွင်းခြင်း၌၊ ကမ္မံ-အနိစ္စာဒိမနသိ ကာရအမှုကို၊ ကရောန္တဿ-ပြုသော၊ ကာရကပုဂ္ဂလဿ-ပြုကျင့်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-နှင့်၊ ဝသေန-စပ်သဖြင့်၊ ကထိတာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

တတ္ထ-ထိုဒုတိယဂါထာ၌၊ အပ္ပမ္ဘိ စေတိ-ကား၊ ထောက်-အနည်းငယ်ကို၊ ဧကဝဂ္ဂဒ္ဓိဝဂ္ဂမတ္တမ္ဘိ-တစ်ဝင် နှစ်ဝင်မျှကိုလည်း၊ [ဘာသမာနော၌စပ်၊] ဓမ္မဿ ဟောတိ အနုဓမ္မစာရီတိ-ကား၊ အတ္ထံ-အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဝါ-အကျိုးကို၊ အညာယ-သိ၍လည်းကောင်း၊ ဓမ္မံ-ပါဠိကို၊ ဝါ-အကြောင်းကို၊ အညာယ-သိ ၍လည်းကောင်း၊ နဝလောကုတ္တရဓမ္မဿ-ဉာဏ်ပေးသော လောကုတ္တရာတရား အား၊ အနုရူပံ-လျော်သော၊ ဓမ္မံ-အကျင့်ကို၊ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါသင်္ခါတံ-ရှေ့အဖို့ ၌ဖြစ်သော အကျင့်ဟု ဆိုအပ်သော၊ စတုပါရိသုဒ္ဓိဓုတင်္ဂံ-အသုဘကမ္မဋ္ဌာနာ- ဒိဘေဒံ-၄ပါးသော ပါရိသုဒ္ဓိသီလ၊ ဓုတင်၊ အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းအစရှိသော အပြားရှိသော အကျင့်ကို၊ စရန္တော-ကျင့်သည်၊ (ဟုတွာ- ၍) အနုဓမ္မစာရီ- လောကုတ္တရာတရားဉာဏ်ပေးအား လျော်သော အကျင့်ကို ကျင့်လေ့ရှိသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါအကျင့်ကို ကျင့်နေ သော ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်)၊ အဇ္ဇ အဇ္ဇေဝ-ယနေ ယနေ၌ပင်၊ (ပဋိဝိဇ္ဈိသာမိ-ထိုး ထွင်း၍ သိရတော့အံ့)၊ ဣတိ-သို့၊ ပဋိဝေဓံ-ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ် ကို၊ အာကင်္ခန္တော-မျှော်လင့်တောင့်တလျက်၊ ဝိစရတိ-လှည့်လည်နေထိုင်၏၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ပဋိဝေဓကို မြှော်လင့်လျက် လှည့်လည်သောပုဂ္ဂိုလ်

သည်။ ဣမာယ သမ္မာပဋိပတ္တိယာ-ဤကောင်းသော အကျင့်ဖြင့်၊ ရာဂဉ္စ-
 ရာဂကိုလည်းကောင်း၊ ဒေါသဉ္စ-ဒေါသကိုလည်းကောင်း၊ မောဟဉ္စ-မောဟကို
 လည်းကောင်း၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ သမ္မာ-ကောင်းသော၊ ဝါ-သင့်သော၊
 ဟေတုနာ-အကြောင်းဖြင့်၊ နယေန-နည်းလမ်းဖြင့်၊ ပရိဇာနိတဗြေ-သိထိုက်ကုန်
 သော၊ ဓမ္မေ-ဒုက္ခသစ္စာတရားတို့ကို၊ ပရိဇာနန္တော-ပိုင်းခြား၍ သိလျက်၊ **တဒင်္ဂ-
 ဝိက္ခမ္ဘနသမုဇ္ဈေဒပဋိပုဿဒ္ဓိနိဿရဏဝိမုတ္တိနံ**-တဒင်္ဂဝိမုတ္တိ၊ ဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တိ၊
 သမုဇ္ဈေဒဝိမုတ္တိ၊ ပဋိပုဿဒ္ဓိဝိမုတ္တိ၊ နိဿရဏဝိမုတ္တိတို့၏၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊
 ဝါ-အပြားအားဖြင့်၊ **သုဝိမုတ္တစိတ္တော**-ကောင်းစွာ လွတ်သော စိတ်ရှိသည်၊
 (ဟုတွာ-၍)၊ [အနုပါဒိယာနော၌ စပ်၊] အနုပါဒိယာနော ဣဓ ဝါ ဟုရံ ဝါတိ-
 ကား၊ ဣဓလောက-ပရလောကပရိယာပန္နာ-ဤပစ္စုပ္ပန်လောက တမလွန်
 လောက၌ အကျုံးဝင်ကုန်သော၊ ခန္ဓာယတနဓာတုယော ဝါ-ခန္ဓာ၊ အာယတန၊
 ဓာတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာ-အဇ္ဈတ္တိက၊ ဗာဟိရဖြစ်ကုန်
 သော၊ ခန္ဓာယတနဓာတုယော ဝါ-ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊
 စတူဟိ-၄ပါးကုန်သော၊ ဥပါဒါနေဟိ-ဥပါဒါန်တို့ဖြင့်၊ အနုပါဒိယန္တော-မစွဲလမ်း
 သည်၊ ဝါ-မစွဲလမ်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ [ဟေတုမန္တဝိသေသန၊] မဟာဒီကာ-
 သဝေါ-မြတ်သော ရဟန္တာသည်၊ (ဟုတွာ-၍)၊ **မဂ္ဂသင်္ခါတဿ**-မဂ်ဟု ဆိုအပ်

တဒင်္ဂပေစိတ္တော။ ။ သုဝိမုတ္တံ+စိတ္တံ ယဿာတိ သုဝိမုတ္တစိတ္တော၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း
 ပွားများမှု မဟာကုသိုလ်စိတ်သည် တဒင်္ဂဝိမုတ္တိ မည်၏။ ရာဂစသည်နှင့် မယှဉ်
 သောကြောင့် ထိုကုသိုလ် အစိတ်အပိုင်းဖြင့် ထိုအကုသိုလ်အစိတ်အပိုင်းမှ လွတ်သော
 စိတ်မည်၏။ ဈာန်တရားသည် ဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တိမည်၏။ “ဈာန်မလျှောသမျှ အတော်ကြာ
 အောင် အကုသိုလ်ကို ပယ်ခွာနိုင်သောစိတ်”ဟူလို၊ မဂ်သည် သမုဇ္ဈေဒဝိမုတ္တိမည်၏။
 “ဆိုင်ရာကိလေသာတို့ကို အကြွင်းမရှိအောင် ဖြတ်နိုင်သောစိတ်”ဟူလို၊ ဖိုလ်သည်
 ပဋိပုဿဒ္ဓိဝိမုတ္တိမည်၏။ “မဂ်သည် ပယ်အပ်ပြီးသော ကိလေသာတို့ကို ထပ်၍ ငြိမ်း
 အေးစေနိုင်သောစိတ်”ဟူလို၊ ဥပမာ-မီးငြိမ်းပြီးသော နေရာဝယ် အေးအောင် ရေဖြင့်
 ထပ်၍ ငြိမ်းသကဲ့သို့တည်း၊ နိဗ္ဗာန်ကား ကိလေသာအားလုံး၊ ဒုက္ခအားလုံးမှ လွတ်သော
 ကြောင့် နိဿရဏဝိမုတ္တိ မည်၏။ ထိုဝိမုတ္တိငါးပါးဖြင့် အဆင့်ဆင့်လွတ်သော စိတ်
 ရှိသူကို “သုဝိမုတ္တစိတ္တပုဂ္ဂိုလ်”ဟု ခေါ်သည်။

မဂ္ဂသင်္ခါတဿ။ ။ “သမဏဿ+ဘာဝေါ သာမညံ”နှင့်အညီ ကိလေသာတို့ကို

သော၊ သာမညဿ-သမဏ၏ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းသောတရား၏၊ ဝသေန-
 အစွမ်း ကြောင့်၊ အာဂတဿ-လာသော၊ ဖလသာမညဿ စေတ-ဖိုလ်ဟူသော
 သာမည၏ လည်းကောင်း၊ ပဉ္စအသေက္ခမေက္ခန္ဓဿ-၅ပါးသော အသေက္ခ
 မေက္ခဏ်ဟူသော၊ သာမညဿ စ-သာမည၏လည်းကောင်း၊ [ရှေးစာအုပ်များ၌
 သာမညဿသဒ္ဒါ ပါ၏၊ မပါလျှင် လိုက်ပေး။] ဘာဂဝါ-အဖို့ရှိသည်၊ ဟောတိ-
 ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ရတနကုဋေန-ရတနာအထွတ်ဖြင့်၊ အဂါရဿ-အိမ်၏၊ ကုဋ်-
 အထွတ်ကို၊ ဂဏှာတိ ဝိယ-ယူသကဲ့သို့ (တထာ-တူ) အရဟတ္တေန-အရဟတ္တ
 ဖိုလ်ဖြင့်၊ ဒေသနာယ-ဒေသနာတော်၏၊ ကုဋ်-အထွတ်ကို၊ ဂဏှိ-ယူတော်မူပြီ၊
 ဣတိ-ဂါထာအဖွင့်အပြီးတည်း။ ဂါထာပရိယောသာနေ-၌ ၊ပေ၊ အဟောသိ၊
 ဣတိ-ဒွေသဟာယကဘိက္ခုဝတ္ထု အပြီးတည်း။

ဒွေသဟာယကဘိက္ခုဝတ္ထုဘာသာဋီကာ ပြီး၏။

ယမကဝင်ဘာသာဋီကာ ပြီး၏။

ငြိမ်းစေနိုင်သော သမဏအစစ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာဟူသည် ကိလေသာတို့ကို ငြိမ်း
 နိုင်၊ သတ်နိုင်သော မဂ်လေးပါးတည်း၊ ထိုကြောင့် “မဂ္ဂသင်္ခါတဿ”ဟု သာမည
 အရကို သရုပ်ပြသည်။

ဖလ ၊ပေ၊ ခန္ဓဿ။ ။ ဖိုလ်၄ပါးသည်လည်းကောင်း၊ သီလက္ခန္ဓ၊ သမာဓိက္ခန္ဓ၊
 ပညာက္ခန္ဓ၊ ဝိမုတ္တိက္ခန္ဓ၊ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓဟူသော တရား၅ပါးသည်လည်း
 ကောင်း ထိုမဂ်မှ လာသောကြောင့် သာမညအမည် ရနိုင်၏။ ထိုသို့ အမည်ရရာ၌
 အကြောင်းမဂ်၏ သာမညအမည်ကို တင်စားသော ကာရဏူပစာရအမည်ဟု မှတ်စေ
 လို၍ “ဝသေန အာဂတဿ ၊ပေ၊ သာမညဿ စ”ဟု မိန့်သည်။

မှတ်ပွယ်အက္ခရာစဉ်

ပုဒ်အစဉ်	စာမျက်နှာ	ပုဒ်အစဉ်	စာမျက်နှာ
[အ]		အနုကမ္ပုံ	၁၂၁
အကတ္တ	၁၃၄	အနုဂစ္ဆတိ	၇၇
အကရမုသ တေ	၃၉၀	အနုဇာတပုတ္တာ	၃၅၀
အဂါရိယဘူတာ	၃၀၀	အနုပါယိနီ	၁၁၁
အစရိ	၃၈၈	အနုပိယံ	၃၅၈
အစွာယိကံ	၅၃	အနုပုဗ္ဗိကထံ	၁၈
အဇ္ဈာသယဝသေန	၁၇	အနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟံ	၁၉၇
အညတရာ ဒေဝတာ	၃၂၇	အနုသန္ဓိ	၆၃
အညတြေဝ ဘိက္ခုသံဃာ	၃၈၀	အနုဿရမာနော	၃၁၉
အဋ္ဌကရိသမတ္တံ	၂၉၈	အနောတတ္ထဒဟတော	၁၃၈
အမော	၇	အန္တောဝဿံ နာမေတ	၃၃
အတ္တနာပေ၊အကာသိ	၉	အပဏ္ဏတ္တိကဘာဝံ	၂၃၉
အတ္ထုပ္ပတ္တိ	၃၀၈	အပရာပရံ	၄၇
အတေကိစ္ဆဘာဝံ	၈၁	အပုဗ္ဗံ အစရိမံ	၇၁
အဓိဋ္ဌာသိ	၁၀၄	အပွေ၊သုက္ကာ	၃၆၆
အဒ္ဓိကာ	၂၈၀	အပြည့်အစုံလိုက်ပေးပုံ	၆
အဒ္ဓိကော	၅၂	အဗ္ဗဟိ	၉၅
အဓိမတ္တသိနေဟေနာ	၁၅	အဘဝိဿ	၁၄၁
အနတ္တိနီ	၃၆၉	အဘိညာ	၃၂၆
အနပါယိနီ	၁၁၁	အဘိသေက. . . မင်္ဂလေသု	၃၀၈
အနမတဂ္ဂသ္မိ	၃၃	အမတံ ပဒံ	၂၂၁
အနလင်္ဂရိတ္တာ	၂၂၆	အမှာ	၃၁
အနာထပိဏ္ဍိကေန	၁၁	အယံ ကုမာရော ပန	၃၇၂
အနာထပိဏ္ဍိကော ဝါ ---		အရဟတ္တံ	၇၈
ဝိသာခါ ဝါ	၄၀၂	အရိယဓနံ	၃၁၅
အနိဗ္ဗေတိကဘာဝံ	၁၀၄	အဝီစိမဟာနိရယသန္တာပေါ	၃၄၂

ဝဂ် |

ဓမ္မပဒဘာသာဋီကာ

၄၂၃

ပုဒ်အစဉ်	စာမျက်နှာ	ပုဒ်အစဉ်	စာမျက်နှာ
အဿ	၂၁၆	[ဣ]	
အသီတိယာ	၁၂	ဣတ္ထတ္ထာယ	၃၂၆
အသုဘတော ပဿန္တံ	၂၀၂	ဣဒါနိ တေ ကထံ	၃၃၂
အသားဝါရောဂါ---		ဣရိယာပထေဟိ	၂၈
သွေးအားနည်းရောဂါ	၈၀	ဣန္ဒဂေါပကာ	၅၇
အဟာသိ	၁၂၇	[ဥ]	
အဟိမေခလာယ	၃၇၃	ဥက္ကဏ္ဍိတော	၃၃၁
အဟုဝမသေ	၃၈၉	ဥက္ကာဟိ ဓာရိယမာနာဟိ	၁၂၂
[အာ]		ဥက္ခေပနိယကမ္မံ	၁၅၂
အာကောဋီတပစ္စာ ---		ဥဇ္ဈာယိသု	၁၉၄
ကောဋီတေဟိ	၁၁၃	ဥဒကဝါရော	၁၃၈
အာဂန္တုကဘတ္တံ	၃၄၉	ဥဒဗ္ဗနဘာဝပုတ္တိ	၂၅၁
အာဒီနဝံ	၁၉	ဥဒ္ဓနေ	၁၄၆
အာဒေသနာပါဠိဟာရိယာ-		ဥဒါနံ	၂၆၈
နုသာသနိယာ	၃၈၃	ဥဒါနေတွာ	၂၆၈
အာဗဒ္ဓပဋိဗဒ္ဓသဟာယကာနိ	၂၃၅	ဥပက္ကိတကဝါဒေန	၃၂၄
အာဘိသမာစာရိကံ	၁၆၆	ဥပပ္ဖေ	၂၂၀
အာယာစိဓမ္မဒေသနော	၂၃၀	ဥပညာတံ မဂ္ဂံ	၂၄၄
အာယုတ္တကော	၂၇၁	ဥပဋ္ဌာနံ	၁၄
အာယုသင်္ခါရော	၃၅၁	ဥဋ္ဌာနသမ္ပန္နံ	၂၆၂
အာရုယု	၂၂၉	ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ	၁၁၃
အာသနန္တရိကာယ	၁၅၅	ဥပဗျလ္လိခိတေဟိ ကေသေဟိ	၃၁၁
အာသဝါနံ ခယာ	၃၂၇	ဥပတိဿော	၂၃၆
အာသဝေဟိ	၂၂၉	ဥပနယုန္တိ	၁၂၇
အာသီဝိသေ	၃၇၂	ဥပန္နဓမ္မသံဝေဂေါ	၃၈၁

ပုဒ်အစဉ်	စာမျက်နှာ	ပုဒ်အစဉ်	စာမျက်နှာ
ဥပနိဓာယ	၃၂၁	ကရုဏုတ္တရိယကရဏေန	၁၂၇
ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိ	၂၃၁	ကလာပဂ္ဂံ	၂၆၁
ဥဘယေတ္ထ	၉၂	ကဿပေါ	၂၇၆
ဥဘယတ္ထ	၉၃	ကဟံ ဧကပုတ္တက	၈၉
ဥရူဝေလံ	၂၃၂	ကာယဝေယျာဝဋီကံ	၈၇
[ဧ-ဩ]		ကာရန်၂မျိုး	၆
ဧကံသိကံ	၄၀၆	ကာဟသိ	၂၄၇
ဧကစာရိကဝတ္ထံ	၁၅၉	ကိစ္စံ	၃၃၃
ဧကနိန္နာဒံ၊ ကောလာဟလံ	၁၅၄	ကိမင်္ဂပန	၂၂
ဧကမန္တံ	၁၀၀	ကုက္ကုစ္စမတ္တံ	၁၁၄
ဧထ ဘိက္ခဝေါတိ	၂၅၃	ကုက္ကုစ္စဝိဂြိုဟ်	၁၁၄
ဧဝံ သမ္ပဒမိဒံ	၇၂	ကုဇုမ္ဗဿ	၁၃၂
ဩဝဒန္တော	၃၄	ကုဇုမ္ဗိကော	၇
ဩဝါဒပဋိဂ္ဂါဟိကာ	၁၅၃	ကုရုင်္ဂဿ	၃၉၁
[က]		ကုသီတံ	၂၀၀
ကကုသန္တံ	၂၇၈	ကုဋုသက္ခိဩတာရဏေန	၁၂၆
ကတာဘိနီဟာရော	၃၆၂	ကောဋ္ဌဂ္ဂံ	၂၆၂
ကတိကံ	၂၄၂	ကောဋ္ဌာဂါရိကော	၂၇၁
ကနကဝိမာနံ	၈၈	ကောဏာဂမနော	၂၇၅
ကနိဋ္ဌတ္တာယေဝါ	၄၀၆	ကောလိတော	၂၃၇
ကန္တာရဒ္ဓါနံ	၄၇	ကောသမ္ဗိယံ	၁၅၀
ကပဏဒ္ဓိကဝဏီဗ္ဗကယာစကာနံ	၂၈၀	ကောဟညေန	၃၇၈
ကပုကောပိ	၃၆၈	ကောင်းခြင်း၅ဖြာ	၃၁၀
ကပရဂေါရူပံ	၂၆၅	[ခ]	
ကမ္မနန္ဒနေန	၄၀၈	ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ	၁၈၈
		ခယဝယံ ပဋ္ဌပေတွာ	၂၅

ဝဂ် |

ဓမ္မပဒဘာသာဋီကာ

၄၂၅

ပုဒ်အစဉ်	စာမျက်နှာ	ပုဒ်အစဉ်	စာမျက်နှာ
ခလဝံ	၂၆၁	စတူသု အပါယေသု	၇၆
ခလဘဏ္ဍဝံ	၂၆၁	စ ပန	၅၂
ခုဒ္ဒကသောဏ္ဍိကာယ	၁၆၅	စရ ဗြဟ္မစရိယံ	၂၅၃
ခေမန္တံ	၃၉၇	စာရိကံ စရမာနော	၁၉၁
ခေဠာသကဝါဒေန	၃၇၄	စိတ္တပ္ပသာဒေန	၈၅
[ဂ]		စိရသုတာ	၁၆၉
ဂန္ထဓုရံ	၂၄	စုမ္ဗိတွာ	၁၄၅
ဂန္ထိကထွေရသု	၄၁၁	စေတသာ စေတော ပရိစ္စ	၃၂၉
ဂဗ္ဘပါတနဘေသဇ္ဇံ	၁၃၃	စေတောဝိမုတ္တိ	၃၂၇
ဂယာသီသံ	၂၃၄	[ဇ]	
ဂဟေတွာ ဝိယ	၃၂၀	ဇေရိတာ	၂၃
ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇော	၂၃၇	ဇနပဒကလျာဏိယာ	၃၁၀
ဂုဏမဟတ္ထတံ	၁၃	ဇယသုမနပုပ္ဖဝဏ္ဏံ	၄၉
ဂုဠကိဠာ	၃၅၉	ဇိဝန္တဿေဝ	၃၄၂
ဂေဟဇနာ	၁၉၂	ဇိဝိတသံသယော	၁၃၅
ဂေဟဇနော	၃၄၅	[ဇ-၅]	
ဂေဟမာနုသကာ	၃၄၄	ညဏံ	၃၂၉
ဂေဟံ အဇ္ဈာဝသန္တေဟေဝ	၂၁	ဌပေတိ	၂၆၃
ဂေဟံ၌ အနက်	၂၁	[တ-ထ]	
ဂေါပေါ	၄၁၇	တင်္ခဏော	၅၁
ဂေါရသေ	၄၁၇	တဉ္စ ခေါဂျ	၇၅
[ဃ-စ]		တတိယဒိဝေသ	၃၁၁
ယဇ္ဇိယတိ	၁၃၁	တတြ သုဒံ	၁၆၀
စက္ခုပထံ	၈၈	တတ္ထ တုမှာကံ အန္တရေ	၁၈၁
စက္ခုပါလံ	၅၂	တထာ ရညော...	

၄၂၆

ဓမ္မပဒဘာသာဋီကာ

[ယမက

ပုဒ်အစဉ်

စာမျက်နှာ

ပုဒ်အစဉ်

စာမျက်နှာ

ဝိဿန္တိတတ္တာ

၃၇၇

ဒိဝသဿ

၁၄

တဒင်္ဂါပေစိတ္တော

၄၂၀

ဒိသာဝါသိနော

၅၅

တဒ္ဓိတ် သာဝတ္ထိ

၆

ဒီပိနီ

၁၃၆

တမတ္တဘာဝံ

၇၆

ဒုဂ္ဂတိ

၂၆၃

တဝ ပဋိဗဒ္ဓါ

၃၆၇

ဒုဗ္ဗုဋ္ဌိကာ

၁၄၈

တျာဿ

၃၁၃

ဒေဝသိကံ

၈၈

တဿာ

၁၅၁

ဒွါရဂါမော

၁၃၇

တာနိ တာနိ

၇၃

ဒွေအသိတိဉာတိကုလ ---

တိဂါဝုတံ

၂၈၈

သဟဿာနိ

၁၂

တိဏံ

၂၂၈

ဒွေယေဝ ကိစ္စာနိ

၁၇

တေန ပေ၊ သမန္နာဂတာ

၆၇

[၉]

တေန ဟိ

၃၁၅

ဓမ္မကထာ

၁၆

တေန ဘီတေန

၃၇၃

ဓမ္မဂရု

၅၁

တေပိဋကံ

၂၄

ဓမ္မရာဇာ ဣမံ ဂါထမာဟ

၆၅

တေသုပသမ္ပတိ

၁၂၆

ဓမ္မသေနာပတိ

၂၉၅

ထေရော ကုမာရံ ပဗ္ဗာဇေသိ

၃၁၅

ဓမ္မာဘိသမယော

၈၆

ဓမ္မော...သုခမာဝဟာတိ

၂၆၂

[၁၀]

ဒက္ခိဏောဒကံ

၂၉၉

ဓာတုကမ္မဋ္ဌာနံ

၂၅၅

ဒမသစ္စေန

၂၁၅

ဓိရံ

၁၇၁

ဒမေနအရ

၂၁၆

[၁၁]

ဒသဝတ္ထုကာ

၃၀၄

နတ္ထိပူဝံ

၃၆၀

ဒါနဂ္ဂံ

၄၀၂

နမော

၂၆၇

ဒါနဝတ္ထံ

၂၀၈

န ဟိ

၇၂

ဒါနသံဝိဘာဂရတော

၃၅၁

နာဂသေနတ္ထေရေန ပန

၃၄၃

ဒိဗ္ဗောဇံ

၂၈၆

နာရဒေါ တာပသော

၁၁၈

ဝဂ် |

ဓမ္မပဒဘာသာဋီကာ

၄၂၇

ပုဒ်အစဉ်	စာမျက်နှာ	ပုဒ်အစဉ်	စာမျက်နှာ
နိဒ္ဒိ အနောက္ကမန္တဿ	၂၉	ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ	၃၈
နိက္ခမန္တဿ	၃၁၉	ပဋိဿဝါ	၃၂၉
နိပ္ပါတိတာ	၃၆၉	ပဌမဂါမိနာ	၆၈
နိဗ္ဗကောသေ	၁၄၆	ပဏ္ဍုကမ္မလသိလာသနံ	၄၉
နိဗ္ဗာပယေ	၉၅	ပဏ္ဍုရောဂေါ	၈၀
နိဗ္ဗုတာ ပေ၊ ပတိ	၂၂၃	ပဏ္ဍုသာလံ	၅၄
နိမ္မက္ခိကံ	၁၆၇	ပတိဋ္ဌာပိတမတ္တိကံ	၆၃
နိမ္မာနာယိဿတိ	၃၇၀	ပတိဋ္ဌာပိတမတ္တကံ	၆၅
နိမိတ္တံ	၄၃	ပဒါနုပဒိကံ	၇၈
နိမိတ္တဂ္ဂါဟံ	၁၉၇	ပရိစ္ဆိဇ္ဇိယမာနံ	၆၆
နိယျာတေတွာ, နိယျာဒေတွာ	၄၁၇	ပရိဒဟိဿတိ	၂၁၅
နိရောဓသမာပတ္တိ	၂၉၀	ပရိဗ္ဗာဇကပိဋ္ဌကံ	၂၄၅
နိသံသယံ	၂၈၄	ပရိယတ္တိဓမ္မော	၆၉
နေက္ခမ္မေ အာနိသံသံ	၁၉	ပရိယာဒါယ	၄၄
နေရဉ္စရာယ	၂၂၆	ပရိဿယာနိ	၁၇၂
	[ပ]	ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော	၁၀
ပက္ကာမိ	၈	ပရိဘောဂမတ္တာ	၁၉၉
ပက္ခိကဘတ္တံစသည်	၃၄၉	ပရိယေသနမတ္တာ	၁၉၉
ပစ္စဝေက္ခဏမတ္တာ	၂၀၀	ပရိဝါရာနိ	၂၃၇
ပစ္စာသီသတိ	၄၁	ပရိဟရိယမာနော	၂၂၂
ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန	၂၄၈	ပလ္လင်္ဂီ	၂၂၉
ပဉ္စန္ဒံ အတ္ထရာသတာနံ -		ပဝေဏီ	၁၃၀
ပါဋိဘောဂေါ	၃၂၂	ပသန္ဓေနေနေနံ စိတ္တေန	၁၆၈
ပဋိဂ္ဂဟဏမတ္တာ	၁၉၉	ပါလိတော	၃၅
ပဋိမုက္ကာဝ	၂၉၂	ပါလိလေယျကံ	၁၆၀
ပဋိဝိဿကိတ္ထိယော	၁၃၃	ပါသာဒိကတရာ	၃၂၁

၄၂၈

ဓမ္မပဒဘာသာဋီကာ

[ယမက

ပုဒ်အစဉ်

စာမျက်နှာ

ပုဒ်အစဉ်

စာမျက်နှာ

ပိတုတ္တာဓိတာယ

၂၂၅

ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ

၈၃

ပိတုတ္တာပုတ္တော

၁၁၂

ဗုဒ္ဓန္တရာနိ

၂၇၅

ပုညကြိယဝတ္ထုသု

၅၃

ဗုဒ္ဓသုခုမာလော

၁၅

ပုထုကကာလေ

၂၆၀

ဗုဒ္ဓဝိသယံ

၁၀၂

ပုပ္ဖစ္ဆိတ္တံ

၂၉၀

ဗောဓိမဏ္ဍိ

၂၂၈

ပုဗ္ဗင်္ဂမအနက်

၆၈

[ဘ]

ပုရတ္ထိမဝတ္ထု

၃၄၄

ဘဏ္ဍနဇာတာ

၁၅၅

ပုရာဏာဒုတိယိကာ

၂၀၄

ဘဏ္ဍနကလဟဝိဂ္ဂဟဝိဝါဒါ

၁၅၆

ပုရေဘတ္တံ

၁၄

ဘတကဝါဒေန

၃၂၄

ပူဝေန

၃၅၉

ဘတ္တဝေတနံ

၇၉

ပေတ္တိဝိသယေ

၂၇၄

ဘတိယာ

၄၁၇

ပေါက္ခရာဝသံ

၃၀၇

ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယကုမာရေ

၂၃၃

ဘဒ္ဒသာလမူလေ

၁၆၁

[ဖ-ဗ]

ဖလပေါခန္ဓဿ

၄၂၁

ဘာသတိ ဝါ ကရောတိ ဝါ

၇၅

ဖလေန

၂၉၄

ဘိက္ခံ

၂၅၇

ဗလိပဒ္ဒဿ

၆၂

ဘိက္ခာစာရံ

၂၉၁

ဗလိဗဒ္ဒဿ

၆၂

ဘိက္ခာစာရဝေလာယ

၃၀

ဗလိဗဒ္ဒဿ

၆၂

ဘိက္ခုနော ဝသေန

၄၁၉

ဗာရာဏသိယံ

၅၈

ဘိယျောသော မတ္တာယ

၁၄၂

ဗာလေ

၄၈

ဘုဇိဿေ

၅၅

ဗျာကတော

၂၁၉

ဘူတကာယံ

၃၄

ဗြဟ္မစရိယံ

၃၁၇

ဘော

၂၀၆

ဗြဟ္မရူပိဝဏ္ဏံ

၃၁၂

ဘောဂသမ္ပဒါ

၂၀၅

ဗိဒလမဉ္ဇကေ

၃၆၄

[မ]

ဗုဒ္ဓင်္ဂုရော

၂၁၉

မံ ဘန္တေ...မံ ဧတဒဂေါစ

၃၁၉

ဝဂ် |

ဓမ္မပဒဘာသာဋီကာ

၄၂၉

ပုဒ်အစဉ်	စာမျက်နှာ	ပုဒ်အစဉ်	စာမျက်နှာ
မဂ္ဂသင်္ခါတဿ	၄၂၁	ယေ ဓမ္မော ဟေတုပ္ပဘဝါ'တိ	၂၄၇
မဋ္ဌကုဏ္ဍလီ	၉၀	ယေန . . . တေနုပသင်္ကမိ	၁၆၄
မဏိမယံ	၉၁	ယောဇနပ္ပမာဏံ	၂၈၇
မဒ္ဒိတော ကာမကဏ္ဍကော	၃၃၁	[၇]	
မနုညမေဝ	၂၇၃	ရက္ခိတဝနသဏ္ဍော	၁၆၁
မနုဿဘူတော	၁၀၅	ရဇ္ဇံ	၆၀
မရဏကာလေ	၈၂	ရုစိတ္တံ	၄၀
မရဏစေတနာ	၅၈	ရတနမကုဋ္ဌာယ	၃၆၅
မဟန္တာ နိမိကုမ္ဘိယော	၃၁၃	[၈]	
မဟာကရုဏာသမာပတ္တိတော	၈၂	လက္ခဏမန္တေ	၂၈၃
မဟာသက္ကာရံ	၈	လာဘဂ္ဂပ္ပတ္တာ	၁၄၉
မဟေသက္ခာယ	၈	လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပတ္တော	၂၄၁
မာ စက္ခန္နိ'တိ	၃၄	လာယနဂ္ဂံ	၂၆၁
မာတင်္ဂရညေဝ နာဂေါ	၁၇၂	လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ	၁၁၇
မာတာပိတူဟိ	၃၁၆	လောဟိတကမယံ	၉၁
မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပဂေါစရာ	၃၀၅	[၉]	
မေ မုစ္စိဿသိ	၁၃၉	ဝဉ္ဇာ	၁၃၀
မောက္ခမဂ္ဂေ	၁၁	ဝမ္မမာနကတ္ထာယ	၂၅၆
မောဟက္ခယံ အနုပ္ပတ္တော	၃၃၁	ဝမ္ဗိယမာနံ	၃၆၅
မွေးချင်း ဂုယောက်	၁၁၂	ဝဋ္ဋာနုဂတံ သဝိယာတံ	၃၁၄
[ယ]		ဝဏိဗ္ဗကာ	၂၈၀
ယံ သောဘေထ	၁၅၈	ဝနပ္ပတိ	၇
ယဒေဝ	၃၃၀	ဝနမူလဖလာဖလံ	၂၉၁
ယဿ နိတ္တိဏ္ဍော ပင်္ကော	၃၃၀	ဝယပ္ပတ္တေ	၉
ယာဂုဘတ္တံ	၁၃၃	ဝဿာဝါသံ	၁၃
ယာစကာ	၂၈၀		

ပုဒ်အစဉ်	စာမျက်နှာ
ဝဿာဝါသိကံ	၃၅၀
ဝဿူပနာယိကော	၂၈
ဝါဒပုဋိဝါဒေန	၁၂၆
ဝိဇာနေမု	၉၆
ဝိရဝန္တဿေဝ	၂၃
ဝိဝဋ္ဌစဒေါ	၂၈၃
ဝိဝိတ္တံ	၁၇၆
ဝိဿကမ္ပေန	၂၂၃
ဝိဿဇနမတ္တာ	၂၀၀
ဝိသေသာဓိဂမော	၂၆၅
ဝိဟရတိ နော	၁၈၆
ဝိဟာရစာရိကံ	၅၆
ဝုဋ္ဌဝဿော	၂၃
ဝေဏဂုံ	၂၆၁
ဝေဒနာက္ခန္ဓော ၊ပေ၊ ဣတိ	၇၀
ဝေဒယန္တိ	၃၉၉
ဝေနေယျဗန္ဓဝါနံ	၈၃
[သ]	
သံကိလေသံ	၁၉
သံဃာတ္ထံ	၃၄၉
သံဟိတံ	၄၁၆
သကဋုဓုရံ	၁၂၇
သကသာဝေါ	၂၁၄
သင်္ချိမ္မိ	၃၂၁
သစက္ခုကကာလော	၅၇

ပုဒ်အစဉ်	စာမျက်နှာ
သစ္စေနအရ	၂၁၆
သန္နိဋ္ဌသမ္ဘတ္တာ	၁၅၃
သန္ဓာရေတုံ	၃၁၈
သတတံ သမိတံ	၁၇၉
သတ္တ ၊ပေ၊ သဟဿာနိ	၄၀၉
သဒ္ဓါယ	၄၆
သပတ္တိ	၁၃၃
သမဏဓမ္မံ	၂၉
သမာဒါယ	၂၇၂
သမ္ပဟုလိကာ	၂၀၉
သမ္မောဓိ	၂၆၇
သဗ္ဗံ စေ ပထဝီ ဒဇ္ဇော	၃၉၈
သရဘညံ	၄၁၀
သရီရကိစ္စံ	၁၈၈
သရီရမံသံ	၃၄၁
သရီရမလံ	၃၄၁
သလာကဘတ္တာနိ	၁၄၉
သဟပံသုကီဠကာ	၂၇၉
သဟဿနေတ္ထော	၅၀
သာဓု	၃၈၂
သာမညဿ	၄၁၈
သာရဉ္စ၊ ပေ၊ ဂေါစရာ	၃၀၃
သာရဏီယကထံ	၂၈၆
သာရဒိဋ္ဌိနော	၃၀၄
သာလိဂဗ္ဗံ	၂၅၈
သာဝကပါရမိညဏဿ	၂၅၄

ကျမ်းညွှန်းအက္ခရာစဉ်

အံ-၂	အင်္ဂုတ္တရပါဠိ (ဒု)
အံဋီ-၁	အင်္ဂုတ္တရဋီကာ (ပ)
အံဋီ-၂	အင်္ဂုတ္တရဋီကာ (ဒု)
အံဋီ-၃	အင်္ဂုတ္တရဋီကာ (တ)
အံ.ဌ-၁	အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ (ပ)
အံ.ဌ-၂	အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ (ဒု)
အံ.ဌ-၃	အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ (တ)
အနုဋီကာ-၂	ဝိဘင်္ဂအနုဋီကာ
အပ.ဌ-၁	အပဒါနအဋ္ဌကထာ (ပ)
အပ.ဌ-၂	အပဒါနအဋ္ဌကထာ (ဒု)
အဘိ.ဌ-၁	အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ
အဘိ. ဌ-၂	သမ္မောဟဝိနောဒနီအဋ္ဌကထာ
အဘိ. ဌ-၃	ပဉ္စပကရဏအဋ္ဌကထာ
အမရ	नामलिङ्गानुशासनं नाम भेषः
အမရဋီ	महेश्रविवेकाख्यटीका
အလင်္ကာဋီ	သုဗောဓာလင်္ကာရဋီကာ
ဥဒါန. ဌ	ဥဒါနအဋ္ဌကထာ
ကင်္ခါမဟာဋီ	ကင်္ခါယောဇနာမဟာဋီကာ
ကစ္စာ	ကစ္စာယနသာရ
ကစ္စာဘာ	ကစ္စာယနသာရဘာသာဋီကာ
ကစ္စည်း	ကစ္စည်းသဒ္ဒါကြီးပါဌ်
ကပုဒ္ဒါမ	शब्दकल्पदुमःसंस्कृताभिधानम्
ကုမဟာနိ	ပခုက္ကူ သုတ်မဟာဝါနိဿယသစ်
ကျော်နိဂံ	ကျော်အောင်စံထား အဋ္ဌသာလိနီဂဏ္ဍိ

ခု-၁	ခုဒ္ဒကပါဌ၊ဓမ္မပဒ၊ဥဒါန၊ဣတိဝုတ္တက၊သုတ္တနိပါတ်ပါဠိ
ခု-၂	ဝိမာနဝတ္ထု၊ပေတဝတ္ထု၊ထေရဂါထာ၊ထေရီဂါထာပါဠိ
ခု-၄	အပဒါန(ဒု)၊ဗုဒ္ဓဝံသ၊စရိယာပိဋကပါဠိ
ခု-၅	ဇာတကပါဠိ(ပ)
ခု-၇	မဟာနိဒ္ဒေသပါဠိ
ခု-၈	စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိ
ခုဒ္ဒက. ဌ	ခုဒ္ဒကပါဌအဋ္ဌကထာ
ဂဠုန်	ဂဠုန်ပျံပါဌ
ဂန္ထာဋီ	ဂန္ထာဘရဏဋီကာ
ဂမ္ဘီရတ္ထ	ဂမ္ဘီရတ္ထနိယာမဝိသဇ္ဇနာ
စရိယာ. ဌ	စရိယာပိဋကအဋ္ဌကထာ
စလင်းဂဏ္ဍိ	စလင်းဝိနည်းဂဏ္ဍိသစ်
စူဠနိ	စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိ
စူဘာ	စူဠဝါဘာသာဋီကာ
ဇာဋီ	ဇာတကဋီကာ
ဇ. ဌ-၁	ဇာတကအဋ္ဌကထာ (ပ)
ဇ. ဌ-၂	ဇာတကအဋ္ဌကထာ (ဒု)
ဇ. ဌ-၃	ဇာတကအဋ္ဌကထာ (တ)
ဇ. ဌ-၆	ဇာတကအဋ္ဌကထာ (ဆ)
ဌပြု	အဋ္ဌကထာအခြေပြု
တောင်ပေါက်နိ	တောင်ပေါက်အဘိဓာန်နိဿယ
ထူပဝံသ	ထူပဝံသပါဠိ
ထေရ. ဌ-၁	ထေရဂါထာအဋ္ဌကထာ (ပ)
ထေရ. ဌ-၂	ထေရဂါထာအဋ္ဌကထာ (ဒု)
ထောမ	शब्दस्तोममहानिधिःसंस्कृताभिधानम्
ဒိ-၁	သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂပါဠိ

ဒီ-၂	မဟာဝဂ္ဂပါဠိ
ဒီဋီ-၂	မဟာဝဂ္ဂဋီကာ
ဒီဋီ-၃	ပါထိကဝဂ္ဂဋီကာ
ဒီ.ဌ-၁	သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ
ဒီ.ဌ-၂	မဟာဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ
ဒီ.ဌ-၃	ပါထိကဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ
ဓာပါတိုက်	သဒ္ဒနီတိဓာတုမာလာကို ပါဏိနိယဓာတုပါဌနှင့် တိုက်ဆိုင်လေ့လာခြင်း
ဓာန်	အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာ
ဓာန်ဋီ	အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာဋီကာ
ဓာန်နိသစ်	အဘိဓာန်နိဿယသစ်
ဓာတွတ္ထ	ဓာတွတ္ထသင်္ဂဟ
ဓာဒီ	ဓာတုပစ္စယဒီပနီ
ဓမ္မဋီ	ဓမ္မပဒမဟာဋီကာ
ဓမ္မ. ဌဂံ	ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာဂဏ္ဍိ
ဓမ္မ. ဌ-၂	ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ (၅)
ဓမ္မယော	ဓမ္မပဒယောဇနာ
နိဒ္ဒ	နိရုတ္တိဒီပနီ
နိဒ္ဒေ	သုတ္တန်နိဒ္ဒေသ
နိသာဋီ	နိရုတ္တိသာရမဇ္ဈိသာဋီကာ
နိတိဓာတု	သဒ္ဒနီတိဓာတုမာလာ
နိတိပဒ	သဒ္ဒနီတိပဒမာလာ
နိတိသုတ္တ	သဒ္ဒနီတိသုတ္တမာလာ
နိဓာနိ	သဒ္ဒနီတိဓာတုမာလာနိဿယ
နိဓာနိ	သဒ္ဒနီတိဓာတုမာလာနိဿယ
နိပဒနိ	သဒ္ဒနီတိပဒမာလာနိဿယ

နိဘာ	အဋ္ဌသာလိနိဘာသာဋီကာ
နိယော	အဋ္ဌသာလိနိယောဇနာပါဌ်
နေတ္တိဝိ	နေတ္တိဝိဘာဝိနိ
ပဋိဂံ	ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂဋ္ဌကထာဂဏ္ဍိပဒ
ပဋိသံဋ္ဌ-၁	ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂအဋ္ဌကထာ (ပ)
ပဋိသံဋ္ဌ-၂	ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂအဋ္ဌကထာ (ဒ)
ပဒီ	ပရမတ္ထဒီပနီ
ပါ	पाचिणिनीयव्यारणम्
ပါစိယော	ပါစိကျာဒိယောဇနာ
ပါတိပဒတ္တ	ပါတိမောက္ခပဒတ္တအနုဝဏ္ဏနာ
ပါထေဘာ	သုတ်ပါထေယျဘာသာဋီကာ
ပါရာယော	ပါရာဇိကဏ်ယောဇနာပါဌ်
ပေတ. ဋ္ဌ	ပေတဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ
ပုံပြဆေးဓာန်	အရှင်နာဂသိန် ပုံပြဆေးအဘိဓာန်
ဗာ	ဗာလာဝတာရ
ဗာဂံ	ဗာလာဝတာရဂဏ္ဍိပဒတ္တဝိနိစ္ဆယ
ဗာဋီ	ဗာလာဝတာရဋီကာ
ဗုဒ္ဓဝံ. ဋ္ဌ	ဗုဒ္ဓဝံသအဋ္ဌကထာ
ဗောဓိဝံသ	ဗောဓိဝံသပါဠိ
ဘုရားကြီး	ဘုရားကြီးနိယံ
ဘေဒစိန္တာ	သဒ္ဓတ္ထဘေဒစိန္တာ
ဘေဒဘာဋီ	သဒ္ဓတ္ထဘေဒစိန္တာဘာသာဋီကာ
မ-၁	မူလပဏ္ဏာသပါဠိ
မ-၃	ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိ
မဃဒေဝ	မဃဒေဝလင်္ကာသစ်
မဋီ-၂	မူလပဏ္ဏာသဋီကာ (ဒ)

မဋီ-၃	မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသဋီကာ ဥပရိပဏ္ဏာသဋီကာ
မ. ၄-၁	မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ
မ. ၄-၃	မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ
မ. ၄-၄	ဥပရိပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ
မဏိ-၁	မဏိသာရမဇ္ဈိသာဋီကာ (ပ)
မဏိ-၂	မဏိသာရမဇ္ဈိသာဋီကာ (ဒ)
မဓု	မဓုဋီကာ
မဟာနိ	မဟာနိဒ္ဒေသပါဠိ
မဟာနိ. ၄	မဟာနိဒ္ဒေသအဋ္ဌကထာ
မဟာဗု	မဟာဗုဒ္ဓဝင်
မဟာဝံသ	မဟာဝံသပါဠိ
မဟာသိ	မဟာသိဿကောဝါဒ
မူလဋီ-၁	ဓမ္မသင်္ဂဏီမူလဋီကာ
မူလဋီ-၂	ဝိဘင်္ဂမူလဋီကာ
မိုးထိမဟာနိ	မိုးထိမူ မဟာဝါပါဠိတော်နိဿယ
မောဂ်	မောဂ္ဂုလ္လာနဗျာကရဏံ
မောဂ်နိ-၁	မောဂ္ဂုလ္လာနနိဿယ (ပ)
မောဂ်နိ-၂	မောဂ္ဂုလ္လာနနိဿယ (ဒ)
မောဂ်ပံ	မောဂ္ဂုလ္လာနပဉ္စိကာ
မောဂ်ပံဋီ	မောဂ္ဂုလ္လာနပဉ္စိကာဋီကာ
မြို့နိဂံ	မြို့ပြင်ကြီးအဋ္ဌသာလိနိဂဏ္ဍိသစ်
မြန်ဓာန်	မြန်မာအဘိဓာန်
မြန်ဓာန်ချုပ်	မြန်မာအဘိဓာန်အကျဉ်းချုပ်
ရူ	ပဒရူပသိဒ္ဓိ
ရူဋီ	ပဒရူပသိဒ္ဓိဋီကာ
ရူဋီနိသစ်	ရူပသိဒ္ဓိဋီကာနိဿယသစ်

ရူဘာ-၁	ရူပသိဒ္ဓိဘာသာဋီကာ (ပ)
ရူဘာ-၂	ရူပသိဒ္ဓိဘာသာဋီကာ (ဒ)
ဝဇီရ	ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋီကာ
ဝဏ္ဏနာ	ကစ္စယနဝဏ္ဏနာ
ဝါစပတိ	वाचस्पतिसंस्कृताभिधानम्
ဝါစ	ဝါစဝါစကသိက္ခာ
ဝိ-၃	မဟာဝဂ္ဂပါဠိ
ဝိဋီ-၂	ဝိနယဝိနိစ္ဆယဋီကာ(ဒ)
ဝိ. ဋ-၁	ပါရာဇိကကဏ္ဍအဋ္ဌကထာ(ပ)
ဝိ. ဋ-၄	စူဠဝဂ္ဂါဒိအဋ္ဌကထာ
ဝိဗော	ကစ္စယနဝိဗောဓက
ဝိဘာဝိနီ	အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝိနီ(ဋီကာကျော်)
ဝိမတိ	ဝိမတိဝိနောဒနီဋီကာ
ဝိမာန. ဋ	ဝိမာနဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ
ဝိလံဋီ-၁	ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာ (ပ)
ဝိလံဋီ-၂	ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာ (ဒ)
ဝိသုဓာန်	ဝိသုဒ္ဓါရုံအဘိဓာန်
ဝိသုတ်ဋီ	ဝိသုဒ္ဓါရုံကစည်းသုတ်နက်ဋီကာ
ဝိသုဒ္ဓိ-၁	ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂအဋ္ဌကထာ (ပ)
ဝိသုဒ္ဓိ-၂	ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂအဋ္ဌကထာ (ဒ)
ဝိသုဒ္ဓိဋီ-၁	ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂမဟာဋီကာ (ပ)
ဝိသုဒ္ဓိဋီ-၂	ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂမဟာဋီကာ (ဒ)
ဝီလျံ E.S.D	A ENGLS-SANSKRITS DICTIONARY
ဝီလျံ S.E.D	A SANSKRITS-ENGLS DICTIONARY
ဝေယံမဟာနိ	ဝေယံဘုံသာ မဟာဝါပါဠိတော်နိဿယ
သံ-၁	သဂါထာဝဂ္ဂနိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ္တပါဠိ (ပ)

သံဋီ-၁	သံယုတ္တဋီကာ (ပ)
သံဋီ-၂	သံယုတ္တဋီကာ (ဒု)
သံဋီ-၃	သံယုတ္တဋီကာ (တ)
သံ. ဋ-၁	သံယုတ္တအဋ္ဌကထာ (ပ)
သံ. ဋ-၂	သံယုတ္တအဋ္ဌကထာ (ဒု)
သံ. ဋ-၃	သံယုတ္တအဋ္ဌကထာ (တ)
သံဒိ	သံဝေဂဝတ္ထုဒီပနီ
သံနိ-၁	သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်နိဿယ (ပ)
သဒ္ဒသင်္ဂဟ	သဒ္ဒသင်္ဂဟ
သပြေ-၃	သပြေကန်သဒ္ဒါကြီးနိဿယ (တ)
သမ္မော.ဘာ-၃	သမ္မောဟဝိနောဒနီဘာသာဋီကာ (တ)
သမ္မောယော	သမ္မောဟဝိနောဒနီယောဇနာပါဠိ
သာရတ္ထ-၁	သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ (ပ)
သာရတ္ထ-၂	သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ (ဒု)
ဒီဋီ-၁	သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂဋီကာ
သီဋီသစ်-၁	သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂအဘိနဝဋီကာ (ပ)
သီဋီသစ်-၂	သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂအဘိနဝဋီကာ (ဒု)
သီဘာ-၁	သီလက္ခန္ဓဘာသာဋီကာ (ပ)
သီဘာ-၃	သီလက္ခန္ဓဘာသာဋီကာ (တ)
သုတ္တနိ. ဋ-၁	သုတ္တနိပါတအဋ္ဌကထာ (ပ)
သုတ္တနိ. ဋ-၂	သုတ္တနိပါတအဋ္ဌကထာ (ဒု)
သုတ်မဟာဘာ	သုတ်မဟာဝါဘာသာဋီကာ
သုစိ	အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာသုစိ

C.P.E.D CONCISE P³/₄ LI-ENGLS DICTIONARY
M.E.D MYANMAR-ENGLS DICTIONARY
U.B.B.P.D The Universal BURMESE-ENGLS-P³/₄ LI DICTIONARY